ΓΕΩΡΓΙΟΣ Κ. ΓΕΩΡΓΑΛΑΣ

ΠΩΣ ΘΕΜΕΛΙΩΘΗΚΕ Η

PAX AMERICANA

Β΄

ΦΡ. ΝΤ. ΡΟΥΖΒΕΛΤ: ΚΟΣΜΟΚΡΑΤΩΡ Ο Α΄

ΝΕΑ ΘΕΣΙΣ

ΠΩΣ ΘΕΜΕΛΙΩΘΗΚΕ Η PAX AMERICANA

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΤΟΜΟΣ

ΦΡ. ΝΤ. ΡΟΥΖΒΕΛΤ: ΚΟΣΜΟΚΡΑΤΩΡ Ο Α΄

ΕΡΓΑ ΤΟΥ ΙΔΙΟΥ

1. *Ἡ Προπαγάνδα (1967)*
2. *Ὁ Κομμουνισμός (1968)*
3. *Πυρηνικὴ Εἰρήνη (1969)*
4. *Ἡ κρίσις τῆς καταναλωτικῆς κοινωνίας (1970)*
5. *Ἡ Ἰδεολογία τῆς Ἐπαναστάσεως (1971)*
6. *Ὁ Κομμουνισμὸς καὶ ἡ ἱστορία μας (1972)*
7. *Πρὸς τοὺς νέους (1972)*
8. *Ἡ Ἰδεολογία τοῦ Ἀντικομμουνισμοῦ (1972)*
9. *Ἡ Ἰδεολογία τῆς Ἐπαναστάσεως (1971)*
10. *Προβληματισμοί: Φιλοσοφικοὶ-Ἰδεολογικοὶ-Πολιτικοὶ-Κοινωνιολογικοὶ (1973)*
11. *Τὸ Ἑλληνικὸ πρόβλημα καὶ ἡ λύσις του (1976)*
12. *Τὸ Ἑλληνικὸ Μανιφέστο (1979)*
13. *Λαϊκὲς ἐξεγέρσεις στὸν Ἀνατολικὸ κόσμο (1980)*
14. *Τὰ κατεστημένα: Δημοκρατία-Ὁλοκληρωτισμός (1988)*
15. *Ἡ ἄνοδος καὶ ἡ πτώση τῶν ἀστῶν (1988)*
16. *Ἡ Δημοκρατία τῶν Ἀρίστων (1988)*
17. *Πίσω ἀπὸ τὸ Τεῖχος ποὺ φράζει τὸν Οὐρανὸ (μυθιστόρημα, 1989)*
18. *Ἰνδοευρωπαῖοι ἢ Αἰγαῖοι; (1996)*
19. *Ἡ Προϊστορικὴ Ἐξάπλωσις τῶν Αἰγαίων (1996)*

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Κ. ΓΕΩΡΓΑΛΑ

ΠΩΣ ΘΕΜΕΛΙΩΘΗΚΕ Η PAX AMERICANA

ΤΟΜΟΣ Β΄

ΦΡ. ΝΤ. ΡΟΥΖΒΕΛΤ: ΚΟΣΜΟΚΡΑΤΩΡ Ο Α΄

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ
ΝΕΑ ΘΕΣΙΣ

Γεωργίου Κ. Γεωργαλᾶ:
«Πῶς θεμελιώθηκε ἡ Pax Americana»
Τόμος Α':
«Φρ. Ντ. Ροῦζβελτ: Ὁ Χαμογελαστὸς Χίτλερ»

*Πρώτη ἔκδοσις στὴν ἑλληνικὴ γλῶσσα ἀπὸ
τὸν ἐκδοτικὸ οἶκο «Νέα Θέσις»*

*Ἱπποκράτους 65, 106 80 Ἀθῆναι
Τηλέφωνον: 3634 932, Τηλεομοιότυπον: 3617 592*

*Τὴν ἐπιμέλεια τῆς ἐκδόσεως εἶχε ὁ ἐκδότης
Ἰωάννης Σχοινᾶς*

*Τὰ σχέδια καὶ τὴν σελιδοποίησι ἐφιλοτέχνησεν ὁ τυπογράφος
Λαυρέντιος Ντετζιόρτζιο*

*Στοιχειοθεσία, φίλμς, μοντάζ:
Ἐργαστήριον Τυπογραφικῶν Ἐφαρμογῶν
Ἀθήνα: Ζαλλόγγου 9, 106 78, Τηλ. & Τηλεομ.: 3303 014
Τρίκαλα: Τηλ. & Τηλεομ. 0431-70740*

*Κεντρικὴ Διάθεσις:
Ἐκδοτικὸς Οἶκος «Νέα Θέσις»
Ἱπποκράτους 65, 106 80 Ἀθῆναι
Τηλέφωνον: 3634 932, Τηλεομοιότυπον: 3617 592*

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΤΟΜΟΥ Β΄

ΜΕΡΟΣ Ζ΄

Η ΕΞΟΡΜΗΣΗ

(1941-1944)

«Ποτὲ στὴν ἱστορία κάποιο ἔθνος δὲν κυβερνήθηκε ἀπὸ παραλυτικό. Ὑπῆρξαν βασιλιάδες φαλακροί, χοντροί, κωμικοί, ἀκόμη καὶ χαζοί. Ποτέ, ὅμως, δὲν ὑπῆρξε βασιλιὰς ποὺ ἔπρεπε νὰ τὸν στηρίζουν γιὰ νὰ πάει στὴν τουαλέττα ἢ γιὰ νὰ καθήσει στὸ τραπέζι»

Μπ. Μουσσολίνι

I

Ἡ «ἄνευ ὅρων παράδοσις»

«Ἡ ἐθνική θέληση εἶναι μία ἀπό τίς λέξεις, τίς ὁποῖες χρησιμοποίησαν εὐρύτατα οἱ μηχανορράφοι καί οἱ δεσπότες ὅλων τῶν ἐποχῶν» (Ἀλέξις Τοκβίλ)

Δύο Δυνάμεις ἀναχαιτίζουν τὴν ἀμερικανική ἐπιβολή: ἡ Γερμανία στὴν Εὐρώπη, ἡ Ἰαπωνία στὴν Ἀσία. Γι' αὐτό, δὲν ἀρκεῖ νὰ ἡττηθοῦν. Πρέπει νὰ ἐκμηδενισθοῦν. Ἐξ οὗ καὶ ἡ ἀπαίτηση τοῦ Ροῦζβελτ γιὰ «ἄνευ ὅρων παράδοσή» τους. Ἔτσι θὰ ἐξαναγκασθοῦν σὲ μέχρις ἐσχάτων ἀντίσταση. Καὶ θὰ συμπαρασύρουν στὴν πτώση τους μεγάλα τμήματα τοῦ ἐκτὸς Ἀμερικῆς κόσμου.

α) Αἰφνίδιο - τετελεσμένο

«Ὁ Ροῦζβελτ εἶχε φροντίσει ἐπιμελῶς νὰ ἑτοιμάσει τὴ δήλωσή του... Ὁ Τσῶρτσιλ δὲν εἶχε εἰδοποιηθεῖ σχετικῶς. Ἀναπήδησε ἐρεθισμένος, ἀκούγοντας μιὰ διατύπωση ποὺ συνέδεε τὴν Ἀγγλία, χωρὶς τὴ συγκατάθεσή της, μὲ μίαν ἀντίληψη ὁλοκληρωτικοῦ πολέμου». (Ρ. Καρτιέ, «Ἱστορία τοῦ Β' Παγκοσμίου Πολέμου»)

Ὁ Ροῦζβελτ πρόβαλε τὴν ἀπαίτηση γιὰ «χωρὶς ὅρους παράδοση» τῆς Γερμανίας, τῆς Ἰαπωνίας καὶ ὅλων τῶν Δυνάμεων τοῦ Ἄξονα (Ἰταλία, Φινλανδία, Οὐγγαρία, Ρουμανία, Βουλγαρία), στὶς 24 Ἰανουαρίου 1943, κατὰ τὴ διάρκεια συνεντεύξεως Τύπου, ἡ ὁποία δόθηκε μετὰ τὸ πέρας τῆς διασκέψεως ποὺ

εἶχε μὲ τὸν Τσῶρτσιλ, στὴν Καζαμπλάνκα. Ἐπρόκειτο γιὰ μία ἀπὸ τὶς σημαντικώτερες πολιτικὲς πράξεις τοῦ 20οῦ αἰῶνα. Διότι ἀπ' αὐτὴν καθορίστηκαν ἡ πορεία τοῦ πολέμου καὶ ἡ μορφὴ τοῦ μεταπολεμικοῦ κόσμου.

1. Στὴν σκέψη τοῦ Ροῦζβελτ ὡρίμαζε ἀπὸ καιρὸ ἡ προβολὴ τῆς ἀπαιτήσεως γιὰ «ἄνευ ὅρων παράδοση». Ἡ ὡρίμανση γινόταν στὴν πιὸ ἀπόλυτη μοναξιά. Κανεὶς συνεργάτης, σύμβουλος ἢ φίλος του δὲν συνέβαλε σ' αὐτὴν τὴν διαδικασία. Τὸ ἴδιο ἰσχύει καὶ γιὰ τοὺς συμμάχους του καὶ προσωπικῶς γιὰ τὸν Τσῶρτσιλ καὶ γιὰ τὸν Στάλιν. Ὁ Ροῦζβελτ ἀποφάσισε ἀπολύτως μόνος του. Αἰφνιδίασε τοὺς πάντες - ἐχθρούς φίλους, οὐδέτερους. Καὶ ἔθεσε τὴν ἀνθρωπότητα μπροστὰ στὸ «τετελεσμένο».

2. Γιὰ πρώτη φορὰ ἔκανε ὁ Ροῦζβελτ λόγο γιὰ «ἄνευ ὅρων παράδοση» τοῦ ἐχθροῦ, στὶς 7 Ἰανουαρίου 1943, σὲ σύσκεψη μὲ συνεργάτες του. Ὄχι γιὰ νὰ τὸ θέσει πρὸς συζήτηση, ἀλλὰ ἁπλῶς τὸ ἀνέφερε ὡς κάτι τὸ ὁποῖο εἶχε ἤδη ἀποφασίσει[167].

3. Στὶς 19 Ἰανουαρίου 1943, στὴν Καζαμπλάνκα, τὸ εἶπε στὸν Τσῶρτσιλ, ὁ ὁποῖος ἐνημέρωσε σχετικῶς τοὺς Ἄττλη καὶ Ἤντεν, οἱ ὁποῖοι βρίσκονταν στὸ Λονδῖνο. Συνεπῶς, ὁ Ρ. Καρτιὲ δὲν ἔχει ἐντελῶς δίκιο, ὅταν γράφει ὅτι ὁ Τσῶρτσιλ βρισκόταν σὲ πλήρη ἄγνοια. Φαίνεται, ὅμως, ὅτι θεώρησε πὼς ἐπρόκειτο γιὰ ἁπλῆ ἀνταλλαγή σκέψεων. Καὶ πράγματι αἰφνιδιάστηκε ἀπὸ τὴν δήλωση τοῦ Ροῦζβελτ πρὸς τοὺς δημοσιογράφους, ὁ ὁποῖος παρουσίασε τὴν ἀπαίτηση γιὰ «ἄνευ ὅρων παράδοση» ὡς ἀμετακλήτως εἰλημμένη ἀπόφαση τῶν Συμμάχων[168]. Ὅσο γιὰ τὸν Στάλιν, αὐτὸς τὸ ἔμαθε ἀπὸ τὸ ραδιόφωνο[169].

---

167. Βλέπε στὸ Β', *«αὐθορμήτως»*.

168. Σ' αὐτὸ συμπίπτουν οἱ μαρτυρίες τοῦ ἴδιου τοῦ Τσῶρτσιλ καὶ τοῦ Ἔλλιοτ Ροῦζβελτ, γιοῦ τοῦ προέδρου.

169. Βλέπε στὸ Β', IV, καὶ στὸ Β', V, δ.

4. Ὁ Ρούζβελτ ἰσχυρίσθηκε ὅτι ἔκανε τὴν δήλωση συμπτωματικῶς καὶ αὐθορμήτως, ἐξ αἰτίας κάποιου δημοσιογράφου ποὺ τὸν ρώτησε **«σὲ τί εἶδους τερματισμὸ τῶν ἐχθροπραξιῶν ἀποβλέπει»**. Φυσικά, ἔλεγε ψέμματα. Ὁ Ρόμπερτ Σέργουντ, βιογράφος τοῦ Χ. Χόπκινς, ἀναφέρει ὅτι ΠΡΙΝ ἀπὸ τὴν ἔναρξη τῆς συνεντεύξεως, ὁ Ρούζβελτ κρατοῦσε ἤδη ἕνα χαρτὶ μὲ σημειώσεις, ὅπου ἦσαν γραμμένες καὶ οἱ τρεῖς μοιραῖες λέξεις *«An Uncoditional Surrender»*.

5. Ὁ Τσῶρτσιλ δὲν ἀντέδρασε. Δικαιολογήθηκε ὅτι δὲν θέλησε νὰ ἐκδηλώσει **δημοσίως ἀσυμφωνία** μὲ τὸν Σύμμαχό του. Ἡ πραγματικὴ ἐξήγηση πρέπει νὰ ἀναζητηθεῖ στὸ γεγονὸς ὅτι ἡ Βρεταννία εἶχε πλέον περιέλθει σὲ ἐξάρτηση ἀπὸ τὶς ΗΠΑ. Ἀργότερα, προσπάθησε νὰ μετριάσει τὴν σημασία τῆς ἀπαιτήσεως, «διευκρινίζοντας» ὅτι δὲν ἐσήμαινε διάθεση ἐκδικήσεως κατὰ τοῦ γερμανικοῦ λαοῦ, πρᾶγμα βεβαίως ποὺ χωρὶς κάποιους ὅρους, ἀποτελοῦσε κενὸ λόγο. Ὅσο γιὰ τὸν Στάλιν, αὐτὸς δὲν εἶχε κατ' ἀρχὴν λόγο νὰ ἀντιδράσει, τοὐλάχιστον ἐκείνη τὴν στιγμή. Ὁ ἀφανισμὸς τῆς Εὐρώπης τὸν συνέφερε.

β) Ἀνατροπὴ τῆς παραδοσιακῆς πολιτικῆς.

> ***«Ὅταν ἡ βία εἶναι ἀναγκαία, πρέπει νὰ ἐφαρμόζεται ψυχρά, ἀποφασιστικὰ καὶ ὁλοκληρωτικά».*** **(Ἀπὸ ἀμερικανικὴ κινηματογραφικὴ ταινία).**

Τὸ «Πρόγραμμα τῆς Νίκης», τὸ ὁποῖο ὑπέβαλαν οἱ ἁρμόδιες στρατιωτικὲς ὑπηρεσίες στὸν Ρούζβελτ, τὸν Σεπτέμβριο τοῦ 1941[170] καὶ ὑποτίθεται ὅτι χάραζε τὴν στρατηγικὴ καὶ τακτικὴ τῶν ΗΠΑ στὸν πόλεμο, ἔθετε τοὺς ἑξῆς στόχους:

i) Διαφύλαξη τοῦ Δυτικοῦ ἡμισφαιρίου.

ii) Διάσωση τῆς Βρεταννικῆς Κοινοπολιτείας.

---

170. Βλέπε στὸ Β', V, β.

iii) Πρόληψη τῆς παραπέρα ἰαπωνικῆς ἐπεκτάσεως.
iv) Πιθανὴ ἀποκατάσταση στὴν Εὐρώπη καὶ στὴν Ἀσία μιᾶς ἰσορροπίας δυνάμεων, ἡ ὁποία θὰ ἐξασφάλιζε τὴν πολιτικὴ σταθερότητα.
v) Ἐγκαθίδρυση, στὸ μέτρο τοῦ ἐφικτοῦ, καθεστώτων εὐμενῶν πρὸς τὴν οἰκονομικὴ ἐλευθερία καὶ τὶς ἀτομικὲς ἐλευθερίες.

Οἱ πρῶτοι τρεῖς στόχοι εἶναι πλήρως ἐπιδιωκτέοι. Οἱ δύο τελευταῖοι στὸ μέτρο τοῦ ἐφικτοῦ.

2. Πουθενὰ δὲν γίνεται λόγος γιὰ ὁλοσχερῆ ἀφανισμὸ τῶν ἀντιπάλων, γιὰ «παράδοση ἄνευ ὅρων», γιὰ ὁριστικὴ ἐξουδετέρωση κρατῶν. Ἀντιθέτως, ὅπως συνάγεται ἀπὸ τὸν στόχο ἀριθ. 4, ἐπιδιώκεται ἡ «**ἀποκατάσταση μιᾶς ἰσορροπίας** δυνάμεων **στὴν Εὐρώπη καὶ στὴν Ἀσία**», ἡ ὁποία βεβαίως δὲν ἐξασφαλίζεται μὲ τὴν ἐκμηδένιση τῶν κυριωτέρων δυνάμεων τῶν δύο ἠπείρων, τῆς Γερμανίας καὶ τῆς Ἰαπωνίας. Μία τέτοια ἐκμηδένιση δὲν θὰ ἐπέφερε ἀποκατάσταση, ἀλλὰ πλήρη καταστροφὴ κάθε ἰσορροπίας. (Ἀλλὰ αὐτὸ ἀκριβῶς ἐπεδίωκε ὁ Ροῦζβελτ ὡς προϋπόθεση γιὰ τὴν ἐπιβολὴ τῆς ἀμερικανικῆς κοσμοκρατορίας).

3. Οἱ συντάκτες τοῦ «Προγράμματος» δὲν θεωροῦν τὴν Γερμανία καὶ τὴν Ἰαπωνία «**αἰώνιους ἐχθρούς**», ἀφοῦ τέτοιοι δὲν ὑπάρχουν. Πολὺ περισσότερο δὲν ἀποδέχονται ὅτι εἶναι πηγὲς ὅλων τῶν δεινῶν τῆς ἀνθρωπότητας. Οὔτε, τέλος, ἰσχυρίζονται ὅτι ἡ καταστροφή τους θὰ ἔφερνε τὴν χρυσῆ ἐποχὴ γιὰ ὅλους τοὺς λαούς. Ὅλες αὐτὲς τὶς θέσεις τὶς διακήρυξε ὁ Ροῦζβελτ, γιὰ νὰ δικαιολογήσει τὴν ἀπαίτησή του γιὰ «ἄνευ ὅρων παράδοση».

4. Ὑποθέτουν οἱ συντάκτες τοῦ «Προγράμματος» ὅτι οἱ μελλοντικὲς συγκρούσεις μπορεῖ νὰ ἀποσοβηθοῦν ἢ τοὐλάχιστον νὰ ἀπομακρυνθοῦν μόνον μὲ τὴν διατήρηση μιᾶς **ἰσορροπίας δυνάμεων**. Ἂν δὲν ὑπάρχει ἰσορροπία, κάποιοι, κάπου, θὰ προκαλέσουν κάποια διένεξη.

Οἱ παραπάνω θέσεις τοῦ «Προγράμματος τῆς Νίκης» ἀπηχοῦν

τὶς ἀντιλήψεις τῆς παραδοσιακῆς πολιτικῆς σκέψεως καὶ τῆς κλασσικῆς τακτικῆς στὶς διεθνεῖς σχέσεις. Στοὺς σύγχρονους τοὐλάχιστον καιρούς, ὅλοι οἱ πολιτικοὶ πίστευαν στὴν ἀνάγκη ὑπάρξεως μιᾶς ἰσορροπίας δυνάμεων, στὴν μὴ ὕπαρξη αἰωνίων ἐχθρῶν, οἱ ὁποῖοι πρέπει νὰ ἀφανισθοῦν ὁλοσχερῶς, στὴν ἀποφυγὴ ἀκροτήτων. Ὁ Ροῦζβελτ, μ' ἕνα ἀπροσδόκητο κτύπημα, ἀνέτρεψε **ὅλους τοὺς κανόνες τοῦ παιχνιδιοῦ.**

1. Μὲ τὴν ἀπαίτησή του γιὰ «ἄνευ ὅρων παράδοση», κατάργησε τὴν ἰσχύουσα ἀντίληψη περὶ πολέμου, δίνοντάς του ἐντελῶς νέους σκοποὺς (= ὄχι ἧττα, ἀλλὰ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ τοῦ ἐχθροῦ) καὶ συνεπῶς καὶ νέες, χωρὶς προηγούμενο μορφὲς καὶ διαστάσεις. Στόχος εἶναι πλέον ὄχι ἡ κατανίκηση τῶν ἐνόπλων δυνάμεων τοῦ ἐχθροῦ, ἀλλὰ ὁ ὁλικὸς ἀφανισμός του, ἡ ἐξολόθρευση ὁλοκλήρου τοῦ λαοῦ.

2. Ἀνέτρεψε, ἐπίσης, ὅλες τὶς ἀρχὲς τῆς καθιερωμένης θεωρήσεως τῶν διεθνῶν σχέσεων. Διότι ἀπέρριψε τὴν ἀνάγκη διατηρήσεως μιᾶς ἰσορροπίας δυνάμεων. Καὶ ἀπέκλεισε τὴν δυνατότητα διαμορφώσεως μιᾶς νέας τέτοιας ἰσορροπίας, μετὰ τὴν καταστροφὴ τῆς παλαιᾶς.

3. Ἔδωσε νέα μορφὴ στὸν κόσμο, ὁ ὁποῖος θὰ γεννιόταν ἀπὸ τὸν πόλεμο. Θὰ ἦταν ἕνας κόσμος, ὁ ὁποῖος δὲν θὰ στηριζόταν στὴν κλασσικὴ ἀρχὴ τῆς ἰσορροπίας δυνάμεων. Ἡ Γερμανία καὶ ἡ Ἰαπωνία θὰ ἔπαυαν **διὰ παντὸς** νὰ ἀποτελοῦν ἀξιόλογες Δυνάμεις. Ἡ ἠπειρωτικὴ Εὐρώπη καὶ ἡ Ἀσία δὲν θὰ διέθεταν Δυνάμεις ἱκανὲς νὰ ἐξισορροποῦν τὶς ἐξωτερικὲς ἐπιρροές. Ἡ πατροπαράδοτη ἀρχὴ τῆς ἰσορροπίας ἔπαυε νὰ ἰσχύει. Ἡ ὑδρόγειος θὰ μετατρεπόταν σ' ἕνα ἀναπεπταμένο πεδίο χωρὶς φραγμούς, γιὰ τὴν ἀνεμπόδιστη ἐπιβολὴ τῆς ἀμερικανικῆς κυριαρχίας.

4. Ἡ συνάντηση τῆς Ἄνφα (προάστειο τῆς Καζαμπλάνκα), λοιπόν, ἀπετέλεσε τὸ σταυροδρόμι τοῦ πολέμου καὶ εἶναι ἴσως ὁ ἀποφασιστικώτερος ἀπὸ τοὺς σταθμούς, οἱ ὁποῖοι καθόρισαν τὴν πορεία τοῦ συγχρόνου κόσμου. Χωρὶς τὴν «ἄνευ ὅρων παράδοση», ὅλα θὰ ἦσαν διαφορετικὰ καὶ ἐμεῖς θὰ ζούσαμε σ' ἕναν ἄλλο κόσμο.

Μὲ τὴν δήλωση τοῦ Ροῦζβελτ στὴν Καζαμπλάνκα καθορίστηκαν:

i) Ὁ νέος σκοπὸς τοῦ πολέμου = ἡ ὁλοκληρωτικὴ ἐκμηδένιση τῶν ἐχθρῶν.
ii) Τὰ μέσα γιὰ τὴν ἐπίτευξή του = ὁ ὁλοκληρωτικὸς πόλεμος τῆς γενικῆς καταστροφῆς.
iii) Ἡ ἐγκατάλειψη τῆς ἀρχῆς τῆς ἰσορροπίας τῶν δυνάμεων γιὰ τὸν μεταπολεμικὸ κόσμο, ὁ ὁποῖος ἀφηνόταν ἔτσι στὸ ἔλεος τῆς μιᾶς καὶ μοναδικῆς Δυνάμεως, τῶν ΗΠΑ.

5. Ἀκόμη στὴν Ἄνφα τῆς Καζαμπλάνκα ἀποφασίσθηκε οὐσιαστικῶς καὶ ἡ παράδοση τμήματος τῆς Εὐρώπης στὴν ΕΣΣΔ, μὲ σκοπὸ τὴν ἀνάδειξή της σὲ μικρότερο ἀλλὰ ἀναγκαῖο συνεταῖρο τῆς προπαρασκευαζόμενης ἀμερικανικῆς κοσμοκρατορίας. Αὐτὸ ἐσήμαινε ἡ ἀπόφαση, τὴν ὁποία ἐπέβαλε ὁ Ροῦζβελτ στὸν Τσῶρτσιλ κατὰ τὴν συνάντησή τους, ὅτι τὸ 1943 θὰ ἀφιερωνόταν σὲ ἥσσονος σημασίας ἐπιχειρήσεις στὴν Μεσόγειο καὶ τὸ 1944 στὴν εἰσβολὴ στὴ δυτικὴ Εὐρώπη, ἐνῶ ἡ ἀνατολικὴ καὶ τὰ Βαλκάνια θὰ ἐγκαταλείπονταν.

γ) Τὰ ἀποτελέσματα

«Εἶχα σφιγμένη τὴν καρδιά, ὅταν μετέφραζα στὸν Χίτλερ αὐτὴν τὴν διατύπωση. Σκέφτηκα, ἀμέσως, πόσο ἐνίσχυε τὴ θέση τῶν ναζιστῶν. Ἡ γερμανικὴ ἀντίσταση δεχόταν σκληρότατο πλῆγμα».

(Δρ. Πάουλ Σμίτ, διερμηνέας τοῦ Χίτλερ)

Ἡ ἀπαίτηση τοῦ Ροῦζβελτ ἔγινε αἰτία νὰ παραταθεῖ ὁ πόλεμος γιὰ δύο-δυόμισυ χρόνια, τὰ ὁποῖα ὑπῆρξαν καὶ τὰ αἱματηρότερα καὶ καταστρεπτικώτερα. Στοίχισε τὴ ζωὴ δεκάδων ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων, κατέστρεψε τεράστιο πλοῦτο, ἐξαφάνισε ἀνεκτίμητους πολιτισμικοὺς θησαυρούς, δημιούργησε καθοριστικὰ ψυχολογικὰ τραύματα σὲ ὁλόκληρους λαούς.

1. Μετὰ ἀπὸ τὶς ἧττες τῶν Γερμανῶν στὸ Ἐλ-Ἀλαμέϊν (Νοέμβριος 1942) καὶ στὸ Στάλινγκραντ (Δεκέμβριος 1942 - Φεβρουάριος 1943) καὶ τῶν Ἰαπώνων στὸ Μίντγουαιη (Ἰούνιος 1942) καὶ στὸ Γκουανταλκανὰλ (Ὀκτώβριος 1942), οἱ Σύμμαχοι μποροῦσαν νὰ ἐπιβάλουν τὴν εἰρήνη ἀπὸ θέσεως ἰσχύος. Ἄν οἱ ἡγέτες τῆς Γερμανίας καὶ τῆς Ἰαπωνίας ἀρνοῦνταν νὰ ἀποχωρήσουν, οἱ Σύμμαχοι μποροῦσαν νὰ ἐπιδιώξουν μὲ σοβαρὲς πιθανότητες ἐπιτυχίας, τὴν ἐκ τῶν ἔνδον ἀνατροπή τους.

2. Ἐκείνη ἀκριβῶς τὴν στιγμή, ἡ προβολὴ τῆς ἀπαιτήσεως γιὰ «ἄνευ ὅρων παράδοση», ματαίωσε κάθε προοπτικὴ εἰρηνεύσεως καὶ συσπείρωσε τοὺς Γερμανοὺς καὶ τοὺς Ἰάπωνες γύρω ἀπὸ τοὺς κυβερνῆτες τους μὲ τὴν ἀπόφαση νὰ δώσουν ἕναν ἀπεγνωσμένο μέχρις ἐσχάτων ἀγῶνα.

3. Ἐκείνη τὴν στιγμή, στὴν Γερμανία ἐξυφαίνονταν συνωμοσίες γιὰ τὴν ἀνατροπὴ τοῦ ἐθνικοσοσιαλισμοῦ. Οἱ ἀντιναζιστές, ὅσοι ἔβλεπαν ὅτι ὁ πόλεμος ὁδηγοῦσε στὴν συντριπτικὴ ἧττα τῆς χώρας τους καὶ ἤθελαν τὸν τερματισμό του καὶ ὁ στρατός, ὁ ὁποῖος βρισκόταν σὲ ἔντονη ἀντίθεση πρὸς τὸ ἐθνικοσοσιαλιστικὸ κόμμα, ἐκινοῦντο καὶ ἐπεδίωκαν ἐπαφὴ μὲ τοὺς Συμμάχους. Ἀπ' αὐτοὺς ζητοῦσαν κάποιες στοιχειώδεις ἐγγυήσεις γιὰ ἔντιμη εἰρήνη, οἱ ὁποῖοι θὰ τοὺς ἐπέτρεπαν νὰ προχωρήσουν στὴν ἀνατροπὴ τοῦ Χίτλερ. Ἀπάντηση τῶν Συμμάχων ἦταν ἡ ἀπαίτηση γιὰ «ἄνευ ὅρων παράδοση». Ἀποτέλεσμα, ἡ ἀπόφαση ἀκόμη καὶ τῶν ἀντιθέτων πρὸς τὸ ἐθνικοσοσιαλιστικὸ καθεστὼς Γερμανῶν νὰ πολεμήσουν ὣς τὸ τέλος. Τὰ ρήγματα στὸ ἐσωτερικὸ μέτωπο τοῦ Ἄξονα ἔκλεισαν. Γι' αὐτό, ἀκόμη καὶ ὁ Κάρντελ Χὸλ καὶ ὁ Ἀϊζενχάουερ, ἐπέκριναν τὴν ἀπαίτηση τοῦ Ροῦζβελτ.

4. Ὁ Ρ. Καρτιὲ γράφει[171]:

«Ἡ ἄνευ ὅρων παράδοση» ἐρχόταν νὰ προστεθεῖ στὰ κεφά-

171. Βλέπε στὸ Β', V, β.

λαια τοῦ Γκαῖμπελς, ὡς τὸ πολυτιμότερο ἀπ' ὅλα. Τίποτε δὲν ἄλλαζε γιὰ τὸν Χίτλερ καὶ τοὺς φανατικούς, οἱ ὁποῖοι εἶχαν ἀποφασίσει νὰ πολεμήσουν ὥς τὸ θάνατο. Ὅλα ὅμως ἄλλαζαν γιὰ ἐκείνους τοὺς Γερμανούς, οἱ ὁποῖοι προσπαθοῦσαν νὰ ἀνατρέψουν τοὺς χιτλερικούς».

5. Ὁ Χάνσον Οὔ Μπάλντουιν[172] γράφει:

«Ἡ "ἄνευ ὅρων παράδοση" ἦταν τὸ μεγαλύτερο ἴσως σφάλμα τοῦ πολέμου... Καὶ τοῦτο, διότι ἀποτελοῦσε πρόσκληση σὲ "ἄνευ ὅρων ἀντίσταση"... ἀποθάρρυνε τοὺς (Γερμανοὺς) ἐχθροὺς τοῦ Χίτλερ, παρέτεινε τὸν πόλεμο, κόστισε πολλὲς ἀνθρώπινες ζωὲς καὶ ἔκανε ἐπισφαλῆ τὴ σημερινὴ εἰρήνη».

6. Καὶ ὁ Σίρερ, ἐπίσης, παραδέχεται ὅτι:

«ἀπὸ τὴν δήλωση τῆς Καζαμπλάνκας, ὁ Γκαῖμπελς, κέρδισε, τὸ μεγαλύτερο πλεονέκτημα, τὸ ὁποῖο γύρευε στὴν προσπάθειά του νὰ παροτρύνει τὸν γερμανικὸ λαὸ σὲ μιὰν ἀντίσταση μέχρις ἐσχάτων».

7. Ὅσο γιὰ τὸν Τσῶρτσιλ, αὐτὸς διαπίστωσε μελαγχολικὰ μέσα στὴν πλήρη ἀδυναμία του:

«Ἡ Εὐρώπη θὰ ἐρημωθεῖ, ἀλλὰ ἡ ἴδια θὰ πρέπει νὰ θεωρεῖται ὑπεύθυνη».[173]

8. Ἂν ὁ Ρούζβελτ δὲν εἶχε προβάλει τὴν ἀπαίτησή του, δὲν ἀποκλείεται ἀκόμη καὶ ὁ Χίτλερ, παρὰ τὸν φανατισμό του, νὰ εἶχε ὑποχρεωθεῖ νὰ δεχθεῖ τὴν εἰρήνη. Ὁ Μάνφρεντ Ρόμμελ, γιός τοῦ στρατάρχη, ἀφηγήθηκε ὅτι ὁ πατέρας του, ἐπιστρέφοντας τὴν ἄ-

---

172. *«Τὰ μεγάλα σφάλματα τοῦ πολέμου»*. Μόνο ποὺ ἡ ἀπαίτηση τοῦ Ρούζβελτ δὲν ἦταν «σφάλμα». Ἦταν ἐνσυνείδητη πράξη, μὲ συγκεκριμένες ἐπιδιώξεις.

173. Λόρδος Μόραν: *«Trustees of Lord Moran»*.

νοιξη τοῦ 1943 ἀπὸ τὴν Ἀφρική, εἶπε ἀπεριφράστως ὅτι ὁ πόλεμος εἶχε χαθεῖ γιὰ τὴν Γερμανία, ἡ ὁποία ἔπρεπε νὰ κλείσει εἰρήνη. Ὁ Χίτλερ τοῦ ἀπάντησε:

> *«Ξέρω πῶς πρέπει νὰ γίνει εἰρήνη. Ἀλλά, οἱ ἐχθροί μας δὲν θέλουν νὰ καθήσουν μαζί μου στὸ τραπέζι τῶν διαπραγματεύσεων».*

9. Ἀξίζει νὰ σημειωθεῖ ὅτι, ἀργότερα, στὴν Τριμερῆ Συνάντηση τῆς Τεχεράνης, ὁ Στάλιν ἀμφισβήτησε τὴν σκοπιμότητα τῆς ἀπαιτήσεως γιὰ «χωρὶς ὅρους παράδοση», ἡ ὁποία, εἶπε, «**ἁπλῶς συσπειρώνει τὸν Γερμανικὸ λαό**». Θὰ ἦταν καλύτερο, πρόσθεσε, οἱ Σύμμαχοι, νὰ θέσουν συγκεκριμένους ὅρους, οἱ ὁποῖοι ὁσοδήποτε σκληροὶ καὶ ἂν ἦσαν, ἦταν πιθανώτερο ὅτι θὰ ἐπιτάχυναν τὴν συνθηκολόγηση τῶν Γερμανῶν. Ὅμως, ὁ Ροῦζβελτ ἐπέμεινε στὴν ἄποψή του καὶ ὁ Στάλιν ὑποχώρησε.

10. Τὸ γεγονὸς δείχνει ὅτι ὁ Ροῦζβελτ, ὅταν ἤθελε κάτι, ἤξερε νὰ ἐπιμένει σ' αὐτὸ καὶ νὰ ἐπιβάλεται. Ὅσο γιὰ τὸν Στάλιν, ἴσως πράγματι θεωροῦσε τὴν ἀπαίτηση τοῦ Ροῦζβελτ ἐνέργεια τακτικῶς ἐπιβλαβῆ καὶ νὰ προτιμοῦσε τὴν ταχύτερη λήξη τοῦ πολέμου, ὁ ὁποῖος τόσο κόστιζε στὴν χώρα του. Δὲν ἀποκλείεται ὅμως καὶ νὰ ἐπιδιδόταν σὲ τέχνασμα, γιὰ νὰ φορτώσει στοὺς Δυτικοὺς τὴν εὐθύνη γιὰ τὴν συνέχιση τοῦ πολέμου, νὰ δείξει μετριοπάθεια καὶ νὰ κερδίσει τὴν συμπάθεια τοῦ Τσῶρτσιλ, ἀλλὰ καὶ τὴν προτίμηση τῶν Γερμανῶν. Τὸ τελευταῖο τὸν ἐνδιέφερε ἰδιαιτέρως σὲ συνάρτηση μὲ τὴν μεταπολεμικὴ προοπτική. Γι' αὐτό, εἶχε συγκροτήσει στὸ ἔδαφός του τὴν «**Ἐπιτροπὴ τῆς Ἐλεύθερης Γερμανίας**», μὲ τὸν αἰχμάλωτο στρατηγὸ Πάουλους, ἡ ὁποία μὲ τὶς διακηρύξεις της, οὐσιαστικῶς πρόσφερε στοὺς Γερμανοὺς μιὰ «**εἰρήνη μὲ ὅρους**». Ἡ ἴδια ἡ ὕπαρξη τῆς «Ἐπιτροπῆς» ἐσήμαινε διαχωρισμὸ τῶν Γερμανῶν σὲ κακοὺς καὶ καλούς, ἀντιθέτως πρὸς τὴν θέση τοῦ Ροῦζβελτ ὅτι δὲν ὑπάρχουν καλοὶ Γερμανοί. Μὲ ἄλλα λόγια, ὁ Στάλιν, ἔπαιζε διπλὸ παιχνίδι.

Τὰ κατάφερε! Παγιδεύοντας τοὺς δύο ἀντίπαλους Γάλλους, Ζιρὼ καὶ Ντὲ Γκώλ, τοὺς ἐξανάγκασε σὲ ἀπρόθυμη χειραψία, στὴν Καζαμπλάνκα. (Νοέμβ. 1942).

δ) Τὰ ἱστορικὰ προηγούμενα

«στὴ μάχη ἔπεφταν, ὄχι γιὰ νὰ σώσουν τῆς χώρας τους τὰ σύνορα ἢ τὰ τείχη τῆς πατρίδας τους». (Εὐριπίδης, «Τρωάδες»)

> *Ἡ ἐφεύρεση τοῦ Ρούζβελτ γιὰ «ἄνευ ὅρων παράδοση» (an unconditional surrender) ἦταν* ***πρωτοφανὴς*** *στὴν Ἱστορία. Πάντοτε, ἡ παράδοση γινόταν μὲ κάποιους ὅρους.* ***Ποτέ, κανεὶς κατακτητής, οὔτε ὁ πιὸ ἄγριος, βάρβαρος ἢ πανίσχυρος διανοήθηκε νὰ ἀπαιτήσει τέτοια «παράδοση»*** —ὑποσχόταν τοὐλάχιστον νὰ σεβαστεῖ τὴν ζωὴ τῶν ἀντιπάλων του.

1. Ἀπὸ τὸ 1790 ὥς τὸ 1815, ἡ Γαλλία δὲν ἔπαψε νὰ προκαλεῖ ἢ νὰ ἐξαπολύει ἐπιθετικοὺς κατὰ κανόνα πολέμους, οἱ ὁποῖοι αἱματοκύλισαν καὶ κατέστρεψαν τὴν Εὐρώπη, ἀπὸ τὴν Λισσαβῶνα ὥς τὴν Μόσχα καὶ ἀπὸ τὴν Μάλτα καὶ τὰ Ἑπτάνησα ὥς τὴν Ὁλλανδία καὶ τὴν Δανία. Τὸ 1812 νικήθηκε, ἀλλὰ ξανασήκωσε κεφάλι καὶ μόνο τὸ 1815 νικήθηκε ὁριστικά. Ὅμως ὁ λόρδος **Κάσλρεϊ** καὶ ὁ **Μέττερνιχ**, τῆς ἔδωσαν ὅρους εἰρήνης ἐκπληκτικῶς γενναιόδωρους. Οἱ Γάλλοι:

- Δὲν ἔχασαν οὔτε σπιθαμὴ ἀπὸ τὸ ἔδαφός τους. Ἁπλῶς ἐπανῆλθαν στὰ πρὶν ἀπὸ τοὺς πολέμους σύνορά τους.
- Κατέβαλαν περιορισμένες ἐπανορθώσεις.
- Ὑποβλήθηκαν σὲ περιορισμένη κατοχὴ γιὰ τρία μόνο χρόνια.
- Δὲν ὑπέστησαν πλύση ἐγκεφάλου, δὲν ὑποχρεώθηκαν ν' ἀποκηρύξουν τὴν ἱστορία τους, τοὺς ἥρωές τους, τὶς παραδόσεις τους.
- Ἡ χώρα τους δὲν διαμελίσθηκε.
- Τρία μόλις χρόνια μετὰ τὸ τέλος τῶν πολέμων ἡ Γαλλία ἐπανῆλθε ὡς ἰσότιμο μέλος στὴν οἰκογένεια τῶν Μεγάλων Δυνάμεων.

«Δὲν ἦλθα στὴ Βιέννη, γιὰ νὰ συλλέξω τρόπαια, ἀλλὰ γιὰ νὰ ξαναβάλω τὸν κόσμο στὶς εἰρηνικὲς συνήθειες», εἶπε τότε ὁ λόρδος Κάσλρεϊ.

2. Ἕνα ἄλλο προηγούμενο ἀφορᾶ στὶς ἴδιες τὶς ΗΠΑ. Στὸν ἀγγλοαμερικανικὸ πόλεμο τοῦ 1812, οἱ Ἄγγλοι νίκησαν κατὰ κράτος. Ὅμως μὲ τὴ συνθήκη τοῦ Γκέντ, ἀρκέσθηκαν στὴν ἀποκατάσταση τοῦ προπολεμικοῦ στάτους-κβό.

3. Ἕνα πρόσφατο προηγούμενο εἶχε σημειωθεῖ κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ διεξαγομένου πολέμου. Τὸ 1940, ὁ Χίτλερ νίκησε τὴν Γαλλία. Ἀλλὰ δὲν τὴν ἐκμηδένισε.

- ❑ Ἀρκέσθηκε στὴν προσάρτηση τῆς Ἀλσατίας καὶ τῆς Λωραίνης, περιοχὲς τὶς ὁποῖες ἀνέκαθεν διεκδικοῦσαν καὶ οἱ δύο χῶρες καὶ τὶς ὁποῖες ἡ Γερμανία ἔχασε τὸ 1918.
- ❑ Ἡ κατοχὴ ποὺ ἐπέβαλε ἴσχυε μόνον σὲ μία ζώνη τῆς χώρας καὶ γιὰ ὅσο διάστημα θὰ διαρκοῦσε ὁ πόλεμος μὲ τὴν Μ. Βρεταννία. Ἡ ὑπόλοιπη Γαλλία παρέμεινε κράτος κυρίαρχο, ἀνεξάρτητο καὶ μάλιστα οὐδέτερο στὴν ἀγγλογερμανικὴ σύρραξη.
- ❑ Ἡ Γαλλία διετήρησε ἀνέπαφες ὅλες τὶς ἀποικίες της.
- ❑ Κράτησε τὸν στόλο της, παρ' ὅλο ποὺ ὁ Χίτλερ παίρνοντάς τον, θὰ ἀνέτρεπε τὸν συσχετισμὸ τῶν δυνάμεων σὲ βάρος τῆς Ἀγγλίας.
- ❑ Οὔτε κἄν στοὺς Ἰταλοὺς συμμάχους του ἐπέτρεψε ὁ Χίτλερ νὰ καταλάβουν τὶς γαλλικὲς ἐπαρχίες ἢ ἀποικίες, τὶς ὁποῖες διεκδικοῦσαν (Κορσική, Σαβοΐα, Τυνησία, Τζιμπουτί).

4. Ὁ σύγχρονος πόλεμος ἐξοντώσεως εἶναι ἀμερικανικὴ ἐφεύρεση. Ἐφαρμόσθηκε στὸν Ἐμφύλιο Πόλεμο τῶν ΗΠΑ ἀπὸ τοὺς βόρειους (γιάνκηδες). Οἱ στρατηγοί τους διέταξαν τὴν ἐρήμωση ὁλοκλήρων περιοχῶν τοῦ Νότου. Καὶ οἱ στρατοί τους διέπραξαν φοβερὲς ἀγριότητες σὲ βάρος τοῦ ἄμαχου πληθυσμοῦ του. Ὁ στρατηγὸς Σέρμαν ὑποχρέωσε ὁλόκληρο τὸν πληθυσμὸ τῆς Ἀτλά-

ντα νὰ ἐκκενώσει τὴν πόλη (1864). Ὁ στρατηγὸς Σέρινταν κατέστρεψε συθέμελα τὴν Σεναντοατάλες. Καὶ ὁ στρατηγὸς τῶν Βορείων, Ὀδυσσέας Σίμπσον Γκράντ, ἀπαίτησε τὴν «ἄνευ ὅρων παράδοση» τῶν πολιορκημένων στὸ φρούριο Ντόνελσον Νοτίων. Αὐτὸς ἐνέπνευσε τὸν Ροῦζβελτ.

ε) Γιὰ χάρη τῶν Ρώσων;

Προβλήθηκε ἡ δικαιολογία ὅτι ἡ ἀπαίτηση γιὰ «ἄνευ ὅρων παράδοση» διατυπώθηκε, ἐπειδὴ ἔτσι θὰ ἐξασφαλιζόταν ἡ παραμονὴ τῆς Ρωσίας στὸν συμμαχικὸ συνασπισμό, ἀποσοβουμένης μιᾶς χωριστῆς εἰρήνης μεταξὺ αὐτῆς καὶ τοῦ Ἄξονος. Ὁ Οὐίλλιαμ Λ. Λάντζερ[174] ὑποστηρίζει ὅτι ἡ ἐν λόγῳ ἀπαίτηση ὑπῆρξε.

> *«τὸ ἀνώτατο τίμημα, τὸ ὁποῖο κατεβλήθη γιὰ νὰ ἐξασφαλισθεῖ ὁ Στάλιν».*

Ὅμως:

- i) Τὸν Ἰανουάριο τοῦ 1943, μὲ τὸν Ἄξονα ἡττημένο στὴν Ἀφρικὴ καὶ τὶς στρατιὲς του κυκλωμένες στὸ Στάλινγκραντ, ἡ Ρωσία δὲν εἶχε πλέον λόγους ν' ἀντιμετωπίζει θέμα χωριστῆς εἰρήνης. Ὁ ἰσχυρισμὸς θὰ ἦταν πιὸ ἀξιόπιστος, ἂν ἡ ἀπαίτηση εἶχε προβληθεῖ ἕνα ἔτος νωρίτερα.
- ii) Τσῶρτσιλ καὶ Ροῦζβελτ ἦσαν φανατικοὶ ἀντιγερμανοὶ καὶ εἶχαν ἤδη ἀπορρίψει ὅλες τὶς εἰρηνευτικὲς προτάσεις σὲ ἐποχές, κατὰ τὶς ὁποῖες ὁ Χίτλερ ἐμφανιζόταν νικητὴς καὶ πανίσχυρος.
- iii) Ὁ Ροῦζβελτ δὲν συνεννοήθηκε μὲ τὸν Στάλιν γιὰ νὰ προβάλει τὴν ἀπαίτησή του.
- iv) Ὁ Στάλιν προσχώρησε στὴν ἀπαίτηση, ἀργὰ καὶ ἀπρόθυμα.

174. *«Πολιτικὰ προβλήματα ἑνὸς συνασπισμοῦ».*

Μὲ τὴν ἀπαίτησή του γιὰ «ἄνευ ὅρων παράδοση», ὁ Ροῦζβελτ ὤθησε στὴν ἀκραία λογική της συνέπεια μία θεμελιώδη ἀρχή: Νὰ μὴν ἐμπλέκεσαι σὲ πόλεμο, ἂν δὲν ἔχεις ἀκλόνητη βούληση νὰ νικήσεις. Ποτὲ μὴν κάνεις πόλεμο μὲ πρόθεση τὸν συμβιβασμό. Μὲ τὴν ἀπαίτησή του, ἀποσαφήνισε πέρα ἀπὸ κάθε ἀμφιβολία ὅτι ἕνας καὶ μόνον ἦταν ὁ σκοπός του: ἡ ὁλοκληρωτικὴ νίκη.

I I

Ὁλικὸς πόλεμος

«Ὁ Πρόεδρος γίνεται ὁλοένα καὶ πιὸ πολὺ ἡ κεντρικὴ μορφὴ τοῦ ὁλοκληρωτικοῦ πολέμου...» (Οὐίλλιαμ Χάσσετ, *«Ἐμπιστευτικὲς συνομιλίες μὲ τὸν Φρ. Ντ. Ρούζβελτ»*, 1948)

α) Ἀνενδοιάστως

«Δόθηκε διαταγὴ γιὰ ἀπεριόριστη δράση ἐναντίον τῆς Ἰαπωνίας». (Τζ. Φουλμπράϊτ, *«Ἡ Ἀλαζονεία τῆς Δυνάμεως»*)

Ὁ Ρούζβελτ ἦταν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ὑπὲρ τοῦ ὁλικοῦ πολέμου, ὁ ὁποῖος ἀποβλέπει στὴν μαζική, χωρὶς διακρίσεις, ἐξόντωση τῶν πληθυσμῶν τοῦ ἐχθροῦ. Ἀπόδειξη ὅτι ἀμέσως μὲ τὴν ἐπίσημη εἴσοδο τῶν ΗΠΑ στὸν πόλεμο, ἔδωσε διαταγὴ στὰ ἀμερικανικὰ ὑποβρύχια νὰ τορπιλλίζουν τὰ ἐχθρικὰ σκάφη, χωρὶς νὰ σέβονται τὴν διαδικασία τῶν διεθνῶν συμβάσεων (ἐξακρίβωση - προειδοποίηση). Ἔτσι, τορπίλλισαν καὶ πλοῖα τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ! Ἐπὶ πλέον, πολυβολοῦσαν καὶ σκότωναν τοὺς ναυαγούς!

2. Ὁ Τζ. Φουλμπράϊτ ἀπορεῖ μ' αὐτὲς τὶς πράξεις καὶ προσπαθεῖ νὰ τὶς ἐξηγήσει καὶ νὰ τὶς δικαιολογήσει, γράφοντας[175]:

---

175. Συνολικῶς, ὁ πόλεμος στοίχισε τὴν ζωὴ 6,6 ἑκ. Γερμανῶν, δηλαδὴ τὸ 10% τοῦ συνόλου των καὶ αὐτὸ ἀποτελεῖ τὸν τρομερότερο ἀποδεκατισμὸ τῆς Ἱστορίας. Οἱ

«Ἀκόμη κι ὁ Φραγκλῖνος Ρούζβελτ, ὁ πιὸ πραγματιστὴς ἀπὸ τοὺς πολιτικούς, δὲν ἦταν ἀπρόσβλητος ἀπὸ τὸ πνεῦμα τῆς σταυροφορίας. Τόσο συγκλονίστηκε, ὅπως ὅλοι οἱ Ἀμερικανοί, ἀπὸ τὴ δολιότητα τῆς ἰαπωνικῆς ἐπιθέσεως στὸ Πέρλ-Χάρμπορ, ὥστε μία ἀπὸ τὶς ἱστορικὲς ἀρχὲς τῆς Ἀμερικῆς, ἡ ἐλευθερία τῶν θαλασσῶν, γιὰ τὴν ὁποία εἴχαμε κάνει πόλεμο 1812 καὶ τὸ 1917, ξεχάστηκε ἀμέσως. Μαζί της ξεχάστηκε καὶ ἡ ρητὴ ὑποχρέωσή μας, σύμφωνα μὲ τὴ Ναυτικὴ Συνθήκη τοῦ Λονδίνου (1930), νὰ μὴ βυθίζουμε ἐμπορικὰ πλοῖα, χωρὶς πρῶτα νὰ διασώζουμε τοὺς ἐπιβάτες, τὸ πλήρωμα καὶ τὰ ἔγγραφα τοῦ πλοίου. Ἑπτὰ μόλις ὧρες μετὰ τὴν ἰαπωνικὴ ἐπίθεση, δόθηκε διαταγὴ σ' ὅλα τὰ ἀμερικανικὰ πλοῖα καὶ ἀεροπλάνα στὸν Εἰρηνικὸ ν' ἀναλάβουν «ἀπεριόριστη ἀεροπορικὴ καὶ ὑποβρυχιακὴ δράση ἐναντίον τῆς Ἰαπωνίας». Μεταξὺ 1941 καὶ 1945, ἀμερικανικὰ ὑποβρύχια βύθισαν 1.750 γιαπωνέζικα ἐμπορικὰ πλοῖα καὶ σκότωσαν 105.000 Γιαπωνέζους. Αὐτὰ γιὰ τὴν «ἐλευθερία τῶν θαλασσῶν».

3. Τὸ 1941 δίνει ἐντολή, ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ Κογκρέσσου, νὰ κατασκευασθεῖ ἡ ἀτομικὴ βόμβα («Manhattan Discrict» = «Σχέδιο Μανχάτταν»). Δύο δισεκατομμύρια δολλάρια ξοδεύονται γι' αὐτὴν τὴν ἐπιχείρηση. Χιλιάδες βιομηχανικὲς ἐπιχειρήσεις καὶ ἑκατοντάδες χιλιάδες ἄνθρωποι δουλεύουν, χωρὶς νὰ τὸ ξέρουν, γιὰ τὴν κατασκευὴ τοῦ μεγαλυτέρου στὴν ἱστορία ὅπλου μαζικῆς ἐξοντώσεως καὶ καταστροφῆς.

Δύο τεράστια βιομηχανικὰ συγκροτήματα ἀνεγείρονται γιὰ τὴν

συνολικὲς ἀπώλειες τοῦ πολέμου ἦσαν 55 ἑκ. ἀνθρώπινες ζωές. Ἀπ' αὐτούς, μόνον 229.000 ἦσαν Ἀμερικανοί: 174.000 στὴν Εὐρώπη καὶ στὴν Ἀφρικὴ καὶ 55.000 στὸν Εἰρηνικό. Μόνο στὴ Χισοσίμα σκοτώθηκαν 90.000 Ἰάπωνες (ἄμαχοι). (Τὰ στοιχεῖα εἶναι ἀπὸ ἐπίσημη ἔκθεση τῆς κυβερνήσεως τῆς Δυτ. Γερμανίας).

παραγωγὴ οὐρανίου 238 καὶ 239 ἢ πλουτωνίου, εἰδικῶς γιὰ τὴν κατασκευὴ τοῦ ὑπερόπλου: τὸ Ὤκ Ρίτζ στὴν κοιλάδα τοῦ Τέννεση καὶ τὸ Χάνφορντ στὴν κοιλάδα τῆς Κολούμπια. Καὶ τὰ δύο εἶναι ἀπρόσιτα ἀκόμη καὶ στὸν ἀντιπρόεδρο, καθὼς καὶ στὴν ἐπιτροπὴ τῆς γερουσίας, ἡ ὁποία ὑποτίθεται ὅτι εἶναι ἁρμόδια γιὰ τὸν ἔλεγχο τῶν πολεμικῶν κατασκευῶν. Ὁ ἴδιος ὁ ἀντιπρόεδρος Τροῦμαν παρ' ὅλο ποὺ ἦταν καὶ πρόεδρος τῆς ἐπιτροπῆς ἐλέγχου τῶν πολεμικῶν κατασκευῶν, πληροφορεῖται τὰ σχετικὰ μὲ τὸ «σχέδιο Μανχάτταν», μόνον λίγες ἡμέρες μετὰ τὸν θάνατο τοῦ Ροῦζβελτ καὶ ἀφοῦ ἤδη ἔχει ἀναλάβει τὴν προεδρία.

Φυσικά, ὁ Ροῦζβελτ δὲν κατεσκεύαζε τὸ ὑπερόπλο, γιὰ νὰ μὴν τὸ χρησιμοποιήσει. Σκοπός του ἦταν νὰ ρίξει ἀτομικὲς βόμβες καὶ μάλιστα στὴν Εὐρώπη! Αὐτὲς ὅμως δὲν ἦσαν ἕτοιμες, παρὰ ὅταν ἦταν ἤδη ἀργά, γιὰ νὰ χρησιμοποιηθοῦν ἐκεῖ. Ἔτσι, ὁ διάδοχος-συνεχιστής του, Χάρρυ Τροῦμαν, τὶς ἔρριξε στὴν ἤδη ἡττημένη Ἰαπωνία!

4. Οἱ Ἀμερικανοὶ βομβαρδίζουν γιὰ πρώτη φορὰ τὴν Εὐρώπη, στὶς 4 Ἰουλίου 1942. Διάλεξαν τὴν ἡμέρα τῆς ἐθνικῆς γιορτῆς τους (δηλαδὴ τὴν ἐπέτειο τῆς ἀνεξαρτητοποιήσεώς τους ἀπὸ τὴν Εὐρώπη), γιὰ νὰ πλήξουν δύο ἀεροδρόμια στὴν Ὁλλανδία. Ἡ δεύτερη ἐπιδρομή τους γίνεται στὶς 17 Αὐγούστου 1942, ἐναντίον τῆς Σοτβίλλ-Ρουὲν στὴν Γαλλία. Στόχος τους εἶναι ὁ ἐκεῖ σιδηροδρομικὸς κόμβος. Ὅμως κάνουν μεγάλη διασπορὰ βομβῶν καὶ πλήττουν σκληρὰ τὸν ἄμαχο πληθυσμό. Ὁ Ρ. Καρτιὲ γράφει ὅτι ἔτσι:

> *«διαμορφώνεται ἡ γνώμη πὼς οἱ Ἀμερικανοὶ εἶναι τυφλοὶ σφαγεῖς, ἐνῶ οἱ Ἄγγλοι ἐπιζητοῦν νὰ ἔχουν ἀκρίβεια καὶ προσπαθοῦν νὰ μὴ βλάψουν τὸν ἄμαχο πληθυσμό».*

5. Ὁ Ροῦζβελτ, ὅμως, δὲν ἐπηρεάζεται ἀπὸ τέτοιες «γνῶμες». Καὶ ἐφαρμόζει νέα ἀντίληψη γιὰ τὸν ἀεροπορικὸ βομβαρδισμό: τὶς μαζικὲς ἐπιδρομές, κατὰ τὴν διάρκεια τῆς ἡμέρας, ἀπὸ πυκνοὺς

σχηματισμοὺς βαρέων βομβαρδιστικῶν προστατευμένων ἀπὸ ἱπτάμενα φρούρια.

6. Ἡ ἀλήθεια εἶναι, ὅτι οἱ βομβαρδισμοὶ ἀφανισμοῦ καθιερώθηκαν ἀπὸ τοὺς Βρεταννούς, μὲ τὴν ἀπὸ 14 Φεβρουαρίου 1942, διαταγὴ τοῦ Ἀρχηγοῦ ΓΕΑ, **σὲρ Τσάρλς Πόρταλ**, ἡ ὁποία ὅριζε: *«Στόχος πρέπει νὰ εἶναι οἱ κατοικημένες περιοχές, ὄχι λ.χ. τὰ ναυπηγεῖα ἢ τὰ ἐργοστάσια ἀεροπλάνων. Αὐτὸ πρέπει νὰ γίνει σαφές»*. Ἦταν ἡ τακτικὴ area bombing, γιὰ τὴν ἐφαρμογὴ τῆς ὁποίας, στὶς 22 Φεβρουαρίου 1942, διορίστηκε Ἀρχηγὸς Διοικήσεως Βομβαρδισμῶν, ὁ στρατάρχης **σὲρ Ἄρθουρ Χάρις**. Πρῶτος στόχος βομβαρδισμοῦ - ἀφανισμοῦ ἦταν τὸ Παρισινὸ προάστειο Μπουλὸν Μπιγιανκούρ, στὶς 3-4 Μαρτίου 1942. Ἀκολούθησαν τὸ Ἔσσεν, ἡ παλαιὰ συνοικία τῆς Λυβέκκης μὲ τὰ ξύλινα σπίτια της, τὴν μητρόπολη καὶ τὴν γοτθικὴ ἀγορά, τὸ Ροστόκ, ἡ Κολωνία. Ἐναντίον τῆς τελευταίας ἐπέδραμαν (31 Μαΐου 1942) 1046 ἀεροπλάνα (ὁ μέσος ἀριθμὸς τῶν βομβαρδιστικῶν, τὰ ὁποῖα ἔπληετταν τὸ Λονδῖνο, κατὰ τὴν «μάχη τῆς Ἀγγλίας», ἦταν 250) ποὺ κατέστρεψαν 2.430 στρέμματα οἰκοδομημένης ἐπιφάνειας, δηλαδὴ ὅσα εἶχε καταστρέψει ἡ Λουφτβάφφε στὸ Λονδῖνο, σὲ ΟΛΗ τὴν διάρκεια τοῦ 1940-41.

7. Ὅμως ὁ Ροῦζβελτ, ἂν καὶ δὲν ἐνέπνευσε αὐτὴν τὴν τακτική, τὴν ἐνέκρινε ἀνεπιφυλάκτως, τὴν ἐνεθάρρυνε, τὴν στήριξε καὶ τὴν ἐφάρμοσε, διευρύνοντάς την στὸ πολλαπλάσιο, ὅπως τοῦ ἐπέτρεπε ἡ ἀμερικανικὴ ἰσχύς.

Ἔβλεπε τὴν Γερμανία, ἀλλὰ καὶ ὁλόκληρη τὴν Εὐρώπη, ὡς εἶδος φρουρίου, τὸ ὁποῖο πολιορκεῖται, βομβαρδίζεται, κυριεύεται ἐξ ἐφόδου, πυρπολεῖται, λεηλατεῖται, κατεδαφίζεται, ἰσοπεδώνεται. Μιὰ ἀντίληψη μεσαιωνική, ἀλλὰ σὲ πρωτοφανῆ μεγένθυση. Διότι σύγχρονοι πόλεμοι δὲν ἀπέβλεπαν πλέον στὸν ἀφανισμὸ τοῦ ἡττημένου, στὴν ὁλικὴ ἐκμηδένιση τοῦ κράτους του, ἀφοῦ τὰ κράτη ἔγιναν ἐθνικὰ καὶ στὸν πόλεμο μετέχει τὸ σύνολο τοῦ ἔθνους.

β) Delenda Europa!

«Εἴχαμε ἀντιληφθεῖ τὴν φυσικὴ καταστροφὴ τῆς Εὐρώπης, ἀλλὰ δὲν εἴχαμε δεῖ τὴν καταστροφὴ τῶν θεμελίων της, τὴν ὁλοκληρωτικὴ κατάρρευση τῆς οἰκονομίας της» (Οὐίλλιαμ Κλαίητον, ὑφυπουργὸς Ἐξωτερικῶν τῶν ΗΠΑ, δήλωσή του μετὰ ἀπὸ περιοδεία στὴν Εὐρώπη, 1947)

«Ἡ Εὐρώπη δὲν ἐπανέρχεται στὴ ζωή. Πηγαίνει ὅλο καὶ περισσότερο πρὸς τὸν θάνατο» (Ρ. Καρτιέ, *«Μεταπολεμικὴ Παγκόσμια Ἱστορία»* γιὰ τὴν Εὐρώπη τοῦ 1947)

Μετὰ ἀπὸ τὸν καθορισμό τῆς «ἄνευ ὅρων παραδόσεως» ὡς σκοποῦ τοῦ πολέμου, κανεὶς πιὰ δὲν μποροῦσε νὰ ἀντιτείνει στὴν διεξαγωγή του κατὰ τρόπο ὁλοκληρωτικό, στὴν χρήση τῶν καταστρεπτικώτερων μέσων (ἀτομικὴ βόμβα), στὴν συστηματικὴ ἐξόντωση κάθε μέλους τῶν ἐχθρικῶν λαῶν (μαζικοὶ βομβαρδισμοί). Ὅλα αὐτὰ «ἁγιάζονταν» ἀπὸ τὸ γεγονὸς ὅτι ἔτσι θὰ ἐξασφαλιζόταν, γιὰ πάντα, ἡ πανανθρώπινη εἰρήνη.

2. Αὐτὸς ὁ προπαγανδιστικὸς συλλογισμὸς ἔπιασε στὶς μᾶζες, ἐξ αἰτίας καὶ τῶν ναζιστικῶν πεπραγμένων καὶ τῆς διογκώσεως τῶν ὥς τότε γερμανικῶν βαρβαροτήτων. Καὶ ὅσοι σκέπτονταν ἐξουδετερώθηκαν. Οἱ Γερμανοί, οἱ Ἰάπωνες οἱ Ἰταλοί, ἔπρεπε νὰ ἐξοντωθοῦν. Ὅλοι, χωρὶς διακρίσεις ἦσαν ἔνοχοι καὶ ὅλοι ἐμπόδιζαν τὴν ἔλευση τῆς παγκόσμιας εἰρήνης, γιὰ τοὺς αἰῶνες τῶν αἰώνων.

3. Ὁ Ροῦζβελτ εἶχε καὶ ἕνα ἄλλο ἐπιχείρημα. Ὁ πρόδρομός του, ὁ Οὐίλσον, εἶχε ἀποπειραθεῖ νὰ ἐγκαθιδρύσει μία νέα παγκόσμια τάξη —εἰρηνικὴ καὶ δημοκρατική. Ἀπέτυχε. Γιατί; Ἐπειδὴ δὲν ἐξόντωσε τοὺς Γερμανούς, ἅπαξ διὰ παντός! Καὶ ἐπίσης, ἐπειδὴ δὲν ἀναμόρφωσε τὸ σύστημα τῶν διεθνῶν σχέσεων, μὲ βάση νέες ἀρχές. Ὁ Ροῦζβελτ δὲν θὰ ξανάκανε τὸ ἴδιο λάθος. Θὰ ἐξόντωνε γιὰ πάντα τὰ «ἐκ φύσεως» ἐπιθετικὰ κράτη, τὰ ὁποῖα ὑποτίθεται ὅτι ἐκ συστήματος προκαλοῦσαν τοὺς πολέμους. Καὶ θὰ θεμελίωνε τὸν κόσμο σὲ νέες ἀρχές, ἄσχετες πρὸς τὶς παλαιές, ὅπως λ.χ. τὴν ἰσορροπία τῶν δυνάμεων.

4. Ἡ ἄποψη τοῦ Ρούζβελτ ἔγινε δεκτή, ἐπειδὴ εἶχε προηγηθεῖ ἡ διαμόρφωση ἑνὸς παγκοσμίου κλίματος ἀντιγερμανισμοῦ, ἐνῶ παραλλήλως ὅλοι ὀνειρεύονταν ἕνα νέο κόσμο χωρὶς τυραννίες, βαρβαρότητες καὶ πολέμους. Ἤδη ὁ Κλέμεντ - Ἄττλη, ἀρχηγὸς τῶν Ἐργατικῶν καὶ ἀντιπρόεδρος τῆς πολεμικῆς κυβερνήσεως Τσῶρτσιλ εἶχε ὑποστηρίξει τὴν ἀνάγκη γιὰ παρατεταμένη στρατιωτικὴ κατοχὴ τῆς Γερμανίας καὶ τὴν ἐγκατάλειψη τῆς καθιερωμένης ἀρχῆς γιὰ ἰσορροπία τῶν δυνάμεων.

5. Πολλοὶ λαοὶ εἶχαν ταπεινωθεῖ ἀπὸ τοὺς Γερμανοὺς καὶ ἔτρεφαν ἄσπονδο μῖσος γι' αὐτούς. Δέχτηκαν λοιπὸν ἀμέσως τὴν θέση τοῦ Ρούζβελτ, ὅτι ὑποστηρίζει:

«ὅποιον σκοτώνει τοὺς περισσότερους Γερμανούς».

Ἔτσι, γινόταν δεκτὴ καὶ ἡ ΕΣΣΔ στὴν οἰκογένεια τῶν δημοκρατικῶν ἐθνῶν, ἀφοῦ οἱ πολῖτες της σκότωναν Γερμανούς.

6. Ἀπὸ τὴν δήλωση τοῦ Ρούζβελτ στὴν Ἄνφα τῆς Καζαμπλάνκα καὶ πέρα, οἱ προσπάθειες τῶν Συμμάχων στόχευαν ὄχι στὴν κατανίκηση τῶν ἐχθρῶν, ἀλλὰ στὴν ἐξόντωσή τους. Γι' αὐτὸ καὶ ἐφαρμόσθηκε ἡ τακτικὴ τῶν τυφλῶν βομβαρδισμῶν, οἱ ὁποῖοι διενεργοῦντο ὄχι γιὰ νὰ πληγοῦν συγκεκριμένοι στόχοι, ἀλλὰ γιὰ νὰ καταστραφοῦν ὁλόκληρες πόλεις καὶ νὰ σκοτωθοῦν ὅσο τὸ δυνατὸν περισσότεροι κάτοικοί τους. Ὅσοι ἀντέτειναν σ' αὐτὴν τὴν τακτική, κατηγοροῦντο, ὅτι ἔβαζαν τὴν στρατιωτικὴ σκέψη ὑπεράνω τῆς πολιτικῆς.

7. Ἡ ἀντίληψη γιὰ τὴν ὀρθότητα ἑνὸς πολέμου ἐξοντώσεως, ὁ ὁποῖος διεξάγεται μὲ ὅλα τὰ μέσα, ἐπέτρεπε καὶ τὴν παραβίαση τῶν ἀρχῶν τοῦ διεθνοῦς δικαίου. Χαρακτηριστικὴ περίπτωση ἡ τῆς Ἑλβετίας. Ἡ βιομηχανία αὐτῆς τῆς χώρας, ἐργαζόταν γιὰ τὴν Γερμανία, παίρνοντας ὡς ἀντάλλαγμα ἄνθρακα. Ὁ Ρούζβελτ ἀπαίτησε ἀπὸ τὴν Ἑλβετία νὰ ἀθετήσει τὶς συμφωνίες της μὲ τὴν Γερμανία καὶ νὰ σταματήσει τὴν ἐκτέλεση τῶν παραγγελιῶν

Ἡ Ἑλβετία ἀρνήθηκε. Καὶ τότε ὁ Ροῦζβελτ ἐφάρμοσε παρανόμως, ἀλλὰ καὶ χωρὶς νὰ τὸν ἐξουσιοδοτήσει κανεὶς καὶ σχεδὸν χωρὶς κανεὶς νὰ τὸ πληροφορηθεῖ, ἀποκλεισμὸ αὐτῆς τῆς οὐδέτερης Εὐρωπαϊκῆς χώρας (1944). Ὁ ἀνεφοδιασμὸς τῆς Ἑλβετίας γινόταν ὡς τότε μὲ οὐδέτερα πλοῖα, μέσῳ Γένουας. Ὁ Ροῦζβελτ τὸν ἀπαγόρευσε. Ἡ Ἑλβετία πέρασε τὸν χειμῶνα 1944-45 μὲ σοβαρὲς στερήσεις καὶ ἐλλείψεις, οἱ ὁποῖες προκαλοῦσαν ἄλυτα προβλήματα στὴν βιομηχανία της. Τελικῶς, ὑπέκυψε στὸν ἐκβιασμὸ τοῦ Ροῦζβελτ καὶ σταμάτησε τὴν ἐκτέλεση γερμανικῶν παραγγελιῶν.

8. Ἡ ἀντίληψη γιὰ πόλεμο ἐξοντώσεως τῶν ἐχθρικῶν ἐθνῶν, ἀλλὰ καὶ ἡ Ρουζβελτιανὴ πολιτικὴ ἀπέναντι στὴν Εὐρώπη ἐκφράζεται καὶ μὲ τὴν ἐκτόπιση 15,5 ἑκ. Γερμανῶν ἀπὸ τὰ ἀνατολικὰ ἐδάφη τῆς χώρας τους. Ἀπ' αὐτοὺς **2,5 ἑκ. ἔχασαν τὴν ζωή τους** κατὰ τὴν ἀπεγνωσμένη ἔξοδό τους, ἀπὸ τὶς κακουχίες, τοὺς βομβαρδισμοὺς καὶ τὶς σφαγές[176]. Ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς Γερμανούς, οἱ Ρῶσοι, μὲ τὴν σύμφωνη γνώμη τοῦ Ροῦζβελτ, ἔδιωξαν βιαίως ἀπὸ τὰ σπίτια τους καὶ 1,5 ἑκ. «συμμάχους» Πολωνούς, οἱ ὁποῖοι ζοῦσαν σὲ περιοχὲς ποὺ προσαρτήθηκαν στὴν ΕΣΣΔ. Μπορεῖ νὰ ἦσαν «σύμμαχοι», αὐτὸ ὅμως δὲν τοὺς ἀπάλλασε ἀπὸ τὸ προπατορικό τους ἁμάρτημα: ἦσαν Εὐρωπαῖοι.

γ) Βροχὴ Θανάτου

«Ὁ βομβαρδισμὸς τῆς Δρέσδης εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ πιὸ ὠμὰ ἐπεισόδια τοῦ πολέμου». Ρ. Καρτιέ

Ἡ στρατηγικὴ τοῦ Ροῦζβελτ, ὅπως συμπυκνώνεται στὸ δόγμα τοῦ «ὁλικοῦ πολέμου», συνεπάγεται ἐνέργειες μαζικῆς ἐξοντώσεως καὶ καταστροφῆς, μὴ ἀπαραίτητες

176. Τὰ θύματα ἀπὸ ὅλους τοὺς γερμανικοὺς βομβαρδισμοὺς ἐναντίον τῆς Βρετανίας, σ' ὁλόκληρη τὴν διάρκεια τοῦ πολέμου, ἦσαν 63.000! Δηλ. λιγότερο ἀπὸ τὰ μισὰ ἑνὸς μόνον ἀγγλοαμερικανικοῦ βομβαρδισμοῦ: τῆς Δρέσδης.

στρατιωτικῶς, οἱ ὁποῖες ἐκ πρώτης ὄψεως φαίνονται τελείως ἀδικαιολόγητες.

1. Τυπικὸ παράδειγμα μαζικῆς ἐξολοθρεύσεως ἀμάχων, χωρὶς νὰ ἐξυπηρετεῖται ἀπολύτως κανένας στρατιωτικὸς σκοπός, εἶναι ἡ περίπτωση τῆς Δρέσδης. Ἡ πόλη δὲν εἶχε τὴν παραμικρὴ στρατιωτικὴ σημασία. Ἦταν πόλη-μουσεῖο, χωρὶς πολεμικὲς ἐγκαταστάσεις, βιομηχανίες, ὀχυρά, στρατό. Γι' αὐτὸ καὶ εἶχε κατακλυστεῖ ἀπὸ 600.000 πρόσφυγες, οἱ ὁποῖοι ἔφευγαν μπροστὰ στοὺς Ρώσους καὶ ἔμεναν στὰ πάρκα καὶ στὶς πλατεῖες. Τὴ νύχτα τῆς 13ης πρὸς 14 Φεβρουαρίου 1945, ἐνῶ δηλαδὴ ὁ πόλεμος πλησίαζε στὸ τέλος του, 245 Λάνκαστερ τῆς ΡΑΦ ἀρχίζουν τὴν καταστροφὴ τῆς Δρέσδης, χωρὶς οὔτε μία βολὴ ἀντιαεροπορικῶν νὰ ἐμποδίσει τὸ «ἔργο» τους. Οἱ πρῶτες βόμβες ἔχουν σκοπὸ νὰ σπάσουν τὰ τζάμια, ὥστε νὰ ἁπλωθεῖ ταχύτερα ἡ πυρκαγιά.

Ἀκολουθεῖ τὸ δεύτερο κῦμα ἀπὸ 529 Λάνκαστερ. Τὸ μεσημέρι, φθάνει τὸ τρίτο κῦμα: 450 ἀμερικανικὰ ἱπτάμενα φρούρια.

Συνολικῶς ρίχνονται 650.000 ἐμπρηστικὲς βόμβες, μὲ στόχο τὸ κέντρο τῆς πόλεως, τὴν ἱστορικὴ συνοικία της. Ἡ πόλη καίγεται. Ὁ καπνὸς φθάνει σὲ ὕψος 5.000 μέτρων.

Ἡ πυρκαγιὰ πῆρε τὴ μορφὴ πύρινου κυκλῶνα. Ὅσοι βρίσκονταν στὰ καταφύγια πέθαναν ἀπὸ ἀσφυξία. Ὅσοι βγῆκαν κάηκαν ζωντανοί. Στὸ Ἄλτμαρκτ ἕνα πλῆθος κάηκε ὁμαδικῶς σὰν δάσος. Πολλοὶ πνίγηκαν στὸν Ἔλβα, ὅπου ἔπεσαν γιὰ νὰ γλυτώσουν ἀπὸ τὶς φλόγες. Οἱ πυροσβέστες πολυβολοῦνται ἀπὸ τὰ Μάστανγκ, τὰ ὁποῖα συνοδεύουν τὰ ἱπτάμενα φρούρια. Ἡ πυρκαγιὰ διαρκεῖ τέσσερις ἡμέρες καὶ κατακαίει 20 τετραγωνικὰ χιλιόμετρα κατοικημένης περιοχῆς. Τὰ θύματα εἶναι 135-150.000. Ὁ βομβαρδισμὸς τῆς Δρέσδης εἶναι ὁ φονικώτερος τοῦ πολέμου, ξεπερνῶντας σὲ θύματα ἐκεῖνον τῆς Χιροσίμα[177].

---

177. Μόραν: στὸ ἴδιο.

2. Κατὰ τοὺς δυτικοὺς ἱστορικούς, τὸν βομβαρδισμό τὸν εἶχαν ζητήσει οἱ Ρῶσοι, γιὰ νὰ ἀποδιοργανωθοῦν τὰ γερμανικὰ μετόπισθεν στὸ μέτωπο τῆς Σιλεσίας. Μπορεῖ. Ὅμως αὐτὸ δὲν μειώνει στὸ ἐλάχιστο τὴν εὐθύνη τῶν Ἀγγλοαμερικανῶν. Ἄλλωστε ὁ μεγάλος σιδηροδρομικὸς κόμβος τοῦ Φρήντριχστατ, μέσα στὴν πόλη, ἔμεινε ἀνέπαφος καὶ οἱ ἁμαξοστοιχίες ξαναρχίζουν νὰ κυκλοφοροῦν ἀπὸ τὶς 15 Φεβρουαρίου!

3. Τὸν Ἀπρίλιο τοῦ 1945, ἐνῶ ἡ Γερμανία ἔχει καταληφθεῖ σχεδὸν ὁλόκληρη καὶ ἑκατομμύρια κάτοικοί της τρέχουν ἀπὸ ἐδῶ καὶ ἀπὸ ἐκεῖ πρόσφυγες, οἱ Ἀμερικανοάγγλοι στέλνουν τὰ ἀεροπλάνα τους νὰ βομβαρδίζουν τοὺς δρόμους τῆς βόρειας Γερμανίας, προκαλῶντας, σκόπιμα, ἑκατόμβες θυμάτων. Οἱ ἄμαχοι πολυβολοῦνται.

4. Τὸν Ἀπρίλιο τοῦ 1945, τὸ Βερολῖνο βομβαρδίζεται ἡμέρα καὶ νύχτα. Οἱ δρόμοι ἐξαφανίζονται ἢ μεταμορφώνονται σὲ στενὰ χαρακώματα ἀνάμεσα σὲ χαλάσματα. Οἱ πυρκαγιὲς δὲν σβύνουν ποτέ. Οἱ βόμβες ναπάλμ τὶς τροφοδοτοῦν ἀδιάκοπα. Μία στήλη καπνοῦ, ὁρατὴ ἀπὸ ἀπόσταση 100 χλμ. ὑψώνεται μονίμως ἐπάνω ἀπὸ τὴν πόλη. Τὸ 70% τῆς κατοικημένης περιοχῆς τῆς πρωτεύουσας ἔχει καταστραφεῖ. Καμμιὰ ζώνη δὲν μένει ἀνέπαφη. Τὸ κέντρο, μὲ τὰ ἱστορικά του μνημεῖα, πλήττεται ἀμειλίκτως.

Ὁ Ρ. Καρτιὲ περιγράφει:

> *«Τὰ ἐρείπια τοῦ Βερολίνου εἶναι τὰ πιὸ ἐκτεταμένα ἀπὸ ὅσα συσσώρευσε ποτὲ ἡ μανία τῶν ἀνθρώπων. Ἀμέτρητοι Βερολινέζοι εἶναι θαμμένοι κάτω ἀπὸ τὸ πτῶμα τῆς πόλεώς τους, ποὺ ἐξακολουθεῖ νὰ φλέγεται. Ἡ τύχη ἡ ὁποία περιμένει τοὺς ζωντανοὺς μπορεῖ νὰ κάνει ἀξιοζήλευτη τὴν ἀνάπαυση τῶν νεκρῶν. Κάθε τί ποὺ ἔκανε ὁ ἄνθρωπος ὡς μέλος ἑνὸς κοινωνικοῦ συνόλου ἔχει διαλυθεῖ. Ὅλες οἱ γυναῖκες βρίσκονται στὴ διάθεση τοῦ νικητῆ. Τὰ ὑλικὰ ἀγαθὰ καταστρέφονται ἢ κατάσχονται. Ὁ σοβιετικὸς ὑπουργὸς Βιομη-*

χανίας, Ἰβὰν Σερώφ, φθάνει αὐτοπροσώπως γιὰ νὰ ὀργανώσει τὴν μεταφορὰ τῶν βιομηχανιῶν τοῦ Βερολίνου στὴ Ρωσία. Αὐτό, τὸ ὁποῖο γίνεται, εἶναι μᾶλλον σφαγιασμός. Μεταξὺ 75 καὶ 91% τῶν διαφόρων βιομηχανιῶν, ἀντιπροσωπεύοντας ἀξία 4 δισεκ. μάρκων, θὰ ἀποσυναρμολογηθοῦν καὶ θὰ λεηλατηθοῦν, ἀλλὰ στὴ Ρωσία θὰ φθάσουν μόνο παλιοσιδερικά...»

5. Στὶς 9 Μαρτίου 1945, 334 B-29 ρίχνουν 2.000 τόννους ἐμπρηστικῶν βομβῶν, στὶς πυκνοκατοικημένες συνοικίες τοῦ Τόκιο μὲ τὶς εὔθραυστες οἰκοδομές. Μία θάλασσα φλογῶν καταπίνει 267.711 σπίτια καὶ 83.793 ἀνθρώπους. Πλήθη ὁλόκληρα ρίχθηκαν στὶς διώρυγες, γιὰ ν' ἀποφύγουν τὴ φωτιὰ καὶ πέθαναν ἐκεῖ ζεματισμένα ἀπὸ τὸ νερὸ ποὺ ἔβραζε. Πετῶντας πάνω ἀπὸ τὴν φωτιὰ καὶ μασῶντας τὸ ποῦρο του, ὁ ἐκτελεστὴς τοῦ ἐγκλήματος, πτέραρχος **Κέρτις Λὲ Μαΐϋ**, λέει:

«Θὰ ἐπαναφέρουμε τοὺς Ἰάπωνες στὴ λίθινη ἐποχή».

6. Στὶς 14 Μαΐου 1945, μὲ ἀεροπορικὴ ἐπίθεση, πυρπολεῖται μεθοδικά, ἡ πόλη Ναγκόγια. Ὁ Ρoῦζβελτ πέθανε, ἀλλὰ ὁ ὁλικὸς πόλεμος συνεχίζεται. Στὶς 16 Μαΐου, βομβαρδίζεται σκληρὰ τὸ Τόκιο. Τὴν ἑπομένη, τὰ B-29 πυρπολοῦν τὸ κέντρο τῆς πόλεως, μεταβάλλοντας σὲ στάχτη τὰ αὐτοκρατορικὰ ἀνάκτορα.

Στὶς 18 Μαΐου, φλέγεται ἡ Γιοκοχάμα.

Τὴν 1η Ἰουνίου, ἰσοπεδώνεται ἡ Ὀσάκα.

Ἀκολουθοῦν ἡ Κόμπε, ξανὰ ἡ Ὀσάκα, ξανὰ τὸ Τόκιο, πάλι ἡ Κόμπε. Κάθε φορά, 500 B-29 ρίχνουν στὶς πόλεις-στόχους 3.000 τόννους βόμβες, ἐνῶ τὰ P-51 πολυβολοῦν τὰ πλήθη, τὰ ὁποῖα φεύγουν ἔξαλλα, γιὰ νὰ σωθοῦν ἀπὸ τὶς φλόγες.

Στὸ τέλος Ἰουλίου, οἱ πέντε μεγαλύτερες ἰαπωνικὲς πόλεις (Τόκιο, Ὀσάκα, Ναγκόγια, Κόμπε, Γιοκοχάμα) εἶναι κατεστραμμένες ἀπὸ 40 ὥς 65%.

7. Τὸ ἴδιο **μεθοδικὸ πρόγραμμα ἐμπρησμοῦ** ἐφαρμόζεται καὶ γιὰ τὶς

μικρότερες πόλεις, οἱ ὁποῖες πυρπολοῦνται ἀπὸ 30 ὣς 200 Β-29. Ἀπὸ τὶς 17 Ἰουνίου ὣς τὶς 14 Αὐγούστου 1945, 60 τέτοιες πόλεις ἔχουν καταβροχθισθεῖ ἀπὸ πυρκαγιὲς κατὰ 60 ὣς 80%! Ἡ Τογιάμα, μὲ πληθυσμὸ 128.000 κατοίκους, καταστρέφεται κατὰ 99,5%!

δ) Χιροσίμα - Ναγκασάκι

«Οἱ νεαροὶ Γερμανοὶ δὲν εἶναι περισσότερο ἔνοχοι γιὰ τὸ Ἄουσβιτς ἀπὸ τοὺς γιοὺς τῶν Ἀμερικανῶν ἐγκληματιῶν πολέμου, οἱ ὁποῖοι ἔρριξαν τὴν ἀτομικὴ βόμβα στὴν Χιροσίμα» (Φράντς Σόνουμπερ, ἀρχηγὸς τοῦ γερμανικοῦ Ρεπουμπλικανικοῦ Κόμματος - Ἀπρίλιος 1989)

Η Ἰαπωνία εἶναι ἤδη ἡττημένη. Τὸ ναυτικό της ἔχει καταστραφεῖ ὁλοκληρωτικά. Ἡ ἀεροπορία της εἶναι τελείως ἀνίσχυρη. Ὁ ἀποκλεισμὸς στραγγαλίζει τὴν βιομηχανία της καὶ ὀρθώνει ἐπάνω της τὸ φάντασμα μιᾶς τρομακτικῆς πείνας. Ἡ πολεμική της παραγωγὴ ἔχει πέσει στὸ 25%. Μετὰ τὴν πτώση τῆς Ὀκινάβα καὶ τῆς Ἰβοζίμα, ἡ χώρα εἶναι στὸ ἔλεος τῶν ἀμερικανικῶν βομβαρδιστικῶν. Ἡ Γερμανία ἔχει πέσει καὶ τεράστιες δυνάμεις ἀποδεσμεύονται γιὰ τὸν Εἰρηνικό. Γι' αὐτό, ὁ ναύαρχος Λῆχυ, ἀποκρούει τὴν σκέψη γιὰ εἰσβολὴ στὴν Ἰαπωνία. Ὑποστηρίζει, ὅτι ὁ ἀποκλεισμὸς καὶ ὁ βομβαρδισμὸς ἀρκοῦν, γιὰ νὰ τὴν ἐξαναγκάσουν νὰ ὑποκύψει.

2. Σ' αὐτὲς τὶς συνθῆκες ἡ ἀτομικὴ βόμβα, ἡ ὁποία εἶχε συλληφθεῖ ἀπὸ τὸν Ροῦζβελτ ὡς ἰδέα ἐναντίον τῆς Γερμανίας, δὲν χρειάζεται νὰ χρησιμοποιηθεῖ ἀπὸ τοὺς διαδόχους του ἐναντίον τῆς οὐσιαστικῶς ἡττημένης Ἰαπωνίας. Ὁ Λέο Ζίλαρντ, ὁ ὁποῖος πίεσε τὸν Ἀϊνστάιν, νὰ προτείνει στὸν Ροῦζβελτ τὴν κατασκευὴ τῆς ἀτομικῆς βόμβας, προσπαθεῖ νὰ πείσει τὸν Τροῦμαν γιὰ τὸ ἄσκοπο τῆς χρησιμοποιήσεώς της κατὰ τῆς Ἰαπωνίας. Ἄλλοι, ὅπως ὁ δρ. Φράνκ, προτείνουν ἡ ἀτομικὴ βόμβα νὰ ριχθεῖ σὲ ἀκατοίκητο σημεῖο, λ.χ. στὸ Φούτζι-Γιάμα, γιὰ νὰ πειστοῦν, μ' αὐτὴν τὴν ἐπίδειξη ἰσχύος, οἱ Ἰάπωνες νὰ καταθέσουν τὰ ὅπλα.

3. Στὶς 9 Μαΐου 1945, ὁ Τροῦμαν **συγκροτεῖ** μία ἐπιτροπή, γιὰ νὰ γνωμοδοτήσει σχετικῶς. Τὴν ἀποτελοῦν οἱ κορυφαῖοι ἐπιστήμονες:

- ❑ Κάρλ Κόμπτον.
- ❑ Βανήβαρ Μπούς.
- ❑ Τζαίημς Κόνναν.
- ❑ Ἄρτουρ Κόμπτον.
- ❑ Ἐνρῖκο Φέρμι.
- ❑ Ε. Ο. Λώρενς.
- ❑ Ὀππενχάϊμερ.

Τὴν 1η Ἰουνίου ἡ ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ:

1. Ἡ ἀτομικὴ βόμβα νὰ χρησιμοποιηθεῖ ἐναντίον τῆς Ἰαπωνίας.

2. Νὰ μὴν ὑπάρξει προηγούμενη προειδοποίηση.

3. Νὰ ἀσκηθεῖ ἀνενδοίαστα ἡ καταστροφική της δύναμη.
Τὰ μέλη τῆς ἐπιτροπῆς ἰσχυρίζονται ὅτι:

> *«Καμμιὰ ἐπίδειξη, ὅπως ἡ ἔκρηξη σὲ ἔρημο νησί, δὲν εἶναι ἱκανὴ νὰ φέρει τὸν τερματισμὸ τοῦ πολέμου. Ἡ βόμβα πρέπει νὰ ἐξαπολυθεῖ ἐναντίον πραγματικοῦ στόχου».*

Μόνον ἕνας διεφώνησε. Ὁ ὑφυπουργὸς Ναυτικῶν ΡΑΛΦ ΜΠΑΡΝΤ —**καὶ** δὲν ἦταν ἐπιστήμονας!

4. Ὁ ΛΕΟ ΖΙΛΑΡΝΤ ἀντιτάσσεται ἀπεγνωσμένα στὴν χρησιμοποίηση τῆς βόμβας. Κατορθώνει νὰ μαζέψει 60 ὑπογραφὲς ἐπιστημόνων. Ὅμως, ὁ Φέρμις, ὁ Μπούς, ὁ Κόννατ, ὁ Ὀππενχάϊμερ καὶ ἄλλοι 40 ἐπιστήμονες βρίσκονται ἤδη στὸ Ἀλαμογκόρντο γιὰ τὴν δοκιμὴ τῆς πρώτης βόμβας. Ἡ δοκιμὴ πραγματοποιεῖται στὶς 16 Ἰουλίου 1945.

5. Ὁ διοικητὴς τῆς στρατηγικῆς ἀεροπορίας Σπάτζ ἀρνεῖται νὰ ρίξει τὴν ἀτομικὴ βόμβα, μὲ προφορικὴ μόνο διαταγή. Στὶς 25 Ἰουλίου, παίρνει γραπτὴ προκαταρκτικὴ διαταγὴ μὲ τὶς ὑπογρα-

φὲς τοῦ Στίμσον καὶ τοῦ **Μάρσαλ**. Ἡ τελικὴ διαταγὴ ἐκτελέσεως δὲν μπορεῖ νὰ δοθεῖ παρὰ ἀπὸ τὸν ἀνώτατο διοικητὴ τῶν ἐνόπλων δυνάμεων, δηλαδὴ ἀπὸ τὸν πρόεδρο. Ὁ Τροῦμαν, διάδοχος τοῦ Ροῦζβελτ, τὴν δίνει στὶς 5 Αὐγούστου. Τὸ ἀεροπλάνο, τὸ ὁποῖο εἶχε μεταφέρει τὴν βόμβα, συνοδεύεται καὶ ἀπὸ ἕνα ἄλλο γεμᾶτο ἐπιστήμονες!

6. Στὶς 9 Αὐγούστου, 1500 ἀεροπλάνα σφυροκοποῦν τὸ βόρειο τμῆμα τοῦ νησιοῦ Χονσοῦ, τὸ κυριώτερο τοῦ Ἰαπωνικοῦ συμπλέγματος. Τὴν ἴδια ἡμέρα, μία δεύτερη ἀτομικὴ βόμβα καταστρέφει τὸ Ναγκασάκι. Στὶς 15 ἡ Ἰαπωνία παραδίδεται.

ε) Ὄχι γιὰ στρατιωτικοὺς σκοπούς

«Ὅποιος θέλει τὴν εἰρήνη, ὀφείλει ν' ἀποφεύγει κατὰ τὸν πόλεμο, τὰ ὕπουλα καὶ ἀπάνθρωπα πλήγματα κατὰ τοῦ ἐχθροῦ» (Immanuel Kant, *«Γιὰ τὴν διηνεκῆ εἰρήνη»* 1795).

Αναφερόμενος στὸν πόλεμο ἐναντίον τοῦ Ἰρὰκ (1991), ὁ John Mueller, καθηγητὴς Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν στὸ πανεπιστήμιο τοῦ Ρότσεστερ τῶν ΗΠΑ, προειδοποιοῦσε μὲ ἄρθρο του στοὺς N.Y. Times:

> *«Στὴν πραγματικότητα, ὁ ἐκτεταμένος βομβαρδισμὸς δὲν κάμπτει τὸ ἠθικὸ τῶν ἀντιπάλων, ἀλλὰ προκαλεῖ τὴν ὀργὴ καὶ τὴ συνοχὴ τοῦ ἐχθροῦ, δημιουργεῖ μάρτυρες καὶ ἥρωες, σκληραίνει τὴν ἀντίσταση καὶ ἐμπνέει στὸν ἀντίπαλο τὴν ἀντίληψη ὅτι δὲν ἔχει πιὰ τίποτα νά χάσει».*

Νομίζω ὅτι ὁ καθηγητὴς κάνει λάθος, γενικεύοντας μία διαπίστωση, ἡ ὁποία ἀναφέρεται στοὺς Γερμανοὺς καὶ ἐπεκτείνοντάς την στοὺς Ἄραβες.[178] Ὅμως τὰ γραφόμενά του ἰσχύουν ἀπολύτως γιὰ τοὺς Γερμανοὺς τοῦ 1943-45.

---

178. Ἡ διείσδυση τῶν Ἀμερικανῶν στὴν Ἀραβία εἶχε ἤδη ἀρχίσει. Τὸ 1942, σὲ ἀ-

2. Ὁ ἀεροπορικὸς βομβαρδισμὸς ποὺ ἐξαπέλυσαν ὁ Ροῦζβελτ καὶ ὁ Τσῶρτσιλ, δὲν στόχευε τόσο στὴν παράλυση τῆς γερμανικῆς πολεμικῆς βιομηχανίας, ὅσο στὴν κονιορτοποίηση τῶν πόλεων τῆς Εὐρώπης, μαζὶ μὲ τὰ μνημεῖα τους καὶ τοὺς κατοίκους των. Ἀπόδειξη τὰ ἀποτελέσματα:

Τὸ 1944:

- Ἡ γερμανικὴ βιομηχανία, κατεσκεύαζε περισσότερα τουφέκια, αὐτόματα ὅπλα καὶ ἀντιαρματικὰ πυροβόλα ἀπ' ὅσα τὸ 1943 καὶ τὸν ἴδιο ἀριθμὸ ἁρμάτων.
- Ἡ γερμανικὴ ἀεροναυτικὴ βιομηχανία σημείωσε τὴν ὑψηλότερη ἀπόδοσή της, παράγοντας 40.953 ἀεροπλάνα.

Στὸ μεταξύ, οἱ ἀεροπορικοὶ βομβαρδισμοὶ εἶχαν ἰσοπεδώσει τὶς πόλεις τῆς Γερμανίας, ἐξοντώνοντας μέγα ἀριθμὸ ἀμάχων. Πολλὲς ἀπ' αὐτὲς τὶς πόλεις ἐπυρπολοῦντο, συστηματικὰ καὶ μεθοδικά.

πόρρητη ἔκθεση, οἱ ἐξελίξεις στὴν Σαουδαραβία καὶ τὰ πετρέλαιά της χαρακτηρίζονταν ὡς «ὑψίστης ἐθνικῆς σπουδαιότητας» γιὰ τὶς ΗΠΑ. Ἀκόμη πιὸ πρίν, ὁ Ροῦζβελτ, εἶχε συμπεριλάβει αὐτὴν τὴν χώρα στὸ νόμο «περὶ ἐκμισθώσεως καὶ δανεισμοῦ», ποὺ ὑποτίθεται ὅτι προοριζόταν μόνον γιὰ τὶς χῶρες ποὺ πολεμοῦσαν τὸν Ἄξονα. Ἔτσι, ἄνοιγε γιὰ τοὺς ἰθύνοντες τῆς Σαουδαραβίας πηγὲς πλουτισμοῦ, οἱ ὁποῖες δὲν ὑπῆρχαν μὲ τοὺς Βρεταννούς.

ΙΙΙ

Τὸ τέλος τῶν Αὐτοκρατοριῶν

«Δὲν μπορῶ νὰ δεχθῶ νὰ πολεμοῦμε τὴν φασιστικὴ σκλαβιὰ καὶ ταυτόχρονα νὰ ἀρνούμαστε νὰ ἐλευθερώσουμε ὅλους τοὺς λαούς, οἱ ὁποῖοι ζοῦν κάτω ἀπὸ ἀποικιακὸ καθεστώς» (Φρ. Ντ. Ροῦζβελτ, δήλωση πάνω στὸ καταδρομικὸ «Κουίνον» στὴν Μάλτα, 2/2/1945).

Δεύτερος στόχος τοῦ Ροῦζβελτ, μετὰ τὴν καταστροφὴ Γερμανίας - Εὐρώπης - Ἰαπωνίας, εἶναι ἡ ἄμεση διάλυση τῶν Εὐρωπαϊκῶν Αὐτοκρατοριῶν —ὅρος κι αὐτὸς γιὰ τὴν ἐπιβολὴ τῆς ἀμερικανικῆς ἐπικυριαρχίας στὸν πλανήτη.

Ὁ Ροῦζβελτ:

1. Ἤθελε τὴν «κατάργηση τῆς "παραδοσιακῆς" (= εὐρωπαϊκῆς) ἀποικιοκρατίας» καὶ τὴν ἀντικατάστασή της ἀπὸ τὴ νέου τύπου ἀμερικανική.

Στράφηκε πρωτίστως ἐναντίον τῶν αὐτοκρατοριῶν τῆς Μ. Βρεταννίας, τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Ὁλλανδίας.

2. Ἡ Μ. Βρεταννία, ἐξαρτημένη γιὰ τὴν ἐπιβίωσή της ἀπὸ τὴν βοήθεια τῶν ΗΠΑ καὶ καταχρεωμένη σ' αὐτές, ὑποχρεώθηκε μὲ τὸν **«Χάρτη τοῦ Ἀτλαντικοῦ»** νὰ ὑπογράψει τὴν θανατικὴ καταδίκη της. (Αὔγουστος 1941)

3. Ἐπέβαλε τὴν ἀπόβαση-εἰσβολὴ στὴν γαλλικὴ Β. Ἀφρική, ποὺ δὲν ἐξυπηρετοῦσε ἀπολύτως κανένα στρατιωτικὸ σκοπό, ἀλλὰ

Τσῶρτσιλ-Ροῦζβελτ κατὰ τὴν συνάντησή τους στὴν Οὐάσι-γκτων (Μάϊος 1943). Ὁ πρῶτος ὑποχωρεῖ συνεχῶς.

ἀντίθετα παρέτεινε τὸν πόλεμο στὴν Ἀφρικὴ κατὰ πέντε μῆνες καὶ σώρευσε νέα δεινὰ στὴ Γαλλία, γιὰ νὰ πλήξει τὴν αὐτοκρατορία της. Στὸ Μαρόκο παρεκίνησε ὁ ἴδιος, προσωπικά, τὸν βασιλέα νὰ στραφεῖ κατὰ τῶν Γάλλων καὶ νὰ ἀνεξαρτητοποιηθεῖ.

Ὑπεστήριξε τὰ ἀντιγαλλικὰ κινήματα στὴν Συρία, στὸν Λίβανο καὶ στὴν Ἰνδοκίνα.

4. Ἐξανάγκασε τὴν Ὁλλανδία, τὸν Ἰούλιο τοῦ 1941, νὰ μετάσχει στὸ ἐμπάργκο του ἐναντίον τῆς Ἰαπωνίας, ἀπαγορεύοντας τὶς ἐξαγωγὲς πετρελαίου ἀπὸ τὴν Ἰνδονησία. Οἱ Ἰάπωνες κατέλαβαν τὴν Ἰνδονησία. Οἱ Ὁλλανδοί, μὲ τὴν ἧττα τῶν Ἰαπώνων, δοκίμασαν νὰ τὴν ἀνακτήσουν. Τότε, οἱ Ἀμερικανοὶ ἀντέδρασαν μὲ πολλοὺς τρόπους. Ἕνας ἀπ' αὐτοὺς ἦταν καὶ ἡ παρεμπόδιση τῶν Ὁλλανδικῶν πλοίων, τὰ ὁποῖα μετέφεραν στρατεύματα πρὸς τὴν Ἰνδονησία.

5. Τὸν Δεκέμβριο τοῦ 1941, φιλοξένησε τὸν Τσῶρτσιλ στὸν Λευκὸ Οἶκο. Καὶ τοῦ ζήτησε νὰ παραχωρήσει στοὺς Ἰνδοὺς τὸ δικαίωμα αὐτοδιαθέσεως. Ὁ Τσῶρτσιλ συμφώνησε νὰ τὸ κάνει **μετὰ** τὸ τέλος τοῦ πολέμου. Ὁ Ρoῦζβελτ, ὅμως, ἀπαίτησε ἡ παραχώρηση νὰ γίνει **ἀμέσως**, ἀδιαφορῶντας γιὰ τὸ γεγονὸς ὅτι οἱ Ἰάπωνες ἔκρουαν τὶς πύλες τῆς Ἰνδίας καὶ ὅτι, ἂν ἐφαρμοζόταν ἡ πρότασή του, ἡ χώρα θὰ κατακλυζόταν ἀπὸ ἕνα τεράστιο κῦμα ἀναταραχῆς καὶ ἐμφύλιας αἱματοχυσίας. Ἡ πίεση τοῦ Ροῦζβελτ ἦταν τόσον ἔντονη, ὥστε τὸν Ἰανουάριο τοῦ 1942, ὁ Τσῶρτσιλ σκέφθηκε καὶ ἀπείλησε νά... παραιτηθεῖ!

Καὶ ὁ Μόραν γράφει:

> *«Φαίνεται πῶς τότε ἄρχισε νὰ αἰσθάνεται μιὰν ἐλαφριὰ ἀπογοήτευση, μετὰ ἀπὸ τὸν ἐνθουσιασμὸ καὶ τὴ χαρά του γιὰ τὸ ὅτι ἡ Ἀμερικὴ βγῆκε στὸν πόλεμο. Περίμενε κάποιαν ὑποχώρηση στὴν ἔνταση (τῶν ἀμερικανοβρεταννικῶν σχέσεων), ἐνῶ ἀντιθέτως, τὸν Μάρτιο τοῦ 1942, ἔβλεπε σκυθρωπὰ παντοῦ, γύρω του, μία ἐξασθένιση (τῆς Βρεταννίας) καὶ μία παραδρόμηση ὅλων τῶν θέσεων».*

6. Στὴν διάσκεψη τῆς Τεχεράνης (Νοέμβριος - Δεκέμβριος 1943), δὲν δίστασε νὰ διαβεβαιώσει τόν... «ἀντιαποικιοκράτη» (!) Στάλιν, ὅτι οἱ Ἄγγλοι θὰ φύγουν ἀπὸ τὴν Μαλαισία, τὴν Βιρμανία καὶ τὶς ἄλλες ἀποικίες τους. Κατὰ τὸν Χόπκινς:

> *«ὁ πρόεδρος αἰσθάνθηκε ἀνακούφιση, διαπιστώνοντας τὶς δημοκρατικὲς (!) διαθέσεις ποὺ ἔδειχνε ὁ Στάλιν».*

7. Στὴ Γιάλτα (Φεβρουάριος 1945), ἐπανέλαβε στὸν Στάλιν ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖο εἶχε πεῖ στὴν Τεχεράνη: ὅτι τὸ Χόγκ-Κόνγκ θὰ ἔπρεπε νὰ ἀποδοθεῖ στοὺς Κινέζους.

8. Τὸ Χόγκ-Κόνγκ στοὺς Κινέζους, λοιπόν. Ἀλλὰ οἱ μαντζουριανοὶ σιδηρόδρομοι, τὸ Πόρτ-Ἄρθουρ, τὸ Νταϊρεν, οἱ Κουρίλλες, ἡ νότια Σαχαλίνη, ἔπρεπε νὰ ἐκχωρηθοῦν ἀπὸ τοὺς Κινέζους καὶ τοὺς Ἰάπωνες στοὺς Ρώσους. Οἱ ὁποῖοι, βεβαίως, ἔπρεπε νὰ πάρουν καὶ τὸ Ταλλίν, τὴν Ρίγα, τὸ Κόβνο, τὴν Καινιξβέργη, τὸ Λβώφ, τὴν Βίλνα, ἀλλὰ καὶ νὰ ἐγκατασταθοῦν στὴν Βαρσοβία, στὸ Βουκουρέστι, στὴν Πράγα, στὴν Βουδαπέστη, ἀκόμη καὶ στὴ Βιέννη καὶ στὸ Βερολῖνο!

9. Ἐπιστρέφοντας ἀπὸ τὴν Γιάλτα, καλεῖ τὸν βασιλέα τῆς Σαουδαραβίας, Ἀμπνούλ Ἀζὶζ Ἴμπν Σαούντ καὶ τὸν δέχεται σὲ ἀμερικανικὸ καταδρομικὸ στὴν διώρυγα τοῦ Σουὲζ (14 Φεβρουαρίου 1945). Στὴν συνάντηση μπῆκαν οἱ βάσεις μιᾶς συνεργασίας, κυρίως ὡς πρὸς τὰ πετρέλαια τῆς Σαουδαραβίας. Οἱ ΗΠΑ θὰ ἔδιναν τὴν τεχνολογία καὶ ἡ Σαουδαραβία τὰ κοιτάσματα πετρελαίου. Ὅσο γιὰ τοὺς Βρεταννούς, κάτω ἀπὸ τὴν ἐπιρροὴ τῶν ὁποίων βρισκόταν ὥς τότε ἡ Σαουδαραβία, αὐτοὶ θὰ ἐκτοπίζονταν, ὅπως καὶ ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο καὶ τὴν Αἰθιοπία, ὅπως καὶ οἱ Γάλλοι ἀπὸ τὴν Συρία, τὸν Λίβανο, τὸ Μαρόκο κ.λπ. Γι' αὐτὸ καὶ ἡ συμφωνία Ροῦζβελτ-Σαούντ, περιβάλλεται μὲ ἀπόλυτη μυστικότητα.

10. Συνάντησε, ἐπίσης τότε, τοὺς βασιλεῖς Φαροὺκ (Αἰγύπτου) καὶ Χαϊλέ-Σελασιὲ (Αἰθιοπίας). Τοὺς παρακινεῖ ἐναντίον τῶν

«Εὐρωπαίων ἀποικιοκρατῶν». Ἐπίσης, ὑπόσχεται βοήθεια στοὺς Ἄραβες, οἱ ὁποῖοι τὸν Ὀκτώβριο τοῦ 1944 εἶχαν ἱδρύσει τὸν «Ἀραβικὸ Σύνδεσμο» καὶ ἐπιδιώκουν τὴν ἐκδίωξη τῶν Γάλλων καὶ τῶν Βρεταννῶν ἀπὸ τὶς χῶρες τους. Ὁ ἴδιος, ἐπέμεινε γιὰ τὴν ἀνεξαρτητοποίηση τῆς Λιβύης, ὅπου οἱ ΗΠΑ ἔσπευσαν νὰ ἐγκαταστήσουν βάσεις.

11. Ὑπεστήριξε ἐπίσης τὸ αἴτημα τῶν Ἑβραίων γιὰ ἐπανίδρυση τοῦ Ἰσραήλ. Διότι ἤθελε τὸ τελευταῖο ὡς προγεφύρωμά του, στὴν Μ. Ἀνατολή. Γι' αὐτὸ καὶ ἄσκησε πίεση στοὺς Ἄγγλους νὰ ἀθετήσουν τὴν «Λευκὴ Βίβλο» τους σὲ βάρος τῶν Ἀράβων. Ταυτόχρονα, ὅμως, δὲν δεχόταν τοὺς Ἑβραίους στὶς ΗΠΑ —σ' αὐτὸ συμφωνοῦσαν καὶ οἱ σιωνιστές, οἱ ὁποῖοι ἤθελαν ν' ἀναγκασθοῦν οἱ Ἑβραῖοι τῆς Εὐρώπης, νὰ πᾶνε στὴν Παλαστίνη, ὄχι στὶς ΗΠΑ.

ΜΕΡΟΣ Η΄

ΤΟ ΨΥΧΟΡΡΑΓΗΜΑ ΤΟΥ ΛΕΟΝΤΟΣ

«Ἂς συμπεριφερθοῦμε μὲ τέτοιο τρόπο, ὥστε ἂν ἡ Βρεταννικὴ Αὐτοκρατορία καὶ ἡ Κοινοπολιτεία της διαρκέσουν χίλια χρόνια, οἱ ἄνθρωποι νὰ λένε: Ἐκείνη ἦταν ἡ καλύτερη ὥρα της» (Τσώρτσιλ, Λόγος τοῦ 17/6/40)

I

Ἕνα μικρὸ νησί...

«Θὰ ἤθελα νὰ δῶ τὴν Ἰνδία ἐλεύθερη»
(Ρούζβελτ πρὸς Στάλιν, στὴν Τεχεράνη - Δεκ. 1943)

Τὸν Δεκέμβριο τοῦ 1940, ὁ Ρούζβελτ, ἐδέχθη τὸν Ἄγγλο πρεσβευτή, λόρδο **Λόθιαν**, ὁ ὁποῖος ζήτησε χρηματικὴ βοήθεια γιὰ τὴν χώρα του. Ἡ ἀπάντηση ἦταν ὅτι οἱ Ἄγγλοι θὰ ἔπρεπε πρῶτα νὰ ρευστοποιήσουν τὶς ἐπενδύσεις τους στὸ δυτικὸ ἡμισφαίριο, οἱ ὁποῖες κατὰ τὶς ἐκτιμήσεις του θὰ τοὺς ἀπέφεραν γύρω στὰ 9 δισ. δολ. Φυσικά, οἱ ἀγοραστὲς θὰ ἦσαν Ἀμερικανοί!

Πρέπει νὰ σημειωθεῖ ὅτι ἡ Βρεταννικὴ Αὐτοκρατορία δὲν ἦταν φτωχή. Ὅμως ὁ Ρούζβελτ ἀπαιτοῦσε νὰ πληρώνει γιὰ ὅ,τι ἀγόραζε ἀπὸ τὶς ΗΠΑ μὲ δολλάρια, ἀποκλείοντας τὸ ἀγγλικὸ νόμισμα. Ἔτσι, τὴν ὑποχρέωνε νὰ ξεπουλᾶ τὰ περιουσιακά της στοιχεῖα καὶ τὸν χρυσό της, μετατρέποντάς τα σὲ δολλάρια. Αὐτὸς ἦταν ἕνας ἀπὸ τοὺς λόγους, οἱ ὁποῖοι ὁδήγησαν τὴν Αὐτοκρατορία σὲ πτώχευση.

2. Ὁ Ρούζβελτ παρεῖχε στὴν Βρεταννία πολεμικὸ ὑλικὸ καὶ δάνεια.

Ταυτοχρόνως:

i) Ἀπομυζοῦσε τὸν χρυσό, τὰ συναλλαγματικά της ἀποθέματα καὶ τὰ περιουσιακά της στοιχεῖα, ὁδηγῶντας την στὴν χρεωκοπία καὶ στὴν οἰκονομικὴ ἐξάρτηση ἀπὸ τὶς ΗΠΑ.

ii) Εἰσέδυε στὶς κτήσεις της. Ὅπως εἴδαμε:
- ❑ Πῆρε βάσεις στὰ βρεταννικὰ ἐδάφη τῆς Ἀμερικῆς.
- ❑ Ἀνέλαβε τὴν ἄμυνα τοῦ Καναδᾶ.
- ❑ Ἀνέλαβε τὴν ὑπεράσπιση τῆς Αὐστραλίας.

iii) Καὶ τὴν ὑποκαθιστοῦσε στὸν διεθνῆ ρόλο της, ἐπωμιζόμενος τὴν εὐθύνη γιὰ τοὺς ὠκεανοὺς καὶ τὶς θάλασσες, καθορίζοντας τοὺς σκοποὺς τοῦ πολέμου, ὑποσχόμενος ἐλευθερία στοὺς λαοὺς τῶν ἀποικιῶν.

Πολεμῶντας τὴν Γερμανία καὶ βοηθούμενη ἀπὸ τὶς ΗΠΑ, ἡ Μ. Βρεταννία ὑποβιβαζόταν στὴ θέση μιᾶς μικρῆς νησιωτικῆς Δυνάμεως.

3. Ὁ Ρούζβελτ βάσισε τὸ ὅλο παιχνίδι του μὲ τὴν Βρεταννία στὶς φιλικὲς σχέσεις του μὲ τὸν Τσῶρτσιλ. Ἔκρινε ὀρθῶς τὸν ἄνθρωπο καὶ διεπίστωνε ὅτι, ἐκμεταλλευόμενος τὶς ἀδυναμίες του, θὰ μποροῦσε νὰ πραγματοποιήσει εὐκολώτερα τὶς ἐπιδιώξεις του σχετικῶς μὲ τὴν Βρεταννία. Ἀξιοποίησε λοιπὸν τὸ φιλοπόλεμο, τὸν ἀντιγερμανισμό, τὸν ἀντιχιτλερισμό, τὴν ἀγάπη πρὸς τὸ μεγαλεῖο, τὴν ματαιοδοξία, τὴν ροπὴ πρὸς τὸ πομπῶδες, τὴν ρομαντικὴ ἀντίληψη περὶ «ἀγγλοφώνων», τὴν ρηχότητα, τὴν ἐπιπολαιότητα τοῦ Τσῶρτσιλ, γιὰ νὰ τὸν παγιδεύσει. Καὶ πέτυχε.

4. Ἡ τεχνική, τὴν ὁποία ὁ Ρούζβελτ ἐφάρμοσε, γιὰ νὰ αἰχμαλωτίσει τὸν Τσῶρτσιλ, προβάλλει ἀνάγλυφη ἀπὸ τὶς περιγραφὲς τῶν συναντήσεών τους. Σ' αὐτές, ὁ Ρούζβελτ, φρόντιζε νὰ τὸν κολακεύει, νὰ ἱκανοποιεῖ τὴν ἐπιδειξιομανία του, νὰ τὸν τροφοδοτεῖ μὲ «μεγαλεῖο», νὰ τὸν ἀφήνει νὰ μιλᾶ ἀκατασχέτως. Καὶ στὸ τέλος, τοῦ ἀποσποῦσε αὐτό, τὸ ὁποῖο ἤθελε. Ὁ Τσῶρτσιλ ἔμενε μὲ τὶς λαμπερὲς προφάνειες. Ὁ Ρούζβελτ κέρδιζε τὴν οὐσία.

5. Κάθε συνάντησή τους ἔληγε καὶ μὲ νέα ἧττα τοῦ Τσῶρτσιλ, μὲ κάποια καινούργια ὑποχώρησή του, μὲ μεγαλύτερη ὑποταγὴ τῆς Βρεταννίας στὶς ΗΠΑ, μὲ νέο ἀκρωτηριασμὸ τῆς Αὐτοκρατορίας, τῆς ἰσχύος καὶ τοῦ γοήτρου της. Τὰ ἀποτελέσματα κάθε συναντή-

σεως, γιὰ τὴν Βρεταννία ἦσαν βαρύτερα ἀπὸ ἐκεῖνα μιᾶς μεγάλης στρατιωτικῆς ἥττας.

6. Ὁ Ροῦζβελτ συναντήθηκε μὲ τὸν Τσῶρτσιλ:

- **Τὸν Αὔγουστο τοῦ 1941 στὴ Νέα Γῆ.** Καὶ τοῦ ἀπέσπασε τὴν ὑπογραφὴ τοῦ «Χάρτη τοῦ Ἀτλαντικοῦ», δηλαδὴ στὴν διάλυση τῆς Αὐτοκρατορίας διὰ τῆς «αὐτοδιαθέσεως».
- **Τὸν Δεκέμβριο τοῦ 1941, στὴν Οὐάσιγκτων.** Καὶ τοῦ ἐπέβαλε τὴν ἀμερικανικὴ ἡγεσία στὸν πόλεμο. (Συνάντηση «Arcadia» = Ἀρκαδία).
- **Τὸν Ἰούνιο τοῦ 1942, στὴν Οὐάσιγκτων.** Καὶ τοῦ ἐπέβαλε τὴν ἀπόβαση στὴν Γαλλικὴ Ἀφρική.
- **Τὸν Ἰανουάριο τοῦ 1943, στὴν Καζαμπλάνκα.** Καὶ τοῦ ἐπέβαλε τὴν ἀπαίτηση γιὰ «ἄνευ ὅρων παράδοση» τῶν κρατῶν τοῦ Ἄξονος, δηλ. τὸν πόλεμο μέχρις ἐσχάτων καὶ τὴν ὁλοκληρωτικὴ καταστροφὴ τῆς Εὐρώπης.
- **Τὸν Μάϊο τοῦ 1943, στὴν Οὐάσιγκτων.** Καὶ τοῦ ἐπέβαλε τὴν «Ἰταλικὴ ἐπιλογὴ» (εἰσβολὴ στὴν Ἰταλία) ἀντὶ γιὰ τὴν Βαλκανική. (Συνάντηση «Trident»), δηλ. τὴν παράδοση τῶν Βαλκανίων στὴν ΕΣΣΔ.
- **Τὸν Αὔγουστο τοῦ 1943, στὸ Κεμπέκ.** Καὶ τοῦ ἐπέβαλε Ἀμερικανὸ Διοικητὴ τῆς ἀποβατικῆς ἐπιχειρήσεως στὴ Γαλλία.
- **Τὸν Νοέμβριο τοῦ 1943 στὸ Κάϊρο.** Καὶ τοῦ ἐπέβαλε τὴν ἐγκατάλειψη τῶν Βαλκανίων καὶ τῆς ἀνατολικῆς Εὐρώπης στοὺς Ρώσους.
- **Τὸν Δεκέμβριο τοῦ 1943, στὴν Τεχεράνη.** (Συνάντηση «Eureka» = Εὕρηκα). Καὶ τὸν πέταξε στὸ περιθώριο, ἀγκαλιάζοντας τὸ νέο συνεταῖρο του, Στάλιν. (Προφανῶς σ' αὐτὸν ἀναφερόταν τὸ «Εὕρηκα»). Ἡ Βρεταννία δὲν ἦταν πιά, παρὰ ἕνα μικρὸ νησί.

α) Ναυάγιο στὴν Ἀρτζέντια

«Κάτω ἀπὸ τὶς δυσμενεῖς περιστάσεις, ὁ Τσῶρτσιλ ἦταν ἀπίθανο νὰ κάνει τὸν σκληρό» Th. Parrish.

Ο Ροῦζβελτ καὶ ὁ Τσῶρτσιλ ἐπεδίωκαν μία θεαματικὴ ἐπιβεβαίωση τῆς συνεργασίας τους. Ὁ καλύτερος τρόπος γι' αὐτὸ θὰ ἦταν μία προσωπικὴ συνάντησή τους. Ὅμως, ὁ Ροῦζβελτ ἤθελε ἡ συνάντηση νὰ πραγματοποιηθεῖ κατὰ τὴν καταλληλότερη γι' αὐτὸν στιγμή. Καὶ περίμενε. Δὲν συνάντησε τὸν Τσῶρτσιλ τὸ φθινόπωρο τοῦ 1940, μετὰ ἀπὸ τὴν ἱκανοποιητικὴ γιὰ τοὺς Βρεταννοὺς ἔκβαση τῆς ἀεροπορικῆς «μάχης **τῆς Ἀγγλίας**». Οὔτε καὶ κατὰ τὸν πολεμικῶς στάσιμο χειμῶνα τοῦ 1940-41. Οἱ συνθῆκες δὲν εἶχαν ὡριμάσει. Τὸν Μάρτιο τοῦ 1941, τὸ Κογκρέσσο ψήφισε τελικῶς τὸ νόμο **«περὶ ἐκμισθώσεως καὶ δανεισμοῦ»**, ἀπὸ τὸν ὁποῖο ἐξαρτιόταν πλέον ἡ ἐπιβίωση τῆς Βρεταννίας. Ἀλλὰ καὶ πάλιν ὁ Ροῦζβελτ δὲν ἔσπευσε νὰ συναντήσει τὸν Τσῶρτσιλ. Καθυστέρησε μὲ διάφορες προφάσεις. Πότε εἶχε μπελάδες μὲ τὸ Κογκρέσσο καὶ πότε ἦταν ἄρρωστος, πρόφαση τὴν ὁποία χρησιμοποιοῦσε πολὺ συχνά. Περίμενε...

2. Τὸν Ἀπρίλιο τοῦ 1941 οἱ Ἄγγλοι νικήθηκαν στὴν Ἑλλάδα. Τὸν Μάϊο στὴν Κρήτη. Τὰ γερμανικὰ ὑποβρύχια ἔκαναν θραύση. Τὸν Ἰούνιο, οἱ γερμανικὲς στρατιὲς ἀρχίζουν νὰ προελαύνουν ἀκάθεκτες στὴν ΕΣΣΔ. Ἡ στιγμὴ τοῦ Ροῦζβελτ ἔφθασε. Ἀνακοινώνει ὅτι εἶναι ἕτοιμος νὰ συναντήσει τὸν ἀγαπητὸ φίλο του.

3. Ὁ Th. Parrish γράφει:

«Ὁ προγραμματισμὸς αὐτῆς τῆς συναντήσεως παρέχει ἕνα τυπικὸ παράδειγμα τῆς ἱκανότητας τοῦ Ροῦζβελτ νὰ κρατᾶ ὅλα τὰ νήματα στὰ χέρια του. Ἦταν ἐξ ἀρχῆς ἀποκλειστικῶς δικό του σχέδιο. Στὸν Τσῶρτσιλ, ἂν καὶ ἦταν ὁ ἄλλος οὐσιώδης συμμετέχων, δὲν ἀπέμεινε τίποτε περισσότερο

> *ἀπὸ τὸ νὰ δώσει τὴν συγκατάθεσή του. Κάτω ἀπὸ τὶς δυσμενεῖς περιστάσεις, ἦταν ἀπίθανο νὰ κάνει τὸν σκληρό».*[179]

4. Πράγματι, ὁ Ροῦζβελτ εἶχε διαλέξει τὴν καλύτερη δυνατὴ στιγμή. Λίγο ἀργότερα, ὁ Τσῶρτσιλ τηλεγραφοῦσε στὸν Χάρρυ Χόπκινς:

> *«Δὲν ξέρω τί θ' ἀπογίνει, ἄν ἡ Ἀγγλία ἐξακολουθήσει νὰ μάχεται μόνη της, ὅταν ἔρθει τὸ 1942».*

Συζητῶντας αὐτὸ τὸ μήνυμα μὲ τὸν Ροῦζβελτ, ὁ Χόπκινς εἶπε ὅτι ὅλοι οἱ Βρεταννοὶ προσδοκοῦν τὴν εἴσοδο τῶν ΗΠΑ στὸν πόλεμο καὶ πρόσθεσε ὅτι, ἄν συμπεράνουν ὅτι αὐτὸ δὲν πρόκειται νὰ συμβεῖ:

> *«Θὰ εἶναι μία πολὺ κρίσιμη στιγμὴ γιὰ τὸν πόλεμο καὶ οἱ Βρεταννοὶ εἰρηνιστὲς ἴσως μπορέσουν νὰ ἀσκήσουν κάποιαν ἐπιρροὴ στὸν Τσῶρτσιλ».*

5. Ὁ Ροῦζβελτ θέλει νὰ γονατίσει ἡ Βρεταννία —ὄχι ὅμως τόσο ὥστε νὰ σκεφθεῖ τὴν εἰρήνη. Ὁ πόλεμος πρέπει νὰ συνεχισθεῖ. Ἄρα, πρέπει νὰ τροφοδοτοῦνται οἱ ἐλπίδες τοῦ Τσῶρτσιλ, χωρὶς ὅμως καὶ νὰ μπαίνουν πλήρως οἱ ΗΠΑ στὸν πόλεμο, ἀφοῦ ὁ λαός της εἶναι ἀποφασιστικῶς ἀντίθετος σὲ μιὰ τέτοια προοπτική.

6. Ἔτσι, δέχεται ἐπὶ τέλους νὰ συναντήσει τὸν Τσῶρτσιλ στὸν ὅρμο τῆς Ἀρτζέντια, στὴ Νέα Γῆ. Ἐκεῖ τοῦ ἐπιδαψιλεύει μεγάλες τιμές, τοῦ ὑπόσχεται ἀμέριστη βοήθεια καὶ σὲ ἀντάλλαγμα, τὸν πείθει νὰ συνυπογράψει τὴν Διακήρυξη, μὲ τὴν ὁποία δεσμεύεται, μετὰ τὸν πόλεμο, νὰ παραχωρήσει αὐτοδιάθεση στοὺς λαοὺς τῆς Αὐτοκρατορίας[180]. Δηλαδή, μὲ ὅποιαν ἔκβαση τοῦ πολέμου, ἡ

---

179. Στὸ ἴδιο.

180. Ὁ Ροῦζβελτ, μάλιστα, προσπάθησε λίγο ἀργότερα νὰ ἐπιβάλει τὴν παραχώρηση αὐτοδιαθέσεως στοὺς Ἰνδούς, ὄχι μετὰ τὸν πόλεμο, ἀλλὰ ἀμέσως, ἐκείνη τὴ

Βρεταννία θὰ ἦταν οὐσιαστικῶς ἡττημένη[181]. Ὁ Τσῶρτσιλ ἔφυγε ἀπὸ τὴν Ἀρτζέντια εὐτυχής. Στὴν πραγματικότητα, εἶχε ναυαγήσει. Καὶ μαζί του, ἡ φίλτατή του Αὐτοκρατορία.

β) Προσωρινῶς «δεύτεροι»

Μόλις οἱ ΗΠΑ μπῆκαν στὸν πόλεμο, ὁ Ροῦζβελτ ἀποφάσισε νὰ ἀναλάβει πλήρως τὴν διεύθυνσή του. Θὰ τὸ ἔκανε μέσῳ μιᾶς «ἑνιαίας διοικήσεως τῶν συμμαχικῶν ἐνόπλων δυνάμεων». Γιὰ τὴν σύσταση αὐτῆς τῆς διοικήσεως ἦταν ἀπαραίτητη ἡ συμφωνία τῶν Βρεταννῶν. Προσκαλεῖ, λοιπόν, τὸν Τσῶρτσιλ στὴν Οὐάσιγκτων.

1. Ὁ Βρεταννὸς πρωθυπουργός, ὁ ὁποῖος φθάνει στὶς 22 Δεκεμβρίου 1941 παραληρεῖ ἀπὸ χαρά. Ἡ ἀγωνία τοῦ πῆρε τέρμα. Οἱ ΗΠΑ βρίσκονται ἀνεπιστρεπτί, στὸ πλευρό του. Τώρα πιά, ἡ νίκη εἶναι σίγουρη. Μέσα σ' αὐτὴν τὴν ψυχικὴ εὐφορία, εἶναι ἕτοιμος νὰ προβεῖ σὲ παραχωρήσεις. Σ' αὐτὸ ἄλλωστε συμβάλλουν καὶ οἱ περιποιήσεις, μὲ τὶς ὁποῖες τὸν περιβάλλει ὁ Ροῦζβελτ, φιλοξενῶντας τον στὸν Λευκὸ Οἶκο καὶ ἡ χριστουγεννιάτικη ἀτμόσφαιρα, τὴν ὁποία φροντίζει νὰ δημιουργήσει.

2. Ὡς συνήθως, ὁ Ροῦζβελτ δὲν προβάλλει ὁ ἴδιος τὴν πρότασή του. Αὐτὸ τὸ ἔργο τὸ ἀναθέτει στὴν προκειμένη περίπτωση, στὸν Ἀρχηγὸ τοῦ ἀμερικανικοῦ ΓΕΣ, στρατηγὸ Μάρσαλ. Ὁ Βρεταννὸς σὲρ Ντίλ, μόνιμος ὑποστηρικτὴς τῶν ἀμερικανικῶν ἀπόψεων, ἀνέλαβε νὰ βοηθήσει μέσα ἀπὸ τὸ ἀγγλικὸ στρατόπεδο, ὅπως καὶ ἔκανε. Τὸ ἴδιο καὶ ὁ Καναδὸς φίλος τοῦ Τσῶρτσιλ, ὁ λόρδος **Μπήβερμπρουκ**. Ὁ Τσῶρτσιλ εἶχε ἀντιρρήσεις, ἀλλὰ τελικῶς ὑπέκυψε, ὄχι ἐπειδὴ πείσθηκε, ἀλλὰ ὅπως εἶπε:

στιγμή, ἐνῶ δηλαδὴ τὴν ἀπειλοῦσε ἄμεσα εἰσβολὴ τῶν Ἰαπώνων, οἱ ὁποῖοι καὶ ὀργάνωναν Ἐθνικὸ Ἰνδικὸ Στρατό! Βλέπε στὸ Ζ', ΙΙΙ.

181. Βλέπε στὸ παρόν, Δ', IV, γ «Ὁ Χάρτης τοῦ Ἀτλαντικοῦ».

«γιὰ νὰ ἱκανοποιήσω τὶς ἔντονες εὐχὲς τοῦ Προέδρου καὶ τοῦ στρατηγοῦ Μάρσαλ».

3. Ἀφοῦ ἀπέσπασε τὴν κατ' ἀρχὴν συμφωνία, ὁ Ροῦζβελτ ἄρχισε νὰ ἐπιβάλει βῆμα πρὸς βῆμα τὸν ἀμερικανικὸ ἔλεγχο.

Τὸ ἀρχικὸ σχέδιο τῶν Βρεταννῶν, τὸ ὁποῖο ἀπεδέχθησαν καὶ οἱ Ἀμερικανοὶ στρατιωτικοί, σὲ κοινὴ σύσκεψη τῆς 29 Δεκεμβρίου, πρόβλεπε τὴν συγκρότηση δύο ἐπιτελείων, ἑνὸς στὸ Λονδῖνο καὶ ἑνὸς στὴν Οὐάσιγκτων, τὰ ὁποῖα θὰ συνεργάζονταν, γιὰ νὰ συντονίζουν τὶς συμμαχικὲς δραστηριότητες σὲ ὅλα τὰ μέτωπα. Ὁ Ροῦζβελτ ἀπέρριψε τὴν ἀπόφαση. Καὶ κατόρθωσε νὰ ἐπιβάλει τὴν ἄποψη γιὰ ἕνα μόνο ἐπιτελικὸ ὄργανο, τὸ ὁποῖο θὰ τὸ ἀποτελοῦσαν ἐκπρόσωποι τῆς Βρεταννίας καὶ τῶν ΗΠΑ.

4. Ἕδρα τοῦ ὀργάνου, παρὰ τὶς ἀντιρρήσεις τῶν Βρεταννῶν στρατιωτικῶν ἡγετῶν, ὁρίσθηκε ἡ Οὐάσιγκτων, μὲ τὸ ἐπιχείρημα ὅτι αὐτὴ βρισκόταν γεωγραφικῶς ἀνάμεσα στὰ δύο θέατρα τοῦ πολέμου —τὸ εὐρωπαϊκὸ καὶ τὸ ἀσιατικό. Ἡ ἀπόφαση ἐσήμαινε ὅτι στὸ ἑξῆς ὁλόκληρος ὁ πόλεμος θὰ διευθυνόταν ἀπὸ τὴν Οὐάσιγκτων, δηλαδὴ ἀπὸ τὸν Ροῦζβελτ.

«Οἱ δικοί μας εἶναι πολὺ δυστυχεῖς γι' αὐτὴν τὴν ἀπόφαση».

ἔγραψε ὁ σὲρ Τσάρλς Οὐίλσον γιὰ τοὺς Βρεταννούς. Ἀλλὰ οἱ Ἀμερικανοὶ τοὺς ὑπελόγιζαν πλέον ὅλο καὶ λιγώτερο.

5. Κατὰ τὸν προσωπικὸ γιατρό του, **λόρδο Μόραν**, ὁ Τσῶρτσιλ ὑπεχώρησε, ἐπειδή:

«πίστευε ὅτι μὲ τὴν ἤρεμη, χωρὶς προκλήσεις, στάση του θὰ πετύχαινε περισσότερα, ἐνῶ, ἄν ἔφερνε ἀντιρρήσεις, ἡ γραμμὴ τοῦ Ροῦζβελτ θὰ γινόταν πιὸ σκληρή».

Καὶ προσθέτει στὸ ἡμερολόγιό του, μὲ καταγραφὴ τὴν 14 Ἰανουαρίου 1942.

«Οἱ Ἀμερικανοὶ ἀπεφάσισαν τελικῶς νὰ κατευθύνουν τὸν

πόλεμο ἀπὸ τὴν Οὐάσιγκτων, παρ' ὅλο ποὺ δὲν ἦταν τόσο φρόνιμο νὰ μᾶς ἀπωθήσουν ἔτσι... Ὁ λαός μας θὰ δυσαρεστηθεῖ πολὺ μ' αὐτὴν τὴν ἀπόφαση».

6. Γιὰ νὰ ἐπιβάλει τὴν ἡγεσία του, ὁ Ροῦζβελτ συνέτριψε τοὺς Βρεταννούς, ἀνακοινώνοντάς τους ὅτι, τὸ 1942, οἱ ΗΠΑ θὰ παρῆγαν 45.000 ἀεροπλάνα καὶ 45.000 τάνκς, καὶ τὸ 1943, 100.000 ἀεροπλάνα καὶ 75.000 τάνκς —ἀριθμοὺς ἀσύλληπτους γιὰ τοὺς Ἄγγλους. Ἐπὶ πλέον, ἐφαρμόζοντας τὴν τακτικὴ τοῦ ραβδιοῦ καὶ τοῦ καρότου, τοὺς ὑποσχέθηκε ἄφθονο πολεμικὸ ὑλικὸ καὶ «γενναῖες» πιστώσεις.

Ἡ Βρεταννία εἶχε ἤδη ἐκτοπισθεῖ σιωπηρῶς ἀπὸ τὴν πρώτη θέση, τὴν ὁποία κατέλαβαν οἱ ΗΠΑ. Τώρα περιορίζεται ἐπισήμως στὴν δεύτερη θέση. Ἀλλὰ μόνον προσωρινῶς. Διότι αὐτὴ προοριζόταν γιὰ τὴν Ρωσία.

γ) Ὁ Ἄρχων τοῦ πολέμου

«Ὁ Πρόεδρος γίνεται ὅλο καὶ πιὸ πολὺ ἡ πηγὴ τῆς πρωτοβουλίας καὶ φυσικὰ καὶ τῆς εὐθύνης».

Οὐίλλιαμ Ντ. Χάσσετ

Αμέσως, ὁ Ροῦζβελτ ἄρχισε νὰ μετατρέπει τὸ μικτὸ ἀμερικανοαγγλικὸ ἐπιτελεῖο σὲ προσωπικό του ὄργανο. Γι' αὐτό, φρόντισε νὰ τοποθετήσει σ' ὅλες τὶς ζωτικὲς θέσεις δικούς του ἀνθρώπους, οἱ ὁποῖοι ὄφειλαν τὴν ἀνάδειξή τους στὴν εὔνοιά του καὶ ἦσαν ἐξαρτημένοι ἀπευθείας ἀπ' αὐτόν.

2. Ὅταν αὐτὸ δὲν ἦταν ἐφικτό, παρέκαμπτε τὸ ἐμπόδιο, δημιουργῶντας νέες θέσεις. Ἔτσι, γιὰ παράδειγμα, δημιούργησε στὸ ὑπουργεῖο Ναυτικῶν, ἕνα γραφεῖο Ἀνωτάτου Διοικητῆ τοῦ Στόλου καὶ παραχώρησε σ' αὐτὸ τὴν ἀνώτατη διοίκηση ὅλων τῶν στόλων καὶ τῶν παρακτίων διοικήσεων. Δυὸ ἡμέρες ἀργότερα, διόρισε σ' αὐτὴν τὴν θέση τὸν εὐνοούμενό του ναύαρχο **Κίνγκ,**

τὸν ὁποῖο ὁ ἴδιος «ἀνεκάλυψε» καὶ προώθησε. Ὁ ναύαρχος **Στάρκ** παρέμεινε ἀρχηγὸς τῶν ναυτικῶν ἐπιχειρήσεων, ἀλλὰ ἀποδυναμώθηκε. Καὶ λίγο ἀργότερα, ἐστάλη στὴν Ἀγγλία ὡς σύνδεσμος τῶν δύο ΓΕΝ. Οἱ πραγματικὲς ἐξουσίες πέρασαν στὸν Ροῦζβελτ, διὰ μέσου τοῦ Κίνγκ, ὁ ὁποῖος ἔμενε στὴν Οὐάσιγκτων καὶ συνεργαζόταν ἀπευθείας μὲ τὸν πρόεδρο. Ὁ Κίνγκ ἀντιπροσώπευε τὶς ΗΠΑ στὸ μικτὸ ἐπιτελεῖο.

3. Μὲ τέχνασμα ρύθμισε ὁ Ροῦζβελτ καὶ τὸ θέμα τῆς ἐκπροσωπήσεως τῆς ἀμερικανικῆς ἀεροπορίας. Αὐτή, σὲ ἀντίθεση πρὸς τὰ ἰσχύοντα στὴν Μ. Βρεταννία, δὲν ἀποτελοῦσε χωριστὸ κλάδο τῶν ἐνόπλων δυνάμεων, ἀλλὰ ὑπαγόταν στὸν Στρατὸ (ἐκτὸς ἀπὸ τὴ ναυτικὴ ἀεροπορία). Ἐπικεφαλῆς της ἦταν ὁ ἀντιστράτηγος **Χὰπ Ἄρνολντ** (Hap Arnold), ὁ ὁποῖος ὅμως, τυπικῶς, δὲν εἶχε τὴν ἰδιότητα τοῦ Βρεταννοῦ ὁμολόγου του.

Κανονικῶς, ὁ Ροῦζβελτ ὤφειλε νὰ ζητήσει ἀπὸ τὸ Κογκρέσσο νὰ ἐγκρίνει τὴν σύσταση χωριστοῦ ΓΕΑ. Τοῦτο, ὅμως, συνεπαγόταν συζητήσεις, τὶς ὁποῖες ὁ πρόεδρος ἤθελε ν' ἀποφύγει. Γι' αὐτὸ ἔκανε τὸ ἑξῆς: Ἐξέδωσε μία δήλωση, μὲ τὴν ὁποία ὀνόμαζε καὶ ἐξῆρε τοὺς στρατιωτικοὺς ἡγέτες τῶν ΗΠΑ, οἱ ὁποῖοι θὰ μετεῖχαν στὸ μικτὸ συμμαχικὸ ἐπιτελεῖο. Καὶ ἐκεῖ, πλάϊ στὸν στρατηγὸ Μάρσαλ τοῦ ΓΕΣ καὶ τὸν ναύαρχο Κίνγκ τοῦ ΓΕΝ, ἀνέφερε καὶ τὸν ἀντιστράτηγο Ἄρνολντ ὡς ἀρχηγὸ τοῦ (ἀνύπαρκτου) ΓΕΑ! Καὶ μὲ βάση αὐτὴν τὴν δήλωση, ὁ Ἄρνολντ ἔγινε ἰσότιμο μέλος τῶν «Συντονισμένων Ἐπιτελικῶν Ἀρχηγῶν» (Combined Chiefs of Staff - CCS).

4. Ἀλλὰ ὁ Ροῦζβελτ δὲν περιορίσθηκε στὸ νὰ ἐπανδρώσει τὸ CCS μόνο μὲ Ἀμερικανούς, οἱ ὁποῖοι τοῦ ἦσαν προσωπικῶς ἀφοσιωμένοι. Τὸ ἴδιο ἤθελε νὰ εἶναι καὶ οἱ Βρεταννοὶ μέλη τοῦ CCS. Φρόντισε λοιπὸν καὶ ἔπεισε τὸν Τσῶρτσιλ νὰ ὁρίσει κύριο στρατιωτικὸ ἐκπρόσωπό του στὴν Οὐάσιγκτων τὸν σὲρ **Τζὼν Ντίλ.**

5. Ὁ Ροῦζβελτ εἶχε ἐπισημάνει τὸν σὲρ **Τζὼν Ντίλ (John Dill)**,

ὅταν αὐτὸς ὡς Ἀρχηγὸς τοῦ Βρεταννικοῦ Αὐτοκρατορικοῦ Γενικοῦ Ἐπιτελείου, διαφωνοῦσε συνεχῶς πρὸς τὸν Τσῶρτσιλ καὶ ἀντιτασσόταν στὰ παράτολμα πολεμικὰ σχέδιά του. Φρόντισε νὰ τὸν προσεγγίσει, μέσω τοῦ Μάρσαλ καὶ ὁ Ντὶλ προσχώρησε ἄνευ ὅρων σὲ ὅλες τὶς ἀμερικανικὲς ἀπόψεις, τὶς ὁποῖες ὑπεστήριζε παντοῦ καὶ πάντοτε. Τὸν Νοέμβριο τοῦ 1941, ὁ Τσῶρτσιλ, ἴσως κάτω ἀπὸ τὴν πίεση τῶν ἄλλων Βρεταννῶν στρατιωτικῶν, οἱ ὁποῖοι συχνότατα συγκρούοντο μὲ τοὺς Ἀμερικανοὺς συναδέλφους των, τὸν προήγαγε σὲ στρατάρχη, τὸν διόρισε κυβερνήτη τῆς Βομβάης καὶ τὸν ἀντικατέστησε μὲ τὸν στρατηγὸ **Μπροὺκ (Brooke)**. Ὅμως, κατ' ἐπιθυμίαν τοῦ Ροῦζβελτ, ὁ Ντίλ, συνόδευε τὸν Τσῶρτσιλ, κατὰ τὴν ἐπίσκεψή του στὴν Οὐάσιγκτων, τὸν Δεκέμβριο τοῦ 1941. Ἦταν μία χειρονομία καλῆς θελήσεως τοῦ Τσῶρτσιλ πρὸς τὸν Ροῦζβελτ. Ὁ τελευταῖος ἐκμεταλλεύθηκε τὴν «χειρονομία» καὶ ἐξέφρασε στὸν Ἄγγλο πρωθυπουργὸ τὴν ἐλπίδα ὅτι ὁ Ντὶλ θὰ παρακαθόταν στὸ CCS μαζὶ μὲ τοὺς ἄλλους Βρεταννοὺς ἐκπροσώπους. Ὁ Ντὶλ δὲν ἦταν πλέον Ἀρχηγὸς Ἐπιτελείου, ἀλλὰ ὁ Ροῦζβελτ κατάφερε νὰ τοῦ δώσει ἀκόμη ἀνώτερη ἰδιότητα!

Εἶπε στὸν Τσῶρτσιλ:

> *«Ἰδιαιτέρως ἐλπίζω ὅτι θὰ μπορῶ νὰ τὸν θεωρῶ ἐκπρόσωπό σας, ὑπὸ τὴν ἰδιότητά σας ὡς ὑπουργοῦ Ἄμυνας».*

Ὁ Τσῶρτσιλ συμφώνησε!

6. Ἔτσι, τὸ CCS μὲ τοὺς Μάρσαλ, Κίνγκ, Ἄρνολντ καὶ Ντίλ, γιὰ τὸν ὁποῖο οἱ συμπατριῶτες του ἔλεγαν ὅτι «πολιτικογραφήθηκε Ἀμερικανός», ἦταν στὴν οὐσία προσωπικὸ ὄργανο τοῦ Ροῦζβελτ. Αὐτὸς ἦταν ὁ Ἀπόλυτος Ἄρχων τοῦ Πολέμου.

> *Ἡ σύσταση «Ἀνωτάτης Συμμαχικῆς Διοικήσεως», μὲ ἕδρα τὴν Οὐάσιγκτων καὶ οὐσιαστικὸ ἀρχηγὸ τὸν Ροῦζβελτ, ἐσήμαινε ὅτι τὰ ἡνία τοῦ πολέμου τὰ ἀνελάμβαναν, πέραν πάσης ἀμφισβητήσεως, οἱ Ἀμερικανοὶ καὶ προ-*

σωπικῶς ὁ πρόεδρός τους. Οἱ Βρεταννοὶ ὑποβιβάζονταν στὴν δεύτερη θέση, ὄχι μόνον στὸν Εἰρηνικὸ καὶ στὴν Ἄπω Ἀνατολή, ἀλλὰ καὶ στὸν Ἀτλαντικὸ καὶ στὴν Εὐρώπη, ἀκόμη καὶ στὴν Ἀφρικὴ καὶ στὴν Μεσόγειο.

δ) Βατερλὼ στὸ Κεμπέκ[182]

«Ὅλο τὸ σκηνικὸ τοῦ Κεμπὲκ σκιαζόταν ἀπὸ ἕνα σύννεφο ἀπελπισίας» (γιὰ τοὺς Βρεταννούς).

Ἄλαν Μπρούκ

Ἀπὸ τὶς 14 ὥς τὶς 24 Αὐγούστου 1943, καθὼς ἡ Σικελικὴ ἐκστρατεία πλησίαζε στὸ τέλος της, ὁ Ροῦζβελτ καὶ ὁ Τσῶρτσιλ συναντήθηκαν στὸ Κεμπὲκ τοῦ Καναδᾶ, στὸ chateau Frontenac. Βασικὸ θέμα τὸ ἄνοιγμα νέου μετώπου στὴν δυτικὴ Εὐρώπη.

Ὅταν, μὲ τὴν ἐπιχείρηση *«Πυρσὸς»* (Νοέμβριος 1942), οἱ ΗΠΑ ἀνέλαβαν ἄμεσα τὴν ἡγεσία τῶν ἐπιχειρήσεων καὶ στὴν Μεσόγειο, εἶχε συμφωνηθεῖ ὅτι τὴν διοίκηση τῆς εἰσβολῆς στὴν δυτικὴ Εὐρώπη θὰ τὴν ἀνελάμβανε Βρεταννός. Ἤδη αὐτὸς ἦταν ἕτοιμος: ὁ Ἄλαν Μπρούκ. Στὸ Κεμπέκ, ὅμως, ὁ Ροῦζβελτ ἀπαιτεῖ Ἀμερικανὸ ἀρχιστράτηγο. Καὶ ὁ Τσῶρτσιλ ὑποκύπτει. Τὴν ἀνάγκην φιλοτιμίαν ποιούμενος, μάλιστα δήλωσε:

> *«πῆρα τὴν πρωτοβουλία νὰ προτείνω στὸν πρόεδρο τὸν διορισμὸ Ἀμερικανοῦ στὴν διοίκηση τοῦ «Overlord»...*[183]

2. Γιὰ νὰ πετύχει τὸν σκοπό του, ὁ Ροῦζβελτ ἔθεσε μία γενικὴ ἀρχή: Ἡ ἀρχηγία μιᾶς ἐπιχειρήσεως νὰ ἀναλαμβάνεται ἀπὸ ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι διαθέτουν τὶς περισσότερες δυνάμεις καὶ τὰ περισσότερα μέσα γιὰ τὴν διεξαγωγή της. Σ' αὐτὴν τὴν φάση ἦταν

---

182. Μὲ τὴν συνάντηση Ροῦζβελτ-Τσώρτσιλ στὴν Καζαμπλάνκα, ἔχω ἤδη ἀσχοληθεῖ στὰ Β', V στ, Καὶ Ζ' Ι α, β, γ. Γι' αὐτὸ ἐδῶ, τὴν ἀντιπαρέρχομαι.

183. Ρ. Καρτιέ.

φανερὸ ὅτι ἡ Βρεταννία εἶχε φθάσει στὸ ἔσχατο ὅριο τῶν δυνατοτήτων της —εἶχε ἐξαντληθεῖ. Ἀντιθέτως, οἱ ΗΠΑ μόλις ἄρχιζαν νὰ κινητοποιοῦν τὸ τεράστιο δυναμικό τους. Στὴν εἰσβολὴ στὴν Δυτικὴ Εὐρώπη, (ἐπιχείρηση «Ὀβερλόρντ» = «Ἐπικυρίαρχος»), Βρεταννία καὶ ΗΠΑ θὰ μετεῖχαν μὲ περίπου ἴσες δυνάμεις. Ὅμως, ἡ συνέχισή της θὰ ἐξαρτιόταν κυρίως ἀπὸ τὴν διαρκῆ τροφοδοσία της ἀπὸ τὶς ΗΠΑ. Αὐτὲς θὰ ἔστελναν ὅλο καὶ περισσότερα ἐφόδια καὶ ἐνισχύσεις. Μόνον αὐτὲς θὰ μποροῦσαν νὰ ἀναπληρώνουν τὰ κενὰ σὲ ὑλικό, τὰ ὁποῖα θὰ προέκυπταν ἀπὸ τὶς ἀπώλειες. Ἐπὶ πλέον, ὁ Ροῦζβελτ εἶχε δώσει ἐντολὴ νὰ ὑπάρχουν περισσότερες ἀμερικανικὲς μεραρχίες ἤδη ἀπὸ τὴν ἔναρξη τῆς ἀποβάσεως. Βασισμένος σ' αὐτὰ τὰ ἐπιχειρήματα, ὁ Ροῦζβελτ, ὅπως ἀναφέρει ὁ Μπροὺκ ὅτι τοῦ εἶπε ὁ Τσῶρτσιλ στὶς 15 Αὐγούστου 1943, ἄσκησε ἰσχυρὴ πίεση γιὰ νὰ διορισθεῖ Ἀμερικανὸς ἀρχιστράτηγος. Ὁ Τσῶρτσιλ ὑπέκυψε, παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι ὁρμητήριο τῆς ἐπιχειρήσεως θὰ ἦταν ἡ Βρεταννία. Ἡ ὑποταγὴ τοῦ Βρεταννοῦ πρωθυπουργοῦ ἔκανε τὸν Μπροὺκ νὰ γράψει ὅτι:

> *«ὅλο αὐτὸ τὸ σκηνικὸ (τοῦ Κεμπὲκ) σκιαζόταν ἀπὸ ἕνα σκοτεινὸ σύννεφο ἀπελπισίας».*

3. Μετὰ ἀπὸ τὴν πρώτη του νίκη, ὁ Ροῦζβελτ ἐπιχείρησε τὸ ἑπόμενο βῆμα: Ζήτησε τὴν τοποθέτηση ἑνὸς Ἀμερικανοῦ στρατηγοῦ ὡς γενικοῦ ὑπερδιοικητοῦ, ὁ ὁποῖος θὰ κατηύθυνε τὶς ἐπιχειρήσεις τόσο στὴν δυτικὴ Εὐρώπη, ὅσο καὶ στὴν Μεσόγειο. Ὅμως ὁ Τσῶρτσιλ δὲν ἦταν δυνατὸν νὰ προβεῖ καὶ σ' αὐτὴν τὴν ὑποχώρηση. Καὶ ἀρνήθηκε.

4. Ὑποχρεώθηκε πάντως νὰ δεχθεῖ μιὰν ἄλλη ἀπαίτηση τοῦ Ροῦζβελτ: Νὰ ἀναλάβει ἡ Βρεταννία μιὰν αἱματηρὴ καὶ ἄσκοπη ἐπίθεση στὴν Βιρμανία, γιὰ ν' ἀνοίξει τὸν δρόμο ἀνεφοδιασμοῦ τοῦ Τσάνγκ-Κάϊ-Σέκ, χωρὶς ἡ ἴδια νὰ ἀντλεῖ κανένα πολιτικὸ ὄφελος.

5. Πρόταση τοῦ Τσῶρτσιλ νὰ ἐπεκταθεῖ ἡ ἐπιχείρηση καὶ στὴν Σουμάτρα, ἀπερρίφθη. Διότι ὁ Ροῦζβελτ:

«ὑποπτεύεται πὼς αὐτὸς ἐπιδιώκει ἔτσι νὰ ἐπαναφέρει στὴ νοτιοανατολικὴ Ἀσία τὴν ἀποικιοκρατία».

6. Ἀπορρίπτεται ἐπίσης τὸ ἀγγλικὸ σχέδιο γιὰ ἀπόβαση στὰ Βαλκάνια, ὥστε νὰ προληφθεῖ ἡ σοβιετοποίησή τους.

«Κατὰ τὴν ἐπίσημη ἀμερικανικὴ ἐκδοχή, ὁ Ροῦζβελτ δὲν πίστευε ὅτι ἡ Ρωσία εἶχε τὴν πρόθεση νὰ καταλάβει τὰ Βαλκάνια. Ἡ ἐπιθυμία τοῦ Τσῶρτσιλ νὰ φθάσει ἐκεῖ πρῶτος, δὲν ἦταν συνεπῶς θεμιτὴ προφύλαξη ἀπὸ τὸν κίνδυνο ἐπεκτάσεως τοῦ κομμουνισμοῦ καὶ τοῦ σλαβισμοῦ, ἀλλὰ μιὰ νέα ἐκδήλωση τοῦ ἀδιόρθωτου ἀγγλικοῦ ἰμπεριαλισμοῦ».[184]

ε) Ὁ Ἐπικυρίαρχος ἦταν Ἄγγλος

Ὅπως εἴδαμε, τὸν Αὔγουστο τοῦ 1943, στὸ Κεμπέκ, ὁ Ροῦζβελτ ὑπεχρέωσε τὸν Τσῶρτσιλ νὰ δεχθεῖ Ἀμερικανὸ ἐπικεφαλῆς τῆς ἀποβάσεως στὴν Δυτικὴ Εὐρώπη. Καὶ ὅμως, ὁ «Ἐπικυρίαρχος», δηλαδὴ τὸ σχέδιο αὐτῆς τῆς ἐπιχειρήσεως, ἦταν Ἀγγλικός.

1. Ὁ λόρδος **Μαουντμπάτεν**, ἀρχηγὸς τῶν «Συνδυασμένων Ἐπιχειρήσεων», ἦταν ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος ἀπὸ τὸν Μάρτιο τοῦ 1942, ὑπεστήριζε ὅτι ἡ ἀπόβαση ἔπρεπε νὰ γίνει μεταξὺ τοῦ Χερβούργου καὶ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Σηκουάνα καὶ ὄχι στὸ Καλαί.

Στὴν σύσκεψη τοῦ Λάργκς τῆς Σκωτίας (28 Ἰουνίου καὶ 2 Ἰουλίου 1943), ὅπου οἱ στρατιωτικοὶ ἡγέτες ΗΠΑ - Βρεταννίας πῆραν τὶς τελικὲς ἀποφάσεις γιὰ τὴν ἀπόβαση, ἐπέμεινε ὅτι αὐτὴ ἔπρεπε νὰ πραγματοποιηθεῖ στὴ Νορμανδία καὶ παρουσίασε τὰ σχετικὰ σχέδια, τὰ ὁποῖα εἶχαν ἤδη ἐπεξεργαστεῖ οἱ ὑπασπιστές του, πλοίαρχοι **Χάφς Χάλερ** καὶ **Χάσυ**.

---

184. Ρ. Καρτιέ.

2. Ὁ Ἄγγλος στρατηγὸς σὲρ **Φρέντερικ Μόργκαν,** ἐκπρόσωπος τῶν ἀρχηγῶν τῶν ἐπιτελείων Βρεταννίας καὶ ΗΠΑ στὸν Ἀνώτατο Διοικητὴ τῶν Συμμαχικῶν Δυνάμεων (ποὺ δὲν εἶχε ἀκόμη ὁρισθεῖ), ὑπεστήριξε σθεναρῶς τὴν ἄποψη τοῦ Μαουντμπάτεν.

> *«Ἡ εἰσβολὴ πρέπει νὰ γίνει στὴ Νορμανδία»,* εἶπε. *«Δὲν ὑπάρχει ἄλλη λύση».*

3. Τὰ σχέδια τοῦ Μαουντμπάτεν καὶ τῶν συνεργατῶν του ἦσαν πλήρη. Πρόβλεπαν τὴν κατασκευὴ τεχνητῶν λιμανιῶν καὶ ὑποβρυχίου πετρελαιοαγωγοῦ, γιὰ τὴν μεταφορὰ καυσίμων ἀπὸ τὴν Βρεταννία στὴ Νορμανδία, τὰ πάντα.

Αὐτὰ τὰ σχέδια, μὲ τὸ κωδικὸ ὄνομα «Πλούτων» (Pluton), ἐγκρίθηκαν.

4. Κανονικῶς, ἡ εὐθύνη τῆς ἐπιχειρήσεως ἔπρεπε νὰ ἀνατεθεῖ στὸν Μαουντμπάτεν. Ἀντὶ γι' αὐτό, ὁ λόρδος ἐστάλη ὅσο γινόταν πιὸ μακρυὰ ἀπὸ τὴν Εὐρώπη —τὸν διόρισαν «ἀνώτατο διοικητὴ Νοτιοανατολικῆς Ἀσίας». Τὸν Αὔγουστο τοῦ 1943, ὁ Τσῶρτσιλ ἐδέχθη ὁ Ἀνώτατος Διοικητὴς τῶν Συμμαχικῶν Ἐκστρατευτικῶν Δυνάμεων στὴν Εὐρώπη νὰ εἶναι Ἀμερικανός.

5. Στὶς 6 Δεκεμβρίου 1943, ὁ Ροῦζβελτ, παρὰ τὴν ἀντίθετη ἄποψη ὅλων τῶν Ἀμερικανῶν καὶ Βρεταννῶν ἁρμοδίων, διόρισε μὲ ἀποκλειστικῶς δική του, προσωπικὴ ἐπιλογή, τὸν ὁλότελα ἄσχετο πρὸς τὴν ὅλη ὑπόθεση στρατηγὸ **Ντουάϊτ-Ἀϊζενχάουερ.**

6. Αὐτός, πῆρε ἀπὸ τὸν Μόργκαν τὰ σχέδια, τὰ ὁποῖα εἶχαν καταρτίσει ὁ Μαουντμπάτεν καὶ οἱ συνεργάτες του καὶ εἶχαν ἀναπτύξει παραπέρα οἱ Βρεταννοὶ ἐπιτελεῖς τοῦ Μόργκαν καὶ ἀνέλαβε νὰ τὰ ἐφαρμόσει, ἀφοῦ μετονομάσθηκαν σὲ «Ὀβερλόρντ».

7. Γιὰ νὰ παρηγορήσει τοὺς Βρεταννούς, ὁ Ροῦζβελτ φρόντισε νὰ τοποθετηθοῦν ὑπαρχηγοὶ τοῦ Ἀϊζενχάουερ, Βρεταννοί. Ὁ **Λῆ-Μάλορυ** γιὰ τὴν ἀεροπορία, ὁ **Ράμσεϋ** γιὰ τὸ ναυτικό, ὁ **Μοντγκό-**

μερυ γιὰ τὶς χερσαῖες δυνάμεις. Βρεταννός, ὁ **Τέρνερ**, διορίσθηκε ἐπίσης ὑπασπιστὴς τοῦ Ἀϊζενχάουερ. Ἀρχηγὸς τοῦ ἐπιτελείου του ἀνέλαβε ὁ Ἀμερικανὸς στρατηγὸς **Μπέντελ-Σμίθ**, ἐνῶ ὁ ἀτυχὴς **Μόργκαν** περιορίστηκε στὸν ρόλο τοῦ... ὑπασπιστῆ του!

8. Ἔτσι, ὁ Ροῦζβελτ ἐξασφάλιζε ταυτοχρόνως πολλά:

i) Εἶχε Ἀμερικανοὺς ἐπικεφαλῆς τῆς ἐκστρατείας (τὸν Ἀϊζενχάουερ καὶ τὸν Μπέντελ-Σμίθ).
ii) Τοποθετοῦσε γύρω τους καὶ δίπλα τους ἀξιωματικοὺς μὲ ἱκανότητες ἀπείρως μεγαλύτερες καὶ πεῖρα πολλαπλάσια ἀπὸ τὶς δικές τους. Οἱ Βρεταννοὶ ἔβαζαν τὸ ἔδαφος, τὶς βάσεις, τὰ σχέδια, τὶς ἱκανότητες, τὴν πεῖρα. Ἡ δόξα, ὅμως, θ' ἀνῆκε στοὺς Ἀμερικανούς!
iii) Ἱκανοποιοῦσε τὸ φιλότιμο τῶν Βρεταννῶν, τὸ ὁποῖο εἶχε τρωθεῖ.
iv) Διορίζοντας τὸν Ἀϊζενχάουερ, παραμέριζε «ἐπικινδύνους» Ἀμερικανοὺς καὶ ἰδίως τὸν Μάρσαλ.

στ) Στάλιν: ὁ νέος συνεταῖρος[185]

«Ἡ Ρωσία εἶναι ὁ ἀποφασιστικὸς παράγων στὸν πόλεμο» (Ἔκθεση τοῦ ὑπουργείου Πολέμου τῶν ΗΠΑ, καλοκαίρι τοῦ 1943).

Τὸν Μάϊο τοῦ 1943, ὁ Ροῦζβελτ ἔστειλε στὸν Στάλιν «**προσωπικὸ μήνυμα**», προτείνοντας νὰ συναντηθοῦν οἱ δυό τους, χωρὶς τὸν Τσῶρτσιλ, στὴν σοβιετικὴ ἢ στὴν ἀμερικανικὴ

---

185. Μὲ τὴν συνάντηση Ροῦζβελτ-Τσῶρτσιλ στὸ Κάϊρο, ἀσχολήθηκα στὸ Β', V, η. Ἐδῶ, ἁπλῶς, σημειώνω ὅτι οἱ Ρῶσοι ἀρνήθηκαν νὰ μετάσχουν σ' αὐτήν, ἐξ αἰτίας τῆς παρουσίας τοῦ Τσάνγκ-Κάϊ-Σέκ, μὲ τὸ αἰτιολογικὸ ὅτι δὲν βρίσκονταν σὲ πόλεμο μὲ τὴν Ἰαπωνία καὶ δὲν ἤθελαν νὰ τὴν προκαλέσουν.

Ἔτσι, μὲ τὴν ἄρνησή του νὰ μετάσχει στὴν διάσκεψη τοῦ Καΐρου, ὁ Στάλιν ἔδειξε ἀπὸ τὴν ἀρχή, ὅτι ἦταν πολὺ σκληρότερο καρύδι ἀπὸ τὸν Τσῶρτσιλ.

Οἱ «Τρεῖς Μεγάλοι», ποὺ ἦσαν ὁ Ἕνας, στὴν Τεχεράνη (Νοέμ. 1943).

ἀκτὴ τοῦ Βεριγγείου. Ὁ Τσῶρτσιλ διαμαρτυρήθηκε. Ὁ Ροῦζβελτ τοῦ ἐξήγησε ὅτι ἔβλεπε αὐτὴν τὴν διμερῆ συνάντηση ἁπλῶς ὡς προκαταρκτικὸ βῆμα γιὰ μία διάσκεψη τῶν Τριῶν. Ὁ Στάλιν ἀπάντησε ὅτι θεωροῦσε πρόωρη τὴν συνάντησή του μὲ τὸν Ροῦζβελτ καὶ ἔτσι αὐτὴ ματαιώθηκε. Ὅμως, ὁ Ἀμερικανὸς πρόεδρος εἶχε δείξει τὰ χαρτιά του, μᾶλλον σκοπίμως: Νέος συνεταῖρος του στὴ θέση τῆς Βρεταννίας θὰ ἦταν ἡ Ρωσία. Εἶχε φθάσει ἡ ὥρα, γιὰ τὸν Τσῶρτσιλ, νὰ παραχωρήσει τὴν μερίδα του στὸ Στάλιν.

2. Ἀρκετοὺς μῆνες πρὶν ἀπὸ τὴ συνάντηση τῆς Τεχεράνης, τὸ ὑπουργεῖο Πολέμου τῶν ΗΠΑ εἶχε ἐπεξεργασθεῖ μιὰν ἐκτίμηση τῆς στρατιωτικῆς στρατηγικῆς τῆς χώρας. Σ' αὐτὴν προβλεπόταν ὅτι μὲ τὴν συντριβὴ τῆς Γερμανίας, ἡ Ρωσία αὐτομάτως θὰ κατελάμβανε δεσπόζουσα θέση στὴν Εὐρώπη. Δὲν ὑποβαλλόταν ὅμως καμία πρόταση γιὰ τὴν ἀναχαίτιση αὐτῆς τῆς προοπτικῆς. Ἀντιθέτως ἀναφερόταν:

> *«Δοθέντος ὅτι ἡ Ρωσία εἶναι ὁ ἀποφασιστικὸς παράγων στὸν πόλεμο, πρέπει νὰ λάβει κάθε βοήθεια καὶ νὰ καταβληθεῖ κάθε προσπάθεια, γιὰ νὰ κερδίσουμε τὴν φιλία της».*

Αὐτὴ ἦταν ἡ θέση τοῦ Ροῦζβελτ.

3. Ἡ παραπάνω στρατηγικὴ ἀγνοοῦσε κάθε ὑπόδειξη ὅλων τῶν εἰδικῶν ἐπὶ τῶν σοβιετικῶν ὑποθέσεων καὶ παραμέριζε ἐντελῶς κάθε ἰδέα ρωσικῆς ἀπειλῆς. Δὲν προτεινόταν κἂν ἡ ἀποκατάσταση κάποιας ἰσορροπίας δυνάμεων στὴν Εὐρώπη, λ.χ. μὲ τὴν ἐνίσχυση τῆς Γαλλίας ἢ μὲ τὴν ἀνόρθωση μιᾶς δημοκρατικῆς Γερμανίας. Ἡ Εὐρώπη ἔπρεπε νὰ καταδικασθεῖ νὰ ζῆ εἴτε κάτω ἀπὸ τὴν ρωσικὴ κατοχὴ εἴτε πίσω ἀπὸ τὴν ἀμερικανικὴ ἀσπίδα.

4. Ἄλλωστε, στὸ ἴδιο κείμενο, ἀναγνωριζόταν ὅτι μὲ τὴν πτώση τῆς Γερμανίας, καμμία στρατιωτικὴ δύναμη δὲν θὰ παρεμβαλλόταν μεταξὺ Ρωσίας και Μάγχης.

5. Στὴ συνομιλία του μὲ τὸν Στάλιν, πρὶν ἀπὸ τὴν ἐπίσημη ἔναρξη

τῆς διασκέψεως τῆς Τεχεράνης, ὁ Ρούζβελτ ἀνέφερε τὸ παράδειγμα τῆς πολιτικῆς καλῆς γειτονίας, τὴν ὁποία ἐφάρμοζαν οἱ ΗΠΑ στὸ δυτικὸ ἡμισφαίριο καὶ τὸν κάλεσε νὰ κάνει τὸ ἴδιο στὴν Εὐρώπη. Δηλαδή, ἡ γηραιὰ ἤπειρος θὰ γινόταν ἡ Λατινικὴ Ἀμερικὴ τῆς Ρωσίας!

6. Στὴν ἴδια διάσκεψη, ὁ Ρούζβελτ δήλωσε **«θὰ ἤθελα νὰ δῶ τὴν Ἰνδία ἐλεύθερη»**, ἀλλὰ ἐδέχθη τὴν ἐνσωμάτωση τῶν τριῶν Βαλτικῶν κρατῶν (Ἐσθονίας, Λεττονίας, Λιθουανίας) στὴν ΕΣΣΔ, τὴν προσάρτηση ἀπὸ τὴν τελευταία φινλανδικῶν, πολωνικῶν, τσεχοσλοβακικῶν καὶ ρουμανικῶν ἐδαφῶν, καὶ ἐπίσης, οὐσιαστικῶς, τὴν μετατροπὴ τῶν ἀνατολικοευρωπαϊκῶν κρατῶν σὲ δορυφόρους τῆς Μόσχας. Γιὰ νὰ γίνει ἐφικτὴ αὐτὴ ἡ δορυφοροποίηση, ἀπέρριψε γιὰ πολλοστὴ φορὰ τὰ σχέδια τοῦ Τσῶρτσιλ γιὰ ἀγγλοαμερικανικὴ ἀπόβαση στὰ Βαλκάνια.

7. Ἀξίζει νὰ σημειωθεῖ ὅτι τὸ οὐδέτερο Ἰράν, στοῦ ὁποίου τὴν πρωτεύουσα γινόταν ἡ διάσκεψη, εἶχε ὑποστεῖ εἰσβολὴ καὶ κατάληψη (1941) ἀπὸ τοὺς Ἄγγλους καὶ τοὺς Ρώσους, μὲ σκοπὸ νὰ ἐξασφαλισθεῖ ἀπὸ τὸ ἔδαφός του ροὴ τῆς ἀμερικανικῆς βοήθειας πρὸς τὴν Ρωσία. Βρεταννία καὶ ΕΣΣΔ εἶχαν ὑπογράψει σύμφωνο μὲ τὸ Ἰρὰν (δηλαδὴ τοῦ τὸ ἐπέβαλαν βιαίως), μὲ τὸ ὁποῖο ἀνελάμβαναν τὴν ὑποχρέωση νὰ ἀποχωρήσουν ἀπὸ τὸ ἔδαφός του, μὲ τὴν λήξη τοῦ πολέμου. Ὁ Ρούζβελτ ἀπέφευγε νὰ ὑπογράψει τὸ σύμφωνο, προφασιζόμενος ὅτι *«δὲν θέλει νὰ ἐμπλακεῖ στὸ ἰμπεριαλιστικὸ παιχνίδι τῶν ἀποικιοκρατῶν»*! Στὴν πραγματικότητα, δὲν ἤθελε νὰ ὑποχρεωθεῖ νὰ πιέσει τοὺς Ρώσους γιὰ ἀποχώρηση ἀπὸ τὸ Ἰράν, μετὰ τὴν λήξη τοῦ πολέμου, διότι ἤξερε ὅτι αὐτοὶ δὲν θὰ τηροῦσαν τὴν ὑποχρέωσή τους. Τελικῶς, οἱ Ἰρανοὶ ἐπωφελήθηκαν ἀπὸ τὴν Τριμερῆ καὶ μὲ μιὰ πολὺ ἔξυπνη κίνηση, ὑπεχρέωσαν τὸν Ρούζβελτ, ζητῶντας τὴν «ἐγγύησή» του, νὰ συνυπογράψει τὸ σύμφωνο. Ἔτσι, μεταπολεμικῶς, ὅταν, ὅπως ἦταν ἀναμενόμενο, οἱ Ρῶσοι ἐπέμεναν νὰ μὴ φεύγουν ἀπὸ τὸ βόρειο Ἰράν, ὁ Τροῦμαν, ὡς συνεγγυητὴς τοῦ συμφώνου, τοὺς ἀνάγκασε νὰ ὑποχωρήσουν.

8. Στὴν Τεχεράνη ὁ Ροῦζβελτ δείχνει καθαρὰ ὅτι θεωρεῖ ἄχρηστο πλέον τὸν Τσῶρτσιλ καὶ χρήσιμο τὸν Στάλιν. Ἔτσι:

i) Ταξιδεύει ἀπὸ τὸ Κάϊρο ὡς τὴν Τεχεράνη, χωριστὰ ἀπὸ τὸν Τσῶρτσιλ.
ii) Στὴν ἰρανικὴ πρωτεύουσα, ἐγκαθίσταται στή... σοβιετικὴ πρεσβεία!
iii) Τὴν πρώτη ἡμέρα τῆς διασκέψεως, συναντιέται μὲ τὸν Στάλιν, χωρὶς τὸν Τσῶρτσιλ. Ὁ τελευταῖος, ἀρχίζει ἐπὶ τέλους ν' ἀντιλαμβάνεται τί γινόταν, καὶ λέει:

> *«Τὸ μόνο ποὺ μοῦ μένει εἶναι νὰ δώσω μεθαύριο τὸ πάρτυ τῶν 69ων γενεθλίων μου, νὰ μεθύσω καὶ νὰ φύγω».*

Μόνο ποὺ δὲν τόλμησε νὰ τὸ κάνει.

9. Στὴν Τεχεράνη ἀπερρίφθη ξανὰ ἡ πρόταση τοῦ Τσῶρτσιλ γιὰ ἀπόβαση στὰ Βαλκάνια. Καὶ ἐγκρίθηκε ἡ πρόταση τοῦ Στάλιν (ἡ ὁποία συνέπιπτε ἀπολύτως μὲ τὰ σχέδια τοῦ Ροῦζβελτ) γιὰ ἀπόβαση στὴν Γαλλία.

10. Ἀπεφασίσθη, ἐπίσης, μόλις λήξει ὁ πόλεμος μὲ τὴν Γερμανία, νὰ ἐπιτεθεῖ ἡ ΕΣΣΔ κατὰ τῆς Ἰαπωνίας. Αὐτὸ παρὰ τὸ ὅτι οἱ δύο χῶρες εἶχαν ὑπογράψει σύμφωνο ἀμοιβαίας οὐδετερότητας —μὴ ἐπιθέσεως τὸν Ἰούλιο τοῦ 1941, τὸ ὁποῖο ἡ Ἰαπωνία σεβάστηκε πλήρως.

Ἀντάλλαγμα: ἡ ΕΣΣΔ θὰ ἔπαιρνε ἰαπωνικὰ ἐδάφη καὶ ἐκχωρήσεις στὴν (σύμμαχο) Κίνα, ἡ ὁποία φυσικὰ δὲν ρωτήθηκε.

11. Ἡ συμπεριφορὰ αὐτὴ τοῦ Ροῦζβελτ πρὸς τὸν Στάλιν ἔκανε τὸν Τσῶρτσιλ, ἡ ὁποία εἶχε ἀρχίσει ν' ἀνησυχεῖ ἀπὸ τὴν ἀμερικανορωσικὴ προσέγγιση καὶ τὴν ὑπέρμετρη ἐξάρτηση τῆς χώρας του ἀπὸ τὶς ΗΠΑ, νὰ κάνει κι αὐτὸς ὑπερβολικὰ **«ἀνοίγματα»** πρὸς τὸν Ρῶσο δικτάτορα. Ὁ στρατάρχης Μοντγκόμερυ, εἶπε:

> *«Προκαλεῖ ἔκπληξη ὁ τρόπος, μὲ τὸν ὁποῖον ὁ Ροῦζβελτ καὶ ὁ Τσῶρτσιλ προσπαθοῦσαν, ὁ καθένας ἀπὸ τὴν πλευρά*

του, νὰ προσεταιρισθοῦν τὸν Στάλιν. Ἐπιθυμοῦσαν νὰ συναντιοῦνται ἰδιαιτέρως μαζί του καὶ ἀνησυχοῦσαν, ὅταν ὁ ἕνας τους εἶχε ἰδιαίτερη συνάντηση μὲ τὸν Στάλιν...»[186]

12. Τέλος, ἀπεφασίσθη ἡ συμμετοχὴ τῆς ΕΣΣΔ στὸν ὑπὸ κατασκευὴν (ρουζβελτιανῆς ἐμπνεύσεως) ΟΗΕ, μέ... τρεῖς ψήφους! (Ρωσία, Οὐκρανία, Λευκορωσία).

Μετὰ τὴν διάσκεψη τῆς Τεχεράνης, δημοσιεύθηκαν οἱ σχετικὲς φωτογραφίες. Καὶ τότε, ἕνας γιατρὸς ἀπὸ τὴν πόλη τῆς Ἀϊόβα (ΗΠΑ) παρατήρησε:

Ἡ ἔκφραση τοῦ Τσῶρτσιλ δείχνει ὅτι δὲν νιώθει πράγματι ἄνετα. Δείχνει νὰ συνειδητοποιεῖ ὅτι ἡ Ἀγγλία δὲν εἶναι πιὰ αὐτὸ ποὺ ἦταν...»[187]

186. Ὁμιλία στὸ πανεπιστήμιο τῆς Ὀξφόρδης, στὶς 14 Μαΐου 1959.

187. Th. Parrish.

ΙΙ

Τσῶρτσιλ, ὁ μοιραῖος

«Ὡς ἔθνος δὲν θέλαμε τίποτα. Δὲν κερδίσαμε τίποτα. Μπήκαμε στὸν πόλεμο, γιὰ λόγους τιμῆς». Οὐίνστων Τσῶρτσιλ

α) Ὁ Ἄνθρωπος

«Ὅλοι τὸν θεωροῦσαν ἱκανὸ γιὰ τὴν ἐξουσία, ὡς τὴ στιγμὴ ποὺ ἀπεφάσισε νὰ τὴν ἀσκήσει» Τάκιτος

Ο Οὐίνστων Τσῶρτσιλ ἦταν: εὔγλωττος συζητητής, ἱκανὸς ρήτορας, ἐνεργητικός, ἀνθεκτικός, ἐπίμονος, θαρραλέος καὶ πατριώτης. Ἐπίσης: ἐπηρμένος, ἐπιπόλαιος, λογοκόπος, ἐπιρρεπὴς σὲ ἔμμονες ἰδέες. Τὸ κυριώτερο: δὲν εἶχε αἴσθηση τῆς πραγματικότητας, τὴν ὁποία ταύτιζε μὲ τὶς ρητορικὲς φλυαρίες του.

2. Ὁ Τσῶρτσιλ ἀπέτυχε ὡς μαθητὴς στὸ σχολεῖο. Ἀπέτυχε ὡς εὔελπις στὴ στρατιωτικὴ σχολὴ τοῦ Σάντχερστ, ὅπου τὸν ἔκριναν ἐλάχιστα ἱκανὸ νὰ γίνει ἀξιωματικὸς τοῦ ἱππικοῦ. Μετὰ ἀπὸ τὴν μὲ τὸ ζόρι ἀποφοίτησή του, δὲν μπόρεσε νὰ προαχθεῖ. Ὅταν, ἐστάλη στὴ Ν. Ἀφρικὴ νὰ πολεμήσει τοὺς Μπόερς, ἀπέτυχε ὡς στρατιώτης καὶ πιάστηκε αἰχμάλωτος. Κέρδισε ὅμως φήμη, μὲ μία περιπετειώδη ἀπόδραση ἀπὸ τὴν αἰχμαλωσία.

3. Ἀποτυχημένος ἀξιωματικός, ἀπεφάσισε νὰ γίνει πολιτικός. Καὶ ἀπέτυχε στὶς ἐκλογές. Ὅταν κατάφερε νὰ γίνει ὑπουργὸς Ναυ-

τικῶν, στὸν Α' Παγκόσμιο Πόλεμο, σχεδίασε, εἰσηγήθηκε καὶ ἐπέβαλε τὴν ἐκστρατεία στὴν Καλλίπολη (1915), ἡ ὁποία ἀπέτυχε οἰκτρῶς, στοιχίζοντας πανάκριβα στοὺς Συμμάχους σὲ αἷμα καὶ γόητρο.

4. Κανονικῶς, μετὰ ἀπὸ τὸ αἱματηρὸ φιάσκο τῆς Καλλιπόλεως, ὁ ὑπεύθυνος, ἔπρεπε ν' ἀποσυρθεῖ ὁριστικῶς ἀπὸ τὸν δημόσιο βίο. Ὁ Τσῶρτσιλ, ὅμως, εἶχε μία σπουδαία ἱκανότητα: νὰ ἀξιοποιεῖ τὶς ἀποτυχίες του, μεταμφιέζοντάς τες, μὲ ἠχηρὰ ρητορικὰ σχήματα, σὲ ἐπιτυχίες[188]. Καὶ ἐπέμεινε.

5. Ξανάγινε ὑπουργός, τῶν Οἰκονομικῶν αὐτὴν τὴν φορὰ (1923). Καὶ μὲ τὴν ἔμπνευσή του νὰ ἐπαναφέρει τὴν Βρετανννία στὸν κανόνα τοῦ χρυσοῦ, κατόρθωσε νὰ προκαλέσει, ἢ πάντως νὰ ἐπισπεύσει καὶ νὰ ὀξύνει, μία παγκόσμια νομισματικὴ κρίση! Ὑπῆρξε ὁ χειρότερος ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν στὴν ἱστορία τῆς Μ. Βρετανίας.

6. Μετὰ ἀπ' ὅλα αὐτὰ ἦταν ἑπόμενο νὰ θεωρεῖται ἔξαλλος, γκαφατζῆς, περίπου κωμικὴ μορφή. Καὶ ἔμενε στὸ περιθώριο τοῦ πολιτικοῦ βίου ὡς γραφικὴ φιγούρα, ἕως ὅτου, μὲ τὸν πόλεμο, ἡ συγκυρία τὸν ἐπανέφερε στὸ προσκήνιο. Ἦταν γνωστὸς γιὰ τὴν ἀνένδοτη ἀντίθεσή του πρὸς τὴν πολιτικὴ τοῦ συμβιβασμοῦ μὲ τὴν Γερμανία, γιὰ τὸν ἄκρατο ἀντιγερμανισμὸ-ἀντιναζισμό του, γιὰ τὴν ἀδιάλλακτη ἐπιμονή του ὑπὲρ μιᾶς σκληρῆς στάσεως ἔναντι τοῦ Χίτλερ. Τὰ πράγματα φάνηκαν νὰ τὸν δικαιώνουν. Καὶ μὲ τὸν πόλεμο, βρέθηκε ἐπικεφαλῆς τοῦ Ναυαρχείου.

7. Ἕνα ἄλλο γνώρισμα τοῦ Τσῶρτσιλ ἦταν τὸ φοβερὸ πεῖσμα του. Γι' αὐτό, δὲν ἀνεγνώριζε τὰ λάθη του. Οὔτε διδασκόταν ἀπ' αὐτά. Ἔτσι, ἀπὸ τὴ νέα θέση του, ἐπανέλαβε τὸ τραγικὸ σφάλμα τῆς Καλλιπόλεως. Εἰσηγήθηκε παρόμοια ἐκστρατεία, αὐτὴν τὴ φορὰ

188. Τὸ ἀναφέρει ὁ Μόραν.

στὴ Νορβηγία. Μὲ τὴν χαρακτηριστικὴ ἀμέλειά του, ὅμως, ἐπέτρεψε σὲ δέκα γερμανικὲς νηοπομπὲς νὰ ἐμφανισθοῦν ταυτοχρόνως σὲ ὅλα τὰ λιμάνια τῆς Νορβηγίας, ἀπὸ τὸ Ὄσλο ὣς τὸ Νάρβικ! Αὐτὸ δὲν τὸν ἐμπόδισε νὰ διακηρύξει πομπωδῶς μὲ τὴν μεγαλοστομία, ἡ ὁποία τὸν χαρακτήριζε ὅτι:

> *«Τὰ γερμανικὰ σκάφη, τὰ ὁποῖα εἰσεχώρησαν στὸν πορθμὸ τοῦ Σκάγερακ, θὰ βυθισθοῦν ὅλα»,*

πρᾶγμα, τὸ ὁποῖο βεβαίως, δὲν συνέβη.

8. Ἦταν φιλοπόλεμος. Πίστευε στὸν πόλεμο. Τοῦ ἄρεσε. Σ' αὐτὸν ἔβρισκε τὴν συνεχῆ δράση, τὴν ἀεικίνητη δραστηριότητα, ἡ ὁποία τὸν ὁλοκλήρωνε.

9. Ἦταν ἐπίσης φανατικὰ ἀντιγερμανός. Ἀπὸ ἀντιγερμανισμὸ κυρίως, ἔγινε καὶ φανατικὰ ἀντιναζιστής. Μίσησε θανασίμως τὸν Χίτλερ, στὸν ὁποῖο εἶδε τὸν ἐχθρὸ-ὑποψήφιο νεκροθάφτη τῆς Βρεταννικῆς Αὐτοκρατορίας. Διέπραξε ἔτσι, γιὰ πολλοστὴ φορά, λάθος μέγα. Διότι νεκροθάφτης τῆς Αὐτοκρατορίας δὲν ἦταν ὁ «ἐχθρὸς» Χίτλερ, ἀλλὰ ὁ «φίλος» Ροῦζβελτ, στὴν ἀγκαλιὰ τοῦ ὁποίου ἔπεσε «ἄνευ ὅρων».

10. Οἱ ἐξελίξεις φάνηκαν νὰ δικαιώνουν τὸν φιλοπόλεμο ἀντιγερμανισμό του. Ἔτσι, γιὰ μία ἀκόμη φορά, ἔσπευσε νὰ ἀξιοποιήσει τὴν ἧττα του στὴ Νορβηγία. Ὁ Τσάμπερλαιν ἔπεσε. Καὶ αὐτὸς ἔγινε πρωθυπουργός, ἐλέῳ πολέμου. Διότι θεωρήθηκε ὁ πιὸ κατάλληλος γιὰ τὴν διεξαγωγὴ τοῦ πολέμου ἐναντίον τῆς Γερμανίας. Καὶ τὸν διεξήγαγε μὲ τέτοιο πεῖσμα, καὶ τόση τυφλότητα, ὥστε νὰ ἀπολήξει σὲ ὁλοκληρωτικὴ ἧττα τῆς... Μ. Βρεταννίας!

β) Τὰ λάθη του

«Ὁ Οὐίνστων ἔβλεπε πάντα τὰ πράγματα σὰ νὰ φορᾶ παρωπίδες... Τὰ μάτια του εἶναι πάντα καρφωμένα ἴσια στὸν στόχο ποὺ ἐπιδιώκει. Δὲν βλέπει τίποτα ἄλλο, ἔξω ἀπὸ ἐκεῖνο ποὺ ἀστράφτει μπροστά του».[189]

Κλέμμυ (σύζυγος) Τσῶρτσιλ

Οἱ παρωπίδες τοῦ Τσῶρτσιλ ἔπαιξαν ἀποφασιστικὸ ρόλο, κατὰ τὴν περίοδο 1939-45. Εἶχε τὰ μάτια του καρφωμένα ἴσια σ' ἕναν καὶ μόνο στόχο: στὴν διεξαγωγὴ πολέμου κατὰ τῆς Γερμανίας. Δὲν ἔβλεπε τίποτα ἄλλο, οὔτε ὅτι μὲ τὴν μονομανία του:

- ❑ Διασπάθιζε τοὺς πόρους τῆς χώρας του.
- ❑ Ἐξαντλοῦσε τὶς ὑλικὲς καὶ ἠθικὲς ἐφεδρεῖες της.
- ❑ Τὴν χρέωνε, οἰκονομικῶς, ἠθικῶς καὶ πολιτικῶς, στὶς ΗΠΑ, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ τὴν μετατρέπει σὲ δορυφόρο τους.

2. Δὲν ἔβλεπε ὅτι μέσῳ τοῦ πολέμου, μετατρέποντας τὴν χώρα του σὲ ἐξάρτημα τῶν ΗΠΑ, προκαλοῦσε:

- ❑ Τὸ τέλος τῆς Βρεταννικῆς Αὐτοκρατορίας.
- ❑ Τὴν διάλυση ὅλων τῶν Εὐρωπαϊκῶν Αὐτοκρατοριῶν.
- ❑ Τὴν κατάργηση τῆς Εὐρωπαϊκῆς ἡγεμονίας στὸν πλανήτη.
- ❑ Τὴν καταστροφὴ καὶ τὸν διαμελισμὸ τῆς Εὐρώπης.
- ❑ Τὴν ἐγκαθίδρυση τῆς ἀμερικανορωσικῆς ἡγεμονίας σ' ὅλον τὸν κόσμο, συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς ἴδιας τῆς Εὐρώπης.

3. Τὸ πάθος του κατὰ τοῦ Χίτλερ, ἡ μανία του κατὰ τῆς Γερμανίας, ἡ ὁλοκληρωτικὴ ἀφοσίωσή του στὸν πόλεμο, τὸν τύφλωναν τόσο ὥστε, ὅπως παρατηρεῖ ὁ προσωπικὸς γιατρός του λόρδος Μόραν, **«θαύμαζε τὴν ἀφιλοκέρδεια καὶ τὴν αὐτοθυσία (!) τῆς Ἀμερικῆς»**,

---

189. Ἴσως, αὐτὸ ἐξηγεῖ καὶ τὴν ἀδυναμία του ν' ἀναγνωρίζει τὰ λάθη του καὶ τὸ πάθος του νὰ παρουσιάζει τὶς ἀποτυχίες του ὡς ἐπιτυχίες. (...) Ὁ Μάλκομ Μάγκριτζ στὸ «Νιοὺ Σταίητμαν».

ἐπειδὴ αὐτή, τὸ 1940-41, τὸν στήριζε (στὴν πραγματικότητα τὸν ἐξωθοῦσε) στὴν ἀπόφασή του νὰ συνεχίσει τὸν πόλεμο, ἀδιαφορῶντας γιὰ τὶς συνέπειες καὶ τοῦ παρεῖχε («ἀφιλοκερδῶς»!!) τὰ μέσα γιὰ νὰ τὸ κάνει.

4. Κάποτε, ὁ Τσῶρτσιλ εἶπε:

> *«Ἡ Ἀμερικὴ βγῆκε στὸν πόλεμο καὶ ξόδεψε ὅλα της τὰ πλούτη γιὰ χάρη μιᾶς ἰδέας»!*

Ὁ Μόραν παρετήρησε τότε (ἀπὸ μέσα του) ὅτι αὐτὸ δὲν ἦταν ἀλήθεια, ἀφοῦ:

> *«ἡ Ἀμερικὴ βγῆκε στὸν πόλεμο, ἐπειδὴ ὑπέστη τὴν ἐπίθεση τῆς Ἰαπωνίας καὶ μόνον γι' αὐτό».*

Φυσικά, καὶ οἱ δύο ἔκαναν λάθος, ἀλλὰ περισσότερο λάθευε ὁ Τσῶρτσιλ. Τυπικῶς, ἡ Ἀμερικὴ βγῆκε πράγματι στὸν πόλεμο, ἐπειδὴ ὑπέστη τὴν ἐπίθεση τῆς Ἰαπωνίας καὶ ἐπειδὴ ἡ Γερμανία τῆς κήρυξε τὸν πόλεμο. Ὅμως αὐτὰ τὰ γεγονότα ἦσαν οἱ «φυσιολογικὲς» συνέπειες τῆς ὅλης πολιτικῆς τοῦ Ροῦζβελτ. Αὐτὸς βγῆκε στὸν πόλεμο, πράγματι «γιὰ χάρη μιᾶς ἰδέας». Μόνο ποὺ αὐτὴ ἦταν ἡ τῆς κοσμοκρατορίας. Δηλαδή, μιὰ ἰδέα τελείως διαφορετικὴ ἀπ' αὐτήν, τὴν ὁποία νόμιζε ὁ Τσῶρτσιλ.

5. Ὁ Τσῶρτσιλ, εἶναι ἀλήθεια, ἀπὸ κάποιο σημεῖο καὶ ὕστερα, ἀγωνίστηκε ἐναντίον ὁρισμένων πλευρῶν τῆς πολιτικῆς τοῦ Ροῦζβελτ:

- ❑ Πάλεψε νὰ πετύχει ἀπόβαση στὴν Ἑλλάδα, ἀντὶ γιὰ τὴν Ἰταλία.
- ❑ Ἀγωνίστηκε γιὰ ἀπόβαση, ὄχι στὴ νότια, ἀλλὰ στὴν κεντρικὴ Ἰταλία.
- ❑ Ἐπέμεινε μετά, γιὰ ἐνέργεια στὰ δυτικὰ Βαλκάνια.
- ❑ Ἔκανε ὅ,τι μποροῦσε, γιὰ νὰ ματαιώσει τὴν στρατιωτικῶς παράλογη ἐπιχείρηση «Ἄκμων», στὴ νότια Γαλλία, ἡ ὁποία ἐπέτρεψε στοὺς Γερμανοὺς νὰ ἀνασυγκροτηθοῦν στὴν Ἰταλία.

- ❑ Κατέβαλε προσπάθειες νὰ παρασύρει τὴν Τουρκία στὸν πόλεμο, ὥστε νὰ ἀναχαιτισθεῖ ἡ ρωσικὴ κάθοδος στὰ Βαλκάνια.
- ❑ Ὑπερασπίσθηκε τὸν Ντὲ Γκὼλ καὶ τὴν Γαλλία.
- ❑ Ἐπενέβη στρατιωτικῶς στὴν Ἑλλάδα, γιὰ νὰ ἐμποδίσει τὴν κομμουνιστικοποίησή της.

Ὅλα αὐτά, ὅμως, ἦσαν ἀγῶνας καὶ μάλιστα κατὰ κανόνα ἀνεπιτυχής, ἐναντίον **συμπτωμάτων** τῆς ρουζβελτιανῆς πολιτικῆς, ὄχι ἐναντίον τῆς οὐσίας της. Δὲν μποροῦμε νὰ ξέρουμε, ἂν συνέλαβε ποτὲ αὐτὴν τὴν οὐσία ἢ ἂν ὣς τὸ τέλος ἐξελάμβανε τὰ ἐν λόγῳ συμπτώματα μιᾶς συνεποῦς πολιτικῆς σὰν σφάλματα, ἀφέλειες καὶ ἀνοησίες τῶν Ἀμερικανῶν συμμάχων του. Ποτὲ δὲν διετύπωσε, προφορικῶς ἢ γραπτῶς, τὴν ἄποψη ὅτι ἐπρόκειτο γιὰ ἐνσυνείδητη, καλῶς σχεδιασμένη πολιτικὴ τοῦ Ροῦζβελτ. Ἴσως, ὅμως, νὰ τὸ ἀπέφυγε σκοπίμως, γιὰ νὰ μὴ παραδεχθεῖ ὅτι ὁ ἴδιος ἔπεσε θῦμα της.

γ) Οἱ πηγές τους

> ***«Ὁ Τσῶρτσιλ ποτὲ δὲν ἀναφερόταν στὰ ἀρνητικὰ τῆς Ἀμερικῆς... Δὲν τὸν ἄκουσα ποτὲ νὰ προφέρει τὴν παραμικρὴ ἐπίκριση γιὰ τὶς ΗΠΑ, τὸν στρατό, ἢ τὸν λαό τους».*** (Λόρδος Μόραν)

> *Ἡ πηγὴ τῶν σφαλμάτων, στὰ ὁποῖα ὑπέπεσε ὁ Βρετανὸς πρωθυπουργός, κατὰ τὴν διάρκεια τῆς κρίσιμης περιόδου 1940-45, πρέπει νὰ ἀναζητηθεῖ στὸν ἐπιφανειακό, ἐπιδεικτικό, ἐπιπόλαιο χαρακτῆρα του. Ὑπάρχουν, ὅμως, καὶ κάποια εἰδικώτερα αἴτια, τὰ ὁποῖα καθόρισαν τὴν στάση του ἀπέναντι στοὺς Ἀμερικανοὺς καὶ στὸν Ροῦζβελτ.*

1. Ὁ Τσῶρτσιλ ἦταν μισὸς Ἀμερικανός, ἀφοῦ ἡ μητέρα του ἦταν Ἀμερικανίδα. Αὐτὸ πρέπει νὰ συνέβαλε στὸν ψυχοπνευματικὸ ἀφοπλισμό του ἀπέναντι στὸν Ροῦζβελτ.

2. Ὁ προσωπικὸς γιατρός του παρετήρησε ὅτι ὁ Τσῶρτσιλ εἶχε

μιὰν ἀμερικανικὴ πλευρὰ στὸν χαρακτῆρα του. Γιὰ τοὺς Ἄγγλους, γράφει, βαραίνει περισσότερο ὁ χαρακτῆρας ἑνὸς ἀνθρώπου, παρὰ τὰ ἐπιτεύγματά του. Οἱ Ἄγγλοι τοποθετοῦν πάνω ἀπ' ὅλα τὸν χαρακτῆρα καὶ ὄχι τὴν «ἐπιτυχία». Γι' αὐτό, δὲν καταδικάζουν κάποιον, ἐπειδὴ «ἀπέτυχε». Ὁ Τσῶρτσιλ, ὅμως, εἶχε ἀμερικανικὴ νοοτροπία τοὐλάχιστον σ' αὐτὸ τὸ θέμα καὶ ἐφήρμοζε τὴν ἀμερικανικὴ κλίμακα «ἀξιῶν». Διαπιστώνει ὁ Μόραν:

> *«Ὁ Οὐίνστων νομίζω πὼς εἶναι ἑκατὸ στὰ ἑκατὸ Ἀμερικανός, ἀναφορικῶς μὲ τὴν γνώμη του γιὰ τὴν ἀποτυχία.*[190] *Γι' αὐτὸν σημασία εἶχε ὄχι τί* ***ἦσαν*** *οἱ ἄνθρωποι, ἀλλὰ τί ἔκαναν... Δὲν δίνει σημασία στὸν χαρακτῆρα τῶν ἀνθρώπων. Καὶ ὅταν ἤθελε νὰ συντρίψει κάποιον, ὁ ὁποῖος ἔκανε ἕνα λάθος, δὲν δίσταζε μπροστὰ σὲ τίποτα».*

3. «Ἐπιτυχία», ὅμως, στὴν προκειμένη περίπτωση, γιὰ τὸν Βρετανὸ πρωθυπουργὸ ἦταν ἡ, ἀδιάφορο μὲ ποιὸ τίμημα, νίκη κατὰ τῆς Γερμανίας. Συνεπῶς, ἀφοῦ ὁ Ροῦζβελτ τὸν βοηθοῦσε νὰ «πετύχει», ἦταν διατεθειμένος νὰ προβαίνει σὲ συνεχεῖς παραχωρήσεις.

4. Ὁ Τσῶρτσιλ ψοφοῦσε γιὰ ἐργαλεῖα καὶ γιὰ κολακεῖες. Ὁ Ροῦζβελτ τοῦ τὰ παρεῖχε καὶ τὰ μὲν καὶ τὶς δέ. Ἔτσι, τὸν τόξευε στὴν Ἀχίλλεια φτέρνα τῆς ματαιοδοξίας του. Καὶ ἔπαιρνε ἀντάλλάγματα.

- Ὅταν κάλεσε τὸν Τσῶρτσιλ στὴν Οὐάσιγκτων, τὸν Δεκέμβριο τοῦ 1941, τὸν φιλοξένησε στὸν Λευκὸ Οἶκο. Φρόντισε τὸ δωμάτιο, τὸ ὁποῖο τοῦ παραχωρήθηκε, νὰ βρίσκεται ἀπέναντι ἀπὸ τοῦ Χόπκινς, μὲ τὸν ὁποῖο ὁ Ἄγγλος πρωθυπουργὸς εἶχε ἀναπτύξει στενὴ φιλία καὶ δημιούργησε τέτοιαν ἀτμόσφαιρα, ὥστε ὁ Τσῶρτσιλ ἀνέφερε στὸ ὑπουργικό του συμβούλιο:

---

190. *«Trustees of Lord Moran»*, 1966.

«Ζοῦμε ἐδῶ σὰν μία μεγάλη οἰκογένεια, μὲ τὴν μεγαλύτερη οἰκειότητα καὶ ἀνεπισημότητα».

- Στὶς 12 Μαΐου 1943, ἄρχισε στὸν Λευκὸ Οἶκο ἡ Ἀγγλο-αμερικανικὴ διάσκεψη «Trident». Καὶ πάλιν ὁ Ρούζβελτ φρόντισε νὰ καλοπιάσει τὸν Τσῶρτσιλ, νὰ κολακεύσει τὴν ματαιοδοξία του καὶ νὰ τὸν ἀφοπλίσει, μὲ τὴν φιλική του ἐγκαρδιότητα. Γι' αὐτὸ καὶ τὸ πρῶτο Σαββατοκύριακο, μετὰ τὴν ἔναρξη τῆς διασκέψεως, τὸν πῆρε, μαζὶ μὲ τὸν φίλο του Μπήβερμπρουκ καὶ ἄλλους Βρεταννούς, στὴν «Σάγκρι-Λά», τὸ ἐξοχικό του σπίτι στὰ βουνὰ Κατοκτίν.

5. Φρόντισε, ἐπίσης, νὰ τοῦ δίνει εὐκαιρίες νὰ κάνει αὐτό, τὸ ὁποῖο τόσο τοῦ ἄρεσε: νὰ ἐπιδεικνύει τὶς γνώσεις του καὶ ἰδίως τὴν ρητορική του ἱκανότητα. Ὅποτε ἤθελε νὰ τὸν ἀποσπάσει ἀπὸ τὴν οὐσία ἢ νὰ τὸν ἐμποδίσει νὰ θέσει κάποιο ζήτημα, τὸν ρωτοῦσε ἢ ἔβαζε ἄλλους νὰ τὸν ρωτοῦν γιὰ ἄσχετα θέματα, γιὰ τὰ ὁποῖα θὰ μποροῦσε νὰ φλυαρήσει, μονολογῶντας ἀπεριορίστως. Ἔτσι, σὲ κάποια τέτοια περίπτωση, ὁ Μάρσαλ, ρώτησε τὸν Τσῶρτσιλ γιὰ θέματα σχετικὰ μὲ τὴν λειτουργία τοῦ βρεταννικοῦ κοινοβουλίου, μετὰ γιὰ τὴν μυστηριώδη μετάβαση τοῦ Ἔς στὴν Ἀγγλία τὸ 1941 καὶ τελικῶς γιὰ τὸν ρόλο του στὴν παραίτηση τοῦ βασιλέως Ἐδουάρδου VIII, τὸ 1936, μὲ ἀφορμὴ τὸν γάμο του μὲ τὴν Wallis Simpson. Ὥσπου ὁ Τσῶρτσιλ νὰ ἀναπτύξει ὅλα αὐτὰ τὰ θέματα, ἔφθασε ἡ ὥρα γιὰ τὸ δεῖπνο καὶ ὁ Βρεταννὸς πρωθυπουργὸς δὲν κατάφερε νὰ θέσει κάποιο δυσάρεστο γιὰ τοὺς Ἀμερικανοὺς θέμα.

6. Ὁ Ρούζβελτ ἐπέβαλε τὶς ἀπόψεις του, προσέχοντας νὰ δίνει τὴν ἐντύπωση ὅτι δῆθεν ἐπρόκειτο γιὰ ἀπόψεις τοῦ Τσῶρτσιλ, στὶς ὁποῖες τάχα αὐτὸς προσχωροῦσε. Παραδείγματα:

- Ἡ ἀπόβαση στὴν γαλλικὴ Β. Ἀφρική. Ἡ ἰδέα ἦταν τοῦ Ρούζβελτ, ἀλλὰ τὴν παρουσίασε σὰ νὰ ἦταν τοῦ Τσῶρτσιλ!
- Σκοπὸς τοῦ Ρούζβελτ ἦταν ἡ ματαίωση τῶν σχεδίων τοῦ Τσῶρτσιλ, τὰ ὁποῖα πρόβλεπαν ἀπόβαση στὰ Βαλκάνια,

μὲ ταυτόχρονη ἔξοδο τῆς Τουρκίας στὸν πόλεμο, ὁπότε θὰ ἀποτρεπόταν ἡ ρωσικὴ κάθοδος. Τελικῶς, μὲ τὰ τεχνάσματά του ἔπεισε τὸν Βρεταννὸ πρωθυπουργὸ νὰ προτιμηθεῖ ἡ ἀπόβαση στὴν Ἰταλία. Ὁ Τσῶρτσιλ ἐνθουσιάστηκε ἀπὸ τὴν ἰδέα τῆς... δόξας, τὴν ὁποία θὰ τοῦ προσπόριζε ἡ κατάληψη τῆς Ρώμης καὶ πείστηκε σὲ τέτοιο βαθμό, ὥστε, ὅταν ὁ Ἤντεν ἐπανέφερε τὸ ἀρχικὸ βρεταννικὸ σχέδιο, αὐτὸς τὸν διέκοψε, λέγοντας ὅτι δὲν ὑποστηρίζει τὴν ἰδέα ἀποστολῆς στρατοῦ στὰ Βαλκάνια, οὔτε τώρα, οὔτε στὸ μέλλον!

7. Ὁ Ροῦζβελτ εἶχε ἐπισημάνει τὸν Τσῶρτσιλ ὡς τὸν καταλληλότερο ἄνθρωπο, διὰ τοῦ ὁποίου θὰ μποροῦσε νὰ προωθήσει τὰ σχέδιά του σχετικῶς μὲ τὸν πόλεμο, τὴν Βρεταννικὴ Αὐτοκρατορία καὶ τὴν Εὐρώπη. Ὁ φιλοπολεμισμός, ὁ ἀντιγερμανισμὸς καὶ ὁ ἀντιναζισμὸς τοῦ Τσῶρτσιλ, σὲ συνδυασμὸ μὲ τὴν ἐπιπολαιότητά του, τὸν καθιστοῦσαν ἰδανικὸ «συνεργάτη». Γι' αὐτό, ἤδη ἀπὸ τὸ 1939, ὅταν ὁ Τσῶρτσιλ ἦταν ἀκόμη «φωνὴ βοῶντος ἐν ἐρήμῳ», φρόντισε νὰ ἀποκαταστήσει τὴν προσωπικὴ φιλία καὶ συμμαχία μαζί του —γεγονὸς τὸ ὁποῖο δείχνει τὴν ἱκανότητά του νὰ βλέπει πολὺ μακριά.

8. Θὰ παρατηρήσει κανεὶς ὅτι πολλὰ ἀπὸ τὰ τεχνάσματα τοῦ Ροῦζβελτ φαίνονται (καὶ ἦσαν) ἀρκετὰ ἀπλοϊκά. Συνεπῶς, ἐνῶ ἐξαπατοῦσε μ' αὐτὰ τὸν ἀμερικανικὸ λαὸ καὶ γενικώτερα τὴν συμμαχικὴ κοινὴ γνώμη, φαίνεται ἀπίθανο ὅτι ἐπετύγχανε τὸ ἴδιο ἀποτέλεσμα καὶ μὲ τοὺς Βρεταννούς, ἀκόμη καὶ τὸν ἐπιφανειακὸ Τσῶρτσιλ. Τότε; Γιατὶ αὐτοὶ ἔδειχναν νὰ πέφτουν στὶς παγίδες ποὺ τοὺς ἔστηνε; Ἡ ἀπάντηση, νομίζω, πρέπει νὰ ἀναζητηθεῖ στὸν συσχετισμὸ τῶν δυνάμεων. Οἱ ΗΠΑ ἦσαν οἱ ἰσχυρότερες καὶ οἱ Βρεταννοὶ ἐξαρτιόνταν ἀπ' αὐτές. Ἄρα, συχνὰ ἦσαν ὑποχρεωμένοι νὰ ὑποτάσσονται.

9. Ἀκριβῶς ἡ ἀδυναμία τῶν Βρεταννῶν ἐσήμαινε ὅτι αὐτοὶ ἔπρεπε ν' ἀναπτύξουν στὸ ἔπακρο τὶς πολιτικὲς καὶ διπλωματικές τους

ἱκανότητες, γιὰ νὰ περιορίσουν τὶς ἀναπόφευκτες ὑποχωρήσεις τους ἔναντι τῶν Ἀμερικανῶν, στὸ ἐλάχιστο ἀναγκαῖο. Εἶχαν ἄλλωστε πολλὰ πλεονεκτήματα ἀπέναντί τους, ὅπως:

- Τὴν γεωγραφικὴ θέση τοῦ νησιοῦ της.
- Τὴν παρουσία τους σὲ ὅλο τὸν κόσμο.
- Τὶς σχέσεις τους στὴν Εὐρώπη καὶ στὶς ἄλλες ἠπείρους.
- Τὶς ἀνώτερες μυστικὲς ὑπηρεσίες τους.
- Τὴν ἀσυγκρίτως μεγαλύτερη πεῖρα τους σὲ ὅλα τὰ πεδία.
- Τὸ γόητρό τους.

Δὲν τὰ ἀξιοποίησαν, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ παραδοθοῦν στὸν Ροῦζβελτ, ὁ ὁποῖος ἀντιθέτως πρὸς αὐτούς, ἀξιοποίησε πλήρως τὰ δικά του πλεονεκτήματα. Ἡ αἰτία βρίσκεται στὴν ἀκαταλληλότητα τῆς ἡγεσίας τους καὶ προσωπικῶς τοῦ Τσῶρτσιλ.

10. Βεβαίως, ἀκόμη καὶ αὐτὸς ἀντελήφθη ἀρκετὰ ἀπὸ τὰ τεκταινόμενα καὶ βυσσοδομούμενα. Ἀλλὰ ἡ ἀλήθεια ἔλαμψε (στὸν βαθμὸ ποὺ ἔλαμψε) στὰ μάτια του, ὅταν ἦταν ἤδη ἀργά. Ἐπὶ πλέον, οἱ ἀντιδράσεις του ὑπῆρξαν σπασμωδικές, ἀσυνεχεῖς, ἀποσπασματικές. Διότι ἦταν δέσμιος τοῦ χαρακτῆρα του. Καί, ἀντὶ γιὰ ἄλλη ἀντίδραση, ἀρκετὲς φορές, τὴν ἀνάγκην φιλοτιμίαν ποιούμενος, προσποιόταν ὅτι τάχα πειθόταν ἀπὸ τὴ λογικὴ τοῦ Ροῦζβελτ, ἢ ὅτι ὁ τελευταῖος τὸν αἰφνιδίαζε καὶ ὅτι ὑπέκυπτε, γιὰ νὰ μὴν τὸν ἐκθέσει, ἢ ἀκόμη καὶ ὅτι οἱ ἰδέες τοῦ Ἀμερικανοῦ προέδρου ἦσαν στὴν πραγματικότητα... δικές του. (Αὐτὸ ἔκανε λ.χ. μὲ τὴν ἐπιχείρηση «Πυρσός»).

δ) Οἱ Διόσκουροι

> ***«Ὁ Τσῶρτσιλ εἶναι ἀπὸ τὸ εἶδος τῶν ἀνθρώπων, τὸν ὁποῖον ἂν δὲν τὸν προσέξεις, θὰ χώσει τὸ χέρι του στὴν τσέπη σου, γιὰ νὰ σοῦ κλέψει ἕνα καπίκι. Μὰ τὸν θεό, ἕνα καπίκι! Καὶ ὁ Ροῦζβελτ; Ὁ Ροῦζβελτ εἶναι διαφορετικός. Χώνει τὸ χέρι του στὴν τσέπη σου, μόνον γιὰ μεγαλύτερα νομίσματα»*** (Ι.Β. Στάλιν, Th. Parrish: «*Roosevelt and Marshall*»)

> *Γιὰ τὸν Ροῦζβελτ ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖο εἶχε σημασία, ἦταν ὁ προορισμός. Γιὰ τὸν Τσῶρτσιλ, τὸ ταξίδι. Γιὰ τὸν πρῶτο, μετροῦσε τὸ ἀποτέλεσμα. Γιὰ τὸν δεύτερο, ἡ περιπέτεια. Ὁ Τσῶρτσιλ ἦταν ὁρατός, ὁ Ροῦζβελτ συγκαλυμμένος. Ὁ πρῶτος ἀρεσκόταν στὴν ἐπίδειξη δυνάμεως, ὁ δεύτερος ἐνδιαφερόταν μόνον γιὰ τὴν οὐσιαστικὴ ἀποτελεσματικότητα. Ὁ Τσῶρτσιλ ἦταν μονοκόμματος καὶ δύσκαμπτος πυγμάχος. Ὁ Ροῦζβελτ εὐέλικτος καὶ εὐλύγιστος παγκόσμιος πρωταθλητὴς τοῦ τζοῦντο.*

Τσῶρτσιλ	**Ροῦζβελτ**
Μονοκόμματος	Ἐλαστικός
Μονολιθικός	Σύνθετος
Πεισματάρης	Εὐλύγιστος
Ἄκαμπτος	Εὔκαμπτος
Εὐμετάβλητος	Συνεπής
Εἰλικρινής	Ἀνειλικρινής
Παρορμητικός	Σταθερός
Πομπώδης	Ἁπλός
Μονολογῶν	Διαλεκτικός
Ἐπηρμένος	Ἐγκάρδιος
Φλύαρος	Λιγόλογος
Ἐπιδεικτικός	Λιτός
Ἐπιφανειακός	Βαθύς
Ρητορικός	Στέρεος
Πληθωρικός	Διορατικός
Ἐπιπόλαιος	Σοβαρός

Στὴν πρὸς τὰ ἔξω εἰκόνα τους, ὁ Τσῶρτσιλ φάνταζε ὡς δῆθεν αὐταρχικός, πραγματιστής, πονηρὸς καὶ κυνικός, ἐνῶ ὁ Ροῦζβελτ δημοκρατικός, ἰδεαλιστής, ἀφελὴς καὶ ρομαντικός. Ὁ Τσῶρτσιλ ἦταν ἄνθρωπος τῶν λόγων. Ὁ Ροῦζβελτ τῶν πράξεων. Ὁ πρῶτος πειθόταν μὲ λέξεις. Ὁ δεύτερος μὲ δεδομένα.

ε) Ὁ Σάντσο

«Ὁ Ἤντεν ἐκφράζεται μόνον μὲ κοινοτοπίες». Ροῦντολφ Τσῶρτσιλ

Σ' αὐτὴν τὴν περίοδο, κατὰ τὴν ὁποία κρινόταν ἡ ζωὴ ἢ ὁ θάνατος τῆς βρεταννικῆς Αὐτοκρατορίας, αὐτὴ εἶχε ὡς ὑπουργὸ Ἐξωτερικῶν της ἕναν κυριολεκτικῶς ἀσήμαντο ἄνθρωπο. Ἂν ὁ Τσῶρτσιλ ἦταν Δὸν-Κιχώτης, ὁ Ἤντεν ἦταν ἕνας Σάντσο Πάντσο.

Ὁ Ἤντεν ἦταν ἄψογος σὲ ἐμφάνιση, παράστημα, ντύσιμο, τρόπους, ὁ τυπικὸς τζέντελμαν, ἀπόφοιτος τοῦ Ἤτον. Ταυτοχρόνως, χαρακτηριζόταν ἀπὸ σχεδὸν ἀπόλυτη κενότητα λόγων καὶ σκέψεων. Ἀπὸ τὰ «προσόντα» του, ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖο θὰ πρέπει κυρίως νὰ γοήτευσε τὸν Τσῶρτσιλ, ἦταν ἡ ὁλοσχερὴς ἀδυναμία του νὰ κατανοήσει ὁ,τιδήποτε πέρα ἀπὸ τὰ φαινόμενα —ὑστάτη ἀπόδειξη γι' αὐτὸ ὑπῆρξε καὶ ὁ κωμικοτραγικὸς ἐπίλογος τῆς σταδιοδρομίας του, ὁ πόλεμος τοῦ Σουὲζ (1956). Ἦταν τελείως συμβατικός, ἀφορήτως ἀνιαρὸς καὶ ἐξόχως σοβαροφανής. Ὅπως ἔγραψαν γι' αὐτόν:

> *«Δὲν ἔχει τίποτα, τὸ ὁποῖο θὰ μποροῦσε νὰ μισήσουμε ἢ νὰ θαυμάσουμε. Εἶναι τὸ ἀπόλυτο κενό»* (...)

Μ' ἕνα λόγο, ἦταν τὸ ἰδεῶδες συμπλήρωμα τοῦ Τσῶρτσιλ καὶ ἡ ἰδεώδης λεία γιὰ τὸν Ροῦζβελτ.

στ) Ἐκποιεῖται Αὐτοκρατορία

«Ὅταν ἔγινα πρωθυπουργός, δὲν ἀνέλαβα τὴν ὑποχρέωση νὰ κόψω τὰ πόδια τῆς Βρεταννικῆς Αὐτοκρατορίας». Τσῶρτσιλ

Ὁ Μόραν περιγράφει τὴν στάση τῶν Ἀμερικανῶν, στὸ θέμα τῶν Εὐρωπαϊκῶν Αὐτοκρατοριῶν, ὡς ἑξῆς:

> *«Ὁ Ροῦζβελτ καὶ ὁ Χόπκινς χάνουν τὴν ψυχραιμία τους, κάθε φορὰ ποὺ ἀκοῦν ν' ἀναφέρονται οἱ ἀποικίες ἢ ποὺ*

ἔχουν νὰ συζητήσουν θέματα, τὰ ὁποῖα σχετίζονται μ' αὐτές. Νομίζει κανεὶς ὅτι ἐπιστρέφουν πίσω στὸν Πόλεμο τῆς Ἀνεξαρτησίας καὶ μάχονται τοὺς Ἄγγλους κατακτητὲς τοῦ Γυόρκταουν».

2. Ἀντιμετωπίζοντας αὐτὴν τὴν στάση, ὁ Τσῶρτσιλ ἐπεχείρησε νὰ ἀντιδράσει. Ἀπέτυχε. Διότι ὁ μανιοκαταδιωκτικὸς ἀντιγερμανισμός του καὶ ἡ πεισματικὴ ἐπιμονή του στὸν πόλεμο μὲ κάθε θυσία, δὲν τοῦ ἄφηναν περιθώρια σοβαρῆς ἀντιδράσεως, ἀφοῦ τὸν ἔκαναν νὰ ἐξαρτήσει τὴν ἐπιβίωση τῆς χώρας του ἀπὸ τὴν ἀμερικανικὴ ἐλεημοσύνη. Ἔτσι, παρεῖχε στὸν Ροῦζβελτ τὴν δυνατότητα **«νὰ κόψει τὰ πόδια τῆς Βρεταννικῆς Αὐτοκρατορίας»** —πρᾶγμα τὸ ὁποῖο αὐτὸς δὲν παρέλειψε νὰ κάνει.

3. Ὁ λόρδος Μόραν, ὁ ὁποῖος τὸν συνόδευε στὴν ἐπίσκεψή του στὴν Οὐάσιγκτων, ἀμέσως μετὰ τὸ Πέρλ-Χάρμπορ, (καθὼς καὶ σὲ ὅλες τὶς συναντήσεις του μὲ τὸν Ροῦζβελτ), γράφει ὅτι ἡ φιλικὴ ἀτμόσφαιρα στὶς σχέσεις Ροῦζβελτ-Τσῶρτσιλ, διεταράχθη, ὅταν ὁ πρῶτος διετύπωσε τὶς ἀπόψεις του γιὰ τὸ μέλλον τῆς Ἰνδίας. Σημειώθηκε βίαιη ἔκρηξη τοῦ Τσῶρτσιλ, ὁ ὁποῖος νόμισε ἀφελῶς ὅτι μετὰ ἀπ' αὐτὸ ὁ «φίλος» Ροῦζβελτ δὲν θὰ ἔθιγε ξανὰ τὸ ἐνοχλητικὸ θέμα. Ὁ Ροῦζβελτ, ὅμως, ἐπέμεινε. Δήλωνε ξεκάθαρα ὅτι οἱ Ἰνδοὶ στέναζαν κάτω ἀπὸ τὸν ζυγὸ τοῦ κατακτητῆ καὶ ὅτι ἡ Ἰνδία ἀποτελοῦσε:

«θλιβερὸ πρότυπο τοῦ Βρεταννικοῦ αὐτοκρατορισμοῦ».

Ὁ Τσῶρτσιλ πρότεινε τότε νὰ παραχωρήσει Συντακτικὴ Ἐθνοσυνέλευση στοὺς Ἰνδούς. Πρόσθεσε ὅτι ἦταν ἕτοιμος νὰ δεχθεῖ νὰ τοὺς δώσει ἀκόμη καὶ τὴν ἀνεξαρτησία τους, ἄν αὐτοὶ τὸ ζητοῦσαν, ἀλλὰ **μετὰ** τὸν πόλεμο. Διότι, ἄν τὸ ἐγχείρημα γινόταν, κατὰ τὴν διάρκειά του, θὰ ἦταν καταστρεπτικό. Στὴν Ἰνδία, εἶπε, θὰ ξεσποῦσαν ταραχὲς καὶ αἱματοχυσία καὶ οἱ Ἰνδοὶ στρατιῶτες θὰ χωρίζονται σὲ Ἰνδουϊστὲς καὶ Μουσουλμάνους, τὴν στιγμή, κατὰ τὴν ὁποία οἱ Ἰάπωνες βρίσκονταν μπροστὰ στὶς πύλες τῆς Ἰνδίας.

Καὶ ὁ Μόραν συνεχίζει στὸ ἡμερολόγιό του, μὲ ἡμερομηνία 30 Ἰανουαρίου 1942:

> *«Ὁ Ροῦζβελτ, ὡστόσο, δὲν ἤθελε νὰ πεισθεῖ. Δὲν μποροῦσε νὰ καταλάβει γιατί, ἂν θέλουμε νὰ ἐπιτρέψουμε στὴν Ἰνδία ν' ἀποχωριστεῖ ἀπὸ τὴν Αὐτοκρατορία, μετὰ τὸ τέλος τοῦ πολέμου, τῆς ἀρνιόμασταν τὸ δικαίωμα ν' αὐτοκυβερνηθεῖ κατὰ τὴν διάρκειά του. Ἤθελε νὰ ἐγκαθιδρυθεῖ ἐκεῖ, ἀμέσως, μία ἐθνικὴ κυβέρνηση».*

Ἡ πίεση τοῦ Ροῦζβελτ ἦταν τόση, ὥστε ὁ Τσῶρτσιλ ἔφθασε στὸ σημεῖο ν' ἀπειλήσει ὅτι θά... παραιτηθεῖ (!) ἀπὸ πρωθυπουργὸς τῆς Μ. Βρεταννίας.

> *«Τόνισε ξεκάθαρα ὅτι δὲν θὰ δίσταζε νὰ παραιτηθεῖ».*

Καὶ μόνον τὸ γεγονὸς αὐτὸ δείχνει σὲ ποιὸ βαθμὸ ἡ Μ. Βρεταννία τοῦ Τσῶρτσιλ εἶχε ἤδη μετατραπεῖ σὲ χώρα ἐξαρτημένη ἀπὸ τὶς ΗΠΑ. Καί, ἐπίσης, μὲ ποιοὺς ἀναποτελεσματικοὺς τρόπους ἐπιχειροῦσε ὁ Τσῶρτσιλ ν' ἀντισταθεῖ στὶς πιέσεις τοῦ Ροῦζβελτ.

4. Ὁ Μόραν γράφει, ἐπίσης, ὅτι ἔχοντας ὑπ' ὄψη του τὸν χαρακτῆρα τοῦ Βρεταννοῦ πρωθυπουργοῦ, ὁ ὁποῖος συνήθιζε νὰ μιλᾶ, μὴν ἀκούγοντας κανέναν καὶ ἀδιαφορῶντας γιὰ τοὺς ἄλλους καὶ γιὰ τὶς γνῶμες τους, ἔνιωσε κατάπληξη:

> *«βλέποντάς τον γιὰ πρώτη φορὰ νὰ εἶναι πρόθυμος ν' ἀκούει... Ἔγινε πρότυπο χαλιναγωνήσεως καὶ αὐτοπειθαρχίας. Σίγουρα ἦταν ἕνας ἄλλος Οὐίνστων αὐτός, ὁ ὁποῖος καθόταν ἐκεῖ σιωπηλός. Καὶ ἂν ἔλεγε κάτι, ἦταν περισσότερο γιὰ νὰ φανεῖ εὐχάριστος στὸν πρόεδρο».*[191]

5. Τὸν Ἰανουάριο τοῦ 1942, ὁ Τσῶρτσιλ ὑπέκυψε στὸν Ροῦζβελτ καὶ ἐκχώρησε στοὺς Ἀμερικανοὺς τὴν διεύθυνση τοῦ ὅλου πολέ-

191. Τόμος VI: *«Θρίαμβος καὶ Τραγωδία»*.

μου, μὲ τὴν συγκρότηση μιᾶς «ἀνωτάτης συμμαχικῆς διοικήσεως», μὲ ἕδρα τὴν Οὐάσιγκτων. Ὡς ἀντάλλαγμα, πῆρε πολεμικὸ ὑλικὸ καὶ πιστώσεις. Ἐπιστρέφοντας στὴν Ἀγγλία, ὁ Τσῶρτσιλ ἔλεγε στὸν προσωπικὸ ἰατρό του:

> *«Ἔκανα πολὺ καλὴ δουλειὰ μὲ τὸν πρόεδρο. Εἶμαι σίγουρος ὅτι ὁ Λευκὸς Οἶκος θὰ εὐχαριστηθεῖ. Σὲ λίγο θὰ ἔχουμε τοὺς τόκους μας».*

6. Ἄραγε τὸ πίστευε ἢ ἐξαπατοῦσε τὸν ἑαυτό του; Ἡ κοινὴ γνώμη τῆς Βρεταννίας ἀντέδρασε σωστότερα. Γράφει ὁ Μόραν:

> *«Ὡστόσο, ὅταν ἄρχισε νὰ ξεφυλλίζει τὶς πρωϊνὲς ἐφημερίδες, διεπίστωνε μὲ θλίψη του ὅτι ἡ πατρίδα δὲν συμμεριζόταν τὸν ἐνθουσιασμό του καὶ τὴν ἱκανοποίησή του. Ἀντίθετα, ἡ κοινὴ γνώμη ἔδειχνε νὰ ἔχει τὴν ἐντύπωση ὅτι τὰ πράγματα πῆραν λάθος δρόμο. Τὸ ἔθνος ἦταν ἀληθινὰ ἔκπληκτο καὶ ἀνήσυχο... Μοῦ εἶπε ὅτι θὰ εἶχε ν' ἀντιμετωπίσει μιὰν ἐπικριτικὴ βουλή. Καὶ ὅταν ἐμφανίσθηκε σ' αὐτήν, ἄρχισε τὸν λόγο του, ἀναγνωρίζοντας ὅτι διεπράχθησαν χοντρὰ λάθη...»*

στ) Πολὺ ἀργά, πολὺ λίγο

> ***«Ὅταν τὰ ἀμερικανικὰ στρατεύματα θ' ἀποσύρονταν, τίποτα δὲν θὰ μποροῦσε νὰ σταματήσει τὸν ρωσικὸ στρατὸ νὰ βαδίσει πρὸς τὰ ὅπου ἤθελε».*** **(Ρ. Καρτιέ)**

Η ἔλλειψη εὐφυΐας δὲν ἀνῆκε στὰ γνωρίσματα τοῦ Τσῶρτσιλ. Τὸ κακὸ ἦταν ὅτι οἱ μονομανίες του, τὸ πεῖσμα του, ἡ ἐπιπολαιότητα καὶ οἱ παρωπίδες του ἐξουδετέρωναν τὴν εὐφυΐα του. Παρὰ ταῦτα, αὐτὴ ὑπῆρχε. Ἔτσι, κάποτε ἄρχισε νὰ παραμερίζει τὶς παρωπίδες. Καὶ ἄρχισε ν' ἀντιλαμβάνεται τὸ παιχνίδι τοῦ Ροῦζβελτ. Μᾶλλον δὲν τὸ συνέλαβε ποτὲ πλήρως —δὲν τοῦ τὸ ἐπέτρεπε ἄλλωστε ὁ ἐγωϊσμός του. Πάντως, ἐπεσήμανε διάφορες πτυχές του, σὲ βάρος τοῦ ἴδιου καὶ τῆς χώρας τοῦ παι-

χνιδιοῦ. Καὶ ὅπως προανέφερα, δοκίμασε ν' ἀντιδράσει. Ὅμως, ἡ ἀντίδρασή του ἦλθε πολὺ ἀργὰ καὶ ἦταν πολὺ λίγη.

2. Μετὰ τὴν Τεχεράνη, συνειδητοποίησε ὅτι ἡ πολιτικὴ τοῦ Ρ. εἶχε ὡς στοιχεῖο της τὴν ἐνίσχυση τῆς Ρωσίας καὶ τὴν ἀνάδειξή της σὲ δεύτερη Ὑπερδύναμη. Τότε κατελήφθη ἀπὸ πραγματικὸ ἄγχος. Στὶς 21 Αὐγούστου 1944, ὁ Μόραν γράφει στὸ ἡμερολόγιό του:

> *«Ὁ Οὐίνστων τώρα πιὰ δὲν ἀναφέρεται καθόλου στὸν Χίτλερ. Διαρκῶς μιλᾶ γιὰ τὴν ἀπειλὴ τοῦ κομμουνισμοῦ. Βλέπει τὴν ἐξάπλωση τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ σὰν καρκῖνο, ὁ ὁποῖος κάνει μετάσταση ἀπὸ τὴ μία χώρα στὴν ἄλλη. Τοῦ ἔχει γίνει ἐφιάλτης καὶ δείχνει νὰ μὴ σκέπτεται τίποτα ἄλλο».*

3. Ἀλλὰ τί μποροῦσε νὰ κάνει; Τίποτα, πέρα ἀπὸ τὴν ἀντιμετώπιση μεμονωμένων περιπτώσεων, ὅπως τῆς Ἑλλάδος τὸ 1944, ὅπου πράγματι ἐμπόδισε τὴν ἐπικράτηση τῶν κομμουνιστῶν.

4. Ἔτσι, μοιραῖα, ἔφθασε τὸ 1945 νὰ ζητιανεύει τὴν διατήρηση ἀμερικανικῶν βάσεων στὴ χώρα του γιὰ τὸν καιρὸ τῆς «εἰρήνης» ποὺ ἄρχιζε. Στὸ βιβλίο του *«Β' Παγκόσμιος Πόλεμος»*[5], ἀφιερώνει μία ὁλόκληρη σελίδα, γιὰ νὰ ἀναπτύξει τὰ πλεονεκτήματα, τὰ ὁποῖα θὰ προσέφεραν αὐτὲς οἱ βάσεις.

5. Ὁ ἴδιος στὸ Πότσνταμ, ἀναγκάσθηκε νὰ ἱκετεύει τὸν διάδοχο τοῦ Χ. Τροῦμαν, γιὰ βοήθεια πρὸς τὴ «νικήτρια» Μ. Βρεταννία. Γράφει:

> *«Τοῦ μίλησα γιὰ τὴν οἰκονομική μας κατάσταση. Οἱ μισὲς ἀπὸ τὶς ἐπενδύσεις μας στὸ ἐξωτερικὸ εἶχαν σπαταληθεῖ γιὰ τὸν κοινὸ ἀγῶνα, τότε ποὺ πολεμούσαμε μόνοι. Εἴχαμε ἕνα σημαντικὸ χρέος, κάπου 3 δισεκ. λίρες πρὸς τὸ ἐξωτερικὸ (δηλαδὴ πρὸς τὶς ΗΠΑ). Χρειαζόμασταν καιρὸ γιὰ νὰ σταθοῦμε στὰ πόδια μας».*

6. Ἀκόμη, ἀναγκάσθηκε νὰ διαπιστώσει μία τραγικὴ ἀλήθεια.

Αὐτήν, ἡ ὁποία μετέτρεψε τὸ τμῆμα τῆς Εὐρώπης, τὸ ὁποῖο ξέφυγε ἀπὸ τὸν ρωσικὸ ἐπεκτατισμό, σὲ προέκταση-προγεφύρωμα τῶν ΗΠΑ: Ὅτι ἡ ρημαγμένη, ματωμένη, συντετριμμένη Εὐρώπη, μὲ τὴν Γερμανία ἐκμηδενισμένη καὶ τὴν Γαλλία ὑποβαθμισμένη, δὲν μποροῦσε νὰ ἐπιζήσει ἀπέναντι στὸν ρωσικὸ ἐπεκτατισμό, παρὰ ἀναζητῶντας τὴν ἀμερικανικὴ προστασία. Ἡ μόνη ἐλευθερία, ἡ ὁποία τῆς ἀπέμεινε, ἦταν ἡ ἐπιλογὴ ἐπικυριάρχου.

192. Τίτλος τῆς γνωστῆς συνθέσεως τοῦ Τζώρτζ Γκέρσουϊν (Gershwin).

ΜΕΡΟΣ Θ΄

ΕΝΑΣ ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΣ ΣΤΟ ΠΑΡΙΣΙ[192]

Στάλιν: Ἡ Γαλλία πρεπει να τιμωρηθεῖ για τὴν ἐγκληματική συνεργασία της με την Γερμανια.
***Ρούζβελτ:* Εἶμαι ἑκατό τοῖς ἑκατό συμφωνος. (Συνομιλία στὴν Γιάλτα, Φεβρουάριος 1945)**

I

Λά καρμανιόλ[193]

«Πρέπει νὰ σᾶς θυμίσω ὅτι τὸ 1945 ἡ Γαλλία δὲν εἶχε προσκληθεῖ στὴν Γιάλτα, ἀπὸ ὑπολογισμένη ἀπόφαση τῆς Οὐάσιγκτων καὶ τῆς Μόσχας... Καὶ ὅτι, ὅταν ἔγιναν γνωστὲς οἱ ἀποφάσεις της, ἐγὼ δὲν τὶς προσυπέγραψα. Δὲν μποροῦσα νὰ δεχθῶ ν' ἀποφασισθεῖ ἡ τύχη τῆς Εὐρώπης, χωρὶς τὴν ἴδια τὴν Εὐρώπη». (Κ. ντὲ Γκώλ, δηλώσεις 9 Σεπτ. 1968)

Ὁ Ροῦζβελτ θέλει τὴν ἐξουδετέρωση τῆς Εὐρώπης: ἔτσι θὰ μπορέσει νὰ ἐπιβληθεῖ ἡ Pax Americana. Αὐτὸ σημαίνει, πρωτίστως, συντριβὴ τῆς Γερμανίας. Σημαίνει, ὅμως, ἐπίσης, ὅτι δὲν θὰ ἐπιτραπεῖ σὲ καμμία ἄλλη Εὐρωπαϊκὴ Δύναμη νὰ τὴν ἀντικαταστήσει. Ἡ Εὐρωπαϊκὴ ἤπειρος πρέπει νὰ εἶναι ἀνυπεράσπιστη, στὴν διάθεση τῆς Ρωσίας. Διότι, ἔτσι, θ' ἀναγκασθεῖ νὰ ζῆ κάτω ἀπὸ τὴν προστασία τῶν ΗΠΑ. Συνεπῶς, θὰ ἐμποδισθεῖ κάθε προσπάθεια τῆς Γαλλίας νὰ ἀποκατασταθεῖ σὲ θέση Μ. Δυνάμεως καὶ νὰ ἀντικαταστήσει τὴν Γερμανία στὸν ρόλο τοῦ σκληροῦ πυρῆνα τῆς ἠπειρωτικῆς Εὐρώπης. Γι' αὐτό, ὁ Ροῦζβελτ, ἐνῶ δέχεται τὴν Βρεταννία (λόγῳ τῆς Κοινοπολιτείας της) ὡς ὑποβαθμισμένο βοηθὸ τῶν ΗΠΑ, ἀρνεῖται κάθε ρόλο, εὐρωπαϊκὸ ἢ παγκόσμιο,

193. Τίτλος τραγουδιοῦ τῆς Γαλλικῆς Ἐπαναστάσεως = «Ἡ Λαιμητόμος».

στὴν Γαλλία. Εἶναι σταθερῶς ἕνας συνεπὴς ἀντιγάλλος. Ὁ Ροῦζβελτ εἶναι ἕνας Ἀμερικανός, ὁ ὁποῖος θέλει νὰ πάει στὸ Παρίσι, ἀλλὰ ὡς κατακτητής.

Δ**εκατρεῖς Ἰουνίου 1940.** Ἡ Γαλλία καταρρέει. Ὁ Τσῶρτσιλ καταφθάνει καὶ προσπαθεῖ νὰ τὴν πείσει νὰ συνεχίσει τὸν πόλεμο ἀπὸ τὶς ἀποικίες της. Κύριο δόλωμα: Ἡ προσδοκώμενη πολεμικὴ ἐπέμβαση τῶν ΗΠΑ. Γι' αὐτό, προτείνει μιὰν ἔκκληση πρὸς τὸν Ροῦζβελτ.

2. **14 Ἰουνίου.** Ὁ Γάλλος πρωθυπουργὸς **Π. Ρεϋνὼ** ἀπευθύνει ἔκκληση πρὸς τὸν Ρ. Ζητᾶ ἄμεση εἴσοδο τῶν ΗΠΑ στὸν πόλεμο. Ἂν αὐτὸ γίνει, ἡ Γαλλία θὰ συνεχίσει. Λέει στοὺς ὑπουργούς του:

> *«Πρέπει νὰ περιμένουμε τὴν ἀπάντηση τοῦ προέδρου, πρὶν ἀποφασίσουμε, ἄν συμφέρει, νὰ διαπραγματευθοῦμε μὲ τὸν ἐχθρὸ ἢ νὰ μεταφέρουμε τὸν ἀγῶνα ἔξω ἀπὸ τὸ μητροπολιτικὸ ἔδαφος».*

3. **16 Ἰουνίου**: Ὁ Ρ. ἀπαντᾶ ἀρνητικῶς. Οἱ ΗΠΑ δὲν μποροῦν ἀκόμη νὰ μποῦν στὸν πόλεμο. Μετὰ ἀπ' αὐτό, ἡ Γαλλία συνθηκολογεῖ. Γι' αὐτὴν τὴν πράξη της, συνυπεύθυνη εἶναι:
   i) Ἡ Βρεταννία, ἡ ὁποία ἐγκατέλειψε τὴν Γαλλία. Ἀπέσυρε τὰ στρατεύματά μας στὸ ἀγγλικὸ ἔδαφος καὶ ἀρνήθηκε νὰ ἐμπλέξει τὴν ἀεροπορία της. Τὴν κρατᾶ γιὰ τὴν δική της ἄμυνα.
   ii) Οἱ ΗΠΑ, οἱ ὁποῖες ἀπορρίπτουν τὴν γαλλικὴ ἔκκληση γιὰ συμμετοχή τους στὸν πόλεμο.

Βρεταννοὶ καὶ Ρ., θέλουν νὰ συνεχισθεῖ ὁ πόλεμος «ὡς τὸν τελευταῖο Γάλλο». Οἱ Γάλλοι ἀρνοῦνται.

4. Ὁ Χίτλερ εἶναι ἀρκετὰ διαλλακτικὸς ἔναντι τῆς Γαλλίας:
   i) Ἐπιβάλλει κατοχὴ σ' ἕνα σημαντικὸ τμῆμα τοῦ ἐδάφους της, ἀλλὰ ἀφήνει καὶ ἕνα ἐπίσης σημαντικό, ἐκτὸς κατοχῆς.

ii) Ἡ κατοχὴ εἶναι προσωρινή. Θὰ διαρκέσει μόνον, ὅσο συνεχίζεται ὁ πόλεμος μὲ τὴν Βρεταννία.
iii) Στὸ μὴ κατεχόμενο τμῆμα, δὲν θίγεται ἡ γαλλικὴ κυριαρχία. Ἡ Γαλλία τοῦ Βισὺ ἔχει τὴν δυνατότητα νὰ ἀπορρίψει τὴν πρόταση γιὰ συμπαράταξη μὲ τὴν Γερμανία καὶ νὰ παραμείνει οὐδέτερη. Διατηρεῖ, ἐπίσης, τὸν στόλο της.
iv) Ἡ Γερμανία προσαρτᾶ τὶς ἀμφισβητούμενες περιοχὲς τῆς Ἀλσατίας καὶ τῆς Λωρραίνης, ἀλλὰ τὸ ὑπόλοιπο γαλλικὸ μητροπολιτικό ἔδαφος παραμένει ἀνέπαφο. Ἡ Ἰταλία δὲν παίρνει τὴν Σαβοΐα καὶ τὴν Κορσική.
v) Ἡ Γαλλία διατηρεῖ ὅλες τὶς ἀποικίες της.

5. Ὁ Χίτλερ δὲν ἐπιθυμεῖ τὴν ἐκμηδένιση τῆς Γαλλίας. Θεωρεῖ τὴν ἴδια καὶ τὴν Αὐτοκρατορία της, στοιχεῖα ἀπαραίτητα γιὰ τὴν διατήρηση τῆς ἰσχύος καὶ τῆς παγκόσμιας ἡγεμονίας τῆς Εὐρώπης.

6. Ἀκριβῶς, ἐπειδὴ ἡ Γαλλία καὶ ἡ Αὐτοκρατορία της ἀποτελοῦν στοιχεῖα διατηρήσεως τῆς ἰσχύος καὶ τῆς παγκόσμιας ἡγεμονίας τῆς Εὐρώπης, ὁ Ρ. θέλει τὴν ἐξαφάνιση τῆς δυνάμεως τῆς Γαλλίας καὶ τὴν κατάλυση τῆς Αὐτοκρατορίας της.

7. Ὁ Ροῦζβελτ προσάπτει, τόσο στὸν Ντὲ Γκὼλ ὅσο καὶ στὸν Πεταίν, ὅτι ἐκπροσωποῦν μιὰν αὐτοκρατορικὴ Γαλλία γεμάτην ἀπὸ ἐθνικιστικὴ ἔπαρση, προσηλωμένη σὲ ὁράματα μεγαλείου καὶ ἀγκιστρωμένη στὴν ἀποικιοκρατικὴ πολιτική της. Μιὰ τέτοια Γαλλία, ἡ ὁποία συμβόλιζε τὴν «παλαιὰ» Εὐρώπη, κατὰ τὴν γνώμη τοῦ Ρ., δὲν ἔπρεπε νὰ ἐπιζήσει τῆς νίκης τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν. Ἡ πολιτική του αὐτὴ ἐκφράζεται μὲ τὴν στάση του ἀπέναντι στὸ Βισὺ (Πεταίν), ἀλλὰ καὶ στοὺς «Ἐλεύθερους Γάλλους» (Ντὲ Γκώλ). Εἶναι ἐχθρικὸς καὶ πρὸς τοὺς δύο —εἶναι ἐχθρικὸς πρὸς τὴν Γαλλία, γενικῶς.

8. Φυσικά, αὐτὸ δὲν τὸν ἐμπόδιζε νὰ προσπαθεῖ νὰ ματαιώσει μία συμμαχία τῆς Γαλλίας (Βισὺ) μὲ τὴν Γερμανία. Σ' αὐτὴν τὴν πε-

ρίπτωση, δὲν δίσταζε ν' ἀπευθύνεται στὸν Πεταίν. Ὅταν ὁ Χίτλερ συνάντησε τὸν Πεταίν, στὸ Μοντουὰρ (1941), ὁ Ρ. καὶ ὁ Τσῶρτσιλ φοβήθηκαν, μήπως ὁ δεύτερος συμμαχήσει ἢ συνεργασθεῖ μὲ τὸν Χίτλερ. Αὐτὸ θὰ ἐσήμαινε τὸ πέρασμα τοῦ ἰσχυροῦ γαλλικοῦ στόλου καὶ τῶν ἐκτεταμένων γαλλικῶν ἀποικιῶν στὸ στρατόπεδο τοῦ Ἄξονος. Κάτι τέτοιο θὰ μετέβαλλε, σοβαρὰ ὑπέρ του, τὸν συσχετισμὸ τῶν δυνάμεων. Ὁ Βασιλεὺς τῆς Μ. Βρεταννίας ἀπηύθυνε προσωπικὴ ἔκκληση στὸν στρατάρχη Πεταὶν νὰ μὴ στραφεῖ κατὰ τῆς Ἀγγλίας. Ὁ Ρ., ἀπὸ τὴν πλευρά του, ἀπηύθυνε στὸν Πεταὶν μήνυμα, «προειδοποιῶντας» τον γιὰ τὶς ὀλέθριες συνέπειες, τὶς ὁποῖες θὰ εἶχε τυχὸν προσχώρησή του στὸν Ἄξονα.[194]

9. Ὅταν, ὅμως τὰ πράγματα ἀλλάζουν, ὁ Ρ. ματαιώνει τὶς προσπάθειες ἐπανόδου τῆς Γαλλίας (Βισὺ) στὸ ἀντιγερμανικὸ στρατόπεδο, ἀπορρίπτοντας τὶς σχετικὲς κρούσεις ἀπὸ προσωπικότητες προσκείμενες στὸν Πεταίν. Αὐτό, παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι μία «ἐπάνοδος» τῆς Γαλλίας στὴν κατάλληλη στιγμή, θὰ διευκόλυνε τὴν συμμαχικὴ ἀπόβαση στὸ γαλλικὸ ἔδαφος. Δὲν ἤθελε τὴν «ἀποκατάσταση» τῶν Γάλλων. Ἕνας ἀπὸ τοὺς λόγους, γιὰ τοὺς ὁποίους ἐπέβαλε τὴν ἀπόβαση στὴν γαλλικὴ Ἀφρικὴ (Νοέμβριος 1942), ἦταν προφανῶς καὶ ὁ τορπιλλισμὸς αὐτῆς τῆς «ἐπανόδου». Διότι, ὅπως ἦταν ἑπόμενο, μετὰ τὴν ἀπόβαση, οἱ Γερμανοὶ κατέλαβαν ὁλόκληρη τὴν Γαλλία, μετέτρεψαν τὸν Πεταὶν σὲ αἰχμάλωτο, ἐξουδετέρωσαν τὸν στόλο της καὶ συνεπῶς ἔπαψε νὰ ὑπάρχει δυνατότητα γιὰ γαλλικὴ «μετάσταση».

10. Ὁ Ρ. δὲν θέλει τὴν ἀποκατάσταση τῆς Γαλλίας, οὔτε μέσῳ τῶν «Ἐλευθέρων Γάλλων». Γι' αὐτό:

- Παραμερίζει συστηματικῶς καὶ ταπεινώνει σκοπίμως τὸν Ντὲ Γκώλ.
- Τὸν ἀγνοεῖ πλήρως, κατὰ τὴν ἀπόβαση στὴν γαλλικὴ Β. Ἀφρική.

194. W. L. Langer: *«Our Vichy Gamble»*.

- ❑ Δὲν τὸν καλεῖ σὲ καμμία ἀπὸ τὶς διασκέψεις τῶν «Μεγάλων».
- ❑ Προσπαθεῖ νὰ τὸν ἐκτοπίσει, χρησιμοποιῶντας ἐναντίον του τὸν Ζιρώ, ἢ τὸν Νταρλάν, ἢ ὅποιον ἄλλον «βολικότερο».
- ❑ Τὸν ἀγνοεῖ, καὶ κατὰ τὴν ἀπόβαση στὴν Γαλλία.
- ❑ Ἐπιχειρεῖ νὰ θεωρηθεῖ ἡ Γαλλία «κατεχόμενη χώρα» καὶ νὰ τῆς ἐπιβάλει ἀνάλογη μεταχείριση. Τὴν προόριζε γιὰ τὴν καρμανιόλα.

I I

Ἐπιχείρηση «Πυρσὸς»

«Ἡ κατάληψη ἀπὸ τοὺς Ἀμερικανοὺς συμμάχους μας μιᾶς γῆς, ἡ ὁποία μᾶς κόστισε τόσο αἷμα, πλήττει τὴν χώρα μας βαρύτερα ἀπ' ὅσο ἡ κατάληψη γαλλικῶν ἐπαρχιῶν ἀπὸ τοὺς χιτλερικούς, γιατὶ προσβάλλει τὴν τιμή της». (*«Λὰ Μαρσεγιέζ»*, ντεγκωλικὴ ἐφημερίδα)

α) Πῶς

«Ὁ "Πυρσὸς" ἦταν ἡ πιὸ σημαντικὴ ἀπόφαση, ἡ ὁποία ἐλήφθη κατὰ τὴν διάρκεια τοῦ πολέμου»[195]

(Λιούις Ντάγκλας, πρεσβευτὴς τῶν ΗΠΑ στὸ Λονδῖνο)

Δεκαεπτὰ Ἰουνίου 1942. Παραμονὴ τῆς ἀφίξεως τοῦ Τσῶρτσιλ στὶς ΗΠΑ. Ὁ Ρ. καλεῖ τὸν Μάρσαλ καὶ τὸν Στίμσον. Τοὺς ἀνακοινώνει ὅτι πρέπει νὰ ἑτοιμάσουν ἀπόβαση στὴν Β. Ἀφρική! Αὐτοὶ ἀντιδροῦν. Δὲν βλέπουν καμμία (στρατιωτικὴ) σκοπιμότητα σ' αὐτὴν τὴν ἐπιχείρηση. Ἄν γιὰ ὁποιοδήποτε λόγο οἱ Ἀμερικανοὶ δὲν ἄνοιγαν τὸ Β' μέτωπο στὴν Εὐρώπη, λέει πολὺ λογικὰ ὁ Μάρσαλ, τότε ἂς μεταφέρουν τὸ κέντρο τῆς δράσεώς τους στὸν Εἰρηνικό. Τί δουλειὰ ἔχουν στὸ Μαρόκο, στὸ Ἀλγέρι ἢ στὴν Τυνησία, ὅπου δὲν ὑπάρχουν κἂν Γερμανοί;

---

195. Μὲ τὴν ἔννοια ὅτι ἐπέφερε ἀναβολὴ τῆς ἀποβάσεως στὴν Γαλλία.

Ὅμως, ὁ Ρούζβελτ εἶχε τὸν σκοπό του. Καὶ ξέρει νὰ ἐπιβάλει τὴν θέλησή του.

2. **18 Ἰουνίου.** Στὴν Οὐάσιγκτων φθάνουν οἱ Βρεταννοὶ μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν Τσῶρτσιλ. Κατὰ εὐτυχῆ γιὰ τὸν Ρ. συγκυρία, ἐνῶ συσκέπτονται, ἔρχεται μιὰ συνταρακτικὴ εἴδηση: Τὸ Τομπροὺκ ἔπεσε, 32.000 Ἄγγλοι παραδόθηκαν σὲ 16.000 Γερμανούς, μετὰ ἀπὸ μάχη μιᾶς ἡμέρας! Ὁ Τσῶρτσιλ κεραυνοβολεῖται. Ὁ Ρ. ἐπωφελεῖται. Προτείνει τὴν ἀποστολὴ μεγάλων ἀμερικανικῶν δυνάμεων στὴν Αἴγυπτο. Αὐτό, προσθέτει, θὰ συνοδεύεται ἀπὸ τὴν ἀνάληψη τῆς στρατιωτικῆς ἡγεσίας στὴν περιοχὴ ἀπὸ Ἀμερικανούς. Ἡ πρόταση ἀφήνει ἐμβρόντητο ἀκόμη καὶ τὸν Μάρσαλ. Καὶ ὅταν οἱ προτάσεις τοῦ Ρ. προκαλοῦν τὴν ἀναμενόμενη ἀπορριπτικὴ ἀντίδραση ὅλων, αὐτὸς πλασάρει τὸ ἐναλλακτικό του σχέδιο: *«Ἀπόβαση στὴν γαλλικὴ Β. Ἀφρική»*. Καὶ γίνεται μὲ ἀνακούφιση δεκτὸ γιὰ συζήτηση ἀπὸ τοὺς Βρεταννούς.

3. Ὅμως οἱ Ἄγγλοι κωλυσιεργοῦν. Ὁ Ρ. θέλει νὰ ἀποσπάσει ἀπόφαση. Καὶ ἐφαρμόζει νέο τέχνασμα. Προτείνει ἄμεσο ἄνοιγμα τοῦ «δευτέρου μετώπου», μὲ ἀπόβαση στὴν Γαλλία, μέσα στὸ ἔτος! Τέτοια ἐνέργεια, ἐκείνη τὴν ἐποχή, ἦταν πρόωρη καὶ καταδικασμένη. Οἱ Βρεταννοί, ἀντιτάχθηκαν. Ὁπότε ὁ Ρ. ἀντιπρότεινε ὅτι:

> *«ἔπρεπε νὰ ἐρευνήσουν τὸ ἔδαφος γιὰ μιὰ διέξοδο —ἴσως τὴν εἰσβολὴ στὴ Βόρεια Ἀφρική».*

4. Ὁ Μάρσαλ καὶ οἱ ἄλλοι Ἀμερικανοὶ στρατιωτικοὶ ἔχουν τὶς ἀντιρρήσεις τους γι' αὐτὴν τὴν στρατιωτικῶς περιττή, καὶ ἴσως ἐπιζήμια, ἐπιχείρηση. Ἐπιμένουν γιὰ τὴν «ἐναλλακτικὴ λύση τοῦ Εἰρηνικοῦ». Ὁ Ρ. φεύγει γιὰ ἀνάπαυση καὶ περισυλλογὴ στὸ Hyde Park. Ὅταν ἐπιστρέφει, ἀνακοινώνει στὸν Μάρσαλ τὴν ὁριστικοποίηση τῆς ἀποφάσεώς του γιὰ κατάληψη τῆς γαλλικῆς Ἀφρικῆς. Ἦταν ἡ 14η Ἰουλίου. Εἶναι ἄγνωστο, ἂν ἡ ἐπιλογὴ τῆς ἡμέρας τῆς ἐθνικῆς ἑορτῆς τῶν Γάλλων, γι' αὐτὴν τὴν ἀνακοίνωση, ἔγινε ἀπὸ σαρκιστικὴ διάθεση τῆς Ἱστορίας ἢ ἀπὸ τὸ εἰρωνικὸ ταλέντο τοῦ

Ρ., ὁ ὁποῖος ἀρκέσθηκε νὰ γράψει ἐπάνω στὴν εἰσήγηση τοῦ Μάρσαλ γιὰ ἔνταση τῶν ἐπιχειρήσεων στὸν Εἰρηνικό: *«Δὲν ἐγκρίνεται»*.

5. Ὁ Μάρσαλ παραμένει ἀντίθετος πρὸς τὴν ἐπιχείρηση. Ἀλλά, ὅπως γράφει ὁ Μόραν:

> *«Γιὰ τὸν Μάρσαλ, ὡς στρατιώτη, αὐτὲς οἱ διαταγὲς προήρχοντο ἀπὸ τὸν ἀνώτατο διοικητὴ τῶν ἐνόπλων δυνάμεων τῆς χώρας του καί, ἂν καὶ μὲ βαρειὰ καρδιά, ἐδέχθη τὸ σχέδιο "Πυρσὸς" γιὰ ἀπόβαση στὴ Β. Ἀφρική»*.

6. Ἕνα ἀπὸ τὰ ἐπιχειρήματα τοῦ Μάρσαλ καὶ τῶν ἄλλων Ἀμερικανῶν καὶ Βρεταννῶν στρατιωτικῶν ἐναντίον τοῦ σχεδίου *«Πυρσός»* ἦταν ὅτι, γιὰ νὰ πραγματοποιηθεῖ, ἀπαιτοῦσε πολλὰ πλοῖα. Συνεπῶς, θὰ ἐπέφερε παραπέρα **ἀναβολὴ** τῆς εἰσβολῆς στὴν Γαλλία. Ὁ Ρούζβελτ, ὅμως, ἐπέμεινε. Πιθανῶς, διότι στὴν πραγματικότητα ἤθελε τὴν ἀναβολὴ τῆς ἀποβάσεως στὴν Γαλλία, ὥστε:

i) Νὰ παραταθεῖ ὁ πόλεμος στὴν Εὐρώπη καί
ii) Νὰ δοθεῖ ὁ χρόνος στοὺς Ρώσους νὰ καταλάβουν ἕνα μέρος της.

7. Ἡ βιασύνη τοῦ Ρ. γιὰ ἄνοιγμα τοῦ «δευτέρου μετώπου» (μέσα στὸ 1942!) δὲν μπορεῖ νὰ ἦταν εἰλικρινής. Πρέπει νὰ ἀποσκοποῦσε στὸ νὰ γίνει ἀπὸ ὅλους δεκτή, ὡς ὑποκατάστατο, ἡ ἀπόβαση στὴν γαλλικὴ Β. Ἀφρική, ὅπως καὶ συνέβη. Καὶ ἐνῶ αὐτὴ εἶναι ἡ ἀλήθεια, ὁ **Ἔλιοτ Ρούζβελτ**, γιὸς τοῦ προέδρου, κατηγόρησε[196] τὸν Τσῶρτσιλ ὅτι μὲ τὴν ἀντίδρασή του στὸ ἄνοιγμα τοῦ Β′ μετώπου κατέστησε ἀναγκαία τὴν ἐπιχείρηση *«Πυρσός»*, ἐπέφερε ἔτσι νέα ἀναβολὴ τῆς ἀποβάσεως στὴν Γαλλία καὶ καθυστέρησε τὸ τέλος τοῦ πολέμου γιὰ δύο χρόνια! Πρόκειται γιὰ παραλογισμό. Τὸ 1942 ὅλες οἱ πιθανότητες ἦσαν ἐναντίον μιᾶς ἐπιτυχοῦς ἀποβάσεως τῶν

---

196. *«Ὅπως τὰ εἶδα»*, 1946.

Ἀγγλοαμερικανικῶν στὴν Γαλλία. Ἡ ἄχρηστη ἀπόβαση στὴ Β. Ἀφρικὴ ἀνέβαλε τὴν ἐπιχείρηση «Ὀβερλορντ», ἀπὸ τὸ 1943, στὸ 1944.

8. Ὁ Μάρσαλ δὲν εἶχε ἀντιληφθεῖ ὅτι ὁ Ρ. ἐφάρμοζε στρατηγικὴ πολὺ εὐρύτερη ἀπὸ τὴν δική του, τὴν καθαρῶς στρατιωτική. Ἡ Ρουζβελτιανὴ στρατηγικὴ ἐλάμβανε ὑπ' ὄψη ὄχι μόνον τοὺς στρατιωτικούς, ἀλλὰ καὶ τοὺς πολιτικοὺς καὶ τοὺς ψυχολογικοὺς παράγοντες. Βασικῶς, ἔθετε στόχους πολιτικούς, τοὺς ὁποίους ὑπηρετοῦσε μὲ οἰκονομικά, ψυχολογικὰ καὶ ἄλλα μέσα. Ὅπως ὁ Κλεμανσώ, ὁ Ρ. πίστευε ὅτι **«ὁ πόλεμος εἶναι πολὺ σοβαρὸ πρᾶγμα, γιὰ νὰ τὸ ἐμπιστεύεσαι στοὺς στρατιωτικούς»**. Διότι, γιὰ τὸν Ρ., ὁ πόλεμος ἦταν μέσον γιὰ τὴν ἐπίτευξη πολιτικῶν ἐπιδιώξεων. Ἄρα, οἱ στρατιωτικὲς σκοπιμότητες καὶ ἐπιχειρήσεις ἔπρεπε νὰ ὑποτάσσονται στὶς πολιτικές. Ἦταν ὁ Ἀρχιστράτηγος ἑνὸς πολέμου πολὺ εὐρύτερου ἀπὸ τὸν στρατιωτικό.

β) Καὶ γιατί

«Παρακαλῶ, κάντε το πρὶν ἀπὸ τὴν ἡμέρα τῶν ἐκλογῶν». Φρ. Ροῦζβελτ πρὸς τοὺς στρατιωτικούς, γιὰ τὸν «Πυρσό».

Η ἐπιχείρηση «Πυρσὸς» δὲν ἐπεβλήθη ἀπὸ στρατιωτικὲς ἀναγκαιότητες. Ὅταν ἔγινε, οἱ Γερμανοὶ ἐγκατέλειπαν, ἡττημένοι, τὴν Λιβύη καὶ τὴν Ἀφρική. Ὁ «Πυρσὸς» τοὺς ἐπέτρεψε νὰ καταλάβουν τὴν Τυνησία, μὲ ἀποτέλεσμα τὴν παράταση τοῦ πολέμου στὴν Β. Ἀφρική, καὶ μάλιστα μὲ αἱματηρότερη μορφή, γιὰ ἕνα ἑξάμηνο.

Ἄλλα ἀποτελέσματα τοῦ «Πυρσοῦ» ἦσαν:

- Ἡ κατάληψη τῆς ὑπόλοιπης μητροπολιτικῆς Γαλλίας
- Τὸ δρᾶμα τοῦ γαλλικοῦ στόλου, ὁ ὁποῖος αὐτοβυθίστηκε, γιὰ νὰ μὴν περιέλθει στοὺς Γερμανούς.
- Ἡ καθυστέρηση στὸ ἄνοιγμα τοῦ δευτέρου μετώπου.

Τότε, γιατί ἔγινε αὐτὴ ἡ περίεργη καὶ στρατιωτικῶς ἀδικαιολόγητη ἐπιχείρηση; Ἐπειδὴ ὁ Ρούζβελτ χρειαζόταν τὸν «Πυρσό»:

1. Γιὰ νὰ ἐπηρεάσει ὑπὲρ τοῦ κόμματός του τὸ ἀποτέλεσμα τῶν βουλευτικῶν ἐκλογῶν, οἱ ὁποῖες θὰ διεξάγονταν στὶς ΗΠΑ, στὶς 3 Νοεμβρίου. Οἱ ἐκλογεῖς ἦσαν δυσαρεστημένοι ἀπὸ τὸ Πέρλ-Χάρμπορ, τὴν ἀπώλεια τῶν Φιλιππίνων καὶ τὶς θεαματικὲς κατακτήσεις τῶν Ἰαπώνων. Ὑπῆρχε φόβος ὅτι θὰ ἐξεδήλωναν τὴν δυσφορία τους, καταψηφίζοντας τὸ κυβερνῶν «δημοκρατικὸ» κόμμα. Ὁ Ρούζβελτ χρειαζόταν ἕνα ἀντίδοτο. Μία ἀπόβαση στὴν οὐσιαστικῶς ἀφρούρητη γαλλικὴ Ἀφρικὴ θὰ τοῦ ἐπέτρεπε νὰ προσφέρει στοὺς ψηφοφόρους τὴν ἐντύπωση μιᾶς θεαματικῆς, ὅσο καὶ εὔκολης καὶ χωρὶς σοβαρὲς ἀπώλειες, νίκης. Γι' αὐτὸν τὸ λόγο, τὰ σχέδια προέβλεπαν τὴν ἀπόβαση γιὰ τὶς 30 Ὀκτωβρίου 1942, τέσσερις ἡμέρες, πρὶν ἀπὸ τὶς προεδρικὲς ἐκλογές. Ὁ Ρούζβελτ ἀνησύχησε, μήπως κάποια ἀναβολὴ καθυστερήσει τὴν ἐπιχείρηση καί, σταυρώνοντας τὰ χέρια του σὰ νὰ προσευχόταν, εἶπε στοὺς ἐπιτελεῖς του:

«Παρακαλῶ, κάντε το, πρὶν ἀπὸ τὴν ἡμέρα τῶν ἐκλογῶν».

Τελικά, γιὰ λόγους τεχνικούς, ἡ ἐπιχείρηση ἄρχισε στὶς 8 Νοεμβρίου, δηλαδὴ πέντε ἡμέρες μετὰ ἀπὸ τὶς ἐκλογές, στὶς ὁποῖες οἱ «δημοκρατικοὶ» ἔχασαν 45 ἕδρες στὴν βουλή. Ἔτσι, ὁ Ρ. δὲν πέτυχε τὸν πρῶτο ἀπὸ τοὺς στόχους του.

2. Γιὰ νὰ τονώσει τὸ ἠθικὸ τοῦ λαοῦ του, μὲ μιὰν εὔκολη **«νίκη»**, ἀποσπῶντας τὴν προσοχή του ἀπὸ τὶς ἧττες καὶ τὶς ἀπώλειες στὸν Εἰρηνικό. Θὰ ἔδινε στοὺς Ἀμερικανοὺς τὴν ψευδαίσθηση ὅτι ἀρχίζουν νὰ νικοῦν τοὺς Γερμανούς.

3. Ὡς ὑποκατάστατο στὸ μὴ ἄνοιγμα τοῦ Β' μετώπου. Θὰ ἱκανοποιοῦσε κάπως τὴν κοινὴ γνώμη καὶ ἤλπιζε νὰ καθησυχάσει καὶ τοὺς Ρώσους, οἱ ὁποῖοι ἀγωνιοῦσαν στὸ Στάλινγκραντ.

4. Νὰ προσφέρει στὶς ἔνοπλες δυνάμεις τῶν ΗΠΑ τὴν εὐκαιρία

γιὰ μιὰν περίπου ἐκ τοῦ ἀσφαλοῦς ἐπαφὴ μὲ τοὺς θρυλούμενους ὡς ἀήττητους Γερμανούς. Ἡ ἐπαφὴ αὐτὴ θὰ ἦταν ἀκίνδυνη, διότι οἱ Γερμανοί, ἀκόμη καὶ ἂν προλάβαιναν νὰ ἀντιδράσουν, δὲν θὰ εἶχαν τὴν δυνατότητα νὰ ἀντιπαρατάξουν ἀξιόλογες δυνάμεις. Οἱ Ἀμερικανοὶ θὰ διέθεταν συντριπτικὴ ὑπεροχὴ καὶ ἔτσι θὰ ἔπαιρναν, χωρὶς νὰ διακινδυνεύσουν, τὸν «ἀέρα τῆς νίκης». Ἐπὶ πλέον, ἡ ἀπόβαση θὰ ἀποτελοῦσε τὴν καλύτερη ἄσκηση καὶ προπαρασκευὴ τῶν Ἀμερικανῶν γιὰ τὴν μεγάλη ἀπόβαση στὴν Εὐρώπη.

5. Νὰ ἀρχίσει τὸ ξήλωμα τῶν εὐρωπαϊκῶν ἀποικιακῶν Αὐτοκρατοριῶν, ἀπὸ τὸν «**ἀσθενέστερο κρῖκο**» τους, τὴν ἡττημένη Γαλλία.

6. Νὰ ἐγκαθιδρύσει τὴν δυναμικὴ παρουσία τῶν ΗΠΑ στὴν Β. Ἀφρικὴ καὶ στὴν Μεσόγειο, ἐκτοπίζοντας τοὺς οὐδέτερους Γάλλους, τοὺς ἐχθροὺς Ἰταλοὺς καὶ τοὺς συμμάχους Βρεταννούς.

7. Μὲ τὸν *«Πυρσό»*, ὁ Ρ., ἐπεδίωκε, ἐπίσης, τὸν παραγκωνισμὸ τοῦ Ντὲ Γκώλ. Διότι, αὐτός, μὲ τὸν ἐθνικισμό του, δυσκόλευε τὰ ρουζβελτιανὰ σχέδια γιὰ διάλυση τῆς Αὐτοκρατορίας τῆς Γαλλίας καὶ δορυφοροποίηση τῆς ἴδιας. Πατῶντας στὴν γαλλικὴ Ἀφρική, ὁ Ρ. ὑπελόγιζε ὅτι θὰ ἔβρισκε ἄλλους Γάλλους, πιὸ εὔκολα χειραγωγούμενους, οἱ ὁποῖοι διαθέτοντας ἔδαφος καὶ στρατό, μὲ τὴν δική του ὑποστήριξη, θὰ ἐκτόπιζαν τὸν δυσκολομεταχείριστο Ντὲ Γκώλ.

> *Μ' ἕνα λόγο: Οἱ στόχοι τοῦ Ροῦζβελτ μὲ τὸν «Πυρσὸ»* ἦσαν ἐκλογικοί, ψυχολογικοί, προπαγανδιστικοί, διπλωματικοί, πολιτικοί, ἐπεκτατικοὶ καί, ἐλάχιστα, στρατιωτικοί.

γ) Ὁ Γάλλος καὶ ὁ Γιάνκης

«Ἡ ἐκτέλεση αὐτῆς τῆς ἀποστολῆς ἀπὸ τὸν Μάρφυ καὶ τοὺς Ἀμερικανοὺς συναδέλφους του σήμανε τὴν πρώτη χρησιμοποίηση ἀπὸ τὶς ΗΠΑ τῆς διπλωματικῆς ἰδιότητας γιὰ τὴν κάλυψη μυστικῶν δραστηριοτήτων». (Th. Parrish)

Ο Ρούζβελτ, ἀπὸ νωρίς, πρὶν ἀκόμη μπεῖ ἐπισήμως στὸν πόλεμο, εἶχε στρέψει τὸ βλέμμα του πρὸς τὴν γαλλικὴ Β. Ἀφρική. Ἔστειλε ἐκεῖ, ὡς προσωπικὸ ἀπεσταλμένο του, τὸν **Ρόμπερτ Μάρφυ**, (Robert Murphy) στέλεχος τοῦ O.S.S. (Office of Strategic Service = Γραφεῖο Στρατηγικῶν Ὑπηρεσιῶν, πρόδρομος τῆς C.I.A.). Ὁ Ρ. Μάρφυ ἦταν καθολικὸς καὶ συντηρητικός, ἄρα ταίριαζε μὲ τοὺς Γάλλους τῆς Β. Ἀφρικῆς. Διορίστηκε «σύμβουλος τῆς πρεσβείας» τῶν ΗΠΑ στὸ Βισὺ (πρεσβευτὴς ἦταν ὁ ναύαρχος Λῆχυ) καὶ τοποθετήθηκε «διαπιστευμένος» στὸ Ἀλγέρι. Ἀποστολή του ἦταν νὰ προετοιμάσει τὸν προσεταιρισμό τοῦ Μάγκρεμπ (= Μαρόκο, Ἀλγερία, Τυνησία). Γι' αὐτό, οἱ ΗΠΑ ἔστελναν «βοήθεια» στὴν περιοχὴ σὲ τρόφιμα καὶ ρουχισμό. Ὡς ἀντάλλαγμα πέτυχαν τὴν ἐγκατάσταση 11 «ὑποπροξένων» τους, οἱ ὁποῖοι ὅλοι ἦσαν πράκτορες τοῦ O.S.S., καὶ συνέχισαν τὴν φανερὴ δράση τους καὶ μετὰ τὴν κήρυξη τοῦ πολέμου μεταξὺ Γερμανίας - ΗΠΑ.

2. Ὁ Μάρφυ συγκρότησε, σιγὰ-σιγά, γύρω του, μία ὁμάδα «συνομωτῶν» ἀπὸ Γάλλους στρατιωτικούς, δημοσίους ὑπαλλήλους καὶ ἀποίκους συνεργάτες τοῦ Βισύ. Ἀνάμεσά τους ὑπῆρχαν καὶ στρατηγοί. Οἱ συνωμότες ἦσαν ὅλοι συντηρητικοὶ καὶ κατὰ ἕνα μέρος τους μοναρχικοί, οἱ ὁποῖοι ὀνειρεύονταν τὴν διαδοχὴ τοῦ Πεταὶν ἀπὸ τὸν κόμητα τῶν Παρισίων. Ὁ Μάρφυ ἐκμεταλλεύεται τὸν πατριωτισμό, τὸν συντηρητισμὸ καὶ τὸν μοναρχισμό τους, καθὼς καὶ τὴν διάθεσή τους νὰ ἐκδικηθοῦν τοὺς Γερμανούς.

3. Ὅμως, ὁ Μάρφυ δὲν κατορθώνει νὰ βρεῖ κάποιον σημαντικὸ Γάλλο, ὁ ὁποῖος θὰ ὑπηρετήσει τοὺς σκοποὺς τοῦ Ρ. γιὰ ἀπόβαση-κατάληψη τῆς Β. Ἀφρικῆς. Ὅλοι ἀντιλαμβάνονται (ἢ φοβοῦνται)

ὅτι ἡ ἀπόβαση θὰ ἐπέφερε τὴν ἀπώλειά της γιὰ τὴν Γαλλία. Καὶ ἀρνοῦνται:

- ❑ Ὅταν ὁ πρεσβευτὴς Λῆχυ ἔθεσε τὸ θέμα στὸν **Πεταίν**, αὐτὸς ἀπάντησε ὅτι, ἂν οἱ Ἀμερικανοὶ ἀποβιβασθοῦν στὴν Β. Ἀφρική, θὰ προβάλει ἀντίσταση.
- ❑ Ὁ **Βεΰγκὰν** ἀπάντησε ὅτι εἶναι ἀπεριόριστα πιστὸς στὸν στρατάρχη.
- ❑ Ὁ γενικὸς ἁρμοστὴς τοῦ Μαρόκου, **Ὠγκύστ Νογκές**, εἶπε στὸν Μάρφυ:

  «Ἂν τὸ ἐπιχειρήσετε, θὰ σᾶς ὑποδεχθῶ μὲ ὅλη τὴν δύναμη πυρὸς ποὺ διαθέτω».

Καὶ ἐξήγησε ὅτι θὰ τὸ κάνει, διότι, ἂν γίνει ἀπόβαση, *«τὸ Μαρόκο εἶναι χαμένο γιὰ τὴν Γαλλία!».*

4. Ὁ Ρ., μέσῳ τοῦ ἐπιτετραμμένου του στὸ Βισύ, **Πίκνεϋ Τάκ**, ἀπευθύνεται τελικὰ στὸν στρατηγὸ **Ἀρνὶ Ζιρώ**, ὁ ὁποῖος εἶχε δραπετεύσει ἀπὸ τὴν αἰχμαλωσία καὶ ἰδιώτευε στὴν Λυών. Ὁ Ζιρὼ συμφωνεῖ, μὲ τρεῖς ὅρους:

i) Νὰ τοῦ ἀνατεθεῖ ἡ ἀρχιστρατηγία.
ii) Ἡ Β. Ἀφρικὴ νὰ χρησιμοποιηθεῖ ὡς βάση γιὰ ἀπόβαση στὴν Γαλλία συμμαχικῶν δυνάμεων, οἱ ὁποῖες θὰ τεθοῦν ὅλες κάτω ἀπὸ γαλλικὴ διοίκηση.
iii) Ἡ Γαλλία θὰ ἐπανακτήσει τὸ σύνολο τῆς Αὐτοκρατορίας της.

Ὁ Ροῦζβελτ δέχεται! Ὁ Μάρφυ δίνει γραπτὴ ἐγγύηση στὸν Ζιρώ, γιὰ τὴν διατήρηση τῆς Αὐτοκρατορίας.

5. Ὁ Ζιρὼ παραλαμβάνεται ἀπὸ ὑποβρύχιο καὶ φθάνει στὸ Γιβραλτάρ, στὶς 7 Νοεμβρίου, 8 μόνον ὧρες, πρὶν ἀπὸ τὴν ἀπόβαση στὴν Β. Ἀφρική. Καὶ ἐκεῖ, τοῦ λένε ὅτι **«παρεξήγησε»** τὴν ἀπάντησή του. Ὁ Πρόεδρος, τοῦ ἐξηγοῦν, οὐδέποτε τοῦ ὑποσχέθηκε τὴν Ἀρχιστρατηγία! Ὁ Ἀρχιστράτηγος εἶναι Ἀμερικανὸς —ὀνομάζεται Ἀϊζενχάουερ. Καὶ ὁ Ζιρώ; Αὐτὸς θὰ διοικεῖ μόνον

Ὁ Ντὲ Γκὼλ εἰσέρχεται στὸ Παρίσι (22 Αὐγ. 1944). Μὲ τὸ σθένος του ἔσωσε τὴν πατρίδα του ἀπὸ τὸ καθεστὼς κατοχῆς ποὺ ἤθελε νὰ τῆς ἐπιβάλει ὁ Ρούζβελτ.

τά... γαλλικὰ στρατεύματα, τὰ ὁποῖα εἶναι ἀνύπαρκτα, ἀφοῦ οἱ «ἐλεύθεροι Γάλλοι» ὑπακούουν στὸν Ντὲ Γκὼλ καὶ οἱ ἄλλοι στὸ Βισύ. Ὑπολογίζει ὅτι ὁ Ζιρὼ θὰ ὑποκύψει μπροστὰ στὸ τετελεσμένο. Ὅμως, αὐτὸς ἀποσύρεται, δηλώνοντας ὅτι θὰ παραμείνει θεατής.

6. Ἀργότερα, ἀμφισβητήθηκε αὐτὴ ἡ ὑπόσχεσή του. Ὑπάρχουν ὅμως:

- Ἡ μαρτυρία τοῦ Ζιρώ.
- Τὸ γεγονὸς ὅτι τὸ ὑποβρύχιο «Σέραφ», τὸ ὁποῖο παρέλαβε τὸν Ζιρὼ ἀπὸ τὸ Λαβαντοῦ, ἐνῶ ἦταν ἀγγλικό, μετετράπη σὲ ἀμερικανικὸ —ἐπειδὴ ἀκριβῶς ὁ Ζιρώ, δὲν εἶχε ἐμπιστοσύνη στοὺς Βρεταννούς, οἱ ὁποῖοι ἐγκατέλειψαν τὸ 1940 τὴν πατρίδα του καὶ ὕστερα τὴν χτύπησαν στὸ Μὲρς-ἔλ-Κεμπίρ, στὸ Ντακὰρ καὶ στὴν Συρία. Γι' αὐτό, κυβερνήτης τοῦ ὑποβρυχίου ἀνέλαβε ὁ Ἀμερικανὸς Τζέρολντ Ράϊτ.
- Ἀμερικανικὸ ἦταν καὶ τὸ ὑδροπλάνο, τὸ ὁποῖο τὸν παρέλαβε ἀπὸ τὸ ὑποβρύχιο, γιὰ νὰ τὸν μεταφέρει στὸ Γιβραλτάρ.

Ὁ δύστυχος Γάλλος στρατηγὸς ὑποπτευόταν τὴν «πονηρὴ Ἀλβιόνα», ἀλλὰ πίστευε στοὺς Ἀμερικανοὺς καὶ εἰδικῶς στὸν πρόεδρό τους.

7. Ἐπειδή, ἀκριβῶς, ὑπῆρχαν τὰ παραπάνω πειστήρια, ἡ εὐθύνη γιὰ τὴν ἐξαπάτηση τοῦ Ζιρὼ στὸ θέμα τῆς ἀρχιστρατηγίας, φορτώθηκε στὸν Ἀϊζενχάουερ, ὁ ὁποῖος ἦταν ἐπικεφαλῆς τῆς ἐπιχειρήσεως. Οἱ ἐπίσημες ἱστορίες ἰσχυρίζονται ὅτι ὁ Ἀϊζενχάουερ ἦταν ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἀρνήθηκε νὰ παραδώσει τὴν ἀρχιστρατηγία στὸν Ζιρὼ καὶ σὲ οἱονδήποτε Γάλλο ἢ μὴ Ἀμερικανὸ —σὰν νὰ ἦταν στὸ χέρι του μιὰ τέτοια ἄρνηση!

8. Γιὰ τοὺς ἄλλους ὅρους τοῦ Ζιρώ, τὴν διατήρηση τῆς Γαλλικῆς Αὐτοκρατορίας, καὶ ἀπόβαση στὴ Γαλλία, ὁ Μάρφυ «ὁμολόγησε» ὅτι αὐτὸς ἀπέφυγε νὰ προειδοποιήσει τὸν Ζιρὼ γιὰ τὴν ἀπόρριψή τους ἀπὸ τὸν Ἀϊζενχάουερ!

9. Ἔτσι, ἡ ἐξαπάτηση τοῦ Γάλλου στρατηγοῦ παραμένει, ἀλλὰ ὁ Ρ. ἀπαλλάσσεται. Πάντα κάποιοι ἄλλοι φταῖνε —σ' αὐτὴν τὴν περίπτωση ὁ ἀρχιστράτηγός του καὶ ὁ προσωπικὸς ἀπεσταλμένος του!

10. Ὁ Ρ. «ἔψεξε» τὸν Μάρφυ, ἐπειδὴ ἔδωσε γραπτὴ ἐγγύηση στὸν Ζιρὼ ὅτι ἡ Γαλλία θὰ ἀνακτοῦσε τὸ σύνολο τῆς Αὐτοκρατορίας της.

> *«Ἡ ἐπιστολή σας», τοῦ ἔγραψε ὁ Ρούζβελτ, «μπορεῖ νὰ ΜΟΥ προκαλέσει προβλήματα μετὰ τὸν πόλεμο».*

Ἔτσι, ὑποτίθεται ὅτι ὁ «προσωπικὸς ἀπεσταλμένος» του ἀνέλαβε, ἐγγράφως, ὑποχρεώσεις, ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ Ρούζβελτ καὶ ὅτι, συνεπῶς, αὐτός, δὲν δεσμευόταν νὰ τὶς τηρήσει!

> *Ἡ ἐξαπάτηση τοῦ Ζιρὼ προσλαμβάνει διαστάσεις συμβολικές. Ὁ Γάλλος ἀντιπροσωπεύει τὶς παλαιὲς Εὐρωπαϊκὲς ἀντιλήψεις γιὰ τιμή, τήρηση ὑποσχέσεων κ.λπ. Ὁ Ρούζβελτ ἐκφράζει τὸ «νέο πνεῦμα»... ἑνὸς ἄλλου κόσμου*[197].

δ) Ἀμερικανογαλλικὸς πόλεμος

«Ἀναρωτιέμαι τί θ' ἀπογίνει ἡ χώρα μου!». (Νταρλὰν στὶς 9 Νοεμβρίου 1942 πρὸς τὸν Μάρφυ)

Η ἀπόβαση ἀρχίζει ἀργὰ τὴ νύχτα, τήν 7-8 Νοεμβρίου 1942. Ὁ Ἀμερικανὸς ἐπιτετραμμένος στὸ Βισύ, ἐπιδίδει στὸν Πεταὶν *«μήνυμα»* τοῦ Ρούζβελτ, τὸ ὁποῖο παρουσιάζει τὴν εἰσβολὴ σὰν *«προληπτικὸ μέτρο»* καὶ ζητᾶ ἀπὸ τὴν Γαλλία *νὰ προσχωρήσει στοὺς Συμμάχους.*

---

197. Παρὰ ταῦτα, τελικῶς ὁ Ζιρὼ θὰ χρησιμοποιηθεῖ ἀπὸ τὸν Ρούζβελτ, ὁ ὁποῖος ἐπεσήμανε τὴν ἀφέλεια, τὴν ματαιοδοξία καὶ τὴν ἔλλειψη πολιτικῆς σκέψεως τοῦ στρατηγοῦ καὶ τὶς ἀξιοποίησε στὸν (ἀνεπιτυχῆ) ἀγῶνα του γιὰ τὴν ἐκτόπιση τοῦ Ντὲ Γκώλ.

2. Φυσικά, ὁ Ρ. ἤξερε ὅτι ἡ «προσχώρηση», τὴν ὁποία ζητοῦσε:

i) **Ἦταν ἀνέφικτη**. Διότι κάθε τέτοια ἀπόπειρα οἱ Γερμανοὶ θὰ τὴν ἀντιμετώπιζαν, ἀμέσως ἐπεκτείνοντας τὴν κατοχή τους καὶ στὴν ὥς τότε μὴ κατεχόμενη Γαλλία.

ii) Θὰ ἦταν **καταστρεπτικὴ γιὰ τὴν Γαλλία**. Διότι, πέραν ἀπὸ τὴν ἐπέκταση τῆς κατοχῆς, οἱ Γερμανοὶ θὰ ἐπέβαλλαν καὶ ἀντίποινα.

iii) Θὰ ἦταν **ἐπιζήμια γιὰ τοὺς Συμμάχους**. Διότι θὰ παρεῖχε τὸ πρόσχημα στοὺς Γερμανοὺς νὰ ἐπιβάλουν τὴν στρατιωτικὴ παρουσία τους σ' ὁλόκληρη τὴν Γαλλία καὶ νὰ ἐπιχειρήσουν τὴν ἁρπαγὴ τοῦ στόλου της.

3. Τότε, γιατί ὁ Ρ. ζητοῦσε ἀπὸ τὸν Πεταὶν «προσχώρηση»; Μόνη ἐξήγηση εἶναι ὅτι ἤθελε ἔτσι νὰ προσθέσει ἕνα ἀκόμη «κατηγορῶ» ἐναντίον τῆς Γαλλίας. Τελικῶς, ἡ Γαλλία δὲν ἀπέφυγε τὴν κατάληψη ὅλου τοῦ μητροπολιτικοῦ ἐδάφους της, καθὼς καὶ τῆς Τυνησίας, ἀπὸ τοὺς Γερμανούς, ἀρνούμενη ὅμως νὰ ἀποπειραθεῖ τὴν ἀπονενοημένη ἐνέργεια τῆς ἀνέφικτης «προσχωρήσεως», ἀπέφυγε τοὐλάχιστον τὰ ἀντίποινα.

4. Οἱ Γάλλοι αἰφνιδιάζονται, ἀλλὰ ἀντιστέκονται. Στὸ Ὀρὰν βυθίζουν δύο βρεταννικὰ ἀντιτορπιλλικά τὰ ὁποῖα μεταφέρουν Ἀμερικανοὺς στρατιῶτες. Ἄλλο ἕνα ἀντιτορπιλλικὸ βυθίζουν στὸ Ἀλγέρι. Ὁ Μάρφυ ξυπνᾶ τὸν γενικὸ διοικητὴ Β. Ἀφρικῆς, στρατηγὸ Ζουέν, τὸν ἐνημερώνει καὶ τὸν καλεῖ νὰ συνεργασθεῖ. Ὁ **Ζουὲν** τὸν παραπέμπει στὸν ναύαρχο **Νταρλάν**, ὁ ὁποῖος ὡς ἀρχηγὸς τῶν ἐνόπλων δυνάμεων εἶναι ἡ προϊσταμένη του ἀρχὴ καὶ βρίσκεται κατὰ τύχη γιὰ ἰδιωτικοὺς λόγους στὸ Ἀλγέρι. Ὁ Ρ. εἶχε ἤδη ἐπιδιώξει ἐπαφὲς μὲ τὸν ναύαρχο. Στὶς 17 Ὀκτωβρίου 1942, εἶχε ἐξουσιοδοτήσει τὸν Μάρφυ νὰ διαπραγματευθεῖ μαζί του:

> *«ὁποιαδήποτε συμφωνία θὰ κρίνετε ὅτι μπορεῖ νὰ διευκολύνει τὴν ἀπόβαση».*

5. Τώρα ὁ Μάρφυ (μαζὶ μὲ τὸν Ζουὲν) σπεύδει στὸν Νταρλάν,

ἀλλὰ αὐτὸς γίνεται ἔξαλλος, ἐπειδὴ ὁ Ρ. ἐνήργησε μόνος του, ἀγνοῶντας τοὺς Γάλλους.

> *«Θελήσατε νὰ προχωρήσετε μόνοι σας! Ἀναρωτιέμαι τί θὰ ἀπογίνει ἡ χώρα μου!»*

6. Ὁ Μάρφυ προσπαθεῖ νὰ τὸν παρασύρει, ψευδόμενος. Ἰσχυρίζεται ὅτι οἱ ἀποβατικὲς δυνάμεις εἶναι 500.000 ἐνῶ εἶναι 113.000! Ὁ ναύαρχος ἀπαντᾶ ὅτι ἔχει δώσει ὅρκο πίστεως στὸν Πεταὶν καὶ ζητᾶ νὰ ἐπικοινωνήσει μὲ τὸν στρατάρχη, ἀλλὰ διαπιστώνει ὅτι θεωρεῖται αἰχμάλωτος μιᾶς ὁμάδας συνωμοτῶν τοῦ Μάρφυ, οἱ ὁποῖοι ἔχουν κυκλώσει τὴν ἔπαυλη. Φθάνουν, ὅμως, οἱ ἐθνοφρουροί, ἀπελευθερώνουν τοὺς Νταρλὰν καὶ Ζουὲν καὶ συλλαμβάνουν τὸν Μάρφυ, τὸν ὁποῖο κλείνουν σ' ἕνα δωμάτιο. Ἀπελευθερώνεται, ὅταν οἱ Ἀμερικανοί, τὸ ἴδιο ἀπόγευμα, μπαίνουν στὸ Ἀλγέρι.

7. Οἱ Γάλλοι ἀμύνονται. Ὁ Πεταὶν μιλᾶ ἀπὸ τὸ ραδιόφωνο:

> *«Πάντοτε ἔλεγα ὅτι θὰ ὑπερασπίσουμε τὴν Αὐτοκρατορία μας ἐναντίον οἱουδήποτε ἐπιδρομέα. Τὴν στιγμὴ αὐτή, ὑφιστάμεθα ἐπίθεση. Ἀμυνόμεθα. Δίνω τὴν σχετικὴ ἐντολή».*

8. Ὁ Ρ. βρίσκεται σὲ ἀδιέξοδο. Στέλνει τὸν στρατηγὸ **Κλάρκ** νὰ «πείσει» τὸν Νταρλὰν νὰ συνεργασθεῖ. Ὁ Κλάρκ πιέζει τὸν ναύαρχο, τὸν ἀπειλεῖ μὲ σύλληψη καὶ τελικά, στὶς 10 Νοεμβρίου, τοῦ ἀποσπᾶ τὴν διαταγὴ γιὰ κατάπαυση τοῦ πυρός, τὴν ὁποία ὅμως ἐκδίδει *«ἐν ὀνόματι τοῦ στρατάρχου»*! Μόνον τότε σταματοῦν οἱ μάχες. Οἱ Ἀγγλοαμερικανοὶ εἶχαν 700 νεκροὺς καὶ ἔχασαν 29 σκάφη, ἀπὸ τὰ ὁποῖα τὰ 3 ἀντιτορπιλλικά. Ἄλλους τόσους περίπου νεκροὺς εἶχαν οἱ Γάλλοι, οἱ ὁποῖοι ἔχασαν 1 θωρηκτό, 4 ἀντιτορπιλλικὰ καὶ 8 ὑποβρύχια.

ε) Μέθοδοι καὶ ἀποτελέσματα

«Δὲν θὰ ἐπιτρέψω νὰ μὲ μεταχειριστεῖτε σὰν στιμμένο λεμόνι». (Νταρλὰν πρὸς Μάρφυ, 23 Δεκεμβρίου 1942)

Ο *«Πυρσός»* ἀναδεικνύει, κατὰ τρόπο ἔξοχο, τὴν Ρουζβελτιανὴ μεθοδική:

1. Ἀποτελεῖ ἐκ προμελέτης ἀπρόκλητη εἰσβολὴ στὸ ἔδαφος **οὐδέτερης** χώρας. Ἡ Γαλλία, ὅπως εἶχε κάθε δικαίωμα, συνῆψε ἀνακωχὴ τὸ 1940. Τὸ ἔκανε, ἀφοῦ ἡττήθηκε ἀπὸ τοὺς ἐχθρούς της καὶ ἐγκαταλείφθηκε ἀπὸ τοὺς Συμμάχους της. Ἀπὸ τότε παρέμεινε οὐδέτερη, παρὰ τὶς πιέσεις τοῦ Χίτλερ καὶ παρὰ τὶς ἀπρόκλητες συνεχεῖς ἐναντίον της πολεμικὲς ἐπιθέσεις τῶν Βρεταννῶν, οἱ ὁποῖοι ὑπεστήριζαν τὸν Ντὲ Γκώλ, ἐξαπέλυαν πολυαίμακτες ἐπιθέσεις στὸ Μὲρς-ἔλ-Κεμπίρ, στὸ Ντακάρ, στὴν Συρία καὶ καταλάμβαναν, ὅπου μποροῦσαν, τὶς γαλλικὲς ἀποικίες.

2. Πραγματοποιεῖται κατὰ τὸ πρότυπο τῶν γερμανικῶν, ἰταλικῶν καὶ ἰαπωνικῶν εἰσβολῶν: χωρὶς κήρυξη πολέμου!

3. Δὲν ἐπιβλήθηκε ἀπὸ στρατιωτικές, ἀλλὰ ἀπὸ καθαρῶς πολιτικὲς σκοπιμότητες, οἱ ὁποῖες λειτούργησαν σὲ βάρος τῶν πρώτων.

4. Ἐνῶ ἐπιτίθεται κατὰ τῆς Γαλλίας, ὁ Ροῦζβελτ:
   - Ἐξακολουθεῖ νὰ ἀναγνωρίζει τὴν κυβέρνησή της (τοῦ Βισύ).
   - Συνεχίζει τὶς διπλωματικὲς σχέσεις μαζί της.
   - Διατείνεται ὅτι ἡ ἀπόβαση τῶν στρατευμάτων του στὶς κτήσεις της εἶναι *«προληπτικὴ ἐνέργεια»*.
   - Τὴν καλεῖ νὰ *«προσχωρήσει»* στοὺς Συμμάχους, ἐνῶ ξέρει ὅτι αὐτὸ εἶναι πρακτικῶς ἀδύνατο.

5. Στὴν ἐνέργειά του, ὁ Ρ. ἀγνοεῖ τελείως τοὺς «Ἐλεύθερους Γάλλους» καὶ τὸν ἀρχηγό τους, Ντὲ Γκώλ. Ὁ Τσῶρτσιλ ζήτησε ἀπὸ τὸν Ρ. τὴν ἄδεια νὰ τὸν εἰδοποιήσει, μερικὲς ἡμέρες πρὶν ἀπὸ

τὴν ἔναρξη τῆς ἐπιχειρήσεως, ἀλλ' αὐτὸς ἀρνήθηκε κατηγορικῶς. Ἡ «ἐνημέρωσή» του ἔγινε τὸ μεσημέρι τῆς 8ης Νοεμβρίου, ὅταν πιὰ ὅλος ὁ κόσμος ἤξερε γιὰ τὴν ἀπόβαση!

6. Γιὰ τὴν προετοιμασία τῆς ἐπιχειρήσεώς του, ὀργανώνει ἀπὸ πολὺν καιρὸ συνωμοσίες, χρησιμοποιῶντας τὸν Μάρφυ καὶ ἄλλους «διπλωμάτες», οἱ ὁποῖοι στὴν πραγματικότητα εἶναι πράκτορες τοῦ O.S.S. καὶ προσωπικά του ὄργανα.

7. Προκειμένου νὰ παρακάμψει τὴν ἀντίσταση τῶν Γάλλων, δὲν διστάζει νὰ ἔρθει σὲ ἐπαφὲς μὲ τὸν ἴδιο τὸν Πεταὶν καὶ στὴ συνέχεια μὲ διάφορους συνεργάτες του (Νογκές, Ζουέν, Νταρλὰν) καὶ ὀπαδούς του (Ζιρώ), αὐτούς, τοὺς ὁποίους πρὶν ἢ μετά, χαρακτηρίζει «προδότες».

8. Ἐξαπατᾶ τὸν Ζιρώ. Ὅταν αὐτὸς ἀνακαλύπτει τὴν ἀπάτη καὶ ἀποσύρεται, ἀπευθύνεται στὸν Ζουέν. Ὅταν αὐτὸς ἀρνεῖται, στρέφεται πρὸς τὸν *«ἀρχιπροδότη»* Νταρλάν, τὸν ἀμεσότερο συνεργάτη τοῦ Πεταίν.

9. Ὁ Νταρλὰν εἶναι ὁ ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος παρέδωσε τὸ Μαρόκο καὶ τὴν Ἀλγερία στοὺς Συμμάχους. Τοὺς προσέφερε τὴν προσχώρηση τῆς Δυτικῆς Ἀφρικῆς. Καὶ προσπάθησε νὰ τοὺς προσφέρει τὸν στόλο τῆς Τουλών. Ἡ ἀνταμοιβή του ὁρίζεται ἀπὸ τὴν συμφωνία, τὴν ὁποία ἔκλεισε μὲ τοὺς Ἀμερικανούς. Θὰ ἀναλάβει *«ὕπατος ἁρμοστὴς»* στὴν γαλλικὴ Ἀφρική. Ὁ Ζιρὼ θὰ γίνει ἀρχιστράτηγος τῶν γαλλικῶν ἐνόπλων δυνάμεων. Ὁ Νογκὲ καὶ οἱ ἄλλοι διοικητὲς τῶν ἀποικιῶν θὰ διατηρήσουν τὰ ἀξιώματά τους. Ὅμως, μετὰ τὴν κατάληψη τῆς Β. Ἀφρικῆς, ὁ Νταρλὰν δὲν εἶναι πιὰ χρήσιμος. Ὅ,τι εἶχε, τὸ ἔδωσε. Τώρα, γίνεται ἐνοχλητικός. Διότι ἐπιμένει στὴν τήρηση τῶν συμφωνηθέντων. Καί, κυρίως, διότι ἐπιμένει στὴν διατήρηση τῆς γαλλικῆς κυριαρχίας στὴν Ἀφρική. Ἔτσι, ὁ Ρoῦζβελτ, ἀφοῦ τὸν χρησιμοποίησε, φροντίζει νὰ θυμηθοῦν οἱ Ἀμερικανοὶ ὅτι ὁ ναύαρχος εἶναι «διεφθαρμένος» καὶ «φασίστας». Στὶς 17 Νοεμβρίου, δηλώνει ὅτι ἡ συμφωνία του μὲ τὸν

Νταρλὰν ἦταν ἁπλῶς μία... *«προσωρινὴ δοκιμαστικὴ προσπάθεια»*! Ὁ ναύαρχος ἐξοργίζεται. Δηλώνει ὅτι δὲν θὰ ἐπιτρέψει νὰ τὸν μεταχειρισθοῦν σὰν **«στιμμένο λεμόνι»**. Τὸ λέει στὸν Μάρφυ, μὲ τὸν ὁποῖο γευματίζει στὶς 23 Δεκεμβρίου. Τὴν ἑπομένη, 24 Δεκεμβρίου, δολοφονεῖται. Ὁ δολοφόνος, εἶναι ἕνας νεαρὸς μοναρχικός, Γάλλος τῆς Ἀλγερίας —δηλαδὴ ἀπὸ τοὺς κύκλους τῶν «συνωμοτῶν» τοῦ Μάρφυ.[198]

10. Οἱ Γάλλοι ἔτρεφαν ἐχθρικὰ αἰσθήματα πρὸς τοὺς Ἄγγλους, τόσον ἐπειδὴ τοὺς ἐγκατέλειψαν τὸ 1940, ὅσο καὶ γιὰ τὶς ἐπιθέσεις τους ἐναντίον τοῦ στόλου τους καὶ τῶν ἀποικιῶν τους. Ὁ Ροῦζβελτ τὸ παρέκαμψε, παρουσιάζοντας (ψευδῶς) τὴν ἐπιχείρηση *«Πυρσός»* ὡς ἀποκλειστικῶς ἀμερικανική.

11. Τὸ πῦρ σταματᾶ στὶς 10 Νοεμβρίου 1942. Στὶς 26 οἱ Γερμανοὶ καταλαμβάνουν (ἀμαχητί, ὅπως ἦταν ἑπόμενο) τὴν ὑπόλοιπη μητροπολιτικὴ Γαλλία καὶ τὴν Τυνησία. Ἔτσι, ὁ πόλεμος στὴν Β. Ἀφρική, ὁ ὁποῖος θὰ ἔληγε σὲ λίγα εἰκοσιτετράωρα, παρατείνεται γιὰ ἄλλους 6 σκληρούς, αἱματηροὺς μῆνες. Καὶ τὰ δεινὰ τῆς Γαλλίας πληθαίνουν.

12. Ἄλλο ἀποτέλεσμα τοῦ *«Πυρσοῦ»* ἦταν ἡ αὐτοβύθιση τοῦ γαλλικοῦ στόλου στὴν Τουλών, ὅταν οἱ Γερμανοὶ ἐπεχείρησαν νὰ καταλάβουν (27 Νοεμβρίου). Ἔτσι, ἡ Γαλλία ἔχασε πάνω ἀπὸ 100 πολεμικὰ πλοῖα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα 3 θωρηκτά, 7 καταδρομι-

198. Κατὰ τὸν ἴδιο ἐπίκαιρο τρόπο, εἶχαν δολοφονηθεῖ τὸ 1934 ὁ Ἀουγκοῦστο Σαντῖνο καὶ τὸ 1936 ὁ Π. Λόνγκ, ἐπικίνδυνος προσωπικὸς ἀντίπαλος τοῦ Ροῦζβελτ. Ἐπίσης, ἐπικαίρως, θὰ σκοτωθεῖ ἀργότερα, ὁ σύμμαχος Πολωνὸς στρατάρχης Σικόρσκι, πρόεδρος τῆς ἐξόριστης πολωνικῆς κυβερνήσεως, ἡ ὁποία ἀντιτάσσεται σθεναρῶς στὰ σχέδια τοῦ Ροῦζβελτ γιὰ τὴν χώρα του. Θὰ καταρριφθεῖ, ἐπίσης, ὁ ἐχθρὸς Ἰάπων ναύαρχος Γιαμαμότο. Καὶ θὰ κινδυνεύσουν νὰ δολοφονηθοῦν γλυτώνοντας παρὰ τρίχα, οἱ ἐπίσης ἐνοχλητικοὶ Ντὲ Γκὼλ καὶ Ζιρώ.

κά, 1 μεταγωγικὸ ἀεροπλάνων, 29 ἀντιτορπιλλικά, 12 ὑποβρύχια. Μόνον 4 ὑποβρύχια διέφυγαν στοὺς Συμμάχους. Τί θρίαμβος γιὰ τὸν διεκδικητὴ τῆς κυριαρχίας τῶν ὠκεανῶν!

III

Ρουζβελτιανὰ ἀραβουργήματα

Ροῦζβελτ: Ποιὸς χρηματοδοτεῖ τὸν Ντὲ Γκὼλ;
Τσῶρτσιλ: Ἐμεῖς, οἱ Βρεταννοί!
Ροῦζβελτ: Τότε, κόψτε του τὸν ἐφοδιασμό.
(Διάλογος στὴν Καζαμπλάνκα, Ἰανουάριος 1943)

α) Ζιρὼ ἐναντίον Ντὲ Γκώλ.

«Ὁ Ροῦζβελτ ἔβλεπε... τὸν Ντὲ Γκώλ, μὲ βαθειὰ ἀπέχθεια...». (Th. Parrish)

Ὅπως εἴδαμε, μὲ ἐπιμονὴ τοῦ Ρ., παρὰ τὶς ἀντιρρήσεις τοῦ Τσῶρτσιλ, ὁ Ντὲ Γκὼλ δὲν ἐνημερώθηκε γιὰ τὴν ἀμερικανοαγγλικὴ ἀπόβαση, στὴν γαλλικὴ Β. Ἀφρική. Ὁ ἴδιος καὶ οἱ «Ἐλεύθεροι Γάλλοι» του, κρατήθηκαν μακρυὰ ἀπὸ τὴν ὅλη ἐπιχείρηση, ἡ ὁποία διεξαγόταν σὲ γαλλικὲς κτήσεις. Ὁ Th. Parrish ἐξηγεῖ τὴν στάση τοῦ Ρ., μὲ τὸ ἐπιχείρημα ὅτι οἱ Γάλλοι στρατιωτικοὶ τῆς Β. Ἀφρικῆς ἀνεγνώριζαν τὸ Βισὺ (Πεταὶν) καὶ ἦσαν ἀντι-ντὲ Γκωλικοί. Συνεπῶς, μόνον ἂν αὐτὸς ἔμενε μακρυά, ὑπῆρχε πιθανότητα νὰ ἀποσπασθεῖ ἡ προσχώρησή τους. Στὸ ἐπιχείρημα ὑπάρχει ἀξιόλογη δόση ἀλήθειας. Ὅμως, ὅπως θὰ δοῦμε ἀμέσως, ἡ ἀντίθεση τοῦ Ρ. πρὸς τὸν Ντὲ Γκὼλ εἶναι πολὺ εὐρύτερη καὶ ἔχει βαθύτερα αἴτια.

2. Ἰανουάριος 1943. Ὁ Ρ. φθάνει στὴν Καζαμπλάνκα, γιὰ νὰ συναντήσει, ἐκεῖ, τὸν Τσῶρτσιλ. Ἀγνοεῖ προσβλητικὰ τὸν ὕπατο

ἁρμοστὴ τῆς Γαλλίας, στὸ Μαρόκο. Ἀπαιτεῖ νὰ ἔχει ἀπευθείας ἐπαφὴ μὲ τὸν Σουλτᾶνο, τὸν ὁποῖο οἱ Γάλλοι θεωροῦν ἐχθρικῶς διακείμενο πρὸς αὐτούς. Τὴν ὥρα τοῦ δείπνου, τὸ ὁποῖο ὁ τελευταῖος παραθέτει πρὸς τιμήν του, ὁ Ρ. προβαίνει σὲ ἀνοιχτὰ ἀντιγαλλικὸ κήρυγμα, ὑπὲρ ἑνὸς ἀνεξαρτήτου Μαρόκου!

3. Στὴν συνέχεια, ἀποφασίζει νὰ «συμφιλιώσει» τοὺς Γάλλους, οἱ ὁποῖοι εἶναι χωρισμένοι σὲ ὀπαδοὺς τοῦ Ντὲ Γκὼλ καὶ τοῦ Ζιρώ. (Ὁ Νταρλὰν ἔχει δολοφονηθεῖ). Οἱ πρῶτοι ἔχουν τὴν «ἐπιτροπή» τους στὸ Λονδῖνο. Οἱ δεύτεροι στὸ Ἀλγέρι. Ὁ Ρ. παρουσιάζεται ὡς ἀπρόσκλητος διαιτητὴς στὶς διαφορὲς τῶν Γάλλων. Ἀποφασίζει τὴν συγχώνευση τῶν δύο «ἐπιτροπῶν». Καὶ καλεῖ τὸν Ντὲ Γκὼλ στὴν Καζαμπλάνκα γιὰ τὰ σχετικά. Αὐτὸς ἀρνεῖται νὰ ἔρθει. Δηλώνει ὅτι οἱ διαφορὲς μεταξὺ Γάλλων εἶναι καθαρὰ γαλλικὴ ὑπόθεση, ὅπου δὲν ἔχουν λόγο οἱ ξένοι. Τότε, ὁ Ρ. ρωτᾶ τὸν Τσῶρτσιλ:

— Ποιὸς τὸν χρηματοδοτεῖ;

Ὁ Τσῶρτσιλ ὑψώνει τοὺς ὤμους:

— Ἔ, λοιπόν! Ἐμεῖς, οἱ Βρεταννοί.

Καὶ ὁ Ρούζβελτ:

— Τότε, κόψτε του τὸν ἐφοδιασμό. Ἴσως, ἔτσι, νὰ ἔρθει![199]

4. Ὁ Ντὲ Γκὼλ παίρνει τελεσίγραφο. Ἡ ὑπογραφὴ εἶναι τοῦ Τσῶρτσιλ, ἀλλὰ τὸ κείμενο τοῦ Ρούζβελτ. Λέει:

> *«Ἂν ἐπιμείνετε στὴν ἀπόρριψη τῆς μοναδικῆς εὐκαιρίας, ἡ ὁποία σᾶς προσφέρεται, θὰ λάβουμε μέτρα παραμερισμοῦ σας...»*

Ὁ Ντὲ Γκὼλ ὑποχωρεῖ. Ἔρχεται στὴν Καζαμπλάνκα. Ἀλλὰ τίποτα παραπάνω. Δὲν δέχεται καμμία ὑποχώρηση, στὰ θέματα οὐσίας. Καὶ ὁ Ρ. προσφεύγει στὸ τέχνασμα, τὸ ὁποῖο ἤδη περιέγραψα, γιὰ

---

199. Ἀφήγηση τοῦ ναυάρχου Λῆχυ, ἀπὸ τὴν ὁποία εἶναι παρμένα καὶ ὅλα τὰ ἀμέσως ἑπόμενα σχετικὰ κείμενα μηνυμάτων καὶ δηλώσεων τοῦ Ρούζβελτ.

νὰ τὸν ἐξαναγκάσει νὰ ἀνταλλάξει τὴν περίφημη «χειραψία τῆς Ἄνφα» μὲ τὸν Ζιρώ, μπροστὰ στοὺς δημοσιογράφους.

5. Εἶναι χαρακτηριστικὸ ὅτι, ὅταν ὁ Ντὲ Γκὼλ ἐπισκέφθηκε τὸν Ροῦζβελτ στὴν ἔπαυλη τῆς Ἄνφα, στὴν Καζαμπλάνκα, εἶχαν κρυφτεῖ πίσω ἀπὸ τὰ παραπετάσματα ἄνδρες τῆς προεδρικῆς φρουρᾶς μέ... ὁπλοπολυβόλα!

6. Τελικῶς, κατὰ τὸν ναύαρχο Λῆχυ:

> *«Ὁ Ροῦζβελτ ἔφυγε ἀπὸ τὸ Μαρόκο, μὲ τὴν ἐντύπωση ὅτι ἦταν πράγματι δύσκολο νὰ συνεννοηθεῖ κανεὶς μ' αὐτὸν τὸν στρεψόδικο Γάλλο καὶ ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ ὑπολογίζει σ' αὐτόν, γιὰ νὰ καταλήξει σὲ ἱκανοποιητικὲς συμφωνίες στὴν Ἀφρική...»*

Συμφωνίες «ἱκανοποιητικὲς» γιὰ ποιόν; Προφανῶς γιὰ τὶς ΗΠΑ. Ὁ Ντὲ Γκὼλ ἀντιτασσόταν στὴν ἐπικυριαρχία τῶν Ἀμερικανῶν. Ἄρα, ὅπως γράφει ὁ Λῆχυ:

> *«κατὰ τὴν γνώμη τοῦ Ροῦζβελτ, θὰ ἦταν πλῆγμα γιὰ τὴν πολεμική μας προσπάθεια, ἂν ὁ Ντὲ Γκὼλ δὲν παραμεριζόταν»!*

7. Γι' αὐτό, ὁ Ρ. εἶδε τὴν «συμφιλίωση» τοῦ Ντὲ Γκὼλ μὲ τὸν Ζιρώ, τὴν ὁποία ὁ ἴδιος ἐπέβαλε, ὡς ἀρχικὸ βῆμα πρὸς τὴν ἀπομάκρυνση τοῦ πρώτου καὶ τὴν πλήρη ἐπιβολὴ τοῦ δεύτερου, ὁ ὁποῖος φάνηκε πιὸ δεκτικὸς στὴν ἀμερικανικὴ ἐπιρροή. Σκόνταψε, ὅμως, στὴν σκληρὴ ἀντίσταση τοῦ Ντὲ Γκὼλ καὶ στὴν ὑποστήριξη, τὴν ὁποία τοῦ παρεῖχε ὁ Τσῶρτσιλ. Ἐξομολογήθηκε στὸν Λῆχυ:

> *«Ὁ παραμερισμὸς τοῦ Ντὲ Γκὼλ μπορεῖ νὰ ἀποδειχθεῖ δύσκολος, λόγῳ τῆς ὑποστηρίξεως, τὴν ὁποία τοῦ εἶχε παράσχει καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ τοῦ παρέχει ἡ βρεταννικὴ κυβέρνηση».*

8. Ὁ Ρ. ὑποστηρίζει τὸν Ζιρώ, ἐναντίον τοῦ «ἐπικίνδυνου» Ντὲ

Γκὼλ. Συνάπτει συμφωνία (συμφωνίες τῆς Ἄνφας) μὲ τὸν Ζιρώ, γιὰ τὴν συγκρότηση ἑνὸς «νέου γαλλικοῦ στρατοῦ», ὁ ὁποῖος θὰ ἐφοδιασθεῖ ἀπὸ τὶς ΗΠΑ. Προβλέπονται 400.000 ἄνδρες. (Ἀπ' αὐτοὺς οἱ 100-130.000 θὰ εἶναι Γάλλοι καὶ οἱ ὑπόλοιποι ἰθαγενεῖς τῶν ἀποικιῶν).

9. Ὁ Ντὲ Γκὼλ διαθέτει κι αὐτὸς ἕνα μικρὸ στρατὸ ἀπὸ «Ἐλεύθερους Γάλλους». Οἱ στρατοὶ τοῦ Ζιρὼ καὶ τοῦ Ντὲ Γκὼλ συγχωνεύονται. Ἀλλὰ ὁ Ρ. δὲν θέλει νὰ πάρει τὸν ἔλεγχο τοῦ ἑνιαίου στρατοῦ ὁ ἀτίθασος στρατηγός. Εἰδοποιεῖ τὸν Τσῶρτσιλ:

> *«Δὲν θὰ ἐπιτρέψω στὸν Ντὲ Γκὼλ νὰ ἐπιβάλει, εἴτε ὁ ἴδιος προσωπικά, εἴτε μὲ τοὺς ὀπαδούς του, τὸν ἔλεγχό του στὸν γαλλικὸ στρατό».*

10. Προσπαθεῖ συστηματικῶς νὰ πετύχει τὸν σκοπό του. Στὶς 10 Ἰουνίου 1943, ἔγραφε στὸν Τσῶρτσιλ, καρφώνοντας τὸν Γάλλο ἡγέτη:

> *«Φῆμες ἐπιζήμιες γιὰ τοὺς Συμμάχους ἔχουν τεθεῖ σὲ κυκλοφορία ἀπὸ τοὺς φίλους τοῦ Ντὲ Γκώλ, οἱ ὁποῖοι ἰσχυρίζονται ὅτι ὁ Ζιρὼ τοὺς παραχωρεῖ τὰ πάντα (στοὺς Συμμάχους, δηλαδὴ στοὺς Ἀμερικανοὺς) πρὸς μεγάλη βλάβη τῶν γαλλικῶν συμφερόντων».*

11. Ἀντιτάσσεται σὲ ὅλες τὶς προθέσεις καὶ ἐνέργειες τοῦ ἀτιθάσου:

- Ὁ Ντὲ Γκὼλ ἤθελε νὰ ἀπομακρύνει τὸν Ζιρὼ ἀπὸ τὴν ἄμεση διοίκηση τῶν γαλλικῶν στρατευμάτων, ἀναθέτοντάς του τὸ (ἄτυπο) ὑπουργεῖο Στρατιωτικῶν στὴν Γαλλικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐθνικῆς Ἀπελευθερώσεως. Ὁ Ρ. ἀντέδρασε, ὑποστηρίζοντας τὴν παραμονή του στὴν διοίκηση τῶν γαλλικῶν δυνάμεων.
- Ὁ Ντὲ Γκὼλ ἤθελε ν' ἀπομακρύνει τὸν **Μπουασσὸν** ἀπὸ τὴν διοίκηση τῆς Γαλλικῆς Δυτικῆς Ἀφρικῆς. Ὁ Ρ. δήλωσε

ἀπεριφράστως ὅτι προσωπικῶς:

«εἶναι πολὺ ἱκανοποιημένος ἀπὸ τὴν συνεργασία τοῦ Μπουασσὸν μὲ τὶς ΗΠΑ».

Καὶ μὲ αὐτὸ τὸ αἰτιολογικό, ζήτησε ἀπὸ τὸν Ντὲ Γκὼλ νὰ ματαιώσει τὴν ἀνάκληση τοῦ Μπουασσόν!

12. Ὁ Ροῦζβελτ ἔδωσε ὁδηγίες στὸν Ἀϊζενχάουερ νὰ μὴν ἐπιτρέψει νὰ περιέλθει ἡ Γαλλικὴ Δυτικὴ Ἀφρικὴ ὑπὸ τὴν κυριαρχία τοῦ Ντὲ Γκώλ. Ἐνημέρωσε, μάλιστα, σχετικῶς τὸν Τσῶρτσιλ, γράφοντάς του:

«Δὲν μποροῦμε νὰ ἀντιμετωπίσουμε τὸ ἐνδεχόμενο νὰ δοῦμε τὸν Ντὲ Γκὼλ νὰ ἐπεκτείνει τὴν κυριαρχία του στὸ Ντακάρ. Κανείς μας δὲν ξέρει, ποῦ θὰ σταματήσει. Ἂν ὁ Ντὲ Γκὼλ ἐπιχειρήσει νὰ διεισδύσει στὴν Δυτικὴ Ἀφρική, θὰ ὑποχρεωθεῖ νὰ ἀντιμετωπίσει τὴν ἀποστολὴ ναυτικῶν καὶ χερσαίων δυνάμεων στὸ Ντακάρ».

Δηλαδή, οὔτε λίγο —οὔτε πολύ, ἀπειλοῦσε ὅτι θὰ χρησιμοποιήσει ἀμερικανικὰ στρατεύματα ἐναντίον τῶν «ἐλευθέρων Γάλλων»! Καὶ ἡ δικαιολογία του:

«Θὰ ἀνησυχοῦσα γιὰ τὴν ἀσφάλεια τῶν βρεταννικῶν καὶ ἀμερικανικῶν συγκοινωνιακῶν γραμμῶν καὶ τῶν μετόπισθέν τους, ἂν περιέρχοντο ὑπὸ τὸν ἔλεγχο τοῦ στρατηγοῦ Ντὲ Γκώλ».

Οὔτε συνεργάτης τῶν Γερμανῶν νὰ ἦταν ὁ Ντὲ Γκώλ!

13. Ἐφαρμόζοντας αὐτὴν τὴν πολιτική του, ἔστειλε στὸν Ἀϊζενχάουερ ἐντολές, τὸ κείμενο τῶν ὁποίων συνέταξαν ὁ Χόπκινς καὶ ὁ Λῆχυ.[200] Τὸν διέτασσε:

i) Νὰ μὴν ἐπιτρέψει στὸν Ντὲ Γκώλ, οὔτε σὲ ἄλλη ὑπηρεσία, ἡ

200. Πάντοτε κατὰ τὴν ἀφήγηση τοῦ δευτέρου.

ὁποία δὲν ἐλεγχόταν **ἀπολύτως** ἀπὸ τὴν ἀνωτάτη διασυμμαχικὴ διοίκηση νὰ ἀσκεῖ τὴν διοίκηση τοῦ γαλλικοῦ στρατοῦ.

ii) Νὰ μὴν ἀνεχθεῖ καμμιὰ συνεργασία στὶς ἐπιχειρήσεις, ἡ ὁποία νὰ προέρχεται ἀπὸ ὁποιοδήποτε ντεγκωλλικὸ στρατιωτικὸ ἢ πολιτικὸ ὄργανο.

14. Οἱ ἐντολές, ἐστάλησαν στὸν Ἀϊζενχάουερ, στὶς 17 Ἰουνίου 1943, καὶ κατέληγαν χαρακτηριστικῶς:

«Δὲν θὰ ἐξακολουθήσουμε νὰ ἐξοπλίζουμε γαλλικὸ στρατό, στὸν ὁποῖο δὲν θὰ εἴχαμε πλήρη καὶ ἀπόλυτη ἐμπιστοσύνη... δὲν θὰ ἐπιτρέψουμε στὸν Ντὲ Γκὼλ νὰ θέσει ὁ ἴδιος, ἢ μέσῳ τῶν ὀπαδῶν του, τὸν γαλλικὸ στρατὸ τῆς Ἀφρικῆς ὑπὸ τὸν ἔλεγχό του».

15. Οἱ ἐντολὲς ἐστάλησαν στὸν Ἀϊζενχάουερ, ἐπειδὴ αὐτὸς δεχόταν ἰσχυρὲς πιέσεις ἀπὸ τοὺς Βρεταννοὺς νὰ προχωρήσει σὲ πλήρη καὶ ἀνεπιφύλακτη συνεργασία μὲ τοὺς ντεγκωλλικοὺς καὶ ὁ Ρ. φοβήθηκε μήπως ἐνδώσει. Στὶς 19 Ἰουνίου, τοῦ ἔστειλε καὶ ἄλλο μήνυμα, τονίζοντας τὴν σημασία, τὴν ὁποία ἀπέδιδε στὴν διατήρηση τοῦ Μπουασσόν, στὴ θέση τοῦ διοικητοῦ τοῦ Ντακάρ.

16. Γιὰ νὰ μειώσει τὸν Ντὲ Γκώλ, ὁ Ρ. καλεῖ τὸν Ζιρὼ στὴν Οὐάσιγκτων. Ἐκεῖ τὸν ὑποδέχεται μὲ τιμὲς ἀρχηγοῦ κράτους. (Ἰούλιος 1943). Ὅμως, ὁ Ντὲ Γκὼλ εἶναι σκληρὸ καρύδι. Τὸν Νοέμβριο τοῦ 1943, κατορθώνει νὰ ἀπομακρύνει τὸν Ζιρὼ ἀπὸ τὴν συμπροεδρία τοῦ **«Ἐθνικοῦ Συμβουλίου Ἀπελεθερώσεως» (ΕΣΑ)**, μὲ τὸ πρόσχημα ὅτι αὐτὸς πρέπει ν' ἀφιερωθεῖ ὁλικὰ στὰ καθήκοντα τοῦ ἀρχιστρατήγου. Ἔτσι, ἐκεῖνος ποὺ συγκρούεται ἀπὸ ἐδῶ καὶ πέρα μὲ τοὺς Ἀμερικανούς, στὸ θέμα τοῦ ἐπανεξοπλισμοῦ τοῦ ὑπὸ συγκρότησιν γαλλικοῦ στρατοῦ, εἶναι... ὁ Ζιρώ!

---

201. Στὶς 3 Ἰουνίου 1944, ὁ Ντὲ Γκὼλ μετέτρεψε τὸ ΕΣΑ σὲ «προσωρινὴ κυβέρνηση» τῆς Γαλλίας, μὲ πρόεδρο τὸν ἴδιο.

Διότι βρίσκεται ἀντιμέτωπος στὰ σχέδια τοῦ Ρ.! Λίγο ἀργότερα, τὸ ΕΣΑ ἀφαιρεῖ ἀπὸ τὸν Ζιρὼ καὶ τὴν ἀρχιστρατηγία.[201]

17. Ἡ στάση τοῦ Ρ. ὑποχρέωσε τὸν Ντὲ Γκὼλ νὰ στραφεῖ πρὸς τὴν Μόσχα, ἡ ὁποία ἀνταποκρίθηκε, ἀναγνωρίζοντάς τον ἐπισήμως. Ἔτσι, ὁ Ντὲ Γκὼλ ἀπέκτησε, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν βρεταννική, καὶ τὴν ρωσικὴ ὑποστήριξη. Φυσικά, ὁ Στάλιν στήριξε τὸν Ντὲ Γκώλ, ἐπειδὴ διεπίστωσε ὅτι αὐτὸς ἀντιτασσόταν στοὺς Ἀμερικανούς. Ἤλπιζε ὅτι, μεταπολεμικῶς, θὰ μποροῦσε, μέσῳ μιᾶς γαλλοσοβιετικῆς συνεργασίας, νὰ διευρύνει τὴν ἐπιρροή του καὶ πρὸς τὴν Δυτικὴ Εὐρώπη.

18. Τελικῶς, ἡ σκληρὴ ἀντίσταση τοῦ Ντὲ Γκὼλ καὶ ἡ πρὸς αὐτὸν ὑποστήριξη Βρεταννῶν καὶ Ρώσων, σὲ συνδυασμὸ πρὸς τοὺς περισπασμούς, τοὺς ὁποίους ἀντιμετώπιζε ὁ Ρ. σὲ ἄλλα θέματα (Ἰταλία, ἀν. Μεσόγειος, Ὄβερλορντ) τὸν ἔκαναν νὰ ἀνεχθεῖ τὸν ἐνοχλητικὸ στρατηγό. Ὅμως, ἡ ἐχθρική του στάση ἀπέναντί του ἐκδηλώθηκε, ὅπως θὰ δοῦμε μὲ τὸν πλήρη ἀποκλεισμό του ἀπὸ τὴν ἐπιχείρηση «Ὄβερλορντ» καὶ μὲ τὴν πρόθεσή του νὰ περιαγάγει τὴν Γαλλία σὲ κατάσταση κατεχόμενης χώρας!

β) Δημοκράτης ἐναντίον δικτάτορος

«Ὁ Ρούζβελτ ἔβλεπε τὸν Ντὲ Γκώλ... ὡς ὑποψήφιο δικτάτορα». (Th. Parrish)

> *Ὁ Ρούζβελτ δικαιολογεῖ τὴν ἐχθρότητά του πρὸς τὸν Ντὲ Γκώλ, μὲ τὸ αἰτιολογικὸ ὅτι αὐτὸς εἶναι ἐπίδοξος δικτάτορας. Τὸ πιστεύει;*

1. Ὁ Th. Parrish γράφει:

> *«Ὁ Πρόεδρος Ρούζβελτ ἔβλεπε τὸν Ντὲ Γκώλ, μὲ βαθειὰ ἀπέχθεια, ὡς αὐτοδιορισμένο ἐκπρόσωπο τῆς Γαλλίας καὶ ὡς πιθανὸ ὑποψήφιο δικτάτορα».*

Δηλαδή, ἡ ἀντίθεση τοῦ Ρ. πρὸς τὸν Ντὲ Γκὼλ ὀφείλεται στὴν

«δημοκρατικότητα» τοῦ πρώτου, ὁ ὁποῖος ἀπεχθανόταν τοὺς αὐτόκλητους σωτῆρες καὶ τοὺς δικτάτορες. Ἀλήθεια ἢ ἐξωραϊσμός;

2. Καὶ ὁ Ρ. καὶ ὁ Ντὲ Γκὼλ εἶναι χαρακτῆρες αὐταρχικοὶ καὶ στὴν οὐσία μή δημοκρατικοί. Εἶναι, λοιπόν, πολὺ πιθανὸν ὅτι στὴν ἀμοιβαία ἀντιπάθειά τους συνετέλεσε καὶ ἡ ἀναπότρεπτη σύγκρουση δύο δυναμικῶν-αὐταρχικῶν χαρακτήρων. Πιστεύω, ὅμως, ὅτι ἡ πραγματικὴ αἰτία τοῦ ρουζβελτιανοῦ ἀντιντεγκωλισμοῦ εἶναι βαθύτερη καὶ πρακτικότερη.

3. Ὁ Ρ. δὲν θέλει νὰ ὑπάρξει καμμιὰ Εὐρωπαϊκὴ Δύναμη, ἱκανὴ νὰ συσπειρώσει τὴν ἤπειρο καὶ ν' ἀποτελέσει τὸν πυρῆνα μιᾶς πολιτικῆς καὶ γενικώτερης ἀνορθώσεώς της. Ἐπίσης, δὲν ἐπιτρέπει νὰ ὑπάρξει καμμιὰ προσωπικότητα, μὲ ἀρκετὸ ἀνάστημα καὶ κῦρος ὥστε νὰ μπεῖ ἐπικεφαλῆς μιᾶς προσπαθείας γιὰ τὴν ἀναγέννηση τῆς Εὐρώπης. Ἡ τελευταία πρέπει ν' ἀναγεννηθεῖ, συμφώνως πρὸς τὶς ἀμερικανικὲς προδιαγραφὲς —δηλαδὴ μόνον οἰκονομικῶς, ὄχι στρατιωτικῶς καὶ πολιτικῶς. Καὶ ὁπωσδήποτε, αὐτὴ ἡ μονόπλευρη ἀναγέννηση θὰ πρέπει νὰ ὀφείλεται στὴν βοήθεια τῶν ΗΠΑ καὶ νὰ ἐπιτελεσθεῖ κάτω ἀπὸ τὸν ἔλεγχό τους. Μὲ τὴν κατάρρευση τῆς Γερμανίας καὶ τὴν ὑποδούλωση τῆς Βρεταννίας, ἡ ὁποία ἄλλωστε στεκόταν πάντα ἐκτὸς ἠπειρωτικῆς Εὐρώπης, ἡ μόνη Δύναμη, ἡ ὁποία θὰ μποροῦσε, κάτω ἀπὸ ὁρισμένες περιστάσεις, νὰ παίξει τὸν ρόλο ἡγετικῆς Εὐρωπαϊκῆς Δυνάμεως, ἦταν ἡ Γαλλία. Καὶ ἡ μόνη προσωπικότητα, ὁ Ντὲ Γκώλ. Γι' αὐτό, καὶ ἡ ἀντίθεση τοῦ Ροῦζβελτ.

4. Ὁ Ρ. Καρτιὲ[202], ὁ ὁποῖος δὲν ἀντελήφθη τὸ πραγματικὸ παιχνίδι τοῦ Ροῦζβελτ, γράφει:

> *«Στὰ μάτια του, ὁ Ντὲ Γκὼλ ἀκολουθεῖ, μὲ ἀδάμαστη ἐνεργητικότητα καὶ μεγάλη ἐλαστικότητα συνειδήσεως, ἕνα σχέδιο: Νὰ γίνει ὁ μόνος κύριος. Καὶ ἡ μορφὴ ἑνὸς νέου*

202. *«Ἱστορία τοῦ Β' Παγκοσμίου Πολέμου».*

δικτάτορα, μέσα σὲ μιὰ Εὐρώπη, ἡ ὁποία ἀκόμη δὲν ἔχει ὑποστεῖ τὴν κάθαρση ἀπὸ τοὺς παλαιοὺς δικτάτορες, προβάλλεται στὸ μέλλον. Γι' αὐτὸν τὸν λόγο, ὁ πρόεδρος ἀντιμετώπισε, πολλὲς φορές, τὸ ἐνδεχόμενο νὰ σταματήσει μία καὶ καλὴ τὸν ἐπανεξοπλισμὸ τῶν Γάλλων. Μερικὲς μεραρχίες, περισσότερο στὴν συμμαχικὴ πολεμικὴ παράταξη, δὲν ἀξίζουν τόσο, σκέπτεται, ὥστε νὰ ἀνασυγκροτηθεῖ ἕνας στρατός, ὁ ὁποῖος θὰ εἶναι στὴν ὑπηρεσία μιᾶς ὁλοκληρωτικῆς ἐξουσίας ποὺ ἐκκολάπτεται».

5. Ἡ πραγματικὴ ἑρμηνεία τῶν ἀντιδράσεων τοῦ Ροῦζβελτ εἶναι διαφορετική. Θέλει, ὅταν λήξει ὁ πόλεμος, νὰ μὴν ὑπάρχει κανένας ἀξιόμαχος στρατὸς στὴν ρημαγμένη ἤπειρο. Ὁπότε, αὐτή, ἀναγκαστικῶς θὰ τεθεῖ κάτω ἀπὸ τὴν ἀμερικανικὴ προστασία, γιὰ νὰ σωθεῖ ἀπὸ τὴν ἀπειλὴ τοῦ ρωσικοῦ ἐπεκτατισμοῦ, ὁ ὁποῖος ἀντιθέτως πρὸς τὸν φανταστικὸ ντεγκωλικὸ ὁλοκληρωτισμό, δὲν ἐκκολάπτεται, ἀλλὰ ὑπάρχει, εἶναι πάνοπλος, προελαύνει καὶ γιγαντώνεται, χωρὶς αὐτὸ νὰ ἐνοχλεῖ τὰ δημοκρατικὰ αἰσθήματα τοῦ Ροῦζβελτ.

IV

Εὐρώπη χωρὶς Γαλλία

Στάλιν: *Τὴν ἀληθινὴ Γαλλία τὴν ἀντιπροσωπεύει ὄχι ὁ Ντὲ Γκώλ, ἀλλά ὁ Πεταίν. Καὶ αὐτὴ δὲν πρέπει ν' ἀνακτήσει τὴν Αὐτοκρατορία της.*
Ρούζβελτ: *Εἶμαι ἑκατὸ τοῖς ἑκατὸ σύμφωνος!*
(Συζήτηση στὴ Γιάλτα, Φεβρουάριος 1945)

α) Ὡς κατεχόμενη χώρα

«Ἡ Γαλλία θὰ διοικεῖται ἀπὸ τὴν "Συμμαχικὴ Στρατιωτικὴ Διοίκηση Κατεχομένων Ἐδαφῶν"». (Τσῶρτσιλ πρὸς Ντὲ Γκώλ, 4 Ἰουνίου 1944)

Τέσσερις Ἰουνίου 1944: Ὁ Ντὲ Γκὼλ καλεῖται ἐπειγόντως ἀπὸ τὸ Ἀλγέρι, ὅπου βρίσκεται ἡ ἕδρα τῆς «Ἐπιτροπῆς Ἐθνικῆς Ἀπελευθερώσεως», τὴν ὁποία τὴν προηγουμένη ὁ ἴδιος ἀναγόρευσε σὲ «Προσωρινὴ Κυβέρνηση» τῆς Γαλλίας. Τὸν δέχεται ὁ Τσῶρτσιλ. Καὶ τοῦ ἀνακοινώνει ὅτι, 48 ὧρες ἀργότερα, ἀρχίζει ἡ ἐπιχείρηση «Ὄβερλορντ», δηλαδὴ ἡ ἀπόβαση στὴν Γαλλία. Ὁ Ρούζβελτ δὲν ἤθελε νὰ ἐνημερωθεῖ καθόλου ὁ «ἀπεχθὴς Γάλλος». Μόνον ἐξ αἰτίας τῆς ἐπιμονῆς τῶν Ἄγγλων συγκατατίθεται, ἀργὰ καὶ ἀπρόθυμα, νὰ γίνει ἡ ἐνημέρωση, ἀλλὰ μόλις τὴν ὑστάτη στιγμή.

2. Ὅμως, ὁ Ντὲ Γκὼλ ἐνημερώνεται καὶ γιὰ κάτι ἄλλο: Ἡ πατρίδα του θὰ διοικεῖται ἀπὸ τὴν «**Συμμαχικὴ Στρατιωτικὴ Διοίκηση**

Κατεχομένων Ἐδαφῶν» (AMGOT)! Μὲ ἄλλα λόγια, θὰ θεωρηθεῖ **κατεχόμενη χώρα!** Καὶ κυβερνήτης της θὰ εἶναι ὁ... Ἀϊζενχάουερ! Ὁ ὁποῖος, φυσικά, θὰ λογοδοτεῖ μόνον στὸν Ροῦζβελτ!

Ὁ Ντὲ Γκὼλ γίνεται ἔξαλλος. Δηλώνει ὅτι ὁ ἴδιος ἀντιπροσωπεύει τὴ νομιμότητα στὴν Γαλλία. Καὶ ὅτι αὐτὸς θὰ ἀναλαμβάνει ὅλες τὶς ἐξουσίες, στὶς ἀπελευθερούμενες περιοχές της.

3. Ὁ Τσῶρτσιλ, ὅμως, δὲν τέλειωσε. «Ἐνημερώνει» τὸν Ντὲ Γκὼλ καὶ γιὰ ἕνα ἀκόμη θέμα: Οἱ Συμμαχικὲς δυνάμεις στὴν Γαλλία θὰ χρησιμοποιοῦν ἕνα νόμισμα, τὸ ὁποῖο θὰ ἐκδίδεται στὸ ἐξωτερικὸ καὶ μὲ τὸ ὁποῖο ἡ γαλλικὴ κυβέρνηση οὐδεμία σχέση θὰ ἔχει. Μὲ ἄλλα λόγια, οἱ Σύμμαχοι ἑτοιμάζουν **κατοχικὸ νόμισμα** γιὰ τὴν Γαλλία! Ὁ Ντὲ Γκὼλ τὸ ἀπορρίπτει ἀσυζητητί.

4. Ὁ Τσῶρτσιλ ἐνεργεῖ ὡς ὄργανο τοῦ Ρ.. Πιέζει τὸν Ντὲ Γκὼλ νὰ δεχθεῖ τὴν κατοχὴ τῆς πατρίδας του καὶ τὸ κατοχικὸ νόμισμα! Τὸν ἀπειλεῖ ὅτι θὰ διατάξει τὴν ἀπέλασή του ἀπὸ τὴν Ἀγγλία καὶ τὴν βίαιη ἐπαναφορά του στὸ Ἀλγέρι! Καὶ ἐξηγῶντας τὴν στάση του, δηλώνει ὅτι, ἂν αὐτός, ὁ Τσῶρτσιλ, πρέπει νὰ διαλέξει ἀνάμεσα στὶς ΗΠΑ καὶ στὴ Γαλλία, θὰ προτιμήσει ὁπωσδήποτε τὶς πρῶτες. Ὁπότε ὁ Ντὲ Γκὼλ παρατηρεῖ, καυστικότατα:

«Καταλαβαίνω πολὺ καλὰ τὸ γιατί».

5. Ὁ Τσῶρτσιλ ἀπέτυχε. Τώρα ὁ Ντὲ Γκὼλ ὁδηγεῖται στὸν Ἀϊζενχάουερ. Κρατᾶ, ὅμως, καὶ πάλι, τὴν ἴδια σθεναρὴ στάση, ἀρνούμενος νὰ ὑποκύψει στὶς ἀπαιτήσεις τῶν Ἀμερικανῶν. Ἡ Γαλλία θὰ διοικεῖται ἀπὸ τὴν «Προσωρινὴ Κυβέρνησή» της. Καὶ τὸ νόμισμα, τὸ ὁποῖο θὰ κυκλοφορεῖ σ' αὐτήν, θὰ εἶναι γαλλικό.

6. Ἡ κατάσταση παραμένει ἀδιευκρίνιστη. Ὁ Ντὲ Γκὼλ παρεμποδίζεται συστηματικῶς στὶς κινήσεις του. Μὲ χίλιες δυσκολίες κατορθώνει νὰ πατήσει στὴν πατρίδα του, μόνον στὶς 14 Ἰουνίου 1944 (στὴν Μπαγιόν). Ἡ ἐπιτυχία του διαρκεῖ μία μόνον ἡμέρα.

Τὴν ἑπομένη, τὸν ξαναδιώχνουν στὸ Ἀλγέρι. Ἔξι ἑβδομάδες νωρίτερα, ὁ Ρούζβελτ εἶχε πεῖ:[203]

> *«Ἂν κάποιος μποροῦσε νὰ μοῦ παράσχει μιὰν ἀπόδειξη ὅτι ὁ Ντὲ Γκὼλ ἐκπροσωπεῖ τὸν γαλλικὸ λαό, θὰ διαπραγματευόμουν μαζί του. Διαφορετικά, δὲν σκοπεύω ν' ἀλλάξω τὴν στάση μου».*

Φυσικά, ἤξερε ὅτι, κάτω ἀπὸ τὶς συγκεκριμένες συνθῆκες κανεὶς δὲν μποροῦσε νὰ παράσχει τέτοιαν ἀπόδειξη γιὰ καμμιὰν εὐρωπαϊκὴ κυβέρνηση.

7. Στὶς 6 Ἰουλίου, ἕνα μῆνα μετὰ τὴν ἀπόβαση, ὁ Ρούζβελτ δέχεται ἐπιτέλους τὸν Ντὲ Γκὼλ στὴν Οὐάσιγκτων. Στὶς 11 Ἰουλίου, ὁ Ρ. «ἀλλάζει τὴν στάση του», ἀναγνωρίζει τὴν **«ἐπιτροπὴ»** τοῦ Ντὲ Γκὼλ ὡς **«Ντὲ-φάκτο»** προσωρινὴ κυβέρνηση τῆς Γαλλίας. Ἡ σχετικὴ δήλωση ἔλεγε:

> *«Ἡ κυβέρνηση τῶν ΗΠΑ ἀναγνωρίζει ὅτι ἡ Γαλλικὴ Ἐπιτροπὴ Ἀπελευθερώσεως ἔχει τὴν ἁρμοδιότητα νὰ ἀσκεῖ τὴν διακυβέρνηση τῆς Γαλλίας».*

Τὸ φάσμα τῆς AMGOT, δηλαδὴ τῆς ἐπιβολῆς κατοχικοῦ καθεστῶτος, ἀπομακρύνθηκε ἀπὸ τὴν Γαλλία.

8. Ὁ Ρ., ἂν καὶ ὑπεχώρησε (ἀργὰ καὶ ἀπρόθυμα) σ' αὐτὸ τὸ θέμα, διατηρεῖ πολλὲς ἐπιφυλάξεις καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ ἐκδηλώνει τὴν δυσπιστία του πρὸς τὸν στρατηγὸ Ντὲ Γκώλ.

- ❑ Ἡ **«ἐπιτροπή»** του παραμένει τέτοια —δὲν προάγεται σὲ κυβέρνηση.
- ❑ Ἡ ἁρμοδιότητά της εἶναι ἁπλῶς **«Ντὲ-φάκτο»**.
- ❑ Καὶ ἡ ἐξουσία της προσωρινή.

Ἔτσι, ὁ Ρ. κάνει ὅ,τι μπορεῖ, γιὰ ν' ἀποδυναμώσει τὸν στρατηγό.

---

203. Πρὸς τὸν πρεσβευτὴ Τζὼν Γουάϊναντ ὁ ὁποῖος ὑπεστήριζε τὸν Ντὲ Γκώλ.

Πάντως, ὁ Ντὲ Γκὼλ νίκησε. Ἔσωσε τὴν πατρίδα του ἀπὸ τὴν κατοχὴ καὶ ἀπὸ τὸ κατοχικὸ νόμισμα. Ἂν λάβουμε ὑπ' ὄψη καὶ τὴν διαφορὰ θέσεως Τσῶρτσιλ - Ντὲ Γκώλ, ἡ σύγκριση γίνεται ἀκόμη πιὸ συντριπτικὴ γιὰ τὸν πρῶτο.

β) Δὲν θέλουμε Γάλλους!

«Ὁ Τσῶρτσιλ ὑποστηρίζει ὅτι ἡ Γαλλία πρέπει νὰ ἀποκατασταθεῖ ὡς Μεγάλη Δύναμη, ἀλλὰ δὲν συμμερίζομαι τὴν γνώμη του». (Ροῦζβελτ πρὸς Στάλιν, Γιάλτα -Φεβρ. 1945)

Ο Ροῦζβελτ θέλει νὰ συμπεριφερθεῖ στὴν Γαλλία, ὅπως σὲ ἐχθρικὴ χώρα, μὲ τὸ σκεπτικὸ ὅτι εἶχε συνεργασθεῖ μὲ τὴν Γερμανία. Τὴν θέλει ὑπὸ κατοχήν. Γι' αὐτό, δὲν πρέπει νὰ ὑπάρξει οὔτε γαλλικὸς στρατός, οὔτε γαλλικὴ συμμετοχὴ στὴν ἀπελευθέρωση τῆς χώρας.

1. Στὴν Ἄνφα (Καζαμπλάνκα), ὁ Ρ. εἶχε συμφωνήσει μὲ τὸν Ζιρὼ νὰ συγκροτηθεῖ «νέος γαλλικὸς στρατὸς» ἀπὸ 3 θωρακισμένες καὶ 8 μηχανοκίνητες μεραρχίες, ἀεροπορία, ναυτικὸ καὶ ἄλλες δυνάμεις. Οἱ ΗΠΑ θὰ προμήθευαν τὸν ἐξοπλισμό. Ὅμως, γιὰ μία ἀκόμη φορά, τὸν ἐξαπάτησε. Ἀθέτησε τὴν συμφωνία, μὴ προμηθεύοντας τὰ ἀναγκαῖα ἐφόδια. Οἱ κυριώτερες ἀπὸ τὶς προβλεπόμενες μονάδες δὲν συγκροτήθηκαν ποτέ, ἐνῶ οἱ ὑπόλοιπες, μὲ σκόπιμη βραδύτητα. Καὶ προτιμήθηκαν ἐκεῖνες, οἱ ὁποῖες ἀποτελοῦνταν ὄχι ἀπὸ Γάλλους, ἀλλὰ ἀπὸ Μαροκινούς, Ἀλγερινοὺς καὶ Σενεγαλέζους. Οἱ Εὐρωπαῖοι ἔπρεπε νὰ εἶναι στρατιωτικῶς ἀνίσχυροι καὶ νὰ στηρίζονται γιὰ τὴν ἄμυνά τους στὶς ΗΠΑ.

2. Γιὰ τὸν ἴδιο λόγο, οἱ Ἀμερικανοάγγλοι, ἑτοιμάζοντας τὴν ἀπόβαση στὴν Γαλλία, ἀρνήθηκαν νὰ λάβουν σοβαρὰ ὑπ' ὄψη τους τὴν γαλλικὴ ἀντίσταση, νὰ τὴν θεωρήσουν ἀξιόλογο συντελεστὴ τῶν μελλοντικῶν ἐπιχειρήσεων καὶ νὰ τῆς ἀναθέσουν κάποιο ρόλο. Στοὺς Γάλλους (ὅπως καὶ στοὺς Πολωνούς, ἀπὸ τὴν

ἄλλη πλευρὰ τῆς Γερμανίας) δὲν ἐπιτρεπόταν νὰ συμβάλουν στὴν ἀπελευθέρωσή τους. Αὐτὴ ἔπρεπε νὰ τοὺς ἔλθει ὡς «δῶρο ἀπὸ τὶς ΗΠΑ» καὶ ἀπὸ τὴν Ρωσία, ἀντιστοίχως.

3. Εἶναι χαρακτηριστικὸ ὅτι οἱ Ἀμερικανοάγγλοι:

- Ἐνῶ διαθέτουν 15.000 ἀεροπλάνα γιὰ τὴν εἰσβολή, φέρνουν δυσκολίες νὰ διαθέσουν 25 ἀπ' αὐτά, γιὰ νὰ ρίξουν ὅπλα στοὺς Γάλλους ἀντάρτες (μακί).
- Ἀπορρίπτουν τὸ σχέδιο, τὸ ὁποῖο τοὺς ὑποβάλλει ἡ ἀντίσταση, τὸ ὁποῖο προβλέπει 571 ἐπιθέσεις της ἐναντίον σιδηροδρόμων.
- Ἀρνοῦνται νὰ χρησιμοποιήσουν τὶς γαλλικὲς **«δυνάμεις ἐσωτερικοῦ»**, τῶν ὁποίων τὴν ἀρχηγία εἶχε ἀναλάβει ὁ στρατηγὸς **Κενίνγκ.**
- Μὲ χίλια ζόρια, τὸ Ἀμερικανοαγγλικὸ Στρατηγεῖο ἀποφασίζει νὰ θεωρήσει τὴν γαλλικὴ ἀντίσταση ἁπλῶς ὡς **«ἔκτακτη ἐπικουρία»** (bonus). Οἱ ὑπηρεσίες της γίνονται δεκτές, ἀλλὰ δὲν θὰ ληφθοῦν ὑπ' ὄψη στὸν σχεδιασμὸ τῶν ἐπιχειρήσεων!

γ) Ἕνα διαβολικὸ σχέδιο.

«Τὰ πολιτικὰ ἐρείπια τῆς Εὐρώπης εἶναι ἀκόμη πιὸ σοβαρὰ ἀπὸ τὰ ὑλικά! Αὐτά... θὰ καταστήσουν τὴν Εὐρώπη ἕνα κενό». **(Ρ. Καρτιέ, Παγκόσμια Μεταπολεμικὴ Ἱστορία)**

Στὶς 11 Ἰουλίου 1944, ὁ Ροῦζβελτ ἔκανε σημαντικὴ ὑποχώρηση: Ἀναγνώρισε τὴν προσωρινὴ κυβέρνηση τοῦ Ντὲ Γκώλ. Ἦταν εἰλικρινής; Ἤ μήπως ἐπρόκειτο γιὰ ἑλιγμό; Ὑπάρχουν «ἀποχρῶσες ἐνδείξεις» γιὰ τὸ δεύτερο.

Μάϊος 1944: Ὁ Πεταὶν ἀπευθύνει ἐπιστολὴ στὸν Ντὲ Γκώλ. Προτείνει: Νὰ μοιραστοῦν τὴν ἐξουσία σὲ μία μεταβατικὴ κυβέρνηση, διαρκείας ὀλίγων μηνῶν. Μετά, ὁ ἴδιος, ἀφοῦ γίνει κανονικὴ μεταβίβαση τῆς ἀρχῆς, νὰ ἀποσυρθεῖ. Ὁ Ντὲ

Γκὼλ δὲν ἀπαντᾶ. Ὅμως, εἶναι λογικὸ νὰ ὑποθέσουμε ὅτι ὁ Ρ. πληροφορήθηκε τὴν πρόταση. Ἴσως, αὐτὴ νὰ τοῦ ἐνέπνευσε ἕνα σχέδιο, γιὰ νὰ ἐκθέσει τὸν Ντὲ Γκώλ, νὰ μειώσει τὴν ἐξουσία του, νὰ ὑπονομεύσει τὸ κῦρος του καὶ τελικῶς νὰ τὸν παραμερίσει. Ἄς δοῦμε τί συνέβη παρακάτω.

2. **8 Αὐγούστου 1944**: Ὁ πρωθυπουργὸς τοῦ Βισύ, Π. **Λαβάλ**, φεύγει ἀπὸ τὴν ἕδρα του. Μεταβαίνει, κρυφὰ ἀπὸ τοὺς Γερμανούς, στὴν Λυὼν ὅπου συναντᾶ τὸν φίλο του, πρόεδρο τῆς βουλῆς, **Ἐδουάρδο Ἐρριώ**, ὁ ὁποῖος βρίσκεται ἐκεῖ, σ' ἕνα φρενοκομεῖο, παριστάνοντας τὸν τρελλό. Μαζί, σχεδιάζουν νὰ πᾶνε στὸ Παρίσι, νὰ συγκαλέσουν τὴν Ἐθνοσυνέλευση, νὰ ὑποδεχθοῦν τοὺς Συμμάχους καὶ νὰ διαπραγματευθοῦν μὲ τὸν Ντὲ Γκὼλ γιὰ τὸν σχηματισμὸ ἑνιαίας κυβερνήσεως.

3. Οἱ Λαβὰλ-Ἐρριὼ εἶχαν τὴν ἐπίνευση τοῦ Ροῦζβελτ; Εἶναι πιθανόν. Ὁ Ντὲ Γκὼλ τοὐλάχιστον, κατὰ τὸν Ρ. Καρτιέ:

> *«ἦταν πεπεισμένος ὅτι ἡ δολοπλοκία τους εἶχε ὀργανωθεῖ μὲ τὶς εὐλογίες τῆς Ἀμερικῆς».*

4. Οἱ Λαβὰλ-Ἐρριὼ φθάνουν στὸ Παρίσι, γιὰ νὰ ἐφαρμόσουν τὸ σχέδιό τους. Ἐκεῖ, οἱ Γερμανοὶ διατάσσουν τὸν πρῶτο νὰ ἐγκατασταθεῖ ὡς «πρωθυπουργὸς» στὸν Μπελφόρ. Τὸν δεύτερο τὸν συλλαμβάνουν καὶ τὸν μεταφέρουν στὸ Βερολῖνο. Ἔτσι, τὸ σχέδιο τοῦ Ρ., ἂν πράγματι ἦταν δικό του, ἢ ἀτυχῶς εἶχε τὴν ἔγκρισή του, ἀπέτυχε.

5. Ἀκολούθησε ἡ ἐξέγερση - ἀπελευθέρωση τοῦ Παρισιοῦ, τὸ ὁποῖο ἔδωσε τὸ τελειωτικὸ χτύπημα στὶς μηχανορραφίες ἐναντίον τῆς ντεγκωλικῆς κυβερνήσεως.

6. Πληροφορούμενος τὶς ἐνέργειες τῶν Λαβὰλ-Ἐρριώ, ὁ Ντὲ Γκὼλ ἀποφασίζει νὰ μεταβεῖ ἀμέσως στὴν Γαλλία. Στὶς 18 Αὐγούστου, φεύγει ἀπὸ τὸ Ἀλγέρι. Τὸν πᾶνε γύρω-γύρω. Πρῶτα Καζαμπλάνκα, μετὰ Γιβραλτάρ. Ἐκεῖ, τὸ ταξίδι διακόπτεται «γιὰ τεχνι-

κοὺς λόγους». Ὁ Ντὲ Γκώλ, ἔχοντας ὑπ' ὄψη του τὰ προηγούμενα τοῦ Ἰ. Μεταξᾶ, τοῦ Σικόρσκι, τοῦ Νταρλάν, ὑποπτεύεται ὅτι θέλουν νὰ τὸν βγάλουν ἀπὸ τὴ μέση. Μπορεῖ...

7. Τὸν Ντὲ Γκώλ, ἂν σχεδιαζόταν ἡ δολοφονία του, τὸν ἔσωσαν οἱ Γερμανοί! Αὐτοί, τὴν προηγουμένη, 17 Αὐγούστου, εἶχαν ἤδη ἀνατρέψει τὸ σχέδιο Λαβὰλ-Ἐρριώ, συλλαμβάνοντάς τους. Ἐπὶ πλέον, στὶς 19 Αὐγούστου, τὸ Παρίσι ξεσηκώνεται. Τὸ σχέδιο δολοφονίας, ἂν ὑπῆρχε, ματαιώνεται.

δ) Ξεχᾶστε τὸ Παρίσι

> ***«Μὲ λίγες βολὲς πυροβολικοῦ, τὸ Παρίσι θὰ εἶναι στὰ χέρια σας».*** **(Ντὲ Γκὼλ πρὸς Ἀϊζενχάουερ, 21 Αὐγούστου 1944)**

Αρχὲς Αὐγούστου 1944. Οἱ Ἀμερικανοὶ (στρατηγὸς Πάττον) βρίσκονται ἔξω ἀπὸ τὸ Παρίσι. Ἡ κατάληψή του εἶναι εὔκολη, ἀφοῦ οἱ Γερμανοὶ δὲν τὸ ὑπερασπίζονται. Ἀλλὰ οἱ Ἀμερικανοὶ δὲν προχωροῦν πρὸς τὴν πόλη. Γιατί;

Ἀπάντηση: Τὸ σχέδιο δὲν προβλέπει κατάληψη τῆς πρωτεύουσας, ἀλλὰ παράκαμψη καὶ κύκλωσή της.

Καὶ πότε σκοπεύουν νὰ μποῦν σ' αὐτήν;

Ἀπάντηση: Στὰ μέσα Ὀκτωβρίου.

Δηλαδὴ μὲ σκόπιμη καθυστέρηση δύο μηνῶν!

2. **Γιατί** οἱ Ἀμερικανοὶ δὲν θέλουν τὸ Παρίσι;

Ἀπάντηση: Ἐπειδὴ δὲν ἐπιθυμοῦν νὰ φορτωθοῦν τὴν εὐθύνη γιὰ τὸν ἐπισιτισμὸ τῶν 4 ἑκ. κατοίκων του.

Αὐτό, ὅμως, θὰ ἐσήμαινε ὅτι ἀδιαφοροῦν γιὰ τὴν ἐπιβίωση 4 ἑκ. ἀνθρώπων, σὲ μία πόλη, ὅπου δὲν εἰσάγονται πλέον τρόφιμα, οἱ ἀποθῆκες της εἶναι ἄδειες καὶ δὲν διαθέτει καύσιμα οὔτε γιὰ τὴν παραγωγὴ ἠλεκτρικοῦ ρεύματος. Πῶς θὰ ἐπιζοῦσαν ἐπὶ ἕνα δίμηνο;

3. **Ἄλλο ἐπιχείρημα**: Οἱ Ἀμερικανοὶ δὲν ἤθελαν νὰ προελάσουν πρὸς τὴν πόλη, γιὰ ν' ἀποφύγουν τὴν καταστροφή της.

Ὅμως: Τὸν Αὔγουστο τοῦ 1944, ἡ συνολικὴ γερμανικὴ φρουρὰ τῶν Παρισίων, μαζὶ μὲ τοὺς γραφιάδες καὶ τοὺς ἀνήλικους τῶν 15-17 ἐτῶν, οἱ ὁποῖοι ὑπηρετοῦσαν στὴν ἀντιαεροπορικὴ ἄμυνα, ἦταν 30.000 ἄνδρες. Αὐτὴ ἡ δύναμη διέθετε δύο «μηχανοκίνητους» λόχους, οἱ ἄνδρες τῶν ὁποίων χρησιμοποιοῦσαν... ποδήλατα! Διέθετε, ἐπίσης, 17 γαλλικὰ ἅρματα του... 1917 καί... ἕνα κανόνι μὲ 68 ἐν ὅλῳ ὀβίδες! Τὴν τελευταία στιγμή, κατόρθωσε νὰ ἐφοδιασθεῖ καὶ μὲ 4 σύγχρονα ἅρματα (*«Πάνθηρες»*).

Αὐτὴ ἡ δύναμη, μὲ αὐτὸν τὸν ὁπλισμό, ἔπρεπε νὰ ἐξασφαλίζει τὴν ἀστυνόμευση 4 ἑκ. Παρισινῶν καὶ συγχρόνως τὴν ἄμυνα τῆς πόλεως. Δὲν ὑπῆρχε, λοιπόν, περίπτωση νὰ συναντήσουν οἱ Σύμμαχοι ἀντίσταση, οὔτε καὶ νὰ διεξαχθοῦν μάχες, οἱ ὁποῖες θὰ κατέστρεφαν τὴν πόλη.

4. Ἐπὶ πλέον: Ἡ ἄρνηση τῶν Ἀμερικανῶν νὰ προελάσουν πρὸς τὸ Παρίσι συνεχίστηκε, καὶ ὅταν οἱ κάτοικοί του ἐξεγέρθηκαν, γιὰ ν' ἀπελευθερώσουν οἱ ἴδιοι τὴν πόλη τους. Στὸ σημεῖο αὐτό, ἡ στάση τους ταυτίζεται μὲ τῶν Ρώσων στὴν Βαρσοβία. Ἂν τὸ Παρίσι δὲν εἶχε τελικὰ τὴν τύχη τῆς πολωνικῆς πρωτεύουσας, τοῦτο ὀφείλεται στὸ ὅτι στὴν περίπτωσή του, οἱ Γερμανοὶ ἦσαν τελείως ἀνίσχυροι καὶ δὲν εἶχαν καμμιὰ διάθεση νὰ τὸ κρατήσουν.

5. Ἡ ἐξέγερση στὸ Παρίσι ἄρχισε στὶς 19 Αὐγούστου. Στὶς 21, ὁ Ντὲ Γκὼλ συναντᾶ στὸν Ἀϊζενχάουερ καὶ προσπαθεῖ νὰ τὸν πείσει νὰ σπεύσει πρὸς τὴν πρωτεύουσα. Τοῦ λέει:

> *«Οἱ Σύμμαχοι περνοῦν τὸν Σηκουάνα, βορείως καὶ νοτίως τῆς πόλεως. Γιατί, ὅμως, ὄχι καὶ μέσα ἀπὸ τὸ ἴδιο τὸ Παρίσι; Θὰ εἶχε βέβαια νόημα ν' ἀποφευχθεῖ ἡ κατὰ μέτωπον ἐπίθεση στὴν περίπτωση, κατὰ τὴν ὁποία θὰ ἐπρόκειτο νὰ συναντήσει ἰσχυρὴ καὶ πεισματώδη ἄμυνα. Ξέρουμε, ὅμως, πόσο ἀνίσχυρη εἶναι ἡ γερμανικὴ φρουρά. Μὲ λίγες βολὲς πυροβολικοῦ, τὸ Παρίσι θὰ εἶναι στὰ χέρια σας».*

6. Καταλαμβάνοντας τὸ Παρίσι, οἱ Σύμμαχοι θ' ἀποκτοῦσαν:

i) 62 γέφυρες, γιὰ νὰ περνοῦν τὸν Σηκουάνα.
ii) Τὸν σημαντικώτερο εὐρωπαϊκὸ συγκοινωνιακὸ κόμβο καί
iii) Ἕνα μεγάλο βιομηχανικὸ κέντρο.

Ἀλλὰ δὲν θέλουν νὰ τὸ καταλάβουν.

7. Στὰ «Ἀπομνημονεύματά» του, ὁ Ντὲ Γκὼλ γράφει ὅτι, ἐνῶ ἀνέπτυσσε αὐτὰ τὰ ἐπιχειρήματά του, διέκρινε στὰ μάτια τοῦ Ἀϊζενχάουερ «ἀμηχανία». Αὐτό, ἐπιβεβαίωσε τὶς ὑπόνοιές του, ὅτι ὁ ἀρχιστράτηγος ὑπάκουε σὲ ἐντολὲς ἄσχετες πρὸς στρατιωτικὰ κριτήρια.

8. Ἐκτιμῶ τὶς ὑπόνοιες τοῦ Ντὲ Γκὼλ ὡς βάσιμες. Ὁ Ἀϊζενχάουερ ὑπάκουσε πειθήνια στὸν Ροῦζβελτ, στὴν περίπτωση τῆς ἐξαπατήσεως τοῦ Ζιρὼ καὶ μετά, ὅταν ἄφησε τὴν Ρώμη στοὺς Γερμανούς, καθυστερῶντας τὴν παράδοση τῆς Ἰταλίας καὶ παρέχοντας κάθε εὐκαιρία στοὺς Γερμανοὺς νὰ ἐγκατασταθοῦν γερὰ στὴν Ἰταλία, στὴν Βαλκανική, στὸ Ἰόνιο καὶ στὸ Αἰγαῖο. Τώρα, γιὰ μιὰ ἀκόμη φορά, ἐκτελεῖ ἐντολές: ἡ ἀπελευθέρωση τῶν Παρισίων πρέπει νὰ καθυστερήσει.

9. Τελικῶς, ἡ ἐπιμονὴ τοῦ Ντὲ Γκώλ, οἱ παρεμβάσεις τοῦ Τσῶρτσιλ, ἡ ἐξέγερση τῶν Παρισινῶν, ἡ ἐσπευσμένη ὑποχώρηση τῶν Γερμανῶν, ἀνατρέπουν τὸ σχέδιο. Οἱ Σύμμαχοι μπαίνουν στὸ Παρίσι, στὶς 23 Αὐγούστου 1944.

> *Συμπεραίνω: Ἡ ἀπροθυμία γιὰ κατάληψη τῆς γαλλικῆς πρωτεύουσας ὀφείλεται κυρίως στὴν πρόθεση τοῦ Ροῦζβελτ νὰ καθυστερήσει, τόσο τὴν ἐγκατάσταση τοῦ Ντὲ Γκὼλ σ' αὐτήν, ὅσο καὶ τὴν ἐπανάκαμψη τῆς Γαλλίας σὲ ἀξιόλογο εὐρωπαϊκὸ ρόλο.*

ε) Ἐκτός...

«Ἡ Γαλλία εἶναι μία γεωγραφικὴ ἀναγκαιότητα». (Ἤντεν)

1. **25 Ἰανουαρίου 1945**. Ὁ Ντὲ Γκὼλ δίνει συνέντευξη Τύπου. Θέμα του: Ἡ ἔντονη διαμαρτυρία του γιὰ τὸν ἀποκλεισμὸ τῆς χώρας του ἀπὸ τὴν διάσκεψη, ἡ ὁποία συνέρχεται στὴν Γιάλτα τὸν ἑπόμενο μῆνα, γιὰ νὰ καθορίσει τὴν μορφὴ τοῦ μεταπολεμικοῦ κόσμου.

Ὁ Τσῶρτσιλ ἤθελε τὴν γαλλικὴ συμμετοχή. Ροῦζβελτ καὶ Στάλιν, ὅμως, ἀπὸ κοινοῦ, τὴν ἀρνήθηκαν. Ἡ Γαλλία θὰ παραμείνει ἐκτός...

2. Ροῦζβελτ καὶ Στάλιν εἶναι ἐξ ἴσου ἀντιγερμανοί, ἀλλὰ καὶ ἀντιγάλλοι —γιὰ τοὺς ἴδιους ἀντιευρωπαϊκοὺς λόγους. Σὲ ἰδιαίτερη συνομιλία τους στὴν Γιάλτα, ὁ Ρῶσος δικτάτορας λέει ὅτι ἡ Γαλλία πρέπει νὰ τιμωρηθεῖ γιὰ τὴν «**ἐγκληματικὴ συνεργασία**» της μὲ τὴν Γερμανία. Ὁ Ροῦζβελτ ἀπαντᾶ:

> *«Εἶμαι ἑκατὸ τοῖς ἑκατὸ σύμφωνος. Ὁ Τσῶρτσιλ ὑποστηρίζει ὅτι ἡ Γαλλία πρέπει νὰ ἀποκατασταθεῖ ὡς Μεγάλη Δύναμη, ἀλλὰ δὲν συμμερίζομαι τὴν γνώμη του».*

Ὁ Στάλιν προσθέτει ὅτι τὴν ἀληθινὴ Γαλλία τὴν ἀντιπροσωπεύει ὄχι ὁ Ντὲ Γκώλ, ἀλλὰ ὁ Πεταὶν καὶ ὅτι αὐτὴ δὲν πρέπει ν' ἀνακτήσει τὴν αὐτοκρατορία της. Ὁ Ροῦζβελτ ἐπαναλαμβάνει:

> *«Εἶμαι ἑκατὸ τοῖς ἑκατὸ σύμφωνος».*

Στὶς 5 Φεβρουαρίου 1945, ὁ Στάλιν λέει τὸ ἀμίμητο: *«Δὲν ξέρω νὰ ἔχει κάνει τίποτα ἡ Γαλλία γιὰ τὸν πολιτισμό».* Φυσικά, θὰ ἦταν ὀρθότερο, ἂν ἔλεγε: «Δὲν ξέρω τίποτα περὶ πολιτισμοῦ».

3. Στὴν Γιάλτα, ὁ Τσῶρτσιλ, ὑπερασπίζεται σταθερὰ τὴν Γαλλία. Θέση του εἶναι πὼς ἡ ἰσχυρὴ-αὐτοδύναμη Γαλλία εἶναι ἀπαραίτητη γιὰ ἰσορροπημένη Εὐρώπη. Γι' αὐτό, ὁ ἴδιος ἐπιθυμεῖ μιὰ

τέτοια Γαλλία. Ἀλλά, γιὰ τὸν ἴδιο ἀκριβῶς λόγο, αὐτὴ ἡ Γαλλία εἶναι ἀνεπιθύμητη καὶ στὸν Ρούζβελτ καὶ στὸν Στάλιν.

4. Ὁ Χ. Χόπκινς, κατὰ τὸν Τσῶρτσιλ, ὅπως τὸν παραθέτει ὁ Μοράν:

> *«εἶχε τὴν ἀπαιτούμενη λογική, ὥστε ν' ἀντιλαμβάνεται ὅτι δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρξει σταθερὴ Εὐρώπη, χωρὶς ἰσχυρὴ αὐτοδύναμη Γαλλία».*

Ὁ Ρούζβελτ, ὅμως, δὲν θέλει αὐτὴν τὴν Εὐρώπη, ἄρα οὔτε αὐτὴν τὴν Γαλλία.

5. Συμφωνεῖ, λοιπόν, μὲ τὸν Στάλιν, ὁ ὁποῖος ἀναπτύσσει τὴν ἑξῆς ἐπιχειρηματολογία:

- Ἡ Γαλλία εἶναι χώρα δίχως στρατό.
- Τὰ ἔθνη πρέπει νὰ κριθοῦν ἀπὸ τὴν συμβολή τους στὸν πόλεμο καί, ἀπ' αὐτὴν τὴν ἄποψη, ἡ Πολωνία καὶ ἡ Γιουγκοσλαβία ἔκαναν περισσότερα ἀπὸ τὴν Γαλλία.

6. Ὁ Τσῶρτσιλ ἀντιτάσσεται γιατί, κατὰ τὸν Μόραν:

> *«σκέπτεται τὸ μέλλον, ὅταν οἱ Ἀμερικανοὶ θ' ἀποσυρθοῦν στὴν ἤπειρό τους καὶ ἡ Βρεταννία θ' ἀπομείνει μόνη της νὰ συγκρατήσει τὸ βάρος τῆς Ρωσίας στὴν Εὐρώπη».*

Γι' αὐτό, κατὰ τὸν Ἤντεν:

> *«Ἡ Γαλλία εἶναι μία γεωγραφικὴ (!) ἀναγκαιότητα».*

Οἱ δύο Ἄγγλοι ἡγέτες δὲν καταλάβαιναν ὅτι **ὁ Ρούζβελτ δὲν θέλει ν' ἀποσυρθοῦν οἱ Ἀμερικανοὶ στὴν ἤπειρό τους**. Καὶ γι' αὐτὸ πρέπει νὰ μὴν ὑπάρχει ἰσχυρὴ Γαλλία, οὔτε σταθερὴ Εὐρώπη.

7. Γράφει ὁ Ρ. Καρτιέ:

> *«Ὅσοι ἀτενίζουν τὴν Εὐρώπη, τὸν Φεβρουάριο τοῦ 1945, βλέπουν τὰ ὑλικὰ ἐρείπια: τὶς ρημαγμένες πόλεις, τοὺς οἰ-*

κισμούς, ποὺ καίγονται ἢ εἶναι κατεστραμμένοι ἀπὸ τὰ θεμέλια, τὰ χωράφια ποὺ μένουν ἀκαλλιέργητα καὶ τὴν ὕπαιθρο ποὺ κατακλύζεται ἀπὸ πεινασμένα πλήθη... Ἕνας πολιτικός, ὅμως, βλέπει ἀκόμη πιὸ σοβαρὰ ἐρείπια: τὰ πολιτικά, τὰ ὁποῖα ὅταν θὰ ἔχουν σιγήσει τὰ ὅπλα, θὰ καταστήσουν τὴν Εὐρώπη ἕνα κενό. Στὴν Καζαμπλάνκα, ἡ Γερμανία κατεδικάσθη σὲ παράδοση ἄνευ ὅρων καὶ στὴν Τεχεράνη ἀπεφασίσθη ἡ κατάλυση καὶ αὐτοῦ τοῦ γερμανικοῦ κράτους. Ἂν ἡ Γαλλία μείνει ἀνίσχυρη, τὸ πολιτικὸ κενὸ θὰ ἁπλωθεῖ ὥς τοὺς βράχους τῆς Μάγχης, ἕλκοντας σὰν βεντούζα τὸν σοβιετικὸ ἐπεκτατισμό»[204].

8. Γι' αὐτό, ὁ Ροῦζβελτ καὶ ὁ Στάλιν θέλουν τὴν καταδίκη τῆς Γαλλίας, ἐνῶ γιὰ τὸν ἴδιο λόγο, δὲν τὴν θέλει ὁ Τσῶρτσιλ. Ἔτσι, οἱ Ἄγγλοι ὑποστηρίζουν τὴν Γαλλία, ἐνῶ ὁ Στάλιν εἶναι ἀμείλικτος.

«Τὰ δεινὰ τῆς Γαλλίας, λέει, ὑπῆρξαν μικρότερα ἀπὸ ἐκεῖνα τοῦ Βελγίου ἢ τῆς Ὁλλανδίας. Ἡ συμμετοχή της στὸν πόλεμο, εἶναι μικρότερη ἀπὸ τῆς Γιουγκοσλαβίας ἢ τῆς Πολωνίας τοῦ Λούμπλιν. Ἡ Γαλλία ἄνοιξε τὶς πύλες της στὸν ἐχθρό».

9. Φυσικά, τὸ 1940, ὅταν ἡ Γαλλία **«ἄνοιξε τὶς πύλες της στὸ ἐχθρό»**, ὁ Στάλιν ἦταν στενώτατος συνεργάτης τοῦ «ἐχθροῦ» καὶ τὸ ΚΚ Γαλλίας ὁ πιὸ ἔνθερμος θιασώτης τοῦ ἐν λόγῳ «ἀνοίγματος». Ὅμως, ὁ Στάλιν καὶ ὁ Ροῦζβελτ προσποιοῦνται ὅτι ξεχνοῦν αὐτὴν τὴν **«λεπτομέρεια»**.

10. Μ' αὐτὸ τὸ σκεπτικό, ὁ Στάλιν ἀρνεῖται:

- ❑ Νὰ ἔχει ἡ Γαλλία ζώνη κατοχῆς στὴν Γερμανία.
- ❑ Νὰ μετέχει στοὺς διασυμμαχικοὺς ὀργανισμοὺς ἐλέγχου τῆς Γερμανίας.

---

204. *«Παγκόσμια Μεταπολεμικὴ Ἱστορία».*

11. Οἱ Ἄγγλοι ἐπιμένουν. «**Ὁ Τσῶρτσιλ καὶ ὁ Ἤντεν ἀγωνίσθηκαν σὰν λιοντάρια γιὰ τὴν Γαλλία**», θὰ πεῖ ἀργότερα ὁ Χόπκινς στὸν φίλο του Σέργουντ. Τελικά, ὁ Ροῦζβελτ ὑποχωρεῖ. Τότε, ὁ Στάλιν τὸν ἀκολουθεῖ, μὲ τὸν ὅρο ὅτι ἡ γαλλικὴ ζώνη κατοχῆς θὰ δημιουργηθεῖ ἀποκλειστικὰ σὲ βάρος τῶν δυτικῶν, πρᾶγμα τὸ ὁποῖο δέχεται ὁ Ροῦζβελτ.

Πέρα ἀπὸ τὰ ἄλλα φαίνεται ὅτι ὁ Στάλιν φοβᾶται ἤδη τὸ ἐνδεχόμενο μιᾶς γαλλογερμανικῆς προσεγγίσεως γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τῆς ρωσικῆς ἀπειλῆς.

12. Ἐπιστρέφοντας ἀπὸ τὴν Γιάλτα, ὁ Ροῦζβελτ καλεῖ τὸν Ντὲ Γκὼλ νὰ ἔλθει νὰ τὸν συναντήσει στὸ Ἀλγέρι (15 Φεβρουαρίου 1945). Ὁ στρατηγός, ὅμως, στέλνει ἕνα λιγόλογο τηλεγράφημα, μὲ τὸ ὁποῖο δήλωνε ὅτι αὐτὸς δὲν ἐπιθυμεῖ νὰ συναντήσει τὸν Ροῦζβελτ.

Οἱ ἐπίγονοι τοῦ Ροῦζβελτ συνέχισαν τὴν πολιτική του. Ἔτσι, ἡ ἱστορία τῆς Γιάλτας ἐπανελήφθη καὶ μὲ τὴν διάσκεψη τοῦ Πότσνταμ, ἀπὸ τὴν ὁποία καὶ πάλιν ἀπέκλεισαν τὴν Γαλλία. Ὁ Ντὲ Γκὼλ ἀντέδρασε, ἀρνούμενος νὰ συναντήσει τὸν Τσῶρτσιλ, ὁ ὁποῖος πρὶν ἀπὸ τὴν διάσκεψη ἔμεινε γιὰ λίγες ἡμέρες ἰδιωτικῶς στὴν Γαλλία. Δὲν τοῦ ἔστειλε κἂν κάποιο τηλεγράφημα, κατὰ τὴν διάρκεια τῆς διαμονῆς του. Ἐξ ἄλλου, μὲ δυσκολία, ἔγινε δεκτὴ ἡ συμμετοχὴ τοῦ Γάλλου ἀντιπροσώπου, στρατηγοῦ Λάρτ ντὲ Τανισύ, στὴν ἐπίσημη τελετὴ παραδόσεως τῆς Γερμανίας (9 Μαΐου 1945).

ΜΕΡΟΣ Ι΄

MANU MILITARI

«Η άπαίτηση γιά την άνευ
όρων παράδοση έξακολου-
θεί νά ίσχύει, κατά τρόπο ά-
πόλυτο, γιά την Ίταλία»

Φρ. Ντ. Ρούζβελτ

Σταθερὴ θέση τοῦ Ροῦζβελτ εἶναι: ***«Ὄχι στὰ Βαλκάνια. Ὄχι στὴ νότια Εὐρώπη. Ὄχι ἐνέργειες, οἱ ὁποῖες θὰ ἐμποδίσουν τὴν ἄφιξη τῶν Ρώσων στὴν καρδιὰ τῆς γηραιᾶς ἠπείρου. Ἀπόβαση στὴν Γαλλία, ὅσο γίνεται πιὸ μακριὰ ἀπὸ τὴν ζώνη, τὴν ὁποία προορίζω γιὰ τοὺς Ρώσους συνεταίρους μου».***

2. Γι' αὐτό, ὁ Ροῦζβελτ, ἔβλεπε τὸν «Πυρσὸ» (=κατάληψη τῆς γαλλικῆς Β. Ἀφρικῆς), βασικῶς, ὡς αὐτοτελῆ ἐπιχείρηση —χωρὶς συνέχεια, πρὸς τὴν κατεύθυνση τῆς νότιας Εὐρώπης.

3. Καὶ ὅταν τελικῶς ἐνεργεῖ στὴν Ἰταλία, τὸ κάνει ἀπροθύμως: κωλυσιεργεῖ στὶς ἐπιχειρήσεις. Βραδυπορεῖ στὴν προέλαση. Παρακωλύει τὶς λύσεις. Ἀδιαφορεῖ γιὰ τὶς εὐκαιρίες. Ματαιώνει τὶς δυνατότητες. Ἔτσι, ἡ ἐκστρατεία στὴν Ἰταλία μετατρέπεται σὲ δρᾶμα καὶ ἡ ἀγωνία τῆς χώρας παρατείνεται γιὰ δύο φοβερὰ χρόνια.

I

Ὁ πιὸ μακρὺς δρόμος

«Ὁ πόλεμος στὴν Ἰταλία δὲν εἶχε νόημα γιὰ τὸν Ροῦζβελτ». (Χ. Χόπκινς)

Ιανουάριος 1943: (Καζαμπλάνκα). Ροῦζβελτ καὶ Τσῶρτσιλ συζητοῦν τὶς ἐνέργειές τους, μετὰ τὴν λήξη τῆς ἐκστρατείας στὴν Β. Ἀφρική. Ὁ Τσῶρτσιλ θέλει ἀπόβαση στὴν Ἑλλάδα. Σκοποί:

- Ἡ ἀπόσπαση τῆς Βουλγαρίας, Ρουμανίας, Οὐγγαρίας ἀπὸ τὸν Ἄξονα.
- Ἡ ἀπελευθέρωση Ἑλλάδος, Ἀλβανίας, Γιουγκοσλαβίας.
- Ἡ πλευροκόπηση τῆς Ἰταλίας καὶ ἡ ἀπόσπασή της ἀπὸ τὸν Ἄξονα.
- Ἡ ἄφιξη τῶν Ἀγγλοαμερικανῶν, στὴν ἀνατολικὴ καὶ κεντρικὴ Εὐρώπη, πρὶν ἀπὸ τοὺς Ρώσους.
- Ὁ πειθαναγκασμὸς τῆς Τουρκίας νὰ βγεῖ στὸν πόλεμο.

2. Ὁ Ροῦζβελτ διαφωνεῖ. Δηλώνει ὅτι δὲν ἐπιθυμεῖ συνέχιση τῶν ἐπιχειρήσεων στὴν Μεσόγειο. Ἐπιχείρημα: οἱ Ἀμερικανοὶ πιστεύουν πὼς ὁ πόλεμος στὴν Μεσόγειο εἶναι ἐπιχείρηση, στὴν ὁποία ἡ Μ. Βρεταννία προσπαθεῖ νὰ χρησιμοποιήσει τὴν δύναμή τους γιὰ τοὺς ἰμπεριαλιστικοὺς σκοπούς της. Προτιμοῦν, λοιπόν, ἀπόβαση στὴν Δύση καὶ συγκεκριμένως στὴν Γαλλία.

3. Οἱ Ἄγγλοι ἀντιτείνουν: Ἡ ἀπόβαση στὴν Γαλλία, ἀντιθέτως πρὸς μιὰ ἐνέργεια στὰ Βαλκάνια ἢ ἔστω στὴν Ἰταλία, εἶναι ἐξαι-

ρετικῶς δύσκολο ἐγχείρημα. Ἀπαιτεῖ μεγάλα μέσα καὶ πολὺ χρόνο προετοιμασίας. Καὶ θὰ κοστίσει ἀκριβὰ σὲ αἷμα.

4. Τελικῶς, καταλήγουν σὲ συμβιβασμό.

- Δὲν θὰ γίνει ἀπόβαση στὴν Ἑλλάδα.
- Κύρια μέριμνα θὰ εἶναι οἱ προετοιμασίες γιὰ ἀπόβαση στὴν Γαλλία, γιὰ τὸν Μάϊο τοῦ 1944.
- Θὰ γίνει, ὅμως, καὶ κάποια ἐπιχείρηση δευτερεύουσας σημασίας, στὴν Μεσόγειο —στὴν Ἰταλία. Εἶναι ἡ «ἐπιχείρηση Χάσκυ», ἡ ὁποία ἀφορᾶ ἀπόβαση στὴν Σικελία.

5. **Μάϊος 1943. Οὐάσιγκτων.** Ὁ Τσῶρτσιλ φιλοξενεῖται στὸ Λευκὸ Οἶκο. Ἡ ἐκστρατεία στὴν Β. Ἀφρικὴ τερματίζεται. Τί θὰ κάνουν παραπέρα; Ρωτᾶ τὸν Ροῦζβελτ. Καὶ ἐπανέρχεται στὸ σχέδιό του γιὰ ἐνέργεια στὰ Βαλκάνια. Ὁ Ρ. παραμένει ἀπορριπτικός. Ἔτσι, ἀποφασίζεται ὁριστικῶς ἀπόβαση σὲ ἰταλικὸ ἔδαφος, παρ' ὅλο ποὺ κατὰ τὸν Χ. Χόπκινς[205]:

> *«αὐτὸς ὁ πόλεμος μὲ τὴν Ἰταλία δὲν τοῦ ἔκανε (τοῦ Ροῦζβελτ) μεγάλη ἐντύπωση καὶ οὔτε εἶχε νόημα γι' αὐτόν».*

6. Ἰταλία, λοιπόν! Ποῦ, ὅμως; Οἱ Βρεταννοὶ προτείνουν τὴν Σαρδηνία, ἡ ὁποία δὲν διαθέτει ἀξιόλογη ἄμυνα. Ἀπὸ ἐκεῖ καὶ ἀπὸ τὴν Κορσική, θὰ ἀποβιβασθοῦν στὴν Κεντρικὴ Ἰταλία, βορείως τῆς Ρώμης, ὁπότε οἱ Γερμανοί, μπροστὰ στὸν κίνδυνο ν' ἀποκοποῦν, θ' ἀναγκασθοῦν νὰ ἐκκενώσουν τὴν Σικελία, τὴν νότια καὶ τὴν κεντρικὴ Ἰταλία, μὲ ἀποτέλεσμα τὴν κατάληψη τῆς ἐξουσίας ἀπὸ φιλοσυμμαχικοὺς Ἰταλικοὺς κύκλους.

7. Ὁ Ροῦζβελτ ἀντιδρᾶ. Ἐπιμένει γιὰ τὴν Σικελία. Ὁ Τσῶρτσιλ ἀντιλαμβάνεται ὅτι ἡ ἐπιμονὴ τοῦ Ρ., ὀφείλεται στὸ ὅτι αὐτὸς δὲν θέλει ἐκστρατεία στὴν Ἰταλία. Βλέπει τὴν κατάληψη τῆς Σικελίας

205. Τσ. Μόραν.

ὡς αὐτοτελῆ, περιορισμένη ἐπιχείρηση, δίχως συνέχεια. Γι' αὐτό, στὶς 25 Μαΐου 1943, σὲ σύσκεψη μὲ τὸν Ρ. καὶ τοὺς ἐπιτελεῖς τους:

> *«ρώτησε νὰ μάθει, γιὰ ποιὸ λόγο τὰ Ἐπιτελεῖα τῶν Συνδυασμένων Ἐπιχειρήσεων (ἀμερικανοαγγλικά, ἀλλὰ στὴν οὐσία διευθυνόμενα ἀπὸ τοὺς Ἀμερικανοὺς) δὲν ἔδωσαν ἐντολές, ὥστε, μετὰ τὴν κατάκτηση τῆς Σικελίας, νὰ ἀκολουθήσει εἰσβολὴ στὴν Ἰταλία. Γιατί τό Συνδυασμένο Ἐπιτελεῖο ἔμενε ἱκανοποιημένο, μόνο μὲ τὴν κατάληψη τῆς Σικελίας; Αὐτὸ θὰ ἦταν ἀποτέλεσμα τῶν ἐπιχειρήσεων γιὰ ὁλόκληρο τὸ 1943 καὶ γι' αὐτὸ θὰ ἔπρεπε νὰ περηφανεύονται οἱ ἰσχυρὲς δυνάμεις, τὶς ὁποῖες διέθεταν οἱ Σύμμαχοι στὴ Μεσόγειο; Καὶ ἐφ' ὅσον ἡ εἰσβολὴ στὴν Γαλλία εἶχε ὁρισθεῖ γιὰ τὸν Μάϊο τοῦ 1944, ἦταν σωστὸ νὰ μένουν ἀχρησιμοποίητα γιὰ ἕνα χρόνο, ἑνάμισυ ἑκατομμύριο ἀπὸ τὰ καλύτερα στρατεύματά μας;»*[206]

8. Ὁ Τσῶρτσιλ ἔχει δίκιο. Πράγματι, ὁ Ρ. δὲν ἐπιθυμεῖ ἐνέργεια στὴν Ἰταλία. Φοβᾶται, μήπως μία ταχεῖα, ἐντυπωσιακὴ καὶ μὲ μικρὸ κόστος ἐπιτυχία, θὰ ἐνισχύσει τὰ σχέδια τοῦ Τσῶρτσιλ (Βαλκάνια - ἀνατολικοκεντρικὴ Εὐρώπη) σὲ βάρος τῶν δικῶν του (Γαλλία - Δυτικὴ Εὐρώπη).

9. Δὲν ἔχει ἄδικο. Ἂν ἡ Ἰταλία, μὲ τὴν ἀπόβαση καὶ τὴν βοήθεια τῶν Ἀγγλοαμερικανῶν, καταφέρει νὰ ἀποσπασθεῖ ἀπὸ τὴν Γερμανία, ὁλόκληρη ἡ Ἰταλικὴ χερσόνησος, τὸ Ἰόνιο, τὸ Αἰγαῖο, ἡ Ἀδριατικὴ καὶ μεγάλο μέρος τῆς Βαλκανικῆς θὰ περιέλθουν στὸν ἔλεγχο τῶν Συμμάχων. Διότι, Ἰταλικὲς δυνάμεις κατέχουν τὰ νησιὰ τοῦ Ἰονίου καὶ τοῦ Αἰγαίου, τὴν Ἀλβανία καὶ σημαντικὰ τμήματα τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Γιουγκοσλαβίας. Αὐτὴ ἡ ἐξέλιξη, θὰ παρέσυρε τὴν Βουλγαρία, τὴν Ρουμανία, τὴν Οὐγγαρία. Ὁπότε νέα κατάσταση θὰ διαμορφωνόταν, ἡ ὁποία θὰ ἔδινε στὸν πόλεμο

---

206. Τσ. Μόραν.

ὁλότελα διαφορετικὴ τροπή, ἡ ὁποία θ' ἀνέτρεπε τὰ σχέδια τοῦ Ροῦζβελτ.

10. Ὁ Ροῦζβελτ ἑλίσσεται. Συμφωνεῖ γιὰ ἀπόβαση στὴν Ἰταλία. Ὅμως, αὐτὴ δὲν θὰ γίνει στὸν βορρᾶ, ἀπὸ Σαρδηνία-Κορσική. Τὴν θέλει ἀπὸ τὴν Σικελία, στὸ νοτιώτατο ἄκρο τῆς Ἰταλίας. Διαλέγει τὸν πιὸ μακρύ, κοπιαστικό, ἐπώδυνο, χρονοβόρο καὶ ἀναποτελεσματικὸ δρόμο. Γιατί;

11. Ἀπάντηση: Ἐπειδή, ἀκολουθῶντας τὸν δρόμο τοῦ νότου, οἱ Δυτικοί:

i) Θὰ ἐπέφεραν παράταση τῶν ἐπιχειρήσεων.
ii) Θὰ καθυστεροῦσαν νὰ φθάσουν ἢ καὶ δὲν θὰ ἔφθαναν ποτὲ (ὅπως καὶ ἔγινε) στὴν Κεντρικὴ Εὐρώπη, ἀφήνοντας τὴν Γιουγκοσλαβία, τὴν Πράγα καὶ τὴν Βιέννη στοὺς Ρώσους.
iii) Θὰ γίνονταν αἴτιοι ὁλοσχεροῦς καταστροφῆς τῆς Ἰταλίας.
iv) Θὰ τορπίλλιζαν τὶς φιλοσυμμαχικὲς ἰταλικὲς δυνάμεις, παρέχοντας στοὺς Γερμανοὺς τὴν δυνατότητα νὰ τὶς ἐξουδετερώσουν.
v) Θὰ ἔδιναν τὸν χρόνο στοὺς Γερμανούς, μὲ ἐπιβραδυντικὲς ἐπιχειρήσεις στὸ νότο, νὰ ἑτοιμάσουν γερὴ ἄμυνα στὴν βόρεια Ἰταλία, πρᾶγμα, το ὁποῖο θὰ ἐπέτρεπε καὶ κάποια ἀνασύνταξη τῶν μουσσολινικῶν. (Ἔτσι, στήθηκε ἡ Κοινωνικὴ Δημοκρατία τοῦ Σαλό).

Αὐτὲς οἱ προοπτικὲς ὑπηρετοῦν τὰ σχέδια τοῦ Ροῦζβελτ.

II

Ἡ Ἰταλία δῶρο στοὺς Γερμανοὺς

«Ἡ δημοκρατική μου συνείδηση δὲν μοῦ ἐπιτρέπει νὰ διαπραγματευθῶ μὲ τοὺς Ἰταλούς». (Φρ. Ντ. Ροῦζβελτ, Ἰούλιος 1943)

α) Ἐν ὀνόματι τῆς Δημοκρατίας

«Ἡ δήλωση τοῦ Μπαντόλιο, ὅτι ἡ Ἰταλία θὰ συνεχίσει τὸν ἀγῶνα στὸ πλευρὸ τῆς Γερμανίας, γίνεται δεκτὴ στὴν Οὐάσιγκτων μὲ ἀνακούφιση». (Ρ. Καρτιέ, *«Ἱστορία τοῦ Β' Παγκοσμίου Πολέμου»*)

Δ**έκα Ἰουλίου 1943**: Οἱ Ἀγγλοαμερικανοὶ ἀποβιβάζονται στὴν Σικελία. Ἐπιτυχία.

25 Ἰουλίου: Ἀνατροπὴ τοῦ Μουσσολίνι. Νέος πρωθυπουργός, ὁ στρατάρχης Μπαντόλιο, ὁ ὁποῖος ἀρχίζει ἀμέσως προσπάθειες γιὰ χωριστὴ ἀνακωχὴ ἢ καὶ προσχώρηση στοὺς Συμμάχους.

2. Τί κάνει ὁ Ροῦζβελτ; Ὅ,τι μπορεῖ, γιὰ νὰ ἀποτρέψει τὴν μετάσταση τῆς Ἰταλίας. Ἡ πρόφαση ὑπάρχει.

Στὶς 28 Ἰουλίου, ὁ Μπαντόλιο δηλώνει ὅτι ἡ χώρα του *«θὰ συνεχίσει τὸν πόλεμο στὸ πλευρὸ τῆς Γερμανίας»*. Τὸ τέχνασμα εἶναι διαφανές. Ἄλλωστε, ὁ Μπαντόλιο, πίσω ἀπὸ τὴν πλάτη τῶν ὑποτιθεμένων «συμμάχων» του, ἐπιδιώκει, ἐναγωνίως, ἐπαφὴ μὲ τοὺς Ἀμερικανοάγγλους. Ὁ Χίτλερ τὸ εἶχε προβλέψει, ἀπὸ τὶς 26 Ἰουλίου. Εἶπε:

«Οἱ Ἰταλοὶ θὰ μοῦ ποῦν πὼς συνεχίζουν τὸν πόλεμο. Φυσι-

κά, αὐτὸ θὰ εἶναι ψέμμα. Πρόκειται ν' ἀρχίσουν διαπραγματεύσεις μὲ τοὺς Ἄγγλους».

Καὶ ἀρχίζει νὰ ἑτοιμάζεται γιὰ τὴν κατάληψη τῆς Ἰταλίας καὶ τῶν βαλκανικῶν περιοχῶν, οἱ ὁποῖοι ἐλέγχονται ἀπὸ ἰταλικὰ στρατεύματα. Καὶ ὁ Ροῦζβελτ; Προσποιεῖται ὅτι πιστεύει τὴν δήλωση τοῦ Μπαντόλιο καὶ ὅτι τὴν παίρνει κατὰ γράμμα. Γι' αὐτὸ ὅπως γράφει ὁ Ρ. Καρτιέ, ἡ ἐν λόγῳ δήλωση

«γίνεται δεκτὴ στὴν Οὐάσιγκτων μὲ ἀνακούφιση».[207]

3. Γιὰ νὰ ἐξαναγκάσει τοὺς Ἰταλοὺς νὰ συνεχίσουν μέχρις ἐσχάτων τὸν πόλεμο στὸ πλευρὸ τῶν Γερμανῶν, ὁ Ρ. ἀναιρεῖ τὴν ἔκκληση, τὴν ὁποία μαζὶ μὲ τὸν Τσῶρτσιλ εἶχαν ἀπευθύνει πρὸς τὸν Ἰταλικὸ λαό, πρὶν ἀπὸ τὴν εἰσβολὴ στὴν Σικελία. Τότε, τὸν εἶχαν καλέσει *«νὰ ἐγκαταλείψει τὸ φασιστικὸ καθεστὼς καὶ νὰ ἐπιστρέψει στὴν δημοκρατική του παράδοση»*. Τώρα, ποὺ τὸ φασιστικὸ καθεστὼς κατέρρευσε καὶ τὸ νέο καθεστὼς ἐπιδιώκει εἰρήνη, ὁ Ροῦζβελτ σπεύδει μόνος του, χωρὶς τὸν Τσῶρτσιλ, νὰ διευκρινίσει:

«Ἡ ἀπαίτηση γιὰ ἄνευ ὅρων παράδοση ἐξακολουθεῖ νὰ ἰσχύει, κατὰ τρόπο ἀπόλυτο, γιὰ τὴν Ἰταλία».

Ἄρα, ὑποδεικνύει στοὺς Ἰταλοὺς ὅτι δὲν ἔχουν ἄλλην ἐκλογή: ὀφείλουν νὰ συνεχίσουν τὸν πόλεμο.

4. **Εἶναι φανερό. Δὲν θέλει τὴν συντόμευση τοῦ πολέμου. Καί, ἐπίσης, δὲν θέλει ἕνα τμῆμα τῆς Εὐρώπης ν' ἀποφύγει τὴν καταστροφή, ἡ ὁποία ἤδη ἔχει ἀρχίσει.** Στὶς 19 Ἰουλίου ἡ ἀμερικανικὴ ἀεροπορία ἔρριξε 1000 τόννους βομβῶν στὴν Ρώμη, τὴν πρωτεύουσα τοῦ δυτικοῦ Χριστιανισμοῦ. Νεκροὶ ἄμαχοι: 2.000

5. Γιὰ νὰ δικαιολογήσει τὴν στάση του, ὁ Ρ. λέει ὅτι ἡ «δημοκρατικὴ συνείδησή» του δὲν τοῦ ἐπιτρέπει:

---

207. *«Ἱστορία τοῦ Β' Παγκοσμίου Πολέμου».*

i) Νὰ διαπραγματευθεῖ μὲ τὴν δυναστεία τῆς Σαβοΐας, ἡ ὁποία ἐδέχθη καὶ ἐστήριξε τὸ φασιστικὸ καθεστώς.
ii) Νὰ συζητήσει ὁ,τιδήποτε μὲ τὸν στρατάρχη Μπαντόλιο, ὁ ὁποῖος ὑπῆρξε τὸ κυριώτερο στρατιωτικὸ ὄργανο τοῦ Μουσσολίνι, ὁ κατακτητὴς τῆς Αἰθιοπίας καὶ ὁ σχεδιαστὴς τῆς εἰσβολῆς στὴν Ἑλλάδα.
iii) «Νὰ δώσει χάρη» στὸ νέο καθεστὼς τῆς Ἰταλίας, τὸ ὁποῖο ἀνέτρεψε τὸν Μουσσολίνι.

Τὸ alter ergo τοῦ Ροῦζβελτ, ὁ Χ. Χόπκινς, γράφει:

> *«Καμμιὰ ἐλαστικότητα τῆς φαντασίας μου δὲν κατορθώνει νὰ μοῦ παραστήσει τὸν Βίκτωρα Ἐμμανουὴλ καὶ τὸν Μπαντόλιο ὡς δημοκρατικὴ μορφὴ διακυβερνήσεως τῆς Ἰταλίας».*

Συνεπῶς: Ἀφοῦ ἡ Ἰταλία δὲν ἔχει (καὶ φυσικὰ εἶναι ἀδύνατον νὰ ἔχει) δημοκρατικὴ διακυβέρνηση, τῆς ἀπαγορεύεται νὰ προσχωρήσει στοὺς Συμμάχους. Θὰ κατακτηθεῖ Manu Militari!

6. Ἀπὸ τὴν στάση τοῦ Ρ. καὶ ἰδίως ἀπὸ τὶς δικαιολογίες, τὶς ὁποῖες ἐπικαλεῖται, συνάγεται καὶ κάτι ἄλλο: Δὲν θέλει ἁπλῶς νὰ νικήσει τοὺς ἐχθρούς του. Θέλει καὶ νὰ τοὺς ἐπιβάλει τὴν μορφὴ διακυβερνήσεώς τους. Ἡ μορφὴ αὐτὴ εἶναι ὁ κοινοβουλευτισμός: Μήπως τὸ κάνει γιὰ λόγους ἰδεολογικούς; Σίγουρα ὄχι, ἀφοῦ ὁ ἴδιος στὴν οὐσία ἔχει ἐπιβάλει τὴν προσωπικὴ ἐξουσία του στὶς ΗΠΑ καὶ εἶναι σύμμαχος τοῦ Στάλιν. Ἄλλωστε, ὁ ἀληθινὸς δημοκράτης δὲν θὰ ἐπεδίωκε νὰ ἐπιβάλει βιαίως στὰ ἄλλα ἔθνη τὸ καθεστὼς τῆς δικῆς του προτιμήσεως. Τότε, γιατί; Ἀπάντηση: Διότι, μὲ αὐτό, θὰ μπορεῖ εὐκολώτερα νὰ ἐπιβάλει στοὺς ἄλλους τὴν θέλησή του ὡς ἐπικυρίαρχος.[208]

208. Γιὰ τὸν ἴδιο λόγο, ἄλλωστε, μετὰ τὴ νίκη τους στὸν Πελοποννησιακὸ πόλεμο, οἱ Σπαρτιᾶτες, ὑπεστήριξαν στὴν Ἀθήνα ὄχι τοὺς ἰδεολογικοὺς τους συγγενεῖς,

7. Ἐπειδή, λοιπόν, ὁ δημοκράτης Ρ. δὲν καταδέχεται νὰ συζητήσει μὲ μή δημοκράτες, πρέπει νὰ συνεχισθεῖ ὁ ἰταλικὸς πόλεμος. Νὰ σκοτωθοῦν ἑκατοντάδες χιλιάδες ἄνθρωποι. Νὰ σαρωθεῖ ἡ Ἰταλία ἀπὸ τὸ νοτιώτατο ὥς τὸ βορειότατο ἄκρο της. Νὰ παραταθεῖ ἡ κατοχὴ στὰ Βαλκάνια. Νὰ καθυστερήσει ὁ τερματισμὸς ὁλοκλήρου τοῦ πολέμου.

> *«Δημοκρατία! Δημοκρατία! Πόσα ἐγκλήματα διαπράττονται στὸ ὄνομά σου»!*[209]

β) Ἡ (μὴ) «πονηρὰ Ἀλβιών»

> ***«Οἱ Ἄγγλοι θέλουν νὰ θυσιάσουν τὴν ἀπόβαση στὴν Γαλλία στὸ βωμὸ τῆς Μεσογειακῆς πολιτικῆς τους. Δὲν θὰ πέσουμε στὴν παγίδα τους».*** **(Χένρυ Στίμσον, ὑπουργὸς Πολέμου τῶν ΗΠΑ, Αὔγουστος 1943)**

1. **17 Αὐγούστου 1943**: Οἱ Γερμανο-Ἰταλοὶ ἐκκενώνουν τὴν Σικελία. 40.000 Γερμανοὶ καὶ 62.000 Ἰταλοὶ περνοῦν στὴν ἠπειρωτικὴ Ἰταλία, χωρὶς οὐσιαστικῶς νὰ ἐνοχληθοῦν. Μαζί τους παίρνουν 10.000 ὀχήματα, 47 ἅρματα μάχης, 135 κανόνια. Κάπως περίεργη αὐτὴ ἡ ἀνοχὴ τῶν Συμμάχων, ἡ ὁποία θὰ ἐνισχύσει τὴν κατάληψη τῆς Ἰταλίας ἀπὸ τοὺς Γερμανούς.

2. Πράγματι, Ἰταλοὶ καὶ Γερμανοὶ ἔχουν ἀποδυθεῖ σ' ἕνα παιχνίδι ἀλληλοεξαπατήσεως. Οἱ πρῶτοι προσπαθοῦν νὰ πείσουν τοὺς δεύτερους ὅτι παραμένουν στὸ πλευρό τους, ὥστε νὰ κερδίσουν χρόνο, γιὰ νὰ συμφωνήσουν μὲ τοὺς Ἀγγλοαμερικανούς. Οἱ δεύτεροι, προσπαθοῦν, ἐπίσης, νὰ κερδίσουν χρόνο γιὰ νὰ προλάβουν νὰ

τοὺς ὀλιγαρχικούς, ἀλλὰ τοὺς ἀντίθετούς τους δημοκρατικούς. Μὲ τοὺς δεύτερους, θὰ μποροῦσαν ἀνετώτερα νὰ κρατοῦν τὴν Ἀθήνα ἀδύναμη καὶ ὑποταγμένη.

209. Λόγος τῆς κυρίας Ρολλὰν, καθὼς τὴν ὁδηγοῦσαν στὴν λαιμητόμο, ἐπὶ Γαλλικῆς Ἐπαναστάσεως.

καταλάβουν τὴν Ἰταλία καὶ τὶς περιοχές, τὶς ὁποῖες αὐτὴ ἔλεγχε (Ἰόνιο, Αἰγαῖο, Ἀλβανία, τμήματα Ἑλλάδος καὶ Γιουγκοσλαβίας), πρὶν ἀπὸ τὴν μεταπήδησή της στὸ ἄλλο στρατόπεδο καὶ πρὶν ἀπὸ τοὺς Συμμάχους.

3. **6 Αὐγούστου**: Οἱ Γερμανοὶ περνοῦν τὰ βόρεια σύνορα τῆς Ἰταλίας καὶ προωθοῦνται πρὸς νότον. Οἱ Ἰταλοὶ πασχίζουν ἐναγωνίως νὰ ἔρθουν σὲ ἐπαφὴ μὲ τοὺς Ἀμερικανοάγγλους. Ὁ μαρκήσιος **Ἀζέτα**, πρώην διευθυντὴς τοῦ πολιτικοῦ γραφείου τοῦ Τσιάνο, ὡς «ἡμιεπίσημος» ἀπεσταλμένος τοῦ Μπαντόλιο, ἔρχεται σὲ ἐπαφὴ μὲ τὸν Βρεταννὸ πρεσβευτὴ στὴ Λισσαβῶνα, **Κάμπελ**. Δὲν ὑπάρχει καμμιὰ ἀμφιβολία. Ὅπως γράφει ὁ Ρ. Καρτιέ:

> *«Πρόθεση, σκοπὸς καὶ λόγος ὑπάρξεως τοῦ νέου καθεστῶτος εἶναι νὰ συνάψει χωριστὴ εἰρήνη μὲ τοὺς Συμμάχους».*

4. Ὁ Ρ. δὲν θέλει. Ἀρνεῖται τὶς ἐπαφές. Οἱ Ἰταλοὶ συνεχίζουν τὶς ἀπεγνωσμένες προσπάθειές τους. Τὸ ἐπιχειροῦν μὲ τὸν **Μπέριο**, γενικὸ πρόξενό τους στὴν Ταγγέρη. Ὅμως, δὲν ἔχουν χρόνο. Οἱ Γερμανοὶ ἔρχονται! Ἔτσι, κάνουν ἕνα τολμηρὸ βῆμα.

15 Αὐγούστου: Ὁ νέος Ἀρχηγὸς τοῦ ΓΕΣ, στρατηγὸς **Καστελάνο,** φθάνει μὲ πλαστὸ διαβατήριο, στὴν Μαδρίτη. Συναντᾶ τὸν Βρεταννὸ πρεσβευτὴ σὲρ **Σάμουελ Χόαρ** καὶ τοῦ προτείνει τὴν μεταπήδηση τῆς Ἰταλίας στὸ συμμαχικὸ στρατόπεδο.

5. Ὁ Ρ. ἀπαντᾶ, μὲ τὴν συστηματικὴ καταστροφὴ τῶν ἰταλικῶν πόλεων. Τὴν ὥρα ποὺ ὁ Καστελᾶνο διαπραγματεύεται στὴ Μαδρίτη, τὸ Μιλᾶνο, τὸ Τορῖνο, ἡ Γένοβα, ἡ Ρώμη, βομβαρδίζονται, ἐπανειλημμένως καὶ ἀμειλίκτως ἀπὸ τὴν ἀμερικανικὴ ἀεροπορία.

6. Ὁ ὑπουργὸς Πολέμου τοῦ Ρ., **Χένρυ Στίμσον**, ἀντιδρᾶ στὶς ἀγγλοϊταλικὲς ἐπαφές. Ἐκφράζει τὴν ἄποψη ὅτι ἡ Μ. Βρεταννία καὶ προσωπικῶς ὁ Τσῶρτσιλ, θέλουν νὰ ἐκδικηθοῦν γιὰ τὴν ἀποτυχία τους στὰ Δαρδανέλλια τὸ 1915! Κατὰ τὸν Στίμσον, ἡ υἱοθέτηση τῆς γραμμῆς Τσῶρτσιλ γιὰ ἀποδοχή, στήριξη καὶ πλήρη

ἀξιοποίηση τῆς Ἰταλικῆς ἀποστασίας ἀποτελεῖ «παγίδα», πρὸς τὴν ὁποία ἐξωθεῖ τὶς ΗΠΑ ἡ πονηρὴ Ἀλβιών. Ὁ Ρ. δὲν πέφτει στήν... «παγίδα». Ἀποκρούει μὲ ἐπιμονὴ τὶς εἰσηγήσεις τῶν Βρεταννῶν. Οἱ προτάσεις τῶν Ἰταλῶν δὲν γίνονται δεκτές.

7. Τὴν ἴδια στιγμή, οἱ Γερμανοί, βέβαιοι ὅτι οἱ Σύμμαχοι θὰ ἐπωφεληθοῦν πλήρως ἀπὸ τὴν Ἰταλικὴ ἀποστασία, πασχίζουν ἁπλῶς νὰ περιορίσουν κάπως τὶς προβλεπόμενες ἐπιπτώσεις. Στὶς 15 Αὐγούστου 1943, γερμανοϊταλικὴ στρατιωτικὴ σύσκεψη κορυφῆς συνέρχεται στὸ Μιλᾶνο (Γιόντλ, Ροάτα, Ρόμμελ, Κέσελρινγκ, Ρίντελεν). Σ' αὐτήν, οἱ Γερμανοὶ ἀνακοινώνουν τὸ σχέδιό τους γιὰ ἐγκατάλειψη τῆς Ἰταλίας ὥς τὴν γραμμὴ Πίζα - Φλωρεντία - Ραβέννα, ὅπου θὰ πολεμήσουν μέχρις ἐσχάτων. Ἤδη, ἄλλωστε, ἔχουν ἀρχίσει νὰ ἐφαρμόζουν αὐτὸ τὸ σχέδιο. Ἡ Σικελία ἐγκαταλείφθηκε στοὺς Ἀμερικανοάγγλους, μέσα σὲ 38 ἡμέρες, ἐνῶ γιὰ τὴν Τυνησία χρειάστηκαν 6 μῆνες. Ἡ στάση τοῦ Ροῦζβελτ, ὅμως, θ' ἀλλάξει τὴν κατάσταση. Θὰ χρειασθοῦν περισσότερο ἀπὸ ἕνας χρόνος, ἄφθονο αἷμα καὶ σωροὶ ἐρειπίων, γιὰ νὰ φθάσουν οἱ Ἀμερικανοάγγλοι στὴν γραμμὴ Πίζα - Φλωρεντία - Ραβέννα. Ἐκεῖ, ὅπου μποροῦσαν νὰ φθάσουν ἀμέσως.

γ) Τὸ χαρτὶ ποὺ δὲν παίχτηκε

1. **24 Αὐγούστου**: Ἀμερικανοαγγλικὴ διάσκεψη στὸ Κεμπέκ. Συζητεῖται καὶ τὸ θέμα: «Μεσόγειος ἢ δυτικὴ Εὐρώπη;» Οἱ Ἄγγλοι προτιμοῦν τὴν πρώτη ὅπου ἡ Ἰταλικὴ μεταστροφὴ δημιουργεῖ τὶς εὐνοϊκώτερες δυνατὲς συνθῆκες. Ὁ Ρ. ἐπιμένει γιὰ τὴν δεύτερη. Καί, ὅπως πάντα, ἐπιβάλλει τὴν ἄποψή του.

2. Μετὰ ἀπὸ τὴν ἐπιβολὴ τῶν ρουζβελτιανῶν ἀπόψεων:

- ❑ Ἡ Ἰταλικὴ ἀποστασία δὲν θὰ ἀξιοποιηθεῖ.
- ❑ Ἡ Ἰταλία θὰ καταστραφεῖ.
- ❑ Τὸ Αἰγαῖο, ἡ Ἑλλάδα, τὰ Βαλκάνια θὰ ἀφεθοῦν στοὺς Γερ-

μανούς, τὴν στιγμή, κατὰ τὴν ὁποία ἡ κατάληψή τους εἶναι εὔκολη καὶ σὲ σύγκριση μὲ μιὰν εἰσβολὴ στὴν Γαλλία, ἁπλὸ παιχνιδάκι.

- Ἡ Τουρκία δὲν θὰ μπεῖ στὸν πόλεμο κατὰ τῆς Γερμανίας.
- Βαλκάνια —Ἀνατολικὴ Εὐρώπη θὰ ἀφεθοῦν στοὺς Ρώσους.

3. Στὸ Κεμπέκ, ὁ Ρ. προτείνει ἀρχικῶς τὴν **μὴ ἀνάληψη καμμιᾶς ἐπιχειρήσεως στὴν Ἰταλία καὶ γενικῶς τὸ κλείσιμο τοῦ μεσογειακοῦ μετώπου**. Τὸ ἐπιχείρημά του εἶναι ὅτι τὰ πάντα πρέπει νὰ διατεθοῦν γιὰ τὴν προετοιμασία τῆς ἀποβάσεως στὴν Γαλλία.

4. Ὁ Τσῶρτσιλ ἀντιτείνει ὅτι κάτι τέτοιο θὰ ἐπιτρέψει στοὺς Γερμανοὺς νὰ ἐπιδοθοῦν ἀπερίσπαστοι στὴν ἐνίσχυση τῆς ἄμυνάς τους στὴν δυτικὴ Εὐρώπη. Ἐνῶ μιὰ ἀπόβαση στὴν Ἰταλία, θὰ περισπάσει τοὺς Γερμανούς, θὰ ἀπορροφήσει τὶς ἐφεδρεῖες τους, θὰ τοὺς περισφίξει σὲ κλοιό.

5. Οἱ Ἀμερικανοὶ στρατιωτικοὶ (Μάρσαλ, Ἀϊζενχάουερ), μὲ καθαρῶς στρατιωτικὰ κριτήρια, συμφωνοῦν μὲ τὸν Τσῶρτσιλ. Τελικά, ὁ Ρ. «ὑποχωρεῖ» καὶ δέχεται τὴν ἀπόβαση στὴν Ἰταλία. Ὅμως, τὸ ξεκαθαρίζει: Θὰ πρόκειται γιὰ «**περιορισμένη ἐπιχείρηση**». Θὰ καλύψει μόνον τὴν Ἰταλία. Καὶ θὰ τῆς διατεθοῦν πολὺ περιορισμένες δυνάμεις.

6. Ὑποπτεύομαι ὅτι ἡ πρόταση τοῦ Ρ. γιὰ μὴ ἀπόβαση στὴν Ἰταλία καὶ γιὰ πλῆρες κλείσιμο τοῦ μεσογειακοῦ μετώπου ἦταν τέχνασμα. Στὴν πραγματικότητα μᾶλλον ἤθελε ἀκριβῶς αὐτό, τὸ ὁποῖο ἀπεφασίσθη. Μία περιορισμένη ἀπόβαση στὴν Ἰταλία, ἡ ὁποία θὰ ἐπέφερε τὴν αἱμορραγία, τὴν καταστροφὴ καὶ τὴν ὑποδούλωση τῆς χώρας. Προσποιήθηκε ὅτι δὲν ἤθελε τὴν ἀπόβαση, γιὰ νὰ κάνει τὸν Τσῶρτσιλ νὰ παραιτηθεῖ ἀπὸ τὶς δικές του προτάσεις γιὰ ἀποβάσεις στὸ Αἰγαῖο καὶ στὰ Βαλκάνια καὶ γιὰ εὐρύτερο μεσογειακὸ μέτωπο. Σὲ ἀντάλλαγμα, ὁ Ρ. δῆθεν «ὑπεχώρησε» στὸ θέμα τῆς ἀποβάσεως στὴν Ἰταλία.

δ) Ἡ ἐπιχείρηση ποὺ δὲν ἔγινε

> *«Ἡ πορεία τοῦ πολέμου στὴν Ἰταλία θὰ εἶχε πάρει διαφορετικὴ τροπὴ καὶ ἡ τελικὴ συντριβὴ τοῦ Γ' Ράϊχ θὰ μποροῦσε νὰ ἐπέλθει ἕνα ἔτος νωρίτερα».* (Γ. Σίρερ, *«Ἡ ἄνοδος καὶ ἡ πτώση τοῦ Γ' Ράϊχ»*)

Ενῶ ὁ Ρούζβελτ κωλυσιεργεῖ, οἱ Ἰταλοὶ ἐντείνουν τὶς ἀπελπισμένες προσπάθειές τους. Ὁ Μπαντόλιο στέλνει στὴν Λισσαβῶνα ἀντιπρόσωπό του τὸν στρατηγὸ **Τζιάκομο Ζανούσι.** Τὸν συνοδεύει ὁ ἐπιφανέστερος Βρεταννὸς αἰχμάλωτος πολέμου, ὁ στρατηγὸς **Ἄντριαν Κάρτον ντὲ Βάϊαρτ**, ὁ ὁποῖος γι' αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν σκοπὸ ἀφήνεται ἐλεύθερος ἀπὸ τοὺς Ἰταλούς.

2. Ἡ ἰταλικὴ πρόταση εἶναι αὐτή, τὴν ὁποία ὑπαγορεύει ὁ κοινὸς νοῦς: κατάληψη τῆς Ρώμης, μὲ αἰφνιδιαστικὴ ἐνέργεια τῶν Ἰταλῶν, οἱ ὁποῖοι θὰ βοηθηθοῦν ἀπὸ τοὺς Ἀμερικανοάγγλους. Στὴν περιοχὴ τῆς Ρώμης ὑπάρχουν 1 γερμανικὴ ἔναντι 6 ἰταλικῶν μεραρχιῶν. Οἱ Ἰταλοὶ ζητοῦν ἀπὸ τοὺς Ἀμερικανοάγγλους νὰ στείλουν στὴν Ρώμη 1 ἀερομεταφερόμενη μεραρχία. Τότε, Βασιλεὺς καὶ κυβέρνηση θὰ καλέσουν τοὺς Ἰταλούς, στρατὸ καὶ λαό, νὰ ἑνωθοῦν μ' αὐτήν. Ἡ ἴδια διαταγὴ θὰ δοθεῖ στὶς 6 ἰταλικὲς μεραρχίες. Ἔτσι, τὰ γερμανικὰ στρατεύματα νοτίως τῆς Ρώμης θ' ἀποκοποῦν καὶ θὰ αἰχμαλωτισθοῦν. Μ' αὐτὴν τὴν ἐνέργεια, ἡ προέλαση τῶν Ἀμερικανοάγγλων θ' ἀρχίσει, ὄχι ἀπὸ τὸ Στενὸ τῆς Μεσσήνης, ἀλλὰ ἀπὸ τὴν Ρώμη! Ὁ Ἀϊζενχάουερ υἱοθετεῖ τὴν ἰδέα. Καὶ ἀναθέτει τὸ ἔργο στὴν 82η ἀερομεταφερόμενη Ἀμερικανικὴ μεραρχία.

3. Τέτοια προσφορὰ εἶναι ἀδύνατον ν' ἀπορριφθεῖ —θὰ ἦταν σκάνδαλο. Ἔτσι, ὁ Ρούζβελτ, ὁ ὁποῖος συσκέπτεται μὲ τὸν Τσῶρτσιλ στὸ Κεμπέκ, ἐνδίδει. Διευκρινίζει, ὅμως, ὅτι ἐπιμένει στὴν «ἄνευ ὅρων παράδοση» τῆς Ἰταλίας καὶ ἀποσαφηνίζει, χωρὶς νὰ χρειάζεται, ὅτι στοὺς ἡττημένους θὰ ἐπιβληθεῖ ἀμείλικτη κατοχή. Ἀλλὰ προσποιεῖται. Ὅπως πάντοτε, ὅταν προσκόπτει σὲ σοβαρὸ ἐμπόδιο, ὁ Ρ. ἐκτελεῖ ὑποχωρητικὸ ἑλιγμό. Ἀποφεύγει τὴν ἀπευ-

θείας σύγκρουση. Ὅμως, δὲν ἐγκαταλείπει. Παρακάμπτει τὸ ἐμπόδιο ἀπὸ πλάγιους δρόμους. Καὶ τελικῶς ἐπιβάλλεται. Αὐτὸ θὰ γίνει καὶ τώρα. Μόλις φύγει ὁ Τσῶρτσιλ, ὁ Ρ. θὰ βρεῖ ἀφορμές, γιὰ νὰ ἀκυρώσει τὸ σχέδιο, ἀνακαλῶντας τὴν συγκατάθεσή του.

4. **31 Αὐγούστου**: Στὸ Συμμαχικὸ Γενικὸ Στρατηγεῖο, κοντὰ στὸ Παλέρμο, φθάνουν οἱ ἀπεσταλμένοι τῆς Ἰταλικῆς κυβερνήσεως, στρατηγοὶ **Ζανούσι καὶ Καστελᾶνο** (ἀρχηγὸς τοῦ Ἐπιτελείου). Ἐπιμένουν νὰ πραγματοποιηθεῖ ἀμέσως ἡ κατάληψη τῆς Ρώμης. Μιὰ περιορισμένη ἀπόβαση στὴ νότια Ἰταλία, λένε πολὺ λογικά, θὰ παραδώσει τὸν Βασιλέα, τὴν κυβέρνηση, τὸν στρατὸ καὶ τὸν λαὸ τῆς Ἰταλίας στὴν διάθεση τῆς γερμανικῆς ἐκδικητικότητας, ποὺ σίγουρα θὰ ξεσπάσει, μόλις ὑπογραφεῖ ἡ συνθήκη παραδόσεως.

5. Ἀπάντηση στοὺς Ἰταλούς: Παραδοθεῖτε χωρὶς ὅρους καὶ χωρὶς καμμιὰ ἐγγύηση. Παραδοθεῖτε, ἀλλὰ δὲν σᾶς ἐγγυώμεθα ὅτι θὰ γίνει ἡ ἐπιχείρηση τῆς Ρώμης. Τότε, μήπως ἔστω κάποια ἄλλη σοβαρὴ ἀποβατικὴ ἐνέργεια; Ὄχι, οὔτε αὐτό. Οἱ ἀπεσταλμένοι φεύγουν συντετριμμένοι γιὰ τὴν Ρώμη.

6. Τί συμβαίνει; Ὁ Ρ. ἔχει ἀποσύρει τὴν ἔγκρισή του γιὰ κατάληψη τῆς Ρώμης! Αἰτιολογικό: Οἱ Γερμανοὶ διαθέτουν 12.000 ἄνδρες στὴν Ρώμη καὶ ἄλλες 35.000 σὲ ἀκτῖνα 100 χλμ. Οἱ Ἰταλοὶ ἔχουν βεβαίως ὑπέρτερες δυνάμεις, ὄχι ὅμως καὶ ἀρκετὰ πυρομαχικά. Ἄρα... Ποιὸς τὰ λέει αὐτά; Ὁ Ἀϊζενχάουερ, ὁ ὁποῖος γιὰ ἄλλη μία φορὰ ἐκτελεῖ πειθηνίως τοὺς ἑλιγμούς, τοὺς ὁποίους ἐπιτάσσει ὁ Ρ. Ἡ Ρώμη ἀφήνεται στοὺς Γερμανούς.

7. **2 Σεπτεμβρίου**: Οἱ Σύμμαχοι ἀποβιβάζονται στὴν Ἰταλία. Ποῦ;

- ❑ Στὴν Ρώμη, ὅπως πρότειναν οἱ Ἰταλοὶ καὶ εἶχαν συμφωνήσει ὁ Ροῦζβελτ καὶ ὁ Τσῶρτσιλ στὸ Κεμπέκ; Ὄχι!
- ❑ Μήπως στὴ Γένουα, ὅπως εἰσηγήθηκε ὁ νοτιοαφρικανὸς πρωθυπουργὸς **Σμάτς** καὶ συμφώνησαν οἱ Βρεταννοί; Ὄχι! Ὁ Ροῦζβελτ ἀρνήθηκε νὰ διαθέσει τὰ ἀναγκαῖα γι' αὐτὸν τὸν σκοπὸ ἀποβατικὰ σκάφη.

- Τότε, ποῦ; Μὰ ἐκεῖ ποὺ ἐξ ἀρχῆς ἤθελε ὁ Ρούζβελτ. Στὸ Ρέτζιο (Ρήγιον) τῆς Καλαβρίας, στὴν ἠπειρωτικὴ παραλία τοῦ Στενοῦ τῆς Μεσσήνης, στο νοτιώτατο ἄκρο τῆς χερσονήσου. Ἔτσι, ὁ πόλεμος θὰ σαρώσει ἀργά, μεθοδικά, ἀδυσώπητα, ὁλόκληρη τὴν Ἰταλία, ἀπὸ τὴν νοτιότερη ὥς τὴν βορειότερη ἄκρη της.

ε) Οἱ 40 ἡμέρες

«Σὰν ἀπὸ θαῦμα, ὁ Χίτλερ πῆρε νέα παράταση ζωῆς». (Γ. Σίρερ, *«Ἡ Ἄνοδος καὶ ἡ Πτῶσις τοῦ Γ' Ράϊχ»*)

1. **2 Σεπτεμβρίου**: Οἱ ἀπεσταλμένοι τῆς κυβερνήσεως Μπαντόλιο ἐπιστρέφουν στὸ Παλέρμο. Δηλώνουν ὅτι εἶναι ἐξουσιοδοτημένοι νὰ ὑπογράψουν τὴν «ἄνευ ὅρων παράδοση», ἄν οἱ Σύμμαχοι τοὺς ἐγγυηθοῦν ὅτι θὰ εἰσβάλουν στὴν ἠπειρωτικὴ Ἰταλία.

'Απάντηση: Ἄν δὲν παραδοθεῖτε, ἡ Ρώμη (ποὺ ἔχει κηρυχθεῖ «ἀνοχύρωτη πόλη») θὰ ὑποστεῖ ἀφανιστικὸ βομβαρδισμὸ καὶ στοὺς Ἰταλοὺς θὰ ἐπιβληθοῦν σκληρὰ ἀντίποινα.

(Στὸ μεταξύ, ἡ ἀπόβαση στὸ νοτιώτατο ἄκρο τῆς Ἰταλίας ἔχει ἀρχίσει, ἀλλ' αὐτὸ δὲν ἀνακοινώνεται στοὺς Ἰταλοὺς ἀπεσταλμένους).

2. **3 Σεπτεμβρίου**: Ἡ κυβέρνηση Μπαντόλιο, ἡ ὁποία ξέρει πλέον γιὰ τὴν εἰσβολή, ἐξουσιοδοτεῖ τοὺς ἀπεσταλμένους της νὰ ὑπογράψουν τὴν παράδοση.

Ὁ Ἀϊζενχάουερ παρέστη στὴν ὑπογραφὴ καὶ ἔφυγε ἀμέσως. Ἄφησε στὸν Μπέντελ Σμὶθ τὸ ἄχαρο ἔργο νὰ πληροφορήσει τοὺς Ἰταλοὺς ὅτι ἡ νομικὴ ὑπόσταση τῆς χώρας τους καταλύεται ἐπ' ἀόριστον. Πάντως, συμφωνοῦν ἡ παράδοση νὰ μείνει μυστική, ὥστε ν' ἀποφευχθοῦν τὰ γερμανικὰ ἀντίποινα κατὰ τῶν Ἰταλῶν.

3. **8 Σεπτεμβρίου**: Ἀϊζενχάουερ καὶ Μπαντόλιο ἀνακοινώνουν τὴν παράδοση τῆς Ἰταλίας. Οἱ Γερμανοὶ ἀρχίζουν ἀμέσως τὸν ἀφοπλισμὸ τῶν Ἰταλικῶν στρατευμάτων στὴν Ἰταλία καὶ τὴν κατάλη-

ψη τῆς χώρας. Ἀφοπλίζουν, ἐπίσης, (καὶ σὲ ὁρισμένες περιπτώσεις ἐξοντώνουν) τὰ Ἰταλικὰ στρατεύματα στὰ νησιὰ τοῦ Ἰονίου καὶ τοῦ Αἰγαίου, στὴν Ἑλλάδα, στὴν Ἀλβανία, στὴν Γιουγκοσλαβία καὶ στὴν Γαλλία. Ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ κυβέρνηση τῆς Ἰταλίας μετὰ βίας κατορθώνουν νὰ διαφύγουν ἀπὸ τὴν Ρώμη, ὅπου εἰσβάλλουν οἱ Γερμανοί, στὴν Πεσκάρα καὶ ἀπὸ ἐκεῖ, διὰ θαλάσσης, στὸ Μπάρι.

4. **9 Σεπτεμβρίου**: Ὁ Συμμαχικὸς στόλος ἐμφανίζεται στὸν κόλπο τῆς Νεαπόλεως. Βλέποντάς τον, ὅλοι ὑποθέτουν ὅτι κατευθύνεται πρὸς τὴν Ρώμη, ὅπου οἱ 6 Ἰταλικὲς μεραρχίες μάχονται ἐναντίον 1 γερμανικῆς καὶ ὅπου βρίσκονται ὁ βασιλεύς καὶ ἡ κυβέρνηση Μπαντόλιο. Ὑποθέτουν ὅτι θὰ ἀποβιβάσει στρατεύματα, ἐνῶ τὰ ἀεροπλάνα θὰ ρίξουν καὶ ἀλεξιπτωτιστὲς στὰ ἀεροδρόμια, τὰ ὁποῖα βρίσκονται ἀκόμη σὲ Ἰταλικὰ χέρια. Ἔτσι, οἱ Σύμμαχοι θὰ προλάβουν νὰ ἐγκατασταθοῦν στὴν πόλη, πρὶν συρρεύσουν σ' αὐτὴν ἄλλες γερμανικὲς δυνάμεις. Ἀπατῶνται. Οἱ Σύμμαχοι δὲν πλέουν πρὸς τὴν Ρώμη. Ἀποβιβάζονται στὸ Σαλέρνο, ἐνῶ τὴν ἴδια ὥρα ἐκτελοῦν μικρότερη ἀπόβαση καὶ στὸν Τάραντα («Ἐπιχείρηση Χιονοστιβάς»).

5. Χτύπημα στὴ Ρώμη περίμενε καὶ ὁ διοικητὴς τῶν γερμανικῶν δυνάμεων στὴν Ἰταλία, στρατηγὸς Κέσσελριγκ. Γι' αὐτὸ (τὸ ἴδιο καὶ ὁ Χίτλερ) θεωρεῖ ὁλόκληρη τὴν δύναμή του, ἡ ὁποία βρίσκεται νοτίως τῆς Ρώμης (8 μεραρχίες) «**ὁριστικῶς ἀπωλεσθεῖσες**». Ἔσφαλλε. Διότι:

> *«Ἡ συμμαχικὴ διοίκηση δὲν ἐπωφελήθηκε ἀπὸ τὴν πλήρη κυριαρχία της στὴ θάλασσα ποὺ τῆς ἐπέτρεπε νὰ ἐνεργήσει ἀποβάσεις σχεδὸν παντοῦ καὶ στὶς δύο ἀκτὲς τῆς Ἰταλίας, οὔτε ἐκμεταλλεύθηκε τὴν συντριπτικὴ ἀεροπορικὴ ὑπεροχή της, ὅπως εἶχαν φοβηθεῖ οἱ Γερμανοί. Ἐπὶ πλέον, φαίνεται ὅτι δὲν κατεβλήθη καμμιὰ προσπάθεια ἀπὸ τὴν διοίκηση τοῦ Ἀϊζενχάουερ γιὰ τὴν χρησιμοποίηση τῶν μεγάλων ἰτα-*

λικῶν δυνάμεων σὲ συντονισμὸ μὲ τὶς ἀγγλοαμερικανικές, εἰδικώτερα τῶν 5 ἰταλικῶν μεραρχιῶν, οἱ ὁποῖες βρίσκονταν κοντὰ στὴ Ρώμη. Ἂν ὁ Ἀϊζενχάουερ τὸ εἶχε κάνει —τοὐλάχιστον αὐτὸ ἰσχυρίσθηκαν ἀργότερα ὁ Κέσσελριγκ καὶ ὁ ἐπιτελάρχης του, στρατηγὸς Ζίγκφριντ Βέστφαλ— ἡ θέση τῶν Γερμανῶν θὰ γινόταν ἀπελπιστική. Θὰ ἦταν ἁπλούστατα, πάνω ἀπὸ τὶς δυνάμεις τους νὰ πολεμήσουν τὴν στρατιὰ τοῦ Μοντγκόμερυ, ἡ ὁποία προήλαυνε ἀπὸ τὴν «μπόττα» πρὸς βορρᾶν τῆς χερσονήσου, νὰ ἀποκρούουν τὴν δύναμη εἰσβολῆς τοῦ Μάρκ Κλάρκ, ὁπουδήποτε ἀποβιβαζόταν καὶ ταυτόχρονα νὰ ἀντιμετωπίζουν καὶ τὶς μεγάλες ἔνοπλες ἰταλικὲς μονάδες, οἱ ὁποῖες βρίσκονταν ἄλλες ἀνάμεσά τους καὶ ἄλλες στὰ νῶτα τους.

Γι' αὐτό, ὁ Κέσσελριγκ καὶ ὁ Βέστφαλ ἔβγαλαν στεναγμὸ ἀνακουφίσεως, ὅταν ἡ 5η ἀμερικανικὴ στρατιὰ ἀποβιβάσθηκε ὄχι κοντὰ στὴ Ρώμη, ἀλλὰ νοτίως τῆς Νεαπόλεως, στὸ Σαλέρνο καὶ οἱ ἀλεξιπτωτιστὲς τῶν Συμμάχων δὲν ἐμφανίσθηκαν πάνω ἀπὸ τὰ ἀεροδρόμια τῆς Ρώμης. Ἡ ἀνακούφισή τους ἦταν ἀκόμη μεγαλύτερη, ὅταν οἱ ἰταλικὲς μεραρχίες παραδόθηκαν, σχεδὸν χωρὶς νὰ ρίξουν οὔτε ἕναν πυροβολισμό, καὶ ἀφοπλίσθηκαν. Αὐτὸ ἐσήμαινε ὅτι οἱ Γερμανοὶ μποροῦσαν πιὰ νὰ κρατήσουν τὴν Ρώμη καὶ πρὸς τὸ παρόν, ἀκόμη καὶ τὴ Νεάπολη. Αὐτὸ τοὺς ἔδινε τὴν κατοχὴ τῶν δύο τρίτων τῆς χερσονήσου, συμπεριλαμβανομένου τοῦ βιομηχανικοῦ βορρᾶ, τοῦ ὁποίου τὰ ἐργοστάσια θὰ παρῆγαν ὅπλα γιὰ τὴν Γερμανία. ***Σὰν ἀπὸ θαῦμα, ὁ Χίτλερ πῆρε νέα παράταση ζωῆς».***[210]

6. Ἡ περίεργη συμπεριφορὰ τοῦ Ἀϊζενχάουερ προκάλεσε τὶς διαμαρτυρίες τόσο τοῦ Ἀρχηγοῦ τοῦ ἀμερικανικοῦ ἐπιτελείου

210. Γ. Σίρερ: *«Ἄνοδος καὶ Πτῶσις τοῦ Γ' Ράϊχ».*

στρατηγοῦ, Τζώρτζ Μάρσαλ, ὅσο καὶ κυρίως, τοῦ Βρετανvικοῦ Ἐπιτελείου, ἀκόμη καὶ τοῦ στρατάρχη σὲρ Τζὼν Ντίλλ.

7. Ὁ Ἀϊζενχάουερ[211] καὶ ὁ ναυτικὸς ὑπασπιστής του, πλοίαρχος Χάρρυ Μπάτσερ[212] προβάλλουν διάφορες δικαιολογίες, γιὰ νὰ ἐξηγήσουν τὴν περίεργη ἀδράνειά τους, ὅπως ὅτι:

- Ἡ περιοχὴ τῆς Ρώμης ἦταν μακρυά.
- Δὲν διέθεταν ἀρκετὰ στρατεύματα.
- Οἱ Ἰταλοὶ εἶχαν καταληφθεῖ ἀπὸ ἡττοπάθεια.

Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι ὁ Ἀϊζενχάουερ ἐνεργοῦσε πάντα συμφώνως πρὸς τὶς ὑποδείξεις τοῦ προέδρου, ἀκόμη καὶ ὅταν αὐτὲς ἔρχονταν σὲ κατάφωρη ἀντίθεση πρὸς κάθε στρατιωτικὴ λογική. Σ' αὐτὸ τὸ συμπέρασμα ὁδηγεῖ ἡ συχνὰ «ἀκατανόητη» συμπεριφορὰ καὶ ἡ «παράλογη» τακτική, τὴν ὁποία ἀκολούθησε στὴν Β. Ἀφρική, στὴν Ἰταλία, στὴν Γαλλία (ὅταν ἐπέμενε νὰ μὴν καταλάβει τὸ Παρίσι) καὶ ἀργότερα, ὅταν μὲ περίεργες ἐνέργειες ἢ παραλείψεις του ἄφησε σκοπίμως στοὺς Ρώσους τὸ Βερολῖνο, τὴν Βιέννη καὶ τὴν Πράγα.

Οἱ Ἀμερικανοὶ δὲν πῆγαν στὴν Ρώμη, γιατὶ ἔτσι ἤθελε ὁ Ροῦζβελτ.

8. Γιὰ τὴν ἀπόβαση στὸ Σαλέρνο προβλήθηκε ὁ ἰσχυρισμὸς ὅτι ἀπέβλεπε στὴν ἄμεση κατάληψη τῆς Νεαπόλεως καὶ στὴν ἀπὸ ἐκεῖ ταχεῖα προέλαση τῶν Συμμάχων στὴν Ρώμη. Οὐσιαστικῶς ὅμως ἀπέτυχε. Γιὰ τὴν κατάληψη τῆς Νεαπόλεως χρειάσθηκαν 22 ἡμέρες. Καὶ γιὰ τὴν εἴσοδο στὴ Ρώμη, 9 μῆνες.

9. Ἀπὸ τὶς 25 Ἰουλίου ποὺ ἔπεσε ὁ Μουσσολίνι, ὣς τὶς 3 Σεπτεμβρίου ποὺ ὑπεγράφη ἡ παράδοση τῆς Ἰταλίας, χάθηκαν 40 ὁλόκληρες ἡμέρες. Τὸ διάστημα αὐτό, ἔδωσε στοὺς Γερμανοὺς τὴν

211. *«Σταυροφορία στὴν Εὐρώπη».*

212. *«Τὰ Τρία Χρόνια μου μὲ τὸν Ἀϊζενχάουερ».*

δυνατότητα νὰ ὀργανώσουν τὴν ἀντίδρασή τους, τόσο στὴν Ἰταλία ὅσο καὶ στὰ Βαλκάνια, στὸ Ἰόνιο καὶ στὸ Αἰγαῖο. Ἡ ἐγκατάλειψη ἐξ ἄλλου τοῦ ἐγχειρήματος γιὰ ἄμεση κατάληψη τῆς Ρώμης ἀπὸ τοὺς Ἀμερικανοάγγλους καὶ ἡ ἀπόβαση στὸ νοτιώτερο ἄκρο τῆς Ἰταλίας, ἐπέτρεψε στοὺς Γερμανοὺς νὰ προβάλουν ἄμυνα σπιθαμὴ πρὸς σπιθαμή, σ' ὅλο τὸ μῆκος τῆς χερσονήσου.

10. Ὁ Τσῶρτσιλ διεπίστωσε, μὲ πίκρα:

> *«Δώσαμε στοὺς Γερμανοὺς τὸν καιρὸ νὰ πάρουν ἀνάσα μετὰ τὴν πτώση τοῦ Μουσσολίνι».*

Σωστά. Ὅμως τὸν καιρὸ τὸν ἔδωσε ἕνας συγκεκριμένος ἄνθρωπος: ὁ Ρούζβελτ. Καὶ τὸν ἔδωσε ὄχι ἀπὸ ἀνοησία, ἀλλὰ ἐπειδὴ αὐτὸ ἐξυπηρετοῦσε ἀπολύτως συγκεκριμένους σκοπούς του.

III

Αἰνίγματα

«Ἡ διαταγὴ τοῦ Κλάρκ (ποὺ ἐπέτρεψε στοὺς Γερμανοὺς ν' ἀποφύγουν τὴν κύκλωση στὸν Ἄντσιο) εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα αἰνίγματα τῆς ἐκστρατείας στὴν Ἰταλία». (Amedeo Montemaggi)

α) Τῶν 7 μεραρχιῶν

«Οἱ Ἀμερικανοί, ἐνῶ ἔχουν πληθώρα στρατευμάτων, ἀρνοῦνται νὰ τὰ διαθέσουν». Ρ. Καρτιέ

Οκτώβριος 1943: Παρὰ τὸν χρόνο ποὺ ἔδωσαν στοὺς Γερμανοὺς καὶ τὰ περίεργα σφάλματά τους, οἱ Σύμμαχοι προχωροῦν γρήγορα. Ὑπολογίζουν ὅτι στὰ μέσα Νοεμβρίου θὰ μποῦν στὴ Ρώμη. Τότε, ἀκριβῶς, ἐκδίδεται μία ἀκατανόητη διαταγή. 7 ἐμπειροπόλεμες καὶ ἄριστα ἐξοπλισμένες Ἀμερικανικὲς μεραρχίες πρέπει νὰ ἐγκαταλείψουν ἀμέσως τὸ ἰταλικὸ μέτωπο! Γιὰ νὰ πᾶνε ποῦ; Στὴν Ἀγγλία! Ὅπου θὰ κάνουν τί; Θὰ περιμένουν, ἕως ὅτου λάβουν μέρος στὴν μεγάλη ἀπόβαση στὴν Γαλλία. Πράγματι, πῆγαν. Καὶ περίμεναν ὀκτὼ μῆνες!

Ἀποτέλεσμα; Ἡ συμμαχικὴ προέλαση ἀνακόπτεται. Ἡ Ρώμη χαρίζεται γιὰ δεύτερη φορὰ στοὺς Γερμανοὺς[213], οἱ ὁποῖοι βρί-

213. Ἡ πρώτη ἦταν τὸν Σεπτέμβριο τοῦ 1943, ὅταν, μὲ τὴν συνθηκολόγηση τῆς Ἰταλίας, οἱ Σύμμαχοι δὲν προχώρησαν σὲ κατάληψη τῆς πρωτεύουσάς της.

σκουν τὴν εὐκαιρία νὰ ὀργανώσουν μπροστά της τὴν ἀμυντικὴ «Γραμμὴ Γκούσταφ». Ἐκεῖ θὰ κρατήσουν γιὰ ἕξι ὁλόκληρους μῆνες τοὺς Συμμάχους καὶ θὰ τοὺς ματώσουν γερά. Ὁ Τσῶρτσιλ ζητᾶ τὴν ἀντικατάσταση τῶν ἀποσυρομένων ἐμπειροπολέμων δυνάμεων ἀπὸ 7 μεραρχίες νεοσυλλέκτων, οἱ ὁποῖοι θὰ σταλοῦν ἀπὸ τὶς ΗΠΑ. Ἀλλά, ὅπως γράφει ὁ Καρτιέ:

> *«Παρ' ὅλο ποὺ ἔχουν πληθώρα στρατευμάτων καὶ ἡ κρίση στὸν τομέα τῶν ἐμπορικῶν σκαφῶν ἔχει ξεπεραστεῖ, οἱ Ἀμερικανοὶ ἀρνοῦνται».*

β) Τοῦ Ἄντσιο

> *«Ὁ Κλάρκ κατέστρεψε τὸ σχέδιο γιά ἐξόντωση τῶν γερμανικῶν δυνάμεων στὴν Ἰταλία».* Στρατηγὸς Ἀϊζενχάουερ

Μάϊος 1944: Πάνω ἀπὸ ἕξι μῆνες, οἱ Σύμμαχοι εἶναι καθηλωμένοι μπροστὰ στὴ «**Γραμμὴ Γκούσταφ**», ἡ ὁποία ἐμποδίζει τὴν προέλασή τους πρὸς τὴν Ρώμη. Ὁ Τσῶρτσιλ ἀγωνιᾶ. Ἱδρώνει γιὰ νὰ πείσει τὸν Ροῦζβελτ νὰ γίνει ἀπόβαση στὸ Ἄντσιο, γιὰ νὰ παρακαμφθεῖ ἡ «Γραμμή». Ἡ ἐπιχείρηση ἐκτελεῖται ἀπὸ τὸ 6ο Ἀμερικανικὸ Σῶμα Πεζικοῦ. Ἐπιτυγχάνει. Οἱ Ἀμερικανοὶ προελαύνουν πρὸς τὸν στόχο τους, τὴν Ἀρτένα. Ἄν φθάσουν ἐκεῖ, οἱ Γερμανοὶ θὰ κυκλωθοῦν. Ἀπέχουν μόλις 4 χλμ., ὅταν ὁ ἐπικεφαλῆς τους, στρατηγὸς **Κλὰρκ**, δίνει μιὰ παράξενη διαταγή:

> *«Ἐγκαταλεῖψτε τὴν Ἀρτένα. Στραφεῖτε πρὸς τοὺς λόφους Ἀλμπάνο καὶ τὴν Ρώμη».*

Οἱ Γερμανοὶ ἀποφεύγουν τὴν κύκλωση. Καὶ ἀποσύρουν τὶς δυνάμεις τους πρὸς τὴ νέα γραμμὴ ἄμυνας ποὺ ὀργανώνουν, τὴν «Γοτθικὴ» (Πίζα - Ραβέννα). Γιατί ὁ στρατηγὸς Κλάρκ παραιτήθηκε ξαφνικὰ ἀπὸ τὸν σκοπὸ τῆς ἐπιχειρήσεως;

2. Ὁ Ἰταλὸς Amedeo Montemaggi[214] χαρακτηρίζει τὴν διαταγὴ τοῦ Κλάρκ ὡς:

> *«ἕνα ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα αἰνίγματα τῆς ἐκστρατείας στὴν Ἰταλία».*

Καὶ ὁ Ἄγγλος ἱστορικὸς Τριβέλυαν ἀναφέρει ὅτι οἱ Γερμανοὶ τὴν χαρακτήρισαν:

> *«τὸ θαῦμα τοῦ Κλάρκ».*

3. Ὁ Τσῶρτσιλ ἐξοργίζεται. Ὁ Ἀλεξάντερ γίνεται ἔξαλλος. Στὰ ἀπομνημονεύματά του κατηγορεῖ τὸν Κλάρκ ὅτι:

> *«κατέστρεψε τὸ σχέδιο γιὰ ἐξόντωση τοῦ μεγαλυτέρου τμήματος τῶν γερμανικῶν δυνάμεων στὴν Ἰταλία».*

Οἱ Βρεταννοὶ ἱστορικοὶ κατηγοροῦν τὸν Κλάρκ ὅτι παρέτεινε τὸν πόλεμο στὴν Ἰταλία. Γιατί τὸ ἔκανε;

4. Οἱ Ἀμερικανοὶ ἱστορικοὶ ἐξηγοῦν ὅτι ὁ Κλάρκ ἦταν «ἀνυπότακτος». Καὶ ὅτι παρεβίασε τὶς διαταγὲς ποὺ εἶχε, ἐπειδὴ ἑλκύσθηκε ἀπὸ τὸ ὅραμα τῆς κατακτήσεως τῆς Ρώμης. Ὁ ἴδιος, στὰ ἀπομνημονεύματά του, δικαιολογεῖται μὲ τὸν ἰσχυρισμὸ ὅτι:

> *«ἡ Ρώμη ἦταν μεγάλη ἀνταμοιβὴ γιὰ τὶς ἀμερικανικὲς δυνάμεις».*

Ὅμως ἀνταμοιβὴ γιὰ ἕναν στρατηγὸ δὲν εἶναι ἡ ἐντυπωσιακὴ εἴσοδός του σὲ μία πόλη —εἶναι ἡ ἧττα τοῦ ἐχθροῦ.

5. Τί συνέβη, λοιπόν; Τὴν ἀπάντηση τὴν παρέχει, ἄθελά του, ὁ ἴδιος ὁ Κλάρκ, στὰ ἀπομνημονεύματά του. Ἐκεῖ, ἀποκαλύπτει ὅτι ἕνα μῆνα πρίν, δηλαδὴ τὸν Ἀπρίλιο τοῦ 1944 εἶχε κληθεῖ **μυστικὰ** (= κρυφὰ ἀπὸ τὸν ἀνώτερο διοικητή του, ὁ ὁποῖος ἦταν ὁ Βρε-

---

214. Περιοδικὸ *«Ἱστορία»*, τ. 190, Ἀπρίλιος 1940, σ. 100.

ταννὸς Ἀλεξάντερ) στὴν Οὐάσιγκτων. Ἐκεῖ, λέει, εἶχε ἰδιαίτερες συνομιλίες μὲ τὸν Ρούζβελτ καὶ τὸν Μάρσαλ, γιὰ τὴν πορεία τῆς ἐκστρατείας στὴν Ἰταλία, στοὺς ὁποίους ἀνέπτυξε τὰ σχέδιά του γιὰ κατάληψη τῆς Ρώμης (ἀντὶ γιὰ κύκλωση τῶν Γερμανῶν). Καὶ καταλήγει:

«Εὐτυχῶς ὅλα ἐξελίχθηκαν, ὅπως τὰ εἶχα προβλέψει».

6. Θέλει νὰ πεῖ ὁ Κλάρκ ὅτι ὁ Ρούζβελτ καὶ ὁ Μάρσαλ ἐνέκριναν τὸ σχέδιό του, ἐρήμην τῶν Βρεταννῶν καὶ τοῦ γενικοῦ ἀρχηγοῦ τῆς ἰταλικῆς ἐκστρατείας, Ἀλεξάντερ, οἱ ὁποῖοι κρατήθηκαν, σκοπίμως, μέχρι τέλους, σὲ ἄγνοια τῶν πραγματικῶν προθέσεων τῶν Ἀμερικανῶν! Φυσικά, τὸ πιθανώτερο εἶναι ὅτι τὸ σχέδιο δὲν ἦταν τοῦ Κλάρκ, ὅπως ἀπὸ λόγους ἐγωϊσμοῦ διατείνεται, ἀλλὰ τοῦ Ρούζβελτ. Διαφορετικά, γιατί ὁ πρόεδρος νὰ καλέσει τὸν Κλάρκ στὴν Οὐάσιγκτων;

γ) Τοῦ «Ἄκμων»

«Ἡ ἐπιχείρηση «Ἄκμων» ἔσωσε τὸν στρατὸ τοῦ Κέσσελρινγκ». Amedeo Montenaggi

1. **4 Ἰουνίου 1944**: Οἱ Σύμμαχοι μπαίνουν ἐπὶ τέλους στὴν Ρώμη. Οἱ Γερμανοὶ ὑποχωροῦν ἐξαντλημένοι. Οἱ Σύμμαχοι προελαύνουν ἀκάθεκτοι.

17 Ἰουνίου: Ὁ **Μάρσαλ** φθάνει στὴν Ἰταλία. Καὶ τί κάνει; Ἀνακόπτει τὴν προέλαση τῶν Συμμάχων, οἱ ὁποῖοι ἐκμεταλλευόμενοι τὴν ἐπιτυχία τους μποροῦσαν νὰ προχωρήσουν πρὸς βορρᾶ. Τοὺς σταματᾶ. Καὶ ἀντὶ γιὰ τὴν βόρεια Ἰταλία τοὺς κατευθύνει πρὸς τή... νότια Γαλλία!

2. Εἶναι ἡ ἐπιχείρηση «Ἄκμων», «Ἀντι Ντράγκον» ἢ «Ἀνβίλ», στρατιωτικῶς ἐντελῶς ἄχρηστη. Γι' αὐτήν, ὁ Μάρσαλ, ἀποσπᾶ 7 ἐμπειροπόλεμες, τέλεια ἐξοπλισμένες μεραρχίες ἀπὸ τὸ ἰταλικὸ μέτωπο καὶ τὶς ἐξαποστέλλει σὲ μιὰν ὀφθαλμοφανῶς περιττὴ ἀπό-

βαση στὴ νότια Γαλλία. Μαζί τους, ἀποσπᾶ καὶ τὶς γαλλικὲς καὶ βορειοαφρικανικὲς δυνάμεις, οἱ ὁποῖοι μάχονται στὴν Ἰταλία καὶ ἦσαν ἰδιαιτέρως πολύτιμες λόγῳ ἐξειδικεύσεώς τους στὸν ὀρεινὸ πόλεμο.

3. Ὁ Amedeo Montemaggi, γράφει:

> *«Ἡ ἐπιχείρηση «Ἄκμων», ἡ ὁποία ἔσωσε τὸν στρατὸ τοῦ Κέσσελρινγκ μετὰ τὴν ἧττα του, νοτίως τῆς Ρώμης, μπορεῖ νὰ θεωρηθεῖ τὸ δεύτερο "ἀμερικανικὸ θαῦμα"».*[215]

Ἀκόμη καὶ ὁ αὐτουργὸς τοῦ «θαύματος τοῦ Ἄντσιο», στρατηγὸς Κλάρκ, στὰ ἀπομνημονεύματά του, ἀγανακτεῖ μὲ τὴν **«στρατηγικὴ τύφλωση»** τοῦ ἀρχηγοῦ του.

4. Ἦταν, ὅμως, ὁ «Ἄκμων» προϊὸν «στρατηγικῆς ἀνικανότητας» καὶ στρατηγικῆς τυφλώσεως τοῦ Μάρσαλ; Σίγουρα, ὄχι. Διότι τὴν ἐπιχείρηση ἐπέβαλε προσωπικῶς ὁ Ροῦζβελτ. Αὐτὸς τὴν παρουσίασε στὸν Τσῶρτσιλ, γιὰ πρώτη φορὰ στὸ Κεμπέκ, τὸν Αὔγουστο τοῦ 1943, θέλοντας νὰ τὸν κάνει νὰ ἀποβάλει κάθε ἐλπίδα γιὰ μελλοντικὴ ἐνέργεια στὰ Βαλκάνια, στὶς δυτικὲς ἀκτὲς τῶν ὁποίων οἱ Σύμμαχοι μποροῦσαν ἀνέτως νὰ ἀποβιβασθοῦν, ἐξορμῶντας ἀπὸ τὰ Ἀδριατικὰ παράλια τῆς Ἰταλίας.

5. Ὁ Τσῶρτσιλ ἀντιτάχθηκε, μὲ ὅλες του τὶς δυνάμεις, στὸ παράλογο σχέδιο. Ὑπεγράμμισε ὅτι ἡ ἐξασθένηση τῶν Συμμάχων στὴν Ἰταλία θὰ εἶχε ἀρνητικὲς συνέπειες στὴν ὅλη διεξαγωγὴ τοῦ πολέμου καὶ ὅτι μιὰ ἀπόβαση στὴ νότια Γαλλία δὲν ἐξυπηρετοῦσε ἀπολύτως κανένα σκοπό. Ὁ Χένρυ Στίμσον διεπίστωσε τότε:

> *«βασικὴ διάσταση μεταξὺ βρεταννικῶν καὶ ἀμερικανικῶν στρατηγικῶν ἀντιλήψεων».*

6. Ὁ Ροῦζβελτ ἐπέμεινε. Καὶ τὸν Ἀπρίλιο τοῦ 1944, ὁ «Ἄκμων»

---

215. Στὸ ἴδιο.

ὁρίσθηκε γιὰ τὶς 15 Αὐγούστου. Ὁ Τσῶρτσιλ ἀντιστάθηκε ὥς τὸ τέλος. Μὲ ἐπιστολή του πρὸς τὸν Ροῦζβελτ χαρακτήρισε τὴν ἐπιχείρηση «Ἄκμων»

> *«μεγάλο πολιτικὸ καὶ στρατηγικὸ σφάλμα, γιὰ τὸ ὁποῖο θὰ εἴμαστε ὑπεύθυνοι ἐμεῖς οἱ δύο».*

7. Ὁ στρατηγὸς **Ζουέν**, ἄν καὶ Γάλλος, ἀντιτάχθηκε ἐπίσης σθεναρῶς στὴν παράλογη ἐπιχείρηση. Ἐξήγησε ὅτι ἡ κοιλάδα τοῦ Πάδου ἦταν τὸ κλειδὶ τοῦ πολέμου, ἀφοῦ, ἀπὸ ἐκεῖ, μποροῦσε νὰ συνεχισθεῖ ἡ προέλαση πρὸς Αὐστρία —νότια Γερμανία.

> *«Ἀπὸ ἐδῶ, μέσα σὲ ἐλάχιστο χρονικὸ διάστημα, εἶπε, μποροῦμε νὰ φθάσουμε στὴν Βιέννη, τὴν Πράγα καὶ στὴν γραμμὴ τοῦ Ἔλβα».*

8. Ὁ Ροῦζβελτ, ὅμως, θέλει τοὺς Ρώσους στὴν Βιέννη καὶ στὴν Πράγα. Γι' αὐτό, ἐξασθενίζει τὸ μέτωπο τῆς Ἰταλίας, ἀποσπῶντας τὸ 6ο Ἀμερικανικὸ Σῶμα Στρατοῦ καὶ τὸ Γαλλικὸ Ἐκστρατευτικὸ Σῶμα, γιὰ νὰ τὰ στείλει στή... νότια Γαλλία! Σ' αὐτὲς τὶς δυνάμεις προσθέτει καὶ 1 μεραρχία πεζικοῦ καὶ 2 θωρακισμένες, τὶς ὁποῖες οἱ Γάλλοι εἶχαν συγκροτήσει στὴν Ἀλγερία.

9. Ἡ ἀπόβαση, ἡ ὁποία τελικῶς τιτλοφορεῖται «ἐπιχείρηση Ἀνβίλ», πραγματοποιεῖται στὶς 15 Αὐγούστου 1944. Ὁ ἀντιρρησίας **Ζουέν**, παρὰ τὶς λαμπρὲς ἱκανότητες ποὺ ἔδειξε στὴν Ἰταλία, ἀπομακρύνεται ἀπὸ τὴν ἐνεργὸ πολεμικὴ δράση.

10. Τὴ νότια Γαλλία φρουροῦν λίγα καὶ μέτριας ποιότητας γερμανικὰ στρατεύματα μὲ ἀτελῆ ὀχυρωματικὰ ἔργα. Ὅμως ὁ Ροῦζβελτ ρίχνει τεράστιες δυνάμεις 2.000 μεταγωγικὰ καὶ ἀποβατικὰ πλοῖα καὶ 300 πολεμικὰ συνοδείας, 1 ἀερομεταφερόμενη μεραρχία, 4 μεραρχίες πεζικοῦ, 2 θωρακισμένες κ.λπ. Ὅλα αὐτά, γιὰ τὴν κατάληψη τῆς χωρὶς καμμιὰ ἀξία γαλλικῆς Προβηγκίας.

11. Ἔτσι, ὁ Ροῦζβελτ ἐπιτυγχάνει τοὺς σκοπούς του:

- ❑ Ἡ προέλαση στὴν Ἰταλία ἀνακόπτεται.
- ❑ Ἡ ἀπόβασὴ στὰ Βαλκάνια ματαιώνεται.
- ❑ Ἡ Βιέννη, ἡ Πράγα, τὰ Βαλκάνια θὰ μείνουν στοὺς Ρώσους.

12. Ὁ Τσῶρτσιλ παθαίνει κρίση ἀνίσχυρης λύσσας. Ὅπως γράφει ὁ Μόραν, φώναζε:

> *«Θεέ μου, Θεέ μου, δὲν βλέπει, λοιπόν, ὅτι οἱ Ρῶσοι περισφίγγονται σὰν θηλειὰ γύρω ἀπ' τὴν Εὐρώπη; Ἔχουν κιόλας καταλάβει τὴν Πολωνία καὶ κανένας δὲν μπορεῖ νὰ πεῖ μὲ σιγουριὰ ὅτι δὲν θὰ μποῦν στὴν Τουρκία καὶ στὴν Ἑλλάδα!». Καὶ τότε κάνει μιὰ ὅλο ἀνυπομονησία, χειρονομία: ἦταν σὰν νά' λεγε, "Τί ὠφελοῦν τώρα ὅλα αὐτά; Πῶς νὰ τοῦ δώσω νὰ καταλάβει, ποῦ καταλήγουν ὅλα;"*
> *Ἡ Ἀμερικανικὴ ἀπόβαση στὴ Νότια Γαλλία ἦταν τὸ ἀποκορύφωμα. Δὲν βλέπει καμμιὰ «χρησιμότητα» σ' ὅλα αὐτά "Ἄχ, δυστυχισμένοι ἀνόητοι", λέει γιὰ τοὺς Ἀμερικανούς. Πολέμησε μὲ νύχια καὶ μὲ δόντια νὰ τοὺς ἀποτρέψει. Ἂν μόνον αὐτὲς οἱ δέκα μεραρχίες εἶχαν ἀποβιβασθεῖ στὰ Βαλκάνια... Ἀλλὰ οἱ Ἀμερικανοὶ δὲν θέλησαν νὰ τὸν ἀκούσουν: εἶχαν ὅλα κανονισθεῖ, λένε».*

13. Ὁ Τσῶρτσιλ ἐξακολουθεῖ νὰ κάνει λάθος ἐκτίμηση: Ὁ Ροῦζβελτ δὲν εἶναι καθόλου ἀνόητος. Ἀντίθετα: εἶναι τόσο σατανικὰ εὐφυής, ὥστε ὁ Τσῶρτσιλ ἀδυνατεῖ νὰ συλλάβει τὶς σκέψεις του.

14. Ὁ στρατηγὸς **Τζὼν Χάρντινγκ**, ἀρχηγὸς τοῦ ἐπιτελείου τοῦ Ἀλεξάντερ, λέει ὅτι ἡ ἀπόβαση στὴ νότια Γαλλία:

> *«ἀπετέλεσε τὸ μεγαλύτερο στρατηγικὸ σφάλμα τοῦ πολέμου».*

Καὶ ὁ Γερμανὸς Μπαίμλερ γράφει:

> *«Οἱ Ἀμερικανοὶ στρατιῶτες ματαίως ἔπεσαν στὸ Μόντε Κασίνο, στὶς ἀκτὲς καὶ στὰ βουνὰ τῆς Ἰταλίας. Οἱ στρατη-*

γοί τους κατέστρεψαν τὴ νίκη, ἡ ὁποία ἀνέβλυσε ἀπὸ τὸ αἷμα τους».[216]

> ***Γιὰ τὴν ἐπιχείρηση «Ἄκμων», ἡ ὁποία δὲν εἶχε (καὶ δὲν μποροῦσε νὰ ἔχει) κανένα ἀξιόλογο στρατιωτικὸ ἀποτέλεσμα, θυσιάστηκε ἡ ἀξιοποίηση τῆς νίκης στὴν Ρώμη καὶ ἡ δυνατότητα ταχείας ἐκδιώξεως τῶν Γερμανῶν ἀπὸ τὴν Ἰταλία. Μαζί τους θυσιάστηκαν καὶ οἱ ζωὲς δεκάδων χιλιάδων ἀνθρώπων.***

δ) Τῆς «Ἐλαχίστης Ἐμπλοκῆς»

Σ' ὅλη τὴν διάρκεια τῆς Ἰταλικῆς ἐκστρατείας, οἱ Ἀμερικανοὶ ἐφάρμοζαν συστηματικῶς τὴν «τακτικὴ τῆς ἐλαχίστης ἐμπλοκῆς».

- Ἐναντίον ὅλων τῶν εὐκαιριῶν, οἱ ὁποῖες τοὺς δόθηκαν, γιὰ γρήγορο τερματισμὸ τῆς ἐκστρατείας καὶ τὶς ὁποῖες ἐπιμόνως ἀγνόησαν.
- Σὲ πεῖσμα τῶν ἀπεγνωσμένων βρεταννικῶν ἀντιδράσεων.
- Μὲ τὴν ἐνθουσιώδη ἐπιδοκιμασία τῶν Ρώσων. Ὁ Στάλιν εἶχε ὑποδείξει νὰ σταματήσει ἡ συμμαχικὴ προέλαση νοτίως τῆς Ρώμης καὶ ἂν ἡ κατάληψή της κρινόταν ἀπαραίτητη, τότε στὴν γραμμὴ Πίζα - Ρίμινι. Ὁ ἴδιος συμβούλευσε νὰ μεταφερθοῦν 6 μεραρχίες ἀπὸ τὴν Ἰταλία, γιὰ μιὰν ἐπιχείρηση στὴν Γαλλία, ἀνεξάρτητη ἀπὸ τὴν «Ὄβερλορντ». Ὁ Ρούζβελτ τοῦ ἔκανε τὸ χατῆρι. Καὶ ἀπέσπασε ὄχι 6, ἀλλὰ 7 μεραρχίες καὶ μάλιστα ἐπίλεκτες, γιὰ τήν... εἰδυλλιακὴ Προβηγκία.

---

216. Ἀξιοσημείωτο: Ὅπως ἡ Μαφία τῆς Σικελίας καὶ ἡ Καμόρα τῆς Νεαπόλεως, ἔτσι καὶ ὁ ὑπόκοσμος τῆς Μασσαλίας «συνεργάσθηκε» μὲ τοὺς Ἀμερικανούς. Σὲ ἀντάλλαγμα, αὐτοί, ἔδωσαν στὶς Κορσικανικὲς συμμορίες τὸ μαυραγορίτικο λαθρεμπόριο καὶ ἐμπόριο τῆς νότιας Γαλλίας.

2. Στὴν διάσκεψη τῆς Τεχεράνης (Δεκ. 1943), ὁ Στάλιν συνηγορεῖ μὲ τὴν ἄποψη τοῦ Ροῦζβελτ γιὰ τὸ «ἄχρηστο» τῆς συνεχίσεως τῆς ἐκστρατείας στὴν Ἰταλία. Δὲν βλέπει, λέει, γιὰ ποιὸ λόγο, οἱ Βρεταννοὶ ἐπιμένουν νὰ προελάσουν ἐκεῖ. Ἡ κατάληψη τῆς Ρώμης, κατὰ τὴν γνώμη του, δὲν θὰ ὠφελήσει σὲ τίποτα. Διότι, ἔτσι κι ἀλλιῶς, δὲν εἶναι δυνατὸν οἱ Ἀγγλοαμερικανοὶ νὰ περάσουν τὶς Ἄλπεις. Εἶναι σαφές: Ὁ Στάλιν θέλει νὰ σταματήσει ἡ προέλαση στὴν Ἰταλία καὶ ἡ ἐκεῖ ἐκστρατεία νὰ ἀποτελματωθεῖ νοτίως τῆς Ρώμης. Λογικό. Φοβόταν ὅτι οἱ δυτικοί, ἂν καταλάβουν γρήγορα τὴν Ἰταλία, θὰ ξεχυθοῦν πρὸς Γιουγκοσλαβία - Αὐστρία. Τότε, οἱ Ρῶσοι θὰ χάσουν τὸ Ζάγκρεμπ, τὴν Βιέννη, τὴν Πράγα, τὴν Βουδαπέστη. Ὁ Μόραν γράφει:

> *«Φαίνεται ὅτι οἱ Ἀμερικανοὶ υἱοθέτησαν μ' εὐχαρίστηση τὴν πρόταση τοῦ Στάλιν νὰ ἐγκαταλείψουμε τὴν ἐκστρατεία τῆς Ἰταλίας. Καὶ ἀπ' ὅσο μπορῶ νὰ βεβαιώσω, ὁ Ροῦζβελτ ὑπεστήριζε τὸν Στάλιν, σ' αὐτὴν τὴν ἄποψή του».*

3. Ὁ Τσῶρτσιλ ὑποκύπτει. Ἡ ἐκστρατεία στὴν Ἰταλία δὲν θὰ ἀναπτυχθεῖ. Ὅμως, ἐπιστρέφοντας ἀπὸ τὴν Τεχεράνη, σταματᾶ στὸ Κάϊρο (Δεκέμβριος 1943), γιὰ νὰ συσκεφθεῖ μὲ τὸν Ἀλεξάντερ ἐπάνω στὴν δυνατότητα νὰ προωθήσει τὴν ἐκστρατεία στὴν Ἰταλία. Λέει στὸν Μόραν:

> *«Ὁ Ἀλεξάντερ εἶναι ἡ τελευταία μας ἐλπίδα. Πρέπει κάτι νὰ κάνουμε μ' αὐτοὺς τοὺς καταραμένους τοὺς Ρώσους».*

Σχεδιάζει ταχεῖα προώθηση πρὸς τὴν Βιέννη. Ὅμως, σκοντάφτει στὸ τεῖχος τῆς ἀμερικανικῆς ἀντιρρήσεως.

4. Μ' αὐτὴν τὴν τακτική, οἱ Ἀμερικανοὶ ἔδωσαν στὸν Κέσσελρινγκ τὸν χρόνο νὰ ὀργανώσει τὴν «Γοτθικὴ Γραμμή», στὴν ὁποία οἱ Σύμμαχοι δὲν ἔφθασαν, παρὰ τὸν Αὔγουστο τοῦ 1944. Τότε μὲ πρωτοβουλία τοῦ Τσῶρτσιλ, ἔρριξαν 900.000 ἄνδρες ἐναντίον τῶν 250.000 Γερμανῶν ποὺ τὴν ὑπερασπίζονταν. Οἱ νεκροὶ (καὶ ἀπὸ τὶς

δύο πλευρὲς) ἔφθασαν τὶς 200.000. Ματαίως. Διότι ἡ «Γραμμὴ» λύγισε, ἀλλὰ δὲν ἔσπασε. Καὶ οἱ Γερμανοὶ κράτησαν τὴν βόρεια Ἰταλία, ὡς τὸ τέλος τοῦ πολέμου.

5. Χάρη στὴν ἀμερικανικὴ τακτικὴ τῆς «ἐλαχίστης ἐμπλοκῆς», λιγώτεροι ἀπὸ 400.000 Γερμανοὶ καθήλωσαν, γιὰ δύο χρόνια, πάνω ἀπὸ 1 ἑκατομμύριο Συμμάχους στρατιῶτες, μὲ πολὺ ἀνώτερο ἐξοπλισμό, πολλαπλάσια μέσα, ἀσυγκρίτως ὑπέρτερες ἀεροπορικὲς καὶ ναυτικὲς δυνάμεις.

Νομίζω ὅτι τὰ «αἰνίγματα» δὲν εἶναι διόλου τέτοια. Ἡ λύση τους βρίσκεται στὴν πολιτικὴ βούληση τοῦ Ροῦζβελτ. Αὐτὸς ἔκανε μιὰν ἐνσυνείδητη ἐπιλογή: Νὰ ἐκχωρήσει Βαλκάνια - ἀνατολικὴ - κεντρικὴ Εὐρώπη στὴν Ρωσία. Γιὰ τὴν ἐξυπηρέτηση αὐτοῦ τοῦ σκοποῦ, ὁ πόλεμος στὴν Ἰταλία ἔπρεπε νὰ βαλτώσει. Καὶ τὸν βάλτωσε:

i) Διαλέγοντας τὸν χειρότερο καὶ μακρύτερο δρόμο γιὰ τὴν κατάκτηση τῆς χερσονήσου.

ii) Σαμποτάροντας τὶς προσπάθειες τῶν Ἰταλῶν νὰ προσχωρήσουν στὸ συμμαχικὸ στρατόπεδο.

iii) Ματαιώνοντας τὴν κατάληψη τῆς Ρώμης δύο φορές τὸν Σεπτέμβριο τοῦ 1943, κατὰ τὴν παράδοση τῶν Ἰταλῶν, καὶ ξανὰ τὸν Ὀκτώβριο, ἀποσπῶντας 7 μεραρχίες γιά... 8μηνη ἀναμονὴ στὴν Ἀγγλία.

iv) Ἀλλάζοντας τὴν κατεύθυνση τῶν ἀποβατικῶν δυνάμεων στὸ Ἄντσιο, ὥστε νὰ δώσει στοὺς Γερμανοὺς τὴν εὐκαιρία νὰ διαφύγουν.

v) Ἀποσπῶντας ἰσχυρὲς καὶ ἐπίλεκτες δυνάμεις ἀπὸ τὴν Ἰταλία γιὰ τὴν ἄχρηστη ἀπόβαση στὴ νότια Γαλλία, ὥστε νὰ δοθεῖ στοὺς Γερμανοὺς ὁ χρόνος νὰ ὀργανώσουν τὴν «Γοτθικὴ Γραμμή».

vi) Ἐφαρμόζοντας στὰ δύο χρόνια τῆς Ἰταλικῆς ἐκστρατείας τὴν τακτικὴ τῆς «ἐλαχίστης ἐμπλοκῆς».

Τὸ παραπάνω συμπέρασμα ἐνισχύεται καὶ ἀπὸ τὰ ἀκόλουθα:

1. Κατὰ τὴν πρόοδο τῆς ἰταλικῆς ἐκστρατείας, ὁ Ρ. ἀπέρριψε ἐπιμόνως ὅλα τὰ σχέδια γιὰ ἀποβάσεις στὶς δυτικὲς ἀκτὲς τῶν Βαλκανίων, ὅπου ὑπῆρχαν ἐλάχιστοι Γερμανοί, κακῶς ἐξοπλισμένοι καὶ δυσκόλως ἀνεφοδιαζόμενοι. Μὲ τὴν βοήθεια καὶ τῶν ἐκεῖ ἀνταρτῶν, οἱ ἀποβάσεις θὰ σημείωναν εὔκολη ἐπιτυχία καὶ θὰ ἐπέφεραν τὴν ἀπελευθέρωση τῶν Βαλκανίων.

2. Ὁ Τσῶρτσιλ προσπάθησε νὰ ἐνεργήσει μόνος. Νὰ φέρει τοὺς Ἀμερικανοὺς μπροστὰ σὲ «τετελεσμένα». Καὶ νὰ τοὺς ἀναγκάσει νὰ τὸν βοηθήσουν. Ἐπεχείρησε νὰ καταλάβει τὸ Αἰγαῖο καὶ ἔτσι νὰ πείσει τὴν Τουρκία νὰ βγεῖ στὸν πόλεμο, στὸ πλευρὸ τῶν Συμμάχων. Γι' αὐτὸ ἀπεβίβασε στὴν Κῶ καὶ στὴν Λέρο τὴν 234η Βρεταννικὴ ταξιαρχία. Οἱ Γερμανοὶ ἀντεπετέθησαν. Βρεταννοὶ ζήτησαν ἀπὸ τοὺς Ἀμερικανοὺς νὰ διαθέσουν τοὐλάχιστον ἐκεῖνα τὰ πλοῖα καὶ ἀεροπλάνα τους, τὰ ὁποῖα στάθμευαν στὴν Αἴγυπτο, γιὰ νὰ τοὺς μεταφέρουν τὰ ἐφόδια, τὰ ὁποῖα χρειάζονταν ἐπειγόντως. Οἱ **Ἀμερικανοὶ ἀρνήθηκαν.**

3. Ἀποτέλεσμα: Οἱ ἰταλοβρεταννικὲς καὶ ἑλληνικὲς δυνάμεις, στὴν Κῶ καὶ στὴ Λέρο, ἐξοντώθηκαν ἀπὸ τοὺς Γερμανούς. Καί, φυσικά, ἡ Τουρκία παρέμεινε οὐδέτερη. Ὁ Ρούζβελτ θυσίασε ἐν ψυχρῷ τὶς ζωὲς μερικῶν χιλιάδων συμμάχων του στὰ σχέδιά του. Ταυτοχρόνως, παρέτεινε τὴν δυστυχία τῶν κατεχομένων Βαλκανίων καὶ ἐξασφάλισε τὴν παράδοση τῶν λαῶν τους (πλὴν τῆς Ἑλλάδος) στὸν σοβιετικὸ ἐπεκτατισμό.

4. Γιὰ τὰ «σφάλματα» τῆς Ἰταλικῆς ἐκστρατείας, δὲν ἀναζητήθηκε κανεὶς ὑπεύθυνος:

- Γιὰ τὴν μὴ κύκλωση τῶν Γερμανῶν στὸ Ἄντσιο, θεωρήθηκε ὑπεύθυνη ἡ κενοδοξία τοῦ «ἀνυπάκουου» **Κλάρκ**, ὁ ὁποῖος ὅμως ἔμεινε ἀτιμώρητος.
- Γιὰ τὴν ἀπόσπαση τῶν 7 μεραρχιῶν, ἀμέσως μετὰ τὴν πτώ-

ση τῆς Ρώμης, ἡ «ἀνικανότητα» καὶ ἡ «τύφλωση» τοῦ **Μάρσαλ**, ποὺ ὅμως κι αὐτὸς ἔμεινε ἀτιμώρητος.

5. Πέρα ἀπ' αὐτά. Ὁ Ροῦζβελτ ἦταν ὁ ἀνώτατος διοικητὴς ὅλων τῶν ἐνόπλων δυνάμεων τῶν ΗΠΑ. Συνεπῶς, αὐτὸς φέρει τὴν τελικὴ εὐθύνη γιὰ τὶς πράξεις τῶν ἐπιτελῶν καὶ στρατηγῶν του. Ἄλλωστε, ὁ πρόεδρος δὲν ἦταν ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, οἱ ὁποῖοι ἀφήνουν πρωτοβουλίες στοὺς ἄλλους. Ὁ ἴδιος ἤξερε, ἤλεγχε καὶ διηύθυνε τὰ πάντα.

Ὁ ἐπικεφαλῆς τοῦ Μικτοῦ Ἐπιτελείου τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων τῶν ΗΠΑ, κατὰ τὸν πόλεμο μὲ τὸ Ἰρὰκ (1991), στρατηγὸς **Κόλιν Πάουελ** εἶπε:

> «...*Τὸ γεγονὸς ὅτι ὁ* ***στρατιωτικὸς σχεδιασμὸς πρέπει νὰ ἀπορρέει ἀπὸ σαφῶς πολιτικὰ κέντρα*** *λήψεως ἀποφάσεων δὲν ἀποτελεῖ καινούργια θεωρία. Παρ' ὅλο ποὺ χρειάστηκε νὰ τὴν ἀνακαλύψουμε ἐκ νέου στὰ πρόσφατα χρόνια, πιστεύω πὼς ἡ Ἱστορία θὰ δείξει ὅτι* ***αὐτὸ ἀκριβῶς ἦταν ποὺ καθοδήγησε τὸν Ἀϊζενχάουερ καὶ τὸν Μάρσαλ****, τὸν Πέρσινγκ, τὸν Γκράντ καὶ τὸν Οὐάσιγκτων. Μποροῦμε, ἐπίσης, νὰ ἀνακαλύψουμε τὴ θεωρία αὐτὴ στὰ ἔργα τοῦ Κλάουζεβιτς...»*.

Σωστά! Οἱ Ἀϊζενχάουερ, Μάρσαλ, Κλάρκ, δὲν ἔκαναν παρὰ νὰ ὑπακούουν στὰ «πολιτικὰ κέντρα λήψεως ἀποφάσεων», δηλαδὴ στὸν Ροῦζβελτ.

Δὲν ὑπῆρξε στρατιωτικὸ σφάλμα. Ἁπλῶς οἱ στρατιωτικοὶ ὑπῆρξαν πιόνια τοῦ Ροῦζβελτ καὶ ἔπαιξαν τὸν ρόλο ποὺ αὐτός, σὰν Ἀνώτατος Διοικητής τους, τοὺς ἀνέθεσε. Πίσω ἀπὸ ὅλα τὰ ἀκατανόητα τῆς ἰταλικῆς ἐκστρατείας, βρίσκονται οἱ πολιτικὲς ἐπιδιώξεις του.

Γι' αὐτοὺς τοὺς σκοπούς, πέθαναν ἑκατοντάδες χιλιάδες Ἀμερικανοί, Βρεταννοί, Γερμανοί, Ἰταλοὶ καὶ πολεμιστὲς ἄλλων ἐθνικοτήτων καὶ ἐρημώθηκε, ἀπὸ τὸ ἕνα ὡς τὸ ἄλλο ἄκρο της, ἡ Ἰταλικὴ χερσόνησος.

Ἐξ ἄλλου, οἱ συνθῆκες, οἱ ὁποῖες δημιουργήθηκαν μὲ τὴν παράταση τοῦ πολέμου:

- Ἐπέφεραν τὴν διόγκωση τοῦ ΚΚ τῆς Ἰταλίας, τὸ ὁποῖο ἔγινε τὸ μεγαλύτερο τοῦ μή κομμουνιστικοῦ κόσμου.
- Οἱ Γερμανοὶ μπόρεσαν νὰ ἁρπάξουν ὅλο τὸ ὑλικὸ τῶν Ἰταλῶν. 1.250.000 τουφέκια, 40.000 πολυβόλα, 10.000 κανόνια, 1.000 τάνκς, 4.500 ἀεροπλάνα κ.λπ. Ἔτσι, ἐνισχύθηκε γενικώτερα ἡ ἀμυντική τους προσπάθεια.
- Τὰ Βαλκάνια ἀφέθηκαν γιὰ ἄλλο ἕνα ἔτος καὶ πλέον στοὺς Γερμανο-Βουλγάρους.
- Αὐτούς, μὲ ἐξαίρεση τὴν Ἑλλάδα, τοὺς διαδέχθηκαν οἱ Ρῶσοι, οἱ ὁποῖοι θὰ καταλάβουν καὶ τὴν Κεντρικὴ Εὐρώπη. Ἔτσι, ἡ παλινόρθωση τῆς δημοκρατίας, ποὺ ὑποτίθεται πὼς ἦταν ἕνας ἀπὸ τοὺς κύριους, ἄν ὄχι ὁ κυριώτερος σκοπὸς τοῦ πολέμου, δὲν θὰ ἰσχύσει γιὰ τὶς χῶρες τῶν Βαλκανίων καὶ τῆς Κεντρικῆς Εὐρώπης.

I V

Τὰ Βαλκάνια εἶναι γιὰ τοὺς Ρώσους

«Οἱ ΗΠΑ δὲν πρόκειται νὰ μετάσχουν σὲ ἐπιχειρήσεις στὴν ἀνατολικὴ Μεσόγειο». (Φρ. Ντ. Ροῦζβελτ πρὸς τοὺς στρατιωτικούς του, σὲ σύσκεψη στὸ καταδρομικὸ Iowa, Νοέμβριος 1943)

Εἴδαμε ὅτι, παρὰ τὴν ἐπιμονὴ τοῦ Τσῶρτσιλ, ὅλες οἱ διαδοχικὲς προτάσεις του γιὰ μεγάλη ἀπόβαση στὰ Βαλκάνια ἀπερρίφθησαν ἀπὸ τὸν Ρ., ὁ ὁποῖος ὑπεστήριζε τὴν ἐγκατάλειψη τῆς Μεσογείου, ὥστε ὅλη ἡ προσπάθεια νὰ συγκεντρωθεῖ στὴν ἐπιχείρηση «Ἐπικυρίαρχος». Τελικῶς, ὡς συμβιβαστικὴ λύση ἔγινε ἡ ἀπόβαση στὴν Σικελία καί, στὴν συνέχεια, χάρη στὴν ἐπιμονὴ τοῦ Τσῶρτσιλ, ἡ ἐκστρατεία στὴν Ἰταλία. Ὁ Τσῶρτσιλ τότε ἐπανέρχεται στὸ σχέδιό του γιὰ ἐνέργεια στὰ Βαλκάνια, αὐτὴν τὴν φορά, ὡς συμπληρωματικὴ τῆς Ἰταλικῆς ἐκστρατείας. Ὅμως καὶ πάλι προσκρούει στὴν ἀνένδοτη ἀντίθεση τοῦ Ροῦζβελτ.

α) Πῶς σφάχθηκαν οἱ Ἰταλοί

«Ὁ Ροῦζβελτ ἀρνήθηκε σκαιότατα τὰ λίγα μέσα, τὰ ὁποῖα τοῦ ζήτησε ὁ Τσῶρτσιλ». **(Ρ. Καρτιέ)**

Σεπτέμβριος 1943: Ἡ Ἰταλία συνθηκολογεῖ. Ἰταλικὲς δυνάμεις κατέχουν τὰ νησιὰ τοῦ Ἰονίου καὶ τοῦ Αἰγαίου (πλὴν τῆς Κρήτης), τὸ μεγαλύτερο τμῆμα τῆς Ἑλλάδος, μεγάλο τμῆμα

τῆς Γιουγκοσλαβίας καὶ περιοχὲς τῆς Γαλλίας. Οἱ δυνάμεις αὐτὲς θὰ γίνουν τώρα «συμπόλεμες» τῶν Συμμάχων. Οἱ Γερμανοὶ θὰ πρέπει νὰ καταλάβουν αὐτὲς τὶς περιοχές, συντρίβοντας τούς ὣς τότε συμμάχους των. Γιατί οἱ Ἀγγλοαμερικανοὶ νὰ μὴν ἐπωφεληθοῦν, ὥστε νὰ τὶς καταλάβουν, μὲ τὴν ὑποστήριξη τῶν Ἰταλῶν, πρὶν ἀπὸ τοὺς Γερμανούς;

2. Μὲ τὸ παραπάνω σκεπτικό, ὁ Τσῶρτσιλ κάνει ἔκκληση στὸν Ροῦζβελτ:

> *«νὰ τείνουμε τὸ χέρι, διὰ τῆς Ἀδριατικῆς, στοὺς πατριῶτες τῶν Βαλκανίων ποὺ ἔχουν ἐξεγερθεῖ».*

Προτείνει τὴν πραγματοποίηση τοὐλάχιστον μιᾶς περιορισμένης ἐπιχειρήσεως. Τὴν κατάληψη τῶν Δωδεκανήσων, τῶν νησιῶν τοῦ Αἰγαίου καὶ τοῦ Ἰονίου καὶ τῶν δυτικῶν παραλίων τῆς Ἑλλάδος. Δοθέντος ὅτι οἱ περιοχὲς αὐτὲς κατέχονται ἀπὸ Ἰταλούς, ὅτι δὲν ὑπάρχουν Γερμανοὶ καὶ ὅτι οἱ Ἀμερικανοάγγλοι διαθέτουν ἀπόλυτη ὑπεροχὴ στὴν θάλασσα καὶ στὸν ἀέρα, ἡ ἐπιτυχία πρέπει νὰ θεωρεῖται ἐξασφαλισμένη. Καὶ δὲν ἀπαιτοῦνται, παρὰ ἐλάχιστες δυνάμεις.

3. Ἡ πραγματοποίηση τῆς προτάσεως θὰ ἐπιφέρει:

- ❑ Ἀποκοπὴ τῶν Γερμανῶν τῆς Κρήτης.
- ❑ Ἐντατικοποίηση τῆς δράσεως τῶν ἀντιστασιακῶν σ' ὅλα τὰ Βαλκάνια.
- ❑ Ἀνησυχίες καὶ περισπασμοὺς στοὺς Γερμανούς.
- ❑ Ἐνίσχυση τῶν τάσεων ἀποσκιρτήσεως τῆς Βουλγαρίας ἀπὸ τὸν Ἄξονα.
- ❑ Διευκόλυνση στοὺς βομβαρδισμοὺς τῶν ρουμανικῶν πετρελαιοπηγῶν.
- ❑ Πίεση στὴν Τουρκία γιὰ ἔξοδό της στὸν πόλεμο ἐναντίον τῶν Γερμανῶν.

4. Ὁ Ροῦζβελτ ἀπορρίπτει κατηγορηματικῶς καὶ αὐτὴν τὴν περιο-

ρισμένη ἐπιχείρηση. Τὸ ἀποτέλεσμα, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ἀπώλεια τῶν παραπάνω πλεονεκτημάτων, εἶναι καὶ ἡ σφαγὴ χιλιάδων Ἰταλῶν, οἱ ὁποῖοι βρίσκονταν στὰ νησιὰ τοῦ Αἰγαίου καὶ τοῦ Ἰονίου. Σὲ ὁρισμένες περιπτώσεις, οἱ Ἰταλοὶ πρόβαλαν ἀντίσταση στοὺς Γερμανούς, οἱ ὁποῖοι θέλησαν νὰ τοὺς ἀφοπλίσουν. Οἱ τελευταῖοι θεώρησαν αὐτὴν τὴν πράξη τους «προδοσία». Ἡ Κεφαλλονιὰ λ.χ., ὅπου οἱ Γερμανοὶ ἐκτέλεσαν μαζικὰ τοὺς «ἀποστάτες» συμμάχους τους, ἦταν πανεύκολο νὰ καταληφθεῖ ἀπὸ τοὺς Ἀμερικανοάγγλους.

5. Ἀκόμη πιὸ χαρακτηριστικὴ εἶναι ἡ περίπτωση τῶν Ἰταλῶν τῆς Κέρκυρας. Τὸν Σεπτέμβριο τοῦ 1943, τὸ Συμμαχικὸ Στρατηγεῖο ἀπεφάσισε τὴν κατάληψη τοῦ νησιοῦ. Οἱ ἰταλικὲς δυνάμεις κατοχῆς, ὑπὸ τὸν πολιτικὸ διοικητὴ τοῦ νησιοῦ, **Ἀγκοστίνι**, ἀμύνονταν κατὰ τῶν Γερμανῶν. Στὶς 29 Σεπτεμβρίου, δόθηκε διαταγὴ στὰ ἑλληνικὰ ἀνταρτικὰ τμήματα Ἠπείρου - Αἰτωλοακαρνανίας (ΕΔΕΣ) ν' ἀναπτύξουν ἔντονη δράση κατὰ τοῦ ἐχθροῦ καὶ ἰδίως νὰ καταστρέψουν τὶς τηλεγραφικὲς καὶ τηλεφωνικὲς ἐπικοινωνίες του. Οἱ ἀντάρτες ἀνέπτυξαν αὐτὴν τὴν δράση, ἐνῶ οἱ Ἰταλοὶ τῆς Κέρκυρας συνέχισαν τὴν ἄμυνά τους, περιμένοντας τοὺς Συμμάχους. Αὐτοί, ὅμως, αἰφνιδίως καὶ ἀδικαιολογήτως, ματαίωσαν τὴν ἐπιχείρηση. Ἔτσι, οἱ Γερμανοὶ ἐξόντωσαν τοὺς Ἰταλοὺς τῆς Κέρκυρας.

6. Ὁ Τσῶρτσιλ, ἀπελπισμένος, ἀποφασίζει νὰ ἐνεργήσει, ἐλπίζοντας ὅτι ἔτσι θὰ παρασύρει τὸν Ροῦζβελτ. Στὶς 12 Ὀκτωβρίου 1943, τὴν ἡμέρα ποὺ ἡ κυβέρνηση Μπαντόλιο κηρύττει τὸν πόλεμο κατὰ τῆς Γερμανίας, στέλνει μικρὲς ἀγγλοελληνικὲς δυνάμεις νὰ καταλάβουν ὁρισμένα νησιὰ στὸ Αἰγαῖο. Ὁ Ρ., ὅμως, εἶναι ἀνένδοτος. Ἀρνεῖται κάθε βοήθεια. Μὲ τὴν πρόφαση ὅτι ὅλοι οἱ ἄνδρες καὶ ὅλα τὰ μέσα χρειάζονται γιὰ τὶς ἐπιχειρήσεις στὴν Ἰταλία καὶ γιὰ τὸ ἄνοιγμα τοῦ β' μετώπου στὴ Νορμανδία (ποὺ θὰ γίνει 7 μῆνες ἀργότερα!) ἀρνεῖται, ὄχι μόνο νὰ παράσχει μεταφορικὰ μέσα καὶ ἀεροπορικὴ κάλυψη στὶς Ἀγγλοελληνικὲς ἐπιχειρήσεις, ἀλλὰ ἀκόμη καὶ νὰ συγκατατεθεῖ στὴν ἀπόσπαση ἐλα-

χίστων Ἀγγλικῶν πλοίων, ἀεροπλάνων ἢ ὅποιων ἄλλων μέσων καὶ δυνάμεων. Ἔτσι, οἱ Ἀγγλοελληνικὲς δυνάμεις, κάτω ἀπὸ τὴν πίεση τῶν Γερμανῶν, ἀναγκάζονται ν' ἀποσυρθοῦν, μὲ βαρειὲς ἀπώλειες. Τὴ νίκη τους οἱ Γερμανοὶ τὴν ὀφείλουν στὸν Ρ., ὁ ὁποῖος κατὰ τὸν Ρ. Καρτιέ.

> «*ἀρνήθηκε σκαιότατα τὰ λίγα μέσα, τὰ ὁποῖα τοῦ ζήτησε* (ὁ Τσῶρτσιλ)»

Μία ὁλόκληρη ἀγγλικὴ ταξιαρχία αἰχμαλωτίστηκε καὶ 6 ἀγγλικὰ καὶ ἑλληνικὰ ἀντιτορπιλλικὰ βυθίστηκαν.

7. Ὁ Ρ. ξέρει ὅτι, κατὰ τὴν συνάντησή τους στὸ Κάϊρο (Νοέμβριος 1943), ὁ Τσῶρτσιλ θὰ ἐπαναφέρει τὸ σχέδιό του γιὰ ἀπόβαση στὰ Βαλκάνια. Συγκαλεῖ, λοιπόν, ὅλους τοὺς στρατιωτικούς του στὸ Iowa, μὲ τὸ ὁποῖο πλέει πρὸς τὴν Ἀφρικὴ καὶ τοὺς δίνει ἐντολὴ νὰ ἀπορρίψουν τὴν ἀγγλικὴ πρόταση. Προσθέτει:

> *«οἱ ΗΠΑ δὲν πρόκειται νὰ μετάσχουν σὲ ἐπιχειρήσεις στὴν ἀνατολικὴ Μεσόγειο».*

Ἡ ἀντιπρόταση τῶν Ἀμερικανῶν, λέει, θὰ εἶναι:

i) Συνέχιση τῆς ἐπιθέσεως στὴν Ἰταλία.
ii) Αὔξηση τῶν χορηγουμένων στοὺς ἀντάρτες τῶν Βαλκανίων ἐφοδίων. (Πρὸς ποιὸ σκοπό, ἀφοῦ δὲν θὰ γίνει ἀπόβαση;)
iii) Προσπάθεια γιὰ ἀπόσπαση τῆς Βουλγαρίας - Ρουμανίας ἀπὸ τὸν Ἄξονα. (Ἡ ἀπόσπαση, ὅμως, ὑπ' αὐτὲς τὶς συνθῆκες, θὰ ἐσήμαινε αὐτοκτονία καὶ φυσικὰ δὲν ἔγινε).
iv) Συμφωνία μὲ τὶς ἀγγλικὲς εἰσηγήσεις, γιὰ ἀναβολὴ τῆς ἀποβάσεως στὴν δυτικὴ Εὐρώπη.

Τὸ τελευταῖο εἶναι «παραχώρηση» στὸν Τσῶρτσιλ. Ἀλλὰ μόνον φαινομενικῶς. Διότι ἡ ἀναβολὴ ἐξυπηρετεῖ τὰ σχέδια γιὰ ὅσο τὸ δυνατὸν μεγαλύτερη προώθηση τῶν Ρώσων στὴν ἀνατολικὴ Εὐρώπη. Γεμᾶτος ἀπόγνωση, ὁ Ἀρχηγὸς τοῦ Βρεταννικοῦ ΓΕΣ, Ἄλαν Μπρούκ, δηλώνει γιὰ τοὺς Ἀμερικανούς:

> *«Κουράστηκα νὰ βλέπω τὴν στρατηγική μας νὰ ναυαγεῖ ἀπὸ τὸ κοντόφθαλμό τους».*

Στὴν πραγματικότητα, ὁ Ρ. δὲν εἶναι κοντόφθαλμος. Ἁπλῶς, βλέπει τὰ πράγματα ἀπὸ ἄλλο πρῖσμα. Οἱ Βρεταννοὶ ἀδυνατοῦν νὰ κατανοήσουν ἕνα σχέδιο, τὸ ὁποῖο παραδίδει σκοπίμως τὰ Βαλκάνια στὴν Μόσχα.

8. Γιὰ νὰ ἀποπροσανατολίσει τοὺς Ἄγγλους καὶ νὰ ἀποφύγει τὴν μακρὰ συζήτηση μαζί τους, ὁ Ρ. κουβαλᾶ στὸ Κάϊρο τὸν Τσιάνγκ-Κάϊ-Σέκ. Ἀναδεικνύει τὸ θέμα τῆς συναντήσεως τό... κινεζικό! Καὶ στὴν πρόταση γιὰ τὸ Αἰγαῖο, ἀντιτάσσει τὸ σχέδιο Buccaneer μὲ ἀγγλικὴ ἐπίθεση στὴν Βιρμανία!

Ὅταν ὁ Τσῶρτσιλ ἐπιμένει γιὰ ἐνέργεια στὴν Ρόδο, ὁ Μάρσαλ τοῦ ἀπαντᾶ:

> *«Οὔτε ἕνας Ἀμερικανὸς δὲν πρόκειται νὰ πεθάνει στὴν καταραμένη παραλία της».*

Ἀντιθέτως, οἱ παραλίες τῶν Ἀνταμὰν καὶ οἱ ζοῦγκλες τῆς Βιρμανίας δὲν εἶναι **«καταραμένες»**!

9. **Τεχεράνη (Νοέμβριος - Δεκέμβριος 1943)**: Ὁ Τσῶρτσιλ προτείνει, ἕως ὅτου γίνει ἐφικτὴ ἡ ἀπόβαση στὴν Γαλλία, νὰ πραγματοποιηθεῖ μία ἄλλη, μικρότερη, στὰ Βαλκάνια. Ἐπανέρχεται ἔτσι στὴν παλαιότερη πρότασή του, ἡ ὁποία ἀπερρίφθη ἀπὸ τὸν Ροῦζβελτ στὸ Κεμπὲκ (Αὔγουστος 1943) καὶ στὶς συναφεῖς διαδοχικὲς προσπάθειές του. Συγκεκριμένως, εἰσηγεῖται ἀπόβαση, τὸν Φεβρουάριο τοῦ 1944 στὴ Ρόδο καὶ σὲ ἄλλα νησιὰ τοῦ Αἰγαίου. Ὑποστηρίζει, πολὺ σωστά, ὅτι γιὰ τὴν ἐπιχείρηση θὰ χρειασθοῦν πολὺ λίγες δυνάμεις, τῶν ὁποίων ἡ ἀπόσταση δὲν θὰ ἐξασθενίζει τὶς ἄλλες ἐπιχειρήσεις, ἐνῶ:

i) Θὰ ἐνισχυθεῖ ἡ δράση τῶν ἀνταρτῶν σὲ Ἑλλάδα - Ἀλβανία - Γιουγκοσλαβία.

ii) Θὰ προκληθεῖ μεταστροφὴ τῆς Βουλγαρίας καὶ πιθανῶς τῆς

Ρουμανίας καὶ τῆς Οὐγγαρίας.

iii) Ἡ Τουρκία θὰ βγεῖ στὸν πόλεμο.

iv) Θὰ ἀνοίξουν τὰ Δαρδανέλλια, γιὰ νὰ ἐφοδιάζεται ἀπὸ ἐκεῖ ἡ ΕΣΣΔ. Τὸ τελευταῖο σημεῖο συνιστᾶ ἀπόπειρα γιὰ προσεταιρισμὸ τοῦ Στάλιν.

10. Γιὰ μία ἀκόμη φορά, ὁ Ρ. ἀντιτάσσεται. Τονίζει ὅτι ἡ ἀνάληψη ἐπιχειρήσεων στὴν ἀνατολικὴ Μεσόγειο θὰ ἐπιφέρει ἀναβολὴ ἢ καὶ ματαίωση (!) τῆς ἀποβάσεως στὴν δυτικὴ Εὐρώπη. Μ' αὐτὸ τὸ ἐπιχείρημα, ἐπιδιώκει νὰ καταφέρει τὸν Στάλιν νὰ συμφωνήσει μαζί του. Πράγματι, αὐτὸς συμφωνεῖ. Ἡ θέση του εἶναι ἀπολύτως λογική. Δὲν ἔχει πλέον ἀνάγκη ἀπὸ ἄνοιγμα τοῦ Ἑλλησπόντου γιὰ τὸν ἀνεφοδιασμὸ τῆς ΕΣΣΔ, ἐνῶ ἡ προέλαση τῶν Δυτικῶν ἀπὸ τὰ Βαλκάνια θὰ ματαίωνε τὴν ἐπιβολὴ τῆς ρωσικῆς κυριαρχίας στὴν ἀνατολικὴ Εὐρώπη. Ὁ Στάλιν, ἀπορρίπτοντας τὴν ἀπόβαση στὰ Βαλκάνια, φρόντιζε γιὰ τὸ συμφέρον του.

β) Λύπη γιὰ τοὺς Τούρκους

«Ἡ ἀνθρώπινη συνείδησή μου δὲν μοῦ ἐπιτρέπει νὰ πιέσω τοὺς Τούρκους νὰ βγοῦν στὸν πόλεμο. Τί θὰ εἶχαν νὰ κερδίσουν;» **(Ροῦζβελτ, Τεχεράνη - Δεκέμβριος 1943)**

Ἀπὸ τὶς ἀρχὲς τοῦ 1943, ὁ Τσῶρτσιλ καταβάλλει ἔντονες προσπάθειες γιὰ τὴν συμμετοχὴ τῆς Τουρκίας στὸν πόλεμο κατὰ τοῦ Ἄξονος. Ἐπιδιώκει, ἔτσι, μίαν ἀνατροπὴ τῆς καταστάσεως στὴν Βαλκανική, ποὺ θὰ σώσει τὴν χερσόνησο ἀπὸ τοὺς Ρώσους. Ὅμως οἱ προσπάθειές του ναυαγοῦν, ἐξ αἰτίας κυρίως τῆς ἀντιθέσεως τοῦ Ρ. Αὐτὸς δὲν ἐπιθυμεῖ τὴν συμμετοχὴ τῆς Τουρκίας στὸν πόλεμο. Διότι ξέρει ὅτι αὐτὴ θὰ ματαίωνε τὴν ρωσικὴ κάθοδο στὰ Βαλκάνια. Γι' αὐτό, ἄλλωστε, δὲν τὴν ἐπιθυμοῦν καὶ οἱ Ρῶσοι φίλοι του. Ἔτσι:

- ❑ Ἀρνεῖται κάθε ἐνέργεια στὴν Βαλκανική.
- ❑ Ἀφήνει τὶς Ἀγγλοελληνικὲς δυνάμεις στὸ Αἰγαῖο νὰ συντριβοῦν ἀπὸ τοὺς Γερμανούς.

- ❑ Ἐγκαταλείπει τοὺς «συμπολέμους» Ἰταλοὺς τοῦ Αἰγαίου, τοῦ Ἰονίου καὶ τῶν Βαλκανίων, στὴν ἐκδίκηση τῶν τέως συμμάχων τους.

Ἀποτέλεσμα: οἱ Τοῦρκοι μένουν ἔξω ἀπὸ τὸν πόλεμο. Πρᾶγμα, τὸ ὁποῖο ἐντελῶς ἀσχέτως πρὸς τὶς προθέσεις τοῦ Ρ., ὠφελεῖ τὴν Ἑλλάδα.

2. Ἡ πρώτη ἀπόπειρα τοῦ Τσῶρτσιλ ἔγινε, στὶς 30-31 Ἰανουαρίου 1943, ὅταν πῆγε στὰ Ἄδανα καὶ συνάντησε τὸν πρόεδρο Ἰσμὲτ-Ἰνονού, τὸν ὑπουργὸ Ἐξωτερικῶν καὶ τὸν Ἀρχηγὸ Ἐνόπλων Δυνάμεων τῆς Τουρκίας. Δὲν πέτυχε, διότι οἱ Τοῦρκοι τοῦ ἀπάντησαν ὅτι φοβοῦνται πολὺ περισσότερο τὴν Ρωσία, παρὰ τὸν Ἄξονα, ὁ ὁποῖος ἄλλωστε κρατοῦσε ἀκόμη.

3. **Νοέμβριος 1943**: Πρὶν ἀπὸ τὴν διάσκεψη τῆς Τεχεράνης, ὁ Ἤντεν συναντᾶ στὸ Κάϊρο, τὸν Τοῦρκο ὁμόλογό του, Νουμὰν Μενεμέτσιογλου. Καὶ πάλι δὲν βγαίνει τίποτα, ἀφοῦ ἡ ἐπιχείρηση τῶν Συμμάχων, στὰ νησιὰ τοῦ Αἰγαίου, εἶχε ἀποτύχει οἰκτρῶς.

4. **Τεχεράνη (Δεκέμβριος 1943)**: Ὁ Τσῶρτσιλ, τονίζει τὴν σημασία, τὴν ὁποία θὰ εἶχε ἡ ἔξοδος τῆς Τουρκίας στὸν πόλεμο ἐναντίον τῆς Γερμανίας. Καὶ ὑποστηρίζει, γιὰ πολλοστὴ φορά, τὴν σκοπιμότητα μιᾶς ἐπιχειρήσεως γιὰ τὴν κατάληψη Αἰγαίου - Ἑλλάδος - Βαλκανίων. Ὁ Ροῦζβελτ τὸν διακόπτει:

> *«Συμφωνοῦμε ὅλοι ὅτι βασικὴ ἐπιχείρηση εἶναι ὁ "Ὀβερλόρντ" καὶ πὼς κάθε τί ἄλλο, τὸ ὁποῖο θὰ μποροῦσε νὰ τὴν καθυστερήσει, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ υἱοθετηθεῖ».*

Ὁ Στάλιν συμφωνεῖ.

5. **Δεκέμβριος 1943**: Ὁ Τσῶρτσιλ, ἐπιστρέφοντας ἀπὸ τὴν Τεχεράνη, συναντᾶ στὸ Κάϊρο, τὸν Ἰνονοῦ. Ἐπὶ τέλους, οἱ Τοῦρκοι δέχονται νὰ βγοῦν στὸν πόλεμο. Ζητοῦν, ὅμως, ὅπλα καὶ πολεμοφόδια. Ὁ Τσῶρτσιλ ἀπευθύνεται στὸν Ροῦζβελτ. Αὐτὸς ἀρνεῖται.

Ἰσχυρίζεται ὅτι ὁ ἐξοπλισμὸς τῆς Τουρκίας θὰ ἐπιφέρει ἀναβολὴ τῆς ἀποβάσεως στὴ Γαλλία. Ὁ Μορὰν παρατηρεῖ μελαγχολικά:

> *«Πραγματικά, οἱ Ἀμερικανοί, δὲν κρύβουν διόλου τὴν προσπάθειά τους νὰ ἐμποδίσουν κάθε ἐνέργεια, ἡ ὁποία θὰ ἔπειθε τὴν Τουρκία νὰ βγεῖ στὸν πόλεμο».*

Ὁ Ροῦζβελτ ἐπιστρατεύει καὶ τὸν ἀνθρωπισμό του. Λέει:

> *«Ἡ ἀνθρώπινη συνείδησή μου δὲν μοῦ ἐπιτρέπει νὰ πιέσω τοὺς Τούρκους νὰ βγοῦν στὸν πόλεμο».*

Αὐτό, τὴν ἴδια ὥρα, κατὰ τὴν ὁποία ἰσοπεδώνει τὶς πόλεις τῆς Γερμανίας καὶ κατασκευάζει τὴν ἀτομικὴ βόμβα.

Τέρμα: Τὰ Βαλκάνια εἶναι γιὰ τοὺς Ρώσους!

ΜΕΡΟΣ ΙΑ΄

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΡΩΣΙΑ, ΜΕ ΑΓΑΠΗ

«Και οί δύο χώρες, ή Σοβιετική Ρωσία και ή Ἀγγλία, έπιθυμοῦν ἐξίσου, μιά Εὐρώπη, ή όποία θά ἔχει ἐξουθενωθεῖ άπο ένα μακρύ πόλεμο. Πίσω άπ' αὐτές τις δύο χώρες, βρίσκεται παρακινώντας τες ή Βορειοαμερικανική Ένωση» (Α. Χίτλερ έπιστολή πρός Μουσσολίνι, 21 Ἰουνίου 1941)

I

ΕΣΣΔ: Ὁ ἀπαραίτητος βοηθὸς

«Χωρὶς τὴν Ἀμερική, θὰ εἴχαμε ἤδη χάσει τὸν πόλεμο»
Ι.Β. Στάλιν (29 Νοεμβρίου 1943 - Τεχεράνη)

Γιὰ νὰ ὁλοκληρωθεῖ ἡ ἐκμηδένιση τῆς Εὐρώπης, πρέπει νὰ δυναμώσει ὅσο γίνεται ἡ ΕΣΣΔ. Αὐτή, ὑποδουλώνοντας ἕνα τμῆμα τῆς γηραιᾶς ἠπείρου καὶ δημιουργῶντας μόνιμη, ἄμεση ἁπτὴ ἀπειλὴ γιὰ τὸ ὑπόλοιπο, θὰ τὸ ὑποχρεώσει νὰ τεθεῖ κάτω ἀπὸ τὴν προστασία - ἐπικυριαρχία τῶν ΗΠΑ.

α) Τὸ μακροχρόνιο εἰδύλλιο

«Ὁ σοβιετικὸς στρατὸς ἐφοδιάστηκε, ἐξοπλίστηκε καὶ ὁπλίστηκε ἀπὸ τὶς ΗΠΑ». (Ἀπὸ τὸ παρόν)

Ἡ ἀμερικανορωσικὴ συνεργασία, μὲ στόχο τὴν ἀποδυνάμωση τῆς Εὐρώπης, ἔχει μακρὰ προϊστορία.

1. **1863:** Ὁ Ναπολέων Γ', αὐτοκράτωρ τῆς Γαλλίας, προτείνει στὴν Ρωσία καὶ στὴν Ἀγγλία νὰ ἐπέμβουν ἀπὸ κοινοῦ ὑπὲρ τῶν Νοτίων. Ἡ Ρωσία ἀντιτάσσεται. Θέλει τὶς ΗΠΑ ἑνιαῖες, ἰσχυρές, ἐπεκτατικές, ἀντίβαρο στὴν ἰσχὺ τῶν Εὐρωπαϊκῶν Δυνάμεων.

2. **1917-1941.**

Οἱ ΗΠΑ ὑποστηρίζουν τὴν νεαρὴ ΕΣΣΔ, μὲ βοήθεια:

- **Ἐπισιτιστική**: Γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τοῦ λιμοῦ 1921-23. Ἡ βοήθεια ἀνῆλθε σὲ 60 ἑκ. δολλάρια, ἀπὸ τὰ ὁποῖα τὰ 11 ἑκ σὲ χρυσὸ καὶ τὰ ἄλλα σὲ τρόφιμα.
- **Οἰκονομική**: Χορηγῶντας της δάνεια καὶ πραγματοποιῶντας ἐπενδύσεις στὸ ἔδαφός της.
- **Τεχνική**: Ἐφοδιάζοντάς την μὲ τεχνολογία.Ἀμερικανοὶ κατασκεύασαν: στὸ Μαγκνιτογκόρσκ ἕνα ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα συγκροτήματα βαρειᾶς βιομηχανίας στὸν κόσμο —τὸν ὑδροηλεκτρικὸ σταθμὸ τοῦ Δνιεπροστρόϊ— τὸ μεγαλύτερο ἐργοστάσιο αὐτοκινήτων τῆς ΕΣΣΔ στὸ Γκόρκι —τὸ μεγαλύτερο ἐργοστάσιο τρακτὲρ στὸ Στάλινγκραντ.
- **Πολιτική**: Μὲ τὴν μὴ συμμετοχὴ τῶν ΗΠΑ στὴν ΚΤΕ, ἀπὸ τὴν ὁποία εἶχε ἀποκλεισθεῖ ἡ ΕΣΣΔ. Καί, τελικά, μὲ τὴν «Ντὲ-γιοῦρε» ἀναγνώριση τῆς τελευταίας, ἀπὸ τὸν Ροῦζβελτ.

3. **1941**: Γερμανικὴ ἐπίθεση κατὰ τῆς ΕΣΣΔ. Ὁ Ροῦζβελτ σπεύδει νὰ τῆς δώσει ἀπεριόριστη βοήθεια, ἐπεκτείνοντας καὶ σ' αὐτὴν τὴν ἐφαρμογὴ τοῦ νόμου **«περὶ ἐκμισθώσεως καὶ δανεισμοῦ»**. Ὁ σοβιετικὸς στρατὸς ἐφοδιάζεται, ἐξοπλίζεται καὶ ὁπλίζεται ἀπὸ τὶς ΗΠΑ.

4. Μόνο μέσα σ' ἕνα χρόνο (1942-43), ὁ Ροῦζβελτ προμήθευσε στὴ Ρωσία:

- 4084 ἅρματα (οἱ Γερμανοὶ εἰσέβαλαν στὴν Ρωσία μὲ 3580!)
- 3052 ἀεροπλάνα (ὅταν οἱ Γερμανοὶ ἐπετέθησαν διέθεταν 1830!)
- 520.000 αὐτοκίνητα (οἱ Γερμανοὶ ἄρχισαν τὸν πόλεμό τους μὲ 600.000!).[217]

Δηλαδὴ μέσα σ' ἕνα μόνο χρόνο, ὁ Ροῦζβελτ ἐφοδίασε τοὺς Ρώσους μὲ ὅσα (ἢ καὶ περισσότερα) μέσα διέθεσαν ἐναντίον τους οἱ Γερμανοί, ὅταν ἄρχισαν τὴν ἐπίθεση!

---

217. Ρ. Καρτιέ: *«Ἱστορία τοῦ Β' Παγκοσμίου Πολέμου»*.

5. Συνολικῶς, κατὰ τὴν διάρκεια τοῦ πολέμου, ὁ Ροῦζβελτ χορήγησε στὴν ΕΣΣΔ πολεμικὸ ὑλικὸ καὶ ἄλλα εἴδη ἀξίας 11 δισ. δολ. Μόνον ἔτσι, ἡ ΕΣΣΔ μπόρεσε ν' ἀντισταθεῖ στὴν γερμανικὴ εἰσβολή. Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία: Χωρὶς αὐτὴν τὴν βοήθεια, ἡ ΕΣΣΔ θὰ κατέρρεε.

6. Ἡ ἀμερικανικὴ βοήθεια πρὸς τὴν ΕΣΣΔ συνεχίζεται καὶ μετὰ τὸν πόλεμο. Ἡ **«Οὔνρα» περιέλαβε στὸ πρόγραμμά** της τὴν **Οὐκρανία καὶ τὴν Λευκορωσία.**

β) Ἀνενδότως ἐνδοτικός

«Ὁ Ροῦζβελτ παρέδωσε στοὺς Ρώσους τὴν καρδιὰ τῆς Εὐρώπης». (Ἀπὸ τὸ παρόν)

Μὲ τὴν πλήρη εἴσοδό του στὸν πόλεμο, ὁ Ρ. ὁλοκληρώνει τὴν **προσέγγισή** του **πρὸς** τὴν **ΕΣΣΔ**. Τὸ κάνει γιὰ δύο λόγους:

i) Ἡ Γερμανία καὶ ἡ Ἰαπωνία ἀπεδείχθησαν σκληρότερα καρύδια ἀπ' ὅσο ὑπελόγιζε. Χρειαζόταν, λοιπόν, τὴν ΕΣΣΔ, γιὰ νὰ σηκώσει τὸ κύριο βάρος τοῦ πολέμου μὲ τὴν Γερμανία καὶ γιὰ νὰ συμβάλει στὴν συντριβὴ τῆς Ἰαπωνίας.

ii) Ἡ δημιουργία μόνιμης ρωσικῆς ἀπειλῆς κατὰ τῆς κατεστραμμένης καὶ ἀδυνατισμένης Εὐρώπης θὰ ὑπεχρέωνε τὴν τελευταία νὰ ἱκετεύει γιὰ τὴν ἀμερικανικὴ προστασία, προωθῶντας τὴν πλήρη ἐξάρτησή της ἀπὸ τὶς ΗΠΑ.

2. Ὁ Τσῶρτσιλ, ἄν καὶ ἀργά, ἀντιλήφθηκε τὸν κίνδυνο. Καὶ ἀγωνίστηκε ἀπεγνωσμένα νὰ ἀναχαιτίσει τὴν κάθοδο τῆς Ρωσίας στὴν Εὐρώπη. Γι' αὐτό, πρότεινε τὴν ἀγγλοαμερικανικὴ ἀπόβαση στὰ Βαλκάνια. Ὁ Ρ. ἀντιτάχθηκε. Καὶ ἐπέμεινε ὅτι ἡ ἀπόβαση ἔπρεπε νὰ γίνει στὴν Γαλλία. Ἔτσι, παρέδιδε τὴν ἀνατολικὴ Εὐρώπη στὴν Ρωσία.

3. Ἐπὶ πλέον, ὁ Ροῦζβελτ:

- ❑ Καθυστέρησε σκοπίμως τὴν προέλαση τῶν δυτικῶν πρὸς τὸ Βερολῖνο.
- ❑ Κατηύθυνε τὴν προέλασή τους πρὸς ἄλλους στόχους, ἀλλάζοντας **αὐθαιρέτως** τὰ σχέδια ἐκστρατείας. Ἔτσι, ἐπέτρεψε τὴν κατάληψη τῆς γερμανικῆς πρωτεύουσας ἀπὸ τοὺς Ρώσους. Τοὺς ἤθελε στὴν καρδιὰ τῆς Εὐρώπης.

Ἡ ἐκεῖ παρουσία τους:

i) Θὰ ἦταν ἐγγύηση κατὰ τῆς ἀναγεννήσεως τῆς ἐπίφοβης γερμανικῆς ἰσχύος.
ii) Θὰ καθιστοῦσε τὴν ρωσικὴ ἀπειλὴ τόσον ἁπτὴ γιὰ τοὺς δυτικοευρωπαίους, ὥστε θὰ τοὺς ἀνάγκαζε νὰ ἐκλιπαροῦν τὴν ἀμερικανικὴ προστασία.

4. Γι' αὐτοὺς τοὺς λόγους, ὁ Ρ. ἄφησε στοὺς Ρώσους ὄχι μόνο τὸ Βερολῖνο, ἀλλὰ καὶ τὴν Βουδαπέστη, τὴν Πράγα, τὴν Βιέννη, τὴν Λειψία, τὸ Στεττῖνο. Ἔτσι, τοὺς ἔφερε σὲ ἀπόσταση ἀναπνοῆς ἀπὸ τὴν Κοπεγχάγη, τὸ Ἀμβοῦργο, τὴν Χάγη, τὶς Βρυξέλλες, τὸ Παρίσι.

5. Παρὰ τὰ ἄρθρα 1 καὶ 3 τοῦ «**Χάρτη τοῦ Ἀτλαντικοῦ**», ἄφησε τὴν ΕΣΣΔ νὰ καταλύσει τὴν ἀνεξαρτησία τριῶν Βαλτικῶν κρατῶν, μετατρέποντάς τα σὲ ἐπαρχίες της.

6. Τῆς ἐπέτρεψε, ἐπίσης, νὰ προσαρτήσει ἐδάφη ἀπὸ 5 ἄλλα Εὐρωπαϊκὰ κράτη, ἀνάμεσα στὰ ὁποῖα καὶ ἡ «σύμμαχος» Πολωνία, γιὰ τὴν ἀκεραιότητα τῆς ὁποίας ἔγινε ὁ πόλεμος καὶ ἡ ἐπίσης «σύμμαχος», «μαρτυρικὴ» Τσεχοσλοβακία (ἐνῶ ἡ ΕΣΣΔ ἅρπαζε τὴν Ρουθηνία ἢ ὑποκαρπαθικὴ Οὐκρανία ἀπὸ τὴν Τσεχοσλοβακία, ὁ Ρ. ἐπέτρεπε στὴν τελευταία νὰ κρατήσει τὴν Σουδητία καὶ νὰ διώξει βιαίως ἀπὸ ἐκεῖ τὰ 3 ἑκ. τοῦ Γερμανικοῦ πληθυσμοῦ της, πρὸς δόξαν τοῦ «Χάρτη»).

7. Ἐπέτρεψε στὸν Στάλιν νὰ προχωρήσει στὴν σοβιετοποίηση τῆς ἀνατολικῆς Εὐρώπης, ἡ ὁποία δὲν ἐνδιέφερε τὶς ΗΠΑ, οὔτε

οἰκονομικῶς, οὔτε στρατηγικῶς. Ἔτσι, ὑπεχρέωνε τὴν ὑπόλοιπη Εὐρώπη νὰ ζητήσει τὴν ἀμερικανικὴ ἀσπίδα.

8. Ἐπέτρεψε στοὺς Ρώσους ν' ἀφήσουν τοὺς Γερμανοὺς νὰ συντρίψουν τὴν Βαρσοβία καὶ νὰ ἐκμηδενίσουν τοὺς ὑπερασπιστές της (Ὀκτ. 1944).

- Συμφώνησε στὴν συγκάλυψη τῆς ἐκτελέσεως 14 χιλιάδων Πολωνῶν ἀξιωματικῶν ἀπὸ τοὺς Σοβιετικούς (Κατίν).
- Ἄσκησε πίεση στὸν πρόεδρο τῆς ἐξόριστης Πολωνικῆς κυβερνήσεως στρατηγὸ **Σικόρσκι**, γιὰ νὰ «ξεχάσει» τὸ Κατύν καὶ νὰ δεχθεῖ τὴν προσάρτηση τῆς ἀνατολικῆς Πολωνίας (τὸ ἕνα τρίτο τῆς χώρας) στὴν Ρωσία. Καὶ ὅταν αὐτὸς δὲν ὑπέκυψε —σκοτώθηκε σὲ περίεργο ἀεροπορικὸ ἀτύχημα. Ὁ διάδοχός του **Μικολάϊτσικ** ἦταν βολικότερος.

9. Ἄφησε τὸν Τίτο νὰ ἐξοντώσει τοὺς ἐθνικιστὲς ἀντάρτες, νὰ δολοφονήσει τὸν ἀρχηγό τους, στρατηγὸ **Μιχαήλοβιτς**, μέλος τῆς νόμιμης ἐξόριστης Γιουγκοσλαβικῆς κυβερνήσεως καὶ νὰ ἐπιβάλει τὴν δικτατορία του. Ἡ εἰρωνία εἶναι ὅτι ὁ βασιλεύς Πέτρος καὶ ἡ κυβέρνησή του βρέθηκαν ἐξόριστοι, ἐπειδὴ εἰσάκουσαν τὴν συμβουλὴ τοῦ Ροῦζβελτ καὶ ἀντιτάχθηκαν στὴν συμφωνία, τὴν ὁποία εἶχε συνάψει ὁ ἀντιβασιλεύς Παῦλος μὲ τὸν Χίτλερ.

10. Τήρησε διφορούμενη στάση ἀπέναντι στὴν ἀγγλικὴ ἐπέμβαση στὴν Ἑλλάδα (Δεκέμβριος 1944). Τελικῶς, χωρὶς ν' ἀντιταχθεῖ στὴν ἐπέμβαση, ἀρνήθηκε νὰ βοηθήσει τὸν Τσῶρτσιλ, ὁ ὁποῖος προσπαθοῦσε νὰ σώσει τὴν χώρα ἀπὸ τὴν κομμουνιστικοποίηση.

γ) Δύο μέτρα

«Ὁ Ροῦζβελτ δὲν εἶδε ποτὲ τὴν Ρωσία ὡς ἕνα καθεστώς, ὅπου ἡ ἀτομικὴ ἐλευθερία ἐλέγχεται πολὺ περισσότερο ἀπ' ὅσο στὴν χιτλερικὴ Γερμανία».
(Λόρδος Μόραν, Trustees)

Η ἐντελῶς διαφορετικὴ στάση τοῦ Ροῦζβελτ ἀπέναντι στὴν παλαιὰ εὐρωπαϊκὴ ἀποικιοκρατία, ἀπὸ τὴ μιά, καὶ στὸν ἀναζωπυρούμενο ρωσικὸ ἐπεκτατισμό, ἀπὸ τὴν ἄλλη, ἐντυπωσίαζε ὅσους δὲν μποροῦσαν νὰ ἐξηγήσουν αὐτὴν τὴν φαινομενικὰ περίεργη ἀντίφαση.

Γράφει ὁ Μόραν:

«Ὁ Ροῦζβελτ ξέρει τὴν προσήλωση τοῦ Τσῶρτσιλ στὴν Αὐτοκρατορία, ἀλλὰ δὲν μπορεῖ νὰ τὸν ἀφήσει νὰ κάνει ὅ,τι θέλει. Κάτι τέτοιο τὸν ἐκνευρίζει τρομερά, ἐνῶ ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά, δὲν δίνει δεκάρα, ἂν ἕνα μεγάλο τμῆμα τῆς Εὐρώπης περιέλθει κάτω ἀπὸ τὴν κυριαρχία τῆς Σοβιετικῆς Ἑνώσεως. Δὲν νομίζω ὅτι εἶδε ποτέ του τὴν Ρωσία ὡς ἕνα καθεστώς, ὅπου ἡ ἀτομικὴ ἐλευθερία ἐλέγχεται πολὺ περισσότερο ἀπ' ὅσο στὴν χιτλερικὴ Γερμανία. Φαίνεται εὐχαριστημένος (ἀπὸ τὴν Ρωσία) καὶ ἱκανοποιεῖται μόνον ἀπὸ τὶς συμβουλὲς τῶν ἐμπίστων του, δηλαδὴ τοῦ Στάλιν καὶ τοῦ Τσάγκ-Κάϊ-Σέκ, σχετικὰ μὲ τοὺς τρόπους ἐξασφαλίσεως τῆς ἐλευθερίας τῶν μικρῶν κρατῶν».

2. Ὁ Μόραν βλέπει ὀρθὰ καὶ περιγράφει μὲ ἀκρίβεια τὴν στάση τοῦ Ροῦζβελτ, ἀλλὰ δὲν εἶναι σὲ θέση νὰ τὴν ἑρμηνεύσει.

Τοῦ φαίνεται ἀνεξήγητο:

- Νὰ διεκδικεῖ κάποιος τὴν ἀνεξαρτητοποίηση τῶν ἀφροασιατικῶν λαῶν καὶ τὴν ἴδια στιγμὴ νὰ ἐκχωρεῖ εὐρωπαϊκοὺς λαοὺς σὲ μιὰ χειρότερη ἀποικιοκρατία.
- Νὰ καταγγέλει τὴν ἀνελευθερία τοῦ ἐθνικοσοσιαλισμοῦ καὶ νὰ κλείνει τὰ μάτια μπροστὰ στὴν χειρότερη ἀνελευθερία τοῦ σοβιετικοῦ ὁλοκληρωτισμοῦ.

- Νὰ συγκρούεται μὲ τὸν ὁμοϊδεάτη, ὁμόφυλο, ὁμόγλωσσο, σταθερὸ σύμμαχό του Τσῶρτσιλ καὶ νὰ ἐμπιστεύεται ἐκπροσώπους ἀντιθέτων ἰδεολογικοπολιτικῶν συστημάτων, ἀλλόφυλους, ἀλλόγλωσσους, σταθεροὺς ἀντιπάλους.

Ἂν μποροῦσε νὰ δεῖ πίσω ἀπὸ τὰ φαινόμενα καὶ νὰ ἐμβαθύνει στὸν Ρουζβελτισμό, θὰ ἔβρισκε τὴν ἑρμηνεία γιὰ ὅλα αὐτὰ τὰ «ἀλλόκοτα».

3. Σὲ μία ἐγγραφή του στὸ ἡμερολόγιό του, στὶς 11 Φεβρουαρίου 1945 (δηλαδὴ κατὰ τὴν διάρκεια τῆς διασκέψεως τῆς Γιάλτας), ὁ Μόραν διαπιστώνει:

> *«Ὁ Ροῦζβελτ δὲν θέλει νὰ συγκρουσθεῖ μὲ τὸν Στάλιν. Εἶναι βέβαιος ὅτι, μετὰ ἀπὸ τὸν πόλεμο, θὰ φτιάξουν μαζὶ ἕναν καινούργιο κόσμο, καλύτερο. Δὲν καταλαβαίνει ὅτι ἔχει κατασκευάσει, μέσα στὴν φαντασία του, μία Ρωσία ποὺ δὲν ὑπάρχει».*

4. Ὅτι ὁ Ροῦζβελτ δὲν ἤθελε νὰ συγκρουσθεῖ μὲ τὸν Στάλιν, εἶναι ὀρθό. Ὀρθὴ εἶναι καὶ ἡ ἐξήγηση ὅτι ἀπέφυγε τὴν σύγκρουση, ἐπειδὴ ἤθελε, μετὰ τὸν πόλεμο, νὰ φτιάξει μαζὶ μὲ τὸν Στάλιν, ἕναν «**καινούργιο κόσμο**». Μόνο ποὺ αὐτὸν τὸν κόσμο, ὁ Ροῦζβελτ δὲν τὸν ὁραματιζόταν «**καλύτερο**». Θὰ ἦταν ἀστεῖο νὰ ἐπιδιώκει κάτι τέτοιο σὲ συνεργασία μὲ τὸν Στάλιν. Ἁπλῶς, τὸν ἤθελε ἀμερικανορωσικό. Οὔτε καὶ εἶχε φτιάξει ὁ Ρ. μέσα στὴν φαντασία του μιὰ Ρωσία ποὺ δὲν ὑπῆρχε. Ἀντιθέτως, ἤξερε ὅτι ἡ ὑπαρκτὴ Ρωσία ἦταν ἡ μόνη Δύναμη, ἡ ὁποία μποροῦσε νὰ ἀναλάβει τὸν ρόλο τοῦ μικροῦ συνεταίρου του, στὸ νέο κόσμο τῆς Pax Americana.

ΙΙ

Ἡ Ἑταιρεία τῶν Δύο

«(Κατὰ τὸν Ρούζβελτ) μόνον ἀνάμεσα σ' αὐτὸν καὶ στὸν Στάλιν μποροῦν νὰ ληφθοῦν ἀποφάσεις κεφαλαιώδους σημασίας». (Ρ. Καρτιέ)

α) Τὸ μερίδιο τοῦ Στάλιν (ΤΕΧΕΡΑΝΗ)

«Ἐνδιαφερόμαστε γιὰ ἀποφάσεις, ὄχι γιὰ συζητήσεις». (Ι.Β. Στάλιν, Γιάλτα 5 Φεβρουαρίου 1945)

Ο Ρούζβελτ θέλει τὸν κόσμο διπολικό: Κύριος πόλος οἱ ΗΠΑ. Βοηθητικὸς ἡ ΕΣΣΔ. Ἡ ὕπαρξη τοῦ δευτέρου εἶναι ἀπαραίτητη, γιὰ νὰ διασφαλίζει καὶ νὰ διαιωνίζει τὴν κυριαρχία τοῦ πρώτου. Μία ρωσικὴ ἀπειλὴ θ' ἀναγκάσει τοὺς Εὐρωπαίους, ἀλλὰ καὶ τοὺς Κινέζους - Ἰάπωνες νὰ ζοῦν κάτω ἀπὸ τὴν προστασία τῶν ΗΠΑ.

2. Γι' αὐτό, θέλει νὰ ἀποκαταστήσει προσωπικὴ ἐπαφὴ μὲ τὸν Στάλιν καὶ νὰ **συνεργασθεῖ μαζί τους στὴν σχεδίαση τοῦ μεταπολεμικοῦ κόσμου**. Τοῦ γράφει:

> *«Τὰ Συμμαχικὰ Ἔθνη, δὲν πρέπει νὰ περιμένουν τὸ τέλος τῶν ἐπιχειρήσεων, γιὰ νὰ θέσουν τὶς βάσεις τοῦ μελλοντικοῦ κόσμου».*

3. **Ἰανουάριος 1943**: Ὁ Στάλιν ἀρνεῖται νὰ πάει στὴν Καζαμπλάν-

κα. Στὸ τέλος τοῦ χρόνου, ὁ Ρούζβελτ ἐπανέρχεται. Ἐπιμένει στὴν ἀνάγκη γιὰ προσωπικὴ συνάντησή τους. Γράφει ὁ Ρ. Καρτιέ:

> *«Ὁ Ροῦζβελτ δὲν ἔχει ταλαντεύσεις. Μόνον ἀνάμεσα σ' αὐτὸν καὶ τὸν Στάλιν μποροῦν νὰ ληφθοῦν ἀποφάσεις κεφαλαιώδους σημασίας. Ὁ Τσῶρτσιλ εἶναι ἕνας ἀναχρονισμός... Ἡ Ἀγγλία του, στὴν ὁποία ὁ πρόεδρος τῶν ΗΠΑ ἀρνεῖται ἐπίμονα τὴν τιμὴ μιᾶς ἐπισκέψεως, δὲν εἶναι παρὰ ἕνα μικρό, ἀδύναμο νησί, στὴν ἄκρη μιᾶς καταδικασμένης ἠπείρου. Ὅσο γιὰ τὴν Αὐτοκρατορία του... εἶναι μνημεῖο καταπιέσεως, τὸ ὁποῖο δὲν πρέπει νὰ ἐπιζήσει μετὰ τὴν νίκη τῆς Ἀμερικῆς. Ἀντιθέτως, ὁ Στάλιν καὶ ἡ Σοβιετικὴ Ἕνωση, βρίσκονται μέσα στὸ ρεῦμα τῆς Ἱστορίας. Ὁ Ροῦζβελτ ἀποκρούει μὲ ἀγανάκτηση τὶς ἀπόψεις ἐκείνων, ὅπως τοῦ στρατιωτικοῦ του ἀκολούθου στὴ Μόσχα, οἱ ὁποῖοι στὸν συνασπισμὸ Ἀμερικῆς καὶ μπολσεβικισμοῦ δὲν βλέπουν παρὰ μιὰ «παράξενη συμμαχία», προορισμένη νὰ ἐκλείψει, μετὰ τὴ συντριβὴ τοῦ κοινοῦ ἐχθροῦ».*

4. Ὁ Ροῦζβελτ προτείνει, λοιπόν, στὸν Στάλιν συνάντηση χωρὶς τὸν Τσῶρτσιλ, σ' ἕνα ἀπὸ τὰ νησιὰ τοῦ Βεριγγείου πορθμοῦ. Ἡ πρόταση γίνεται μὲ προσωπικὴ ἐπιστολή, στὶς 5 Μαΐου 1943. Γράφει ὅτι ἡ συνάντηση δὲν μπορεῖ νὰ γίνει στὴν Ἰσλανδία ἢ στὴν Ἀφρική,

> *«διότι, εἰλικρινῶς θὰ εἶναι δύσκολο τότε νὰ μὴν προσκληθεῖ ὁ Τσῶρτσιλ».*

5. Ὁ Τσῶρτσιλ τὰ μαθαίνει ἀπὸ τὸν Χάρριμαν καὶ διαμαρτύρεται ὑποτονικῶς, στὶς 25 Ἰουνίου. Καταλήγει μὲ πλήρη ἀναξιοπρέπεια:

> *«Ὅ,τι καὶ νὰ ἀποφασίσετε, θὰ κάνω ὅ,τι μπορῶ, γιὰ νὰ δικαιολογήσω ἐδῶ τὴν στάση σας...»*

6. Ὁ Στάλιν, ὅμως, ἀρνεῖται τὴ συνάντηση στὸν Βερίγγειο. Ὁ Ρ. ζητᾶ τότε νὰ πάει τοὐλάχιστον ὁ Μόλοτωφ, στὴν Οὐάσιγκτων.

Τσῶρτσιλ-Ρούζβελτ σ' ἕνα διάλειμμα τῆς συσκέψεως τῆς Γιάλτας. Ὁ πρῶτος εἶχε πλέον συνειδητοποιήσει ὅτι ὁ «φίλος» του τὸν ἔκανε πέρα.

«Ὄχι» ἀπαντᾶ ὁ Στάλιν. *«Ἂν θέλετε συνάντηση, ἐλᾶτε ἐσεῖς».* Πάει, λοιπόν, ὁ ὑπουργὸς Ἐξωτερικῶν, Κόρντελ Χὰλ στὴ Μόσχα. Ἐκεῖ, στὶς 25 Ὀκτωβρίου 1943, τὸν δέχεται ὁ Στάλιν. Καὶ «ὑποχωρῶντας», προτείνει ὡς τόπο συναντήσεως τὴν Τεχεράνη, τὴν ὁποία ὅμως ἤδη ἔχει ἀποκλείσει ὁ Ρ., ἐπειδὴ ἡ προσγείωση στὸ ἀεροδρόμιό της εἶναι ἐπικίνδυνη (ὁ Στάλιν θὰ πάει σιδηροδρομικῶς). Ὁ Ρ. ὑποκύπτει: ἡ συνάντηση θὰ γίνει στὴν Τεχεράνη.

7. Ὁ Ρ. βλέπει πλάϊ στὸν κύριο (ΗΠΑ) καὶ στὸν βοηθητικὸ (ΕΣΣΔ) πόλο ἑνὸς διπολικοῦ κόσμου καὶ ἕνα εἶδος ἐφεδρικοῦ ὑποπόλου: τὴν Κίνα. Ζητᾶ, λοιπόν, μιὰ καὶ στὴν Τεχεράνη εἶναι ἀδύνατο ν' ἀποφευχθεῖ ἡ συμμετοχὴ τοῦ ἀνεπιθυμήτου Τσῶρτσιλ, νὰ μετάσχει καὶ ἡ Κίνα. Ὁ Στάλιν ἀρνεῖται, διότι ἡ Κίνα βρίσκεται σὲ πόλεμο μὲ τὴν Ἰαπωνία, ἐνῶ αὐτός, ὄχι. Ὁ Ρ. ἐφευρίσκει ἕνα ὑποκατάστατο. Θὰ διασκεφθεῖ μὲ τὸν Τσάγκ-Κάϊ-Σέκ στὸ Κάϊρο, σέρνοντας μαζί του καὶ τὸν Τσῶρτσιλ, παρ' ὅλο ποὺ καὶ αὐτὸς συμφωνεῖ μὲ τὸν Στάλιν γιὰ τὴν στρατιωτικοπολιτικὴ ἀσημαντότητα τῆς Κίνας. Ἔτσι, στὶς 22 Νοεμβρίου 1943, ὁ Ρ. συναντᾶ τὸν Τσῶρτσιλ καὶ τὸν Τσάγκ-Κάϊ-Σέκ, στὸ Κάϊρο. Λόγῳ τῆς παρουσίας τοῦ Κινέζου ἡγέτη, ἡ Μόσχα ἀρνεῖται νὰ ἐκπροσωπηθεῖ στὴν «προπαρασκευαστικὴ» συνάντηση τοῦ Καΐρου.

8. Στὴν Τεχεράνη, ὁ Ρ. «φιλοξενεῖται» στὴν ρωσικὴ πρεσβεία. Καὶ κατεξευτελίζει τὸν «φίλο» του Τσῶρτσιλ, ἀποκλείοντάς τον ἀπὸ τὶς ἰδιαίτερες καὶ μόνες οὐσιαστικὲς διαπραγματεύσεις του μὲ τὸν Στάλιν.

9. Ὁ Μόραν γράφει γιὰ τὴν στάση τῶν Ἀμερικανῶν, στὴ διάρκεια τῶν προπαρασκευῶν, γιὰ τὴν διάσκεψη τῆς Τεχεράνης:

> *«Βλέπουν τὸν Τσῶρτσιλ σὰν τὸν μπλοφαδόρο τοῦ παιχνιδιοῦ. Ἔμειναν πολὺ πιὸ ἐπιφυλακτικοὶ ἀπέναντί του, παρὰ ἀπέναντι στὸν Στάλιν.*

10. Ὅταν ὁ Μόραν παραπονεῖται ἐμμέσως στὸν Χόπκινς γιὰ τὶς

συχνὲς ἰδιαίτερες συναντήσεις τοῦ Ροῦζβελτ μὲ τὸν Στάλιν, ἀπὸ τὶς ὁποῖες ἀπέκλειαν τὸν Τσῶρτσιλ, ὁ ἄνθρωπος τοῦ Ρ. βάζει τὶς φωνές:

> *«Ὑπάρχουν, λοιπόν, ἀντιρρήσεις; Δὲν μπορεῖ δηλαδὴ ὁ πρόεδρος νὰ ἔχει μιὰν εἰλικρινῆ συζήτηση μὲ τὸν Στάλιν, ἄν τὸ θέλει;»*

11. Ὅταν, ὅμως, ὁ Τσῶρτσιλ στέλνει σημείωμα στὸν Ροῦζβελτ, ζητῶντας του νὰ γευματίσουν μαζί, ἐκεῖνος ἀρνεῖται. Ὁ Χόπκινς ἐξηγεῖ:

> *«Ὁ πρόεδρος δὲν ἤθελε νὰ δώσει τὴν ἐντύπωση στὸν Στάλιν, ὅτι αὐτὸς καὶ ὁ Τσῶρτσιλ, κουβεντιάζουν πίσω ἀπὸ τὴν πλάτη του».*

Καὶ ὁ Μόραν παρατηρεῖ:

> *«Αὐτό, δὲν ἐμποδίζει διόλου τὸν πρόεδρο νὰ βλέπει τὸν Στάλιν μόνος του, κάθε ἡμέρα, μετὰ τὸ γεῦμα».*

Ἐξ ἄλλου, ὁ Στάλιν προσφέρει πλούσια δῶρα στὸν Ροῦζβελτ. Καὶ αὐτὸς προσποιεῖται ὅτι θαμπώνεται.

12. Ροῦζβελτ καὶ Στάλιν διαμορφώνουν κοινὴ στάση σὲ ὅλα τὰ θέματα, ἀπέναντι στὸν Τσῶρτσιλ. Ὅταν αὐτοὶ ἀρνήθηκαν νὰ συζητήσουν γιὰ τὸ μέλλον τῶν Βαλκανίων καὶ τῆς Πολωνίας, ἀφήνοντας αὐτὰ τὰ θέματα *«γιὰ κάποιαν ἄλλη φορά»*, πρέπει νὰ κατάλαβε...

13. Ἡ στάση τοῦ Ρ. στὴν Τεχεράνη πέφτει σὰν κεραυνὸς στὸ κεφάλι τοῦ Τσῶρτσιλ, βγάζοντάς τον ἀπὸ τὶς ἀφελεῖς ψευδαισθήσεις του. Ἦταν, ὅμως, ἀργά. Γράφει ὁ Μόραν:

> *«Μέχρι ποὺ νἄρθει ἐδῶ, ὁ πρωθυπουργὸς δὲν θὰ μποροῦσε ποτὲ νὰ πιστέψει ὅτι οἱ Δημοκρατίες θὰ παρουσιάζονταν ἔτσι διχασμένες ἀπέναντι στὸν Στάλιν. Τώρα, καταλαβαίνει ὅτι δὲν μπορεῖ νὰ βασίζεται στὴν ὑποστήριξη τοῦ προ-*

έδρου. Καὶ κάτι, ἀκόμη σπουδαιότερο: ἀντιλαμβάνεται ὅτι οἱ Ρῶσοι τὸ κατάλαβαν αὐτό. Θὰ ἦταν ἀνώφελο πιὰ νὰ ἐπιχειρήσει νὰ κρατήσει σταθερὴ γραμμὴ ἀπέναντι στὸν Στάλιν. Ἐκεῖνος μπορεῖ, τώρα πιά, νὰ κάνει ὅ,τι θέλει».

14. Δικαιολογῶντας τὶς συνεχεῖς ὑποχωρήσεις του ἀπέναντι στοὺς Ρώσους, ὁ Ρ. προσποιεῖται ὅτι φοβᾶται, μήπως ἡ Ρωσία συνάψει χωριστὴ εἰρήνη μὲ τὴν Γερμανία, κατὰ τὸ προηγούμενο τοῦ Μπρέστ-Λιτόφσκ (1918). Φυσικά, αὐτὸ τὸ ἐνδεχόμενο ποὺ ὑπῆρχε τὸ 1941-42, τώρα ἔχει ἐκλείψει.

15. Ὁ Μόραν ρωτᾶ τὸν Χόπκινς:

— Πές μου τὴν ἀλήθεια, Χάρρυ, ὁ πρόεδρος εἶναι τόσο σίγουρος γιὰ τὴ Μόσχα;

Καὶ ὁ Χόπκινς μέ... «ἀφέλεια»:

— Γιατί νὰ μὴν εἶναι; Ὁ πρόεδρος ξέρει ὅτι ὁ Στάλιν εἶναι πιὰ «δολωμένος» καὶ ὅτι ἀπὸ ἐδῶ καὶ πέρα θὰ πᾶνε ὅλα καλά.

«Δολωμένος», ὁ Στάλιν; Ἴσως. Ἀλλὰ μέ τί; Μὰ μὲ τὴν ἀνατολικὴ Εὐρώπη καὶ τὰ Βαλκάνια, ποὺ τοῦ ἐκχωροῦσε ὁ Ροῦζβελτ!

Ὁ Ροῦζβελτ ἐπιστρέφει πανευτυχὴς ἀπὸ τὴν πρώτη προσωπικὴ ἐπαφή του μὲ τὸν σοβιετικὸ δικτάτορα. Ὁ συνεταιρισμὸς κλείστηκε!

Ὁ συνεργάτης του (καὶ συντάκτης τῶν λόγων του) δικαστὴς Σὰμ Ρόζενμαν (San Rosenman), σχολιάζοντας τὴν ἐπιστροφή του ἀπὸ τὴν Τεχεράνη, εἶπε:

«Δὲν θυμᾶμαι νὰ εἶδα ποτὲ τὸν Πρόεδρο πιὸ ἱκανοποιημένο καὶ εὐχαριστημένο ἀπ' ὅσο ἐκεῖνο τὸ πρωϊνό... Ἦταν πράγματι ὁ «πρωταθλητής», ποὺ ἐπέστρεφε μὲ τὸ βραβεῖο».

Ὁ ἴδιος ὁ Ρ., φθάνοντας στὸν Λευκὸ Οἶκο, δήλωσε γιὰ τὸν Στάλιν:

«θὰ τὰ πᾶμε πολὺ καλὰ μαζί του».

Ὡς συνήθως, εἶχε δίκιο.

Στάλιν-Ρούζβελτ: οἱ δύο συνεταῖροι. Ὁ δεύτερος προσέλαβε τὸν πρῶτο ὡς βοηθὸ στὴν Pax Americana.

β) Ποιός παγίδεψε ποιόν;

«Αὐτὴ ἡ συνδιάσκεψη ἔληξε, πρὶν ἀρχίσει. Ὁ Στάλιν ἔβαλε τὸν πρόεδρο στὴν τσέπη του». (Ἄλλαν Φράνσις Μπρούκ, ἀρχηγὸς τοῦ Βρεταννικοῦ Γεν. Ἐπιτελείου, πρὸς τὸν λόρδο Μόραν - Τεχεράνη).

Η ρουζβελτιανὴ ἄποψη, ἡ ὁποία ἔχει γίνει θέση τῆς ἀμερικανικῆς καὶ γενικώτερα τῆς δυτικῆς ἱστοριογραφίας, εἶναι ὅτι ὁ Ροῦζβελτ:

i) **Πρόσφερε ἀνεπιφύλακτα ὑποστήριξη στὴν ΕΣΣΔ**, ὠθούμενος ἀπὸ τὸν ἀντιχιτλερισμό του καὶ μὲ τὴν πεποίθηση ὅτι μετὰ τὴν ἧττα τοῦ Ἄξονος, τὸ σοβιετικὸ καθεστὼς θὰ ἔμπαινε στὸν δρόμο τοῦ σταδιακοῦ ἐκδημοκρατισμοῦ του.

ii) **Ἀνέχθηκε τὸν ρωσικὸ ἐπεκτατισμὸ** καὶ ἔδειξε ὑπέρμετρη ὑποχωρητικότητα στὶς ἀπαιτήσεις του, ὠθούμενος ἀπὸ τὴν εἰρηνοφιλία του. Ἤθελε νὰ ἀποφύγει τὴν ἀναμέτρηση μὲ τὴν Ρωσία. Ἄλλωστε, πίστευε στὸν ἐπερχόμενο ἐκδημοκρατισμό της. Γι' αὐτό, ἐφάρμοσε τὴν τακτικὴ «**χῶρο ἔναντι χρόνου**». Παραχωροῦσε δηλαδὴ «χῶρο» (ὄχι βέβαια τῶν Ἀμερικανῶν ἀλλὰ τῶν ἄλλων), γιὰ νὰ κερδίσει χρόνο, ἀποφεύγοντας τὴν σύγκρουση. Τὸ ἔκανε, βέβαιος ὅτι ὁ χρόνος ἐργάζεται γιὰ τὴν «ἐκλογίκευση» καὶ τὸν «ἐκδημοκρατισμὸ» τῆς Ρωσίας.

2. Φυσικά, προσθέτουν οἱ ὑποστηρικτὲς τῶν παραπάνω, ὁ παμπόνηρος Στάλιν, ἐκμεταλλεύθηκε τὰ ἁγνὰ αἰσθήματα τοῦ Ροῦζβελτ, τὸν παγίδεψε καὶ ἀπέσπασε ἄφθονη ὑλικὴ βοήθεια, ἀνεπιφύλακτη πολιτικὴ ὑποστήριξη καὶ μεγάλα ἐδαφικὰ κέρδη, χωρὶς νὰ καταβάλει τὸ προσδοκώμενο ἀντίτιμο. Διότι καὶ ἰμπεριαλιστὴς καὶ ὁλοκληρωτικὸς παρέμεινε. Ἔτσι, ὁ Ρ. παρουσιάζεται ὡς «**ἀνυποψίαστος ἰδεαλιστὴς**» καὶ ὁ Στάλιν ὡς πανοῦργος «**ἀγνώμων**».

3. Τὶς θέσεις αὐτές, τὶς δικαιολογητικὲς τῆς ρουζβελτιανῆς τακτικῆς ἔναντι τῆς ΕΣΣΔ, εἶχε ἀρχίσει νὰ τὶς διαδίδει ὁ ἴδιος ὁ Ροῦζ-

βελτ. Ὁ Μόραν γράφει ὅτι, στὶς 28 Νοεμβρίου 1943, ὁ Χάρρυ Χόπκινς τοῦ εἶπε γιὰ τὴν στάση, τὴν ὁποία θὰ υἱοθετοῦσε ὁ Ροῦζβελτ στὴν ἐπικειμένη συνδιάσκεψη τῆς Τεχεράνης.

> *«Ὁ Χάρρυ μοῦ λέει πὼς ὁ Πρόεδρος ἔχει πεισθεῖ ὅτι, ἂν δὲν μπορέσει νὰ καταφέρει τὸν Στάλιν ν' ἀκολουθήσει μιὰ δημοκρατικὴ λύση, τοὐλάχιστον, εἶναι σίγουρος πὼς θὰ τὸν κάνει νὰ δεχθεῖ μιὰ συμφωνία, ἡ ὁποία θ' ἀποδώσει. Στὸ κάτω-κάτω, ὅλη του τὴν ζωὴ τὴν ἔχει ξοδέψει στὸ νὰ πείθει τοὺς ἀνθρώπους, κι ὁ Στάλιν δὲν μπορεῖ πιὰ νὰ εἶναι τόσο διαφορετικὸς ἀπὸ τοὺς ἄλλους.*
> *Ὁπωσδήποτε, ὁ Πρόεδρος, ἂν πιστέψω τὸν Χόπκινς, ἔρχεται στὴν Τεχεράνη, ἀποφασισμένος νὰ συνεννοηθεῖ μὲ τὸν Στάλιν, καὶ δὲν θὰ ἐπιτρέψει τίποτα νὰ παρεμβληθεῖ καὶ νὰ ἐμποδίσει αὐτό του τὸν σκοπό. Ἔτσι, τὸ συμπέρασμα βγαίνει πὼς θὰ εἶναι δυὸ ἔναντι τοῦ ἑνὸς καὶ πρὶν περάσει κιόλας ἡ πρώτη μέρα, ὁ Μπροὺκ μοῦ εἶπε: Αὐτὴ ἡ Συνδιάσκεψη ἔληξε, πρὶν ἀρχίσει. Ὁ Στάλιν ἔβαλε τὸν Πρόεδρο στὴν τσέπη του».*

4. Παρουσιάζουν τὸν Ρ. ὡς ἀντίθετο πρὸς τὶς «ζῶνες ἐπιρροῆς» καὶ τὸ μοίρασμα τοῦ κόσμου, ἀνάμεσα στὶς Μ. Δυνάμεις. Λένε:

i) Ὁ κόσμος μοιράστηκε στὴν Μόσχα, τὸν Ὀκτώβριο τοῦ 1944, μεταξὺ Στάλιν - Τσῶρτσιλ καὶ ὄχι στὴν Γιάλτα, τὸν Φεβρουάριο τοῦ 1945, μεταξὺ Ροῦζβελτ - Στάλιν.
ii) Ὁ Ροῦζβελτ δὲν θέλησε ποτὲ νὰ ἐπικυρώσει τὴν ἐπονείδιστη συμφωνία Τσῶρτσιλ - Στάλιν.
iii) Ἀντιθέτως, μὲ τὴν «**Διακήρυξη γιὰ τοὺς ἀπελευθερουμένους λαούς**», τὴν ὁποία ἐπέβαλε στὴν Γιάλτα, ὁ Ροῦζβελτ διατράνωσε τὴν ἀντίθεσή του σὲ κάθε εἴδους διανομὴ τοῦ κόσμου καὶ στὸν χωρισμό του σὲ ζῶνες ἐπιρροῆς.

5. Ἡ ἀλήθεια εἶναι διαφορετική.

i) Ὁ κόσμος δὲν μοιράστηκε στὴν Γιάλτα, ἀλλὰ οὔτε καὶ στὴν

Μόσχα. Μοιράστηκε στὴν **Τεχεράνη**. Καὶ μοιράστηκε μὲ πρωτοβουλία τοῦ Ροῦζβελτ, ὁ ὁποῖος ἀπέκλεισε τὸν Τσῶρτσιλ καὶ διάλεξε γιὰ μικρότερο συνεταῖρο του τὸν Στάλιν. Ἀσφαλῶς, ἡ διανομὴ δὲν ἔγινε μὲ πρωτόκολλα καὶ ἐπίσημες συμφωνίες. Δὲν χρειαζόταν. Διότι δὲν συνέφερε στοὺς συμβαλλομένους. Ἄλλωστε, καταλαβαίνονταν πλήρως. Ὅταν συμφωνοῦσαν:

- ❑ γιὰ μὴ ἀπόβαση στὰ Βαλκάνια, ἐσήμαινε ὅτι αὐτὰ ἀφήνονταν στοὺς Ρώσους.
- ❑ γιὰ ἀποτελμάτωση τῆς ἰταλικῆς ἐκστρατείας, ἐσήμαινε ὅτι ἡ Βιέννη καὶ ἡ Κεντρικὴ Εὐρώπη ἐκχωροῦνταν στοὺς Ρώσους.
- ❑ ὅτι τὸ β' μέτωπο ἔπρεπε νὰ γίνει στὴ Νορμανδία, ἐσήμαινε ὅτι ἕνα τμῆμα τῆς Γερμανίας, μαζὶ καὶ ἡ πρωτεύουσά της, θὰ περιέρχονταν στοὺς Ρώσους.
- ❑ ὅτι δὲν χρειάζεται νὰ συζητηθεῖ τὸ μέλλον τῆς Πολωνίας, ἐσήμαινε ὅτι τὴν προόριζαν γιὰ «δορυφόρο» τῆς Ρωσίας. Τὸν Ὀκτώβριο τοῦ 1944, ὁ Τσῶρτσιλ πῆγε στὴν Μόσχα καὶ πρότεινε στὸν Στάλιν τὴν ρύθμιση τῶν λεπτομερειῶν (ποσοστὰ ἐπιρροῆς) τῆς διανομῆς μεταξὺ Δυτικῶν - Ρώσων ὄχι τοῦ κόσμου, ἀλλὰ μερικῶν συγκεκριμένων χωρῶν: τῆς Ρουμανίας, Οὐγγαρίας, Βουλγαρίας, Γιουγκοσλαβίας καὶ Ἑλλάδος. Ἦταν μιὰ ἀπεγνωσμένη ἀντίδρασή του στὴν συμφωνία Ροῦζβελτ-Στάλιν, μία ἀπόπειρά του νὰ περιορίσει κάπως τὴν ἔκταση τῆς ρωσικῆς ἐπιρροῆς στὰ Βαλκάνια καὶ πρωτίστως νὰ θέσει τὴν Ἑλλάδα ἐκτὸς αὐτῆς. Ὁ Στάλιν ἐδέχθη, μόνον ὅταν βεβαιώθηκε ὅτι ὁ Ροῦζβελτ ἦταν τελικῶς σύμφωνος.

ii) Δὲν εἶχε κανένα λόγο ὁ Ροῦζβελτ νὰ ἐπικυρώσει ἐπισήμως τὴν συμφωνία Τσῶρτσιλ - Στάλιν, ἡ ὁποία ἄλλωστε δὲν προσέλαβε ποτὲ ἐπίσημο χαρακτῆρα. Ἐξ ἄλλου, οὐδέποτε ἀπεκάλυπτε τὴν ἀρνητικὴ πλευρὰ τῶν ἐνεργειῶν του, τὶς ὁποῖες φρόντιζε νὰ συγκαλύπτει καὶ νὰ ἐξωραΐζει.

iii) Δὲν ἀληθεύει ὅτι θεωροῦσε θέμα ἀρχῆς τὴν ἀντίθεσή του πρὸς τὶς «**ζῶνες ἐπιρροῆς**». Ἔτσι:

Τὸ 1933, διεκήρυξε ὅτι ἡ πολιτική του ἀποβλέπει στὴν «ἀποκήρυξη τῶν στρατιωτικῶν ἐπεμβάσεων» καὶ στὴν «ἀδελφικὴ συνεργασία μεταξὺ τῶν χωρῶν», αὐτὸ ὅμως δὲν τὸν ἐμπόδισε τὸ 1938, νὰ ὁρίσει ὅτι «**ἡ ζώνη ἐπιρροῆς τῶν ΗΠΑ**» περιελάμβανε, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν Λατινικὴ Ἀμερική, τὸν Καναδᾶ καὶ τὴν Γροινλανδία! Ἡ δήλωση αὐτὴ ἐνόχλησε πολὺ τοὺς διορατικότερους Βρεταννοὺς καὶ βοήθησε τὸν Τσάμπερλαιν νὰ ἀντιληφθεῖ ὅτι, ἀπὸ τυχὸν σύγκρουση τῆς χώρας του μὲ τὴν Γερμανία, κερδισμένες θὰ ἔβγαιναν οἱ ΗΠΑ.

Ἐξ ἄλλου, κατὰ τὴν διάρκεια τῆς «**οὐδετερότητάς**» του, ὅπως εἴδαμε, ὁ Ροῦζβελτ καθόριζε διαρκῶς καὶ εὐρύτερες «**ζῶνες ἀσφαλείας**» τῆς χώρας του, φθάνοντας ὥς τὸ σημεῖο νὰ περιλάβει σ' αὐτὲς τὰ 3/4 τοῦ Ἀτλαντικοῦ.

Καὶ τελικῶς στὴν Τεχεράνη καὶ στὴν Γιάλτα, ἐδέχθη τὸ «δικαίωμα» τῆς Ρωσίας νὰ ἐλέγχει εὐρεῖα ζώνη κρατῶν γύρω της.

6. Διατυπώνουν, τέλος, τὸν ἰσχυρισμὸ ὅτι:

> *«τὰ λίγα, τὰ ὁποῖα εἶναι γνωστὰ γιὰ τὶς τελευταῖες ἡμέρες τοῦ προέδρου, φαίνεται νὰ δείχνουν ὅτι εἶχε ἀντιληφθεῖ στὰ τελευταῖα του τὴν ἀπάτη τῆς Γιάλτας καὶ εἶχε ἀρχίσει νὰ ἐξοργίζεται ἐναντίον τοῦ Στάλιν, ὁ ὁποῖος εἶχε ἐκμεταλλευθεῖ τὴν καλή του πίστη».*[218]

Τίποτα τὸ ἀνακριβέστερο. Διότι, ὁ Στάλιν εἶχε ἁπλῶς δεχθεῖ τὴν θέση, τὴν ὁποία τοῦ προσέφερε ὁ Ροῦζβελτ: τοῦ ὑπαρχηγοῦ στὴ Νέα Παγκόσμια Τάξη. Λίγο πρὶν πεθάνει, ὁ Χόπκινς ἔλεγε ὅτι οἱ Ρῶσοι εἶχαν ἀποδείξει πὼς μποροῦσαν ν' ἀκούσουν τὴ φωνὴ τῆς λογικῆς καὶ ὅτι ἔτσι ὁ Ροῦζβελτ εἶχε πεισθεῖ πὼς μποροῦσε νὰ συνυπάρξει εἰρηνικῶς μαζί τους.

---

218. Ρ. Καρτιέ.

Φυσικά, «**φωνὴ τῆς λογικῆς**» ἦταν ἡ φωνὴ τοῦ Ροῦζβελτ καὶ οἱ Ρῶσοι δὲν εἶχαν κανένα λόγο νὰ μὴ θέλουν νὰ τὴν ἀκούσουν, ἀφοῦ αὐτὸς τοὺς πρότεινε τὴν δεύτερη θέση σ' ἕναν ἀμερικανορωσικὸ κόσμο. Αὐτὸ ἀκριβῶς ἦταν καὶ τὸ νόημα τῆς «**εἰρηνικῆς συνυπάρξεως**» ΗΠΑ - Ρωσίας. Ἐπισφράγισμα τῆς ἄγραφης συμφωνίας Ροῦζβελτ - Στάλιν ἦταν ἡ Γιάλτα. Ἐκεῖ, οἱ Ρῶσοι «ἀπέδειξαν πὼς μποροῦσαν ν' ἀκούσουν τὴ φωνὴ τῆς (ρουζβελτιανῆς) λογικῆς».

III

Τὸ Χρυσόμαλλο Δέρας (Γιάλτα)

«Ὁ ἀμερικανὸς λαός, ὁ ὁποῖος εἶχε ἀγωνισθεῖ σ' ἕναν μακρύ, σκληρὸ πόλεμο, ἄξιζε τοὐλάχιστον μιά προσπάθεια γιά τὴν πραγμάτωση ἑνὸς καλύτερου κόσμου. Ἄν ἡ προσπάθεια ἀπετύγχανε, δὲν θὰ ἦταν δυνατὸν νά κατηγορηθοῦν οἱ ΗΠΑ ὅτι δὲν προσπάθησαν». (Chip Bohlen, Σύνδεσμος τοῦ Στέητ-Ντηπάρτμεντ μὲ τὸν Λευκὸ Οἶκο - Γιάλτα)

Σκοπὸς τῆς Τριμεροῦς Συναντήσεως ὑποτίθεται ὅτι ἦταν τὸ «χρυσόμαλλο δέρας» μιᾶς σταθερῆς βάσεως γιὰ μόνιμη συνεννόηση μεταξὺ Δύσεως καὶ ΕΣΣΔ, γι' αὐτὸ καὶ συμβολικῶς ὀνομάσθηκε «Ἀργοναύτης». Στὴν πραγματικότητα, δὲν ἐπρόκειτο γιὰ συνεννόηση Δύσεως καὶ ΕΣΣΔ, ἀλλὰ ΗΠΑ καὶ Ρωσίας. Στὴν Γιάλτα ὁριστικοποιήθηκε ἡ διπολικὴ (ἀμερικανορωσικὴ) μορφὴ στὸν μεταπολεμικὸ κόσμο. Ἐπικυρώθηκε ἡ συμφωνία τῆς Τεχεράνης. Ἡ Παγκόσμια Νέα Τάξη θὰ ἦταν ἀμερικανορωσική. Αὐτὸ ἦταν τὸ «Χρυσόμαλλο Δέρας», τὸ ὁποῖο ἀπεκόμισε ὁ Ρούζβελτ, μὲ τὴν Διάσκεψη τῆς Γιάλτας.

α) Οἱ ἄρρωστοι γέροι

***«Ὁ Ροῦζβελτ καὶ ὁ Τσῶρτσιλ εἶναι δύο κουρασμένοι γέροι, οἱ ὁποῖοι δὲν ἔχουν ἄλλη ἐκλογὴ παρὰ νὰ μᾶς δώσουν ὅ,τι θέλουμε».* (Β. Μόλοτωφ)**

Μεταβαίνοντας στὴν Γιάλτα, ὁ Ροῦζβελτ, παρὰ τὴν κακὴ κατάσταση τῆς ὑγείας του, ὑπεβλήθη σὲ σοβαρὴ δοκιμασία, γιὰ νὰ κάνει τὸ χατήρι τοῦ Στάλιν, ὁ ὁποῖος δὲν ἤθελε νὰ βγεῖ ἀπὸ τὴν ΕΣΣΔ, προβάλλοντας ὡς δικαιολογία τὴν ὑπόδειξη τῶν γιατρῶν του νὰ ἀποφεύγει τὰ μακρυνὰ ταξίδια.

2. Στὴν Γιάλτα ὁ Ροῦζβελτ συνοδεύθηκε ἀπό:

- Τὸν νέο ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν ὑπουργό του, **Ἔντουαρντ Στεττίνιους** (Edward R. Stettinius, Jr), ὁ ὁποῖος ἀντικατέστησε τὸν καταρρεύσαντα φυσικῶς Cordell Hull.
- Τοὺς ναύαρχο Λῆχυ, Τζέημς Μπέρνς, Ἄβελ Χάρριμαν, Τσὶπ Μπόλεν, Ἔντ Φλίν, Μάθιους. Ὁ τελευταῖος ἦταν «διευθυντὴς ὑποθέσεων Εὐρώπης» στὸ Στέητ-Ντηπάρτμεντ καὶ ἐκτελοῦσε χρέη διερμηνέως. Φυσικά, δὲν ἔλειψε ὁ ἀπαραίτητος Χόπκινς.

Δὲν πῆγε στὴν Γιάλτα ὁ σὲρ Τζὼν Ντίλ, ὁ ὁποῖος ἦταν ἄρρωστος καὶ πέθανε τὸν Νοέμβριο. Ὁ Ροῦζβελτ ταξίδεψε μὲ πλοῖο ὥς τὴν Μάλτα, ὅπου συνάντησε τὸν Τσῶρτσιλ, καὶ ἀπὸ ἐκεῖ συνέχισε ἀεροπορικῶς ὥς τὴν Γιάλτα.

3. Κατὰ τὸν γιατρὸ τοῦ Τσῶρτσιλ, λόρδο Μόραν, ὁ ὁποῖος βρισκόταν στὴν Γιάλτα, ὁ Ρ. βρισκόταν σὲ προχωρημένο στάδιο σκληρύνσεως τῶν ἐγκεφαλικῶν ἀρτηριῶν, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ ἐπηρεάζεται ἡ διανοητική του ἱκανότητα. Πλάϊ του, εἶχε τὸν ἐπίσης ἑτοιμοθάνατο **Χόπκινς**, ὁ ὁποῖος ἐκτὸς τῶν ἄλλων ἔπασχε ἀπὸ διάρροια. Ὁ **Στεττίνιους** ἦταν νέος στὸ λειτούργημά του. Ὁ **Τσῶρτσιλ** ποὺ εἶχε περάσει πνευμονία, ἔφθασε στὴν διάσκεψη μὲ πυρετὸ καὶ ἔπαιρνε κάποιο φάρμακο, τὸ ὁποῖο προκαλοῦσε ναυτία καὶ τάση πρὸς ἐμετό. Τὸν τελευταῖο καιρό, ὁ Βρεταννὸς πρωθυπουργὸς πα-

Τσωρτσιλ-Ντὲ Γκώλ, στὸ Παρίσι, μετὰ τὴν ἀποχώρηση τῶν Γερμανῶν. Ὁ δεύτερος πρότεινε συμμαχία ἀντιστάσεως κατὰ τῶν ΗΠΑ, τὴν ὁποία ὁ πρῶτος ἀπέρριψε.

ρουσίαζε σαφῆ συμπτώματα καταπτώσεως. Σὲ κακὴ κατάσταση ὑγείας βρισκόταν καὶ ὁ Βρεταννὸς ὑπουργὸς Ἐξωτερικῶν Ἤντεν. Ὁ φίλος του Χάρολντ Νίκολσον, εἶπε: *«Εἶναι κουρασμένος, κουρασμένος, κουρασμένος»*. Ὑπέφερε καὶ ἀπὸ διάφορους πόνους.

Αὐτοὶ οἱ κουρασμένοι ἄρρωστοι ἄνθρωποι ὑπεβλήθησαν στὴν σοβαρὴ δοκιμασία ἑνὸς κοπιαστικότατου χειμερινοῦ ταξιδιοῦ καὶ ἔφθασαν καταταλαιπωρημένοι στὴν Γιάλτα, ὅπου οἱ συνθῆκες διαβιώσεως ἦσαν κακές, οἱ ἀνέσεις ἀνύπαρκτες καὶ τὸ κλῖμα ἀπαίσιο, γιὰ νὰ διαπραγματευθοῦν μὲ τὸν Στάλιν καὶ τοὺς συνεργάτες του.

4. Πρόκειται γιὰ ἕναν παράγοντα, ὁ ὁποῖος συνέβαλε στὴν διαμόρφωση τῶν συμφωνιῶν ποὺ συνήφθησαν ἐκεῖ; Ἴσως. Θὰ ἦταν πάντως λάθος νὰ υἱοθετήσουμε τὸν μῦθο, ὁ ὁποῖος ἀποδίδει τὸ ἀποτέλεσμα τῆς συναντήσεως σ' αὐτὸν τὸν παράγοντα. Διότι: Ὁ Ροῦζβελτ ἀπὸ καιρὸ ἀκολουθοῦσε τὴν πολιτική, ἡ ὁποία ἁπλῶς ἐπισφραγίσθηκε στὴν Γιάλτα: τὴν τοῦ παραμερισμοῦ τῶν Εὐρωπαϊκῶν Δυνάμεων, συμπεριλαμβανομένης τῆς Βρεταννίας καὶ τῆς δημιουργίας Νέας Παγκοσμίου Τάξεως, ἡ ὁποία θὰ βασιζόταν σὲ δύο πόλους: τὸν ἀμερικανικό, ποὺ θὰ ἦταν ὁ κύριος, καὶ στὸν ρωσικό, ποὺ θὰ ἦταν ὁ δευτερεύων.

Αὐτὴ ἀκριβῶς ἡ πολιτικὴ ἐπικυρώθηκε μὲ τὶς συμφωνίες τῆς Γιάλτας.

5. Ἡ στάση τοῦ Ρ. δὲν ἦταν προϊὸν οὔτε ἀφέλειας, οὔτε ἀσθένειας. Ἦταν ἐνσυνείδητη, σκόπιμη καὶ προαποφασισμένη. Ἡ κόπωσή του πιθανῶς συνέβαλε στὴν μορφή, τὴν ὁποία πῆραν ὁρισμένες πλευρὲς τῆς συμφωνίας καὶ ἴσως ὁδήγησαν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ σὲ κάπως μεγαλύτερες ἀπὸ τὶς ἀρχικῶς προβλεφθεῖσες παραχωρήσεις. Ὅμως, πρόκειται γιὰ ἁπλὲς λεπτομέρειες καὶ ἀποχρώσεις.

6. Στὶς συμφωνίες τῆς Γιάλτας ἐκφράσθηκε ἡ οὐσία τῆς ρουζβελτιανῆς πολιτικῆς, τὴν ὁποία οἱ Βρεταννοὶ ἐξακολουθοῦσαν νὰ μὴν ἔχουν ἀντιληφθεῖ πλήρως. Ἔτσι, ὁ Ἤντεν σημείωνε τὴν ἀνησυχία του ὅτι ἡ συνάντηση θὰ ἦταν *«χαώδης καὶ ἀναποτελεσματική»*,

ἐπειδὴ *«ὁ Στάλιν ἦταν ὁ μόνος ἀπὸ τοὺς τρεῖς, ὁ ὁποῖος εἶχε ξεκάθαρη ἀντίληψη γιὰ τὸ τὶ ἤθελε»* καὶ ἐπὶ πλέον ἦταν *«σκληρὸς διαπραγματευτής»*, ἐνῶ ὁ Τσῶρτσιλ εἶναι *«ὅλο συναίσθημα»* καὶ ὁ F.D.R. *«ἀόριστος καὶ νιώθει ζήλεια γιὰ τοὺς ἄλλους»*.

Ὁ Ἤντεν οὐδέποτε διακρίθηκε γιὰ προβλεπτικότητα καὶ διεισδυτικὴ παρατηρητικότητα. Δὲν κατάλαβε ὅτι ὁ Ροῦζβελτ ἦταν ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος περισσότερο ἀπὸ ὁποιονδήποτε ἄλλον ἤξερε, τὶ ἤθελε καὶ πῶς νὰ τὸ ἐπιτύχει. Ἀντιθέτως, ὁ Στάλιν τὸ κατάλαβε καὶ διαπραγματεύθηκε, ὅσο μποροῦσε σκληρότερα, ὥστε νὰ ἐκμεταλλευθεῖ τὸ ὅραμα τοῦ Ροῦζβελτ, γιὰ νὰ ἀποσπάσει τὸ μέγιστο δυνατὸν ὄφελος. Καὶ πέτυχε.

7. Λένε ὅτι ὁ Μόλοτωφ χαρακτήρισε τὸν Ρ. καὶ τὸν Τσῶρτσιλ, *«δύο κουρασμένους γέρους, ποὺ δὲν ἔχουν ἄλλην ἐκλογὴ ἀπὸ τὸ νὰ μᾶς δώσουν ὅ,τι θέλουμε»*. Ὅμως, ὁ Στεττένιους ἦταν 44 ἐτῶν, ὁ Ἤντεν 47, ὁ Χόπκινς 55, ὁ Ροῦζβελτ 63 καὶ ὁ Τσῶρτσιλ 70. Συνεπῶς, γέροι δὲν ἦσαν. Ἄλλωστε, ὁ Μόλοτωφ καὶ ὁ Στάλιν, δὲν ἦσαν νεώτεροι: 55 ἐτῶν ὁ πρῶτος, 66 ὁ δεύτερος. Κουρασμένοι, βεβαίως, ἦσαν οἱ δυτικοί, ἀλλὰ οἱ Ρῶσοι θὰ ἔπρεπε νὰ ἦσαν ἀκόμη πιὸ κουρασμένοι, διότι εἶχαν περάσει πολὺ δυσκολότερη περίοδο. Ὅσο γιὰ τὸ «ἄρρωστοι», ὑπάρχουν σοβαρὲς ἐνδείξεις ὅτι ὁ Στάλιν ἔπασχε ἤδη ἀπὸ σοβαρὸ ἐκφυλισμὸ τοῦ θυροειδοῦς (μυξόδημα), ποὺ ἔχει φυσικὲς καὶ σὲ ὁρισμένες περιπτώσεις καὶ πνευματικὲς ἐπιπτώσεις. Ἀνάμεσα στὶς τελευταῖες εἶναι οἱ παραισθήσεις καὶ ἡ μανία καταδιώξεως.

β) Τὸ Μεγάλο Θέατρο

> ***«Ὁ κόσμος ἔπρεπε νὰ μάθει γιὰ τὴν Γιάλτα, ὄχι τὶ πράγματι ἐλέχθη ἐκεῖ, ἀλλὰ ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα θὰ τοῦ ἔλεγαν ὅτι ἐλέχθησαν —τὸ ἴδιο καὶ οἱ ἱστορικοὶ τοῦ μέλλοντος».*** **(Ἀπὸ τὸ παρόν)**

Εἶναι χαρακτηριστικὸ ὅτι, αὐτὴν τὴν φορά, ὁ Ροῦζβελτ φρόντισε νὰ δείξει ὅτι πήγαινε στὴν Γιάλτα καλύτερα προετοιμασμένος ἀπ' ὅσο σὲ ὅποιαν ἄλλη διάσκεψη. Διότι, αὐτὴ

θὰ ἀποτελοῦσε τὴν τελικὴ καὶ κορυφαία πράξη τῆς ὅλης πολιτικῆς του. Πῆρε, λοιπόν, μαζί του τὸν νέο ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν ὑπουργό του, **Στεττίνιους**, ὁ ὁποῖος ἀσφαλῶς δὲν εἶχε γνώσεις καὶ πεῖρα διπλωματίας, ἀλλὰ συνοδευόταν ἀπὸ τὸ ἔμπειρο στὰ σοβιετικὰ θέματα στέλεχος τοῦ ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν, **Chip Bohlen**, ὁ ὁποῖος μόλις εἶχε διορισθεῖ σύνδεσμος τοῦ ὑπουργείου μὲ τὸν Λευκὸ Οἶκο. Στὴν Τεχεράνη, ὁ Μπόλεν εἶχε χρησιμοποιηθεῖ μόνον ὡς διερμηνέας. Στὴν Γιάλτα, ὅμως, μετέσχε ὡς εἰδικὸς στὶς σοβιετικὲς ὑποθέσεις. Αὐτὸς κατάλαβε περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλον δυτικό, ὁ ὁποῖος μετεῖχε στὴν διάσκεψη, τὶ ἤθελε ὁ Ροῦζβελτ καὶ ἐργάσθηκε γιὰ τὴν ἐπίτευξή του. Στὴν Γιάλτα βρισκόταν, ἐπίσης, ὁ γνώστης τῶν σοβιετικῶν θεμάτων, **Harriman.**

2. Αὐτὰ βεβαίως πρὸς τὸ θεαθῆναι. Διότι, κατὰ τὰ ἄλλα, ὁ Τζ. Φ. Μπέρνς[219] γράφει ὅτι ὁ Ρ. δὲν ἔκανε καμμιὰ προετοιμασία γιὰ τὴν Γιάλτα:

> *«Δὲν εἴχαμε μαζί μας καμμιὰ ὁλοκληρωμένη μελέτη, κανένα σχέδιο, ἢ ἔστω καὶ μιὰ ἔκθεση, ποὺ νὰ μᾶς προετοίμασε τὸ ὑπουργεῖο Ἐξωτερικῶν».*

Δὲν εἶχε μελέτες, σχέδια καὶ ἐκθέσεις ἐπειδὴ δὲν τὰ χρειαζόταν. Στὴν Γιάλτα, ὁ Ρ. ἀκολούθησε μιὰ πολὺ ἁπλῆ τακτική, ἡ ὁποία ἔφερνε σὲ ἀπόγνωση τὸν Τσῶρτσιλ: συμφωνοῦσε σὲ ὅλα μὲ τὸν Στάλιν —ξέροντας βεβαίως ἀπὸ πρίν, τί ζητοῦσε αὐτός. Δὲν εἶχε ἀνάγκη ἀπὸ προετοιμασίες, διότι στὴν Γιάλτα δὲν ἀποφασίστηκε κάποια πολιτική. Αὐτὴ προϋπῆρχε καὶ ἐφαρμοζόταν ἐδῶ καὶ χρόνια. Ὁ Στάλιν τὴν εἶχε ἀντιληφθεῖ καὶ προσαρμόσθηκε σ' αὐτήν, φροντίζοντας βεβαίως νὰ τὴν ἀξιοποιεῖ γιὰ ἄντληση τοῦ μεγίστου δυνατοῦ ὀφέλους ὑπὲρ τῆς ΕΣΣΔ. Οἱ Βρεταννοί, ἁπλῶς, τὰ εἶχαν χαμένα. Στὴ Γιάλτα ἡ ἤδη ἐφαρμοζόμενη πολιτικὴ διακηρύχθηκε,

219. *«Μιλῶντας μὲ εἰλικρίνεια».*

μὲ τρόπο κατάλληλο γιὰ τὴν παγκόσμια κοινὴ γνώμη καὶ περιβλήθηκε μὲ τὸ ἀναγκαῖο κῦρος. Αὐτὸ δὲν σημαίνει ὅτι ἐκεῖ δὲν ρυθμίστηκαν διάφορα θέματα, δὲν διευκρινίσθηκαν διάφορες ἀσάφειες καὶ δὲν τακτοποιήθηκαν διάφορες λεπτομέρειες. Ὅμως, σὲ τελευταία ἀνάλυση, ἐπρόκειτο γιὰ ἕνα θέατρο, τὸ ὁποῖο ἀπευθυνόταν στὰ συναισθήματα τοῦ κοινοῦ.

3. Ὁ Ροῦζβελτ θέλησε τὴν Γιάλτα, γιά:

i) Νὰ ἐκλαϊκεύσει τὴν πολιτική του.
ii) Νὰ τὴν περιβάλει μὲ τὸν φωτοστέφανο τῆς προσπάθειας γιὰ καλύτερο κόσμο.
iii) Νὰ ἐνταφιάσει τὸν ἀπομονωτισμό, καὶ κατὰ τὴν μεταπολεμικὴ περίοδο, πείθοντας γιὰ τὴν ἀνάγκη νὰ παραμείνουν οἱ ΗΠΑ στὸν διεθνῆ στίβο.
iv) Νὰ ἀπαλλάξει τὴν πολιτική του ἀπὸ τὶς εὐθῦνες γιὰ ὅσα κακὰ θὰ ἐπέρχονταν μεταπολεμικῶς καὶ πρωτίστως γιὰ τὸν ψυχρὸ πόλεμο, ὁ ὁποῖος μοιραίως θὰ προέκυπτε.

Ὀφείλουμε νὰ παραδεχθοῦμε ὅτι πέτυχε σὲ ὅλους τοὺς σκοπούς του. Μὲ τὶς διασκέψεις κορυφῆς ποὺ ὀργάνωνε, ὁ Ρ. πρόσφερε στὸ ἀμερικανικὸ καὶ στὸ παγκόσμιο κοινὸ ἕνα ἐντυπωσιακὸ θέαμα, τὸ ὁποῖο τοῦ ἔδινε τὴν ἄκρως ἱκανοποιητικὴ ψευδαίσθηση ὅτι παρακολουθοῦσε ἄμεσα (καὶ ἔτσι, κατὰ κάποιο τρόπο, συμμετεῖχε κι' αὐτό), τὴν ἱστορία στὸ γίγνεσθαί της.

Ἡ Γιάλτα ἦταν τὸ θεαματικὸ ἐπιστέγασμα αὐτῶν τῶν διασκέψεων, ἡ σύνοψή τους καὶ ἡ εἰσαγωγὴ στὸν μεταπολεμικὸ κόσμο.

4. Οἱ σκοπιμότητες τοῦ Ρ. φαίνονται καὶ ἀπὸ τὸ ὅτι πῆρε μαζί του στὴν Γιάλτα καὶ δύο ἐντελῶς ἄσχετους πρὸς τὰ διεθνῆ ζητήματα:

i) Τὸν **James F. Byrnes**, πρώην μέλος τοῦ Ἀνωτάτου Δικαστηρίου καὶ πρώην γερουσιαστή, ὁ ὁποῖος εἶχε τοποθετηθεῖ ἐπικεφαλῆς τοῦ Γραφείου Πολεμικῆς Κινητοποιήσεως. Ἔτσι, ἔγινε ἕνα εἶδος τσάρου τοῦ ἐσωτερικοῦ μετώπου. Ὁ λαὸς τὸν ἀποκαλοῦσε *«βοηθὸ πρόεδρο»*. Δὲν εἶχε καμμία

σχέση μὲ τὶς διεθνεῖς ὑποθέσεις καὶ ἀπόρησε, ὅταν ὁ Ρ. τὸν πῆρε μαζί του στὴ Γιάλτα.

ii) Τὸν **Ed Flynn**, στέλεχος τοῦ δημοκρατικοῦ κόμματος, παλαιὸ φίλο του καὶ σύμβουλό του σὲ θέματα ἐνδοκομματικῶν καὶ διακομματικῶν σχέσεων.

Γιατί τοὺς πῆρε; Γιὰ νὰ προπαγανδίσουν μετὰ τὴν ἐπιστροφή τους ἀπὸ τὴν Γιάλτα τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἐκεῖ συναντήσεως στὸ ἀμερικανικὸ κοινό. Θὰ ἔπειθαν ὁ πρῶτος τὴν γερουσία καὶ ὁ δεύτερος τὸ κόμμα καὶ τοὺς καθολικούς, γιὰ τὴν θετικὴ σημασία τῆς διασκέψεως καὶ ἰδίως γιὰ τὴν ἀνάγκη ἐνεργοῦ συμμετοχῆς τῶν ΗΠΑ στὸν σχεδιαζόμενο ΟΗΕ.

5. Ὁ Ροῦζβελτ εἶχε λόγους νὰ ἀνησυχεῖ ἐπ' αὐτοῦ. Τὸν Δεκέμβριο τοῦ 1944, ὁ **Στεττίνιους** τὸν εἶχε ἐνημερώσει γιὰ τὴν κατὰ τὸ τελευταῖο ἑξάμηνο καθοδικὴ τάση τῆς πίστεως τοῦ ἀμερικανικοῦ κοινοῦ πρὸς τὴν ἐξωτερικὴ πολιτική του. Οἱ δημοσκοπήσεις τοῦ Ἰανουαρίου 1945 ἔδειξαν *«αὐξανόμενο σκεπτικισμὸ τοῦ κοινοῦ»* ὡς πρὸς τὴν πρόθεση τῶν Μεγάλων Δυνάμεων νὰ ἐφαρμόσουν τὶς ἀρχὲς τοῦ «Χάρτη τοῦ Ἀτλαντικοῦ» καὶ τῆς «Διακηρύξεως τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν».

6. Αὐτὴ ἡ ἀλλαγὴ στὴν στάση τοῦ ἀμερικανικοῦ κοινοῦ ἔκανε τὸν Ρ. νὰ φοβηθεῖ ἀναβίωση τοῦ ἀπομονωτισμοῦ, ἡ ὁποία θὰ ἐπέφερε παραίτηση τῶν ΗΠΑ καὶ τὸν διεθνῆ ρόλο τους καὶ συνεπῶς ἐγκατάλειψη τῆς κοσμοκρατορίας, τὴν ὁποία αὐτὸς τοὺς εἶχε ἐξασφαλίσει.

7. Οἱ αἰτίες τῆς μεταβολῆς στὴν στάση τοῦ ἀμερικανικοῦ κοινοῦ βρίσκονταν στὶς πολιτικὲς ἐξελίξεις, οἱ ὁποῖες ἔπειθαν ὅτι ὁ «ἰδεαλισμὸς» τοῦ Ρ. ἦταν χωρὶς ἀντίκρυσμα. Τέτοιες ἐξελίξεις ἦσαν:

i) Ἡ ἐκχώρηση τῶν Βαλτικῶν κρατῶν καὶ τῆς ἀνατολικῆς Πολωνίας στὴν Ρωσία.

ii) Ἡ οὐσιαστικὴ παράδοση τῆς Πολωνίας στὸν Στάλιν.

iii) Τὰ αἱματηρὰ γεγονότα στὴν Ἑλλάδα, ὅπου οἱ κομμουνιστὲς

πολέμησαν ἐναντίον τῶν κυβερνητικῶν δυνάμεων, τὶς ὁποῖες ὑπεστήριζαν ἐνόπλως οἱ Βρεταννοί (Δεκ. 1944).

iv) Ἡ σαφὴς τάση τῶν Ρώσων νὰ δορυφοροποιοῦν τὶς χῶρες, τὶς ὁποῖες «ἀπελευθέρωναν».

8. Ὁλοένα καὶ περισσότεροι Ἀμερικανοὶ διαπιστώνουν ὅτι ἡ συμμαχία μὲ τὴν Ρωσία ἦταν **«συνεργασία μὲ τὸν διάβολο»** καὶ ὅτι τώρα, οἱ Δυτικοί, ὡς ἄλλος Φάουστ, ἔπρεπε νὰ καταβάλουν τὸ ἀπαράδεκτο τίμημα. Ἀπαράδεκτη τοὺς φαινόταν ἡ συμπεριφορὰ τῶν Μεγάλων πρὸς τὴν Πολωνία, τὴν ὁποία μεταχειρίζονταν σὰν βαλίτσα, σηκώνοντάς την καὶ μεταφέροντάς την, δυτικώτερα, ἀφοῦ τὸ ἀνατολικό της τμῆμα θὰ τὸ προσαρτοῦσε ἡ Ρωσία καὶ αὐτὴ θὰ ἀποζημιωνόταν μὲ καθαρῶς γερμανικὰ ἐδάφη, τὰ ὁποῖα βρίσκονταν δυτικά της, παρέχοντας τὸ πρωτοφανὲς θέαμα μιᾶς χώρας ποὺ τὴν μετακινοῦσαν! Τὰ ἑκατομμύρια τῶν Πολωνῶν ψηφοφόρων στὶς ΗΠΑ εἶχαν ἐξεγερθεῖ.

9. Ἀνησυχίες εἶχαν ἀρχίσει νὰ ἐκδηλώνονται ἀκόμη καὶ ἀπὸ συνεργάτες τοῦ Ροῦζβελτ. Ἔτσι, ὁ **Averell Harriman**, ἔγραφε ἀπὸ τὴν Μόσχα:

> *«Εἶναι δύσκολο νὰ μπεῖ ἕνα ὅριο στὶς ἐνέργειες μιᾶς χώρας, ἡ ὁποία ἀρχίζει νὰ ἐπεκτείνει τὴν ἐπιρροή της διὰ τῆς ἰσχύος, μὲ τὸ πρόσχημα τῆς ἀσφάλειάς της. Ἂν δεχθοῦμε τὴν πολιτική, συμφώνως πρὸς τὴν ὁποία ἡ Σοβιετικὴ Ἕνωση δικαιοῦται νὰ διεισδύσει στοὺς ἄμεσους γείτονές της γιὰ λόγους δικῆς της ἀσφάλειας, θὰ εἶναι ἐξ ἴσου λογικὸ σὲ κάποια στιγμὴ νὰ δεχθοῦμε τὴν διείσδυση καὶ στοὺς ἑπόμενους γείτονές της».*

10. Ὁ Ρ. ἔκρινε ὅτι σὲ ὅλα αὐτὰ χρειαζόταν ἕνα ἀντίδοτο.

Ἔτσι, ἔγινε ἡ Γιάλτα.

Εἶναι ἀποκαλυπτικὸ ὅτι ἐκεῖ δὲν τηρήθηκαν οὔτε στενογραφημένα, οὔτε οἱασδήποτε ἄλλης μορφῆς ἐπίσημα πρακτικὰ τῶν συζητήσεων. Ἡ συνάντηση ἔγινε γιὰ τὰ μάτια τοῦ κόσμου. Καὶ αὐτὸς

ἔπρεπε νὰ μάθει, ὄχι τὶ πράγματι ἐλέχθη ἐκεῖ, ἀλλὰ ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα θὰ τοῦ ἔλεγαν ὅτι ἐλέχθησαν. Τὸ ἴδιο καὶ οἱ μελλοντικοὶ ἱστορικοί.

γ) Ἀπολογητὴς τοῦ Στάλιν

«Ὅλα θὰ πᾶνε καλά, ἂν ὁ Στάλιν μείνει στὴν ἐξουσία». (Φρ. Ντ. Ροῦζβελτ, λόγος στὸ Κογκρέσσο γιὰ τὴν Γιάλτα)

Ὁπωσδήποτε ὁ Ροῦζβελτ φρόντισε νὰ φύγουν ὅλοι εὐχαριστημένοι ἀπὸ τὴν διάσκεψη.

- ❑ Ὁ ἴδιος πέτυχε ὅλους τοὺς σκοπούς του.
- ❑ Ὁ Στάλιν πῆρε περισσότερα ἀπ' ὅσα λογικῶς θὰ μποροῦσε νὰ προσδοκᾶ.
- ❑ Στὸν Τσῶρτσιλ πέταξε ἕνα κόκκαλο: Τὴν ἀναγνώριση τῆς Γαλλίας, ὡς συμμαχικῆς Δυνάμεως, ἡ ὁποία θὰ μετεῖχε στὴν κατοχὴ τῆς Γερμανίας καὶ στὸ Διασυμμαχικὸ Συμβούλιο Ἐλέγχου.

2. Ὁ Ρ. εἶχε πλέον σταθεροποιήσει τὸν συνεταιρισμό του μὲ τὸν Στάλιν. Μιλῶντας, μετὰ τὴν ἐπάνοδό του ἀπὸ τὴν Γιάλτα στὸ Κογκρέσσο, γιὰ τὰ ἀποτελέσματα τῆς διασκέψεως, ἔφθασε στὸ σημεῖο νὰ πεῖ ὅτι ὅλα θὰ πήγαιναν καλά, ἂν ὁ Στάλιν κατόρθωσε νὰ παραμείνει στὴν ἐξουσία, ὑπερνικῶντας τὶς ὑποτιθέμενες ἀντιδράσεις τῶν *«συναδέλφων»* του στὴν ἡγεσία τῆς ΕΣΣΔ!

3. Ἔτσι:

i) Πρόβαλλε τὸν Στάλιν ὡς ἀξιόπιστο σύμμαχο, εἰλικρινῆ θιασώτη τῆς ἀμερικανοσοβιετικῆς συνεργασίας, τόσο στὸν πόλεμο, ὅσο καὶ ἰδίως, στὸν μεταπολεμικὸ κόσμο. Ὁ Στάλιν ἀναγορευόταν σὲ ἐγγυητὴ τῆς εἰρήνης, τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς διεθνοῦς συνεργασίας!!

ii) Τὸν ἀμνήστευε γιὰ ὁλόκληρο τὸ αἱμοσταγές, ἐπιθετικὸ καὶ ὁλοκληρωτικὸ παρελθόν του, ἀφοῦ τὸν δεχόταν σὰν συ-

μπρωτεργάτη τοῦ καλύτερου κόσμου.

iii) Τὸν δικαίωνε προκαταβολικῶς γιὰ κάθε μελλοντικὴ ἐκκαθάριση, τὴν ὁποία θὰ διενεργοῦσε στὶς γραμμὲς τῶν σοβιετικῶν ἰθυνόντων, ἀφοῦ ὑποτίθεται ὅτι οἱ ἐκκαθαριζόμενοι ἀντιδροῦσαν στὴν τήρηση ὅσων φιλειρηνικῶν καὶ δημοκρατικῶν συμφωνήθηκαν στὴν Γιάλτα.

4. Ἰδιαίτερη σημασία ἔχει τὸ γεγονὸς ὅτι ὁ Ροῦζβελτ κάθε μελλοντικὴ καὶ ἀσφαλῶς προβλεπόμενη παραβίαση τῶν συμφωνιῶν ἀπὸ μέρους τῆς ΕΣΣΔ τὴν ἐπέρριπτε ἀπὸ τὰ πρὶν στοὺς *«κακούς»*, οἱ ὁποῖοι ὑποτίθεται ὅτι ἀντιδροῦσαν στόν... *«καλὸ»* Στάλιν! Εἶπε στὸ Κογκρέσσο ὅτι δὲν μποροῦσε νὰ εἶναι σίγουρος πὼς οἱ συνάδελφοι τοῦ Στάλιν θὰ ὑπεστήριζαν τὶς πρωτοβουλίες, τὶς ὁποῖες αὐτὸς εἶχε πάρει στὴν Γιάλτα. Καὶ ἐξέφρασε τὸν φόβο, μήπως ὁ σοβιετικὸς ἡγέτης

> *«δὲν κατόρθωσε νὰ τηρήσει καὶ νὰ πραγματοποιήσει τὰ συμφωνηθέντα».*

Ἀθῶος, λοιπόν, καὶ γιὰ ὅλα τὰ μελλοντικὰ δεινά!

δ) Τί πῆραν οἱ Ρῶσοι καὶ γιατί.

> *«Τὰ μάτια τοῦ Ροῦζβελτ ἦσαν κλειστά».* **(Λόρδος Μόραν)**

1. Οἱ Ρῶσοι ἐπεδίωκαν:

- Ν' ἁρπάξουν πολωνικὰ ἐδάφη.
- Νὰ προσαρτήσουν τὰ τρία βαλτικὰ κράτη.
- Νὰ κρατήσουν τὰ ἐδάφη, τὰ ὁποῖα ἅρπαξαν μὲ τὴν ἐπίθεσή τους κατὰ τῆς Φινλανδίας.
- Νὰ κρατήσουν τὰ ρουμανικὰ ἐδάφη ποὺ τοῦ εἶχε ἀποφέρει ἡ συμφωνία τους μὲ τὸν Χίτλερ.
- Νὰ ἀποσπάσουν ἐδάφη ἀπὸ τὴν «σύμμαχο» Τσεχοσλοβακία.
- Νὰ προσαρτήσουν γερμανικὰ ἐδάφη.

- Νὰ λεηλατήσουν τὴν Γερμανία, μὲ τὸ πρόσχημα τῶν «ἐπανορθώσεων».
- Νὰ διώξουν βιαίως ἀπὸ τὶς ἑστίες τους ἑκατομμύρια Πολωνοὺς καὶ Γερμανούς.
- Νὰ ὑποδουλώσουν ὁλόκληρη τὴν ἀνατολικὴ Εὐρώπη, δορυφοροποιῶντας τὰ κράτη της.
- Νὰ ἁρπάξουν ἰαπωνικὰ καὶ κινεζικὰ ἐδάφη στὴν Ἄπω Ἀνατολή.

2. Ὁ Ροῦζβελτ συμφώνησε νὰ ἱκανοποιήσει ὅλες τὶς παραπάνω ἀπαιτήσεις τῶν Ρώσων. Γράφει ὁ Ρ. Καρτιέ:

> *«Ἡ τύχη τῶν ὁμόρων μὲ τὴν ΕΣΣΔ χωρῶν ἀντιμετωπίζεται συνοπτικά. Ἡ ἀπόδοση στὴν Ρωσία τῶν ἀνατολικῶν ἐδαφῶν τῆς Πολωνίας καὶ ἡ ἀποζημίωση τῆς τελευταίας μὲ γερμανικὰ ἐδάφη γίνεται δεκτὴ χωρὶς συζήτηση».*

3. Μάλιστα. Ἔτσι ἁπλᾶ, *«χωρὶς συζήτηση»*, δύο ἄνθρωποι, ἕνας «δημοκράτης» κι ἕνας δικτάτορας, ἀπεφάσισαν τὴν προσάρτηση ἀπεράντων ἐδαφῶν στὴ Ρωσικὴ Αὐτοκρατορία, τὸν ἀκρωτηριασμὸ τῆς Γερμανίας, τὴν ὑποδούλωση ὁλοκλήρων λαῶν καὶ τὸ ξερίζωμα 17 ἑκ. ἀνθρώπων ἀπὸ τὶς πατρογονικὲς ἑστίες τους. Καὶ αὐτοί, ἦσαν ἡγέτες τοῦ *«ἀντιφασιστικοῦ πολέμου»*! Ἦσαν οἱ ἴδιοι, οἱ ὁποῖοι καλοῦσαν τοὺς νέους (καὶ ὄχι μόνον αὐτοὺς) νὰ πεθαίνουν κατὰ ἑκατομμύρια... γιὰ τὴν ἐλευθερία, τὴν «αὐτοδιάθεση τῶν λαῶν» καὶ ἄλλα ἠχηρὰ παρόμοια.

4. Τὸ πιὸ κυνικό. Ὁ Ροῦζβελτ δηλώνει στὸν Στάλιν ὅτι σὲ λίγους μῆνες θὰ εἶναι καὶ πάλιν ὑποψήφιος πρόεδρος. Λοιπόν, δὲν θέλει νὰ χάσει τοὺς ψήφους τῶν Βάλτων καὶ τῶν Πολωνῶν ποὺ ζοῦν στὶς ΗΠΑ. Γι' αὐτό, (**μόνο γι' αὐτό!**), τὸν παρακαλεῖ νὰ διαβεβαιώσει ὅτι:

> *«κάποια (;!) ἔκφραση τῆς λαϊκῆς θελήσεως θὰ προκαλεῖται, πρὶν ἀπὸ κάθε προσάρτηση στὴν ΕΣΣΔ».*

Ὁ Στάλιν ἀρνεῖται! Καὶ ὁ Ροῦζβελτ ὑποκύπτει. Τοὺς ἐκλογεῖς θὰ

Ρούζβελτ-Τσῶρτσιλ φθάνουν στὸ ἀεροδρόμιο τοῦ Σάκι, στὴν Κριμαία. Ὁ πρῶτος εἶναι ἑτοιμοθάνατος, ἀλλὰ θέλει νὰ ὁλοκληρώσει τὸ ἔργο του: τὴν θεμελίωση τῆς Ἀμερικανικῆς Εἰρήνης-Κοσμοκρατορίας.

τοὺς καταφέρει καὶ χωρὶς τὴν συνδρομὴ τοῦ Στάλιν. Ἐνῶ τὸν **διπολικὸ** κόσμο δὲν μπορεῖ νὰ τὸν ἔχει χωρὶς αὐτόν.

5. Ὁ Ροῦζβελτ συμφώνησε ἀκόμη, νὰ δώσει στὴν Ρωσία τρεῖς ψήφους στὸν ΟΗΕ (Ρωσία, Οὐκρανία, Λευκορωσία), ἐνῶ οἱ ΗΠΑ θὰ εἶχαν μόνον μία, ὅπως ἄλλωστε καὶ ὅλα τὰ ἄλλα κράτη-μέλη.

6. Ὁ Τσῶρτσιλ προσπάθησε ν' ἀντιταχθεῖ σὲ ὅλα τὰ προαναφερθέντα. Ἀλλά, ὅπως γράφει ὁ Μόραν:

> *«τὰ μάτια τοῦ Ροῦζβελτ ἦσαν κλειστά».*

Καὶ προσθέτει ὅτι αὐτός:

> *«εἶχε διασπάσει τὶς Δημοκρατίες καὶ εἶχε βάλει χειροπέδες στὸν Τσῶρτσιλ, ὅταν ἀγωνιζόταν νὰ συγκρατήσει τὴν ἐπιθετικότητα τοῦ κομμουνισμοῦ».*

7. Πράγματι, ὁ Ρ. εἶχε διασπάσει τὴν ἑνότητά του μὲ τοὺς Ἄγγλους καὶ τοὺς ἄλλους Δυτικοὺς καὶ εἶχε δέσει τὰ χέρια τους στὴν προσπάθειά τους νὰ ἀναχαιτίσουν τὸν ρωσικὸ ἐπεκτατισμὸ (περίπτωση Πολωνίας). Ὅμως, αὐτό, τὸ ἔκανε ἐπειδὴ εἶχε τὰ μάτια του ὀρθάνοικτα —πρὸς τὸ ὅραμα τῆς Ἀμερικανικῆς Κοσμοκρατορίας, γιὰ τὴν πραγμάτωση τοῦ ὁποίου μόνος ἐνδεδειγμένος βοηθὸς ἦταν ἡ Ρωσία.

8. Ὁ Ροῦζβελτ ἤθελε τόσο πολὺ νὰ συμπήξει κοινὸ μέτωπο μὲ τὸν Στάλιν, ὥστε ἔφθασε στὸ σημεῖο ποὺ ἀναφέρει ὁ Μόραν, μὲ καταγραφὴ στὶς 11 Φεβρουαρίου 1945 (Γιάλτα).

> *«Ὁ Χόπκινς καυχιόταν σήμερα τὸ πρωῒ ὅτι ὁ Ροῦζβελτ ἄλλαξε τὸ δρομολόγιο τῆς ἐπιστροφῆς του γιὰ νὰ πληροφορήσει τὸν Στάλιν ὅτι εἶχαν προκύψει κάποιες διαφωνίες σχετικὰ μὲ τὶς ζῶνες κατοχῆς στὴ Γερμανία, καθὼς καὶ μὲ τὴν πολιτική, τὴν ὁποία ἔπρεπε νὰ ἀκολουθήσει ἀπέναντι στὴν Γαλλία».*

ε) Πολωνικὸ Nocturne

«Αὐτὸ εἶναι ὅ,τι καλύτερο μπορῶ νὰ κάνω γιὰ τὴν Πολωνία». (Ρούζβελτ πρὸς Λῆχυ, στὴν Γιάλτα)

1. Γράφει ὁ Τσῶρτσιλ στὰ Ἀπομνημονεύματά του:

> *«Ὅταν συναντηθήκαμε στὶς 6 Φεβρουαρίου, ὁ πρόεδρος Ροῦζβελτ ἄνοιξε τὴν συζήτηση, λέγοντας ὅτι, ἐπειδὴ ἐρχόταν ἀπὸ τὴν Ἀμερική, δὲν εἶχε σαφῆ ἀντίληψη τοῦ θέματος (!) Ὑπῆρχαν, εἶπε, στὶς ΗΠΑ, πέντε-ἕξι ἑκατομμύρια Πολωνοί, κυρίως δεύτερης γενιᾶς, οἱ ὁποῖοι γνώριζαν ὅτι ἔπρεπε νὰ ἀπαρνηθοῦν τὴν ἀνατολικὴ Πολωνία. Σὲ ἀντάλλαγμα θὰ ἐπιθυμοῦσαν τὴν Ἀνατολικὴ Πρωσσία καὶ τμῆμα τῆς Γερμανίας».*

Θαυμᾶστε:

i) Τὴν ἀθωότητα τοῦ Ροῦζβελτ, ὁ ὁποῖος δὲν κατέχει τὸ Πολωνικὸ ἐπειδή... ἔρχεται ἀπὸ τὴν Ἀμερική!!

ii) Τὸν ἑλιγμό του νὰ μιλᾶ τάχα ἐξ ὀνόματος τῶν 5-6 ἑκ. Πολωνῶν τῶν ΗΠΑ, οἱ ὁποῖοι κατὰ κάποιον τρόπο (πῶς;) τοῦ εἶχαν ἀναθέσει νὰ δώσει τὸ ἀνατολικὸ τμῆμα τῆς πατρίδας τους στοὺς Ρώσους καὶ *«ἐπιθυμοῦσαν»* (;) γιὰ ἀποζημίωση ξένα (γερμανικὰ) ἐδάφη.

2. Ὅταν ἄρχισε ἡ συζήτηση γιὰ τὸ ἂν κυβέρνηση τῆς Πολωνίας ἦταν ἡ νόμιμη τοῦ Λονδίνου ἢ τὸ κατασκεύασμα τῶν Ρώσων στὸ Λοῦμπλιν,

> *«ὁ πρόεδρος Ροῦζβελτ ἔνιωσε ἄγχος, ἤθελε νὰ κλείσει ἡ συζήτηση. "Η Πολωνία", παρετήρησε, "εἶναι πηγὴ δεινῶν πάνω ἀπὸ πεντακόσια χρόνια"».*

Δηλαδή, ἄντε ἂς ξεμπερδεύουμε! Ἔτσι κι ἀλλοιῶς, αὐτοὶ οἱ Πολωνοὶ εἶναι μόνιμος μπελᾶς. Ἄρα, ἂς τοὺς ἐκχωρήσουμε στοὺς Ρώσους, νὰ ἡσυχάσουμε! Μόνο ποὺ δὲν ἔλεγε τὸ ἴδιο τὸ 1939, ὅταν στὴν θέση τῶν Ρώσων ἦσαν οἱ Γερμανοί.

3. Τελικῶς, ὁ Ρ. πρότεινε τὸν σχηματισμὸ ἐπιτροπῆς ἀπὸ τρεῖς Πολωνοὺς ἡγέτες, οἱ ὁποῖοι θὰ πήγαιναν στὴν **Μόσχα**, γιὰ νὰ συζητήσουν τὸν σχηματισμὸ προσωρινῆς κυβερνήσεως ἀπὸ ἐκπροσώπους τῶν πολωνικῶν κυβερνήσεων τοῦ Λονδίνου καὶ τοῦ Λοῦμπλιν. Μ' αὐτὸν τὸν τρόπο, ἀνεγνώριζε στὴν Μόσχα τὸν ἀποφασιστικὸ λόγο γιὰ τὸ Πολωνικό. Ὁ Μολότωφ, ὅμως, ἀπέρριψε τὴν πρόταση. Ἤθελε περισσότερα. Καὶ τὰ πέτυχε.

4. Στὶς 11 Φεβρουαρίου, ἡ διάσκεψη συμφώνησε ὅτι:

> *«Ἡ προσωρινὴ κυβέρνηση ποὺ ὑπάρχει τώρα στὴν Πολωνία πρέπει νὰ ἀναδιοργανωθεῖ σὲ εὐρύτερη δημοκρατικὴ βάση, μὲ τὴν συμμετοχὴ δημοκρατικῶν ἡγετῶν, προερχομένων ἀπὸ τὴν Πολωνία καὶ τοὺς Πολωνοὺς τοῦ ἐξωτὲρικοῦ!»*

Συνεπῶς, κυβέρνηση τῆς Πολωνίας ἦσαν τὰ ἀνδρείκελα τῆς Μόσχας ποὺ κάλυπταν τὴν σφαγὴ τῶν συμπατριωτῶν τους στὸ Κατύν καὶ τὴν βίαιη ἀποπολωνοποίηση τοῦ ἀνατολικοῦ τμήματος τῆς χώρας τους. Τὰ μέλη τῆς νόμιμης κυβερνήσεως τοῦ Λονδίνου, οἱ ὀπαδοί της καὶ οἱ στρατιῶτες της, οἱ ὁποῖοι ἔχυναν τὸ αἷμα τους στὴν Ἰταλία, καταντοῦσαν **«Πολωνοὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ»**! Καὶ αὐτοί, ἐκαλοῦντο νὰ ἐνισχύσουν τοὺς συνεργάτες τῶν Ρώσων.

5. Ἄλλωστε, ἀπὸ τὸν Ὀκτώβριο τοῦ 1944, ὁ Τσῶρτσιλ ἔχοντας, ὅπως περίπου πάντοτε, ὑποκύψει στὸν Ρ. καὶ τὴν ἀνάγκην φιλοτομίαν ποιούμενος, ἔλεγε στὸν **Μικολάϊτσικ**, πρόεδρο τῆς ἐξόριστης στὸ Λονδῖνο κυβερνήσεως:

> *«Ἐσεῖς δὲν εἶστε κυβέρνηση! Εἶστε ἕνας παράλογος λαός, ὁ ὁποῖος θέλει νὰ καταστρέψει τὴν Εὐρώπη, νὰ τορπιλλίσει τὶς συμφωνίες μὲ τοὺς Συμμάχους»!*[220]

220. Αὐτὰ θὰ ἦσαν ὀρθά, ἂν λέγονταν τὸ 1939, ὅταν προκλήθηκε παγκόσμιος πόλεμος γιὰ νὰ μὴν ἀποσυρθοῦν οἱ Πολωνοὶ ἀπό, ἐλάχιστης ἐκτάσεως, γερμανικὰ ἐδάφη. Τότε, ὅμως, ὁ Τσῶρτσιλ ἤθελε πόλεμο γιὰ τὴν ἀκεραιότητα τῆς Πολωνίας. Τώρα,

Οἱ «Τρεῖς Μεγάλοι» στὴν Γιάλτα. Ὁ Τσῶρτσιλ χάνει τὴν Αὐτοκρατορία. Ὁ Στάλιν ἐπεκτείνει τὴν δική του. Ὁ Ρούζβελτ τὰ παίρνει ὅλα.

Ἔτσι, ὁ Τσῶρτσιλ παρουσίαζε γιὰ μία ἀκόμη φορὰ τὴν θέση τοῦ Ρ. γιὰ δική του καὶ παρίστανε τὸν θυμωμένο μὲ τοὺς Πολωνούς. Πιεζόμενος σκληρά, ὁ Μικολάϊτσικ ὑπέκυψε καὶ τὸν Ἰούνιο τοῦ 1945 μπῆκε, μαζὶ μὲ τὸ Ἀγροτικὸ Κόμμα του, στὴν ὑποστηριζομένη ἀπό τούς Ρώσους κυβέρνηση. Τὸ 1947 διέφυγε στὸ ἐξωτερικό, τὸ κόμμα του διαλύθηκε βιαίως καὶ ἡ χώρα του ἀνακηρύχθηκε «λαϊκὴ δημοκρατία».

Φυσικά, στὸ τελικὸ ἀνακοινωθὲν τῆς Γιάλτας, γινόταν λόγος γιὰ *«ἐλεύθερες ἐκλογὲς μὲ μυστικὴ ψηφοφορία»*. Ἀκόμη καὶ ὁ ναύαρχος Λῆχυ, κατάλαβε τὶ ἐσήμαιναν ὅλα αὐτὰ καὶ τόλμησε νὰ παρατηρήσει στὸν Ροῦζβελτ:

> *«Ἡ δήλωση εἶναι τόσον ἐλαστική, ὥστε οἱ Ρῶσοι μποροῦν νὰ τὴν τεντώσουν, ἀπὸ τὴν Γιάλτα ὥς τὴν Οὐάσιγκτων, χωρὶς νὰ τὴν παραβιάσουν τυπικῶς».*

Ἐκεῖνος ἀπάντησε:

> *«Τὸ ξέρω Μπίλ, τὸ ξέρω. Ὅμως αὐτὸ εἶναι ὅ,τι καλύτερο μπορῶ νὰ κάνω γιὰ τὴν Πολωνία αὐτὴν τὴν στιγμή».*

Ἔλεγε ψέμματα. Διότι εἶχε πολλὰ μέσα στὴν διάθεσή του, μὲ τὰ ὁποῖα μποροῦσε νὰ πιέσει τὴν Ρωσία —ἀλλὰ δὲν τὸ ἤθελε.

στ) Ἰαπωνικὸ Ὑστερόγραφο

> ***«Γιὰ τὴν συμμετοχὴ τῶν Ρώσων στὸν πόλεμο κατὰ τῆς Ἰαπωνίας, ὁ Ροῦζβελτ κατέλαβε τερατῶδες τίμημα».*** **(Ρ. Καρτιέ)**

Στὴν Γιάλτα, ὁ Ρ. ζήτησε ἀπὸ τὸν Στάλιν νὰ μετάσχει στὸν πόλεμο κατὰ τῆς Ἰαπωνίας. Αὐτὸ θὰ γινόταν, ἀφοῦ πρῶτα τέλειωναν μὲ τὴν Γερμανία. Σὲ ἀντάλλαγμα τοῦ ἔδινε ἰαπωνικὰ

τῆς ζητοῦσε νὰ δώσει στοὺς Ρώσους τὸ ἕνα τρίτο τῆς ἐπιφάνειάς της καὶ νὰ γίνει δορυφόρος τους.

ἐδάφη (σὰν νὰ τοῦ ἀνῆκαν) καὶ ποικίλες ἐκχωρήσεις σὲ βάρος τῆς συμμάχου Κίνας.

2. Ὁ Στάλιν ἐδέχθη, παίρνοντας γιὰ τὴν Ρωσία:

ii) Τὴν διατήρηση τοῦ ἐλέγχου της ἐπὶ τῆς Ἐξωτερικῆς Μογγολίας (σὲ πεῖσμα τῶν ἀρχῶν περὶ αὐτοδιαθέσεως κ.λπ.).
ii) Τὴν προσάρτηση τῆς νότιας Σαχαλίνης, τὴν ὁποία ἡ Ἰαπωνία εἶχε ἀποσπάσει ἀπὸ τὴν Ρωσία, μετὰ τὸν πόλεμο τοῦ 1904.
iii) Τὴν προσάρτηση τῶν καθαρῶς ἰαπωνικῶν νησιῶν Κουρίλες (σὲ πεῖσμα τῶν διακηρύξεων περὶ μὴ ἐδαφικῶν προσαρτήσεων).
iv) Τὴν ἐγκατάσταση ναυτικῆς βάσεως στὸ κινεζικὸ λιμάνι Πόρτ-Ἄρθουρ (σὲ πεῖσμα τῶν ὁραμάτων περὶ εἰρηνικοῦ κόσμου). Ἡ Κίνα θὰ εἶχε τὴν πολιτική, ἀλλὰ ἡ Ρωσία τὴν στρατιωτικὴ διοίκηση τῆς πόλεως.
v) Τὴν δημιουργία μικτῆς ρωσοκινεζικῆς ἑταιρείας γιὰ τὴν διοίκηση καὶ διαχείριση τῶν σιδηροδρόμων τῆς νότιας Μαντζουρίας καὶ τῆς ἀνατολικῆς Κίνας, ἀπὸ τὸ Τσάνγκ-Τσοὺν ὥς τὸ Πόρτ-Ἄρθουρ (σὲ πεῖσμα τῆς ἀποαποικιοποιήσεως).
vi) Εἰδικὰ προνόμια στὸ ἐμπορικὸ κινεζικὸ λιμάνι τοῦ Ντάϊρεν.

3. Οἱ τρεῖς τελευταῖες ἀπὸ τὶς παραπάνω παραχωρήσεις πρὸς τὴν Ρωσία γίνονταν σὲ βάρος τῆς Κίνας —ἦσαν οἱ παγίδες, τὶς ὁποῖες ὁ Ρ. ἔστηνε καὶ στὶς δύο χῶρες, γιὰ νὰ τὶς ἐξωθήσει σὲ μελλοντικὴ διένεξη, πρὸς ὄφελος τῶν ΗΠΑ. Ἀξιοπρόσεκτη εἶναι ἐν προκειμένῳ ἡ μεταχείριση, τὴν ὁποία ἐπεφύλαξε ὁ Ρ., σ' αὐτὴν τὴν περίπτωση, στὸν «**ἀγαπητὸ φίλο**» του, Τσιάνγκ-Κάϊ-Σέκ.

4. Δὲν ὑπῆρχε λόγος νὰ γίνουν αὐτὲς οἱ παραχωρήσεις πρὸς τοὺς Ρώσους. Καὶ ὁ Ρ. τὸ ἤξερε. Διότι, λίγες ἑβδομάδες πρὶν ἀπὸ τὴν Γιάλτα, τὸ JCS τὸν εἶχε ἐνημερώσει, ὅτι ἡ Ρωσία, ἔτσι κι ἀλλιῶς, θὰ ἔμπαινε ὁπωσδήποτε στὸν πόλεμο κατὰ τῆς Ἰαπωνίας,

«ἐξ αἰτίας τῶν συμφερόντων της στὴν Ἄπω Ἀνατολὴ καὶ στὴν μεταπολεμικὴ παγκόσμια πολιτική».

5. Θὰ μπορούσαμε μάλιστα νὰ ποῦμε ὅτι, ἄν οἱ Ἀμερικανοὶ ἔδειχναν νὰ ἀδιαφοροῦν ἢ καὶ νὰ μὴν ἐπιθυμοῦν τὴν ἐπέμβαση τῶν Ρώσων, αὐτοὶ θὰ ἀνησυχοῦσαν. Θὰ ὑποπτεύονταν ὅτι τοὺς ἄφηναν ἔξω ἀπὸ τὴν διανομὴ τῆς ἀσιατικῆς λείας. Καὶ θὰ βιάζονταν περισσότερο νὰ παρέμβουν, ὥστε νὰ ἀποκτήσουν λόγο στὰ τῆς Ἄπω Ἀνατολῆς καὶ κέρδη στὴν περιοχή.

6. Πέρα ἀπ' αὐτό: **Οἱ Ἀμερικανοὶ δὲν χρειάζονταν τοὺς Ρώσους, γιὰ νὰ νικήσουν τοὺς Ἰάπωνες.** Καὶ τὸ περιττὸ (καὶ κανονικῶς τὸ ἀνεπιθύμητο) μιᾶς ρωσικῆς ἐπεμβάσεως στὴν Ἄπω Ἀνατολὴ γινόταν ἀκόμη πιὸ ἀναμφισβήτητο ἀπὸ τὸ ὅτι, συντόμως, οἱ ΗΠΑ, θὰ διέθεταν τὴν ἀτομικὴ βόμβα. Ὁ Ρ. τὸ ἤξερε. Διότι στὰ τέλη Δεκεμβρίου 1944, ὁ ὑποστράτηγος Leslie R. Groves, ὁ ὁποῖος ἦταν ἐπικεφαλῆς τοῦ σχεδίου γιὰ τὴν ἀπόκτηση πυρηνικῶν ὅπλων, τὸν ἐνημέρωσε ὅτι τὸ πρῶτο ἀπ' αὐτά:

«θὰ εἶναι ἕτοιμο γύρω στὴν 1η Αὐγούστου 1945 καὶ τὸ δεύτερο πρὸς τὸ τέλος τοῦ ἴδιου ἔτους».

7. Ὅμως, ὁ Ρ. ἤθελε τὴν Ρωσία παροῦσα στὴν Ἄπω Ἀνατολή. Διότι, ἔτσι:

i) Θὰ ἐνίσχυε τὸν διεθνῆ ρόλο, γιὰ τὸν ὁποῖο τὴν προόριζε.

ii) Θὰ ἔρριχνε τὸν σπόρο τῆς ἀντιθέσεως τῆς Ρωσίας πρὸς μία νέα, συγκεντρωτικὴ Κίνα (ἐθνικιστικὴ ἢ κομμουνιστική, ἀδιάφορο), ἡ ὁποία θὰ ἀποτελοῦσε ἀντίβαρο στὴν ἰσχὺ τῆς Ρωσίας, ὥστε νὰ συγκρατεῖ τυχὸν ὑπερβολικὲς μελλοντικὲς φιλοδοξίες της.

iii) Θὰ δημιουργοῦσε μόνιμη ρωσικὴ ἀπειλὴ γιὰ τὶς χῶρες τῆς Ἄπω Ἀσίας, ἄμεση προκειμένου γιὰ τὴν Κίνα, τὴν Κορέα καὶ τὴν Ἰαπωνία, ἢ πιὸ μακρυνή, ἀλλὰ πάντως ὑπαρκτὴ γιὰ τὶς χῶρες τῆς νοτιοανατολικῆς Ἀσίας, ἀκόμη καὶ γιὰ τὴν

Αὐστραλία καὶ τὴν Ν. Ζηλανδία. Ἔτσι, θὰ ὑποχρέωνε αὐτὲς τὶς χῶρες νὰ στηριχθοῦν στὶς ΗΠΑ.

8. Προσποιήθηκε, λοιπόν, ὁ Ρ. ὅτι ἡ ρωσικὴ ἐπέμβαση στὸν πόλεμο κατὰ τῆς Ἰαπωνίας ἦταν ἀπαραίτητη. Καὶ ὅτι, γιὰ νὰ τὴν ἐξασφαλίσει, «ἀναγκάσθηκε» νὰ προβεῖ σὲ παραχωρήσεις πρὸς τὴν Μόσχα (πάντοτε, βεβαίως, σὲ βάρος ὄχι τῶν ΗΠΑ, ἀλλὰ ἄλλων χωρῶν).

9. Ἀποκαλυπτικό: Στὸ Κεμπὲκ (Αὔγουστος 1943), ὁ Ροῦζβελτ ἀπαιτεῖ ἀπὸ τοὺς Ἄγγλους νὰ ἐπιτεθοῦν στὴν Βιρμανία γιὰ νὰ ἐπανανοίξουν τὸν δρόμο ἀνεφοδιασμοῦ τοῦ Τσιάνγκ-Κάϊ-Σέκ, ὁ ὁποῖος εἶχε κλείσει μὲ τὴν κατάληψη τῆς περιοχῆς ἀπὸ τοὺς Ἰάπωνες. Ταυτοχρόνως, ἀπορρίπτει τὸ αἴτημά τους γιὰ συμμετοχὴ σὲ εὐρύτερες ἐπιχειρήσεις ἐναντίον τῆς Ἰαπωνίας.

Καὶ ὁ Ρ. Καρτιὲ ἔκπληκτος παρατηρεῖ:

> *«Τὴν ἴδια στιγμή, μὲ καταπληκτικὴ ἀσυνέπεια, ὁ Ροῦζβελτ ἐπιθυμεῖ διακαῶς τὴν συμμετοχὴ τῶν Ρώσων (στὴν τελικὴ συντριβὴ τῆς Ἰαπωνίας), γιὰ τὴν ὁποία θὰ καταβάλει ἕνα τερατῶδες τίμημα».*

10. Ἡ «ἀσυνέπεια» τοῦ Ρ. δὲν εἶναι διόλου ἀκατανόητη. Ἀντιθέτως, ἀποτελεῖ συνεπέστατη ἐφαρμογὴ τῆς γραμμῆς του:

- ❑ Νὰ διαλυθεῖ ἡ Βρεταννικὴ Αὐτοκρατορία καὶ νὰ ὑποκατασταθεῖ στὴν Ἀνατολικὴ Ἀσία ἀπὸ τὴν ἐπιρροὴ τῶν ΗΠΑ.
- ❑ Νὰ ἐνισχυθεῖ ἡ παρουσία τῆς ΕΣΣΔ, τόσο γιὰ γενικώτερους ὅσο καὶ γιὰ τοπικοὺς λόγους. Ὁ Ρ. θέλει ἰσχυρὴ Ρωσία —φόβητρο γιὰ ὅλους τοὺς ἄλλους ἐκτὸς ἀπὸ τὶς ΗΠΑ, οἱ ὁποῖες θὰ τοὺς «προστατεύουν» ἐναντίον της.

I V

Τὸ σύνδρομο τῆς Κίνας

«Ὑπήρξαμε φίλοι τῆς Κίνας ἀπὸ πολλὰ χρόνια... Γνωρίζετε, βέβαια, ὅτι ἡ Κίνα ἔχει παίξει ἕνα ρόλο στὴν ἱστορία τῆς οἰκογένειάς μου. Ὁ παπποῦς μου πῆγε στὸ Σβάτσοου καὶ στὴν Καντῶνα τὸ 1829 καὶ ἔφθασε ὡς τὸ Χανκόου. Πραγματοποίησε τὴν φιλοδοξία κάθε Ἀμερικανοῦ ἐκείνης τῆς ἐποχῆς: κέρδισε ἕνα ἑκατομμύριο δολλάρια... Τὸ 1856 ξαναπῆγε στὴν Κίνα, ὅπου ἔμεινε σ' ὅλη τὴ διάρκεια τοῦ ἐμφυλίου πολέμου καὶ κέρδισε ἄλλο ἕνα ἑκατομμύριο». (Φρ. Ντ. Ροῦζβελτ, συνομιλία του μὲ τὸν στρατηγὸ Στίλγουελ - 1939)

Ο Ροῦζβελτ, καταστρέφοντας τὴν Γερμανία καὶ τὴν Ἰαπωνία, κατεδάφιζε τὰ φράγματα, τὰ ὁποῖα συγκρατοῦσαν τὸν Ρωσικὸ ἐπεκτατισμὸ στὴν Εὐρώπη καὶ στὴν Ἀσία, ἀντιστοίχως. Κάτι ἔπρεπε νὰ τὰ ἀντικαταστήσει. Τί;

- Στὴν Εὐρώπη: μία συμμαχία τῶν ἐξασθενημένων δυτικοευρωπαϊκῶν ἐθνῶν ὑπὸ τὴν αἰγίδα (καὶ κηδεμονία) τῶν ΗΠΑ.
- Στὴν Ἀσία: μία Κίνα, ἡ ὁποία θὰ στηριζόταν στὴν ἀμερικανικὴ βοήθεια καὶ ὑποστήριξη.

2. Ἡ Κίνα, χώρα ἀπέραντη σὲ ἔκταση καὶ πληθυσμό, ἀλλὰ ἀδύνατη, οἰκονομικῶς, τεχνολογικῶς, βιοτικῶς καὶ στρατιωτικῶς, ἀντιθέτως πρὸς τὴν ἐπικίνδυνη Ἰαπωνία, ἦταν κατάλληλη γιὰ

«βοηθὸς» τῶν ΗΠΑ στὴν περιοχή. Παίρνοντας βοήθεια, συμβούλους, καθοδήγηση καὶ στήριξη ἀπὸ τὶς ΗΠΑ, θὰ μποροῦσε νὰ παίξει ρόλο φράγματος ἀνασχετικοῦ τῆς Ρωσίας.

3. Ταυτοχρόνως, μία ἀνασυγκροτούμενη Κίνα θὰ προσέφερε τεράστιο πεδίο στοὺς Ἀμερικανοὺς γιὰ τοποθέτηση ἀγαθῶν, ὅπλων, κεφαλαίων, ὑπηρεσιῶν. Ἡ **«νέα Κίνα»**, σὲ ἀντίθεση πρὸς τὴν Ἰαπωνία, ἡ ὁποία αὐτοδημιουργήθηκε μὲ τὴν ἐνθάρρυνση τῶν Ἀγγλογάλλων, θὰ ἦταν **δημιούργημα»** τῶν Ἀμερικανῶν. Καὶ θὰ ἔπαιζε τὸ παιχνίδι τους.

4. Ἡ Κίνα ἔπρεπε, λοιπόν, ν' ἀποκτήσει ἰσχυρὴ κεντρικὴ κυβέρνηση καὶ νὰ ἑνοποιηθεῖ. Γιὰ τὴν πραγμάτωση αὐτοῦ τοῦ κολοσσιαίου σχεδίου, ὁ Ροῦζβελτ στηρίχθηκε στὸν Τσιάνγκ-Κάϊ-Σέκ.

- ❑ Ἀπὸ νωρίς, ὁ Ρ. μετέχει στὸν πόλεμό του ἐναντίον τῶν Ἰαπώνων. Στέλνει τοὺς Ἀμερικανοὺς «Ἱπτάμενους Τίγρεις», οἱ ὁποῖοι ὑπὸ τὸν ἀντιπτέραρχο Clare Chennault ὑπηρετοῦσαν ὡς «ἐθελοντὲς» πιλότοι στὴν Κίνα.
- ❑ Ἀνέφερα ἤδη τὶς πιέσεις, τὶς ὁποῖες ἄσκησε ὁ Ρ. στοὺς Βρεταννούς, γιὰ νὰ τοὺς ἐξαναγκάσει τὸ 1940-41 ἐναντίον τῶν συμφερόντων τους, νὰ κρατοῦν ἀνοιχτὸ τὸν δρόμο τοῦ Μανταλαίυ, ὥστε νὰ μποροῦν ἀπὸ ἐκεῖ οἱ ΗΠΑ νὰ ἀνεφοδιάζουν τὸν Τσιάνγκ-Κάϊ-Σέκ.
- ❑ Ὅταν ξέσπασε ὁ ἀμερικανοϊαπωνικὸς πόλεμος, ἔστειλε στὸν Τσιάνγκ-Κάϊ-Σέκ, τὸν στρατηγὸ Joe Stilwell, ὁ ὁποῖος ἀνέλαβε διπλὸ ρόλο: Διοικητὴς τῶν ἀμερικανικῶν στρατιωτικῶν δυνάμεων στὴν Κίνα καὶ Ἀρχηγὸς τοῦ Κινεζικοῦ ἐπιτελείου!

  Ἀργότερα, ὁ Stilwell ἀντικαταστάθηκε ἀπὸ τὸν στρατηγὸ Wedemeyer.
- ❑ Ἀπὸ τὸν Φεβρουάριο τοῦ 1942, ὁ Ρ. ὀργάνωσε τὴν ἀεροπορικὴ μεταφορὰ ἐφοδίων ἀπὸ τὴν Σαντίγκα τῆς Ἰνδίας, στὸ Τσούϊνγκ Κίνγκ, πρωτεύουσα τοῦ Τσιάνγκ-Κάϊ-Σέκ.

- Τὸ 1943, στὸ Κεμπέκ, πιέζει τοὺς Βρεταννοὺς ν' ἀναλάβουν ἐπιχειρήσεις στὴν Βιρμανία, γιὰ νὰ ξανανοίξουν τὸν δρόμο πρὸς τὸ Τσούνγκ Κίνγκ. Μ' ἕνα λόγο: ἤθελε νὰ κρατήσει τὴν Κίνα, μὲ κάθε τρόπο, στὰ πόδια της, ὥστε στὸ τέλος τοῦ πολέμου νὰ εἶναι μέλος τῶν «Ἡνωμένων Ἐθνῶν».

5. Παραλλήλως, προσπαθεῖ νὰ εἰσαγάγει τὴν Κίνα στὴν «Λέσχη τῶν Μεγάλων», ἀναβαθμίζοντας τὸν ρόλο καὶ τὴν σημασία τοῦ **«κοιμισμένου δράκοντα».**

Προσπάθησε ν' ἀποσπάσει συμμετοχὴ τῆς Κίνας στὴν συνάντηση τῆς Τεχεράνης. Καὶ ὅταν ὁ Στάλιν ἔμεινε ἀμετάπειστος στὴν ἄρνησή του, ἐπέβαλε στὸν Τσῶρτσιλ μία δική τους συνάντηση μὲ τὸν Τσιάνγκ-Κάϊ-Σὲκ στὸ Κάϊρο, καθ' ὁδὸν πρὸς τὴν Τεχεράνη.

6. Ὑποτίθεται ὅτι σκοπὸς αὐτῆς τῆς συναντήσεως ἦταν νὰ συζητηθεῖ ὁ καλύτερος τρόπος ἀγῶνα κατὰ τῆς Ἰαπωνίας καὶ ἡ χορήγηση ἀποτελεσματικώτερης βοήθειας πρὸς τὴν Κίνα. Στὴν πραγματικότητα, οἱ βαθύτεροι στόχοι του ἦσαν:

- Ν' ἀνεβάσει τὴν Κίνα στὸ ἐπίπεδο τῶν Μεγάλων Δυνάμεων (τυπικῶς βεβαίως), ὥστε νὰ μπορέσει αὐτὴ νὰ ἀναλάβει τὸ ρόλο, γιὰ τὸν ὁποῖο τὴν πρόοριζε μετὰ τὴν καταστροφὴ τῆς Ἰαπωνίας.
- Νὰ ὑποχρεώσει τὸν Τσιάνγκ νὰ συνεργασθεῖ μὲ τὸν Μάο ἐναντίον τῶν Ἰαπώνων, ὥστε ἡ Οὐάσιγκτων νὰ ἔχει στὴν Κίνα τὴν δυνατότητα νὰ ἐπιλέξει, μεταξὺ Κουόμιντανγκ καὶ ΚΚ, ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖο στὴν δεδομένη στιγμὴ θὰ ἐξυπηρετοῦσε καλύτερα τὰ σχέδιά της. (Τελικῶς, ἐπέλεξε τὸ ΚΚ).

7. Πέτυχε καὶ τοὺς δύο στόχους του. Στὶς τετραήμερες ἐπίσημες «τριμερεῖς» συναντήσεις δὲν λέγεται τίποτα τὸ οὐσιαστικό. Τὰ οὐσιαστικὰ λέγονται σὲ ἰδιαίτερες συναντήσεις Ροῦζβελτ-Τσιάνγκ, ἀπὸ τὶς ὁποῖες ἀποκλείεται ὁ Τσῶρτσιλ. Ὁ Ροῦζβελτ ὑπόσχεται *«μεγαλειώδη βοήθεια»* στὴν Κίνα. Καὶ θίγει τὸ θέμα

τῆς *«γενικῆς ἀπελευθερώσεως τῆς 'Ασίας»*, δηλαδὴ τῆς ἐκδιώξεως ἀπ' αὐτὴν τῶν Εὐρωπαίων ("Αγγλων, 'Ολλανδῶν, Γάλλων, Πορτογάλων).

Μ' ἄλλα λόγια, ἐνστερνίζεται τὸ δόγμα τῶν 'Ιαπώνων: «'Η 'Ασία στοὺς 'Ασιᾶτες!». **Μόνο ποὺ τὸ ἐνστερνίζεται γιὰ δικό του ὄφελος.**

8. Συγχρόνως, ὅμως, ἐνισχύει τὴν παρουσία τῆς Ρωσίας στὴν "Απω 'Ανατολὴ καὶ κάνει ὅ,τι μπορεῖ, γιὰ νὰ τὴν ἀναδείξει σὲ ἀπειλὴ γιὰ τὴν Κίνα, ὥστε νὰ φέρει τὶς δύο χῶρες σὲ προστριβὲς μεταξύ τους.

Αὐτὸ θὰ ἀναγκάσει τὴν Κίνα, ἀνεξαρτήτως κοινωνικοῦ συστήματος καὶ πολιτικοῦ καθεστῶτος, νὰ πέσει κάποτε στὴν ἀμερικανικὴ ἀγκαλιά.

9. 'Η ἐπιδίωξή του γιὰ ἑνιαία, συγκεντρωτική, δυναμικὴ Κίνα ὁδήγησε στὴν κομμουνιστικοποίησή της, ἡ ὁποία ὁλοκληρώθηκε τὸ 1949. **'Ηταν, ἀπὸ μέρους τῶν 'Αμερικανῶν ἐνσυνείδητη ἐπιλογή**, σύμφωνη μὲ τὴν πολιτικὴ προοπτικὴ τοῦ Ροῦζβελτ: ἐκεῖνο τὸ ὁποῖο ἔπρεπε νὰ ἐνδιαφέρει τὶς ΗΠΑ δὲν ἦταν τὸ ἐσωτερικὸ καθεστὼς τῆς Κίνας, ἀλλὰ ἡ ἰσχύς της. Οἱ ΗΠΑ, κατὰ τὸν Ρ., ἔπρεπε νὰ ἐπιδιώξουν μὲ κάθε τρόπο, τὴν δημιουργία Κίνας ἑνιαίας, συγκεντρωτικῆς καὶ λογικῶς ἰσχυρῆς. Διότι, μόνον μία τέτοια Κίνα θ' ἀναδεικνυόταν σὲ ἀντίπαλο τῆς ΕΣΣΔ καὶ θ' ἀποτελοῦσε ἀντίβαρο στὶς ἐπεκτατικὲς διαθέσεις της καὶ στὴν παρουσία της στὴν "Απω 'Ανατολή. "Αν οἱ ἐθνικιστὲς ἀποδεικνύονταν ἀνίκανοι νὰ φτιάξουν τέτοια Κίνα, τότε ἄς τὴν ἔφτιαχναν οἱ κομμουνιστές.

10. "Ομως, ἡ προοπτικὴ τοῦ Ρ. ἦταν μακροπρόθεσμη. 'Η κομμουνιστικὴ Κίνα, στὰ πρῶτα της στάδια, ὅπως ἦταν φυσικό, συμπορεύθηκε ὄχι μὲ τὶς ΗΠΑ, ἀλλὰ μὲ τὴν ΕΣΣΔ, μὲ τὴν ὁποία ὑπέγραψε συνθήκη φιλίας τὸ 1950. Τὸ ἴδιο ἔτος, Κίνα καὶ ΗΠΑ βρέθηκαν ἀντιμέτωπες στὴν Κορέα.

'Αλλὰ καὶ τότε, ἡ Οὐάσιγκτων δὲν θέλησε τὴν συντριβὴ τῆς

Κίνας. Ἀπέρριψε τὶς εἰσηγήσεις τοῦ **Μὰκ Ἄρθουρ** γιὰ ἰσχυρότερα πλήγματα ἐναντίον της καὶ γιὰ μεταφορὰ τοῦ πολέμου στὸ ἔδαφός της. Ἀρκέσθηκε στὴν διάσωση τῆς νότιας Κορέας. Δὲν θέλησε οὔτε κἂν τὴν κατάληψη τῆς βόρειας Κορέας, ἀποφεύγοντας ἔτσι νὰ ταπεινώσει τὴν Κίνα, τὴν ὁποία ἔβλεπε πάντοτε ὡς μελλοντικὸ ἀνεπίσημο, ἀλλὰ οὐσιαστικὸ σύμμαχό της. Ἔτσι ὁ κορεατικὸς πόλεμος τερματίσθηκε, σκοπίμως, ἀπὸ ἀμερικανικῆς πλευρᾶς, μὲ περίπου ἰσοπαλία. Οἱ Ἀμερικανοὶ βοήθησαν, ἐπίσης, τοὺς Κινέζους ἐθνικιστὲς νὰ κρατηθοῦν στὰ νησιὰ Κεμόϋ-Μάντσου, ἀλλὰ ὄχι καὶ νὰ ἀποτελέσουν ἀπειλὴ γιὰ τὸ Πεκῖνο.

11. Ὅπως ἦταν ἑπόμενο, ἡ τακτικὴ αὐτὴ προκαλοῦσε ἀντιδράσεις ἀπὸ Ἀμερικανούς, οἱ ὁποῖοι δὲν τὴν κατανοοῦσαν ἢ τὴν ἔκριναν ἐσφαλμένη. Ἔτσι, ὁ **Μάκ Ἄρθυ** καὶ οἱ ὀπαδοί του, κατηγόρησαν τὴν Οὐάσιγκτων ὅτι μὲ τὴν *«ἀφέλεια»* καὶ τὴ *«χλιαρότητά»* της ἔχασε τὴν Κίνα. Αὐτὴ ἡ ἀντίδραση ἦταν ἕνας ἀπὸ τοὺς λόγους, οἱ ὁποῖοι ὤθησαν τὸν Κέννεντυ καὶ στὴν συνέχεια τὸν Τζόνσον νὰ ἐμπλακοῦν στὸν πόλεμο τοῦ Βιετνάμ. Ἤθελαν νὰ δείξουν ὅτι δὲν ἦσαν ὑποχωρητικοὶ ἔναντι τῶν κομμουνιστῶν. Ὅτι δὲν ἦσαν *«ἀφελεῖς»*. Καὶ ὅτι προστάτευαν τὶς ἀσιατικὲς χῶρες ἐναντίον τῆς κομμουνιστικῆς ἀπειλῆς, ὅπως εἶχαν προστατεύσει τὶς εὐρωπαϊκές. Μὲ λίγα λόγια, οἱ ἐπίγονοι τοῦ Ρούζβελτ, χρειάζονταν μία ἀσιατικὴ ἀντικομμουνιστικὴ σταυροφορία καὶ τὴν ἀνέλαβαν στὴ νοτιοανατολικὴ Ἀσία, μὲ τρόπο, ὁ ὁποῖος δὲν ἔθιξε σοβαρῶς τὴν Κίνα.

12. Παρὰ τὶς δυσκολίες, πάντως, ἡ πολιτικὴ τοῦ Ρούζβελτ συνεχιζόταν. Καί, τελικῶς, ἀπέδωσε τοὺς καρπούς της μὲ τὴν κινεζορωσικὴ σύγκρουση καὶ τὴν ἀμερικανοκινεζικὴ προσέγγιση, ἡ ὁποία πραγματώθηκε ἐπὶ Νίξον.

Ὁ Τσῶρτσιλ πίστευε ὅτι ὁ Ρούζβελτ «ἔτρεφε φαντασιώσεις, σχετικὰ μὲ τὴν Κίνα». Ὅμως, ὁ Ρούζβελτ ἦταν ὁ τέλειος πραγματιστής. Στὴν Κίνα ἔβλεπε ἕναν παράγο-

ντα, ὁ ὁποῖος μελλοντικῶς, θὰ ἦταν χρήσιμος στὴν Ἀ-μερικανικὴ Κοσμοκρατορία, ὡς ἀντίβαρο στὴν ΕΣΣΔ, ὅταν αὐτὴ παραέπαιρνε ἀέρα. Καὶ δικαιώθηκε.

ΜΕΡΟΣ ΙΒ΄

ΜΟΙΡΑ ΑΝΤΙΦΑΣΙΣΤΩΝ

«Πρέπει νά ὁμολογηθεῖ ὅτι οἱ ΗΠΑ ὀφείλουν τήν παγκόσμια ἡγετική θέση τους στον τρόπο, μέ τόν ὁποῖο ὁ Ρούζβελτ ἀντιλαμβανόταν καί ἑρμήνευε τήν ἀποστολή τῆς χώρας του» (Χένρυ Λ Στίμσον καί Μάκ Τζώρτζ Μπάντι «Ὑπηρετώντας ἐνεργά στήν εἰρήνη καί στόν πόλεμο»).

I

Τὰ ἑνιαῖα μέτωπα

«Δὲν ἔχω παρὰ ἕνα μόνο σκοπό: τὴν καταστροφὴ τοῦ Χίτλερ». Τσῶρτσιλ

Βασικὸ ἐργαλεῖο γιὰ τὴν προώθηση τῆς ὅλης ρουζβελτιανῆς πολιτικῆς ὑπῆρξε τὸ «ἑνιαῖο μέτωπο». Πρόκειται γιὰ τὴν χωρὶς ὅρους καὶ ἐπιφυλάξεις συμμαχία ὅλων τῶν δυνάμεων, οἱ ὁποῖοι ἀγωνίζονταν ἐναντίον τοῦ Ἄξονος. Σ' αὐτὴν εἶχαν θέση οἱ πάντες, ἀσχέτως πρὸς τὴν ἰδεολογία, τὸ πιστεύω καὶ τὶς τελικὲς ἐπιδιώξεις τους. Μία μόνον προϋπόθεση ἦταν ἀπαραίτητη: ἡ συμμετοχὴ στὸν ἀγῶνα κατὰ τοῦ Ἄξονος.

1. Τὰ ἑνιαῖα μέτωπα συμπήχθηκαν, τόσο σὲ διεθνὲς-διακρατικό, ὅσο καὶ σὲ ἐθνικό-ἐσωτερικὸ ἐπίπεδο.

- Στὸ πρῶτο: Μὲ τὴν μορφὴ τῆς **«ἀντιφασιστικῆς συμμαχίας»** ΗΠΑ - Βρεταννίας - ΕΣΣΔ, ποὺ μαζὶ μὲ τοὺς μικρότερους συμμάχους τους ἀποκλήθηκαν «Ἡνωμένα Ἔθνη» (ρουζβελτιανὸς ὅρος).
- Στὸ δεύτερο: Μὲ τὴν μορφὴ τῶν **«ἐθνικοαπελευθερωτικῶν μετώπων»**.

2. Μὲ τὸ διεθνὲς ἀντιαξονικὸ μέτωπο, σώθηκε, ἐνισχύθηκε, ἐπεκτάθηκε καὶ γιγαντώθηκε ἡ ΕΣΣΔ. Ἔτσι, ἀνέλαβε στὴν διεθνῆ σκακιέρα τὸν ρόλο, τὸν ὁποῖο τῆς προόριζε ὁ Ροῦζβελτ: τῆς διαρκοῦς θανάσιμης ἀπειλῆς γιὰ τὸν μή κομμουνιστικὸ κόσμο. Ἔτσι, τὸν ὑπεχρέωσε νὰ δεχθεῖ τὴν ἡγεσία τῶν ΗΠΑ καὶ νὰ ταχθεῖ κάτω ἀπὸ τὴν προστασία τους.

3. Μὲ τὰ ἐσωτερικὰ ἐθνικοαπελευθερωτικὰ μέτωπα, ἀποκαταστάθηκαν ἠθικῶς καὶ πολιτικῶς τὰ ΚΚ καὶ ἐνισχύθηκαν σὲ σημεῖο, ὥστε νὰ ἐπιτελέσουν τὴν **«ἀποστολή»**, τὴν ὁποία προέβλεπε γι' αὐτὰ ἡ ρουζβελτιανὴ πολιτική. Δηλαδή:

- Νὰ κυριαρχήσουν σὲ ὁρισμένες χῶρες (χωρὶς εἰδικὸ ἐνδιαφέρον γιὰ τὶς ΗΠΑ), ὥστε νὰ συμβάλουν στὴν δημιουργία τῆς Ρωσικῆς Αὐτοκρατορίας καὶ στὴν ἐξ αὐτῆς ἀπειλή.
- Νὰ ἀποτελέσουν στὶς ἄλλες χῶρες μόνιμη ἐσωτερικὴ ἀπειλή, ἡ ὁποία συντελεῖ στὴν πρόσδεσή τους στὸ ἅρμα τῶν ΗΠΑ. Διότι οἱ κυρίαρχες τάξεις αὐτῶν τῶν χωρῶν, ἀντιμετωπίζοντας τὴν ἀπειλή, ὑποχρεώνονταν νὰ ἀναζητοῦν ἔρεισμα (οἰκονομικό, στρατιωτικό, διπλωματικό, κ.λπ.) στὶς ΗΠΑ.

4. Πρῶτος δυτικὸς ἀπόστολος τῶν **«ἑνιαίων ἀντιαξονικῶν μετώπων»** ὑπῆρξε ὁ Τσῶρτσιλ. Αὐτὸς ἀμέσως μόλις πληροφορήθηκε τὴν γερμανικὴ ἐπίθεση κατὰ τῆς ΕΣΣΔ, κατὰ τὴν διάρκεια δείπνου μὲ τὸν Ἦντεν καὶ τὸν πρεσβευτὴ τῶν ΗΠΑ, **Οὐάϊντ**, εἶπε ὅτι θὰ ἔδινε στὴν ΕΣΣΔ *«κάθε δυνατὴ βοήθεια»*. Ὁ ἰδιαίτερος γραμματέας του, Κάλβιν, τὸν ρώτησε πῶς συμβιβάζεται αὐτὸ μὲ τὸν ἀντικομμουνισμό του. Ἀπάντησε:

> *«Δὲν ἔχω παρὰ ἕνα μόνο σκοπό: τὴν καταστροφὴ τοῦ Χίτλερ. Ἔτσι, ἡ ζωή μου εἶναι ἁπλοποιημένη. Ἂν ὁ Χίτλερ εἰσέβαλλε στὴν κόλαση, θὰ μιλοῦσα εὐνοϊκὰ γιὰ τὸν διάβολο στὴν βουλὴ τῶν κοινοτήτων».*

5. Τὴν ἑπομένη, μιλῶντας ἀπὸ τὸ ραδιόφωνο, εἶπε:

> *«...Τὸ παρελθὸν μὲ τὰ ἐγκλήματα, τὶς τιμωρίες καὶ τὶς τραγωδίες ἐξαφανίζεται πλέον. Τώρα, δὲν ἔχουμε παρὰ ἕνα σκοπό, μία μοναδικὴ καὶ ἀνέκκλητη ἀπόφαση. Εἴμεθα ἀποφασισμένοι νὰ καταστρέψουμε τὸν Χίτλερ καὶ κάθε ἴχνος ναζιστικοῦ καθεστῶτος. Κάθε ἄνθρωπος καὶ κάθε κράτος, τὸ*

ὁποῖο θὰ ἐξακολουθήσει τὸν πόλεμο ἐναντίον τοῦ ναζισμοῦ, θὰ ἔχει τὴν βοήθειά μας.

«...Κάθε ἄνθρωπος καὶ κάθε κράτος, τὸ ὁποῖο βρίσκεται στὸ πλευρὸ τοῦ Χίτλερ, εἶναι ἐχθρός μας. Αὐτὴ εἶναι ἡ πολιτική μας καὶ αὐτὴ ἡ ἀπόφασή μας. Εἶναι συνεπῶς εὐνόητο ὅτι θὰ παράσχουμε κάθε δυνατὴ βοήθεια πρὸς τὴν Ρωσία καὶ τὸν Ρωσικὸ λαό. Ἀπευθύνουμε ἔκκληση πρὸς τοὺς φίλους καὶ συμμάχους μας σὲ ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου νὰ ἀκολουθήσουν τὴν ἴδια πορεία, ὅπως θὰ κάνουμε ἐμεῖς μὲ σταθερότητα καὶ πίστη μέχρι τέλους».

6. Μετὰ ἀπ' αὐτὸ προέβησαν σὲ σχετικὲς δηλώσεις ἀλληλεγγύης πρὸς τὴν Ρωσία ὅλες οἱ ἀπόδημες κυβερνήσεις τῶν ὑποδουλωθέντων στὸν Ἄξονα Εὐρωπαϊκῶν κρατῶν. Ἔτσι, ὁ Βρεταννὸς πρωθυπουργὸς ἐγκαινίασε τὴν πολιτική, χάρη στὴν ὁποία ὄχι μόνον ἡ Σοβ. Ρωσία, ἀλλὰ καὶ ὁ διεθνὴς κομμουνισμός, ἐνισχύθηκε ἀμέτρως. Βεβαίως, ὁ Τσῶρτσιλ, διακηρύσσοντας τὰ παραπάνω, ἀπέβλεπε πρωτίστως στὴν προβολὴ τῆς ἀνάγκης γιὰ ἑνιαῖο μέτωπο ΗΠΑ-Βρεταννίας. Ἤθελε νὰ πείσει τὴν ἀμερικανικὴ κοινὴ γνώμη ὅτι ὀφείλει νὰ συμπαραταχθεῖ μὲ ὅσους πολεμοῦν τὸν Ἄξονα.

7. Τὴν πολιτικὴ αὐτὴ ὁ Ροῦζβελτ, ὁ ὁποῖος ἄλλωστε ὑπῆρχε πίσω ἀπὸ τὶς διακηρύξεις τοῦ Τσῶρτσιλ, τὴν θεοποίησε. Πίσω ἀπὸ τὴν **«ἱερὴ»** ἀρχὴ τῆς ἀντιαξονικῆς συμμαχίας συγκάλυψε μέγα μέρος ἀπὸ τὸ διεθνὲς παιχνίδι του. Διότι αὐτὴ τοῦ ἐπέτρεπε:

- ❑ Νὰ παρέχει ἀπεριόριστη καὶ χωρὶς ὅρους βοήθεια στὴν κομμουνιστικὴ Ρωσία, ὑπερπηδῶντας τὴν ἀντιπάθεια, τὴν ὁποία ἐνέπνεε στοὺς Ἀμερικανοὺς τὸ καθεστώς της.
- ❑ Νὰ κάνει παραχωρήσεις στὸν ρωσικὸ ἐπεκτατισμό, οἱ ὁποῖες ἔρχονται σὲ ἀντίθεση πρὸς τοὺς ἀπὸ τὸν ἴδιο διακηρυσσόμενους ὡς σκοποὺς τοῦ πολέμου.
- ❑ Νὰ ὑποστηρίζει ἀριστερὰ κινήματα ἀντιστάσεως σὲ διάφορες, χῶρες ὥστε αὐτὲς ἢ νὰ ἐκχωροῦνται τελικῶς στὴν ΕΣΣΔ

Οἱ Τρεῖς συσκέπτονται στὴν Γιάλτα.

(Γιουγκοσλαβία, Ἀλβανία) ἢ νὰ ὑποσκάπτονται ἐσωτερικῶς σὲ τέτοιο βαθμό, ὥστε ν' ἀναγκάζονται νὰ ζοῦν κάτω ἀπὸ τὴν διαρκῆ προστασία καὶ μὲ τὴν βοήθεια τῶν ΗΠΑ καὶ νὰ ἀνέχονται τὶς ἐπεμβάσεις τους (Ἑλλάς, Ἰταλία).

8. Οἱ παραπάνω πρακτικὲς ἔρχονταν σὲ ἀντίφαση πρὸς τὶς διακηρύξεις τοῦ ἴδιου τοῦ Ροῦζβελτ (καὶ τοῦ Τσῶρτσιλ) γιὰ τὸ ἰδεολογικὸ (=δημοκρατικό, ἀντιολοκληρωτικὸ) περιεχόμενο τοῦ πολέμου. Διότι, ἂν αὐτὸς διεξαγόταν γιὰ τὴν δημοκρατία, τὴν ἐλευθερία καὶ τὴν αὐτοδιάθεση, κατὰ τοῦ ὁλοκληρωτισμοῦ, πῶς ἦταν δυνατὸν νὰ ἐνισχύονται καὶ νὰ γίνονται δεκτοὶ ὡς ἰσότιμοι σύμμαχοι ὁλοκληρωτικοὶ - ἀντιδημοκράτες; Ἀσφαλῶς, ἡ σύγκρουση Γερμανίας - ΕΣΣΔ δὲν ἦταν μεταξὺ δημοκρατίας καὶ τυραννίας. Ἦταν θανάσιμη μονομαχία μεταξὺ δύο ὁλοκληρωτισμῶν. Οἱ ΗΠΑ ἐνίσχυαν τὸν ἕνα ἀπ' αὐτούς.

9. Ἡ τακτικὴ τῶν μετώπων ὁδήγησε καὶ στὴν συγκρότηση κυβερνήσεων «ἐθνικῆς ἑνότητας» μὲ συμμετοχὴ τῶν κατὰ τόπους ΚΚ. Πρόδρομος καὶ σ' αὐτὸ ὑπῆρξε ὣς ἕνα βαθμὸ ὁ Τσῶρτσιλ. Πράγματι, ὡς πρότυπο χρησίμευσε ἡ κυβέρνηση τῆς Μ. Βρετανίας, στὴν ὁποία μετεῖχε καὶ τὸ Ἐργατικὸ Κόμμα μὲ τὸν ἀρχηγό του, Ἄττλυ, ὁ ὁποῖος ἀνέλαβε ἀντιπρόεδρος. Ὁ Ροῦζβελτ πίεσε γιὰ τὴν υἱοθέτηση εὐρύτερης (=ἀριστερώτερης) ἀντιλήψεως αὐτῆς τῆς «ἑνότητας». Καὶ ὑπεχρέωσε σχεδὸν ὅλες τὶς σύμμαχες χῶρες νὰ σχηματίσουν κυβερνήσεις τέτοιας ἑνότητας (φυσικά, στὴν ΕΣΣΔ, δὲν ἔγινε τίποτα ἀνάλογο).

10. Ἡ συμμαχία μὲ τὴν ΕΣΣΔ, ἡ ἀμερικανοαγγλικὴ βοήθεια πρὸς τὰ ἀριστερὰ ἀντιστασιακὰ κινήματα, ἡ συγκρότηση κυβερνήσεων, μὲ συμμετοχὴ καὶ τῶν ΚΚ, δημιούργησε μία γενικώτερη ἀντίληψη: ὅτι τὰ δυτικὰ καθεστῶτα ἔπρεπε νὰ ἀποκλίνουν πρὸς τὰ ἀριστερά. Ὅπως ὑποτίθεται ὅτι εἶχε κάνει ὁ ἴδιος ὁ Ροῦζβελτ μὲ τὸ «Νιοὺ Ντήλ», οἱ εὐρωπαϊκὲς χῶρες ἔπρεπε νὰ υἱοθετήσουν ὁρισμένες ἰδέες, μεθόδους, συνθήματα καὶ μέτρα κοινωνικῆς πο-

λιτικῆς. Ὑποτίθεται ὅτι ἔτσι θὰ ἱκανοποιοῦντο πολλὰ αἰτήματα τῶν λαϊκῶν μαζῶν καὶ ὅτι αὐτὸ θὰ ἐξασφάλιζε τὴν ὁλόψυχη συμμετοχή τους στὴν πολεμικὴ προσπάθεια (**«ὅλα γιὰ τὸν πόλεμο»!**).

11. Μὲ τὴν σχετικὴ ἀριστεροποίηση τῶν δημοκρατιῶν, ὑποτίθεται ὅτι θὰ διευκολυνόταν ἕνας ἀντίστοιχος σχετικὸς ἐκδημοκρατισμὸς τῆς ΕΣΣΔ καὶ γενικώτερα τῆς Ἀριστερᾶς. Ἔτσι, τὰ δύο συστήματα θὰ προσέγγιζαν σὲ διακρατικὸ καὶ οἱ δύο παρατάξεις σὲ ἐσωτερικὸ πεδίο. Μ' αὐτὸν τὸν τρόπο, θὰ ἐξασφαλιζόταν:

- ❑ Ἡ σύμπνοια τῶν «ἀντιφασιστικῶν» ἐθνῶν, κατὰ τὸν πόλεμο.
- ❑ Ἡ εἰρηνικὴ συνύπαρξη καὶ συνεργασία τους μετὰ τὴ νίκη.

Ἔτσι, ὁ Ροῦζβελτ καλλιέργησε τὴν θέση ὅτι ὁ ἰδεολογικὸς συμβιβασμός, μεταξὺ δημοκρατίας καὶ κομμουνισμοῦ, ἦταν ὄχι μόνον ἐφικτός, ἀλλὰ καὶ ἐπιβεβλημένος γιὰ χάρη τοῦ κοινοῦ ἀγῶνα καὶ τῆς μεταπολεμικῆς εἰρηνικῆς συνυπάρξεως. Ἀπ' αὐτὸν πήγασε ἕνα ἀριστερὸ κλῖμα, τὸ ὁποῖο κυριάρχησε στὸν κόσμο, κατὰ τὴν διάρκεια τοῦ πολέμου καὶ ἀμέσως μετὰ ἀπ' αὐτόν.

12. Ἡ ΕΣΣΔ ἔχοντας νὰ κερδίσει ἀπὸ τὴν παραπάνω τακτική, ἔκανε ὅ,τι μποροῦσε γιὰ νὰ τὴν διευκολύνει. Ἡ «ἀποκατάσταση» τῆς θρησκείας καὶ τῆς Ἐκκλησίας στὴν ΕΣΣΔ (1941) καὶ κυρίως ἡ διάλυση τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς (Μάϊος 1943) ὑπῆρξαν μέτρα ἐντυπωσιασμοῦ πρὸς αὐτὴν τὴν κατεύθυνση. Μὲ τέτοια μέτρα ὁ Στάλιν διευκόλυνε τὸν Ροῦζβελτ νὰ πείσει τὸν κόσμο ὅτι ἡ ΕΣΣΔ ἔπαυε πλέον νὰ εἶναι τὸ ὁρμητήριο τῆς παγκόσμιας κομμουνιστικῆς ἐπαναστάσεως. Καὶ ὅτι μετατρεπόταν σ' ἕνα κράτος, ὅπως ὅλα τὰ ἄλλα, μὲ κάπως διαφορετικό, λόγῳ τῶν τοπικῶν συνθηκῶν, ἐσωτερικὸ οἰκονομικοκοινωνικὸ καὶ πολιτικὸ σύστημα, τὸ ὁποῖο ὅμως, μὲ τὸν χρόνο, τὴν βοήθεια, τὴν ἀνοχή, τὴν ὑπομονὴ καὶ τὴν ὑποχωρητικότητα τῶν δυτικῶν, θὰ ἐξελισσόταν καὶ θὰ μετασχηματιζόταν, προσεγγίζοντας ὅλο καὶ περισσότερο τὰ δυτικὰ πρότυπα. Ἔτσι, βαδίζαμε πρὸς τὸν μεταπολεμικὸ κόσμο τοῦ Ροῦζβελτ.

II

Ἀποχαιρετισμὸς στὴ Νομιμότητα

«Πρέπει νὰ βοηθεῖται ὅποιος συντελεῖ στὸν πόλεμο κατὰ τῶν Γερμανῶν, ἀδιαφόρως πρὸς τοὺς ἀπώτερους σκοπούς, τοὺς ὁποίους ἐξυπηρετεῖ». (Α. Ἤντεν, 15 Ὀκτ. 1943)

α) Ποιοὶ εἶναι ἀντιστασιακοί

1. ❑ Ὁ Ροῦζβελτ ἤθελε τὴν Εὐρώπη ν' ἀπελευθερώνεται ἀπὸ τοὺς Ἀμερικανούς, κατὰ τὸ δυτικὸ τμῆμα της, καὶ νὰ καταλαμβάνεται ἀπὸ τοὺς Ρώσους, κατὰ τὸ ἀνατολικό.
❑ Οἱ Δυτικοευρωπαῖοι ἔπρεπε νὰ χρωστοῦν τὰ πάντα στοὺς Ἀμερικανούς, νὰ ζοῦν χάρη στὴν φιλανθρωπία τους καὶ νὰ ἐπιβιώνουν χάρη στὴν προστασία τους.
❑ Οἱ Ἀνατολικοευρωπαῖοι ἔπρεπε νὰ ὑποδουλωθοῦν στοὺς Ρώσους, ὥστε νὰ βλέπουν οἱ ὑπόλοιποι Εὐρωπαῖοι ἀπὸ τί δεινὰ τοὺς γλυτώνουν οἱ Ἀμερικανοὶ «προστάτες» τους καὶ νὰ τοὺς εὐγνωμονοῦν.

2. Στὸ παραπάνω σχέδιο τοῦ Ροῦζβελτ εἶναι λογικὸ νὰ μὴν ὑπάρχει ἀξιόλογος χῶρος γιὰ ἐγχώρια-εὐρωπαϊκὰ ἀντιστασιακὰ κινήματα. Διότι, ἂν ἀναπτύσσονταν σὲ σοβαρὸ βαθμό, θὰ παρεῖχαν στοὺς Εὐρωπαίους στοιχεῖα αὐτοπεποιθήσεως, αὐτοδυναμίας καὶ ἀνεξαρτησίας. Ἄρα, ἦσαν ἀνεπιθύμητα.

3. Ὁ Ροῦζβελτ εἶδε, λοιπόν, κατ' ἀρχὴν μὲ ἀντιπάθεια καὶ δυσπιστία τὰ ἀντιστασιακὰ κινήματα. Σὲ ἀρκετὲς περιπτώσεις, ἡ ἀρνη-

τικὴ στάση του ἔφθασε ὥς τὴν ἐχθρότητα. Σὲ προηγούμενα κεφάλαια παρουσίασα:

- Τὴν συστηματικὴ ἐχθρότητά του πρὸς τοὺς «Ἐλεύθερους Γάλλους» καὶ εἰδικώτερα πρὸς τὸν ὑπερβολικὰ ἀνεξάρτητο ἀρχηγό τους, τὸν Ντὲ Γκώλ.[221]
- Τὸν ἐχθρικὸ τρόπο, μὲ τὸ ὁποῖο ἀντιμετώπισε τὴν προσπάθεια τῶν Ἰταλῶν ν' ἀπαλλαγοῦν ἀπὸ τὸ φασιστικὸ καθεστὼς καὶ νὰ μεταπηδήσουν στὸ συμμαχικὸ στρατόπεδο.[222]

4. Στὰ ἀμέσως ἑπόμενα κεφάλαια, θὰ παρουσιάσω τὴν πολιτικὴ τοῦ Ρ. ἀπέναντι στὰ ἀντιστασιακὰ κινήματα τῆς Γιουγκοσλαβίας, τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Πολωνίας, καθὼς καὶ ἀπέναντι στοὺς Γερμανοὺς ἀντιναζιστές.

5. Ὁ Ρ. εἰσήγαγε τὴν ἀρχὴ ὅτι, ὡς ἀντιστασιακὰ κινήματα, ἀναγνωρίζονται καὶ ἄρα ἐνισχύονται, μόνον ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα σὲ κάποια δεδομένη στιγμὴ εἶναι πράγματι ὑπαρκτὰ καὶ πολεμοῦν. Τὴν παραπάνω φαινομενικῶς ὀρθὴ ἀρχή, τὴν χρησιμοποίησε, γιὰ νὰ ἐξουδετερώσει ὅσα ἀντιστασιακὰ κινήματα ἐμπόδιζαν τὴν ἐφαρμογὴ τῆς πολιτικῆς του. Τὸ πέτυχε στὶς περιπτώσεις τοῦ «**Ἐθνικοῦ Στρατοῦ**» τῆς Πολωνίας, τῶν «**τσέτνικ**» τῆς Γιουγκοσλαβίας, τῶν ἀντικομμουνιστῶν ἀνταρτῶν τῆς Ἀλβανίας. Δὲν τὸ πέτυχε στὴν Γαλλία καὶ στὴν Ἑλλάδα.

β) Ποιοὶ θὰ κυβερνοῦν

Η θέση τοῦ Ρ. ὅτι ἀντιστασιακὰ κινήματα εἶναι μόνον τὰ οὐσιαστικῶς παρόντα στὸν ἀγῶνα, εἶχε καὶ μιὰ προέκταση, ἡ ὁποία ἐξυπηρέτησε τὰ μέγιστα τὰ σχέδιά του. Πρόκειται γιὰ τὴν θέση, τὴν ὁποία ἐπέβαλε στὸν Τσῶρτσιλ κατὰ τὴν συνά-

221. Βλέπε στὸ παρὸν βιβλίο, Μέρος Θ'

222. Βλέπε στὸ παρὸν βιβλίο, Μέρος Ι', κεφ. ΙΙ, α.

ντησή τους στὴν Καζαμπλάνκα (Ἰανουάριος 1943): Ὅτι οἱ Σύμμαχοι θὰ θεωροῦν νόμιμες κυβερνήσεις τῶν ἀπελευθερουμένων χωρῶν **ἐκεῖνες, οἱ ὁποῖες** θὰ **βρίσκονταν ἐπὶ τόπου** καὶ θ' ἀσκοῦν πραγματικὴ ἐξουσία.

2. Ἡ ἐν λόγῳ ἀρχή, ἐσήμαινε ὅτι οἱ Σύμμαχοι, οἱ ὁποῖοι ὑποτίθεται ὅτι πολεμοῦσαν γιὰ τὴ νόμιμη τάξη καὶ τὴν δημοκρατία, στὴν πραγματικότητα ἔθεταν τὸ ὅλο ζήτημα σὲ βάση **καθαρῶς πρακτική**. Κυβερνᾶ ὄχι ὅποιος ἔχει ἐκλεγεῖ δημοκρατικὰ καὶ ἀντιπροσωπεύει τὴ νομιμότητα, ἀλλὰ ὅποιος **κατέχει** ἐμπράκτως τὴν ἐξουσία, ἀσχέτως πρὸς τὸν τρόπο, μὲ τὸν ὁποῖο ἔφθασε σ' αὐτήν! Δηλαδή, ἡ ἐξουσία δὲν πηγάζει ἀπὸ τὸν λαὸ καὶ τὸ νόμο, ἀλλὰ ἀπὸ τὸν πραγματικὸ συσχετισμὸ τῶν δυνάμεων καὶ ἀπὸ τὴν ἐπιβολὴ **«τετελεσμένων»**.

3. Μὲ τὴν ἐπιβολὴ αὐτῆς τῆς ἀντιλήψεως, ὅλες οἱ ἐξόριστες καὶ γενικῶς ἀναγνωριζόμενες ὥς τότε ὡς νόμιμες κυβερνήσεις τῶν χωρῶν, τὶς ὁποῖες εἶχαν καταλάβει οἱ Γερμανοί, ἔμεναν αἰφνιδίως **μετέωρες**». Ὁποιαδήποτε στιγμή, κάποιοι ἔνοπλοι μποροῦσαν νὰ συγκροτήσουν «**κυβέρνηση**» στὴν κατεχομένη χώρα τους καὶ μὲ τὴν ἀποχώρηση τῶν Γερμανῶν ν' ἀναγνωρισθοῦν ὡς νόμιμη ἐξουσία, ἀφοῦ βρίσκονταν «**ἐπὶ τόπου**» καὶ ὄχι στὸ Λονδῖνο καὶ «**ἀσκοῦσαν πραγματικὴ ἐξουσία**», ἔστω καὶ διὰ τῶν ὅπλων.

4. Τὸ ἀποτέλεσμα ἦταν οἱ ἐξόριστες κυβερνήσεις νὰ περιέλθουν σὲ ἀπόλυτη ἐξάρτηση ἀπὸ τοὺς Ἀμερικανοάγγλους. Ἔτσι:

- Ἡ ἐξόριστη Ὁλλανδικὴ κυβέρνηση ἀναγκαζόταν νὰ ὑποκύπτει στὶς ἀπαιτήσεις τοῦ Ρ. γιὰ τὴν Ἰνδονησία.
- Ἡ ἐξόριστη Ἑλληνικὴ κυβέρνηση στὶς ἀντιλήψεις του περὶ δημοκρατίας.
- Ἡ ἐξόριστη Πολωνικὴ κυβέρνηση στὴν ἀξίωσή του γιὰ συνεργασία μὲ τοὺς Ρώσους.
- Ἡ ἐξόριστη Τσεχοσλοβακικὴ κυβέρνηση στὴν ἀπαίτησή του νὰ συνεργασθεῖ μὲ τοὺς κομμουνιστές.

5. Πρῶτος στόχος του ἦταν νὰ καταστήσει ὅλες τὶς κυβερνήσεις τῶν κατακτημένων χωρῶν εὐάλωτες καὶ νὰ ἑδραιώσει ἀκόμη περισσότερο τὴν ἐπικυριαρχία, τὴν ὁποία ἤδη ἀσκοῦσε ἐπάνω τους.

6. Ἡ θέση του, ὅμως, εἶχε καὶ ἕνα ἄλλο ἀποτέλεσμα: Διευκόλυνε τὴν κατάκτηση τῆς ἀνατολικῆς Εὐρώπης ἀπὸ τοὺς Ρώσους. Αὐτοί, προχωρῶντας, ἐγκαθιστοῦσαν κυβερνήσεις ὑποχειρίων τους, στὴν Πολωνία, στὴν Οὐγγαρία, στὴν Ρουμανία, στὴν Βουλγαρία, στὴν Τσεχοσλοβακία. Καὶ οἱ Ἀμερικανοάγγλοι τὶς ἀναγνώριζαν, ὑποχρεώνοντας τὶς ἐξόριστες κυβερνήσεις αὐτῶν τῶν χωρῶν νὰ συγχωνεύονται στὶς σοβιετοκίνητες. Μ' αὐτὸν τὸν τρόπο, ἐξασφαλίσθηκε ἡ κομμουνιστικοποίηση τῆς Πολωνίας, τῆς Τσεχοσλοβακίας, τῆς Γιουγκοσλαβίας καὶ τῆς Ἀλβανίας. Οἱ κομμουνιστὲς ἐγκατέστησαν κυβερνήσεις, τὶς ὁποῖες οἱ Ἀμερικανοάγγλοι ἀνεγνώρισαν, ὄχι ἐπειδὴ ἐξέφραζαν τὴ νομιμότητα, ἀλλὰ ἁπλῶς ἐπειδὴ βρίσκονταν «**ἐπὶ τόπου**». Γιὰ χάρη αὐτῶν τῶν καταληψιῶν τῆς ἐξουσίας, ἐγκατέλειψαν τὶς ἐξόριστες νόμιμες κυβερνήσεις καὶ τοὺς ὑποστηρικτές τους στὸ ἐσωτερικὸ τῶν ἀνατολικοευρωπαϊκῶν χωρῶν (Μιχαήλοβιτς).

γ) Οἱ χρήσιμοι ἐμφύλιοι

Σύμφωνα μὲ τὴν θέση του, ἀναγνωρίζονται καὶ ἐνισχύονται μόνον τὰ «**ὑπαρκτὰ**» ἀντιστασιακὰ κινήματα, ἀσχέτως πρὸς τὴν πολιτεία τους, τὶς ἐπιδιώξεις τους, τὶς μεθόδους τους, ἀλλὰ καὶ ἀσχέτως πρὸς τὴν συμπεριφορά τους ἀπέναντι στὰ ἄλλα ἀντιστασιακὰ κινήματα. Ἔτσι, πολὺ λογικῶς, οἱ κομμουνιστὲς πείθονται ὅτι δὲν ἔχουν παρὰ νὰ ἐξοντώσουν τοὺς ἄλλους ἀντιστασιακούς.

2. Ἡ παραπάνω θέση θὰ πάρει τὸ ἐπίσημο χρῖσμα, στὴν διάσκεψη τῆς Τεχεράνης (Δεκέμβριος 1943). Οἱ Τρεῖς Μεγάλοι θὰ τὴν υἱοθετήσουν καὶ θὰ ἀναλάβουν τὴν ὑποχρέωση τῆς ἐφαρμογῆς της.

3. Ἐν ὄψει αὐτῆς τῆς διασκέψεως, τὸν Σεπτέμβριο - Ὀκτώβριο

τοῦ 1943, τὰ ΚΚ Γιουγκοσλαβίας, Ἀλβανίας, Ἑλλάδος, προφανῶς εἰδοποιημένα ἀπὸ τὴν Μόσχα, προκαλοῦν ἐμφυλίους πολέμους στὶς χῶρες τους, ἐξαπολύοντας γενικὲς ἐπιθέσεις ἐναντίον τῶν ἄλλων ἀντιστασιακῶν κινημάτων, τὰ ὁποῖα ἔπρεπε νὰ πάψουν νὰ ὑπάρχουν. Μὲ βάση τὴ Ρουζβελτιανὴ ἀρχὴ τοῦ **«τετελεσμένου»** οἱ Σύμμαχοι δὲν θὰ ἐνδιαφέρονταν γιὰ τὰ αἴτια τῆς ἐξαφανίσεως αὐτῶν τῶν κινημάτων. Ἁπλῶς, θὰ διεπίστωναν τὸ **«ἀνύπαρκτό»** τους! Καὶ τότε θὰ ἐνίσχυαν ἀποκλειστικῶς τὰ κομμουνιστικὰ κινήματα ὡς μόνα **«ὑπαρκτά»**.

4. Πράγματι, στὴν Τεχεράνη, υἱοθετεῖται καὶ ἐπίσημα ἡ ἀρχὴ ὅτι τὰ ἀντιστασιακὰ-ἀνταρτικὰ κινήματα θὰ ἐνισχύονται **«μὲ μοναδικὸ κριτήριο»** τὸν ἔμπρακτο ἀγῶνα τους κατὰ τῶν Γερμανῶν. Ἄρα, ἡ ἀναγνώριση καὶ ἡ κάθε εἴδους ἐνίσχυση θὰ παρέχονται ἀποκλειστικῶς σ' ἐκεῖνα τὰ κινήματα, τὰ ὁποῖα **«ἀποδεδειγμένως»** διεξάγουν τέτοιον ἀγῶνα, χωρὶς ἰδεολογικὲς-πολιτικὲς διακρίσεις ἀπέναντί τους.

5. Ὁ Τσῶρτσιλ δήλωσε ἀργότερα (12 Ἀπρ. 1944), δικαιολογούμενος γι' αὐτὴν τὴν ἀπόφαση:

> *«Ἡ γενικὴ ἀρχὴ τοῦ πολέμου ἔπρεπε νὰ τηρηθεῖ ὑπεράνω τοπικῶν ἢ προσωπικῶν ἀνταγωνισμῶν».*

6. Μὲ βάση τὴν προαναφερθεῖσα «γενικὴ ἀρχή», οἱ δυνάμεις τοῦ Μιχαήλοβιτς κρίθηκαν **«προδοτικὲς τοῦ συμμαχικοῦ ἀγῶνος»**, ἐπειδὴ κατὰ τὴν ἐκτίμηση τῆς Συμμαχικῆς Στρατιωτικῆς Ἀποστολῆς στὴν Γιουγκοσλαβία, **«εἶχαν προβεῖ σὲ παραχωρήσεις πρὸς τοὺς Γερμανούς»**. Ἔτσι, τὸ κομμουνιστικὸ ἀντάρτικο τοῦ Τίτο ἀνακηρύχθηκε **«ἡ μόνη συμμαχικὴ ἔνοπλη δύναμη στὴ Γιουγκοσλαβία»**. Κατὰ τὸν ἴδιο τρόπο, ἐπιβλήθηκαν οἱ κομμουνιστὲς ἀντάρτες στὴν Ἀλβανία καὶ λίγο ἔλειψε νὰ συμβεῖ τὸ ἴδιο καὶ στὴν Ἑλλάδα.

III

Ὑποχώρηση στὴν Γιουγκοσλαβία

«Ἀπόφαση τῶν Συμμάχων εἶναι νὰ ὑπάρξει, μετὰ τὸν πόλεμο, μία ἐντελῶς ἐλεύθερη Γιουγκοσλαβία, μὲ ἐπιστροφὴ τοῦ βασιλέως Πέτρου στὸ θρόνο του». (Α. Ἤντεν, πρὸς τὸν βασιλέα Πέτρο καὶ τὸν πρωθυπουργὸ Πούριτς, Ὀκτώβριος 1943 - Κάϊρο)

Ὁ Ρούζβελτ, τὸ 1941, διεδραμάτισε ρόλο ἀποφασιστικὸ στὴν σύγκρουση Γιουγκοσλαβίας - Γερμανίας. Ὁ Τσῶρτσιλ πάσχιζε νὰ συμπήξει συμμαχία Ἑλλάδος - Γιουγκοσλαβίας - Τουρκίας, ἡ ὁποία θὰ ἄνοιγε Βαλκανικὸ Μέτωπο ἐναντίον τοῦ Ἄξονα. Γιὰ νὰ ὑποστηρίξει τὶς προσπάθειές του, ὁ Ρούζβελτ στέλνει στὸ Βελιγράδι τὸν συνταγματάρχη **Ντόνοβαν**, ἀρχηγὸ τῆς O.S.S (προδρόμου τῆς C.I.A.), μὲ ἐντολὴ νὰ ἀνατρέψει τὸν ἀντιβασιλέα Παῦλο, ὁ ὁποῖος ἀντιδρᾶ στὸ σχέδιο Τσῶρτσιλ.

2. Ὁ Παῦλος προσανατολίζεται πρὸς τὴν σύναψη συμφώνου συνεργασίας μὲ τὴν Γερμανία. Ὁ Ρ. τοῦ ἀπευθύνει «προσωπικὸ μήνυμα». Ἀπειλεῖ τοὺς Γιουγκοσλάβους μὲ «τιμωρία», ἂν ἐπιτρέψουν τὴν διέλευση Γερμανικῶν στρατευμάτων ἀπὸ τὸ ἔδαφός τους, μιμούμενοι τὴν Βουλγαρία. Ὁ Παῦλος ἀπορρίπτει τὴν προειδοποίηση, ἀρνούμενος στὸν Ρ. τὸ δικαίωμα νὰ καθορίζει τὴν μοῖρα τῆς πατρίδας του.

3. **25 Μαρτίου 1941**. Στὴν Βιέννη, ἡ Γιουγκοσλαβία ὑπογράφει τὴν προσχώρησή της στὸ «Τριμερές» (Ἄξων).

26-27 Μαρτίου. Ὁ Ντόνοβαν ἐνεργεῖ. Τὸ κινούμενό του, ὁ πτέραρχος **Ντουσὰν Σίμοβιτς**, κάνει πραξικόπημα. Ἐξορίζει τὸν ἀντιβασιλέα Παῦλο, ἀνακηρύσσει ἐνήλικο τὸν 17ετῆ βασιλέα Πέτρο Β', ἀνακαλεῖ τὴν προσχώρηση στὸ Τριμερὲς καὶ διατάσσει ἐπιστράτευση.

4. **27 Μαρτίου.** Ὁ Χίτλερ ἀποφασίζει τὴν «τιμωρία» τῆς Γιουγκοσλαβίας καὶ τὴν κατάληψη τῆς Ἑλλάδος.

6 Ἀπριλίου. Οἱ δύο χῶρες ὑφίστανται τὴν γερμανικὴ εἰσβολή. Ὁ βασιλεὺς Πέτρος καὶ ἡ κυβέρνησή του, διαφεύγουν στὸ Λονδῖνο.

5. **Μάϊος 1941**. Στὸ ἐσωτερικὸ τῆς Γιουγκοσλαβίας, ἕνας ἀξιωματικὸς ὑψώνει τὴν σημαία τῆς ἀντιστάσεως. Εἶναι ὁ Σέρβος συνταγματάρχης τῶν μηχανοκινήτων, **Ντράγκα Μιχαήλοβιτς**. Ἐπικεφαλῆς χιλιάδων ἀνδρῶν καὶ ἀξιωματικῶν τοῦ διαλυθέντος γιουγκοσλαβικοῦ στρατοῦ καταφεύγει στὰ ὄρη τοῦ Μαυροβουνίου καὶ τῆς Βοσνίας. Ἀπὸ ἐκεῖ, ἀρχίζει ἔντονο ἀγῶνα κατὰ τῶν κατακτητῶν. Ὥς τὸ φθινόπωρο τοῦ 1941 ἔχει κιόλας συγκροτήσει ἀντάρτικο στρατὸ ἀπὸ χιλιάδες «**τσέτνικς**».

6. Τέτοιου εἴδους ἀντίσταση δὲν εἶχε ἐκδηλωθεῖ ὥς τότε σὲ κανένα ἄλλο σημεῖο τῆς κατεχομένης Εὐρώπης. Ὁ Μιχαήλοβιτς καὶ οἱ ἀντάρτες του προκαλοῦν παγκοσμίως συγκίνηση καὶ θαυμασμό. Τὸν Σεπτέμβριο τοῦ 1941, «Βρεταννικὴ Στρατιωτικὴ Ἀποστολὴ» φθάνει στὴν ἕδρα τοῦ Μιχαήλοβιτς καὶ ἀρχίζει ἡ ἐνίσχυσή του μὲ ὑλικὸ καὶ χρήματα.

7. Ἡ ἐξόριστη στὸ Λονδῖνο γιουγκοσλαβικὴ κυβέρνηση τοῦ **Ντουσὰν Σίμοβιτς** (αὐτὴ ποὺ ἀναγνωρίζουν οἱ Βρεταννοὶ καὶ οἱ ΗΠΑ), προάγει τὸν Μιχαήλοβιτς σὲ στρατηγὸ καὶ τὸν διορίζει μέλος της —ὑπουργὸ Στρατιωτικῶν. Ἡ Βρεταννικὴ κυβέρνηση ἐκφράζει τὴν ἱκανοποίησή της «γιὰ τὴν **ἐπιβράβευση τοῦ πρώτου ἡγέτη τῆς Ἀντιστάσεως**».

8. Στὸ μεταξύ, ἡ Μόσχα στέλνει στὴν Γιουγκοσλαβία τὸν Ἰωσὴφ

Μπρός (Τίτο), ὁ ὁποῖος μετὰ τὴν γερμανικὴ εἰσβολὴ στὴν ΕΣΣΔ ἀρχίζει τὸν δικό του ἀνταρτοπόλεμο ('Ιούλιος 1941).

9. **Νοέμβριος 1942**: Μὲ τὴν ἀπόβασή τους στὴν γαλλικὴ Β. 'Αφρική, οἱ 'Αμερικανοὶ ἐμφανίζονται στὴν Μεσόγειο. 'Από τὶς ἀρχὲς τοῦ 1943, ἀναλαμβάνουν ὅλο καὶ διευθυντικώτερο ρόλο σ' αὐτὴν τὴν παραδοσιακῶς «ἀγγλι**κὴ** ζώ**νη**».

10. **'Απρίλιος 1943**: 'Αρχίζει ἡ χορήγηση ἀμέριστης ἀμερικανικῆς βοήθειας καὶ πρὸς τοὺς «**παρτιζάνους**» τοῦ Τίτο, στὸν ὁποῖο φθάνει καὶ «**Συμμαχικὴ Στρατιωτικὴ 'Αποστολή**», μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν Ἄγγλο ἀριστερὸ βουλευτὴ καὶ συνταγματάρχη **Φιτσρόϋ Μὰκ Λῆ.**

11. **Σεπτέμβριος 1943**: Ὁ Τίτο ἐξαπολύει αἰφνιδιαστικὴ γενικὴ ἔνοπλη ἐπίθεση κατὰ τῶν «**τσέτνικς**». Ὁ Μιχαήλοβιτς περιέρχεται σὲ δύσκολη θέση. Γιὰ νὰ ἀντιμετωπίσει τοὺς κομμουνιστές, ἀναστέλλει τὶς ἐπιχειρήσεις του κατὰ τῶν Γερμανῶν.

12. **'Οκτώβριος 1943**: Ὁ Μὰκ Λῆ, καταγγέλλει τὴν πράξη τοῦ Μιχαήλοβιτς ὡς *«συμβιβασμὸ μὲ τοὺς Γερμανούς»* καὶ τὸν χαρακτηρίζει *«προδότη»*.

13. **Δεκέμβριος 1943**: Ἡ Τριμερὴς τῆς Τεχεράνης ἀποκηρύττει τὸν Μιχαήλοβιτς καὶ ἀναγνωρίζει *«μόνη συμμαχικὴ ἔνοπλη δύναμη στὴν Γιουγκοσλαβία»* τοὺς «παρτιζάνους» τοῦ Τίτο.

14. Οἱ δυτικοὶ ἱστορικοὶ ἑρμηνεύουν τὴν παραπάνω στάση τῶν Ροῦζβελτ - Τσῶρτσιλ ὡς ὀφειλόμενη στὴν προσήλωσή τους στὸν ἀγῶνα κατὰ τοῦ Χίτλερ. Καὶ τοὺς ἐπικρίνουν, ἐπειδὴ γιὰ χάρη τῶν προσκαίρων ἀναγκῶν τοῦ πολέμου καὶ τῆς ἑνότητας μὲ τὴν ΕΣΣΔ, ἀγνόησαν τελείως τὴν πολιτικὴ πλευρὰ τῶν γεγονότων, διευκολύνοντας ἔτσι, τὸν ρωσικὸ ἐπεκτατισμό.

15. Ὁ Τσῶρτσιλ ἀσπάζεται αὐτὴν τὴν ἄποψη, ἡ ὁποία τὸν δικαιολογεῖ, ἐμφανίζοντάς τον ὡς θῦμα τῆς προσηλώσεώς του στὸν ἀντι-

ναζιστικὸ πόλεμο. Γράφει στὰ «Ἀπομνημονεύματά» του γιὰ τὴν Διάσκεψη τῆς Τεχεράνης:

> *«Οἱ πολιτικὲς πλευρὲς τῆς καταστάσεως δὲν ἦσαν ἀκόμη ἐπίκαιρες. Προφανῶς, ἐξηρτῶντο ἀπὸ τὶς μεγάλες μάχες, τὶς ὁποῖες ἔμελλαν νὰ διεξαχθοῦν καὶ ἀπὸ τὶς διαθέσεις, οἱ ὁποῖες θὰ ἐξεδήλωνε ὁ κάθε ἕνας ἀπὸ τοὺς Συμμάχους, μετὰ τὴ νίκη. Δὲν ἦταν ὀρθὸ γιὰ τὶς Δυτικὲς Δημοκρατίες νὰ βασίσουν τὰ σχέδιά τους στὴν Τεχεράνη στὶς ὑπόνοιες γιὰ τὴν στάση, τὴν ὁποία θὰ τηροῦσαν οἱ Ρῶσοι, κατὰ τὴν ὥρα τοῦ θριάμβου, ὁπότε θὰ εἶχε ἐκλείψει κάθε κίνδυνος γι' αὐτούς».*

16. Πρόκειται γιὰ δικαιολογίες:

- Ὁ Ροῦζβελτ καὶ ὁ Τσῶρτσιλ δὲν ἦσαν τόσον ἄσχετοι πρὸς τὴν πολιτική, ὥστε νὰ ἀγνοοῦν τὴν στοιχειώδη ἀρχὴ ὅτι «**ὁ πόλεμος εἶναι πολιτικὴ** μὲ **ἄλλα μέσα**».
- Οὔτε ἦσαν καὶ τόσον... ἰδεαλιστὲς (!), ὥστε νὰ θυσιάζουν τὰ πάντα στὸν βωμὸ τοῦ ἀντιναζισμοῦ.
- Οὔτε, τέλος, ἦσαν ἠλίθιοι, ὥστε νὰ παγιδεύονται μὲ τὰ ἐπιχειρήματα, τὰ ὁποῖα ὑποτίθεται ὅτι πρόβαλλε ὁ **σατανικὸς**» Στάλιν.

17. Τότε; Ἁπλῶς ὁ Ρ. στὰ πλαίσια τῆς πολιτικῆς του γιὰ ἐπέκταση - ἐνίσχυση τῆς ΕΣΣΔ, ἀπεφάσισε νὰ τῆς ἐκχωρήσει τὴν ἀδιάφορη γιὰ τὰ ἀμερικανικὰ συμφέροντα ὑπανάπτυκτη βαλκανικὴ Γιουγκοσλαβία. Ὅσο γιὰ τὸν Τσῶρτσιλ, αὐτὸς εἶχε καταστεῖ δορυφόρος του καί, ὅπως σὲ πλῆθος ἄλλων θεμάτων, ἔτσι καὶ στὸ θέμα τῆς Γιουγκοσλαβίας, ἐξαναγκάσθηκε νὰ ὑποκύψει στὴν ἐπιθυμία του. Καὶ ὁ Μιχαήλοβιτς, ἀπὸ ἥρωας ἔγινε «**προδότης**».

18. Τὸ ὅτι ἡ Ἀγγλία ἀναγκάσθηκε νὰ ὑποκύψει στὴν ἀπαίτησή του συνάγεται καὶ ἀπὸ τὸ ἀκόλουθο: Τὸν Ὀκτώβριο τοῦ 1943, ὁ Ἤντεν, περνῶντας ἀπὸ τὸ Κάϊρο γιὰ νὰ πάει στὴ Μόσχα, συνα-

ντήθηκε μὲ τὸν βασιλέα Πέτρο τῆς Γιουγκοσλαβίας καὶ τὸν πρωθυπουργὸ Πούριτς, στὸν ὁποῖο τοῦ κατήγγειλαν τὴν ἐπίθεση τοῦ Τίτο κατὰ τοῦ Μιχαήλοβιτς. Ὁ ἀνυποψίαστος Ἤντεν, ἐκφράζοντας τὶς ὡς τότε προθέσεις τῆς χώρας του, τοὺς δήλωσε:

«ἀπόφαση τῶν Συμμάχων εἶναι νὰ ὑπάρξει, μετὰ τὸν πόλεμο, μία ἐντελῶς ἐλεύθερη Γιουγκοσλαβία, μὲ ἐπιστροφὴ τοῦ βασιλέως Πέτρου στὸ Θρόνο του».

Καὶ τοὺς διαβεβαίωσε ὅτι:

«Δὲν πρέπει ν' ἀνησυχοῦν».

Αὐτὰ λίγες ἑβδομάδες, πρὶν ἀπὸ τὴν Τεχεράνη!

19. Ὁ Τίτο, διὰ τοῦ Μόλοτωφ, ὑπέβαλε στὴν προσύσκεψη τῶν τριῶν ὑπουργῶν τῶν Ἐξωτερικῶν στὴν Μόσχα (ἔληξε τὴν 1η Νοεμβρίου 1943) τὸ αἴτημα νὰ ἀποκηρυχθεῖ ὁ Μιχαήλοβιτς ὡς συνεργαζόμενος μὲ τοὺς Γερμανούς. Καὶ ζήτησε ν' ἀναγνωρισθεῖ ὁ ἴδιος ὡς ὁ μόνος ἀντιστασιακός. Ἡ προσύσκεψη παρέπεμψε τὸ θέμα στὴν Διάσκεψη. Ἐκεῖ, Ροῦζβελτ καὶ Στάλιν ὑπεχρέωσαν τὸν Τσῶρτσιλ νὰ ὑποκύψει.

20. Ἀποκαλυπτικὰ εἶναι τὰ ὅσα γράφει στὰ **«Ἀπομνημονεύματά»** του ὁ Βασιλεὺς Πέτρος γιὰ τὴν συνάντηση, τὴν ὁποία εἶχε μὲ τὸν Τσῶρτσιλ στὸ Κάϊρο, κατὰ τὴν ἐπιστροφὴ τοῦ τελευταίου ἀπὸ τὴν Τεχεράνη.

«Συνοδευόμενος ἀπὸ τὸν Βρεταννὸν Πρεσβευτὴν (Στήβενσον) ἐπῆγα εἰς τὴν Ἀγγλικὴν Πρεσβείαν. Ὁ κ. Τσῶρτσιλ βρισκόταν στὸ κρεββάτι του καὶ ἔδειχνε ἄρρωστος καὶ κουρασμένος. Ἦταν εἰς τὸ ἔπακρον κακοδιάθετος, πρᾶγμα σπάνιον. Δὲν μοῦ ἀνέφερε καθόλου τὰ τῆς Συνδιασκέψεως τῆς Τεχεράνης καὶ ἄρχισε ἀμέσως τὴν συζήτησιν γύρω ἀπὸ τὸν Τίτο. Μοῦ εἶπεν ὅτι ὁ Τίτο θὰ γινόταν ἄνθρωπός του καὶ ὅτι ἐγὼ θὰ ἐπέστρεφα εἰς τὴν Γιουγκοσλαβία καὶ ὅτι ὁ Τίτο,

μετὰ ἑξάμηνον, θὰ ἐδέχετο τὸν συμβιβασμόν. Μοῦ συνέστησε δὲ νὰ συναντήσω τοὺς Μὰκ Λῆν καὶ Ντῆκιν, τοὺς δύο Βρεταννοὺς ἀξιωματικούς, οἱ ὁποῖοι ἦσαν ἐπὶ κεφαλῆς τῆς Ἀγγλικῆς Ἀποστολῆς εἰς τὸ Στρατηγεῖον τοῦ Τίτο. Συνεφώνησα νὰ τοὺς συναντήσω. Εὑρίσκοντο καὶ οἱ δύο εἰς τὸ Κάϊρον. Τὸ βράδυ ἐκάλεσε τὸν Πούριτς. Τοῦ ἔδωσε τὰ ἴδια συντριπτικὰ νέα. Εἰς τὸ ἑξῆς δὲν θ' ἀποστελλόταν πιὰ βοήθεια εἰς τὸν Μιχαήλοβιτς καὶ ὅλα τὰ ἐφόδια θὰ τὰ ἐλάμβανεν ὁ Τίτο. Ὁ Πούριτς ἔκαμε ἔκκλησιν εἰς τὴν συνείδησιν τοῦ Τσῶρτσιλ, λέγοντάς του, ὅτι δὲν μποροῦσε νὰ κάμη ἕνα τέτοιο πρᾶγμα, νὰ προδώσει δηλαδὴ ἕνα σύμμαχο τοῦ 1914. Τοῦ εἶπε: εἶσθε ὁ Τσῶρτσιλ , δὲν εἶσθε μόνον διὰ τὴν Ἀγγλίαν, ἀλλὰ διὰ τὴν Ἱστορίαν, καὶ ὁλόκληρος ὁ Κόσμος καὶ ἡ Ἱστορία θὰ σᾶς κρίνουν. Ὁ Τσῶρτιλ τοῦ ἀπήντησε ξηρῶς: «ὁ Μιχαήλοβιτς συνεργάζεται μὲ τοὺς Γερμανούς».

21. **22 Φεβρουαρίου 1944:** Ὁ Τσῶρτσιλ, δηλώνει στὴ βουλὴ τῶν κοινοτήτων:

«Δὲν εἶναι κατάλληλη ἡ ἐποχὴ γιὰ ἰδεολογικὲς προτιμήσεις ὑπὲρ τῆς μιᾶς ἢ τῆς ἄλλης παρατάξεως... Ἔτσι... στὴν Γιουγκοσλαβία, παρέχουμε τὴν βοήθειά μας στὸν στρατάρχη Τίτο».

Ἐξηγεῖ ὅτι αὐτὸ γίνεται σὲ συμφωνία μὲ τὴν Ρωσία καὶ τὶς ΗΠΑ, οἱ ὁποῖες στέλνουν ἐπίσης βοήθεια στὸν (αὐτοανακηρυχθέντα σέ) στρατάρχη Τίτο.

22. Μετὰ ἀπ' αὐτό, ἡ ἐξόριστη γιουγκοσλαβικὴ κυβέρνηση ὑποχρεώνεται νὰ ἀποπέμψει τὸν Μιχαήλοβιτς ἀπὸ μέλος της. Ἡ συμμαχικὴ βοήθεια κατευθύνεται ἀποκλειστικῶς πρὸς τὸν Τίτο. Καὶ ὁ τελευταῖος, ἐνισχυμένος, ὑλικῶς καὶ ἠθικῶς, συντρίβει τὸ κίνημα τοῦ Μιχαήλοβιτς καὶ κάθε ἄλλη ἀντιστασιακὴ κίνηση.

23. Μὴ ἔχοντας πλέον ἄλλη λύση, ὁ Τσῶρτσιλ ἀρχίζει προσπά-

θειες προσεταιρισμοῦ τοῦ Τίτο, μὲ κολακεῖες καὶ ἄλλα τεχνάσματα. Στὶς 8 Μαΐου 1944, τοῦ στέλνει σύνδεσμο τὸν γιό του, **Ράντολφ**, γράφοντας στὸν Τίτο ὅτι θὰ πήγαινε ὁ ἴδιος, ἂν δὲν ἦταν πολὺ γέρος καὶ πολὺ βαρὺς γιὰ νὰ πέσει μὲ ἀλεξίπτωτο!

24. **Ὀκτώβριος 1944**. Ὁ Τσῶρτσιλ, πηγαίνοντας στὴ Μόσχα, καλεῖ τὸν Τίτο στὴν Ἰταλία. Τὸν συναντᾶ στὶς 11 τοῦ μηνός. Προσπαθεῖ νὰ τὸν πείσει:

i) Νὰ δεχθεῖ τὴν ἀπόβαση Βρεταννικῶν δυνάμεων, οἱ ὁποῖες θὰ τὸν βοηθήσουν στὴν καταδίωξη τῶν Γερμανῶν, ποὺ ἀποχωροῦν ἀπὸ τὴν Γιουγκοσλαβία.

ii) Νὰ διατηρήσει τὸ καθεστὼς τῆς βασιλευομένης δημοκρατίας! (Τέτοια μεσάνυχτα εἶχε ὁ «πατέρας τῆς νίκης»!)

Ὁ Τίτο δὲν ἀποκρούει τὶς προτάσεις. Ἡ νέα συνάντηση ὁρίζεται γιὰ τὴν ἑπομένη. Ὅμως, τὴν ἴδια νύχτα, ὁ Τίτο, μὲ τὴν ἀκολουθία του, ἀναχωροῦν!

25. **14 Ὀκτωβρίου**: Ὁ Τσῶρτσιλ φθάνει στὴ Μόσχα καὶ πληροφορεῖται ὅτι ὁ Τίτο βρίσκεται ἐκεῖ ἀπὸ τὴν προτεραία!

Στὴν συνάντηση Στάλιν - Τσῶρτσιλ, συζητεῖται ἡ διανομὴ τῶν Βαλκανίων. Καὶ κατὰ τὴν γνωστὴ ἀποκάλυψή του, ὁ ἴδιος ὁ Τσῶρτσιλ προτείνει τὰ **«ποσοστὰ εὐθύνης»** γιὰ τὴν ΕΣΣΔ καὶ τοὺς Δυτικοὺς νὰ εἶναι ἀντιστοίχως 90% καὶ 10% γιὰ τὴν Ρουμανία καὶ τὴν Βουλγαρία, 50% καὶ 50% γιὰ τὴν Γιουγκοσλαβία, καὶ 10% καὶ 90% γιὰ τὴν Ἑλλάδα.

26. Ὁ Στάλιν δέχεται τὶς προτάσεις τοῦ Τσῶρτσιλ. Τὸ κάνει, διότι παίρνει τὴν Ρουμανία καὶ τὴν Βουλγαρία, ἐνῶ στὴν Ἑλλάδα δὲν εἶχε ἄλλη δυνατότητα ἀπὸ μιὰν ἐσωτερικὴ κομμουνιστικὴ ἐπανάσταση, ἡ ὁποία καὶ ἐπιχειρήθηκε ἀνεπιτυχῶς τὸν Δεκέμβριο τοῦ ἴδιου χρόνου. Ὅσο γιὰ τὴν Γιουγκοσλαβία, ἐκεῖ ἤδη κυριαρχοῦσαν οἱ κομμουνιστές, ἐνῶ ρωσικὰ καὶ βουλγαρικὰ στρατεύματα εἶχαν μπεῖ στὴ χώρα, γιὰ νὰ βοηθήσουν τὸν Τίτο νὰ διώξει τοὺς Γερμανοὺς ἀπὸ τὴν Βοσνία.

27. Ἀπολογούμενος γιὰ τὰ ἀποτελέσματα τῆς πολιτικῆς του στὴν Γιουγκοσλαβία, ὁ Τσῶρτσιλ γράφει στὰ «Ἀπομνημονεύματά» του:

«Αἱ διευθετήσεις, οἱ ὁποῖες ἔγιναν διὰ τὰ Βαλκάνια, ἦσαν κατὰ τὴν ἀντίληψίν μου αἱ δυνατὸν καλύτεραι. Ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν ἐπιτυχῆ στρατιωτικὴν δρᾶσιν, αἱ διευθετήσεις αὐταὶ ἦσαν ἐπαρκεῖς, διὰ νὰ διασφαλίσουν τὴν διάσωσιν τῆς Ἑλλάδος καὶ δὲν μοῦ ἔμενεν ἀμφιβολία, ὅτι ἡ συμφωνία μας, ὅπως ἀκολουθήσω μίαν κοινὴν κατ' ἀναλογίαν 50% πολιτικὴν ἐν Γιουγκοσλαβία, ἦτο ἡ καλυτέρα λύσις λόγῳ τῶν δυσχερειῶν μας ἐνώπιον τῆς διαγωγῆς τοῦ Τίτο καὶ τῆς ἀφίξεως Ρωσικῶν καὶ Βουλγαρικῶν δυνάμεων ὑπὸ Ρῶσον Διοικητήν, ἵνα βοηθήσουν τὸ ἀριστερὸν πλευρὸν τῶν Γιουγκοσλάβων Παρτιζάνων...»

28. Καὶ τὸ 1945, σὲ ἐπιστολή του πρὸς τὸν βασιλέα Πέτρο, ὁ ὁποῖος βεβαίως οὐδέποτε ἐπανῆλθε στὸν θρόνο του, ὁ Τσῶρτσιλ ἀπολογεῖται:

«Ἐπράξαμεν πᾶν ὅ,τι ἠδυνάμεθα, διὰ νὰ βοηθήσωμεν εἰς τὴν ὁμαλὴν ἐξέλιξιν τῶν πραγμάτων εἰς τὴν Γιουγκοσλαβίαν. Καὶ μάλιστα, κατὰ τρόπον, τὸν ὁποῖον ἐκρίναμεν ὀρθόν. Δὲν δύναμαι νὰ ἀποκρύψω ἀπὸ τὴν Ὑμετέραν Μεγαλειότητα, ὅτι τὰ γεγονότα διέψευσαν τὰς καλυτέρας ἐλπίδας μου καὶ ὅτι πολλὰ συμβαίνουν τώρα εἰς τὴν Γιουγκοσλαβίαν, τὰ ὁποῖα μοῦ προξενοῦν λύπην καὶ τὰ ὁποῖα, ὅμως, δὲν εἴμεθα εἰς θέσιν νὰ προλάβωμεν...»

29. Ὅσο γιὰ τὸν πρῶτο ἀντάρτη τῆς Εὐρώπης, Μιχαήλοβιτς, αὐτὸς κατεδιώχθη ἀπηνῶς, συνελήφθη, κατεδικάσθη σὲ θάνατο καὶ στὶς 13 Μαρτίου 1946 ἐξετελέσθη. Ἡ Γιουγκοσλαβία ἦταν ἤδη κομμουνιστική.

30. Στὴν Ἀλβανία, οἱ κομμουνιστικὲς ἀντάρτικες ὁμάδες τοῦ Ἐμβὲρ Χότζα:

- Διέλυσαν τὴν ἀντιστασιακὴ ὀργάνωση τῶν Ἑλλήνων τῆς Βορείου Ἠπείρου («νότια Ἀλβανία») τὸ «**Μέτωπον Ἀπελευθερώσεως Βορείου Ἠπείρου**» (Μ.Α.Β.Η.).
- Ἐξόντωσαν τὶς Ἀλβανικὲς μή κομμουνιστικὲς ἀνταρτικὲς κινήσεις «**Μπαλὶ Καμπετὲρ**» καὶ «**Ἀμπὰς Κούπι**».

Ἔγιναν, συνεπῶς, τὸ μόνο «ὑπαρκτὸ» ἀντιστασιακὸ κίνημα. Ἄρα, ἀναγνωρίσθηκαν, ἐνισχύθηκαν, ἐπεκράτησαν. Καὶ μὲ τὸν τερματισμὸ τοῦ μεγάλου πολέμου γιὰ τήν... δημοκρατία, ἐπέβαλαν ἕνα ἀπὸ τὰ πιὸ ὁλοκληρωτικὰ καὶ τρομοκρατικὰ καθεστῶτα τῆς Ἱστορίας.

I V

Τραγωδία στὴν Ἑλλάδα

«Οἱ ΗΠΑ δὲν ἐπιθυμοῦν νὰ ἐπέμβουν στὶς ἐσωτερικὲς ὑποθέσεις τῆς Ἑλλάδος». (Στεττίνιους, ἀναπληρωτὴς ὑπουργὸς Ἐξωτερικῶν τῶν ΗΠΑ - Δήλωση 4 Ἰουνίου 1944)

α) Προσελκύοντας τὸν Χίτλερ

«Ὁ Χίτλερ ἤλπιζε πὼς οἱ Ἕλληνες θὰ τοῦ ζητοῦσαν νὰ μεσολαβήσει στοὺς Ἰταλούς». (Ρ. Καρτιέ)

1. **28 Ὀκτωβρίου 1940**. Ἡ Ἰταλία ἐπιτίθεται κατὰ τῆς Ἑλλάδος. Οἱ Ἕλληνες ἀποκρούουν τὴν ἐπίθεση καὶ προελαύνουν στὴν κατεχόμενη ἀπὸ τοὺς Ἰταλοὺς Ἀλβανία. Οἱ νίκες τους ἐμπνέουν στὸν Τσῶρτσιλ ἕνα σχέδιο: Τὴν συγκρότηση Βαλκανικοῦ Μετώπου, μὲ τὴν Ἑλλάδα - Γιουγκοσλαβία - Τουρκία νὰ μάχονται, μὲ τὴν ὑποστήριξη τῶν Βρεταννῶν ἐναντίον τοῦ Ἄξονος. Ὁ δικτάτορας τῆς Ἑλλάδος, Ι. Μεταξᾶς, ἀντιδρᾶ. Ξέρει ὅτι οἱ Βρεταννοὶ δὲν εἶναι σὲ θέση νὰ παράσχουν ἀποτελεσματικὴ στήριξη. Ἡ «συμβολικὴ» παρουσία τους στὴν Ἑλλάδα, ἁπλῶς, θὰ ἐπισύρει γερμανικὴ ἐπίθεση ἐναντίον της. Προσπαθεῖ λοιπόν, νὰ ἐπιτύχει εἰρήνη μὲ τὴν Ἰταλία, μὲ τὴν μεσολάβηση τῆς Γερμανίας. Τὶς ἀπόψεις του συμμερίζονται καὶ οἱ Βρεταννοὶ στρατιωτικοὶ καὶ ὁ ἀρχιστράτηγός τους στὴν Μ. Ἀνατολή, Οὐέηβελ.

2. **29 Ἰανουαρίου 1941**. Ὁ Μεταξᾶς πεθαίνει αἰφνιδίως καὶ μᾶλ-

λον ὑπόπτως. Τὸν διαδέχεται ὁ **Ἀλέξανδρος Κορυζῆς**. Ὁ Τσῶρτσιλ ἐπανέρχεται δριμύτερος στὸ σχέδιο τοῦ Βαλκανικοῦ Μετώπου. Ὁ Ρούζβελτ συμφωνεῖ.

Θὰ διαθέσει τὰ ἀναγκαῖα ἐφόδια, βάσει τοῦ νόμου «**περὶ ἐκμισθώσεως καὶ δανεισμοῦ**». Ἕλληνες, Τοῦρκοι, Γιουγκοσλάβοι, ἀπορρίπτουν τὸ σχέδιο τοῦ Τσῶρτσιλ.

3. **1η Μαρτίου**: Ἡ Βουλγαρία προσχωρεῖ στὸν Ἄξονα. Τὴν ἐπομένη γερμανικὰ στρατεύματα περνοῦν τὸν Δούναβη. Στὶς 9 Μαρτίου, ὁ Μουσσολίνι ἐξαπολύει τὴν «ἐαρινὴ ἐπίθεσή» του κατὰ τῶν Ἑλλήνων. Ἀποτυγχάνει.

4. **11 Μαρτίου**: Ἀρχίζει ἡ ἰσχὺς τοῦ νόμου «**περὶ ἐκμισθώσεως καὶ δανεισμοῦ**». Τρεῖς ὧρες, ἀργότερα, ὁ Ρούζβελτ ὑπογράφει ἀπόφαση γιὰ χορήγηση ὑλικοῦ πυροβολικοῦ στὴν Ἑλλάδα, ἡ ὁποία κατὰ τὴν κρίση του «**εἶναι ζωτικῆς σημασίας γιὰ τὴν ἄμυνα τῶν ΗΠΑ**».

5. Κατὰ τὸν Ρ. Καρτιέ:

> *«Ὁ Χίτλερ δὲν ἔχει καμμιὰ διάθεση νὰ πολεμήσει (ἐννοεῖ στὰ Βαλκάνια). Προχωρεῖ ἀνόρεχτα στὸν βαλκανικὸ στίβο, ὅπου τὸν παρέσυρε ἀποκλειστικὰ καὶ μόνον ἡ βλακώδης ἐπίθεση τοῦ Μουσσολίνι ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων... Οἱ (γερμανικὲς) δυνάμεις οἱ ὁποῖες διαβαίνουν τὸν Δούναβη, προορίζονται γιὰ τὴν Οὐκρανία καί, παρὰ τὴν θέλησή του, ὁ Χίτλερ τὶς ὑποχρεώνει νὰ λοξοδρομοῦν πρὸς τὸ Αἰγαῖο.* ***Ἐλπίζει, ἀκόμη, πὼς οἱ Ἕλληνες θ' ἀπευθυνθοῦν πρὸς τὸ Ράϊχ, γιὰ νὰ τοῦ ζητήσουν νὰ μεσολαβήσει στοὺς Ἰταλούς.*** *Ἡ κίνηση τῶν γερμανικῶν στρατευμάτων ἐκτελεῖται μὲ βραδύτητα καὶ μοιάζει περισσότερο μὲ ἐπίδειξη παρὰ μὲ πορεία πρὸς ἕναν κεραυνοβόλο πόλεμο. Ὁ Χίτλερ ἀφήνει στοὺς Ἕλληνες χρόνο νὰ σκεφθοῦν».*

6. Τσῶρτσιλ - Ρούζβελτ δὲν θέλουν τέτοιο κλείσιμο τοῦ βαλκανι-

κοῦ μετώπου. Πιέζουν τοὺς Ἕλληνες. Ὁ Κορυζῆς ἐμποδίζεται νὰ ζητήσει τὴν μεσολάβηση. Ἀντιθέτως, ἐξαναγκάζεται νὰ δεχθεῖ (μικρὸ) βρεταννικὸ ἐκστρατευτικὸ σῶμα, τὸ ὁποῖο ἀρχίζει ν' ἀποβιβάζεται στὸν Πειραιᾶ, στὶς 7 Μαρτίου.

7. Στὸ μεταξύ, ὁ Ροῦζβελτ ἐνεργεῖ στὸ Βελιγράδι. Ὁ ἄνθρωπός του, Ντόνοβαν, στὶς 26-27 Μαρτίου, ἀνατρέπει τὸν ἀντιβασιλέα Παῦλο καὶ ἐγκαθιδρύει νέα κυβέρνηση, ἡ ὁποία ἀκυρώνει τὶς συμφωνίες μὲ τὴν Γερμανία. Στὶς 6 Ἀπριλίου ὁ Χίτλερ εἰσβάλλει στὴν Γιουγκοσλαβία καὶ στὴν Ἑλλάδα.Οἱ βασιλεῖς τους παίρνουν τὸν δρόμο τῆς ἐξορίας. Καὶ ὁ Κορυζῆς αὐτοκτονεῖ.

β) Παρατεταμένη Ἀδελφοκτονία

> ***«Ἡ σοβιετικὴ κυβέρνηση θεωρεῖ σκόπιμο νὰ ὑποστηρίζει τὴν σύμπηξη ἑνιαίου μετώπου ὅλων τῶν ἀνταρτικῶν ὁμάδων τῆς Ἑλλάδος».*** (Δήλωση 3 Ἰαν. 1944)

1. **8 Ὀκτωβρίου 1943**: Τὸ ΚΚ Ἑλλάδος ἐξαπολύει τοὺς ἀντάρτες του (Ε.Λ.Α.Σ) ἐναντίον τῶν μή κομμουνιστικῶν ἀνταρτικῶν σωμάτων (Ε.Ο.Ε.Α.).

2. **15 Ὀκτωβρίου**: Ὁ Ἤντεν, στὸ Κάϊρο. Ἡ ἐξόριστη Ἑλληνικὴ κυβέρνηση τοῦ καταγγέλλει τὴν ἐνέργεια τῶν κομμουνιστῶν. Τοῦ ζητᾶ νὰ διακοπεῖ ὁ ἐφοδιασμός τους μὲ πολεμικὸ ὑλικό. Ἀπάντηση:

> *«Πολιτική μας εἶναι νὰ βοηθεῖται οἱοσδήποτε συμβάλλει στὸν πόλεμο κατὰ τῶν Γερμανῶν, ἀσχέτως πρὸς τοὺς ἀπώτερους σκοπούς, τοὺς ὁποίους ἐξυπηρετεῖ»!*

Ἄρα, θὰ δίνουν στοὺς κομμουνιστὲς ὅπλα, ἔστω κι ἂν αὐτοὶ τὰ χρησιμοποιοῦν ἐναντίον τῶν ἄλλων ἀνταρτῶν.

3. **Νοέμβριος**: Ὁ ἀρχηγὸς τῆς «Βρεταννικῆς Στρατιωτικῆς Ἀποστολῆς», ἡ ὁποία βρίσκεται στὰ ἑλληνικὰ βουνὰ ἀπὸ τὸν Σεπτέμβριο τοῦ 1942, ταξίαρχος **Ἔντυ Μάγιερς**, καλεῖται στὸ Κάϊρο. Ὁ

Τσῶρτσιλ, πηγαίνοντας γιὰ τὴν Τεχεράνη, θέλει νὰ ἐνημερωθεῖ. Ὅμως, τοῦ ζητᾶ νὰ περιορισθεῖ γιὰ τὸν πόλεμο τῶν ἀνταρτῶν κατὰ τῶν Γερμανῶν. Γιὰ τὸν πόλεμο μεταξὺ κομμουνιστῶν καὶ μή κομμουνιστῶν ἀνταρτῶν, δὲν θέλει ν' ἀκούσει τίποτα καὶ ἀπαγορεύει στὸν ταξίαρχο νὰ ἔχει γνώμη!

4. Τελικῶς, τὸ Συμμαχικὸ Στρατηγεῖο Μέσης Ἀνατολῆς διακόπτει τὸν ἐφοδιασμὸ ΟΛΩΝ τῶν Ἑλληνικῶν ἀνταρτικῶν σωμάτων, γιὰ νὰ μὴν κάνει ἐξαιρέσεις!

5. Οἱ κομμουνιστὲς δὲν μπόρεσαν νὰ ἐξοντώσουν ὅλες τὶς ἀντίπαλές τους ἀντάρτικες ὁμάδες. Οἱ ΕΟΕΑ κατόρθωσαν νὰ διατηρηθοῦν στὴν Ἤπειρο, ἐνῶ ἄλλες ὁμάδες ἐπέζησαν σὲ ἄλλα σημεῖα (ἀν. Μακεδονία-Θράκη, Κρήτη).

6. Οἱ κομμουνιστές, στὴν Ἑλλάδα, ἀντιθέτως πρὸς ὅ,τι συνέβη στὴν Γιουγκοσλαβία, δὲν κατόρθωσαν νὰ στηρίξουν τὶς κατηγορίες τους ἐναντίον τῶν ἄλλων ὁμάδων γιὰ συνεργασία, ἢ ἔστω γιὰ συμβιβασμό, μὲ τοὺς Γερμανούς. Τὸ γεγονὸς ἀπετέλεσε καθοριστικὸ παράγοντα γιὰ τὶς παραπέρα ἐξελίξεις στὴν Ἑλλάδα.

7. Πέρα ἀπὸ τὰ παραπάνω: Ὁ Τσῶρτσιλ ἐπέμεινε στὴ θέση του γιὰ διατήρηση τῆς Ἑλλάδος στὸν δυτικὸ κόσμο, ἐνῶ ὁ ἴδιος ὁ Ροῦζβελτ, χωρὶς νὰ ἔχει διάθεση νὰ δώσει μάχη γι' αὐτήν, δὲν ἦταν πρόθυμος νὰ τὴν ἐκχωρήσει στὴν Ρωσία, ὅπως ἔκανε γιὰ τὶς ὑπόλοιπες Βαλκανικὲς χῶρες.

8. **31 Δεκεμβρίου**: Οἱ ὑπουργοὶ Ἐξωτερικῶν τῆς Μ. Βρεταννίας καὶ τῶν ΗΠΑ, Α. Ἤντεν καὶ Κόρντελ Χάλλ, μὲ χωριστὲς δηλώσεις τους, κάνουν ἔκκληση γιὰ τερματισμὸ τοῦ ἐμφυλίου πολέμου μεταξὺ τῶν ἀνταρτικῶν δυνάμεων στὴν Ἑλλάδα.

9. **3 Ἰανουαρίου 1944**: Ἀκολουθεῖ ἡ σοβιετικὴ κυβέρνηση, δηλώνοντας ὅτι:

«θεωρεῖ σκόπιμο νὰ ὑποστηρίξει τὴν σύμπτηξη ἑνιαίου με-

τώπου ὅλων τῶν ἀνταρτικῶν ὁμάδων τῆς Ἑλλάδος, γιὰ νὰ ἐνισχυθεῖ ὁ ἀγῶνας κατὰ τῶν Γερμανῶν κατακτητῶν».

10. Ὁ ἐμφύλιος πόλεμος στὴν Ἑλλάδα δὲν σταμάτησε ἀμέσως. Ἔγινε, ὅμως, φανερὸ ὅτι οἱ Ἀμερικανοάγγλοι ἀκολουθοῦσαν στὴν Ἑλλάδα πολιτικὴ διαφορετικὴ ἀπὸ ἐκείνην, τὴν ὁποία ἐφήρμοζαν στὴν Γιουγκοσλαβία. Καὶ ἡ Μόσχα, μὴ ἔχοντας ἄλλη δυνατότητα, προσαρμόζεται.

11. **17 Ἰανουαρίου**: Τὸ Συμμαχικὸ Στρατηγεῖο Μ. Ἀνατολῆς στέλνει στὴν ἀνταρτοκρατούμενη Ἑλλάδα «Εἰδικὴ Ἀποστολὴ» ἀπὸ τὸν Ἀμερικανὸ ταγματάρχη **Τζέραλντ Οὐάϊνς** (Jerald Wines) καὶ ἄλλους Ἀμερικανοὺς καὶ Βρεταννοὺς ἀξιωματικούς. Ἡ Ἀποστολὴ ἐπιβάλλει ἀνακωχὴ μεταξὺ τῶν ἀνταρτῶν (5 Φεβρουαρίου 1944). Στὴν συνέχεια, ἐπιβάλλει συνομιλίες, οἱ ὁποῖες ἀπολήγουν σὲ συμφωνία, στὶς 29 Φεβρουαρίου 1944. Πρόκειται γιὰ συμβιβασμό, ὁ ὁποῖος ἐπεβλήθη ἀπὸ τοὺς Ἀμερικανοάγγλους, μὲ τὴν ἀναγκαστικὴ συγκατάθεση καὶ τῆς ΕΣΣΔ, ἀλλὰ μόνον μετὰ ἀπὸ τὴν ἀποτυχία τῶν κομμουνιστῶν νὰ ἐξοντώσουν τοὺς ἀντιπάλους των.

12. Ὁ συμβιβασμὸς εἶναι προσωρινός. Ἀκολουθοῦν καὶ ἄλλες συγκρούσεις, ἕως ὅτου οἱ κομμουνιστὲς ὑποχρεώνονται, τὸν Σεπτέμβριο τοῦ 1944, νὰ μετάσχουν σὲ «κυβέρνηση ἐθνικῆς ἑνότητας», ἡ ὁποία εἶχε σχηματισθεῖ ἀπὸ τὸν Ἀπρίλιο, μὲ πρωθυπουργὸ τὸν Γ. Παπανδρέου.

13. **Δεκέμβριος**: Κομμουνιστὲς καὶ κυβερνητικοὶ συγκρούονται στὴν Ἀθήνα. Οἱ Ἄγγλοι ἀναγκάζονται νὰ ἐπέμβουν ἐνόπλως ὑπὲρ τῶν δευτέρων. Οἱ μάχες διαρκοῦν 33 ἡμέρες.

14. Ὅταν ὁ Τσῶρτσιλ πρότεινε στὸν Στάλιν τὰ «ποσοστὰ εὐθύνης», στὶς Βαλκανικὲς χῶρες (Ὀκτώβριος 1943), ὁ Ροῦζβελτ συμφώνησε, μὲ τὸν ὅρο ὅτι ἡ συμφωνία θὰ ἴσχυε μόνον γιὰ τὸ πρῶτο μεταπελευθερωτικὸ τρίμηνο. Ἐπιχείρημα: Δὲν εἶναι ὀρθό, σύμμαχες χῶρες (Γιουγκοσλαβία, Ἑλλάδα) νὰ τεθοῦν ὑπὸ κηδεμονία.

Αὐτό, πρακτικῶς, ἐσήμαινε ὅτι μετὰ ἀπ' αὐτὸ τὸ μικρὸ διάστημα, ὁ Στάλιν θὰ μποροῦσε νὰ ἀναλάβει προσπάθεια γιὰ ἐκτόπιση τῶν Βρεταννῶν. Γιὰ τὴν Ἑλλάδα, ἡ τρίμηνη περίοδος ἔληγε στὶς 15 Ἰανουαρίου 1945.

15. Οἱ κομμουνιστές τῆς Ἑλλάδος, ἔχοντας ὑπ' ὄψη τους τὰ παραπάνω, προσπάθησαν νὰ κερδίσουν χρόνο, μετέχοντας στὴν «κυβέρνηση ἐθνικῆς ἑνότητας». Ὅμως, ὁ πρωθυπουργός, Γ. Παπανδρέου, ἀπαίτησε τὸν ἀφοπλισμὸ ὅλων τῶν ἀνταρτικῶν δυνάμεων πρὶν ἀπὸ τὴν λήξη τοῦ τριμήνου. Ἔτσι, ὑποχρέωσε τοὺς κομμουνιστὲς νὰ ἀναλάβουν δράση προώρως. Στὶς 15 Ἰανουαρίου 1945, εἶχαν ἡττηθεῖ.

16. Στὴν **«μάχη τῶν Ἀθηνῶν»**, ὁ Ροῦζβελτ δὲν ἔχει ξεκαθαρισμένη θέση. Ἡ Ἀγγλία ἐπιμένει στὴν διατήρηση τῆς Ἑλλάδος. Ὁ Ροῦζβελτ δὲν ἔχει λόγο νὰ ἐξωθήσει τὸ Λονδῖνο στὰ ἄκρα, τὴν στιγμὴ ποὺ καὶ ὁ ἴδιος ἐκτιμᾶ ὅτι ἔδωσε ἀρκετὰ στὴν Μόσχα. Δὲν ἔχει ὅμως καὶ διάθεση νὰ μεριμνήσει στὰ σοβαρὰ γιὰ τὴν διατήρηση τῆς Ἑλλάδος. Μᾶλλον ἀδιαφορεῖ. Ἀφήνει τὴν πρωτοβουλία στὸν Τσῶρτσιλ. Δὲν παραλείπει, ὅμως, νὰ γκρινιάζει καὶ νὰ τοῦ παρεμβάλει ἐμπόδια, ὥστε νὰ **«διαφοροποιεῖ»** τὴν στάση του. Ἔτσι, ἐγγράφει ὑποθήκη γιὰ τὸ μέλλον. Διότι σκοπός του εἶναι ν' ἀφήσει τοὺς Ἄγγλους νὰ βγάλουν τὰ κάστανα ἀπὸ τὴ φωτιὰ καὶ μετὰ νὰ τοὺς ἐκτοπίσει.

17. Παρὰ τὴν ἀσαφῆ-ἀσταθῆ στάση του, ἡ Ἑλλάς δὲν κομμουνιστικοποιήθηκε. Ἀπόδειξη, ὅτι, μόνον ὅταν αὐτὸς τὸ ἐπεδίωκε, μία εὐρωπαϊκὴ χώρα περιερχόταν στὴν ΕΣΣΔ. Διαφορετικά, ἡ τελευταία δὲν εἶχε τὴν δυνατότητα νὰ ἐπιβληθεῖ.

18. Τὰ ὅσα, ὅμως, προηγήθηκαν, ἐπεφύλαξαν στὴν χώρα τὴν τραγωδία ἑνὸς αἱματηροῦ καὶ καταστρεπτικοῦ ἐμφυλίου πολέμου, ὁ ὁποῖος ἄρχισε οὐσιαστικῶς τὸ 1943, γνώρισε τὴν ἔξαρση τοῦ 1944 καὶ ξανάρχισε ὡς ἀνταρτοπόλεμος τὸ 1946, γιὰ νὰ τελειώ-

σει ὁριστικῶς μόνον στὰ τέλη τοῦ 1949. Στὸ μεταξύ, ἡ χώρα εἶχε περιέλθει πλήρως κάτω ἀπὸ τὴν ἀμερικανικὴ ἐπιρροή.[223]

223. Περισσότερα στὸ παράρτημα *«Ὁ Ροῦζβελτ καὶ ἡ Ἑλλάς»*.

V

Πεθαίνοντας γιὰ τὴν Πολωνία

«Οἱ καλὲς σχέσεις μὲ τοὺς Ρώσους μᾶς ἐνδιαφέρουν περισσότερο ἀπὸ ὅποιες μεταβολὲς στὸν χάρτη ἢ στὶς μεθοριακὲς γραμμές». (Τσῶρτσιλ πρὸς Μικολάετσικ, Ὀκτώβριος 1944)

Λένε:

- Ὁ Β′ Παγκόσμιος Πόλεμος ἔγινε γιὰ τὴν Πολωνία. Γιὰ χάρη της συγκρούσθηκαν 61 ἔθνη, τὰ ὁποῖα παρέταξαν πάνω ἀπὸ 100 ἑκ. ἄνδρες.
- 55 ἑκ. ἄνθρωποι σκοτώθηκαν σὲ μιὰ σύρραξη 2.194 ἡμερῶν, γιὰ νὰ διαφυλαχθεῖ ἡ ἐδαφική της ἀκεραιότητα.
- Γιὰ νὰ διασωθεῖ ἡ τιμή της, οἱ φλόγες τοῦ πολέμου κάλυψαν 22 ἑκ. χλμ. καὶ καταστράφηκε ἡ Εὐρώπη.
- Γιὰ νὰ περιφρουρηθεῖ ἡ ἀνεξαρτησία της, γκρεμίστηκαν Αὐτοκρατορίες. Λένε...

α) Κατύν καὶ Σικόρσκυ

«Θὰ ἀπέδρασαν στὴν Μαντζουρία». (Στάλιν πρὸς Σικόρσκυ γιὰ τοὺς 14.000 Πολωνοὺς ἀξιωματικοὺς τοῦ Κατύν)

Σεπτέμβριος 1939. Ἡ Πολωνία μάχεται ἐναντίον τῶν Γερμανῶν εἰσβολέων. Οἱ Ρῶσοι τὴν πλήττουν πισώπλατα. Καταλαμβάνουν τὸ ἕνα τρίτο τῶν ἐδαφῶν της. Καὶ αἰχμαλωτίζουν 14.000 ἀξιωματικούς της, τοὺς ὁποίους μεταφέρουν πρὸς τὰ ἀνατολικά, ἄγνωστο ποῦ ἀκριβῶς.

2. **1941**: Ἡ Ρωσία, ἀπὸ συνεργάτιδα τῆς Γερμανίας, μεταβάλλεται σὲ σύμμαχο τῆς Βρεταννίας, ὅπου ἑδρεύει ἡ ἐξόριστη Πολωνικὴ κυβέρνηση. Ἡ τελευταία, σὲ συνεργασία μὲ τὸν Διεθνῆ Ἐρυθρὸ Σταυρό, ἀρχίζει ν' ἀναζητεῖ τοὺς χαμένους ἀξιωματικούς, οἱ ὁποῖοι θὰ μποροῦσαν νὰ προσφέρουν τὶς ὑπηρεσίες τους στὸ συμμαχικὸ στρατόπεδο.

3. Οἱ Ρῶσοι ἀγνοοῦν ὅλα τὰ διαβήματα. Ὁ πρόεδρος τῆς ἐξόριστης Πολωνικῆς κυβερνήσεως, στρατηγὸς **Σικόρσκυ**, πάει στὴν Μόσχα. Ἐπισκέπτεται τὸν Στάλιν καὶ τὸν ἐρωτᾶ. Ἐκεῖνος ἀπαντᾶ:

> *«Φαντάζομαι ὅτι οἱ Πολωνοί σας θὰ ἀπέδρασαν στὴν Μαντζουρία»!*

4. **Φεβρουάριος 1943**: Ἔξω ἀπὸ τὸ Σμολένσκ, στὸ δάσος τοῦ Κατύν, οἱ Γερμανοί, ὕστερα ἀπὸ ὑπόδειξη τῶν κατοίκων, ἀνακαλύπτουν ὀκτὼ ὁμαδικοὺς τάφους μὲ 14.000 πτώματα. Εἶναι οἱ χαμένοι Πολωνοὶ ἀξιωματικοί. Οἱ Ρῶσοι, στὶς χῶρες ποὺ κατακτοῦσαν, ἐφάρμοζαν τὴν μέθοδο τοῦ «ἀποκεφαλισμοῦ»: ἐξόντωναν τὴν ἰθύνουσα τάξη: (= διανοούμενοι, ἐκπαιδευτικοί, κληρικοί, πολιτικοί, δημοσιογράφοι, στρατιωτικοί). Ἔτσι, τὸ κατακτώμενο ἔθνος γινόταν ἀνήμπορο γιὰ ἀντίδραση. Αὐτὴν τὴν μέθοδο, λίγους μῆνες ἀργότερα, κατὰ τὴν διάρκεια ἑνὸς γεύματος, στὰ πλαίσια τῆς συναντήσεως τῆς Τεχεράνης, θὰ εἰσηγηθεῖ ὁ Στάλιν καὶ γιὰ τὴν Γερμανία. Ὁ Ροῦζβελτ θὰ δεχθεῖ! Ὁ Τσῶρτσιλ ὄχι.[224]

Στὰ πλαίσια ἐφαρμογῆς αὐτῆς τῆς μεθόδου, οἱ Σοβιετικοὶ εἶχαν σφαγιάσει καὶ τοὺς Πολωνοὺς ἀξιωματικούς.

5. Ὁ Σικόρσκυ «**θορυβεῖ**». Ἀπαιτεῖ ἀνακρίσεις ἀπὸ διεθνῆ ἐπιτροπὴ οὐδετέρων. Ὁ Ροῦζβελτ καὶ Τσῶρτσιλ τὸν συμβουλεύουν νὰ σωπάσει, διότι βλάπτει τὴν ἀγαστὴ συνεργασία τους μὲ τοὺς Σοβιετικούς. Αὐτὸς παραμένει ἀνένδοτος. Τὸν Ἀπρίλιο τοῦ 1943, ἡ Μόσχα διακόπτει τὶς σχέσεις της μὲ τὴν Πολωνικὴ κυβέρνηση.

---

224. Βλέπε στὸ ἀμέσως ἑπόμενο κεφάλαιο.

6. Κάνει καὶ κάτι ἐξ ἴσου κακὸ ὁ Σικόρσκυ. Ροῦζβελτ καὶ Τσῶρτσιλ τοῦ ὑποδεικνύουν νὰ συμπεριλάβει καὶ κομμουνιστὲς στὴν κυβέρνησή του, γιὰ νὰ τὴν ἀναδείξει σὲ **«κυβέρνηση ἐθνικῆς ἑνότητας»**. Αὐτὸς θέτει ἕναν ὅρο: Νὰ ὑποσχεθοῦν οἱ Ρῶσοι ὅτι θὰ ἀποδώσουν στὴν πατρίδα του τὰ ἐδάφη, τὰ ὁποῖα τῆς ἅρπαξαν ὡς συνεργάτες τοῦ Χίτλερ. Ὁ Ρ. περιέρχεται σὲ ἀπόγνωση. Διότι ἔχει ἤδη διαβεβαιώσει τὸν φίλο του Στάλιν ὅτι θὰ διατηρήσει τὰ κέρδη, τὸ ὁποῖο ἀπεκόμισε συνεργαζόμενος μὲ τὴν Γερμανία.

7. Ὁ Σικόρσκυ ἔχει μεταβληθεῖ σὲ ἀγκάθι, τὸ ὁποῖο δηλητηριάζει τὶς σχέσεις τοῦ Ρ. μὲ τοὺς Ρώσους. Τί θὰ γίνει μ' αὐτὸν τὸν ἀνοικονόμητο Πολωνό; Εὐτυχῶς, ὑπάρχει καὶ ἡ Θεία Πρόνοια. Τὸν Ἰούνιο 1943, ὁ ἀτίθασος στρατηγὸς σκοτώνεται, σὲ ἀεροπορικὸ «ἀτύχημα», κοντὰ στὸ Γιβραλτάρ.[225]

8. Τὸν διαδέχεται ὁ ἀρχηγὸς τοῦ Ἀγροτικοῦ Κόμματος, **Μικολάετσικ**. Τὸν θεωροῦν ἄνθρωπο ἀδύναμο, ὁ ὁποῖος θὰ ἐνδώσει. Ὡς πρῶτο βῆμα τὸν πείθουν νὰ μεταβεῖ στὴν Μόσχα, ὅπου οἱ Ρῶσοι, μετὰ τὸν θάνατο τοῦ Σικόρσκυ, ἐγκαθιστοῦν ἕνα «Πολωνικὸ Ἐθνικὸ Πολιτικὸ Συμβούλιο» (ΠΕΠΣ) ἀπὸ ἀνδρείκελά τους.

β) Ἡ θανάτωση τῆς Βαρσοβίας

> *«Γιὰ ποιὸν στρατὸ μοῦ μιλᾶτε;»* (Στάλιν πρὸς Μικολάετσικ γιὰ τὸν «Μυστικὸ Πολωνικὸ Στρατὸ - 3 Αὐγούστου 1944)

Ἰούλιος 1944. Οἱ Ρῶσοι ἔχουν ἤδη καταλάβει τὴν μισὴ προπολεμικὴ Πολωνία. Τώρα, βρίσκονται στὶς πύλες τῆς Βαρσοβίας. Οἱ ραδιοσταθμοὶ τους καλοῦν συνεχῶς τοὺς Πολωνοὺς σὲ ξεσηκωμό. Ὁ πρωθυπουργὸς τῆς ΕΣΣΔ, Μόλοτωφ, τοὺς ἀπευθύνει

225. Ἕνα περίπου χρόνο ἀργότερα, ὁ Ντὲ Γκώλ, βρίσκεται στὸ Γιβραλτάρ. Θυμᾶται τὸν Σικόρσκυ. Καὶ φοβᾶται ὅτι θά ἔχει τὴν τύχη του. Οἱ ἀνησυχίες του διαψεύδονται. Λίγο ἀργότερα, ὅμως, τὸν Αὔγουστο, ἐνῶ κάνει τὴν εἴσοδό του στὸ μόλις ἀπελευθερωμένο Παρίσι, τὸν πυροβολοῦν.

σχετικὴ ἔκκληση. Τὸ ἴδιο καὶ ὁ «σοσιαλιστὴς» **Μαράφσκι**, πρόεδρος τῆς «Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐθνικῆς Ἀπελευθερώσεως», ὅπως μεταβαπτίζεται τὸ ΠΕΠΣ, τὸ ὁποῖο οἱ Ρῶσοι ἔχουν ἐγκαταστήσει ἀπὸ τὶς 21 Ἰουλίου στὸ Λουμπλίν, ὡς ἀντικυβέρνηση. Ὁ Μικολάϊτσικ φθάνει στὴ Μόσχα, στὶς 29 Ἰουλίου.

2. **1 Αὐγούστου**. Οἱ Πολωνοὶ ἀνταποκρίνονται στὶς ἐκκλήσεις. Ἡ Βαρσοβία ἐξεγείρεται. Ὁ «**Μυστικὸς Στρατὸς**» της ἀριθμεῖ 40.000 μέλη καὶ ἀναγνωρίζει τὴν κυβέρνηση τοῦ Λονδίνου. Ἀρχηγός του, ὁ στρατηγὸς **Μπόρ Κομαρόφσκι**. Ἡ Βαρσοβία ἀπελευθερώνεται ἀπὸ τοὺς ἴδιους τοὺς κατοίκους της, ὅπως λίγες ἡμέρες ἀργότερα θὰ συμβεῖ καὶ στὸ Παρίσι[226]. Ὅμως, οἱ Ρῶσοι ἀνακόπτουν τὴν προέλασή τους. Μένουν ἀκίνητοι, 32 χλμ. ἔξω ἀπὸ τὴν πόλη. Τὸ πυροβολικό τους ἀκουγόταν στὴν πόλη ἀπὸ τὶς 25 Ἰουλίου. Τώρα, σωπαίνει. Τὰ ἀεροπλάνα τους, τὰ ὁποῖα κυριαρχοῦσαν στὸν οὐρανό, χάνονται. Οἱ Γερμανοὶ συγκεντρώνουν δυνάμεις καὶ ἀρχίζουν ἀνενόχλητοι τὴν ἐξόντωση τῶν Βαρσοβιανῶν. Οἱ Ρῶσοι παρακολουθοῦν ἀπαθεῖς θεατές. Τὸ «θέαμα» θὰ κρατήσει 63 ὁλόκληρες ἡμέρες. Ὅταν πιὰ δὲν ἔχει ἀπομείνει κανεὶς ἀπὸ τοὺς μαχητές τοῦ «**Μυστικοῦ Στρατοῦ**», οἱ Ρῶσοι ξαναρχίζουν τὴν προέλασή τους.

3. **3 Αὐγούστου**. Ὁ Μικολάϊτσικ, ὁ ὁποῖος μὲ προτροπὴ Ρ. καὶ Τσῶρτσιλ, βρίσκεται στὴν Μόσχα, τρέχει στὸν Στάλιν. Τὸν ἐξορκίζει νὰ σπεύσει σὲ βοήθεια τοῦ «Πολωνικοῦ Μυστικοῦ Στρατοῦ». Ἀπάντηση:

> *«Γιὰ ποιὸν στρατὸ μοῦ μιλᾶτε; Τί εἴδους στρατὸς μπορεῖ νὰ εἶναι αὐτός, ὁ ὁποῖος δὲν ἔχει οὔτε πυροβολικό, οὔτε ἅρματα, οὔτε ἀεροπορία;»*

Θέλει ὁ Μικολάϊτσικ νὰ σώσουν οἱ Ρῶσοι τοὺς Βαρσοβιανούς; Ἐντάξει. Θὰ τὸ κάνουν, ἂν αὐτὸς δεχθεῖ δύο ὅρους:

---

226. Βλέπε Θ', IV, *«Ξεχᾶστε τὸ Παρίσι»*.

i) Συγχώνευση τῆς κυβερνήσεως τοῦ Λονδίνου καὶ τῆς ἀντικυβερνήσεως τοῦ Λουμπλίν.
ii) Ἀναγνώριση τῆς προσαρτήσεως τῆς ἀνατολικῆς Πολωνίας στὴν ΕΣΣΔ.

Ὁ Μικολάετσικ, πιεζόμενος ἀπὸ Ρ. καὶ Τσῶρτσιλ, δέχεται τὸν πρῶτο ὅρο, ἀλλὰ ἀδυνατεῖ νὰ δεχθεῖ τὸν δεύτερο. Ἔτσι; Ἔ, τότε οἱ Γερμανοὶ θ' ἀφεθοῦν νὰ ἀφανίσουν τὴν Βαρσοβία. Ὅπως καὶ γίνεται.

4. Οἱ Πολωνοὶ πεθαίνουν, κάτω ἀπὸ τὰ βλέμματα τοῦ Ρ. Ἂν ἤθελε, μποροῦσε νὰ τοὺς σώσει. Πῶς; Ἀπειλῶντας:

- Διακοπὴ τῆς πολεμικῆς βοήθειας πρὸς τοὺς Ρώσους.
- Ἄνοιγμα μετώπου στὰ Βαλκάνια (λ.χ. ἀπόβαση ἀπὸ τὴν Ἰταλία στὴν Γιουγκοσλαβία, ὅπως ζητοῦσε ὁ Τσῶρτσιλ).
- Ἐπιτάχυνση τῆς προελάσεως στὴν Ἰταλία.
- Ἀναστολὴ τῶν ὑποβοηθητικῶν τῆς ρωσικῆς προελάσεως βομβαρδισμῶν.

Ἔτσι, θ' ἀνάγκαζε τοὺς Ρώσους νὰ μποῦν ἐγκαίρως στὴν Βαρσοβία.

5. Ἤ, τοὐλάχιστον, μποροῦσε ὁ Ρ. νὰ ἐπιβάλει τὴν χρήση τῶν σοβιετικῶν ἀεροδρομίων γιὰ μεταφορά, μὲ ἀμερικανικὰ ἀεροπλάνα, ἐφοδίων, στοὺς Βαρσοβιανούς. Καὶ ὄχι μόνον ἐφοδίων, ἀλλὰ καὶ ἐνισχύσεων, ἀφοῦ δεκάδες χιλιάδες Πολωνοὶ τῆς Στρατιᾶς Ἄντερσον, μάχονται στὸ πλευρὸ τῶν Ἀμερικανοάγγλων στὴν Ἰταλία. Ἀκόμη, τὰ ἀμερικανικὰ ἀεροπλάνα, ἀπὸ τὰ σοβιετικὰ ἀεροδρόμια, θὰ μποροῦσαν νὰ πλήττουν τοὺς Γερμανοὺς στὴν Βαρσοβία.

6. Ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος κάνει αὐτὴν τὴν κίνηση, δὲν εἶναι ὁ Ρ., ποὺ θὰ εἶχε καὶ τὴν ἰσχὺ νὰ ἐπιβάλει τὴν θέλησή του. Εἶναι ὁ Τσῶρτσιλ. Αὐτὸς ζητᾶ ἀπὸ τοὺς Ρώσους νὰ παραχωρήσουν τὸ ἀεροδρόμιο τῆς Πολτάβα, ὥστε βρεταννικὰ ἀεροπλάνα νὰ μπορέσουν νὰ βοηθήσουν τοὺς Βαρσοβιανούς. Οἱ Ρῶσοι ἀρνοῦνται.

7. Καὶ ὁ Ροῦζβελτ; Ὁ Τσῶρτσιλ ζητᾶ τὴν παρέμβασή του. Αὐτὸς ὑποστηρίζει «**ἀπροθύμως**»[227] τὸ βρεταννικὸ αἴτημα. Τὸ κάνει γιὰ τοὺς τύπους. Μόλις οἱ Ρῶσοι ἐπιμένουν στὴν ἄρνησή τους, λέγει στὸν Τσῶρτσιλ:

«Δὲν βλέπω τί περισσότερο θὰ μπορούσαμε νὰ κάνουμε».

Καὶ ἐγκαταλείπει. Εἶχε ἐξασφαλίσει τὸ ἄλλοθί του. Θὰ ἐπιδιώξει, ὅμως, νὰ τὸ ἐνισχύσει.

8. **19 Σεπτεμβρίου.** Ἀμερικανικὰ ἀεροπλάνα ρίχνουν 1800 κιβώτια ὅπλων καὶ πυρομαχικῶν στὴν Βαρσοβία. Ὅμως, οἱ Πολωνοὶ ἀντιστασιακοὶ ἔχουν ἤδη, ἀπὸ τὶς 29 Αὐγούστου, ἐκκενώσει τὴν παλαιὰ πόλη. Ὕστερα ἀπὸ 49 ἡμέρες ἀγῶνα, βρίσκονται σὲ πλήρη κάμψη. Καὶ τὰ 9/10 ἀπὸ τὰ ἀμερικανικὰ ἐφόδια πέφτουν σὲ συνοικίες, οἱ ὁποῖες πρὶν ἀπὸ λίγες ἡμέρες βρίσκονταν στὰ χέρια τους, ἀλλὰ τώρα ἔχουν περιέλθει στοὺς Γερμανούς. Τὸ ἄλλοθι ἔχει ὁλοκληρωθεῖ. Ὁ Ρ. ἔκανε «περισσότερα» κι ἀπ' ὅσα μποροῦσε.

9. **2 Ὀκτωβρίου.** Ἡ ἀντίσταση τῶν Βαρσοβιανῶν τερματίζεται. Ὁ «Μυστικὸς Στρατὸς» τους ἔχει συντριβεῖ. Ἡ Πολωνία εἶναι ὥριμη νὰ δεχθεῖ τὴν ὅποια τύχη τῆς ἐπιβάλλουν ὁ Ροῦζβελτ καὶ ὁ Στάλιν. Στὴν ἐξέγερση τῆς Βαρσοβίας, σκοτώθηκαν 200.000 Πολωνοί. Χιλιάδες ἄλλοι μεταφέρθηκαν στὴν Γερμανία. Ἡ πόλη καταστράφηκε μὲ μεθοδικότητα.

10. Τώρα πιά, οἱ Ρῶσοι μποροῦν νὰ ξαναρχίσουν τὴν προέλασή τους. Ὁ Μικολάϊτσικ, ἀηδιασμένος, παραιτεῖται. Τὸν διαδέχεται ὁ σοσιαλιστὴς **Ἀρτισέφσκι**. Ὅμως, καὶ αὐτὸς ἀπορρίπτει τὴν προσάρτηση τῆς ἀνατολικῆς Πολωνίας στὴν ΕΣΣΔ. Ὑπενθυμίζει ὅτι ὁλόκληρος ὁ παγκόσμιος πόλεμος διεξάγεται ἀκριβῶς γιὰ τὴν ἀκεραιότητα τῆς πατρίδας του. Ματαίως. Στὶς 31 Δεκεμβρίου 1944, οἱ Ρῶσοι ἀναγορεύουν τὴν ΕΕΕΑ, «προσωρινὴ κυβέρνη-

227. Ρ. Καρτιέ.

ση» τῆς Πολωνίας. Στὶς 17 Ἰανουαρίου 1945, μπαίνουν στὴν Βαρσοβία καὶ ἐγκαθιστοῦν τὶς μαριονέττες τους.

γ) Παράδοση

> *«Ἡ Βρεταννικὴ ἐγγύηση πρὸς τὴν Πολωνία, ἀφοροῦσε στὰ δυτικά της σύνορα»*. (Τσῶρτσιλ πρὸς Ἀρτισέφσκι, Ὀκτώβριος 1944)

Ο**κτώβριος 1944**. Ὁ Τσῶρτσιλ ἀνησυχεῖ. Ἀπευθύνεται στὸν Ρούζβελτ. Τοῦ ζητᾶ νὰ κανονίσει συνάντηση μὲ τὸν Στάλιν γιὰ τὸ πολωνικὸ καὶ γενικώτερα γιὰ τὴν ἀνατολικὴ Εὐρώπη. Ἀπάντηση: Δὲν μπορῶ τώρα. Εἶμαι ἀπασχολημένος μὲ τὶς προεδρικὲς ἐκλογές! Ὁ Τσῶρτσιλ παρατηρεῖ στοὺς συνεργάτες του:

> *«Ὁ Κόκκινος Στρατός, ὅμως, δὲν πρόκειται νὰ σταματήσει καὶ νὰ περιμένει τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἐκλογῶν».*

Σωστά. Οὔτε καὶ ὁ Ρούζβελτ, ὅμως προσδοκᾶ κάτι τέτοιο.

2. **9 Ὀκτωβρίου**. Ὁ Τσῶρτσιλ φθάνει μόνος του στὴν Μόσχα. Ἐλπίζει νὰ «λογικέψει» τὸν Στάλιν. Ἐγκαταλελειμμένος ἀπὸ τὸν Ρούζβελτ, ἀποτυγχάνει. Καὶ ὅπως συνηθίζει, ποιεῖ τὴν ἀνάγκην φιλοτιμίαν. Λέει στὸν Μικολάϊτσικ:

> *«Οἱ καλὲς σχέσεις μὲ τοὺς Ρώσους μᾶς ἐνδιαφέρουν περισσότερο ἀπὸ ὅποιες μεταβολὲς στὸν χάρτη καὶ στὶς μεθοριακὲς γραμμές».*

Ἂν ἡ ἴδια θέση ἐφαρμοζόταν τὸ 1939, γιὰ τὶς σχέσεις μὲ τοὺς Γερμανούς, ὁ πόλεμος θὰ εἶχε ἀποτραπεῖ.

3. Τελικῶς, ἐκεῖνος ποὺ **«λογικεύεται»** εἶναι ὁ Τσῶρτσιλ. Δέχεται τὶς δύο ἀπαιτήσεις τοῦ Στάλιν: Προσάρτηση τῆς ἀνατολικῆς Πολωνίας καὶ συγχώνευση τῶν δύο Πολωνικῶν κυβερνήσεων. Παρουσίᾳ τοῦ Στάλιν, τοῦ Μόλοτωφ καὶ τοῦ Χάρριμαν, ὁ ὁποῖος ἀντιπροσωπεύει τὸν Ρούζβελτ, εἶχε τὴν ἀκόλουθη συνομιλία μὲ τὸν δύστυχο Μικολάϊτσικ:

ΤΣΩΡΤΣΙΛ: Ἡ Κυβέρνηση τοῦ Λουμπλὶν θὰ πρέπει νά ἔχει μεγαλύτερο μερίδιο στὴν μεταπολεμικὴ Πολωνικὴ Κυβέρνηση — ἡ Γραμμὴ Κῶρζον πρέπει νὰ θεωρεῖται ὡς τὰ ἀνατολικὰ σύνορά σας.
ΜΙΚΟΛΑΕΤΣΙΚ: Δὲν μπορῶ νὰ δεχθῶ τὴ γραμμὴ Κῶρζον. Δὲν ἔχω δικαίωμα νὰ παραχωρήσω τὴ μισὴ χώρα μου, ἐγκαταλείποντάς την στὴν τύχη της.
ΜΟΛΟΤΩΦ (διακόπτοντάς τον ὀργισμένα). Ὅμως, ὅλ' αὐτὰ καθορίσθηκαν στὴν Τεχεράνη...
ΜΙΚ. (κοιτάζει πότε τὸν Τσῶρτσιλ καὶ πότε τὸν Χάρριμαν. Κι οἱ δύο μένουν σιωπηλοί. Ὁ Χάρριμαν κοίταζε τὰ πόδια του, ἀλλὰ ὁ Πρωθυπουργὸς ἔβλεπε τὸν Μικολάετσικ κατὰ πρόσωπο) «Σᾶς βεβαιώνω ὅτι ἔτσι ἔγινε», τοῦ εἶπε. Ὁ Μικολάετσικ δείχνει κατάπληκτος.

Ἡ ἀποκάλυψη τοῦ τί εἶχε συμβεῖ στὴν Τεχεράνη, πίσω ἀπὸ τὴν πλάτη τῶν Πολωνῶν, φάνηκε νὰ θυμώνει τόσο πολὺ τὸν Πρωθυπουργό, σὰ νὰ ἤθελε νὰ πείσει τὸν ἑαυτό του ὅτι αὐτὸς ἦταν τὸ πρόσωπο, τὸ ὁποῖο ἐξαπατήθηκε καὶ ὄχι ὁ Μικολάϊτσικ. Ζήτησε ἀπ' τὸν Μικολάϊτσικ νὰ συμφωνήσει μὲ τὶς ρωσικὲς ἀπαιτήσεις. Ἀλλὰ ὁ Πολωνὸς δὲν ὑποχωροῦσε.

ΤΣΩΡΤΣΙΛ: Δὲν μπορεῖτε τοὐλάχιστον νὰ παραδεχθεῖτε τὴν Γραμμὴ Κῶρζον ὡς προσωρινὰ σύνορά σας;

Πάνω σ' αὐτὸ ὁ Στάλιν σηκώθηκε ἀπ' τὴ θέση του. *«Δὲν χρειάζονται ἀντιρρήσεις. Ἐμεῖς δὲν μποροῦμε ν' ἀλλάζουμε κάθε τόσο τὰ σύνορά μας. Αὐτὸ εἶν' ὅλο».*

Ὁ Τσῶρτσιλ ἄνοιξε τὰ χέρια του, κοίταξε στὸ ταβάνι μὲ ἀπόγνωση κι ἔφυγε. Τὸν ἀκολούθησαν ὅλοι σιωπηλά.[228]

4. Ἀργότερα, ὁ Τσῶρτσιλ, μαζὶ μὲ τὸν Ἤντεν, συναντοῦν ἰδιαι-

228. Μικολάετσικ: *«Ἡ Μορφὴ τῆς Σοβιετικῆς Κυριαρχίας».*

τέρως τὸν Μικολάϊτσικ, γιὰ νὰ τὸν πιέσουν νὰ ὑποκύψει στοὺς Ρώσους.

> *«Ἄν», φώναξε ὁ Τσῶρτσιλ, «νομίζετε ὅτι μπορεῖτε νὰ τὰ βγάλετε πέρα σ' ἕναν πόλεμο μὲ τοὺς Ρώσους, εἶσθε τρελλοὶ γιὰ δέσιμο... Δὲν μπορεῖτε νὰ μᾶς ἀνακατέψετε σ' ἕναν πόλεμο, ὅπου μπορεῖ νὰ κινδυνέψουν δώδεκα ἑκατομμύρια ἀνθρώπινες ζωές. Θὰ σᾶς ἐκμηδενίσουν. Μισεῖτε τοὺς Ρώσους. Τὸ ξέρω πὼς τοὺς μισεῖτε. Ἐμεῖς, ὅμως, αἰσθανόμαστε φιλικὰ ἀπέναντί τους, πιὸ φιλικὰ παρὰ ποτέ. Κι ἐννοῶ νὰ μείνουν τὰ πράγματα, ὅπως ἔχουν. Σᾶς τὸ λέω, μᾶς κουράσατε καὶ μᾶς ἀρρωστήσατε μὲ τὶς ἀντιρρήσεις σας. Θὰ διακηρύξουμε σ' ὁλόκληρο τὸν κόσμο, πόσο παράλογοι εἴσαστε. Δὲν θά 'μαστε πιὰ φίλοι».*

Ὅταν, τὸ 1938, ὁ Νέβιλ Τσάμπερλαιν, μὲ παρόμοια ἐπιχειρήματα πίεζε τοὺς Τσεχοσλοβάκους νὰ δώσουν στὴν Γερμανία τὴν Σουδητία (ὅπου κατοικοῦσαν 3 ἑκ. Γερμανοί), ὁ Τσῶρτσιλ εἶχε διακηρύξει σὲ ὅλους τοὺς τόνους τὴν ἀγανάκτησή του γιὰ τὴν **«προδοσία»**! Τέτοιου εἴδους ἀγανακτήσεις ἀνάγκασαν τελικῶς τὸν Τσάμπερλαιν νὰ κηρύξει τὸν πόλεμο, γιὰ νὰ μὴν ἐπιτρέψει στὴν Γερμανία ν' ἀποσπάσει ἀπὸ τὴν Πολωνία τὰ ἐδάφη τοῦ «Διαδρόμου», τὰ ὁποῖα διέκοπταν τὴν συνέχεια τῆς Γερμανικῆς ἐπικρατείας, κατοικοῦντο ἀπὸ Γερμανοὺς καὶ εἶχαν ἀποσπασθεῖ ἀπὸ τὴν Γερμανία μὲ τὴν Συνθήκη τῶν Βερσαλλιῶν.

5. Γιατί ὁ Τσῶρτσιλ ἐνήργησε ἔτσι; Ἡ ἀπάντηση εἶναι προφανής. Ἐπειδὴ ὁ Ροῦζβελτ συμφωνοῦσε μὲ τὸν Στάλιν. Ἄν αὐτὸς διαφωνοῦσε, τὸ ἀποτέλεσμα θὰ ἦταν νὰ ἀπομονωθεῖ. Στὶς 3 Φεβρουαρίου 1945, λέει, κατὰ τὸν Μόραν:

> *«Δὲν μποροῦμε νὰ συμφωνήσουμε ὅτι ἡ Πολωνία θὰ μετατραπεῖ σὲ δορυφόρο τῆς Ρωσίας, ὅπου οἱ ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι διαφωνοῦν μὲ τὸν Στάλιν, θὰ ἐξοντώνονται. Οἱ Ἀμερικανοὶ σίγουρα ἀγνοοῦν τὸ Πολωνικὸ πρόβλημα».*

Ἀλλὰ ἡ μὲν φωνὴ εἶναι φωνὴ Τσῶρτσιλ, τὰ δὲ ἔργα, ἔργα Ροῦζβελτ!

6. Ἀπογοητευμένος ὁ Μικολάϊτσικ, παραιτεῖται. Τὸν διαδέχεται ὁ **Ἀρτισέφσκι**. Εἶναι σοσιαλιστὴς καὶ οἱ Ροῦζβελτ-Τσῶρτσιλ ἐλπίζουν ὅτι αὐτὸ θὰ βοηθήσει στὸ νὰ τὰ βρεῖ μὲ τοὺς Ρώσους. Λάθος. Ἀρνεῖται κι αὐτὸς νὰ δεχθεῖ τὴν ἀπώλεια τῆς ἀνατολικῆς Πολωνίας. Ὑπενθυμίζει ὅτι ὁ πόλεμος ξέσπασε ἀκριβῶς γιὰ τὴν ἀκεραιότητα τῆς πατρίδας του. Ὁ Τσῶρτσιλ τοῦ ἀπαντᾶ ὅτι ἡ βρεταννικὴ ἐγγύηση ἀφοροῦσε στά... δυτικὰ σύνορα τῆς Πολωνίας! Ἂν ὁ Χίτλερ τὸ εἶχε ἀντιληφθεῖ, θὰ εἰσέβαλλε ἀπὸ τὰ βορειοανατολικά, ὁπότε ὁ πόλεμος θὰ εἶχε ἀποφευχθεῖ!

7. **31 Δεκεμβρίου 1944**. Οἱ Ρῶσοι ἀναγορεύουν τοὺς ἀχυρανθρώπους των τοῦ Λουμπλὶν σὲ «προσωρινὴ κυβέρνηση» τῆς Πολωνίας.

12 Φεβρουαρίου, Γιάλτα. Οἱ Τρεῖς Μεγάλοι (ποὺ ἦσαν οἱ ἑξῆς δύο: ὁ Ροῦζβελτ) ἀναγνωρίζουν τὴν κυβέρνηση τοῦ Λουμπλίν! Λίγες ἡμέρες ἀργότερα, οἱ Ρῶσοι ἀπάγουν 28 ἡγέτες τῆς Πολωνικῆς ἀντιστάσεως καὶ τοὺς ἐξαφανίζουν. Ὁ Ρ. τὸ ἀνέχεται, μὲ τυπικὲς «διαμαρτυρίες».

8. Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι ὁ Τσῶρτσιλ, στὴν Γιάλτα (Φεβρουάριος 1945) κατέβαλε προσπάθειες νὰ διασώσει τὴν ἀκεραιότητα καὶ τὴν ἀνεξαρτησία τῆς Πολωνίας, ἀλλὰ ματαίως. Ὑπενθύμισε, λένε, ὅτι ὁ πόλεμος εἶχε γίνει ἀκριβῶς γιὰ τὴν ἀκεραιότητα αὐτῆς τῆς χώρας, τὴν ὁποία εἶχε ἐγγυηθεῖ ἡ Μ. Βρεταννία. Χαμένα λόγια. Ὁ Στάλιν, μὲ τὴν ἐπικουρία τοῦ Ροῦζβελτ, ἐπιβάλλει τὶς ἀπόψεις του. Θ' ἁρπάξει τὸ ἕνα τρίτο τῆς Πολωνίας. Καὶ θὰ δορυφοροποιήσει τὴν ὑπόλοιπη. Ἡ Πολωνία ἔχει παραδοθεῖ.

δ) Ἡ δορυφοροποίηση

«Ἡ τραγωδία τοῦ Κατύν καὶ τῆς Βαρσοβίας συνεχίζεται». (Ρ. Καρτιέ)

1. ❑ Οἱ Πολωνοὶ πατριῶτες, οἱ ὁποῖοι πολέμησαν στὸ πλευρὸ τῶν Ἀγγλοαμερικανῶν, στὴ «μάχη τῆς Ἀγγλίας», στὴν Ἀφρικὴ καὶ στὴν Ἰταλία, ἐγκαταλείπονται. Δὲν θὰ ξαναδοῦν τὴν πατρίδα τους.
❑ Ἡ νόμιμη κυβέρνηση τῆς Πολωνίας, ἡ ὁποία εἶναι ἐξόριστη στὸ Λονδῖνο, ἐγκαταλείπεται κι αὐτὴ σύμφωνα μὲ τὴν ρουζβελτιανὴ ἀρχὴ ὅτι κυβερνήσεις τῶν ἀπελευθερουμένων χωρῶν θ' ἀναγνωρίζονται οἱ ἐπὶ τόπου εὑρισκόμενοι ἐξουσιαστές.
❑ Τὸ ἔγκλημα τοῦ Κατύν θάβεται.
❑ Ἡ ἰθύνουσα τάξη τῆς Πολωνίας θὰ ἐξοντωθεῖ.
❑ 1,5 ἑκ. Πολωνοὶ θὰ διωχθοῦν ἀπὸ τὶς ἑστίες τους, γιὰ νὰ τὶς πάρουν οἱ Ρῶσοι.

2. Ἡ Πολωνία μετατρέπεται σὲ δορυφόρο τῆς Ρωσίας σὲ σημεῖο ποὺ τὸ ὑπουργεῖο Ἄμυνάς της τὸ ἀναλαμβάνει ὁ... Ρῶσος στρατάρχης Ροκοσόφσκι. Ὁ Ρ. Καρτιὲ μελαγχολεῖ:

> *«Οἱ ἄνθρωποι τῆς ἐξόριστης πολωνικῆς κυβερνήσεως τοῦ Λονδίνου δὲν θὰ ξαναδοῦν ποτὲ τὴν πατρίδα, γιὰ τὴν ὁποία ἀγωνίσθηκαν. Οἱ ἐλεύθερες ἐκλογὲς δὲν θὰ πραγματοποιηθοῦν ποτέ. Ἡ τραγωδία τοῦ Κατύν καὶ τῆς Βαρσοβίας συνεχίζεται, μὲ τὴν ἐξόντωση τῆς ἀστικῆς τάξεως».*

3. Σὲ ἀντάλλαγμα γιὰ τὰ ἐδάφη, τὰ ὁποῖα τῆς ἀποσποῦν οἱ Ρῶσοι, ἡ Πολωνία θὰ πάρει γνησίως γερμανικὰ ἐδάφη στὴν ἀνατολικὴ Πρωσσία καὶ στὸ ἀνατολικὸ τμῆμα τῆς κυρίως Γερμανίας. Στὰ ἐδάφη αὐτὰ ζοῦν γύρω στὰ 15 ἑκ. Γερμανοί, οἱ ὁποῖοι θὰ ἐκδιωχθοῦν καὶ θὰ πάρουν τὸν δρόμο τῆς προσφυγιᾶς.

Γράφει ὁ Ρ. Καρτιέ:

> *«Ἡ Πολωνία ἐπεκτείνεται ὥς τὸν Ὄντερ, ξεπερνῶντας τον,*

γιὰ νὰ περιλάβει καὶ τὸ Στεττῖνο, τὸ ὁποῖο εἶναι τόσο πολωνικὸ ὅσο καὶ ἡ Βόρνεο».

ε) Μυστικὴ ἐπιχείρηση Κῆ-Τσάνλ

Οἱ ἐπίγονοι τοῦ Ρ. ἔμειναν πιστοὶ στὴν γραμμή του. Παρέδοσαν στὸν Στάλιν καὶ τὴν Πολωνία καὶ τοὺς Πολωνούς, ἀκόμη καὶ ὅσους βρέθηκαν στὴν Δύση. Οἱ Γερμανοὶ εἶχαν μεταφέρει ἑκατοντάδες χιλιάδες Πολωνοὺς σὲ στρατόπεδα συγκεντρώσεως στὴν Γερμανία. Ὅσοι ἀπ' αὐτοὺς ἐπέζησαν καὶ ἀπελευθερώθηκαν ἀπὸ τοὺς Ἀμερικανοὺς κρατήθηκαν σὲ εἰδικὰ στρατόπεδα καὶ ἀπὸ ἐκεῖ παραδόθηκαν στοὺς Ρώσους!

2. Ὅλους αὐτοὺς τοὺς «ἐπαναπατριζόμενους», παρὰ τὴν θέλησή τους, οἱ Ρῶσοι τοὺς ἐξετέλεσαν ἢ τοὺς ἔστειλαν σὲ στρατόπεδα ὅπου ὑπέκυψαν στὴν ἐξαντλητικὴ ἐργασία καὶ στὶς κακουχίες.

3. Οἱ Πολωνοὶ ἐξόριστοι ὑπελόγισαν ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν συμπατριωτῶν τους, οἱ ὁποῖοι παραδόθηκαν ἀπὸ τοὺς Ἀμερικανοὺς στοὺς Ρώσους καὶ ἐξοντώθηκαν, ἴσως νὰ φθάνει τὸ ἕνα ἑκατομμύριο! Ποτὲ δὲν θὰ μάθουμε τὸν ἀκριβῆ ἀριθμό, διότι οἱ ἀμερικανικὲς ἀρχὲς δὲν κράτησαν ἀναλυτικὰ ἀρχεῖα γιὰ τὴν ἐπιχείρηση **«Κῆ-Τσάνλ»**. Ἡ ἴδια **ἡ «ἐπιχείρηση» δὲν ἀναφέρεται ποτὲ καὶ κάθε σχετικὸ στοιχεῖο ἔχει ἐξαφανισθεῖ.**

4. Τότε, πῶς ξέρουμε γι' αὐτήν; Ὅ,τι γνωρίζουμε προέρχεται βασικὰ ἀπὸ τοὺς Πολωνούς, οἱ ὁποῖοι κατόρθωσαν νὰ ξεφύγουν. Αὐτὸ συνέβη, ἐπειδὴ ὁ στρατηγὸς Μάρκ Κλάρκ, παρακούοντας τὶς διαταγές, τὶς ὁποῖες εἶχε πάρει ἀπὸ τὴν πολιτικὴ ἡγεσία τῆς χώρας του, φρόντισε νὰ εἰδοποιηθοῦν ὅσο τὸ δυνατὸν περισσότεροι ἀπὸ τοὺς **«φιλοξενούμενους»** στὰ εἰδικὰ στρατόπεδα, γιὰ τὴν μοῖρα, ἡ ὁποία τοὺς περίμενε. Ἔτσι, ἕνας ἀριθμὸς ἀπ' αὐτοὺς δραπέτευσαν, κρύφτηκαν καὶ γλύτωσαν. Οἱ πολὺ περισσότεροι, ὅμως, παραδόθηκαν στοὺς Ρώσους καὶ σίγουρα ὁ ἀριθμός τους ἀνέρχεται σὲ ἑκατοντάδες χιλιάδες.

5. Τὸ θέμα αὐτὸ εἶναι «ταμπού» γιὰ τοὺς Ἀμερικανοὺς πολιτικούς, ἱστορικοὺς καὶ δημοσιογράφους. Ἀκόμη καὶ ὁ γερουσιαστὴς Μακάρθυ, ὁ γνωστὸς πρόεδρος τῆς «ἐπιτροπῆς ἀντιαμερικανικῶν ἐνεργειῶν», στὶς ἀρχὲς τῆς δεκαετίας τοῦ 1950, ἀρνήθηκε νὰ καταγγείλει τοὺς ὑπεύθυνους γιὰ τὸ σχέδιο «Κῆ-Τσάνλ», ἐπειδὴ ἔκρινε ὅτι ἡ ἀποκάλυψη θὰ στιγμάτιζε ἀνεξιτήλως τὴν χώρα του, τοὺς πολιτικοὺς καὶ τοὺς στρατιωτικούς της. Ἔτσι, γράφεται ἡ ἐπίσημη Ἱστορία!

I V

Γερμανία εἶναι ὁ Χίτλερ

«Ἡ Γερμανία ἔπρεπε νὰ ἐκφράζει στὸ σύνολό της τὸ πνεῦμα τοῦ Κακοῦ». (Ρ. Καρτιέ, *«Ἱστορία τοῦ Β' Παγκοσμίου Πολέμου»*)

α) Συλλογικὴ εὐθύνη

«Κυριαρχοῦσα ἰδέα ἦταν ἡ ἀπόλυτη ταύτιση τῆς Γερμανίας καὶ τοῦ Φύρερ της». Ρ. Καρτιέ

1. Ὁ Ρούζβελτ:

   i) Ταύτισε τὴν Γερμανία καὶ τὸν λαό της μὲ τὸν Χίτλερ καὶ μὲ τὸ καθεστώς του.

   ii) Διετύπωσε τὴν ἀρχὴ τῆς συνενοχῆς τοῦ ἐθνικοσοσιαλισμοῦ, (ποὺ ἀποτελοῦσε νέο φαινόμενο), μὲ τὸν (πατροπαράδοτο) πρωσσικὸ μιλιταρισμό. Ἄρα, θὰ ἔπρεπε νὰ ἐκριζωθοῦν καὶ οἱ δύο.

2. Μὲ τὶς παραπάνω θέσεις, ὁ Ρ. θεμελίωνε τὴν ἀρχὴ τῆς **«συλλογικῆς εὐθύνης»** ὅλων, χωρὶς ἐξαίρεση, τῶν Γερμανῶν. **Οἱ Γερμανοὶ ἦσαν ἔνοχοι, ἁπλῶς καὶ μόνον ἐπειδὴ ἦσαν Γερμανοί**. Συνεπῶς, ἔπρεπε νὰ τιμωρηθοῦν **ὅλοι**, ὡς σύνολο ἐθνικό, χωρὶς διακρίσεις. Μοῖρα τῆς Γερμανίας καὶ τοῦ λαοῦ της ἦταν ἡ **συλλογικὴ ποινή**, ἡ ὁποία θὰ ἐπιβαλλόταν ἀπὸ τοὺς νικητές.

3. Αὐτὸ ἐσήμαινε ὅτι οἱ Γερμανοὶ δὲν εἶχαν ἄλλην ἐπιλογὴ ἀπὸ τὸ

νὰ πολεμήσουν ὡς τὸ τέλος, ἀσχέτως πρὸς τὸ ἄν συμφωνοῦσαν μὲ τὸν Χίτλερ ἢ ὄχι. Γι' αὐτό, ἀκριβῶς, ἐπεδίωκε ὁ Ρούζβελτ νὰ μὴν τοὺς ἀφήσει καμμιὰ διέξοδο. Διότι, σκοπός του ἦταν ἕνας, ὅσο τὸ δυνατόν, μακρύτερος καὶ καταστρεπτικώτερος πόλεμος ποὺ θὰ σάρωνε τὴν Εὐρώπη καὶ θ' ἀφάνιζε τὸν σκληρὸ πυρῆνα της, τὴν Γερμανία, ἀφήνοντας τὴν ἤπειρο ἕρμαιο στὰ χέρια του.

4. Ὁ Ρούζβελτ:

- Ἀγνόησε τὸ γεγονὸς ὅτι δὲν ἦσαν ἐθνικοσοσιαλιστές ὅλοι οἱ Γερμανοί.
- Ἀρνήθηκε ὅτι ὑπῆρχαν Γερμανοὶ καὶ μάλιστα ἰθύνοντες στρατιωτικοί, οἱ ὁποῖοι δὲν θέλησαν τὸν πόλεμο καὶ στὴν συνέχεια, δὲν ἔπαυσαν νὰ ἐπιδιώκουν τὴν εἰρήνη.
- Δὲν δέχθηκε ὅτι ὑπῆρχαν Γερμανοὶ καὶ μάλιστα ἰθύνοντες στρατιωτικοί, ποὺ δὲν θέλησαν τὸν πόλεμο καὶ ποὺ στὴν συνέχεια, δὲν ἔπαυσαν νὰ ἐπιδιώκουν τὴν εἰρήνη.
- Τοὺς κάθε εἴδους διαφωνοῦντες πρὸς τὸν Χίτλερ, πρὸς τὸν πόλεμο ἢ πρὸς τὴν συνέχιση τοῦ πολέμου Γερμανούς, τοὺς περιφρόνησε, ὥστε νὰ τοὺς ἐξαναγκάσει νὰ παραμείνουν γύρω ἀπὸ τὸν Φύρερ καὶ νὰ πολεμήσουν ὣς τὸ τέλος.

5. Στὸ θέμα τῶν σχέσεων ἐθνικοσοσιαλισμοῦ καὶ πρωσσικοῦ μιλιταρισμοῦ, ὁ Ρ. διακηρύσσει τὴν ταύτισή τους. Ἡ ἀλήθεια εἶναι τελείως ἀντίθετη. Ἀνάμεσα στοὺς μεγάλους ἐθνικοσοσιαλιστὲς ἡγέτες δὲν ὑπῆρχαν Πρῶσσοι. Καὶ ἰδίως, δὲν ὑπῆρχαν ἀριστοκράτες, μιλιταριστές, γιοῦνκερς (μεγάλοι γαιοκτήμονες). Τὸ ἐθνικοσοσιαλιστικὸ κίνημα τὸ ἀπετέλεσαν σχεδὸν ἀποκλειστικὰ Γερμανοὶ τοῦ Νότου καὶ τῆς Ἀνατολῆς, καθολικοὶ καὶ ταπεινῆς ἢ μέτριας καταγωγῆς. Τέτοιοι ἦσαν ὁ Χίτλερ, ὁ Γκαῖρινγκ, ὁ Χίμλερ, ὁ Γκαῖμπελς, ὁ Ρόζενμπεργκ, ὁ Ἔς, ὁ Μπόρμαν, ὁ Λέϋ, ὁ Ζάονκελ κ.α. Ἡ κοινωνικὴ καὶ πνευματικὴ ἀριστοκρατία τῆς Γερμανίας (=τὸ κατεστημένο) οὐδέποτε ἐντάχθηκε στὸν ἐθνικοσοσιαλισμό. Καὶ δὲν ἔπαυσε νὰ τοῦ ἀντιτάσσεται, μὲ διαφόρους τρόπους.

6. Ἡ παραπάνω ἀντίθεση, ἄν καὶ ὑπαρκτή, δὲν μποροῦσε νὰ ἐκδηλωθεῖ μὲ πιθανότητες ἐπιτυχίας, ὅσο ὁ Χίτλερ θριάμβευε, χαρίζοντας στὴν πατρίδα του ἐπιτυχία καὶ νίκες. Ἀπὸ τὸ 1943, ὅμως ἄρχισε νὰ μορφοποιεῖται. Καὶ τὸ 1944 κατέληξε στὴν συνωμοσία, ἡ ὁποία ἐκδηλώθηκε στὶς 20 Ἰουλίου, μὲ τὴν ἀπόπειρα κατὰ τοῦ Φύρερ. Ἄν ἡ κίνηση πετύχαινε, ὁ πόλεμος θὰ τερματιζόταν 10 μῆνες νωρίτερα. Ἡ Εὐρώπη θὰ γλύτωνε ἀπὸ πολλὲς καταστροφές. Καὶ ἰδίως θὰ σωζόταν ἡ ζωὴ ἑκατοντάδων χιλιάδων παιδιῶν της.

β) Δὲν ὑπάρχουν ἀντι-ναζί

«Ἀρνήθηκαν νὰ ἐνθαρρύνουν τὴν γερμανικὴ ἀντίσταση». (Ρ. Καρτιέ)

Οἱ κυβερνήσεις τῶν ΗΠΑ καὶ τῆς Μ. Βρεταννίας ἤξεραν τὴν ὕπαρξη, τὴν ἔκταση καὶ τοὺς σκοποὺς τῶν ἀντιχιτλερικῶν κινήσεων καθὼς καὶ τῆς συνωμοσίας τῆς 20ῆς Ἰουλίου 1944. Τὶς εἶχαν ἐνημερώσει οἱ ἴδιοι οἱ συνωμότες. Ἀλλὰ Ροῦζβελτ καὶ Τσῶρτσιλ ἀρνήθηκαν νὰ τοὺς ἐνθαρρύνουν.

2. Γράφει ὁ Ρ. Καρτιὲ γιὰ τοὺς Ἀμερικανοάγγλους:

> *«Ἀρνήθηκαν ἐπίμονα νὰ ἐνθαρρύνουν, ἔστω καὶ ἐλάχιστα, αὐτὴν τὴν μορφὴ γερμανικῆς ἀντιστάσεως. Ἐρχόταν σὲ ἀντίθεση πρὸς τὴν κυριαρχοῦσα ἰδέα τῆς ἀπόλυτης ταυτίσεως τῆς Γερμανίας καὶ τοῦ Φύρερ της. Ἐρχόταν σὲ σύγκρουση πρὸς τὴν ἀρχὴ τῆς αὐτόματης συνενοχῆς ἀνάμεσα στὸν ἐθνικοσοσιαλισμὸ καὶ στὸν πρωσσικὸ μιλιταρισμό, τὸν ὁποῖο τὸν συμβόλιζε ἡ τάξη τῶν Γιούνκερς... Ἡ ἀποκάλυψη πὼς μιὰ κοινωνικὴ καὶ πνευματικὴ ἀριστοκρατορία παραδεχόταν τὰ ἐγκλήματα τοῦ καθεστῶτος καὶ θεωροῦσε πὼς ἡ τιμωρία τῶν ἐγκληματιῶν εἶναι πράξη πατριωτική, θὰ ἄνοιγε ἕνα ρῆγμα στὴν ἀρχὴ τῆς ἄνευ ὅρων συνθηκολογήσεως. Ἡ Γερμανία ἔπρεπε νὰ ἐκφράζει στὸ σύνολό της τὸ πνεῦμα τοῦ κακοῦ».*

3. Ποιὰ θὰ ἦταν ἡ ὀρθὴ τακτικὴ τῶν Συμμάχων, ἂν ἐπεδίωκαν νὰ τελειώσει ὁ πόλεμος τὸ ταχύτερο, μὲ τὶς μικρότερες δυνατὲς ἀνθρωποθυσίες καὶ καταστροφές; Ἀσφαλῶς, ἡ ἀποσύνδεση τοῦ ἐθνικοσοσιαλιστικοῦ καθεστῶτος στὴν Γερμανία, τοῦ φασιστικοῦ στὴν Ἰταλία καὶ τοῦ στρατοκρατικοῦ στὴν Ἰαπωνία, ἀπὸ τοὺς λαοὺς αὐτῶν τῶν χωρῶν καὶ ἰδίως ἀπὸ τὰ ἰθύνοντα στρώματά τους.

4. Οἱ Σύμμαχοι θὰ ἔπρεπε νὰ διακηρύξουν ὅτι:

- Ἐχθροί τους δὲν εἶναι οἱ λαοὶ τῶν χωρῶν τοῦ Ἄξονος, ἀλλὰ οἱ κυβερνῆτες τους.
- Δὲν μισοῦν αὐτοὺς τοὺς λαοὺς καὶ δὲν θὰ τοὺς ἐπιβάλουν συλλογικὴ ποινή.
- Οἱ πατρίδες τους δὲν θὰ ζημιωθοῦν μὲ τὴν ἀνατροπὴ τῶν ὑπευθύνων γιὰ τὸν πόλεμο κυβερνητῶν τους, ἀλλ' ἀντιθέτως θὰ ὠφεληθοῦν — τὴν εἰρήνη καὶ τὴν ἐλευθερία.

5. Ἐφάρμοσαν τὴν ἀντίθετη πολιτική. Ἔκαναν ὅ,τι περνοῦσε ἀπὸ τὸ χέρι τους, γιὰ νὰ ταυτίσουν τοὺς Γερμανούς, τοὺς Ἰταλοὺς καὶ τοὺς Ἰάπωνες μὲ τὰ καθεστῶτα τους. Χαρακτήρισαν συνολικῶς αὐτοὺς τοὺς λαοὺς **«ἐνόχους»**! Καὶ μὲ τυμπανοκρουσίες τοὺς ὑποσχέθηκαν τὶς βαρύτερες δυνατὲς τιμωρίες! Τὸ ἔκαναν, διότι ἤθελαν ἕνα **πόλεμο μέχρις ἐσχάτων.**

6. Συνέπεια αὐτῆς τῆς τακτικῆς ὑπῆρξε ἡ σύμπλευση Χίτλερ - Συμμάχων στὸ θέμα τῆς συνωμοσίας τῆς 20ῆς Ἰουλίου 1944. Διαπιστώνει ὁ Ρ. Καρτιέ:

> *«Ἔτσι, λοιπόν, ὁ Χίτλερ καὶ οἱ Σύμμαχοι συναγωνίστηκαν στὸ νὰ ἐμφανίσουν τὴν 20ὴ Ἰουλίου ἕνα ἐπεισόδιο μικρῆς σημασίας... Ὁ Τσῶρτσιλ, παρ' ὅλο ποὺ ἤξερε, κατὰ τρόπο ἐντελῶς εἰδικό, τὴν συνωμοσία, περιορίστηκε νὰ δηλώσει ὅτι ἡ ἀπόπειρα κατὰ τοῦ «γερμανομπάσταρδου» τὸ μόνο τὸ ὁποῖο ἀπεδείκνυε ἦταν πὼς τὸ γερμανικὸ ἐπιτελεῖο παραδεχόταν ὅτι ὁ πόλεμος εἶχε χαθεῖ».*

γ) Ὄχι στὴν δημοκρατικὴ Γερμανία

«Ὁ Χάρτης τοῦ Ἀτλαντικοῦ καταστρέφει κάθε λογικὴ πιθανότητα γιά εἰρήνη». φὸν Χάσσελ

Αὔγουστος 1941: Ὁ **«Χάρτης τοῦ Ἀτλαντικοῦ»**, τὸ «κλασσικὸ» ἔργο τοῦ Ροῦζβελτ, πέφτει σὰν κεραυνὸς στὰ κεφάλια τῶν ἀντιναζιστῶν. Ὁ **Χάσσελ**, ὁ **Γκαίρντελερ**, ὁ **Μπὲκ** καὶ οἱ ἄλλοι διπλωμάτες, στρατιωτικοί, κρατικοὶ λειτουργοὶ καὶ οἰκονομικοὶ παράγοντες, οἱ ὁποῖοι συνωμοτοῦσαν, γιὰ νὰ ἀνατρέψουν τὸν Χίτλερ καὶ νὰ σταματήσουν τὸν πόλεμο, δὲν εἶναι προδότες τῆς πατρίδας τους. Ἐπιδιώκουν τὴν μεταβολὴ τοῦ καθεστῶτος της καὶ τὴν σύναψη ἔντιμης εἰρήνης, ἡ ὁποία θ' ἀναγνωρίζει τὴν Γερμανία ὡς Μεγάλη Δύναμη καὶ θὰ κατοχυρώνει τὴν ἐθνική της ὕπαρξη μέσα στὰ νόμιμα σύνορά της. Μὲ τὸν «Χάρτη», ὅπως ἔγραψε ἕνας ἀπ' αὐτούς, (ὁ ἀριστοκράτης πρώην πρέσβης **Χάσσελ**), οἱ συνωμότες καταλαβαίνουν ὅτι:

> *«ἡ Ἀγγλία καὶ ἡ Ἀμερικὴ δὲν πολεμοῦσαν μόνον ἐναντίον τοῦ Χίτλερ, ἀλλὰ ἐπίσης ἤθελαν νὰ συντρίψουν τὴν Γερμανία».*

Καὶ συμπέρανε ὅτι ὁ «Χάρτης»

> *«καταστρέφει κάθε λογικὴ πιθανότητα γιὰ εἰρήνη».*

2. **1942 - 43**: Οἱ συνωμότες τῆς **ὁμάδας Μπὲκ** σκοπεύουν στὴν δολοφονία τοῦ Χίτλερ καὶ στὴν κατάληψη τῆς ἐξουσίας ἀπὸ ἀντιναζιστικὴ κυβέρνηση, ἡ ὁποία θὰ σταματήσει ἀμέσως τὸν πόλεμο. Ἀντιπρόσωποί της πασχίζουν νὰ πάρουν ἐπαφὴ μὲ τοὺς Συμμάχους στὴν Ἑλβετία καὶ στὴν Σουηδία.

Ἀπρίλιος 1942: Ὁ **Γκαίρντελερ**, στὴν Στοκχόλμη, μέσῳ τοῦ Σουηδοῦ τραπεζίτη **Γιάκομπ Βάλλενμπεργκ**, διαβιβάζει στὸν Τσῶρτσιλ τὰ σχέδια τῶν συνωμοτῶν καὶ ζητᾶ διαβεβαίωσή του ὅτι οἱ Σύμμαχοι θὰ συνῆπταν εἰρήνη μὲ μία μὴ ναζιστικὴ Γερμανία. Ἀπάντηση: «**Δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ δοθεῖ τέτοια διαβεβαίωση!**»

Δηλαδή, οἱ Σύμμαχοι θὰ συνέχιζαν νὰ πολεμοῦν τὴν Γερμανία, ἀκόμη καὶ ἂν αὐτὴ ἀπαλλασσόταν ἀπὸ τὸ ἐθνικοσοσιαλιστικὸ καθεστώς της καὶ ζητοῦσε εἰρήνη (ἄρα ὁ πόλεμος οὔτε ἰδεολογικὸς ἦταν, οὔτε γιὰ τὴν δημοκρατία γινόταν).

3. **Μάϊος 1942**: Οἱ Γερμανοὶ Λουθηρανοὶ κληρικοί, δρ. **Χάνς Σαίνφελντ** καὶ **Ντήτριχ Μπονχαίφερ**, συναντοῦν στὴν Στοκχόλμη, τὸν ἀγγλικανὸ ἐπίσκοπο τοῦ Τσίτσεστερ, δρ. **Τζώρτζ Μπέλλ**. Τὸν ἐνημερώνουν γιὰ τὰ σχέδια τῶν συνωμοτῶν καὶ ζητοῦν νὰ μάθουν ἂν οἱ Δυτικοὶ θὰ ἔκλειναν **«εὐπρεπῆ εἰρήνη»** μὲ μὴ ναζιστικὴ γερμανικὴ κυβέρνηση. Ζητοῦν ἀπάντηση, εἴτε μὲ εἰδικὸ ἀπεσταλμένο, εἴτε μὲ δημόσια ἀνακοίνωση. Ὁ **Μπονχαίφερ**, ὁ ὁποῖος ταξιδεύει μὲ πλαστὸ διαβατήριο, μὲ τὸ ὁποῖο τὸν ἔχει ἐφοδιάσει ὁ **συνταγματάρχης Ὄστερ** τῆς Ἀμπβέρ, δίνει στὸν ἐπίσκοπο Μπὲλλ καὶ κατάλογο τῶν ἀρχηγῶν τῆς συνωμοσίας.

Ὁ ἐπίσκοπος μεταφέρει στὸν Ἥντεν τὶς πληροφορίες καὶ τὸν κατάλογο. Οἱ Γερμανοὶ ἀντιναζιστὲς δὲν παίρνουν ποτὲ ἀπάντηση[229], ἐκτὸς ἂν θεωρήσουμε τέτοια τὴν σύλληψη καὶ ἐκτέλεση τοῦ **Μπουχαίφερ** καὶ πολλῶν ἀπὸ ἐκείνους, τοὺς ὁποίους περιέλαβε στὸν μοιραῖο κατάλογό του. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ Σύμμαχοι τοὺς κατέδωσαν στὴν Γκεστάπο;

4. Στὴν Ἑλβετία, οἱ Γερμανοὶ ἀντιναζιστὲς παίρνουν ἐπαφὴ μὲ τὸν **Ἄλλεν Ντάλλες**, ὁ ὁποῖος τοποθετήθηκε στὴν Βέρνη τὸν Νοέμβριο τοῦ 1942 καὶ παρέμεινε ὥς τὸ τέλος τοῦ πολέμου. Τοὺς συνωμότες ἐκπροσωπεῖ ὁ Γερμανὸς ὑποπρόξενος στὴν Ζυρίχη καὶ πράκτορας τῆς γερμανικῆς κατασκοπείας, **Χάνς Γκιέζεβιους**. Τὸν Ντάλλες συναντοῦν καὶ ὁ δρ. **Σαίνφελντ** καὶ ὁ **Τρόττσου-Σόλτς**. Τὸν πληροφοροῦν ὅτι, ἐφ' ὅσον οἱ Δυτικοὶ ἀρνοῦνται νὰ συνάψουν **«ἔντιμη εἰρήνη»** μὲ μία ἀντιναζιστικὴ Γερμανία, ὑπάρχει κίνδυνος οἱ συνωμότες νὰ στραφοῦν πρὸς τὴν Ρωσία. Παρ' ὅλα

229. Τζώρτζ Μπέλλ: *«Ἐκκλησιὰ καὶ Ἀνθρωπότητα»*. Χουήλερ Μπέννετ: *«Νέμεσις»*.

αὐτὰ καὶ παρὰ τὶς δικές του προσωπικὲς προσπάθειες, ὁ Ντάλλες δὲν κατορθώνει νὰ τοὺς παράσχει τὴν διαβεβαίωση ποὺ ζητοῦσαν. Τὴν ἀρνεῖται ὁ Ροῦζβελτ.

δ) «Προτιμῶ τὴν Ρωσία»

«Οἱ Ἄγγλοι σὲ καμμιὰ περίπτωση δὲν θέλουν μιὰ μπολσεβικοποιημένη Εὐρώπη». Γκαῖμπελς

Γιὰ μιὰ στιγμή, οἱ συνωμότες, ἀπογοητευμένοι ἀπὸ τὴν Δύση, σκέπτονται νὰ στραφοῦν πρὸς τὴν Ρωσία γιὰ χωριστὴ εἰρήνη. Φαίνεται ὅτι ἔγιναν κάποιες ἐπαφές, στὴν Ἑλβετία, ἀλλὰ ἡ Ρωσία εἶχε κάθε λόγο νὰ θέλει τὴν ὁλοσχερῆ καταστροφὴ τοῦ **«γερμανικοῦ φράγματος»**, τὸ ὁποῖο ἐπὶ αἰῶνες συγκρατεῖ τὴν σλαβικὴ πλημμυρίδα. Ἂν, λοιπόν, προχώρησε σὲ ἐπαφὲς μὲ τοὺς συνωμότες καὶ μάλιστα ὄχι μόνον μὲ αὐτούς, ἀλλά, ὅπως φαίνεται, καὶ μὲ τοὺς ναζὶ γιὰ χωριστὴ εἰρήνη[230], τὸ ἔκανε, ἐπειδὴ φοβόταν ὅτι οἱ Δυτικοὶ θὰ ἔκλειναν τέτοια εἰρήνη μ' ἕνα ἀντιναζιστικὸ καθεστὼς καὶ θὰ τὸ ἐνίσχυαν στὸν πόλεμό του ἐναντίον τῆς μπολσεβικικῆς Ρωσίας. Ὅμως, ὁ Ρ. ἀπέκλεισε κάθε τέτοια σκέψη.

2. Κατὰ τρόπο ὅμοιο μὲ τῶν Ρώσων, ἄλλωστε, σκέφτονταν καὶ οἱ ναζὶ ἡγέτες τῆς Γερμανίας. Ὁ Γκαῖμπελς ἔγραφε στὸ ἡμερολόγιό του, τὸν Σεπτέμβριο τοῦ 1943:

> *«Οἱ Ἄγγλοι σὲ καμμιὰ περίπτωση δὲν θέλουν μία μπολσεβικοποιημένη Εὐρώπη... Ὅταν θ' ἀντιληφθοῦν ὅτι... ἔχουν νὰ ἐπιλέξουν μόνον ἀνάμεσα στὸν μπολσεβικισμὸ καὶ στὴν κάποια χαλάρωση τῆς ἀντιθέσεώς τους πρὸς τὸν ἐθνικοσο-*

230. Οἱ ἐπαφὲς ἔγιναν ἀπὸ τὸν ἀντιπρόσωπο τοῦ Ρίμπεντροπ στὴν Στοκχόλμη, Πέτερ Κλάϊστ, ὁ ὁποῖος ἔγραψε καὶ σχετικὸ βιβλίο, μὲ τὸν τίτλο *«Μεταξὺ Χίτλερ καὶ Στάλιν»*. Γιὰ τὶς ἐπαφὲς μὲ τοὺς Ρώσους, μίλησε καὶ ὁ Ρίμπεντροπ στὴν δίκη τῆς Νυρεμβέργης.

σιαλισμό, δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι θὰ προτιμήσουν ἕνα συμβιβασμὸ μ' ἐμᾶς... Ὁ ἴδιος ὁ Τσῶρτσιλ εἶναι παλιὸς ἀντιμπολσεβίκος καὶ ἡ συνεργασία του σήμερα μὲ τὴν Μόσχα εἶναι μόνον ζήτημα τακτικῆς».

3. Τὰ παραπάνω γραφόμενα τοῦ Γκαῖμπελς, εἶναι ὀρθά. Ὅμως κι αὐτός, ὅπως καὶ ὅλοι οἱ ἄλλοι ἡγέτες τῆς Γερμανίας, ἐξακολουθοῦσε νὰ ὑποτιμᾶ τὶς ΗΠΑ καὶ τὸν Ρ. Προσκολλημένοι σὲ χθεσινὲς ἀντιλήψεις θεωροῦσαν πάντα πυρῆνα τοῦ ἔξω ἀπὸ τὸν Ἄξονα κόσμου τὴν Μ. Βρεταννία, ἐνῶ αὐτὴ εἶχε ἤδη μετατραπεῖ σὲ ὑποχείριο τῶν ΗΠΑ. Ἡ δύναμη βρισκόταν πλέον στὰ χέρια τοῦ Ρ. Κι αὐτὸς ἤθελε ὁπωσδήποτε μιὰν Εὐρώπη μπολσεβικοποιημένη κατὰ τὸ ἥμισυ καὶ ἐκτεθειμένη στὴν ρωσικὴ ἀπειλὴ κατὰ τὸ ἄλλο.

4. **Ἄνοιξη τοῦ 1944**: Ὁ κύκλος τῶν στρατιωτικῶν συνωμοτῶν ἔχει διευρυνθεῖ, περιλαμβάνοντας τὸν **στρατάρχη Ρόμμελ**, τοὺς στρατηγοὺς **Μπέκ**, **Ὄλμπριχτ**, **Στήφ**, **Βάγκνερ**, **φὸν Φαλκενχάουζεν**, **φὸν Στουλπνάγκελ**, **Σπάϊντελ**, **Φελληλήμπελ**, **Λίντεμαν**, **φὸν Χάζε** κ.ἄ.. Ἐπίσης, ὑπάρχουν οἱ «συμπαθοῦντες» στρατάρχες **Ροῦντστετ** καὶ **Μανστάϊν**. Θέση τῶν συνωμοτῶν:

«Ἄμεση ἀνακωχὴ μὲ τοὺς Δυτικούς. Ὄχι, ὅμως, παράδοση ἄνευ ὅρων».

Κλείνοντας ἀνακωχὴ μὲ τοὺς Δυτικούς, οἱ Γερμανοὶ θὰ ἐκκένωναν ὅλες τὶς κατεχόμενες χῶρες καὶ θὰ κρατοῦσαν τοὺς Ρώσους σὲ μιὰ γραμμή, ἀπὸ τὶς ἐκβολὲς τοῦ Δούναβη ὥς τὸ Μέμμελ, διὰ μέσου τῶν Καρπαθίων καὶ τοῦ Βιστούλα. Ἡ ἀπάντηση τοῦ Ντάλλες ἔρχεται ἀμέσως:

«Χωριστὴ εἰρήνη μὲ τὴν Δύση δὲν εἶναι δυνατή».

5. Γράφει ὁ Γ. Σίρερ:

«Οἱ Γερμανοὶ ἀρχιτέκτονες τοῦ ναζιστικοσοβιετικοῦ συμφώνου ἐναντίον τῆς Δύσεως, δὲν μποροῦσαν νὰ καταλάβουν

γιατὶ οἱ Βρεταννοὶ καὶ οἱ Ἀμερικανοὶ δὲν συντάσσονταν μαζί τους, γιὰ νὰ ἀποκρούσουν τοὺς Ρώσους εἰσβολεῖς».

ε) Ἡ συνωμοσία τῆς 20ῆς Ἰουλίου 1944

«Χωριστὴ εἰρήνη δὲν εἶναι δυνατή». (Ἀμερικανικὴ ἀπάντηση στὶς προτάσεις τῶν ἀντιναζὶ συνωμοτῶν, Ἄνοιξη 1944)

Οκτώβριος 1943, Μόσχα: Διάσκεψη ὑπουργῶν Ἐξωτερικῶν τῶν Τριῶν (Χάλλ, Ἤντεν, Μόλοτωφ). Ἡ Ρωσία προσχωρεῖ στὴν «Δήλωση τῆς Καζαμπλάνκας» γιὰ «ἄνευ ὅρων παράδοση» τοῦ Ἄξονος. Ἐπὶ πλέον:

- ❑ Μετὰ τὴν ἧττα τῆς Γερμανίας θὰ διεξαχθοῦν δίκες τῶν ἡττημένων, οἱ ὁποῖοι θὰ κατηγορηθοῦν γιὰ ἐγκλήματα.
- ❑ Ἡ Αὐστρία θὰ ἀποσπασθεῖ ἀπὸ τὴν Γερμανία.

Οἱ Γερμανοὶ ἀντιναζιστὲς ἀντιλαμβάνονται ὅτι, ἂν κατόρθωναν νὰ ἀνατρέψουν τὸ ἐθνικοσοσιαλιστικὸ καθεστώς, θὰ ἔπρεπε στὴν συνέχεια νὰ παραδώσουν τὴν χώρα τους σὲ ἄνευ ὅρων ἐχθρικὴ κατοχή, νὰ συναινέσουν σὲ «δίκες» συμπατριωτῶν τους καὶ στὸν ἀκρωτηριασμὸ τῆς πατρίδας τους. Ἔτσι οἱ ἴδιοι θὰ στιγματίζονταν ὡς προδότες. Ἡ συνωμοσία φυλλορροεῖ.

2. Ἀπομένουν, ὅμως, μερικοὶ ποὺ συνεχίζουν.Τὸ σκεπτικό τους: Μὲ ἕνα ἐπιτυχὲς ἀντιναζιστικὸ πραξικόπημα, θὰ τερματίσουν τὸν πόλεμο καὶ ἐπιταχύνοντας τὴν ἀναπόφευκτη ἧττα θὰ προλάβουν τοὐλάχιστον τὶς παραπέρα ἀπώλειες καὶ καταστροφές.

3. **20 Ἰουλίου 1944**: Οἱ συνωμότες κάνουν ἀπόπειρα κατὰ τοῦ Χίτλερ καὶ ἐπιχειροῦν πραξικόπημα. Πληρώνουν μὲ τὴν ζωή τους τὴν ἀποτυχία τους. Τὸ ἐγχείρημα ἦταν καταδικασμένο. Ἡ στάση τῶν Συμμάχων εἶχε συσπειρώσει τοὺς Γερμανοὺς γύρω ἀπὸ τὸν Χίτλερ στὴν ἀπελπισμένη ἀπόφαση νὰ πέσουν περήφανα, πολεμῶντας ὣς τὸ τέλος.

4. Γράφει ὁ Γ. Σίρερ:

> *«Ἡ ἐξέγερση τῆς 20ῆς Ἰουλίου ἔσβησε, διότι ὅλοι σχεδὸν οἱ ἄνδρες ποὺ κινοῦσαν αὐτὴν τὴν μεγάλη χώρα, στρατιωτικοὶ καὶ ἰδιῶτες, καθὼς καὶ ἡ μεγάλη μᾶζα τοῦ γερμανικοῦ λαοῦ, μὲ ἢ χωρὶς στολή, δὲν ἦσαν ἕτοιμοι γιὰ ἐπανάσταση. Στὴν πραγματικότητα, παρὰ τὴν ἐξαθλίωσή τους καὶ τὴν σκοτεινὴ προοπτικὴ τῆς ἥττας καὶ τῆς ξενικῆς κατοχῆς, δὲν ἤθελαν τὴν ἐπανάσταση. Ἐξακολουθοῦσαν νὰ παραδέχονται τὸν ἐθνικοσοσιαλισμό, παρὰ τὴν κατάπτωση, στὴν ὁποία εἶχε ὁδηγήσει τὴν Γερμανία καὶ τὴν Εὐρώπη καὶ μάλιστα ἐξακολουθοῦσαν νὰ τὸν ὑποστηρίζουν. Καὶ ἐξακολουθοῦσαν ἀκόμη νὰ βλέπουν στὸν Ἀδόλφο Χίλτερ, τὸν σωτῆρα τῆς πατρίδας».*

5. Τὰ παραπάνω εἶναι σωστά. Ὅμως, ἂν οἱ Σύμμαχοι δήλωναν ὅτι εἶναι ἕτοιμοι νὰ διαπραγματευθοῦν μὲ μία μή ναζιστικὴ Γερμανία καὶ νὰ συνάψουν εἰρήνη, χωρὶς νὰ ἐπιβάλουν κατοχὴ στὴν χώρα, χωρὶς νὰ τὴν ἀκρωτηριάσουν καὶ νὰ τὴν διαμελίσουν, ἴσως τὰ πράγματα νὰ ἐξελίσσονταν διαφορετικά. Ὁ πόλεμος θὰ μποροῦσε νὰ τελειώσει, μετὰ τὶς ἧττες τῶν Γερμανῶν στὸ Ἐλ-Ἀλαμέϊν καὶ στὸ Στάλινγκραντ, δηλαδὴ ἀπὸ τὴν ἄνοιξη τοῦ 1943, δύο χρόνια νωρίτερα.

6. Ὁ Σίρερ ἀπορεῖ:

> *«Μὲ ἕναν ὑπνωτισμό, ὁ ὁποῖος δὲν μπορεῖ νὰ ἐξηγηθεῖ - τοὐλάχιστον ἀπὸ ἕναν μὴ Γερμανὸ — ὁ Χίτλερ διετήρησε τὴν ἀφοσίωση καὶ τὴν ἐμπιστοσύνη τοῦ ἀξιόλογου αὐτοῦ λαοῦ μέχρι τέλους».*

Ἡ ἀπορία εἶναι ἄστοχη. «Ἡ ἀφοσίωση καὶ ἡ ἐμπιστοσύνη» τῶν Γερμανῶν πρὸς τὸν Χίτλερ, στὴν τελευταία φάση τοῦ πολέμου, εἶναι ἔργο τῶν Συμμάχων καὶ προσωπικῶς τοῦ Ρ., ἐφευρέτη τῆς «χωρὶς ὅρους παραδόσεως».

στ) Πέρα ἀπὸ τὸ ἔσχατο

«Φέρνουμε τὸ μῖσος μας στὴν Γερμανία». (Σύνθημα τῶν Ρωσικῶν στρατευμάτων κατοχῆς)

1. ❑ **Ἄρνεμ:** Ἕνα τάγμα, τὸ ὁποῖο τὸ ἀποτελοῦσαν ἀποκλειστικῶς ἀνάπηροι καὶ τὸ διοικοῦσε ἕνας ταγματάρχης μ' ἕνα πόδι, ὁ ὁποῖος βάδιζε μὲ δεκανίκια πρόβαλε ἡρωϊκὴ ἀντίσταση στοὺς Συμμάχους.
   ❑ **Ρέσσεν:** Ἕνα τάγμα Ἔς-Ἔς ἀναχαίτισε ὁλόκληρη συμμαχικὴ μεραρχία.
   ❑ **Ἄϊφελ (σύνορα τοῦ Λουξεμβούργου):** Μία θωρακισμένη Ἀμερικανικὴ μεραρχία ὑπεχώρησε, μπροστὰ στὴν ἀντεπίθεση αὐτοσχέδιας μονάδας, ἡ ὁποία συγκροτήθηκε ἀπὸ ἑτερόκλητα στοιχεῖα, μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν στρατάρχη Ροῦνστεντ, ὁ ὁποῖος ἐπετέθη μὲ τὸ πιστόλι στὸ χέρι.

Ὁ Ροῦζβελτ πέτυχε. Οἱ Γερμανοί, ἀφοῦ ἔτσι κι ἀλλοιῶς εἶχαν καταδικασθεῖ ὡς σύνολο σὲ θάνατο, ἀπεφάσισαν νὰ πέσουν στὸ πεδίο τῆς τιμῆς.

2. Ἕνα ἀκόμη στοιχεῖο τοὺς τονώνει σ' αὐτὴν τὴν ἀπόφαση. Στὰ τέλη τοῦ 1944, γιὰ πρώτη φορά, οἱ Ρῶσοι μπαίνουν σὲ γερμανικὸ ἔδαφος, στὴν ἀνατολικὴ Πρωσσία, στὸ Γκουμπῖνεν. Ἀποκρούονται καὶ ὑποχωροῦν πίσω ἀπὸ τὰ σύνορα. Ὅμως, ὅπως γράφει ὁ Ρ. Καρτιέ:

> *«ἡ πρώτη τους εἰσβολὴ συνοδεύτηκε ἀπὸ λεηλασίες καὶ ὠμότητες, ποὺ θὰ δώσουν στοὺς Γερμανοὺς ἕναν ἐπὶ πλέον λόγο, γιὰ νὰ πολεμήσουν ὥς τὸν θάνατο».*

3. Μπαίνοντας στὴν Γερμανία, οἱ Ρῶσοι τοποθετοῦσαν πανὼ καὶ ἐπιγραφὲς ἢ ἔγραφαν στοὺς μισογκρεμισμένους τοίχους:

> *«Δὲν θὰ ξεχάσουμε ποτέ» ἢ*

«Φέρνουμε τὸ μῖσος μας στὴ Γερμανία».

Ἔτσι, οἱ Γερμανοὶ πολεμοῦν, ἀκόμη καὶ μετὰ τὸν θάνατο τοῦ Φύρερ. Πολεμοῦν, διότι οἱ Σύμμαχοι, μὲ ἔμπνευση καὶ ἐπιμονὴ τοῦ Ρούζβελτ, δὲν τοὺς ἔχουν ἀφήσει ἄλλη λύση.

4. **2 Μαΐου 1945**: Ὁ Χίτλερ εἶναι νεκρός. Τὰ ἐρείπια τοῦ Βερολίνου ἔχουν καταληφθεῖ ἀπὸ τοὺς Ρώσους. Ἕνα πλῆθος πολεμιστῶν συγκεντρώνονται στὸ Σαρλότενμπουργκ. Καταματωμένος, μὲ τὸ ἕνα χέρι κρεμασμένο ἀπὸ ἐπίδεσμο, ὁ στρατηγὸς **Μοῦμμερτ**, διοικητὴς τῆς μεραρχίας Μύνχενμπεργκ, σχηματίζει μία φάλαγγα καὶ ὁρμᾶ ἐναντίον τῆς γέφυρας τοῦ Σπαντάου. Μπροστὰ οἱ στρατιῶτες, οἱ ὁποῖοι προέρχονται ἀπὸ ὅλους τοὺς σχηματισμοὺς τῆς Βέρμαχτ, πίσω οἱ ἄμαχοι μὲ τὰ παιδιὰ στὴν ἀγκαλιά, περνοῦν τὴν γέφυρα κάτω ἀπὸ τὰ πυρὰ τοῦ ρωσικοῦ πυροβολικοῦ. Προχωροῦν πολεμῶντας. Τὴν ἑπομένη, ὁ Μοῦμμερτ σκοτώνεται. Ἡ φάλαγγά του προχωρεῖ. Φθάνει στὴν πόλη Νταίμπεριτζ. Ἀεροπλάνα καὶ ἅρματα τοὺς ἀποδεκατίζουν. Προχωροῦν. Τελικῶς, ὅσοι ἀπομένουν φθάνουν ὣς τὴν στρατιὰ τοῦ Βένκ καὶ συνενώνονται μ' αὐτήν. Ναί, οἱ Γερμανοὶ πολέμησαν, ἀκόμη πιὸ πέρα καὶ ἀπὸ τὸ «μέχρις ἐσχάτων». Μόνο ποὺ σ' αὐτὸ ἀποφασιστικὴ ὑπῆρξε ἡ συμβολὴ τοῦ Ρούζβελτ.

«Ἡ αὐτοκτονία ἔθεσε τέλος στὴν προσπάθεια τοῦ Χίτλερ. Μόνος του τὴν εἶχε ἐνσαρκώσει καὶ μόνος του τὴν τερμάτισε. Γιὰ νὰ μὴν ἁλυσοδεθεῖ, ὁ Προμηθέας ἔπεσε στὸ βάραθρο!... Ἡ Γερμανία, γοητευμένη ὣς τὰ κατάβαθα τῆς ψυχῆς της, ἀκολούθησε μὲ μιὰ πνοή, τὸν Φύρερ της. Ὣς τὸ τέλος τὸν ὑπάκουε, ὑπηρετῶντας τον μὲ θυσίες, τὶς ὁποῖες κανεὶς ἄλλος λαός, ποτέ, δὲν εἶχε προσφέρει σὲ κανέναν ἀρχηγό... Ἡ προσπάθεια τοῦ Χίτλερ ὑπῆρξε ὑπεράνθρωπη καὶ ἀπάνθρωπη... Γιὰ χάρη τοῦ σκοτεινοῦ μεγαλείου τοῦ ἀγῶνα του καὶ τῆς μνήμης του εἶχε διαλέξει ποτὲ νὰ μὴν διστάσει, νὰ μὴν συμβιβασθεῖ, ἢ νὰ ὀπισθοχωρήσει. Ὁ Τι-

τᾶνας, ποὺ προσπαθεῖ νὰ σηκώσει τὸν κόσμο, δὲν ἐπιτρέπεται νὰ λυγίσει, οὔτε νὰ μαλακώσει. Ὅταν ὅμως ἡττηθεῖ καὶ συντριβεῖ, ἴσως ξαναγίνει ἄνθρωπος γιὰ ἕνα λεπτό, γιὰ ἕνα δάκρυ κρυφό, τὴν στιγμὴ ποὺ εἶναι πιὰ ὅλα χαμένα» (Charles de Gaulle, *«Memoires de Guerre»*, vol. III, Le salut, 1944-46, Paris, Plon, 1959, σ. 173-175).

ΜΕΡΟΣ ΙΓ΄

ΘΡΙΑΜΒΟΣ ΚΑΙ ΘΑΝΑΤΟΣ

(1944-45)

«Τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ πολέμου εἶναι ἀρκετό, για να μαρτυρήσει τὸ μέγεθος τῶν ἀρετῶν τοῦ Προέδρου» (Τζόζεφ Ἄλσοπ, *«Φ. Ντ. Ρούζβελτ. Μνήμη Ἑκατονταετίας»*)

I

Ἡ Pax Americana ἀνατέλλει

«Πίστευα πάντα πῶς αὐτὴ ἡ εὐλογημένη χώρα ἐπιλέχθηκε εἰδικά, πῶς ἕνα θεῖο σχέδιο τοποθέτησε αὐτὴν τὴν μεγάλη ἤπειρο ἐδῶ, ἀνάμεσα στοὺς ὠκεανούς, γιὰ νὰ μποροῦν νὰ τὴν βροῦν ἄνθρωποι ἀπ' ὅλο τὸν κόσμο, οἱ ὁποῖοι ἔχουν μιὰ ξεχωριστὴ ἀγάπη γιὰ τὴν πίστη καὶ τὴν ἐλευθερία». (Ρ. Ρῆγκαν, Λόγος στὴν *«Ἐθνικὴ Ἕνωση Εὐαγγελιστῶν»* - 1982)

Τὸ πεδίο εἶναι ἐλεύθερο

«Ἄρχισε μία νέα περίοδος στὴν ἱστορία τοῦ κόσμου καὶ πρέπει νὰ προσαρμοσθεῖτε». (Φρ. Ντ. Ροῦζβελτ πρὸς Τσῶρτσιλ, στὸν δρόμο πρὸς τὴν Γιάλτα)

Εὐρώπη: Σωρὸς ἐρειπίων. Πόλεις χαλάσματα. Βιομηχανίες κατεστραμμένες. Λαοὶ ἐξουθενωμένοι. Νέα γενιὰ ἀποδεκατισμένη. Ἠθικὸ καταρρακωμένο. Ἡ ἤπειρος, νοῦς καὶ καρδιὰ τῆς ἀνθρωπότητας, σὲ κῶμα. Ἡ ἐπιβίωσή της ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν ἐλεημοσύνη τῶν ΗΠΑ.

2. **Παλαιὲς Εὐρωπαϊκὲς Δυνάμεις:**

- Ἡ Μ. Βρεταννία μετετράπη σὲ δορυφόρο τῶν ΗΠΑ.
- Ἡ Γαλλία εἶναι βαρύτατα τραυματισμένη.
- Οἱ μικρότερες ἐξουδετερώθηκαν. Βέλγιο καὶ Ὁλλανδία δὲν ὑπολογίζονται πλέον. Ἡ Πορτογαλία ὑπετάχθη. Ἡ Ἱσπανία ἀπομονώθηκε. Ἡ ἀνατολικὴ Εὐρώπη στενάζει κάτω ἀπὸ ρωσικὴ κατοχή.

3. **Νέες Εὐρωπαϊκὲς Δυνάμεις**: Αὐτὲς ποὺ θὰ ἀνανέωναν τὴν ἰσχὺ τῆς ἠπείρου ἐκμηδενίστηκαν.

- Ἡ Γερμανία σὲ σπασμοὺς θανάτου.
- Ἡ Ἰταλία ἔχασε τὶς ἀποικίες της, ρημάχτηκε, παραπαίει πολιτικῶς καὶ πολιτειακῶς, κινδυνεύει νὰ ἀκρωτηριασθεῖ.

4. **Ρωσία**: Δὲν θ' ἀπειλήσει τὴν Pax Americana. Κατεστραμμένη, ματωμένη, πειναλέα, βαρβαρική. Ἀλλὰ καὶ πάνοπλη, νικήτρια, μὲ τὶς τρομερὲς στρατιές της στὴν καρδιὰ τῆς Εὐρώπης, κυριαρχεῖ ἤδη στὸ ἀνατολικὸ τμῆμα της καὶ ἀπειλεῖ τὸ ὑπόλοιπο. Μόνη λύση γιὰ τὸ τελευταῖο: ἡ «προστασία» τῶν ΗΠΑ.

5. **Εὐρωπαϊκὲς Αὐτοκρατορίες**: Τερμάτισαν τὸν βίο τους. Αἰφνιδίως καὶ ἀδόξως. Καταλύθηκαν, ἢ καταλύονται. Ἡ «αὐτοδιάθεση» σκότωσε τὴν εὐρωπαϊκὴ ἡγεμονία στὴν ὑδρόγειο. Καὶ αὐτὴ μετετράπη σὲ πεδίο ἐλεύθερο γιὰ τὸν Ἀμερικανικὸ Αὐτοκρατορισμό.

6. **Ἰαπωνία**: Τὸ μοιραῖο τέλος της εἶναι ἀναπόφευκτο. Οἱ πόλεις της ἰσοπεδώνονται. Ἡ ἀεροπορία καὶ τὸ ναυτικό της ὑπέκυψαν. Πόσο θ' ἀντέξει; Οἱ πύλες τῆς Ἀσίας ἀνοίγονται γιὰ τὶς ΗΠΑ.

7. **Ἀτομικὴ βόμβα**: Τὸ ὑπερόπλο σύντομα θὰ εἶναι ἕτοιμο. Στὴν πραγματικότητα δὲν χρειάζεται πλέον. Ὅμως, θὰ χρησιμοποιηθεῖ. Διότι ἡ ἀμερικανικὴ παντοδυναμία ἀναζητεῖ τὸ σύμβολό της. Καὶ θὰ τὸ ἔχει.

8. **Παγκόσμια Τάξη**: Ἡ μορφὴ της ὁρίστηκε ἀπὸ τὸν **Ρούζβελτ**. Ἤδη, ἕνα δίκτυο διεθνῶν ὀργανισμῶν στήνεται γιὰ τὴν διαφύλαξη καὶ λειτουργία της. Ἕνα δίκτυο, τὸ ὁποῖο θὰ διασφαλίζει καὶ θὰ ἀναπαράγει τὴν ἀμερικανικὴ κυριαρχία.

9. **Τίμημα**: Τὰ παραπάνω εἶναι ἐπιτεύγματα τοῦ Ρούζβελτ. Εἶναι οἱ καρποὶ τῆς «ἄνευ ὅρων παραδόσεως», τοῦ ὁλικοῦ πολέμου, τῆς ὑπερβοηθείας πρὸς τὴν ΕΣΣΔ, τῆς ὑπονομεύσεως τῆς Βρεταννίας, τῶν ἀντιαποικιοκρατικῶν διακηρύξεων, τῆς ἐγκαταλείψεως τῆς ἀνατολικῆς Εὐρώπης, τοῦ πολλαπλασιασμοῦ τῆς ἀμερικανι-

κῆς ἰσχύος. Τὸ τίμημα, τὸ ὁποῖο κατέβαλαν οἱ ΗΠΑ εἶναι «ἀσήμαντο» σὲ ἀνθρώπινες ζωές. Ὅσο γιὰ ὑλικὲς καταστροφές, οἱ ΗΠΑ ὄχι μόνον δὲν ὑπέστησαν ἀλλὰ καὶ ἀνέπτυξαν σὲ πρωτοφανῆ ἐπίπεδα τὴν οἰκονομία, τὴν τεχνολογία, τὴν ἐπιστήμη καὶ τὸ βιοτικό τους ἐπίπεδο.

10. **Ἐπίλογος**: Ἀπομένουν κάποιες λεπτομέρειες, γιὰ τὴν ὁλοκλήρωση τοῦ θριάμβου: Ἡ συμπλήρωση τῆς συντριβῆς τῆς Γερμανίας καὶ ὁ τεμαχισμὸς τοῦ πτώματός της, ἡ σταθεροποίηση τῆς ρωσικῆς ἐγκαταστάσεως στὸ κέντρο τῆς Εὐρώπης, ἡ χαριστικὴ βολὴ στὴν Ἰαπωνία. Ὁ Ροῦζβελτ θὰ φροντίσει καὶ γι' αὐτά...

> *Μὲ τὴν ἀνατολὴ τοῦ 1945, ὁ Ροῦζβελτ εἶναι παραπάνω ἀπὸ νικητής. Εἶναι Κοσμοκράτωρ.*

β) Οὐαὶ τοῖς ἡττημένοις

«Εἶμαι βέβαιος τοὐλάχιστον γιὰ ἕνα πρᾶγμα: ὁ Στάλιν δὲν εἶναι ἰμπεριαλιστής». **(Φ. Ντ. Ροῦζβελτ, δήλωσή του, καθὼς ὁδεύει πρὸς τὴν Γιάλτα)**

Μὲ τὴν ἐφαρμογὴ τῶν ρουζβελτιανῶν ἀρχῶν, μετὰ τὴν ἧττα τους, ἡ Γερμανία, ἡ Ἰαπωνία καὶ οἱ σύμμαχοί τους δὲν ἦσαν ἁπλῶς νικημένοι. Ἔπαψαν νὰ ἔχουν ὁποιαδήποτε ὑπόσταση: πολιτική, κρατική, νομική. Μετεβλήθησαν σὲ «πράγματα», ἔγιναν «ἀντικείμενα», λάφυρα αἱμόφυρτα «σκάλπ» (= τὸ τριχωτὸ δέρμα τῆς κεφαλῆς, τὸ ὁποῖο ἀφαιροῦσαν οἱ Ἐρυθρόδερμοι ἀπὸ τὰ θύματά τους, στὰ χέρια τῶν νικητῶν).

2. Κατακτῶντας τὴν Γερμανία, οἱ νικητές:

- Καταργοῦν ὁλοκληρωτικῶς τὴν ἐθνικὴ κυριαρχία τῶν Γερμανῶν.
- Δὲν ἐπιτρέπουν νὰ ὑπάρχει κανενὸς εἴδους γερμανικὸ κράτος.
- Ἀκυρώνουν ὅλως τοὺς νόμους. Δὲν ὑφίσταται γερμανικὴ ἔννομη τάξη.

Ἐκστασιασμένος μπροστὰ στὸ συμβολικὸ Χριστουγεννιάτικο δῶρο τοῦ Μάρσαλ: τὴν Ὑδρόγειο (Δεκ. 1942).

Ἡ Γερμανία δὲν εἶναι χώρα —εἶναι λεία τῶν κατακτητῶν της. Ὡς ἀπόδειξη: Συλλαμβάνουν καὶ ταπεινώνουν τὰ μέλη της κυβερνήσεως Ντaίνιτς, ἡ ὁποία ὑπέγραψε τὴν «ἄνευ ὅρων παράδοση».

3. Ἡ συμπεριφορὰ αὐτὴ δὲν ἔχει ἱστορικὸ προηγούμενο. Ἀκόμη καὶ ὁ Χίτλερ, στὶς χῶρες ποὺ κατακτοῦσε διόριζε κάποιες τοπικὲς κυβερνήσεις, διατηροῦσε τοπικὲς ἀρχές, ἐπέτρεπε κάποιαν ὑπόσταση στοὺς κατακτημένους.

4. Οἱ νικητές:

- ❑ Ἀκρωτηρίασαν τὴν Γερμανία μὲ ἀποσπάσεις ἐκτεταμένων πατρογονικῶν ἐδαφῶν της, ὅπου ζοῦσαν μόνον Γερμανοί, τὰ ὁποῖα προσαρτήθηκαν στὴν Ρωσία καὶ στὴν Πολωνία.
- ❑ Ἀπὸ τὰ ἐδάφη αὐτὰ ἔδιωξαν μὲ τὴν βία 15,5 ἑκ. ἀνθρώπους, ἀπὸ τοὺς ὁποίους 2,5 ἑκ. ἐξοντώθηκαν καὶ 13 ἑκ. προσφυγοποιήθηκαν.
- ❑ Ὅ,τι ἀπέμεινε ἀπὸ τὴν Γερμανία τὸ ἔκοψαν σὲ τέσσερα κομμάτια (=ζῶνες κατοχῆς).
- ❑ Τὸ ἴδιο ἔκαναν καὶ μὲ τὴν πρωτεύουσά της. Τὴν τετραμέλισαν.

5. Ὁ Γερμανικὸς λαὸς ὑπεβλήθη σὲ «πλύση ἐγκεφάλου», **τὴν μαζικώτερη τῆς Ἱστορίας**, ὥστε:

- ❑ Ν' ἀποκτήσει πλέγμα ἐνοχῆς καὶ κατωτερότητας.
- ❑ Νὰ λησμονήσει τὴν Ἱστορία του.
- ❑ Νὰ διακόψει τὴν ἱστορική του συνέχεια.
- ❑ Ν' ἀποκηρύξει τὸν ἑαυτό του.

Οἱ Γερμανοὶ ἔπρεπε:

- ❑ Νὰ μάθουν ὅτι εἶναι συλλογικῶς ἔνοχοι ἀπέναντι στὴν ἀνθρωπότητα.
- ❑ Νὰ παραδεχθοῦν ὅτι οἱ ἐθνικοὶ ἥρωές τους ἦσαν ἄθλιοι κακοῦργοι.
- ❑ Νὰ πεισθοῦν ὅτι οἱ ἡγέτες, τοὺς ὁποίους λάτρεψαν καὶ ἀκο-

λούθησαν, ἦσαν εἰδεχθεῖς ἐγκληματίες.

- Νὰ πιστέψουν ὅτι οἱ νεκροί τους, οἱ ὁποῖοι ἔπεσαν γιὰ τὴν πατρίδα τους, στάθηκαν μάστιγες τῆς ἀνθρωπότητας.
- Νὰ μισήσουν τοὺς ἑαυτούς τους.
- Νὰ ἀποβάλουν τὴν **«συλλογική τους ταυτότητα».**
- Νὰ γίνουν λαὸς ἀμνησιακός, δίχως παρελθόν.

Στὸν βαθμό, στὸν ὁποῖο αὐτοὶ οἱ στόχοι ἐπετεύχθησαν, οἱ σύγχρονοι Γερμανοὶ εἶναι δημιούργημα τοῦ Ρούζβελτ.

6. Δείγματα ὑποκρισίας:

- Στὴν Τεχεράνη ἐλήφθη ἡ ἀπόφαση γιὰ ἀκρωτηριασμὸ τῆς Γερμανίας.
- Στὴν Γιάλτα, ἀπεφασίσθη ὁ διαμελισμός της.

Ὅμως οἱ ἀποφάσεις αὐτὲς κρατοῦνται μυστικές. Δὲν ἀνακοινώνονται στοὺς Γερμανούς, παρὰ **μετὰ** τὴν «ἄνευ ὅρων παράδοσή» τους!

7. Ἡ παραπάνω μεταχείριση τῆς Γερμανίας καὶ τῆς Ἰαπωνίας ἐπέφερε ἄρδην τὴν ἀνατροπὴ τῆς διεθνοῦς ἰσορροπίας, ἡ ὁποία προεκάλεσε τὰ τρομακτικὰ φαινόμενα καὶ προβλήματα τοῦ Μεταπολέμου:

- Τὴν ἐπέκταση τῆς ΕΣΣΔ.
- Τὴν δορυφοροποίηση τῆς ἀνατολικῆς Εὐρώπης.
- Τὴν κομμουνιστικοποίηση τῆς Κίνας.
- Τὸν ψυχρὸ πόλεμο.
- Τοὺς πολέμους τῆς Κορέας καὶ τοῦ Βιετνάμ.

Ὁ κόσμος πλήρωσε γιὰ τὸν θρίαμβο τοῦ Ρούζβελτ.

8. **Γερμανία** καὶ **Ἰαπωνία** δὲν ἦσαν οἱ μόνοι ἡττημένοι. Ἡττημένοι ἦσαν ὅλοι οἱ Εὐρωπαῖοι.

- Ἡ Μ. Βρεταννία, ἡ ὁποία εἶχε κηρύξει τὴν Αὐτοκρατορία της σὲ ἀναγκαστικὴ διάλυση, λόγῳ πτωχεύσεως.
- Ἡ Γαλλία, ἡ ὁποία ἔβλεπε ν' ἀρχίζει ἡ διάλυση τῆς δικῆς

της Αὐτοκρατορίας, τὴν ὁποία ὁ Χίτλερ σεβάστηκε.

- Ἡ Ἰταλία, ἡ ὁποία ἔχανε ὅλες τὶς ἀποικίες καὶ κατακτήσεις της, ἀλλὰ καὶ τμῆμα τοῦ μητροπολιτικοῦ ἐδάφους της (Ἰστρία).
- Ἡ Ὁλλανδία, ἡ ὁποία ἔχανε τὶς «Ἰνδίες» της (Ἰνδονησία).
- Ἡ Φινλανδία, ἡ Πολωνία, ἡ Τσεχοσλοβακία, ἡ Ρουμανία, ποὺ ἔχαναν τμήματα τοῦ ἐθνικοῦ τους χώρου.
- Ἡ Πολωνία, ἡ ὁποία «ἀποζημιωνόταν» γιὰ τὰ ἐδάφη της ποὺ ἅρπαζε ἡ Ρωσία μὲ ξένα ἐδάφη (γερμανικά), ὥστε νὰ βρίσκεται σὲ διαρκῆ ἀνασφάλεια καὶ ἐχθρότητα πρὸς τὴν Γερμανία.
- Ἡ Οὐγγαρία, ἡ ὁποία ἔχανε ὅλα τὰ πρόσφατα ἀπελευθερωμένα ἐδάφη της.
- Ἡ Ἐσθονία, ἡ Λεττονία, ἡ Λιθουανία, οἱ ὁποῖες μετετρέποντο σὲ ρωσικὲς ἀποικίες.
- Ἡ Πορτογαλία, ἡ ὁποία ἀναγκάσθηκε νὰ δεχθεῖ τὴν ἐγκατάσταση τῶν Ἀμερικανῶν στὶς Ἀζόρες.
- Ἡ Δανία, ἡ ὁποία ἔχανε τὴν Ἰσλανδία.
- Τὸ Βέλγιο, ἡ ὁποία ἔβλεπε νὰ ἀνοίγεται ὁ δρόμος γιὰ τὴν ἐκδίωξή του ἀπὸ τὸ Κογκό.
- Ἡ Ἱσπανία, ἡ ὁποία ἀπομονωνόταν ὡς «φασιστική» (ἐνῶ ἡ... «δημοκρατικὴ» ΕΣΣΔ...)

γ) Οἱ «δίκες»

«Τὸ "ἔγκλημα" τῶν κατηγορουμένων στὴν δίκη τῆς Νυρεμβέργης προέκυψε μὲ νόμο post facto (μετὰ τὴν πράξη)! Αὐτὸ σημαίνει ὅτι «στὴν θέση ἑνὸς θέματος ἀρχῆς, χρησιμοποιήσαμε τὴν δύναμη καὶ τὴν ἰσχύ μας ὡς νικητές» (Οὐίλλιαμ Ντάγκλας μέλος τοῦ Ἀνωτάτου Δικαστηρίου τῶν ΗΠΑ — 1946)

Βασικὸ ρόλο στὴν ἐπιχείρηση «ἀποναζικοποιήσεως» ἔπαιξαν οἱ δίκες τῶν «ἐγκληματιῶν πολέμου». Πρόκειται γιὰ ἄλλη μία ἔμπνευση τοῦ Ροῦζβελτ, ὁ ὁποῖος:

- Ἑτοίμαζε τὶς ἀτομικὲς βόμβες του.

- Εἰσέβαλλε σὲ ξένα ἐδάφη (Γροινλανδία, Ἰσλανδία, Ἀζόρες, Β. Ἀφρική).
- Ἰσοπέδωνε μεθοδικὰ τὴν Εὐρώπη.
- Ἐφήρμοζε παράνομους ἀποκλεισμοὺς σὲ βάρος οὐδετέρων χωρῶν (Ἑλβετία).
- Διέταξε νὰ βυθίζονται τὰ πλοῖα, χωρὶς τὴν τήρηση τῶν διεθνῶν νομίμων.
- Μοίραζε ξένες χῶρες ἢ ἐδάφη τους.
- Καὶ ταυτόχρονα, ὡς Μέγας Ἀθῶος, ἐπαγγελλόταν τὴν «τιμωρία» τῶν ἐχθρῶν του γιὰ τὰ «ἐγκλήματά» τους.

1. **1η Νοεμβρίου 1943**: Μὲ τὴν «**διακήρυξη τῆς Μόσχας**», οἱ Τρεῖς Σύμμαχοι ἀνακοινώνουν:

> *«Οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ οἱ ἄνδρες τῶν στρατευμάτων (τοῦ Ἄξονος), καθὼς καὶ τὰ μέλη τοῦ ναζιστικοῦ κόμματος θὰ λογοδοτήσουν γιὰ τὶς ὠμότητες... Ὅσοι διέπραξαν τὰ ἐγκλήματά τους σὲ ἀκαθόριστη γεωγραφικὴ περιοχὴ (δηλαδὴ οἱ πολιτικοὶ καὶ στρατιωτικοὶ ἡγέτες), θὰ θεωρηθοῦν ὡς μεγάλοι ἐγκληματίες πολέμου»*[231]

Ἔτσι, ὑποδεικνύεται ὄχι μόνον στοὺς πάσης φύσεως ἡγέτες, ἀλλὰ καὶ στὰ ἁπλᾶ μέλη του ἐθνικοσοσιαλιστικοῦ κόμματος (= ἀρκετὰ ἑκατομμύρια) καθὼς καὶ στοὺς ἀξιωματικούς, ἀκόμη καὶ στοὺς ἁπλοῦς στρατιῶτες τοῦ ἐχθροῦ, ὅτι δὲν ἔχουν ἄλλη ἐπιλογὴ ἀπὸ τὸ νὰ πολεμήσουν ὥς τὸ τέλος.

2. Φυσικά, «ἐγκλήματα» θεωροῦνται οἱ ὠμότητες (ἀλλὰ καὶ πολιτικὲς πράξεις, ὅπως ἡ κήρυξη πολέμου), οἱ ὁποῖες διεπράχθησαν μόνον ἀπὸ τὸν ἐχθρό. Οἱ «συμμαχικὲς» παρόμοιες πράξεις δὲν

---

231. Βλέπε περισσότερα στὸ βιβλίο μου *«Τὰ Κατεστημένα: Δημοκρατία - Ὁλοκληρωτισμός»*, Μέρος Α', Τὰ τέσσερα ψεύδη, κεφ. Α', Τὸ ψεῦδος τῆς Ἰσότητας, ὑποκεφ. στ. *«Ἡ Ἰσότητα μπροστὰ στοὺς νόμους»*, ἐκδ. Σμυρνιωτάκη, 1988.

συνιστοῦν ἐγκλήματα — εἶναι πράξεις ἀγῶνα γιὰ τὴν ἐλευθερία. Τέτοιες εἶναι λ.χ. ἡ πυρπόληση τῆς Δρέσδης, ἀκόμη καὶ ἡ σφαγὴ τοῦ Κατύν.

3. **Ἀπρίλιος 1945**: Ὁ Ροῦζβελτ πεθαίνει. Ὅμως, ἡ ἰδέα του γιὰ «τιμωρία τῶν ἐγκληματιῶν κατὰ τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἀνθρωπότητας» ζῆ. Καὶ συνεχίζει τὸν δρόμο της.

8 Αὐγούστου 1946: Ἐπικυρώνεται τὸ καταστατικὸ τοῦ «Διεθνοῦς Στρατιωτικοῦ Δικαστηρίου», τὸ ὁποῖο θὰ δικάσει ὅσους ἀπὸ τοὺς ἡττημένους χαρακτηρισθοῦν ἀπὸ τοὺς νικητὲς «μεγάλοι ἐγκληματίες πολέμου». Κατὰ τὸ ἄρθρο 6 τοῦ καταστατικοῦ, θεσπίζονται οἱ ἀκόλουθες κατηγορίες ἐγκλημάτων:

- Ἔγκλημα συνωμοσίας ἐναντίον τῆς εἰρήνης.
- Ἔγκλημα πολέμου.
- Καὶ τὸ νέο ἀδίκημα, τὸ ὁποῖο γιὰ πρώτη φορὰ διατυπώνεται στὴ δίκη τῆς Νυρεμβέργης: τὸ ἔγκλημα κατὰ τῆς ἀνθρωπότητας.

Οἱ δικαστὲς καὶ οἱ ἀναπληρωτές τους ἐκπροσωποῦν τὶς τέσσερις συμμαχικὲς κυβερνήσεις (Γαλλία, Ἀγγλία, Ἡνωμένες Πολιτεῖες, Σοβιετικὴ Ἕνωση) καὶ ἐνεργοῦν «πρὸς τὸ συμφέρον τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν». Δηλαδή, οἱ νικητὲς «δικάζουν» τοὺς ἡττημένους.

4. **20 Νοεμβρίου 1945: Νυρεμβέργη**. Ἀρχίζει ἡ κυριώτερη ἀπὸ τὶς δίκες: τῶν «μεγάλων ἐγκληματιῶν πολέμου». Ἐπελέγησαν, ὥστε νὰ ἀντιπροσωπεύεται ὁλόκληρη ἡ Γερμανία: Ἡγέτες τοῦ ἐθνικοσοσιαλιστικοῦ κόμματος, στελέχη τοῦ καθεστῶτος του, οἰκονομικοὶ παράγοντες, διπλωμάτες, στρατιωτικοί. Δικάζονται ἐπίσης καὶ οἱ... ὀργανώσεις (!), ὅπως τὰ Ἒς-Ἒς καὶ ἡ Γκεστάπο.

1η Ὀκτωβρίου 1946: Ἐτυμηγορία. Δέκα εἰς θάνατον. Ἑπτὰ σὲ ἰσόβια. Τρεῖς ἀθωώσεις (Σάχτ, Πάπεν, Φρίτσε). Ἄλλες μικρότερες ποινές.

16η Ὀκτωβρίου 1946: Ἐκτέλεση τῶν καταδίκων.

5. Ἡ «τιμωρία» τῶν ἡττημένων ἡγετῶν εἶναι **παράνομη**. Διότι

βασίζεται ὄχι σὲ προϋπάρχοντα νόμο, ἀλλὰ στὴν θέληση τῶν νικητῶν. Ἀξίζει νὰ σημειωθεῖ ὅτι: Ὁ Ναπολέων Α′ οὔτε κατηγορήθηκε οὔτε δικάσθηκε γιὰ τοὺς πολέμους του ἐναντίον ὅλων τῶν Εὐρωπαϊκῶν κρατῶν. Τὸ 1871, ὁ Βίσμαρκ ἀπέρριψε πρόταση γιὰ παραπομπὴ τοῦ Ναπολέοντα Γ′ σὲ δίκη, μὲ κατηγορία ὅτι ἐπετέθη κατὰ τῆς Πρωσσίας, λέγοντας:

> *«Δὲν εἶναι ἐπιτρεπτὸ ὁ νικητὴς νὰ κρίνει τὸν ἡττημένο, κρατῶντας ἕναν κώδικα ἠθικῆς στὸ χέρι του».*

Ὅμως, ὁ Ρούζβελτ δὲν εἶχε τὶς ἠθικὲς ἀντιλήψεις ἑνὸς Βίσμαρκ.

6. ❑ **1946**: Ὁ **Οὐίλλιαμ Ντάγκλας**, μέλος τοῦ Ἀνωτάτου Δικαστηρίου τῶν ΗΠΑ καταδικάζει τὴν Δίκη τῆς Νυρεμβέργης, διότι διεξήχθη μὲ νόμο, ὁ ὁποῖος θεσπίστηκε ΜΕΤΑ ἀπὸ τὴν τέλεση τῶν πράξεων, οἱ ὁποῖες μ' αὐτὸν χαρακτηρίσθηκαν ἐγκληματικές.
   ❑ **1948**: Τὴν ἴδια ἄποψη ὑποστηρίζει ὁ γερουσιαστὴς **Ρόμπερτ Τάφτ** (γιὸς τοῦ Οὐίλλιαμ Τάφτ, προέδρου τῶν ΗΠΑ ἀπὸ τὸ 1908 ὥς τὸ 1911). Ἀποτέλεσμα: χάνει τὸ χρῖσμα τῶν ρεπουμπλικανῶν γιὰ τὶς προεδρικὲς ἐκλογὲς τοῦ 1948!
   ❑ Πολλὰ χρόνια ἀργότερα, ὁ **Τζὼν Κέννεντυ**, στὸ ἔργο του *«Ἡ Σκιαγραφία τῶν Γενναίων»*, τὸν ἐπαίνεσε γιὰ τὴν πράξη του, ἀλλὰ φυσικὰ αὐτὸ δὲν διορθώνει τίποτα.

Ἡ ἄλλη γενοκτονία

Ο Καναδὸς δημοσιογράφος James Bacque[232] ἀπεκάλυψε ὅτι οἱ Ἀμερικανοὶ καὶ οἱ Γάλλοι, σὲ ἀντίθεση πρὸς τοὺς Βρεταννούς, οἱ ὁποῖοι φέρθηκαν ἄψογα, διέπραξαν γενοκτονία σὲ βάρος τῶν Γερμανῶν στρατιωτικῶν, οἱ ὁποῖοι παραδίδονταν σ' αὐτοὺς κατὰ τὴν ὕστατη φάση τῆς πτώσεως τοῦ Γ′ Ράϊχ. Τὸν

232. *«Other Losses»*, ἐκδ. Macdonald, 1990.

Ἀπρίλιο-Μάϊο τοῦ 1945, οἱ Γερμανοὶ στρατιῶτες ἔσπευδαν νὰ παραδοθοῦν στοὺς Δυτικούς, γιὰ νὰ ἀποφύγουν τὴν αἰχμαλωσία τους ἀπὸ τοὺς Ρώσους, οἱ ὁποῖοι ἦταν γνωστὸ ὅτι ἐξόντωναν τοὺς αἰχμαλώτους.

Οἱ παραδιδόμενοι κλείνονταν σὲ στρατόπεδα, ὅπου δὲν λειτουργοῦσαν ἐπισιτιστικὲς καὶ ὑγειονομικὲς ὑπηρεσίες. Στὰ ἀμερικανικὰ στρατόπεδα τοῦ Ράϊνμπεργκ, τοῦ Μπάντ Κώϋζαχ κ.λπ. ἀνακαλύφθηκαν... ὁμαδικοὶ τάφοι Γερμανῶν αἰχμαλώτων! Ὁ Bacque ὑποστηρίζει ὅτι οἱ νεκροί, οἱ ὁποῖοι οὐσιαστικῶς «δολοφονήθηκαν» μὲ τὴν πεῖνα, τὸν τῦφο καὶ ἄλλες ἐπιδημίες, ἀνῆλθαν σὲ 750.000. Ἄλλοι ἀντιτείνουν ὅτι ὁ ἀριθμὸς εἶναι ὑπερβολικός. Συμφωνῶ μὲ τοὺς τελευταίους. Ὅμως, τὸ γεγονὸς παραμένει: Δεκάδες χιλιάδες ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι παραδόθηκαν, κλείστηκαν σὲ στρατόπεδα, ὅπου ἀφέθηκαν νὰ πεθάνουν. Καὶ αὐτό, ἐνῶ ὁ πόλεμος εἶχε λήξει! Διότι οἱ πολλοὶ πέθαναν μετὰ ἀπὸ τὴν ἄνευ ὅρων παράδοση τῆς Γερμανίας (7 Μαΐου 1945), δηλαδὴ ὅταν δὲν ὑπῆρχε λόγος νὰ κρατοῦνται αἰχμάλωτοι. Αἰτία αὐτῆς τῆς συμπεριφορᾶς ἦταν τὸ τυφλὸ μῖσος ἐναντίον ΟΛΩΝ τῶν Γερμανῶν, χωρὶς διακρίσεις καὶ ἐξαιρέσεις, μὲ τὸ ὁποῖο εἶχε ἐμποτίσει ὁ «ρουζβελτισμὸς» τοὺς Ἀμερικανοὺς καὶ μέρος τῆς κοινῆς γνώμης τῶν «Ἡνωμένων Ἐθνῶν». (Οἱ Γάλλοι ἐκδικοῦνταν γιὰ τὴν ταπείνωσή τους). Αὐτὴ ἡ ἀντίληψη γιὰ ἀπεριόριστη συλλογικὴ εὐθύνη ἑνὸς ἐγκληματικοῦ ἔθνους (= τοῦ γερμανικοῦ) ἐπιβιώνει ἀκόμη καὶ σήμερα. Ἔτσι, ἕνα ἑλληνικὸ περιοδικὸ[233], ἐπικρίνοντας τὸ ἐν λόγῳ βιβλίο ἔγραψε:

> *«... ὁ ὅρος "Γερμανοὶ αἰχμάλωτοι πολέμου" εἶναι στατικὸς καὶ γραφειοκρατικός. Στὴν πραγματικότητα, παραδίδονταν "χιλτερικὰ κτήνη", "διαβολικοὶ δολοφόνοι καὶ βασανιστές"».*

Δηλαδὴ Γερμανὸς = «χιτλερικὸ κτῆνος», Γερμανὸς στρατιώτης

---

233. *«Ἐποπτεία»*, τ. Φεβρ. 1991, σ. 54-55.

= «διαβολικὸς δολοφόνος καὶ βασανιστής». Ἄρα, τὰ μὴ κτήνη, οἱ μὴ δολοφόνοι, οἱ μὴ βασανιστές, ὀφείλουν νὰ τοὺς σκοτώνουν καὶ νὰ τοὺς βασανίζουν.

δ) Ὁ τελευταῖος τῶν Μοϊκανῶν

«Ἄς συμπαραταχθοῦμε... Ἀμερικὴ καὶ Ρωσία δὲν θὰ μπορέσουν ν' ἀντιταχθοῦν... Βρεταννία καὶ Γαλλία θὰ δημιουργήσουν μαζὶ τὴν εἰρήνη». (Ντὲ Γκὼλ πρὸς Τσῶρτσιλ, Νοέμβριος 1944)

> *Μέσα στὴν καθολικὴ κατάρρευση τῆς γηραιᾶς ἠπείρου, ἔχει ἀπομείνει ἕνας Εὐρωπαῖος. Αὐτὸς ἐπιχειρεῖ νὰ ὀρθώσει τὸ ἀνάστημά του. Νὰ περισώσει κάτι ἀπὸ τὸ ναυάγιο. Μόνος του δὲν τὸ μπορεῖ. Ἐπιζητεῖ τὴν συμμαχία τοῦ Τσῶρτσιλ. Αὐτὸς τὴν ἀρνεῖται. Ἡ προσπάθεια ἀποτυγχάνει. Τὸ ὄνομα τοῦ τελευταίου Εὐρωπαίου: Κάρολος Ντὲ Γκώλ.*

1. **12-13 Νοεμβρίου 1944**: Ὁ Τσῶρτσιλ ἐπισκέπτεται τὸ Παρίσι. Γίνεται δεκτὸς ἀπὸ παραληροῦντα πλήθη. Στὶς ἰδιαίτερες συνομιλίες, ποὺ ἔχει μὲ τὸν Ντὲ Γκώλ, ὁ δεύτερος:

i) Ἐπιμένει στὴν ἀνάγκη γαλλικῆς συμμετοχῆς στὴν κατοχὴ τῆς Γερμανίας. Ὁ Τσῶρτσιλ συμφωνεῖ.

ii) Προτείνει κοινὴ στάση στὸ θέμα τῶν ἀμερικανικῶν βάσεων στὸ Ντακάρ, στὴν Σιγκαπούρη κ.λπ. Ἡ ἄποψη τοῦ Ντὲ Γκώλ: οἱ βάσεις αὐτὲς μποροῦν νὰ διατηρηθοῦν, ἀλλὰ κατὰ τέτοιο τρόπο, ὥστε νὰ μὴν καταργεῖται ἡ κυριαρχία τῶν χωρῶν, στὶς ὁποῖες βρίσκονται. Οἱ ΗΠΑ νὰ ἔχουν μόνον **«δικαίωμα χρήσεως»**, ἐνῶ ἡ διοίκηση τῶν βάσεων θὰ εἶναι στὰ χέρια τῶν χωρῶν, στὸ ἔδαφος τῶν ὁποίων λειτουργοῦν. Ὁ Τσῶρτσιλ μισοσυμφωνεῖ.

iii) Ὑποστηρίζει τὴν ἀνάγκη διατηρήσεως τῶν Εὐρωπαϊκῶν Αὐτοκρατοριῶν, καὶ ἰδιαιτέρως τῆς Γαλλικῆς καὶ τῆς Βρεταννικῆς. Ἡ Βρεταννία πρέπει νὰ κρατηθεῖ στὴν Ἰνδία καὶ

ἡ Γαλλία στὴν Ἰνδοκίνα. Ἡ Γαλλία θὰ παραχωρήσει βαθμιαίως ἀνεξαρτησία στὴν Συρία καὶ στὸν Λίβανο, ἀλλὰ ποὺ θὰ ἐξασφαλίζει τὴν ἐκεῖ παρουσία της. Ὁ Τσῶρτσιλ παρατηρεῖ:

«Στὶς ἡμέρες μας, οἱ ἀποικίες δὲν εἶναι πλέον ἐγγύηση εὐτυχίας ἢ σύμβολο ἰσχύος. Γιὰ ἐμᾶς, ἡ Ἰνδία εἶναι πολὺ μεγάλο βάρος. Ὁ σύγχρονος ἐξοπλισμὸς χρησιμεύει περισσότερο ἀπὸ τὶς ὑπερπόντιες ἀποικίες».

Σ' αὐτό, ὁ Ντὲ Γκὼλ ἀνταπαντᾶ:

«Ἔχετε δίκιο. Ὅμως, δὲν πιστεύω ὅτι θὰ ἀνταλλάσσατε τὴν Σιγκαπούρη μὲ σύγχρονο ἐξοπλισμό».

Εἶναι σαφές: Ὁ Τσῶρτσιλ ἤδη συμφιλιώνεται μὲ τὴν προοπτικὴ διαλύσεως τῆς Βρεταννικῆς Αὐτοκρατορίας.

2. Οἱ δύο ἡγέτες συζητοῦν πρόταση τοῦ Τσῶρτσιλ γιὰ γαλλοβρεταννικὴ συμμαχία. Ἄποψη τοῦ Ντὲ Γκώλ: Αὐτὴ θὰ πρέπει νὰ εἶναι ὄχι τυπική, ἀλλὰ οὐσιαστική. Δηλαδὴ νὰ συναφθεῖ μόνον, ἐφ' ὅσον οἱ δύο χῶρες ἀποφασίσουν νὰ ἐνεργοῦν πράγματι ἀπὸ κοινοῦ. Τότε, λέει, αὐτές:

«θὰ ἀσκοῦν ἐξουσία ἀρκετή, γιὰ νὰ ἐμποδίζουν ὁ,τιδήποτε δὲν ἐγκρίνουν».

Καὶ προσθέτει:

«Αὐτὸ θὰ ἔπρεπε νὰ εἶναι το πνεῦμα τῆς συμμαχίας, τὴν ὁποία μᾶς προσφέρετε. Διαφορετικά, γιατί νὰ ὑπογράψουμε μιὰ ἀμφιλεγόμενη συμφωνία;»

3. Ὁ Γάλλος ἡγέτης λέει στοὺς Βρεταννοὺς ὅτι ἡ συμμαχία τους ἔχει νόημα, μόνον ὡς ἀντίβαρο στὴν ἰσχὺ τῶν ΗΠΑ ἀπὸ τὴν μία πλευρὰ καὶ τῆς ΕΣΣΔ ἀπὸ τὴν ἄλλη. Δὲν ἔχει νόημα, ἄν τὴν δοῦν ὡς προέκταση τῆς ἀμερικανικῆς πολιτικῆς. Συνεπῶς: Προϋπόθε-

ση γιὰ ἀληθινὴ συμμαχία εἶναι ἡ ἀπόσπαση τῆς Βρεταννίας ἀπὸ τὴν ἀμερικανικὴ ἐπιρροή.

4. Ποῦ θὰ στοχεύει μία τέτοια συμμαχία; Ὁ Ντὲ Γκὼλ ἀναφέρει:

- ❑ Τὴν εὐρωπαϊκὴ ἰσορροπία.
- ❑ Τὴν ἐγγύηση τῆς εὐρωπαϊκῆς εἰρήνης.
- ❑ Τὴν ἀνεξαρτησία τῶν χωρῶν,

> *«ποὺ βρέχονται ἀπὸ τὸν Βιστούλα ἢ τὸν Δούναβη, καὶ τῶν βαλκανικῶν κρατῶν.*

- ❑ Τὴν συνεργασία μὲ τοὺς ἐκτὸς Εὐρώπης λαούς.

Καὶ προσθέτει:

> *«Ἄς ὑποστηρίξουμε, λοιπόν, μαζὶ αὐτὰ τὰ συμφέροντα. Ἄν ἐσεῖς εἶστε διατεθειμένος νὰ τὸ κάνετε, ἐγὼ εἶμαι ἕτοιμος. Οἱ χῶρες μας θὰ μᾶς ἀκολουθήσουν. Ἡ Ἀμερικὴ καὶ ἡ Ρωσία, βραχυκυκλωμένες στὶς ἀντιθέσεις τους, δὲν θὰ μπορέσουν ν' ἀντιταχθοῦν. Ἐπὶ πλέον, θὰ ἔχουμε τὴν ὑποστήριξη πολλῶν χωρῶν καὶ τῆς παγκόσμιας κοινῆς γνώμης, ἡ ὁποία ἐνστικτωδῶς φοβᾶται τοὺς γίγαντες. Ἡ Βρεταννία καὶ ἡ Γαλλία θὰ δημιουργήσουν μαζὶ τὴν εἰρήνη...»*

Ὁ Τσῶρτσιλ, ὅμως, δὲν τολμᾶ. Ἀπαντᾶ:

> *«Εἶναι καλύτερα νὰ πείθουμε τοὺς ἰσχυροὺς παρὰ νὰ τοὺς ἀντιτασσόμαστε. Αὐτὸ προσπαθῶ νὰ κάνω. Οἱ Ἀμερικανικοὶ ἔχουν ἀνεξάντλητους οἰκονομικοὺς πόρους. Δὲν τοὺς χρησιμοποιοῦν πάντα μὲ τὸν καλύτερο τρόπο. Ἐγὼ προσπαθῶ νὰ τοὺς φωτίσω... Δημιούργησα ἰσχυρὸ προσωπικὸ δεσμὸ μὲ τὸν Ροῦζβελτ. Σκοπεύω νὰ προχωρήσω μαζί του ὥς τὸ τέλος».*

5. Ἔτσι, ὁ Τσῶρτσιλ, ὁ ὁποῖος τὸ 1940, ὅταν κατέρρεε ἡ Γαλλία εἶχε προτείνει τὴν Γαλλοβρεταννικὴ Ἕνωση, ἀπέρριψε τώρα τὴν ἰδέα γιὰ Γαλλοβρεταννικὴ Συμμαχία, ἡ ὁποία θὰ ὀρθωνόταν ἀνά-

μεσα σὲ ΗΠΑ καὶ ΕΣΣΔ. Ἔχει ἀποδεχθεῖ τὸ ρουζβελτιανὸ ὅραμα μιᾶς Βρεταννίας, προσδεδεμένης στὶς ΗΠΑ, μιᾶς δυτικῆς Εὐρώπης, ἡ ὁποία θὰ προχωρεῖ «μαζὶ» μὲ τὶς ΗΠΑ (ποὺ θὰ τὴν ἐλεοῦν καὶ θὰ τὴν φρουροῦν) καὶ μιᾶς ἀνατολικῆς Εὐρώπης, τὴν ὁποία θὰ κατεβρόχθιζε ἡ Ρωσία! Γιὰ τὸ δεύτερο, λέει:

> *«Αὐτὴν τὴν στιγμὴ ἡ Ρωσία εἶναι ἕνα μεγάλο ζῶο, τὸ ὁποῖο γιὰ πολὺ καιρὸ ὑπέφερε ἀπὸ τὴν πεῖνα. Δὲν μποροῦμε νὰ τὴν ἐμποδίσουμε νὰ φάει, κυρίως δεδομένου ὅτι τώρα βρίσκεται ἀνάμεσα στὴ λεία της. Ἀλλὰ πρέπει νὰ τὴν ἐμποδίσουμε νὰ καταβροχθίσει τὰ πάντα... Ἐπὶ πλέον, μετὰ τὸ γεῦμα ἔρχεται ἡ ὥρα τῆς πέψεως καὶ οἱ Ρῶσοι θὰ περάσουν δύσκολες στιγμές».*[234]

Ἂν εἶχε υἱοθετήσει παρόμοια στάση ἔναντι τῆς Γερμανίας, θὰ εἶχε ἀποφευχθεῖ ὁ πόλεμος. Τότε, ὅμως, ἦταν ἀνένδοτος καὶ προτιμοῦσε τὸν πόλεμο ἀπὸ τὸ νὰ ἀφήσει τὴν Γερμανία νὰ «καταβροχθίσει ὄχι ὁλόκληρες χῶρες, ἀλλὰ τὸ (γερμανικὸ) Δάντσιχ!

6. Ὁ Τσῶρτσιλ εἶχε παραδοθεῖ στὸν Ροῦζβελτ. Ἡ διαφορά του ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἡττημένους εἶναι ὅτι ἡ παράδοσή του ἔγινε μὲ κάποιους ὅρους. Ὑπάρχει μία εὐνοϊκώτερη γιὰ τὸν Τσῶρτσιλ ἑρμηνεία τῆς ἀρνητικῆς στάσεώς του στὴν πρόταση τοῦ Ντὲ Γκώλ. Ὅτι ἤθελε ἡ πατρίδα του νὰ παίξει μόνη, ρόλο ἰσορροπιστῆ μεταξὺ ΗΠΑ καὶ ΕΣΣΔ, ἀποκομίζοντας ἔτσι πολλὰ ὀφέλη, ὅπως λ.χ. νὰ ἑδραιώσει τὴν κυριαρχία της στὴν Μεσόγειο, νὰ ὑποκαταστήσει τοὺς Ἰταλοὺς στὴν Λιβύη, τοὺς Γάλλους στὴν Συρία κ.ο.κ. Αὐτὴν τὴν ἑρμηνεία ἔδωσε ὁ Ντὲ Γκὼλ γιὰ τὴν στάση τοῦ Τσῶρτσιλ. Στέκει; Πιστεύω ὅτι ὁ Γάλλος ἔκρινε μὲ τὰ δικά του κριτήρια, σκεπτόμενος τί θὰ ἔκανε αὐτὸς στὴν θέση τοῦ Τσῶρτσιλ. Ὁ τελευταῖος, ὅμως, μᾶλλον εἶχε πλέον συναίσθηση τῆς

---

234. *«Θρίαμβος καὶ Τραγωδία».*

ἀδυναμίας του καὶ κατέθετε τὰ ὅπλα, προσπαθῶντας νὰ σώσει τὰ προσχήματα γιὰ τὴν χώρα του καὶ ἰδίως γιὰ τὸν ἑαυτό του.

7. Ἡ γαλλοβρετανναική συνεργασία, μὲ σκοπὸ τὴν ἀποφυγὴ τοῦ διαμελισμοῦ τῆς Εὐρώπης καὶ τὴν διαφύλαξή της, τόσον ἀπὸ τὴν ἐπικυριαρχία τῶν ΗΠΑ ὅσο καὶ ἀπὸ τὸν ὠμὸ ἐπεκτατισμὸ τῆς Ρωσίας, ματαιώθηκε. Δὲν μποροῦμε νὰ ξέρουμε ἄν τὸ σχέδιο τοῦ Ντὲ Γκὼλ θὰ ἐπετύγχανε. Ὅμως, ἄν τὸ ἐπιχειρούσαμε οἱ Εὐρωπαῖοι, θὰ εἴχαμε τοὐλάχιστον τὴν δυνατότητα ν' ἀπολογηθοῦμε στὴν Ἱστορία, λέγοντας ὅτι προσπαθήσαμε...

11

Οἱ Ρῶσοι στὸ Βερολῖνο

«Δέχομαι ὅτι ἕνας πόλεμος πρέπει νὰ διευθύνεται, μὲ βάση πολιτικοὺς ἀντικειμενικοὺς σκοπούς». (Ντ. Ἀϊζενχάουερ πρὸς Τσῶρτσιλ, Ἀπρίλιος 1945)

α) Ἄλτ στὴ νίκη

«Ὁ Ἀϊζενχάουερ μποροῦσε νὰ καταλάβει τὸ Βερολῖνο, πρὶν ἀπὸ τοὺς Ρώσους». (Ἐκτίμηση τῶν Βρεταννῶν)

Αὔγουστος 1944: Τὸ Παρίσι ἔπεσε. Οἱ Ἀμερικανοάγγλοι τώρα προχωροῦν ἀκάθεκτοι πρὸς τὴν Ἀμβέρσα, τὸ Σάαρ καὶ τὸ Ρούρ. Ἡ γερμανικὴ ἄμυνα δείχνει νὰ κάμπτεται. Ὅλοι περιμένουν τὴν ἄφιξη τῶν Ἀγγλοαμερικανῶν στὸ Βερολῖνο καὶ τὸν τερματισμὸ τοῦ πολέμου, πρίν, ἢ τὸ πολὺ ὥς τὰ Χριστούγεννα.

2. **Σεπτέμβριος 1944**: Ὁ Ἀϊζενχάουερ, ἀναλαμβάνει αὐτοπροσώπως τὴν διοίκηση τῶν στρατευμάτων ξηρᾶς. Ἐξήγηση: Θέλει νὰ διευθύνει ὁ ἴδιος τὴν πορεία τῆς κύριας ἐπιθέσεως κατὰ τῆς Γερμανίας. Ὡς τότε περιοριζόταν στὸν ρόλο τοῦ ἀφ' ὑψηλοῦ Ἀνωτάτου Συμμαχικοῦ Διοικητῆ στὴν Εὐρώπη, ἐνῶ τὴν διοίκηση τὴν ἀσκοῦσε ὁ Ἄγγλος Μοντγκόμερυ.

3. Ἀκολουθεῖ κάτι «ἀνεξήγητο», ἀνάλογο πρὸς ἐκεῖνα τῆς Ἰταλικῆς ἐκστρατείας. Ἡ προέλαση τῶν Ἀμερικανοάγγλων ἀνακόπτεται. Γιὰ τοὺς Γερμανοὺς στρατηγούς, τὸ γεγονὸς ἦταν καὶ παρέ-

μεινε ἀκατανόητο. Ἰδού, τί συνέβη. Τὴν δεύτερη ἑβδομάδα τοῦ Σεπτεμβρίου, οἱ ἀμερικανικὲς δυνάμεις φθάνουν στὰ γερμανικὰ σύνορα, μπροστὰ στὸ Ἄαχεν καὶ στὸν Μοζέλλα. Ἡ Γερμανία ἁπλώνεται μπροστά τους, ἀνυπεράσπιστη. Ὁ Μοντγκόμερυ εἰσηγεῖται στὸν Ἀϊζενχάουερ νὰ ρίξουν ὅλες τὶς δυνάμεις τους σὲ ἐπίθεση ἀπὸ τὸν βορρᾶ. Ἔτσι, θὰ εἰσδύσουν στὸ Ρούρ, θὰ καταλάβουν τὸ ὁπλοστάσιο τῆς Γερμανίας καὶ θὰ ἀνοίξουν τὸν δρόμο πρὸς τὸ Βερολῖνο. Ὁ Ἀϊζενχάουερ ἀπορρίπτει τὴν εἰσήγηση. Ἀλλὰ δὲν ἀρκεῖται σ' αὐτό. Σταματᾶ τὴν ὅλη προέλαση. Οἱ ἐνέργειες τοῦ περιέργου ἀρχιστρατήγου εἶναι τόσον ἀνεξήγητες, ὥστε οἱ Γερμανοὶ στρατηγοὶ μιλοῦν γιὰ «θαῦμα».

4. Πρόκειται γιὰ σφάλματα; Σίγουρα, ὄχι. Διότι ὁ Ἀϊζενχάουερ παραμένει ἀκλόνητος στὴν θέση του. Ἀπολαμβάνει τὴν ἀπόλυτη ἐμπιστοσύνη τοῦ ἀμέσου προϊσταμένου του Ροῦζβελτ, ὁ ὁποῖος εἶναι ὁ ἀνώτατος ἀρχηγὸς τῶν ἀμερικανικῶν ἐνόπλων δυνάμεων. Ἐπὶ πλέον, ἐξυμνεῖται καὶ ἡρωοποιεῖται. Ἄρα, ἐφαρμόζει τακτική, τὴν ὁποία ὁ Ροῦζβελτ ἐγκρίνει — στὴν πραγματικότητα ὑποδεικνύει.

5. Γιὰ ποιὸ λόγο; Ἡ ἀπάντηση, τὴν ὁποία ἐπιβάλλει ἡ λογική, εἶναι ὅτι ὁ Ροῦζβελτ ἤθελε:

i) Τὴν παράταση τοῦ πολέμου, ὥστε ἡ Εὐρώπη νὰ ὑποστεῖ μεγαλύτερες ἀπώλειες καὶ καταστροφές. Συνεπῶς, πρέπει νὰ παράσχει στοὺς Γερμανοὺς τὸν χρόνο νὰ ἀνασυνταχθοῦν.

ii) Νὰ δώσει τὴν εὐκαιρία στοὺς Ρώσους νὰ καταλάβουν τὴν ἀνατολικὴ Εὐρώπη, ὥστε ἡ δυτικὴ νὰ ὑποχρεωθεῖ νὰ ζητήσει τὴν ἀμερικανικὴ «προστασία».

iii) Νὰ δώσει στοὺς Ρώσους τὴν δυνατότητα νὰ καταλάβουν ἕνα τμῆμα τῆς Γερμανίας, ὥστε αὐτὴ νὰ διαμελισθεῖ καὶ νὰ ἐκμηδενισθεῖ.

6. Ἡ συνέχεια ἐπιβεβαιώνει τὰ παραπάνω. Διότι, ὁ Ἀϊζενχάουερ:

- Κρατᾶ ἀκίνητες τὶς στρατιές του ἐπὶ τρεῖς μῆνες! Δίνει ἔτσι τὴν εὐχέρεια στοὺς Γερμανοὺς ν' ἀνασυνταχθοῦν καὶ ν' ἀντεπιτεθοῦν τὸν Δεκέμβριο στὶς Ἀρδέννες.
- Ξαναρχίζει τὴν προέλασή του, μόλις τὸν Φεβρουάριο τοῦ 1945, ὅταν οἱ Ρῶσοι βρίσκονται πιὰ στὰ πρόθυρα τοῦ Βερολίνου.
- Οἱ δυνάμεις του περνοῦν τὸν Ρῆνο καὶ καταλαμβάνουν τὸ Ρούρ, μόλις στὰ τέλη Μαρτίου 1945.

7. Πέρα ἀπὸ τὰ προαναφερθέντα, ὁ Ἀϊζενχάουερ:

i) Θέτει ὡς σκοπό του νὰ ἑνωθεῖ μὲ τοὺς Ρώσους στὸν Ἔλβα, ἐνῶ, ὅπως τὸν κατέκριναν ὁ Τσῶρτσιλ καὶ οἱ Βρεταννοὶ στρατιωτικοὶ ἡγέτες, εὔκολα μποροῦσε νὰ καταλάβει πρὶν ἀπ' αὐτοὺς τὸ Βερολῖνο.

ii) Ὁ ἴδιος καὶ οἱ συνεργάτες του ἔχουν τὴν ἔμμονη ἰδέα νὰ κατευθυνθοῦν, ὄχι πρὸς τ' ἀνατολικά, ἀλλὰ πρός... νότον, δῆθεν γιὰ νὰ καταλάβουν τὸ ἀνύπαρκτο ὕστατο **«ἐθνικὸ ὀχυρὸ»** τῆς Βαυαρίας! Εἶναι ἡ τέλεια κίνηση, γιὰ νὰ ἐγκαταλειφθεῖ ἡ καρδιὰ τῆς Εὐρώπης στοὺς Ρώσους.

β) Τὸ πραξικόπημα τοῦ Ἀϊζενχάουερ

«Ἡ ἐγκατάλειψη τοῦ Βερολίνου ἀποτελεῖ βαρὺ πολιτικὸ σφάλμα». (Τσῶρτσιλ πρὸς Ἀϊζενχάουερ, Μάρτιος 1945)

Ὅταν καταρτίστηκαν τὰ σχέδια γιὰ τὴν εἰσβολὴ στὴν δυτικὴ Εὐρώπη, κανεὶς δὲν ἀμφισβήτησε ὅτι τελικὸς ἀντικειμενικὸς σκοπὸς ἔπρεπε νὰ εἶναι τὸ Βερολῖνο. Μόλις ὅμως οἱ ἀμερικανοάγγλοι περνοῦν τὸν Ρῆνο καὶ κυκλώνουν τὸ Ρούρ, πρᾶγμα ποὺ προοιωνίζεται τὴν γερμανικὴ κατάρρευση, ὁ Ἀϊζενχάουερ ἀπευθύνει ἕνα ἔγγραφο στὸν Στάλιν, τὸ ὁποῖο ἁπλῶς κοινοποιεῖ «γιὰ ἐνημέρωση» στοὺς Βρεταννούς. Μ' αὐτό, ἀνακοινώνει στὸν Στάλιν ὅτι ἐγκαταλείπει τὴν προέλαση πρὸς τὸ Βερολῖνο καὶ ὅτι

Γιάλτα Φεβρ. 1945. Ὁ πόλεμος τελειώνει. Οἱ «νικητὲς» μοιράζονται τὸν κόσμο. Ἀληθινὸς νικητὴς εἶναι ἕνας: ὁ Ρούζβελτ, Κοσμοκράτωρ ὁ Α'! Πίσω του ὁ ναύαρχος Λῆχυ καὶ πίσω ἀπὸ αὐτὸν ὁ στρατηγὸς Μάρσαλ.

ἀντικαθιστᾶ τὸν ἄξονα Ντύσσελντορφ - Βερολῖνο, μὲ τὸν Μαγεντία-Δρέσδη!

2. Τὸ πρᾶγμα δὲν εἶναι μόνο βαθύτατα προσβλητικὸ γιὰ τοὺς Βρεταννούς. Ἀποτελεῖ καὶ **πραξικοπηματικὴ ἐνέργεια**. Διότι, ὁ Ἀϊζενχάουερ δὲν εἶναι μονοκράτορας. Τὴν στρατηγικὴ τῶν δυτικῶν τὴν καθορίζει τὸ «Ἀρχηγεῖο Συνεργαζομένων Ἐπιτελείων», τὸ ὁποῖο ἀποτελεῖται ἀπὸ τοὺς ἀρχηγοὺς τῶν ἐπιτελείων τῶν ΗΠΑ καὶ τῆς Μ. Βρεταννίας. Τὰ μέλη του οὔτε κἂν ρωτήθηκαν γιὰ τὴν ριζικὴ ἀλλαγὴ τῶν σχεδίων τῆς ἐκστρατείας. Ὁ ἴδιος ὁ ἄμεσος βοηθὸς τοῦ Ἀϊζενχάουερ, ὁ Ἄγγλος στρατάρχης τῆς ἀεροπορίας, **Ἄρτουρ Τέντερ**, δὲν ἔχει ἰδέα.

3. Ὁ Ἀϊζενχάουερ, λοιπόν, ἔχει ξαφνικὰ μεταμορφωθεῖ σὲ ἐλέῳ Θεοῦ ἡγεμόνα, ὁ ὁποῖος ἀποφασίζει μόνος του. «Ἐλέῳ Θεοῦ;» — σίγουρα, ὄχι. Τὸ ὀρθότερο εἶναι «ἐλέῳ Ροῦζβελτ». Διότι, ἀσφαλῶς δικές του ἐντολὲς ἐκτελεῖ ὁ Ἀϊζενχάουερ, ὅταν ἀποφασίζει:

- ❑ Ν' ἀνατρέψει τὴν ὅλη ὀργάνωση τῆς συμμαχικῆς διοικήσεως.
- ❑ Νὰ ἀναλάβει δικτατορικὲς ἐξουσίες.
- ❑ Νὰ μεταβάλει τοὺς τελικοὺς σκοποὺς τῆς ἐκστρατείας καί
- ❑ Νὰ ἐπικοινωνήσει ἀπευθείας μὲ τὸν Στάλιν.

4. Στὶς παραπάνω ἐνέργειες τοῦ Ἀϊζενχάουερ ξαναβρίσκουμε τὴν γνώριμη τακτικὴ τοῦ Ροῦζβελτ. Ἀποφασίζει, διατάσσει καὶ βάζει κάποιον ἄλλον νὰ φορτωθεῖ τὴν εὐθύνη. Στὴν περίπτωση αὐτὴν ἔχει ἕνα ἐπὶ πλέον λόγο νὰ βάλει μπροστὰ τὸν Ἀϊζενχάουερ. Διότι θέλει νὰ δικαιολογήσει τὶς ἀποφάσεις του μὲ στρατιωτικὰ ἐπιχειρήματα. Αὐτὰ εἶναι:

- ❑ Τὸ κατεστραμμένο Βερολῖνο, δὲν ἔχει στρατιωτικὴ ἀξία!
- ❑ Προχωρῶντας πρὸς αὐτό, οἱ Σύμμαχοι θὰ εἶχαν σοβαρὲς ἀπώλειες.
- ❑ Οἱ Γερμανοὶ εἶχαν ὀχυρωθεῖ ἰσχυρῶς γιὰ ὑστάτη ἀντίσταση

στὴν Βαυαρία, ἄρα ὁ ἄξονας τῆς προελάσεως πρέπει νὰ στραφεῖ πρὸς τὸν νότο.

5. Στὴν πραγματικότητα τὸ θέμα εἶναι πολιτικό. Τὸ «Βαυαρικὸ φρούριο» δὲν ὑπάρχει. Ἁπλῶς, ὁ Ροῦζβελτ θέλει τὴν Ρωσία ἀπειλητικὰ ἐγκατεστημένη στὴν καρδιὰ τῆς Εὐρώπης. Αὐτό, τὴν στιγμὴ ποὺ οἱ Ρῶσοι:

- Ἀπαγορεύουν τὴν ἐπάνοδο τῆς ἐξόριστης κυβερνήσεως τοῦ Λονδίνου στὴν Πολωνία.
- Ἐπιβάλλουν στὴν Ρουμανία κομμουνιστικὴ κυβέρνηση.
- Στὴν Πολωνία, στὴν Ρουμανία, στὴν Βουλγαρία, στὴν Οὐγγαρία, κάνουν μαζικὲς προγραφές. Ἐξοντώνουν τὶς ἡγεσίες τῶν μὴ κομμουνιστικῶν κομμάτων. Ἁρπάζουν περιουσίες. Ἐκτοπίζουν ἢ σκοτώνουν τοὺς *«ἀστούς»*. Ἀρνοῦνται νὰ ἀποκαταστήσουν τὶς ἐλευθερίες.

6. Τὸ πραξικόπημα ἔχει καὶ συνέχεια. Ὁ Ἀϊζενχάουερ (δηλαδὴ ὁ Ροῦζβελτ) ἀφαιρεῖ ἀπὸ τὸν Μοντγκόμερυ τὴν 9η Ἀμερικανικὴ Στρατιὰ καὶ τὴν δίνει στὸν Ἀμερικανὸ Μπράντλεϋ. Στοὺς Ἄγγλους ἀναθέτει ἁπλῶς τὸν ρόλο... πλαγιοφυλακῆς τῶν Ἀμερικανῶν. Οἱ Ἄγγλοι ἀντιδροῦν. Δὲν ἀναγνωρίζουν στὸν Ἀϊζενχάουερ τὸ δικαίωμα νὰ παίρνει μόνος του τόσο σημαντικὲς ἀποφάσεις οὔτε νὰ ἀλληλογραφεῖ προσωπικῶς μὲ τὸν Στάλιν. Ἐπιμένουν:

- Νὰ παραμείνει τὸ Βερολῖνο κύριος ἀντικειμενικὸς σκοπός.
- Νὰ μὴν ἀποσπασθεῖ ἡ 9η Στρατιὰ ἀπὸ τὸν Μοντγκόμερυ.

7. Ἂν ὁ Ἀϊζενχάουερ εἶχε ἐνεργήσει αὐτοβούλως, ὁ Ροῦζβελτ θὰ ἔπρεπε νὰ ἐπέμβει. Ὅμως παρὰ τὶς ἔντονες διαμαρτυρίες τῶν Ἄγγλων, δὲν κάνει ἀπολύτως τίποτα. Λένε ὅτι αὐτὸ ὀφείλεται στὸ ὅτι **«δὲν εἶχε πλέον τὴν δύναμη νὰ συγκεντρώνει τὴν σκέψη του»**. Ἀλλά, ἀκόμη κι ἂν ἦταν ἔτσι, δὲν ὑπάρχει κυβέρνηση; Γιατί ἀδρανεῖ;

8. Ὁ Τσῶρτσιλ φωνάζει ὅτι ἡ ἐγκατάλειψη τοῦ Βερολίνου ἀποτελεῖ βαρὺ πολιτικὸ σφάλμα. Ὁ Ἀϊζενχάουερ δηλώνει:

> *«Δέχομαι ὅτι ἕνας πόλεμος πρέπει νὰ διευθύνεται, μὲ βάση πολιτικοὺς ἀντικειμενικοὺς σκοπούς. Ἂν ἀποφασισθεῖ ὅτι ἡ κατάληψη τοῦ Βερολίνου εἶναι ἀπαραίτητη, μὲ μεγάλη προθυμία θ' ἀλλάξω τὰ σχέδιά μου».*

Ἄρα, δὲν εἶναι αὐτὸς ποὺ ἀποφασίζει, ἀλλὰ ἡ πολιτικὴ ἡγεσία τῶν ΗΠΑ. Ὁ Ροῦζβελτ θέλει τοὺς Ρώσους στὸ Βερολῖνο.

9. **12 Ἀπριλίου 1945**: Ἡ 2η καὶ ἡ 5η Ἀμερικανικὲς Θωρακισμένες Μεραρχίες, περνοῦν τὸν Ἔλβα στὸ Μαγδεμβοῦργο καὶ στὸ Τανγκερμοῦντε. Ὁ δρόμος πρὸς τὸ Βερολῖνο εἶναι ἀνοιχτός. Ἀνάμεσα στοὺς Ἀμερικανοὺς καὶ στὴν γερμανικὴ πρωτεύουσα δὲν ὑπάρχουν γερμανικὲς δυνάμεις. Οἱ Ἀμερικανοὶ μποροῦν νὰ μποῦν στὸ Βερολῖνο, ἐνῶ οἱ Ρῶσοι εἶναι ἀκόμη κολλημένοι στὸν Ὄντερ. Ὁ διοικητὴς τῆς 9ης Στρατιᾶς, **Οὐίλλιαμ Σίμψον**, ζητᾶ νὰ συνεχίσει τὴν προέλασή του. Ἀπάντηση: *«Διατάσσεσθε νὰ μείνετε ἐκεῖ, ὅπου βρίσκεστε».*

10. Ταυτοχρόνως: Διαταγὴ σ' ὅλα τὰ προελαύνοντα ἀμερικανικὰ στρατεύματα: **Νὰ σταματήσουν** κατὰ μῆκος τοῦ Ἔλβα καὶ τοῦ Μοῦλντε. Ἐκεῖ τερματίζεται με **αὐτοκαθήλωση** ἡ ἐκστρατεία τῶν δύο Ἀμερικανῶν Στρατιῶν (9η καὶ 1η) στὴν Γερμανία. Ἀφοῦ ἄφησε τὰ Βαλκάνια, τὴν Βιέννη καὶ τὴν Πράγα στοὺς Ρώσους, ὁ Ροῦζβελτ τοὺς ἀφήνει τώρα καὶ τὸ Βερολῖνο.

III

Τὸ τέρας τοῦ Μοργκεντάου

«Ὁ Μοργκεντάου εἶχε καταστρώσει ἕνα σχέδιο μεταβολῆς τῆς Γερμανίας, ἀπὸ βιομηχανικὴ χώρα σὲ ἀγροτική». (Λόρδος Μόραν)

α) Τὸ ἀπίστευτο σχέδιο

«Δὲν μπορεῖτε νὰ καταδικάσετε ἕναν ὁλόκληρο λαό». (Τσῶρτσιλ πρὸς Ροῦζβελτ, Σεπτ. 1944, Κεμπέκ)

1. **13 Σεπτεμβρίου 1944, Κεμπέκ**. Ὁ Ροῦζβελτ παραθέτει δεῖπνο. Παρακάθονται ὁ Τσῶρτσιλ καὶ ἐπιτελεῖς τῶν δύο ἡγετῶν. Κύριο πρόσωπο, ὅμως, εἶναι ὁ **Χένρυ Μοργκεντάου**, ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν τῶν ΗΠΑ.

Μοναδικὸ θέμα συζητήσεως: ἡ μοῖρα τῆς μεταπολεμικῆς Γερμανίας.

2. Οἱ Ἀμερικανοὶ προτείνουν δραστικὰ μέτρα. Στὴν Γερμανία πρέπει ν' ἀπαγορευθεῖ:

i) Νὰ ἐπανεξοπλισθεῖ.
ii) Νὰ διαθέτει ἐμπορικὸ στόλο.
iii) Νὰ ξαναλειτουργήσει τὴν βιομηχανία της.

Ὁ Μοργκεντάου, ὁ ὁποῖος ἔχει καταστρώσει τὰ σχέδια, ἐπιμένει ὅτι τὸ Ροὺρ **«πρέπει νὰ κλείσει»**.

3. Ὁ Τσῶρτσιλ ἐξανίσταται:

«Εἶμαι ὑπὲρ τοῦ ἀφοπλισμοῦ τῆς Γερμανίας, ἀλλὰ δὲν μπο-

ροῦμε νὰ τῆς στερήσουμε τοὺς πόρους, οἱ ὁποῖοι θὰ τῆς ἐπιτρέψουν νὰ ζήσει μὲ ἀξιοπρέπεια. Δὲν μπορεῖτε νὰ καταδικάσετε ἕναν ὁλόκληρο λαό».

4. Ἡ ρουζβελτιανὴ ὁμάδα προσπαθεῖ νὰ τὸν «δολώσει». Ὁ Μοργκεντάου λέει ὅτι οἱ Γερμανοί, μὴ διαθέτοντας δικά τους πλοῖα, θ' ἀναγκασθοῦν νὰ ναυλώνουν τὰ ἀγγλικά. Καὶ ὅτι ἡ μὴ ἐπαναλειτουργία τοῦ Ρούρ θὰ προσφέρει μεγάλες εὐκαιρίες στὴν βρεταννικὴ βιομηχανία, ἡ ὁποία θὰ ἐφοδιάζει τοὺς Γερμανοὺς μὲ τὰ δικά της προϊόντα.

Ὁ Μοργκεντάου ἐκβιάζει «εὐγενικὰ» τὸν Τσῶρτσιλ.

«Τὸν ρωτᾶ, πῶς θ' ἀποφευχθεῖ ἡ οἰκονομικὴ ἐξάντληση τῆς Βρεταννίας, ὅταν οἱ ἐξαγωγές της πέσουν τόσο χαμηλά, ὥστε δὲν θὰ εἶναι σὲ θέση νὰ πληρώνει γιὰ τὶς εἰσαγωγές της».

Μὲ ἄλλα λόγια: Ἂν διαφωνεῖτε, θὰ πάψουμε νὰ σᾶς στηρίζουμε οἰκονομικῶς.

5. Οἱ Ἀμερικανοὶ προχωροῦν περισσότερο. Ἕνας ἀπ' αὐτοὺς ἀναπτύσσει τὴν ἄποψη ὅτι:

«ἡ Γερμανία πρέπει νὰ ἐπιστρέψει σὲ κατάσταση ἀγροτικῆς ζωῆς καὶ νὰ κρατηθεῖ στὰ κατώτερα ὅρια βιοτικοῦ ἐπιπέδου».

6. Τί κάνει, κατὰ τὴν διάρκεια αὐτῆς τῆς συζητήσεως, ὁ Ροῦζβελτ;

«Τὴν πιὸ πολλὴν ὥρα ἄκουγε. Μόνο μιὰ φορὰ παρετήρησε ὅτι ἕνα ἐργοστάσιο, τὸ ὁποῖο παράγει μεταλλικὰ ἔπιπλα, μπορεῖ νὰ μετατραπεῖ σὲ πολεμικό, μέσα σὲ μιὰ νύχτα».

7. Ὕστερα ἀπὸ τριῶν ὡρῶν συζήτηση, διαπιστώνεται ρῆγμα ἀνάμεσα στὶς ἀμερικανικὲς καὶ στὶς βρεταννικὲς ἀπόψεις. Μόνον ἕνας Βρεταννός, ὁ *λόρδος Σέργουελλ*, στενὸς συνεργάτης τοῦ Τσῶρτσιλ, ἀπέκλινε πρὸς τὶς ἀμερικανικὲς ἀπόψεις. Τότε, ὁ Ροῦζβελτ

προτείνει: *«Ἀφῆστε τὸν Σέργουελλ νὰ συζητήσει τὰ σχέδιά μας μὲ τὸν Μοργκεντάου».*

8. 48 ὧρες ἀργότερα, ὁ Τσῶρτσιλ ἔχει ἀλλάξει τελείως στάση. Προσχωρεῖ ἀνεπιφυλάκτως στὸ «σχέδιο Μοργκεντάου». Ὁ Μόραν ὑποθέτει ὅτι τὸν ἔπεισε ὁ Σέργουελλ. Ἴσως. Πάντως, εἴτε διὰ τοῦ Σέργουελλ, εἴτε ἀπευθείας, εἴτε μὲ ἄλλον τρόπο, ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος τὸν ἔχει πείσει, εἶναι ὁ Ρούζβελτ. Δὲν εἶναι ἄλλωστε ἡ μοναδικὴ φορὰ ποὺ ὁ Τσῶρτσιλ, μετὰ ἀπὸ τὴν πρώτη ἐκρηκτικὴ ἀντίδρασή του σὲ κάποιο ρουζβελτιανὸ σχέδιο, γίνεται φανατικώτερος ὑποστηρικτὴς καὶ πιστὸς ἐκτελεστής του. Αὐτὸ συνέβη λ.χ., ὅπως εἴδαμε στὸ θέμα τῆς Πολωνίας. Ἔτσι, κατὰ Μόραν, ὅταν κάποιος κατηγόρησε τὸ σχέδιο Μοργκεντάου, ὁ «μεταπεισμένος» Τσῶρτσιλ:

> *«ξέσπασε, χάνοντας ὁλότελα τὴν ψυχραιμία του:*
> *—Καὶ γιατί νὰ μὴν ἐφαρμοσθεῖ; Δὲν μπορῶ ν' ἀνεχθῶ ἀνθρώπους, οἱ ὁποῖοι μοῦ προβάλλουν δυσκολίες».*

9. Πάντως, ὁ Σέργουελλ ἀπεκάλυψε στὸν Μόραν πῶς κατάφερε νὰ μεταπείσει τὸν Τσῶρτσιλ. Εἶπε:

> *«Ἐξήγησα στὸν Οὐίνστων ὅτι τὸ σχέδιο τῶν Ἀμερικανῶν θὰ ἔσωζε τὴν Βρεταννία ἀπὸ τὴν χρεωκοπία, περιορίζοντας καὶ ἀπομονώνοντας ἕναν ἀνταγωνιστή. Κάποιος ἔπρεπε νὰ ὑποστεῖ τὶς συνέπειες τοῦ πολέμου κι αὐτὸς ὁ κάποιος, τὸ πιὸ σωστὸ θὰ ἦταν, νὰ εἶναι ἡ Γερμανία καὶ ὄχι ἡ Βρεταννία... Ἦταν, στὸ κάτω-κάτω, τόσο φανερό: ἂν ἡ Γερμανία ἔμενε χωρὶς βιομηχανίες, ἡ Βρεταννία θὰ μποροῦσε πιὰ νὰ περπατήσει μὲ τὰ δικά της πόδια καὶ ν' ἀναπτύξει τὸ ἐμπόριό της.*

Τότε, ὁ Οὐίνστων φώναξε:

> *«Ἄς πατήσουμε, λοιπόν, στὰ ποδάρια μας. Τά 'θελαν καὶ τά 'παθαν!»*

10. Γιὰ τὸ ἴδιο τὸ σχέδιο, ὁ Μόραν γράφει:

«Ὁ Μοργκεντάου εἶχε φτιάξει ἕνα κατασκεύασμα, ἱκανὸ νὰ μεταβάλει τὴν Γερμανία ἀπὸ βιομηχανικὴ χώρα σὲ ἀγροτική. Ὁ Μοργκεντάου δὲν εἶχε τὴν ὑπομονὴ τῆς ἐφαρμογῆς ἡμιμέτρων. Ἤθελε ν' ἀπογυμνώσει σὲ τέτοιο σημεῖο τὸ Ρούρ, ὥστε νὰ μὴ θυμίζει πιά, οὔτε καὶ στὶς ἐπερχόμενες γενιὲς ὅτι ὑπῆρξε ποτὲ βιομηχανικὴ περιοχή. Ἤθελε νὰ συντριβοῦν καὶ νὰ σταματήσουν ὅλα τὰ ὀρυχεῖα. Ὁ ἡττημένος ἔπρεπε νὰ μείνει πιὰ χωρὶς τὴν παραμικρὴ βιομηχανία. Ὁ γερμανικὸς λαὸς ἔπρεπε στὸ μέλλον νὰ ζήσει μόνον ἀπὸ τὴν γῆ».

11. Τὸ «σχέδιο» προβλέπει:

- Ὁλόκληρη ἡ γερμανικὴ βιομηχανία θὰ καταστραφεῖ.
- Ὅλα τὰ γερμανικὰ ἐργοστάσια θὰ κατεδαφισθοῦν ἀπὸ τὰ θεμέλιά τους.
- Ἡ Γερμανία θὰ μετατραπεῖ σὲ χώρα ἀγροτική, ποιμενικῆς μορφῆς!

12. Τὸ «σχέδιο» δὲν ἦταν ἔργο τοῦ ἀνθρώπου, ἀπὸ τὸν ὁποῖο πῆρε τὸ ὄνομά του. Τὸ κατάστρωσε ἕνας σύμβουλός του, ὁ **Ντὲξτερ Οὐάϊτ**, ὁ ὁποῖος μερικὰ χρόνια ἀργότερα, κατηγορήθηκε ὡς πράκτορας τῶν Ρώσων καὶ αὐτοκτόνησε, καθὼς πήγαιναν νὰ τὸν συλλάβουν.

β) Γιατί;

«Τὸ σχέδιο παρέχει στους Γερμανοὺς ἕνα λόγο, γιὰ νὰ πεθάνουν μὲ τὸ ὅπλο στὸ χέρι». Ρ. Καρτιέ

Ἄσχετα πρὸς τὸ ποιὸς τὸ ἐπεξεργάσθηκε καὶ ποιὸς τὸ παρουσίασε, τὸ σχέδιο ἦταν καθαρῶς ρουζβελτιανό. Ὁ Ροῦζβελτ φέρει ὁλόκληρη τὴν πολιτικὴ εὐθύνη γι' αὐτό. Τὸ ἐνέπνευσε, τὸ ἐνέκρινε. Αὐτὸς τὸ ἐπέβαλε στοὺς Βρεταννούς.

2. Ἄμεσοι, στενοί, ἔμπιστοι συνεργάτες τοῦ Ρ., ὅπως ὁ Στίμσον, ὁ Κόρντελ Χάλλ, ἀκόμη καὶ ὁ Χόπκινς, διαμαρτυρήθηκαν. Ὁ πρόεδρος τοὺς ἀγνόησε.

3. Ὁ Ντὲ Γκώλ, κατήγγειλε τὸ σχέδιο, τὸ ὁποῖο **«καταδίκαζε σὲ θάνατο ἕναν ἀπὸ τοὺς κυριώτερους λαοὺς τῆς Εὐρώπης»**. Ὅμως, ὁ Ρ. ἐπέμεινε. Διότι, αὐτὸ ἀκριβῶς ἤθελε: Νὰ θανατώσει τὸ κυριώτερο ἔθνος τῆς Εὐρώπης.

4. Ταυτοχρόνως, ἐξαγγέλλοντας αὐτὴν τὴν θανατικὴ καταδίκη, προκαταβολικῶς, ἀπὸ τὸν Σεπτέμβριο τοῦ 1944, ἐπεδίωκε νὰ ἐξαναγκάσει τὸ ἐν λόγῳ ἔθνος νὰ πολεμήσει ἀπεγνωσμένα. Γιὰ νὰ ματώσει καὶ νὰ ἐρημωθεῖ, ἀκόμη περισσότερο, ἡ Εὐρώπη. Καὶ ἐπίσης, γιὰ νὰ δοθεῖ στοὺς Ρώσους ὁ χρόνος νὰ προχωρήσουν ὡς τὴν καρδιὰ τῆς γηραιᾶς ἠπείρου.

Ἐξαγγέλλει, λοιπόν, τὸ τερατῶδες σχέδιο, τὸ ὁποῖο, ὅπως γράφει ὁ Καρτιέ:

> *«παρέχει στοὺς Γερμανοὺς ἕνα λόγο, γιὰ νὰ πεθάνουν μὲ τὸ ὅπλο στὸ χέρι».*

5. Τὸ **«σχέδιο Μοργκεντάου»** ἐπέτρεψε τὴν ἐπιτυχία τῆς γενικῆς ἐπιστρατεύσεως, τὴν ὁποία διέταξε τότε ὁ Χίτλερ, γιὰ νὰ συγκροτήσει τὶς μεραρχίες τῶν **«λαϊκῶν γρεναδιέρων»**, οἱ ὁποῖες πολέμησαν μὲ ἡρωϊσμό.

γ) Ὑπαναχώρηση

> ***«Νὰ μεταβληθεῖ ἡ Γερμανία σὲ χώρα βασικῶς ἀγροτικὴ καὶ ποιμενική».***
> ***Μνημόνιο, 15 Σεπτεμβρίου 1944***

Ο Τσῶρτσιλ προσυπέγραψε τὸ «σχέδιο Μοργκεντάου». Ὁ **Ἤντεν** φθάνει στὸ Κεμπὲκ τὴν ἑπομένη. Πληροφορεῖται τὴν συμφωνία. Γίνεται ἔξω φρενῶν καὶ ἔχει ἔντονη συζήτηση μὲ τὸν Τσῶρτσιλ. Τὸ ἴδιο συμβαίνει καὶ μὲ τὸν ὑπουργὸ Ἐξωτερικῶν

τῶν ΗΠΑ, **Κόρντελλ Χάλλ**, ὁ ὁποῖος στὸ ταξίδι ἐπιστροφῆς μὲ τὸν Ροῦζβελτ ἀπὸ τὸ Κεμπὲκ στὴν Οὐάσιγκτων, λέει στὸν πρόεδρο ὅτι εἶναι **«ἔξω ἀπὸ κάθε λογικὴ» νὰ καταδικασθοῦν σὲ μόνιμη στέρηση τὰ ἑκατομμύρια τοῦ γερμανικοῦ λαοῦ.**

2. **3 'Οκτωβρίου 1944**: Ὁ Ρ. λέει στὸν ὑπουργό του τῶν Στρατιωτικῶν, **Χένρυ Στίμσον**, ὅτι δὲν προτίθεται ν' ἀφήσει τὴν Γερμανία ὁλότελα χωρὶς βιομηχανία. Τότε, ὁ Στίμσον τοῦ διαβάζει ἕνα σημεῖο ἀπὸ τὸ μνημόνιο τῆς 15ης Σεπτεμβρίου, τὸ ὁποῖο τελειώνει μ' αὐτὴν τὴν φράση:

> *«Ἡ ἀπωτάτη ἄποψή μας εἶναι λοιπὸν νὰ μεταβληθεῖ ἡ Γερμανία σὲ μιὰ χώρα, μὲ βασικὰ ἀγροτικὸ καὶ ποιμενικὸ χαρακτῆρα».*

Ὁ Στίμσον λέει ὅτι ὁ πρόεδρος κλονίσθηκε, ὅταν ἄκουσε αὐτὴν τὴν φράση. Δὲν εἶχε ἰδέα, λέει, ὅτι εἶχε χρησιμοποιηθεῖ μιὰ τέτοια ἔκφραση καὶ ὅτι *«θὰ πρέπει νὰ μπῆκε μέσα στὸ σχέδιο, χωρὶς πολλὴ σκέψη».*

3. Τελικῶς, τὸ σχέδιο ἐγκαταλείπεται. Κατὰ τὸν Μόραν, ὁ ὁποῖος σ' αὐτὸ τὸ σημεῖο προφανῶς μεταφέρει τὶς κρίσεις τοῦ Τσῶρτσιλ:

> *«Ὁ Ροῦζβελτ γρήγορα συνῆλθε καὶ ἀντελήφθη ὅτι, ὑπογράφοντας τὸ σχέδιο τοῦ Μοργκεντάου, εἶχε κάνει κάτι ἀνόητο καὶ ἀνεξήγητο, τὸ ὁποῖο θὰ μποροῦσε νὰ ἔχει ἀνυπολόγιστες συνέπειες».*

4. Ὅσο γιὰ τὸν ἴδιο τὸν Τσῶρτσιλ, αὐτός, 9 χρόνια ἀργότερα, ἔγραψε:

> *«Τὸ λεγόμενο σχέδιο Μοργκεντάου, τὸ ὁποῖο δὲν εἶχα τὸν χρόνο νὰ τὸ μελετήσω προσεκτικὰ (!), φαινόταν προικισμένο μὲ αὐτὲς τὶς ἰδέες τῆς λογικῆς καὶ τῶν πολὺ θετικῶν συμπερασμάτων. Ἀλλ' ἀκόμη κι ἂν ἦταν ἐφαρμόσιμο, δὲν θὰ ἦταν σωστὸ νὰ καταδικάσουμε τὴν Γερμανία νὰ ζήσει*

> *κάτω ἀπὸ τέτοιες συνθῆκες. Ἀλλὰ ἐκείνη τὴν ἐποχή, ὅπου ὁ γερμανικὸς μιλιταρισμὸς βασιζόταν στὴν βιομηχανία τῆς Γερμανίας κι εἶχε βλάψει τόσο πολὺ τὴν Εὐρώπη, δὲν ἦταν ἀσύμφορο νὰ ὑποστηρίξουμε ὅτι ἡ βιομηχανικὴ δυνατότητα τῆς χώρας αὐτῆς ἔπρεπε νὰ περιορισθεῖ πάνω στὰ ἴδια πρότυπα καὶ στὶς δυνατότητες, τὶς ὁποῖες διέθεταν οἱ γειτονικὲς πρὸς αὐτὴν χῶρες».*

Ὁ Μόραν, ὅμως, ἀναγνωρίζει:

> *«Φυσικά, στὸ σχέδιο τοῦ Μοργκεντάου δὲν ὑπῆρχε, ὅπως ἀφήνει νὰ ἐννοηθεῖ ὁ Οὐΐνστων, καμιὰ πρόθεση νὰ περιορισθεῖ ἡ Γερμανία στὸ ἐπίπεδο ζωῆς τῶν γειτόνων της. Καὶ ὁλόκληρο αὐτὸ τὸ ἐδάφιο φαίνεται ὅτι δὲν ἀνταποκρίνεται στὴν ἀλήθεια».*

5. Στὰ προαναφερθέντα ξαναβρίσκουμε ὅλα τὰ «κλασσικὰ» στοιχεῖα τῆς ρουζβελτιανῆς τακτικῆς. Ὁ Ροῦζβελτ:

i) Ἀναθέτει σὲ κάποιον ἄλλον νὰ παρουσιάσει τὶς δικές του ἀπόψεις (σ' αὐτὴν τὴν περίπτωση στὸν Μοργκεντάου), ὥστε ὁ ἴδιος νὰ παραμένει «ἀνευθυνοϋπεύθυνος».

ii) Δελεάζει τὴν ἄλλη πλευρὰ (σ' αὐτὴν τὴν περίπτωση τὸν Τσῶρτσιλ) παρουσιάζοντας τὸ σχέδιο ὡς ἐμπνεόμενο ἀπὸ τὴν διάθεση ἐξυπηρετήσεως τῶν δικῶν της συμφερόντων (μία ἀγροτοποιμενικὴ Γερμανία σημαίνει ἀκμὴ γιὰ τὴν βιομηχανία, τὸ ἐμπόριο καὶ τὴν ναυτιλία τῆς Μ. Βρεταννίας).

iii) Ἐπικαλεῖται *«ἠθικές»* (!) ἀρχές: εἶναι *«δίκαιο»* νὰ εἶναι οἱ Γερμανοὶ αὐτοί, οἱ ὁποῖοι θὰ πληρώσουν γιὰ τὶς συνέπειες τοῦ πολέμου.

iv) Ὅταν τὸ σχέδιό του προκαλέσει μεγάλες ἀντιδράσεις ἢ ἀποδειχθεῖ ἀνεφάρμοστο, τὸ ἐγκαταλείπει, προσποιούμενος ἄγνοια καὶ καθιστῶντας ὑπεύθυνο ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος τὸ ἐπεξεργάστηκε.

6. Γιατί ἐγκαταλείφθηκε τὸ σχέδιο; Ἴσως ὁ Ρ. νὰ ἀναθεώρησε πράγματι τὶς ἀπόψεις του, ἀφοῦ μελέτησε βαθύτερα τὶς ἐπιπτώσεις του. Προορατικὸς ὅπως ἦταν, μπορεῖ νὰ πρόβλεψε ὅτι τελικῶς θὰ τοῦ χρειαζόταν μιὰ βιώσιμη Γερμανία, γιὰ νὰ ἀναχαιτίσει τοὺς Ρώσους καὶ γιὰ νὰ συγκρατήσει κάποια κατάσταση στὴν Εὐρώπη. Ἢ μπορεῖ, ἐξ ἀρχῆς νὰ μὴ σκόπευε νὰ τὸ ἐφαρμόσει καὶ τὸ παρουσίασε, μόνο καὶ μόνο γιὰ νὰ ἐνισχύσει τὴν ἀπόφαση τῶν Γερμανῶν γιὰ ἀντίσταση, ὥστε νὰ παραταθεῖ ὁ πόλεμος, πρᾶγμα ποὺ ἐξυπηρετοῦσε γιὰ τὰ ἀντιευρωπαϊκά του σχέδια καὶ τὴν οἰκονομία τῶν ΗΠΑ. Ὁπότε, μόλις ἐξυπηρέτησε τὸν προορισμό του, τὸ σχέδιο ἐγκαταλείφθηκε.

7. Μπορεῖ ὁ συντάκτης τοῦ σχεδίου Οὐάϊτ νὰ ἦταν πράγματι πράκτορας τῆς Μόσχας. Μπορεῖ, ὅμως, καὶ νὰ χαρακτηρίσθηκε ἔτσι καὶ νὰ τὸν **«αὐτοκτόνησαν»**. Γιατί; Διότι τελικῶς οἱ Ἀμερικανοὶ χρειάστηκαν μιὰν οἰκονομικῶς ἀναγεννημένη καὶ βιομηχανικῶς ἰσχυρὴ Γερμανία ποὺ νὰ στέκεται στὸ πλευρό τους. Ἔπρεπε λοιπὸν ὄχι ἁπλῶς νὰ μὴν ἐφαρμόσουν τὸ **«σχέδιο Μοργκεντάου»**, ἀλλὰ καὶ νὰ τὸ ἀποδώσουν σὲ κομμουνιστικὴ συνωμοσία, τῆς ὁποίας τάχα ἔπεσε θῦμα ὁ ἀπονήρευτος Ροῦζβελτ.

δ) 50.000 γερμανικὰ κεφάλια

«Ἔχω νὰ σᾶς προτείνω ἕνα συμβιβασμό. Νὰ μὴ σκοτώσουμε 50.000, ἀλλὰ μόνον 49.000». Ροῦζβελτ πρὸς Τσῶρτσιλ - Στάλιν στὴν Γιάλτα.

Τὸ «σχέδιο Μοργκεντάου» ἐγκαταλείφθηκε, ἀλλὰ τὰ γενικώτερα ἀντιγερμανικὰ σχέδια τοῦ Στάλιν καὶ τοῦ Ροῦζβελτ παρέμειναν. Καὶ ἐκδηλώθηκαν στὴν διάσκεψη τῆς Γιάλτας.

2. Ἐκεῖ, οἱ Ρῶσοι πρόβαλαν τεράστιες ἀπαιτήσεις γιὰ ἐπανορθώσεις, ποὺ θὰ τοὺς κατέβαλλε ἡ Γερμανία. Ὁ Τσῶρτσιλ ἀντιτάχθηκε. Εἶπε ὅτι οἱ ἀπαιτήσεις εἶναι παράλογες. Καὶ ρώτησε, ποιὸς θὰ θρέψει τοὺς Γερμανούς, ἂν τοὺς ἀφαιρεθοῦν ὅλα τὰ μέσα γιὰ τὴν

ἐπιβίωσή τους. Ὁ Ροῦζβελτ καὶ ὁ Χόπκινς, ὅμως, συμφώνησαν μὲ τὶς ἀπαιτήσεις τοῦ Στάλιν. Ὁ Ρ. δήλωσε ὅτι ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐπανορθώσεων:

> *«θὰ πρέπει νὰ πάρει ὡς βάση γιὰ τὶς συζητήσεις καὶ ἀποφάσεις της τὶς προτάσεις τῆς σοβιετικῆς κυβερνήσεως».*

3. Οἱ τρεῖς γευματίζουν. Ὁ Στάλιν λέει ὅτι θὰ πρέπει νὰ ἐκτελεσθοῦν 50 ὡς 100.000 «κεφάλια», τὰ ὁποῖα συγκροτοῦν τὸ οἰκονομικὸ καὶ τεχνικὸ δυναμικὸ τῆς Γερμανίας. Ὁ Τσῶρτσιλ ἐξεγείρεται. Ὁ γιὸς Ροῦζβελτ, ὁ ὁποῖος παρίσταται, ὑποστηρίζει ἐντόνως τόν... Στάλιν! Ὁ πατέρας Ροῦζβελτ δὲν μιλᾶ. Ὁ Τσῶρτσιλ ἐξοργίζεται, σηκώνεται ἀπὸ τὸ τραπέζι καὶ βγαίνει ἔξω. Ὁ Στάλιν τρέχει πίσω του καὶ τὸν ξαναφέρνει, βεβαιώνοντάς τον ὅτι ἀστειευόταν!

4. Ὁ Μόραν δίνει τὴν συζήτηση, ὅπως τοῦ τὴν ἀφηγήθηκε ὁ πρεσβευτὴς τῆς Μ. Βρεταννίας στὴ Μόσχα, **Κλάρκ Κέρρ**, ὁ ὁποῖος ὑπῆρξε μάρτυς της.

> *ΣΤΑΛΙΝ: Πενήντα χιλάδες Γερμανοὶ πρέπει νὰ σκοτωθοῦν. Ὅλο τὸ Γερμανικὸ Ἐπιτελεῖο τους, πρέπει νὰ λείψει (μὲ τὸν ὅρο «ἐπιτελεῖο» ἐννοεῖ τά ἰθύνοντα στρώματα: τεχνοκράτες, διανοούμενους κ.λπ.).*
> *ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ (σηκώνεται καὶ βαδίζει στὸ δωμάτιο): Δὲν μπορῶ ν' ἀνεχθῶ καμμιὰ σφαγὴ μὲ ψυχραιμία. Ὅ,τι κι ἄν συμβεῖ πάνω στὴν ἔξαψη, εἶναι ἄλλο ζήτημα.*
> *ΣΤΑΛΙΝ: Πενήντα χιλιάδες πρέπει νὰ τουφεκισθοῦν. (Ὁ Πρωθυπουργὸς γίνηκε κατακόκκινος στὸ πρόσωπο).*
> *ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ: Θὰ προτιμοῦσα καλύτερα, βγαίνοντας τώρα ἔξω, νὰ μὲ τουφεκίσουν, παρὰ ν' ἀπογοητεύσω ἔτσι τὴν χώρα μου. (Ὁ Πρόεδρος, συνέχισε νὰ μοῦ λέει ὁ Πρεσβευτής, ἦρθε νὰ τοὺς συναντήσει, μὲ διάθεση ν' ἀστειευθεῖ).*
> *ΡΟΥΣΒΕΛΤ: Ἔχω νὰ σᾶς προτείνω ἕνα συμβιβασμό. Νὰ μὴν σκοτώσουμε πενήντα χιλιάδες, ἀλλὰ μόνο σαρανταεννιά. (Ὁ Πρωθυπουργὸς σηκώθηκε καὶ βγῆκε ἀπ' τὸ δωμάτιο.*

Ὁ Στάλιν τὸν ἀκολούθησε, λέγοντας πὼς ἀστειευόταν. Γύρισαν πίσω μαζὶ κι ὁ Στάλιν εἶχε ἕνα πλούσιο χαμόγελο στὸ πρόσωπό του).
ΣΤΑΛΙΝ: Εἶσθε φιλογερμανός, λοιπόν».

IV

Τὸ δίχτυ τῆς ἀράχνης

«Τὰ Συμμαχικὰ Ἔθνη δὲν πρέπει νὰ περιμένουν τὸ τέλος τῶν ἐπιχειρήσεων, γιὰ νὰ θέσουν τὶς βάσεις τοῦ μελλοντικοῦ κόσμου». (Ρούζβελτ πρὸς Στάλιν, 5 Μαΐου 1943)

Τὸ 1944-45 ὁ Ρούζβελτ ἐργάζεται μεθοδικά, γιὰ νὰ στήσει ἕνα πλέγμα διεθνῶν ὀργανισμῶν, οἱ ὁποῖοι θὰ ἔχουν στὴν οὐσία μία ἀποστολή: τὴν «νομιμοποιημένη» ἄσκηση καὶ διατήρηση τοῦ ἀμερικανικοῦ ἐλέγχου σ' ὁλόκληρο τὸν κόσμο καὶ σ' ὅλους τοὺς τομεῖς. Ἐπετέλεσε ἕνα πραγματικὰ μεγαλειῶδες ἔργο: Κατεσκεύασε ἕνα δίχτυ ἀράχνης, τὸ ὁποῖο ἀγκαλιάζει τὸν πλανήτη ὡς ὄργανο τῆς Πρώτης Κοσμοκρατορίας.

α) Χαρτὶ ἀντὶ γιὰ χρυσό

«Μάθαμε νὰ εἴμαστε πολίτες τοῦ Κόσμου, μέλη τῆς παγκόσμιας κοινωνίας. Καὶ μᾶς ἀρέσει». (Φρ. Ντ. Ρούζβελτ, Λόγος μετὰ τὴν ἐπανεκλογή του τῆς 8ης Νοεμβρίου 1944)

Ἰούλιος 1944. Στὸ Μπρέττον Γούτς (Bretton Woods) τῶν ΗΠΑ συγκεντρώνονται οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν «Ἡνωμένων Ἐθνῶν». Θέμα: μία «διεθνὴς νομισματικὴ συμφωνία», ἡ ὁποία θὰ θέσει τὶς βάσεις τοῦ νομισματικοῦ συστήματος τοῦ μεταπολεμικοῦ κόσμου.

Ὅμως στὴν παράταξη τῶν νικητῶν δὲν ὑπάρχει παρὰ μόνον ἕνας πλούσιος: οἱ ΗΠΑ. Καὶ αὐτὸς ἐπιβάλλει τὴν βούλησή του.

Μόνον ἕνα κράτος βγαίνει οἰκονομικῶς ἰσχυρότερο ἀπὸ τὸν πόλεμο: οἱ ΗΠΑ. Ἔχουν χρυσὸ ἀξίας 28 δισ. δολ. Ὅλος ὁ ὑπόλοιπος κόσμος μοιράζεται χρυσὸ μόλις 8 δισ. δολ. «Γιὰ νὰ διευκολύνει τὰ πράγματα», ὁ Ροῦζβελτ προτείνει νομισματικὴ βάση νὰ μὴν εἶναι πλέον ὁ χρυσός, ἀλλὰ τὰ ἀποθέματα τῶν μετατρεψίμων σὲ χρυσὸ νομισμάτων (gold exchange stantard). Ποιὰ εἶναι αὐτὰ τὰ νομίσματα; Μόνον δύο: τὸ δολλάριο καὶ ἡ στερλίνα.

2. Ἡ δεύτερη ἀναφέρεται μόνο «γιὰ τὰ μάτια». Ἡ Βρεταννία εἶναι χρεωκοπημένη καὶ ἡ Αὐτοκρατορία της σὲ κατάσταση ἀναγκαστικῆς διαλύσεως. Ὅπως ἦταν ἀναμενόμενο, ἡ ἀδυναμία τῆς στερλίνας σύντομα ἔγινε ὁλοφάνερη. Ἔτσι, **βάση ὅλων τῶν ἐθνικῶν νομισμάτων γίνεται τὸ ἀμερικανικὸ ἐθνικὸ νόμισμα, τὸ ὁποῖο, ἂν καὶ χάρτινο, ἀναλαμβάνει τὸν παλαιὸ ρόλο τοῦ χρυσοῦ**! Καὶ μόνον γι' αὐτό του τὸ ἐπίτευγμα, ὁ Ροῦζβελτ εἶναι ὁ μεγαλύτερος πρόεδρος στὴν ἱστορία τῶν ΗΠΑ καὶ ὁ ἀνυπέρβλητος στυλοβάτης τῆς κοσμοκρατορίας της.

3. Τὸ δολλάριο καθιερώνεται ὡς τὸ μόνο «**ἀποθεματικὸ νόμισμα**». Ὑποτίθεται ὅτι εἶναι ἰσοδύναμο μὲ τὸν χρυσό. Καὶ ὅτι μπορεῖ νὰ ἀνταλλαγεῖ ὁποτεδήποτε σὲ ἀναλογία ἕνα δολλάριο = 0,888 γραμ. χρυσοῦ.

4. Στὸ ἑξῆς, στὴν παγκόσμια ἀγορὰ τὰ πάντα πρέπει νὰ πληρώνονται σὲ δολλάρια. Ὅμως τὰ ἄλλα κράτη δὲν ἔχουν δολλάρια. Τί θὰ γίνει; Ὁ Ροῦζβελτ προσφέρει καὶ πάλι τὴν «λύση». Προτείνει τὴν ἵδρυση «**Διεθνοῦς Νομισματικοῦ Ταμείου**» **(ΔΝΤ)** καὶ μιᾶς «**Παγκόσμιας Τράπεζας**». Ἐκεῖ τὰ διάφορα κράτη θὰ προσφεύγουν γιὰ νὰ πάρουν δάνεια σὲ δολλάρια. Θὰ τὰ ἐξοφλοῦν ἀργότερα, εἴτε σὲ χρυσό, εἴτε σὲ ἰσοδύναμο ποσὸν δολλαρίων.

5. Οἱ ΗΠΑ ἔγιναν ἡ μόνη χώρα, ἡ ὁποία γιὰ τὶς συναλλαγές της δὲν ὑποχρεώνεται νὰ παρέχει τὸ ἰσοδύναμό τους σὲ χρυσὸ ἢ σὲ πραγματικὰ ἀγαθά. Οἱ Ἀμερικανοί, ὅταν θέλουν ν' ἀγοράσουν ὁ,τιδήποτε, σὲ ὁποιοδήποτε μέρος τοῦ κόσμου, δὲν ἔχουν παρὰ νὰ τυπώνουν χαρτονόμισμα! Τὸ κάνουν. Καὶ ἀγοράζουν σ' ὅλον τὸν κόσμο ἀκίνητα, πρῶτες ὕλες, ἐπιχειρήσεις, ὑπηρεσίες, ἀγαθά! Τὰ πληρώνουν μὲ δολλάρια. **Κατακτοῦν τὸν κόσμο, μὲ χαρτὶ ποὺ τυπώνουν!**

6. Μ' αὐτὸν τὸν τρόπο, μεγάλες ποσότητες δολλαρίων διοχετεύονται στὶς διάφορες χῶρες. Ἂν αὐτὲς ζητήσουν νὰ τὰ ἀνταλλάξουν μὲ χρυσό, οἱ ΗΠΑ θὰ κηρύξουν πτώχευση. Ὅμως, ὁ Ροῦζβελτ ἔχει προνοήσει. Ὑπάρχει τὸ ΔΝΤ. Αὐτὸ λέει, τί θὰ γίνεται. Τὸ διευθύνει ὀλιγομελὴς ἐπιτροπή, ὅπου δεσπόζουν οἱ Ἀμερικανοί. Ἄρα, λέει νὰ γίνει αὐτό, τὸ ὁποῖο ἐκεῖνοι ἐπιτάσσουν. Ἀναγκάζει, λοιπόν, τὶς διάφορες χῶρες νὰ μετατραποῦν σὲ πιστώτριες τῶν ΗΠΑ. Πῶς; Μὰ μὴ ζητῶντας τὴν ἐξαργύρωση μὲ χρυσὸ τῶν δολλαρίων ποὺ βρίσκονται στὰ χέρια τους. Αἰτιολογικό: Τὸ δολλάριο εἶναι «ἀποθεματικὸ νόμισμα». Συνεπῶς ὅποιος τὸ κατέχει εἶναι σὰν νὰ κατέχει χρυσό. Γιατί νὰ προκαλεῖ ἐμπλοκές, ἀπαιτῶντας νὰ τὸ μετατρέψει σὲ ἀληθινὸ χρυσό;

7. Ναί, ἀλλὰ τὰ δολλάρια λιμνάζουν στὶς τράπεζες τῶν διαφόρων χωρῶν. Τί θὰ τὰ κάνουν; Τὸ ΔΝΤ ἀπαντᾶ:

— Κρατεῖστε τα ὡς ἀποθεματικό, ἀντὶ γιὰ χρυσό. Μπορεῖτε ἐπίσης, νὰ τὸ δανείζετε.

— Σὲ ποιούς;

— Μὰ στὶς ἀμερικανικὲς ἑταιρεῖες, οἱ ὁποῖες θέλουν νὰ ἐπενδύσουν στὶς χῶρες σας!

Μὲ ἄλλα λόγια:

- ❑ Οἱ Ἀμερικανοὶ τυπώνουν χαρτὶ καὶ μ' αὐτὸ ἀγοράζουν ὅ,τι ἐπιθυμοῦν στὶς διάφορες χῶρες.
- ❑ Οἱ τελευταῖες κρατοῦν αὐτὸ τὸ χαρτὶ ὡς «ἀποθεματικό».

- Ἕνα μέρος του τὸ δανείζουν σὲ Ἀμερικανούς, οἱ ὁποῖοι τὸ ξαναχρησιμοποιοῦν γιὰ «μπίζνες» σ' αὐτὲς τὶς χῶρες.

8. Στὶς κεντρικὲς τράπεζες τῶν διαφόρων χωρῶν σωρεύονται πάντως ποσότητες δολλαρίων. Τότε, αὐτές, ἐξαναγκάζονται νὰ τὰ χρησιμοποιοῦν, γιὰ νὰ ἀγοράζουν... ὁμόλογα τοῦ Θησαυροφυλακίου τῶν ΗΠΑ, δηλαδὴ γιὰ νὰ τὶς δανείζουν μεσοπροθέσμως ἢ μακροπροθέσμως. Μὲ ἄλλα λόγια, ὅποιος παίρνει ἀπὸ τὶς ΗΠΑ μιὰ ἐπιταγὴ (= δολλάρια), ὄχι μόνο δὲν τὴν εἰσπράττει ποτέ, ἀλλὰ τελικῶς τοὺς δανείζει ἕνα ἰσοδύναμο ποσόν!

9. Ἀποτελέσματα αὐτοῦ τοῦ συστήματος εἶναι:

i) Ἡ γενίκευση τοῦ πληθωρισμοῦ παγκοσμίως.
ii) Τὸ φτώχεμα τῶν κρατῶν, τῶν ὁποίων τὸ νόμισμα δὲν εἶναι «ἀποθεματικὸ» (δηλαδὴ γιὰ πολλὰ χρόνια ὅλων, πλὴν τῶν ΗΠΑ).
iii) Ἡ ἀπόκτηση τεραστίων περιουσιῶν ἀπὸ Ἀμερικανούς, στὶς ἄλλες χῶρες, οἱ ὁποῖες φτωχαίνουν ἀναλόγως πρὸς τὸ ποσὸν τῶν δολλαρίων ποὺ κρατοῦν καὶ τῶν ὁποίων οὐδέποτε ζητοῦν τὴν ἐξόφληση.

10. Φυσικά, τὰ παραπάνω ἴσχυσαν ἀπολύτως, μόνο στὰ πρῶτα μεταπολεμικὰ χρόνια. Μετά, διάφορες χῶρες, στὸν βαθμὸ ποὺ ἀνελάμβαναν ἀπὸ τὸν πόλεμο καὶ ἀνακτοῦσαν τὴν ἀνεξαρτησία τους, ἄρχισαν νὰ ζητοῦν τὴν ἐξόφληση τῶν δολλαρίων, τὰ ὁποῖα εἶχαν στὰ χέρια τους. Παραλλήλως, ἐμφανίσθηκαν καὶ ἄλλα ἰσχυρὰ νομίσματα. Ὅμως εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐξοφληθοῦν ποτὲ τὰ δολλάρια, τὰ ὁποῖα σωρεύθηκαν ἔξω ἀπὸ τὶς ΗΠΑ, ἀφοῦ ἡ ἀξία τους, τὸ 1972 ἦταν ἑξαπλάσια ἀπὸ ἐκείνην τοῦ ἀποθέματος χρυσοῦ τῶν ΗΠΑ.

11. Γι' αὐτό:

- Τὸ 1968, οἱ ΗΠΑ, καταργοῦν τὸ νόμο τους, ὁ ὁποῖος τὶς ὑπεχρέωνε νὰ διατηροῦν ἀπόθεμα χρυσοῦ, τὸ ὁποῖο νὰ ἀντι-

στοιχοῦσε στὸ 25% τῶν ἐκδιδομένων δολλαρίων.

- Τὸ 1971, κατήργησαν τὴν μετατρεψιμότητα τοῦ δολλαρίου.

Ἔτσι, ἕνας ὄγκος ἀπὸ δεκάδες δισεκατομμύρια δολλάρια παραμένει μονίμως ἔξω ἀπὸ τὶς ΗΠΑ, χωρὶς δυνατότητα ἐξαργυρώσεως. Αὐτός, πολλαπλασιαζόμενος μὲ τὴν μέθοδο τῶν ἀλλεπαλλήλων καταθέσεων καὶ δανείων, τροφοδοτεῖ μονίμως ποικίλες οἰκονομικὲς ἀνωμαλίες, ἀπὸ τὶς ὁποῖες οἱ πιὸ ὀφθαλμοφανεῖς εἶναι ὁ πληθωρισμὸς καὶ (ὅταν λαμβάνονται μέτρα γιὰ τὴν περιστολή του) ἡ οἰκονομικὴ στασιμότητα ἢ ἡ ἀνεργία.

12. Αὐτὴ ἡ κατάσταση παρέχει στὶς ΗΠΑ τὴν διακριτικὴ ἐξουσία σὲ θέματα, ὅπως ἡ ἔκδοση χαρτονομίσματος, ὁ πληθωρισμὸς καὶ ἡ οἰκονομικὴ ὕφεση σ' ὁλόκληρο τὸν κόσμο. Κάθε σταθερὸ μέτρο μεταξὺ τῶν νομισμάτων χάθηκε. **Τὸ δολλάριο παίζει τὸν διπλὸ ρόλο τοῦ ἐθνικοῦ νομίσματος μιᾶς χώρας καὶ τῆς διεθνοῦς λογιστικῆς μονάδας**. Ἀποτέλεσμα: ὅλα τὰ ἔθνη ἐξαρτῶνται, σὲ ποικίλους βεβαίως βαθμούς, ἀπὸ τὶς ἀμερικανικὲς ἀποφάσεις.

13. Τὸ νέο διεθνὲς νομισματικὸ σύστημα τὸ σχεδίασαν βασικὰ δύο ἄνθρωποι:

- Ὁ Ἀμερικανὸς **Χάρρυ Ντὲξτερ Οὐάϊτ (Harry Dexter White).**
- Ὁ Ἄγγλος **Τζὼν Μέϋναρντ Κέυνς (John Maynard Keynes).**

Ὁ δεύτερος, ἂν καὶ Ἄγγλος, ἦταν δεδηλωμένος θαυμαστὴς τοῦ Ροῦζβελτ.

Ἦταν ὁ μόνος ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος εἶχε ἐπιδοκιμάσει τὴν ἄρνησή του νὰ σταθεροποιήσει τὴν ἀξία τοῦ δολλαρίου, μὲ βάση τὸν χρυσό, τινάζοντας ἔτσι στὸν ἀέρα τὴν οἰκονομικὴ συνδιάσκεψη τοῦ Λονδίνου (1933). Ὁ Κέϋνς εἶχε γράψει τότε στὴν *«Νταίηλυ Μαίηλ»* (4 Ἰουλίου 1934) ἄρθρο μὲ τὸν τίτλο: *«Ὁ Πρόεδρος Ροῦζβελτ ἔχει ἀπόλυτα δίκιο»*. Σ' αὐτό, τόνιζε ὅτι μὲ τὴν ἐνέργειά του, ὁ Ροῦζβελτ, *«ὁδηγοῦσε στὸ ρυθμισμένο νόμισμα τοῦ μέλλοντος»*. Ὁ Κέϋνς εἶχε ἐπισκεφθεῖ τὸν Ροῦζβελτ στὴν Οὐάσι-

γκτων, τὸν Ἰούνιο τοῦ 1934, καὶ εἶχε πολύωρη συζήτηση μαζί του.[235]

14. Μὲ τὸ ΔΝΤ καὶ μὲ τὴν ἐπιβολὴ τοῦ δολλαρίου στὴν θέση τοῦ χρυσοῦ ἢ τοῦ παγκοσμίου νομίσματος, ὁ Ροῦζβελτ ἐπέβαλε τὴν ἀπόλυτη καὶ ἀδιαμφισβήτητη οἰκονομικὴ κυριαρχία τῆς χώρας του στὸν πλανήτη:

i) Τὸ ΔΝΤ, δηλαδὴ οἱ Ἀμερικανοί, διαχειρίζεται τὰ διεθνῆ νομισματικὰ ρευστὰ καὶ τὶς ἀνταλλαγὲς συναλλάγματος.
ii) Οἱ ΗΠΑ, ἁπλῶς τυπώνοντας δολλάρια, μποροῦν νὰ κάνουν ὅ,τι θέλουν οἰκονομικῶς, σ' ὁλόκληρη τὴν ὑδρόγειο.

15. Συγκεκριμένα, οἱ ΗΠΑ, τυπώνοντας χαρτονόμισμα, μποροῦν:

- ❑ Νὰ ἐξοφλοῦν τὰ χρέη τους στὸ ἐξωτερικό.
- ❑ Ν' ἀγοράζουν, ὅσες πρῶτες ὕλες θέλουν, ἀπὸ ὁποιαδήποτε χώρα.
- ❑ Νὰ ἀγοράζουν, ὅσα προϊόντα θέλουν, ἀπὸ τὴν διεθνῆ ἀγορά.
- ❑ Νὰ κάνουν ἐπενδύσεις, ὁπουδήποτε.
- ❑ Ν' ἀγοράζουν ἐπιχειρήσεις ἀνὰ τὸν κόσμο.
- ❑ Νὰ δανείζουν.
- ❑ Νὰ προσφέρουν «βοήθεια».
- ❑ Νὰ τινάζουν (ἂν θέλουν) τὴν παγκόσμια οἰκονομία.

β) Ἡ Νέα «Ἱερὴ Συμμαχία»

«Τὸ σχέδιο (τοῦ Ροῦζβελτ), γιὰ τὴν διατήρηση τῆς εἰρήνης, μεταπολεμικῶς, βασιζόταν πρωτίστως ὄχι σὲ μία νεκραναστημένη Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν, ἀλλὰ στὴν ἑνότητα τῶν μεγάλων Συμμάχων σ' ὅλη τὴν ὑδρόγειο». (Th. Parrish)

Οἱ ΗΠΑ δὲν μποροῦν νὰ ἀσκοῦν τὴν Κοσμοκρατορία μόνες τους. Χρειάζονται μικρότερους συνεταίρους, βοηθούς, περιφερειάρχες. Γι' αὐτό, ὅραμα τοῦ Ροῦζβελτ γιὰ τὸν μετα-

235. R.F. Harrod *«Ἡ ζωὴ τοῦ Τζὼν Κέϋνς»*.

πολεμικὸ κόσμο ἦταν ἡ καθυπόταξή του σ' ἕνα εἶδος σύγχρονης, ἀλλὰ ἑτεροβαροῦς **«Ἱερῆς Συμμαχίας»**. Σ' αὐτήν, κυρίαρχη δύναμη θὰ ἦσαν οἱ ΗΠΑ.

- Βοηθός τους, δεύτερος συνεταῖρος καὶ ὑπαρχηγός, **ἡ ΕΣΣΔ**, ἡ ὁποία ὅμως θὰ ἐξαρτιόταν ἀπ' αὐτές. Διότι, πίσω ἀπὸ τὴν ἐπιφανειακὴ ἰσχύ της, ἦταν ἀδύνατη, οἰκονομικῶς, τεχνολογικῶς, βιοτικῶς καὶ ἠθικῶς. Ἐπὶ πλέον, τὸ κοινωνικοοικονομικὸ σύστημά της δὲν τῆς ἐπέτρεπε νὰ βγεῖ ἀπὸ τὸ τέλμα, στὸ ὁποῖο εἶχε αὐτοκαταδικασθεῖ.
- Τρίτος συνεταῖρος, θὰ ἦταν **ἡ Κίνα**, χρήσιμος γιὰ τὴν συγκράτηση τοῦ δευτέρου, δηλαδὴ τῆς ΕΣΣΔ.
- Τέταρτος, τέλος, καὶ ὑποδεέστερος συνεταῖρος, **ἡ Βρεταννία**, ἡ ὁποία θὰ χρησίμευε ὡς φορέας τῆς ἀμερικανικῆς πολιτικῆς στὴν Εὐρώπη καὶ σὲ ἄλλες περιοχὲς τοῦ πλανήτη, παραδοσιακῶς ὑπαγόμενες στὴν βρεταννικὴ ἐπιρροὴ (Μεσόγειος, Μ. Ἀνατολή, Κοινοπολιτεία).

2. Ὑποδομὴ τῆς ἀμερικανικῆς κυριαρχίας στὸν μεταπολεμικὸ κόσμο, θὰ ἦταν ἕνα οἰκουμενικῆς πλέον κλίμακας **«Νιοὺ Ντήλ»**, τοῦ ὁποίου θεμελιώδη στοιχεῖα θὰ ἦσαν:

i) Ἡ ἀνεξαρτητοποίηση τῶν ἀποικιῶν = νὰ καταπέσουν τὰ φράγματα, τὰ ὁποῖα ἐμπόδιζαν τὴν ἀμερικανικὴ διείσδυση.
ii) Ἡ χορήγηση «βοήθειας», γιὰ τὴν ἐφαρμογὴ ἀναπτυξιακῆς πολιτικῆς στὶς πρώην ἀποικίες = πραγματοποίηση τῆς ἀμερικανικῆς διεισδύσεως.
iii) Ἡ κατάργηση κάθε φραγμοῦ στὶς οἰκονομικὲς σχέσεις = στὴν οἰκονομικὴ ἐξάπλωση τοῦ ἰσχυροτέρου, δηλαδὴ τῶν ΗΠΑ.
iv) Ἡ πραγματοποίηση κοινωνικῶν μεταρρυθμίσεων σ' ὅλες τὶς χῶρες = δημιουργία συμπαθειῶν καὶ ἐρεισμάτων γιὰ τὶς ΗΠΑ.
v) Ἡ ἐπιδίωξη τῆς δημιουργίας μιᾶς παγκόσμιας καταναλωτι-

κῆς κοινωνίας = ἀγορὰ γιὰ τὰ ἀμερικανικὰ ἀγαθά.

vi) Ἡ διαφύλαξη τῆς εἰρήνης μὲ ἕνα εἶδος διεθνοῦς χωροφυλακῆς = ἀναγνώριση καὶ ἐπιβολὴ τῆς ἀμερικανικῆς ἐπικυριαρχίας.

Φυσικά, ὁ μόνος ποὺ μποροῦσε νὰ ἀναλάβει τὴν πραγματοποίηση αὐτοῦ τοῦ μεγαλόπνοου σχεδίου ἦσαν οἱ ΗΠΑ.

3. Στὴν Τεχεράνη, ὁ Ροῦζβελτ ἐξέθεσε στοὺς Στάλιν, Τσῶρτσιλ, τὸ σχέδιό του γιὰ τὴν μεταπολεμικὴ διεθνῆ ὀργάνωση. Ὁ ΟΗΕ θὰ εἶχε ἀρχικά - ἱδρυτικὰ μέλη της τὰ κράτη τῆς ἀντιαξονικῆς συμμαχίας. Κέντρο ἐξουσίας της θὰ ἦσαν οἱ «Τέσσερις Χωροφύλακες»: ΗΠΑ, ΕΣΣΔ, Βρεταννία, Κίνα, Αὐτοί:

> *«Θὰ ἀντιμετώπιζαν ἀμέσως κάθε ἀπειλὴ κατὰ τῆς εἰρήνης καὶ κάθε αἰφνίδια ἐπείγουσα κατάσταση, ἡ ὁποία θὰ ἐπέβαλλε τὴν ἀνάληψη δράσεως».*

Καὶ ἐξήγησε ὅτι σὲ περίπτωση ἀναταραχῆς στὴν Εὐρώπη, οἱ ΗΠΑ θὰ ἔστελναν πλοῖα καὶ ἀεροπλάνα, ἐνῶ ἡ Βρεταννία καὶ ἡ ΕΣΣΔ θὰ διέθεταν τὶς ἀναγκαῖες χερσαῖες δυνάμεις. Δὲν ἀσχολήθηκε, ὅμως, μὲ τὸ τί θὰ γινόταν, ἂν ὁ ἐπιτιθέμενος ἦταν ἕνας ἀπὸ τοὺς Χωροφύλακες.

4. Ἡ κατανομὴ ἔργου μεταξὺ τῶν «Χωροφυλάκων» προϋπέθετε καὶ τὸ μοίρασμα τοῦ κόσμου σὲ «**σφαῖρες ἐπιρροῆς**». Ἔτσι, ὁ Ροῦζβελτ, εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς, ξεκαθάρισε ὅτι θεωροῦσε τὰ Βαλκάνια, τὴν Κεντρικὴ καὶ τὴν Ἀνατολικὴ Εὐρώπη, ὅπως καὶ τὴν Μαντζουρία καὶ τὴν Μογγολία, περιοχὲς δικαιοδοσίας τῆς Μόσχας. Ἀντιθέτως, ἀποσαφήνισε ὅτι δὲν θὰ ἀνεχόταν καμμιὰ προσέγγιση τῶν Δυτικοευρωπαίων πρὸς τὸ Κρεμλῖνο.

- ❑ Τὸ φθινόπωρο τοῦ 1943, ὅταν ἐδέχθη τὸν Γάλλο στρατηγὸ Ζιρώ, στὴν Οὐάσιγκτων, τοῦ ἐξέφρασε τὴν δυσαρέσκειά του γιὰ τὶς ἐρωτοτροπίες τοῦ Ντὲ Γκὼλ μὲ τοὺς Ρώσους, οἱ ὁποῖες, εἶπε, θὰ μποροῦσαν νὰ ὁδηγήσουν σὲ ταχεῖα πρό-

οδο τῶν κομμουνιστῶν στὴν δυτικὴ Εὐρώπη. (Ἄρα, ὅταν ἔδειχνε νὰ ἀγνοεῖ τὴν ὕπαρξη κομμουνιστικῆς ἀπειλῆς, προσποιόταν).

- Λίγες ἡμέρες μετὰ ἀπὸ τὴν συνάντησή του μὲ τὸν Ζιρώ, πῆγε στὴν Τεχεράνη. Ἐκεῖ, μὲ πλήρη ἄνεση καὶ ἀδιαφορία, παρεχώρησε στὴν ΕΣΣΔ, τὰ τρία κράτη τῆς Βαλτικῆς, τὴν ἀνατ. Πολωνία καὶ ἐδάφη τῆς Φινλανδίας, τῆς Τσεχοσλαβακίας καὶ τῆς Ρουμανίας. Διότι, αὐτὲς οἱ χῶρες παρεχωροῦντο στὴν «ρωσικὴ ζώνη».

5. Πολιτικὸ ὄργανο τῆς Pax Americana, θὰ ἦταν ὁ «**Ὀργανισμὸς Ἡνωμένων Ἐθνῶν**» (ΟΗΕ). Τὶς προσπάθειες γιὰ τὴν ἵδρυσή του τὶς ἄρχισε, τὸν Αὔγουστο τοῦ 1944. Τότε, συγκάλεσε στὸ Ντάμπαρτον Oaks (Dumbarton Oaks) σύσκεψη μ' αὐτὸ τὸ ἀντικείμενο. Μετεῖχαν ΗΠΑ, ΕΣΣΔ, Βρεταννία, Κίνα. Ἡ Γαλλία δὲν προσκλήθηκε παρ' ὅλο ποὺ ἡ κυβέρνηση Ντὲ Γκὼλ εἶχε πλέον ἀναγνωρισθεῖ ἀπὸ ὅλους καὶ βρισκόταν σὲ μητροπολιτικὸ ἔδαφος. Ὁ ἴδιος ὁ Ροῦζβελτ προσωπικῶς, ἐπεξεργάστηκε τὸν **«Καταστατικὸ Χάρτη»** τοῦ ΟΗΕ. Τὸ ἔργο του ὁλοκληρώθηκε στὴν Γιάλτα (Φεβρουάριος 1945) καὶ ἀπὸ τὸν διάδοχό του Τροῦμαν στὸ Πότσνταμ (Ἰούλιος 1945).

6. Ὁ Στάλιν, στὴν Γιάλτα ἐπικαλέσθηκε ἕνα προηγούμενο: Τὸ 1939-40, εἶπε, ἡ Βρεταννία καὶ ἡ Γαλλία εἶχαν προκαλέσει τὴν ἐκδίωξη τῆς ΕΣΣΔ ἀπὸ τὴν ΚΤΕ, ἐξ αἰτίας τῆς ἐπιθέσεώς της ἐναντίον τῆς Φινλανδίας. Ἤθελε, λοιπόν, νὰ διασφαλισθεῖ ἀπὸ μία ἐπανάληψη τοῦ φαινομένου. Καὶ ὁ Ροῦζβελτ συμφώνησε! Ἔτσι, στὸ μέλλον, οἱ εἰσβολεῖς δὲν θὰ μποροῦσαν νὰ ἀποβάλονται ἀπὸ τὸν ΟΗΕ, ὁ ὁποῖος ὑποτίθεται ὅτι ἱδρυόταν ἀκριβῶς, γιὰ νὰ διαφυλάξει τὴν εἰρήνη καὶ νὰ προστατεύσει τοὺς ἀσθενέστερους.

7. Ὁ Ροῦζβελτ ἤθελε τὸν ἑαυτό του ἐπιδιαιτητὴ μεταξὺ Εὐρώπης (= Ἀγγλίας) καὶ ΕΣΣΔ. Αὐτὸν τὸν ρόλο θὰ ἀνελάμβανε στὸν ΟΗΕ, ὅπου οἱ ΗΠΑ θὰ ἐμφανίζονταν πάντοτε ὡς δύναμη συμβι-

βασμοῦ καὶ κατευνασμοῦ μεταξὺ δύο ἀδιαλλάκτων ἀντιπάλων: Ἄγγλων καὶ Ρώσων. Γι' αὐτό, ἔδωσε στοὺς τελευταίους 3 ψήφους, ὥστε νὰ ἰσορροποῦν τοὺς ἄλλους 3 ('Αγγλία, Γαλλία, Κίνα). Οἱ ΗΠΑ θὰ εἶχαν, συνεπῶς, τὸν καθοριστικὸ καὶ τελευταῖο λόγο, ὁ ὁποῖος θὰ ἐμφανιζόταν ὡς συνθετικὸς-ἐξισορροπιστικός.

8. Ἡ πραγματικὴ ἐξουσία στὸν ΟΗΕ δὲν δόθηκε στὴν γενικὴ συνέλευση τῶν μελῶν του, ὅπως ἐπιτάσσει ἡ δημοκρατικὴ ἀντίληψη, ἀλλὰ στὸ ὀλιγομελὲς «**Συμβούλιο 'Ασφαλείας**», ὅπως ἐπιτάσσει ἡ ὀλιγαρχική. Ἐπὶ πλέον, οἱ Μεγάλοι θὰ ἦσαν μή-αἱρετὰ καὶ μή-ἀνακλητά, μόνιμα μέλη τοῦ ΣΑ, μὲ δικαίωμα ἀρνησικυρίας. Ὁ Ροῦζβελτ παρεβίαζε ὅλες τὶς ἀρχές, τὶς ὁποῖες διεκήρυττε. Γι' αὐτὸ καὶ **ἀποσιώπησε** αὐτὴν τὴν πλευρὰ τῆς συμφωνίας. Οὔτε στὸ ἐπίσημο ἀνακοινωθὲν γιὰ τὴν διάσκεψη τῆς Γιάλτας, οὔτε στὴν ἔκθεσή του πρὸς τὸ Κογκρέσσο τὴν ἀπεκάλυψε. Ἡ ἀποκάλυψη γιὰ τὴν παραχώρηση τριπλῆς ψήφου καὶ μόνιμης ἕδρας στὸ «Συμβούλιο 'Ασφαλείας» στὴν ΕΣΣΔ ἔγινε, μόλις στὶς 25 Μαρτίου 1945, ἀπὸ τὴν «New York Herald Tribune». Ὅμως, τότε, ὁ Ροῦζβελτ εἶχε ἤδη ἐπανεκλεγεῖ.

> *Στὸν πρῶτο μετεκλογικὸ λόγο του, τὸ 1944, ἐξηγῶντας τὴ νέα νίκη του, στὶς ἐκλογὲς τῆς 8ης Νοεμβρίου, ὁ Ροῦζβελτ εἶπε:*

«Μάθαμε νὰ εἴμαστε πολίτες τοῦ κόσμου, μέλη τῆς παγκόσμιας κοινωνίας. Καὶ μᾶς ἀρέσει».

Ἄν ἦταν εἰλικρινής, ἔπρεπε νὰ πεῖ:

«Μάθαμε νὰ εἴμαστε κυρίαρχοι τοῦ κόσμου, ἄρχοντες τῆς παγκόσμιας κοινωνίας. Καὶ μᾶς ἀρέσει».

V

Ἐπανεκλογὴ καὶ θάνατος

«Ὁ Ρούζβελτ πέθανε, στὶς 12 Ἀπριλίου 1945... Ἡ Εὐρώπη εἶχε ἤδη πεθάνει».
(Ἀπὸ τὸ παρόν)

α) Ἑτοιμοθάνατος Κοσμοκράτωρ

Καλοκαίρι τοῦ 1944. Ὁ Ρούζβελτ εἶναι πολὺ ἄρρωστος. Πάσχει ἀπὸ καρδιακὴ ἀνωμαλία λόγῳ ὑπερτάσεως καὶ ἀρτηριακῆς σκληρύνσεως σὲ προχωρημένο στάδιο. Εἶναι καταβεβλημένος καὶ ἀδύνατος σὲ τέτοιο σημεῖο, ὥστε δυσκολεύεται ἀκόμη καὶ νὰ γυρίζει τὶς σελίδες τοῦ χειρογράφου ποὺ διαβάζει. Τραυλίζει. Καὶ ὅμως τὸ πάθος τῆς ἐξουσίας, τὸ ὁποῖο τὸν κυβερνοῦσε, τὸν σπρώχνει νὰ ὑποβάλει, γιὰ τέταρτη φορά, ὑποψηφιότητα γιὰ πρόεδρος.

2. Λίγες ἑβδομάδες, πρὶν ἀπὸ τὶς ἐκλογές, παρουσιάζει καρδιακὴ ἀδυναμία, συμπτώματα συμφορήσεως καὶ κρίση ἥπατος. Φαίνεται ὅτι ὅλα τὰ ὄργανά του ἔχουν ὑποστεῖ ζημιές. Ὅμως, ἐπιμένει. Θὰ διεκδικήσει τὴν ἐξουσία. Θέλει νὰ πεθάνει Πρόεδρος.

3. Ἡ καμαρίλα τοῦ Λευκοῦ Οἴκου μακιγιάρει τὸν Ρούζβελτ, ὅταν πρόκειται νὰ τὸν ἐπιδείξει δημοσίως. Καὶ ἐξαφανίζει τὶς φωτογραφίες, οἱ ὁποῖες τὸν δείχνουν, ὅπως πραγματικὰ εἶναι: ἕνας ἑτοιμοθάνατος. Ὁ γιατρός του, **Μὰκ Ἀντάϊρ**, φορτωμένος τίτλους καὶ ἀμοιβές, διορίζεται ξαφνικά... ναύαρχος! Σὲ ἀντάλλαγμα, ἐκδίδει ἰατρικὸ ἀνακοινωθέν, μὲ τὸ ὁποῖο βεβαιώνει ὅτι ὁ

ὑποψήφιος Ροῦζβελτ δὲν βρισκόταν ποτὲ σὲ καλύτερη κατάσταση ὑγείας!

β) Δυσχέρειες καὶ τακτική

Πέρα ἀπὸ τὸ πρόβλημα τῆς ὑγείας, ἡ ἐπανεκλογὴ τοῦ Ροῦζβελτ σκοντάφτει καὶ σὲ ἄλλες δυσχέρειες. Τὸν κατηγοροῦν ἀπὸ πολλὲς πλευρές, ὅτι:

- Ἔδειξε ὑπερβολικὴ ὑποχωρητικότητα ἀπέναντι στὸν Στάλιν καὶ ἐξεχώρησε στὸν Ρωσικὸ αὐτοκρατορισμὸ τὶς ἐλευθερίες καὶ τὰ δικαιώματα ἀρκετῶν εὐρωπαϊκῶν λαῶν.
- Μὲ τὴν ἐπιμονή του στὴν *«χωρὶς ὅρους παράδοση»*, ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν περίεργη στρατιωτικὴ τακτική του (ἀνακοπὴ τῆς προελάσεως πρὸς τὴν Γερμανία, ἀποτελμάτωση τῆς ἐκστρατείας στὴν Ἰταλία), παρατείνει ἄσκοπα τὸν πόλεμο.
- Μὲ τὴν μονομερῆ ἀφοσίωσή του σὲ μεγαλεπήβολα ὑδρογειοσφαιρικὰ ὁράματα, παραμέλησε σὲ βαθμὸ ἀνεπίτρεπτο τὰ ἐσωτερικὰ ζητήματα τῶν ΗΠΑ. Παράδειγμα γιὰ τοὺς κινδύνους, τοὺς ὁποίους ἐγκυμονεῖ, αὐτὴ ἡ παραμέληση εἶναι οἱ φυλετικὲς ταραχές, οἱ ὁποῖες ξέσπασαν τὸ 1942 στὸ Ντητρόϊτ, μὲ 40 νεκρούς, σὲ μιὰ στιγμή, κατὰ τὴν ὁποία ὑποτίθεται ὅτι οἱ ΗΠΑ πολεμοῦσαν μαζὶ μὲ τ' ἄλλα καὶ τὸν φυλετισμὸ τοῦ Χίτλερ.

2. **Σεπτέμβριος - Ὀκτώβριος 1944**: Πλησιάζει ἡ ἡμέρα τῶν ἐκλογῶν. Στὶς ΗΠΑ περίμεναν πίσω τοὺς στρατιῶτες τους ἀπὸ τὴν Εὐρώπη, γιὰ τὰ Χριστούγεννα. Διαψεύδονται. Ἀποτέλεσμα, ἡ ἀπογοήτευση, ἡ ὁποῖα ἐκδηλώνεται καὶ μὲ κάμψη τῆς πολεμικῆς παραγωγῆς. Στὸν γειτονικὸ Καναδᾶ, ἡ ἐπιστράτευση νέων κλάσεων προκαλεῖ ταραχὲς στὸ Κεμπέκ.

3. Ὁ Ροῦζβελτ ἀπαντᾶ μὲ δίμορφη τακτική.

- Ξεθάβει καὶ φρεσκάρει τὸν λαϊκισμό του.

Κατὰ τὴν προεκλογικὴ ἐκστρατεία τοῦ 1944. Ἀποκρύπτεται ἡ κρίσιμη κατάσταση τῆς ὑγείας του.

- ❑ Πραγματοποιεῖ «ἄνοιγμα» πρὸς τὸν συντηρητισμό.

Τὸ ἐτήσιο μήνυμά του «**γιὰ τὴν κατάσταση** τῆς **Ἑνώσεως**» εἶναι ὁ πιὸ «**ριζοσπαστικὸς**» λόγος τῆς σταδιοδρομίας του. Ζητᾶ δύο πράγματα ἀπὸ τὸ Κογκρέσσο:

i) Βαρύτατη φορολογία στὰ ὑπερβολικὰ κέρδη, τὰ ὁποῖα ἀπεκόμισαν ὁρισμένοι ἀπὸ τὸν πόλεμο.
ii) Ἕνα «**δίκαιο νόμο**» γιὰ τὶς τιμὲς τῶν ἀγαθῶν.

Ἡ θετικὴ ἀπήχηση αὐτῶν τῶν λαϊκίστικων ἐξαγγελιῶν, οἱ ὁποῖες φυσικά, εἶναι κενὲς περιεχομένου καὶ οὐδέποτε θὰ ὑλοποιηθοῦν, εἶναι τεράστια. Ἀνακτᾶ ἔδαφος.

4. Παραλλήλως, ἐξαγγέλλει ἕναν δεύτερο «**Χάρτη Δικαιωμάτων**» (Bill of Rights), μετὰ ἀπὸ ἐκεῖνον τῆς Ἀμερικανικῆς Ἐπαναστάσεως. Μ' αὐτὸν ὑποτίθεται ὅτι τὰ βασικὰ δικαιώματα τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ πολίτη, συμπληρώνονται. Τὰ νέα δικαιώματα, τὰ ὁποῖα ἐξαγγέλλει καὶ τὰ ὁποῖα, βεβαίως οὐδέποτε θὰ γίνουν πράξη εἶναι τῆς ἐξασφαλίσεως:

- ❑ Δίκαιης ἀμοιβῆς γιὰ κάθε ἐργαζόμενο.
- ❑ Ἀξιοπρεπῶν συνθηκῶν ἐργασίας.
- ❑ Ἐπαρκοῦς διατροφῆς σὲ κάθε κάτοικο τῆς χώρας.
- ❑ Ἱκανοποιητικῆς ἐνδύσεως σὲ κάθε κάτοικο τῆς χώρας.
- ❑ Ἀναπαύσεως γιὰ κάθε ἐργαζόμενο.
- ❑ Μορφώσεως γιὰ κάθε παιδὶ καὶ νέο.
- ❑ Ἰατρικῆς περιθάλψεως γιὰ ὅλους.
- ❑ Ἱκανοποιητικῆς στεγάσεως γιὰ ὅλους.
- ❑ Προνοίας γιὰ τοὺς γέρους, τοὺς ἀνάπηρους, τοὺς ἀνήμπορους.

7. Ταυτοχρόνως, ἐγκαταλείπει τὸν «**προοδευτικὸ**» ὑποψήφιο ἀντιπρόεδρό του, **Χένρυ Οὐάλλας**, ὁ ὁποῖος δὲν ταιριάζει στὸ ἀνερχόμενο κῦμα τοῦ συντηρισμοῦ. Τὸν ἀντικαθιστᾶ μ' ἕναν ἄγνωστο, ἀλλὰ γνησίως συντηρητικὸ γερουσιαστὴ ἀπὸ τὸ Μισσούρι. Ὀνο-

μάζεται **Χάρρυ Τροῦμαν.** Καὶ στὴν οὐσία, αὐτὸς θὰ εἶναι ὁ πραγματικὸς νικητὴς τῶν τελευταίων ἐκλογῶν τοῦ Ροῦζβελτ.

γ) Ἡ τελευταία νίκη

1. **8 Νοεμβρίου 1944**: Ὁ Ρ. ἐκλέγεται γιὰ τέταρτη συνεχῆ φορὰ πρόεδρος τῶν ΗΠΑ, νικῶντας τὸν ἀντίπαλό του **Τόμας Ντιούϊ**, ὁ ὁποῖος εἶχε καθαρίσει τὴ Ν. Ὑόρκη ἀπὸ τοὺς γκάγκστερς. Ἡ πλειοψηφία τοῦ Ρ. περιορίζεται στὸ μισὸ τῆς προηγούμενης, ἀλλὰ τὸ βασικὸ εἶναι ὅτι ἡ ἐξουσία παραμένει δική του.

2. Λίγο μετὰ τὴν νίκη του, οἱ Ἀμερικανοὶ πληροφοροῦνται ἐμβρόντητοι ὅτι οἱ Γερμανοὶ ξαναπῆραν τὴν ἐπιθετικὴ πρωτοβουλία καὶ πιέζουν σκληρὰ τοὺς Συμμάχους στὶς Ἀρδέννες. Ἄν ὁ Χίτλερ εἶχε κάνει τὴν ὑστάτη προσπάθειά του, λίγες ἑβδομάδες νωρίτερα, ἴσως νὰ εἶχε νιώσει τὴν ἱκανοποίηση, τὴν ὁποία θὰ τοῦ ἔδινε μία ἐκλογικὴ ἧττα τοῦ θριαμβεύοντος ἐχθροῦ του.

3. Ὁ Ρ. πέθανε ἀπὸ ἐγκεφαλικὴ αἱμορραγία στὸ Γουώρμ Σπρίνγκς τῆς Γεωργίας, στὶς 12 Ἀπριλίου 1945. Ἦταν 63 χρονῶν. Πλάϊ του βρισκόταν ἡ ἐρωμένη του, Λούσυ Ράδερφορντ. Ἡ σύζυγός του Ἐλεονώρα ἔλειπε, ὡς συνήθως, περιοδεύοντας ἀνὰ τὶς ΗΠΑ σὲ μιὰν ἀπὸ ἀτέλειωτες ἐκστρατεῖες της. (Αὐτὴ τὴ φορὰ ἔκανε προπαγάνδα ὑπὲρ τοῦ ΟΗΕ). Πέθανε, ἀφοῦ πρόλαβε νὰ ἐπιτελέσει τὸ κύριο μέρος τοῦ μεγαλοφάνταστου σχεδίου του: ἡ Εὐρώπη εἶχε ἤδη πεθάνει...

4. Τρεῖς ἡμέρες ἀργότερα, στὶς 15 Ἀπριλίου 1945, ἄρχιζε στὸ Σὰν Φραντσῖσκο ἡ πρώτη διάσκεψη τῶν «Ἡνωμένων Ἐθνῶν» — ἔργο τοῦ Ροῦζβελτ.

5. Λίγες ἡμέρες ἀργότερα, πέθαινε καὶ ἄλλος ἀπὸ τοὺς δύο μεγάλους μονομάχους: ὁ Ἀδόλφος, ὁ μὴ χαμογελαστὸς Χίτλερ, ὁ Κακὸς Γερμανός. Αὐτοκτόνησε, κάτω ἀπὸ τὰ ἐρείπια τοῦ ἀγαπημένου του Βερολίνου, ἐνῶ ἡ λατρευτὴ του πατρίδα σωριαζόταν σὲ χαλά-

σματα καὶ πνιγόταν στὸ αἷμα τῆς φυλῆς του, γιὰ τὴν ὁποία εἶχε ὀνειρευτεῖ τὴν χιλιόχρονη κοσμοκρατορία. Τὰ μεγάλα του ὁράματα χάθηκαν μέσα στὶς οὐρανομήκεις φλόγες, οἱ ὁποῖες πυρπολοῦσαν τὸ ἔθνος του. Τὸ ἐγχείρημά του ἦταν συντριπτικῶς μεγαλύτερο ἀπὸ τὶς δυνάμεις του. Καὶ τὸν συνέθλιψε. Ὁ θανάσιμος ἐχθρός του, ὁ ἄλλος ἑαυτός του, ὁ Χαμογελαστός, εἶχε νικήσει.

Ἀφήνοντας τὴν ὑστάτη πνοή του ὁ Ροῦζβελτ, μποροῦσε νὰ πεῖ:

— Ἔγινα ὁ πρῶτος Κοσμοκράτωρ!

δ) Αἰνιγματικὸ Τέλος

Τὸ 1943, ὁ Ροῦζβελτ ἄρχισε νὰ παρουσιάζει συμπτώματα κάμψεως τῆς ὑγείας του. Μαῦροι κύκλοι σχηματίσθηκαν κάτω ἀπὸ τὰ μάτια του καὶ δὲν ἔφευγαν. Οἱ ὦμοι του κύρτωσαν. Τὰ χέρια του ἔτρεμαν, καθὼς ἄναβε τὸ τσιγάρο του τόσο, ὥστε προμηθεύθηκε μεγαλύτερη σιγαροθήκη, γιὰ νὰ μὴν τοῦ πέφτει τὸ περιεχόμενό της. Εἶναι ἀξιοσημείωτο πόσο τὰ συμπτώματα αὐτὰ μοιάζουν μὲ ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα παρουσίασε ὁ Χίτλερ, ἀκριβῶς τὴν ἴδια ἐποχή. Καὶ οἱ δύο ἀναλώνονταν κυριολεκτικῶς στὸν σκοπό τους καὶ καίγονταν ἀπὸ τὴν ἴδια φλόγα τῆς ὑπεράνθρωπης προσπάθειάς τους. (Τὴν ἴδια ὥρα, ὁ Τσῶρτσιλ εὐχαριστιόταν τὸν ρόλο τοῦ ἡγέτη καὶ διασκέδαζε ἀφάνταστα, παριστάνοντας τὸν πολέμαρχο). Ἀξιοσημείωτη εἶναι, ἐπίσης, ἡ ὁμοιότητα τῆς ἐπιλογῆς γιατρῶν, τὴν ὁποία ἔκαναν ὁ Ροῦζβελτ καὶ ὁ Χίτλερ. Καὶ οἱ δύο ἐμπιστεύθηκαν τὴν ὑγεία τους σὲ ἀνεύθυνους τσαρλατανοειδεῖς τύπους αὐλικῶν γιατρῶν (τὸν McIntire ὁ ἕνας, τὸν Μορὲλ ὁ ἄλλος).

2. Ὁ Ροῦζβελτ πέρασε τὰ Χριστούγεννα τοῦ 1943, οἰκογενειακῶς, στὸ Χάϋντ Πάρκ, ἀλλὰ ἐπέστρεψε στὴν Οὐάσιγκτων, μὲ δυνατὸ βήχα. Ὁ δρ. Ross McIntire διέγνωσε γρίππη, ἡ ὁποία προεκάλεσε φλεγμονὴ τῶν βρόγχων. Δύο ἑβδομάδες ἀργότερα, ὁ Ροῦζβελτ ξαναπῆγε στὸ Χάϋντ Πάρκ γιὰ ἀνάπαυση. Ὅμως αὐτὴν τὴν φορὰ

Δρ. Η. Bruenn: ὁ γιατρὸς τῶν τελευταίων ἡμερῶν τοῦ Ρούζ-βελτ. Αὐτὸς ἀνακάλυψε τὴν ἀλήθεια γιὰ τὴν ὑγεία του.

δὲν ἀνάρρωνε. Ἐπὶ πλέον, πέρα ἀπὸ τὰ ἀναπνευστικὰ προβλήματα, παρουσίασε καὶ πόνους στὸ ὑπογάστριο, ἄφθονη ἐφίδρωση καὶ μεγάλη κόπωση. Ἔχανε τὴν ζωτικότητά του. Τὸ χρῶμα του ἔγινε σταχτί.

3. Ὅμως, ὁ δρ. McIntire συνέχιζε νὰ εἶναι ὑπεραισιόδοξος καὶ νὰ κάνει παραπάνω ἀπὸ καθησυχαστικὲς δηλώσεις στοὺς δημοσιογράφους. Ἰσχυριζόταν:

> *«Κατὰ τὸ 1943, ὁ πρόεδρος πέρασε ἀπὸ πλευρᾶς ὑγείας ἕνα ἀπὸ τὰ καλύτερα ἔτη, ἀπὸ τότε ποὺ μπῆκε στὸν Λευκὸ Οἶκο».*

Μιλοῦσε συνεχῶς γιὰ τὸ πόσο γερὴ κράση ἔχει ὁ Ροῦζβελτ, πόσο μεγάλη εἶναι ἡ ἱκανότητά του νὰ ἀναλαμβάνει, ἐπέμενε ὅτι ἡ ὑγεία του βρίσκεται πολὺ πάνω ἀπὸ τὸν μέσο ὅρο κ.λπ.

4. Σὲ ἀνταμοιβή, ὁ McIntire προήχθη τὸν Φεβρουάριο σὲ ... ἀντιναύαρχο, πρᾶγμα, τὸ ὁποῖο δὲν εἶχε ξαναγίνει γιὰ στρατιωτικὸ γιατρό. Ἀμέσως μετά, στὶς 4 Μαρτίου 1944, ἑνδεκάτη ἐπέτειο τῆς ἀναλήψεως τῆς προεδρίας ἀπὸ τὸν Ροῦζβελτ, ὁ McIntire εἶπε ἀπὸ τὸ ραδιόφωνο ὅτι ὁ πρόεδρος ἀπελάμβανε *«τὴν καλύτερη δυνατὴ ὑγεία»* καὶ βρισκόταν *«σὲ τέλεια κατάσταση»*.

5. Αὐτά, ἐνῶ τὸ τρέμουλο τῶν χειριῶν τοῦ Ρ. αὐξανόταν, οἱ μαῦροι κύκλοι κάτω ἀπὸ τὰ μάτια του μεγάλωναν, ἄρχισε νὰ χάνει τὸν εἱρμὸ τῶν λόγων του καὶ τὴν ἱκανότητά του γιὰ ἐργασία.

6. Τὸ ἐρώτημα εἶναι: Τά ψεύδη λέγονταν, ἁπλῶς γιὰ νὰ καθησυχάζουν τὴν κοινὴ γνώμη; Ἀλλὰ οἱ ὑπερβολές ἐξυπηρετοῦσαν, πράγματι, ἕναν τέτοιο σκοπό; Φυσικά, ἦσαν καὶ οἱ ἐπικείμενες προεδρικὲς ἐκλογές. Γιὰ νὰ κατέλθει σ' αὐτὲς ὁ Ροῦζβελτ ἔπρεπε νὰ ἐμφανισθεῖ ὑγιής. Ὅμως καὶ πάλιν ὁ McIntire τὸ παράκανε. Μήπως ὅλη αὐτὴ ἡ ἀπίστευτη ψευδολογία ἔκρυβε κάτι βαθύτερο; Ἡ ὑποψία γίνεται βάσιμη, διότι, πέρα ἀπὸ τὰ ψεύδη, ὑπῆρχε καὶ μία πράγματι ἀπίστευτη ἀδιαφορία γιὰ τὴν οὐσία —δηλαδὴ

γιὰ τὴν ὑγεία τοῦ προέδρου. Ὁ McIntire δὲν ἔλεγε ἁπλῶς ψέμματα στὸ κοινό. Ἔλεγε καὶ στοὺς οἰκείους τοῦ προέδρου! Καὶ δὲν ἔπαιρνε κανένα μέτρο, γιὰ τὴν βελτίωση τῆς ὑγείας του.

Μόνον ὅταν ἡ ἰδιαίτερη γραμματεὺς καὶ ἡ κόρη τοῦ Ροῦζβελτ τὸν πίεσαν, ἀπεφάσισε νὰ προχωρήσει σὲ γενικὲς ἐξετάσεις τοῦ ἀσθενοῦς. Ἀπευθύνθηκε τότε στὸ ναυτικὸ νοσοκομεῖο **Bethesda** καὶ στὸν καρδιολόγο **Howard Bruenn**, ὁ ὁποῖος ὑπηρετοῦσε ἐκεῖ. Ὁ Bruenn ζήτησε νὰ τοῦ σταλοῦν τὰ ἀποτελέσματα τῶν προηγουμένων ἐξετάσεων τοῦ προέδρου. Ἡ ἀπάντηση τοῦ McIntire ἦταν ὅτι αὐτά... εἶχαν χαθεῖ! Μήπως ἤθελε κάτι νὰ κρύψει; Καὶ αὐτὸ ἦταν μόνον ἡ δική του ἀμέλεια ἢ κάτι σοβαρώτερο;

7. Στὸ Bethesda βρέθηκε μόνον ὅτι ἡ τελευταία μέτρηση πιέσεως στὸν Ροῦζβελτ εἶχε γίνει πρό... τριετίας! Καὶ παρ' ὅλο ποὺ εἶχε δείξει ἄκρως σοβαρὴ ὑπέρταση (18,8 καὶ 10,5), ἐπὶ τρία χρόνια, δὲν εἶχαν ξαναμετρήσει τὴν πίεσή του! Ἦταν δυνατόν; Ἢ κάποιος ἔκρυψε τὰ ἀποτελέσματα τῶν ἑπομένων μετρήσεων; Καὶ καλὰ ἀπὸ τὸ κοινὸ — ἀπὸ τοὺς οἰκείους του καὶ ἀπὸ τοὺς γιατρούς του γιατί; Ἴσως, ὁ McIntire ἤθελε νὰ κρύψει τὶς εὐθῦνες του, ἀλλὰ καὶ πάλιν ἡ ἐξήγηση φαίνεται ἀνεπαρκής.

8. Ἀντικρύζοντας τὸν Ροῦζβελτ, ὁ Bruenn εἶδε ἀμέσως ὅτι:

> *«ἔδειχνε πολὺ κουρασμένος καὶ τὸ πρόσωπό του ἦταν γκρίζο».*

Διέγνωσε ὑπέρταση, καρδιοπάθεια καὶ χρόνια βρογχίτιδα. Εἶναι λογικό, ἀνεξαρτήτως ἀπὸ τὶς σκοπιμότητες, οἱ ὁποῖες καθόριζαν τὴν μυθολογία περὶ ἀρίστης ὑγείας, νὰ ἀφεθεῖ ὁ πρόεδρος νὰ περιέλθει σὲ τέτοια ἄθλια κατάσταση; Ὅταν, μάλιστα, κατὰ τὴν διάγνωση τοῦ Bruenn:

> *«ὁ τύπος τῆς καρδιοπάθειας, ἀπὸ τὴν ὁποία ἔπασχε ὁ πρόεδρος, σὲ συνδυασμὸ μὲ τὴν ὑπέρταση καθιστοῦσαν προβληματικὴ τὴν ἐπιβίωσή του;»*

9. Ὅταν τέλειωσαν οἱ ἐξετάσεις, ὁ McIntire ἀνεκοίνωσε ὅτι αὐτὲς ἔδειξαν:

«μέτρια ἀρτηριοσκλήρωση, ὄχι μεγαλύτερη ἀπὸ ὅσο εἶναι φυσιολογικὸ στὴν ἡλικία του. Κάποιες μεταβολὲς στὸ καρδιογράφημα. Σκιὲς στὴν ρινικὴ κοιλότητα. Βρογχικὴ διαταραχή».

Γιὰ θεραπεία, ὁ McIntire ὑπέδειξε στὸν Πρόεδρο νὰ κόψει τὸ κάπνισμα καὶ νὰ παίρνει κάποιο... σιρόπι τοῦ βήχα! Τίποτε ἄλλο! Ἡ σύζυγος του, Ἐλεονώρα ἔγραψε στὸ ἡμερολόγιό της:

«Οἱ γιατροὶ βρῆκαν τὸν Ρούζβελτ καλὰ καὶ δραστήριο. Τὸν συμβούλευσαν μόνο νὰ ἀναπαύεται καθημερινῶς, γιὰ νὰ μειώσει τὴν ἔνταση τῆς καρδιᾶς του, ἡ ὁποία ἐξασθένησε ἀπὸ τὴν ἔνταση τοῦ πολέμου».

Ὁ McIntire τὴν διαβεβαίωσε, μάλιστα, ὅτι ὁ Ρ. μποροῦσε νὰ κατεβεῖ στὶς ἐκλογὲς καὶ ὅτι, ἄν ἐκλεγόταν:

«Θὰ μποροῦσε εὔκολα νὰ ἀνταπεξέλθει στὰ καθήκοντα τῆς Προεδρίας»!

Δηλαδή, τὰ ψεύδη δὲν λέγονταν μόνον στὸ κοινό, ἀλλὰ καὶ στὰ μέλη τῆς οἰκογένειας τοῦ προέδρου, **ἀκόμη καὶ στὸν ἴδιο τὸν Ρούζβελτ!** Συνεπῶς, ὁ McIntire, ἔχοντας ὑπ' ὄψη τὴν διάγνωση τοῦ Bethesda, **ὁδηγοῦσε ἐνσυνειδήτως τὸν Ρούζβελτ στὸν θάνατο.**

10. Στὶς 3 Ἀπριλίου, ὁ McIntire ἀνεκοίνωσε στοὺς ἐκπροσώπους τοῦ Τύπου, ὅτι οἱ ἐξετάσεις, στὶς ὁποῖες ὑπεβλήθη ὁ πρόεδρος, ἀποτελοῦσαν συνήθη ἐτήσια πρακτική, ὅπως αὐτὴ ποὺ ἴσχυε γιὰ τοὺς ἀνώτερους στρατιωτικούς.

Καὶ τί ἔδειξαν οἱ ἐξετάσεις; —τὸν ρώτησαν. Ἀπάντηση:

«Ἡ κατάσταση τῆς ὑγείας τοῦ προέδρου εἶναι ἱκανοποιητική»!

Ὁ ἄνθρωπος ἦταν βαρύτατα ἀσθενὴς καὶ ὁ γιατρός του, ἁπλῶς, ἀντικαθιστοῦσε τοὺς ὅρους **«καλύτερη ἀπὸ ποτὲ»** καὶ **«τέλεια»**, μὲ τοὺς ὁποίους χαρακτήριζε τὴν ὑγεία του πρὶν ἀπὸ ἕνα μῆνα, μὲ τὸν ὅρο «ἱκανοποιητική»! Ὅλο τὸ πρόβλημα, ἐξήγησε, προερχόταν ἀπὸ διαταραχὴ τῆς ρινικῆς περιοχῆς καὶ τοῦ στήθους, ἡ ὁποία θ' ἀντιμετωπιζόταν ἁπλῶς μὲ ἡλιοθεραπεία καὶ περισσότερη ἄσκηση!!

Καὶ τὸ συμπέρασμά του:

> *«Κρίναμε ὅτι ἡ κατάσταση εἶναι αὐτή, τὴν ὁποία περιμένει κανεὶς γιὰ ἕναν ἄνδρα 62 ἐτῶν».*

Αὐτά, ἐνῶ ἀναφερόταν σ' ἕναν ἑτοιμοθάνατο!

11. Ὁ Bruenn ἀνέλαβε νὰ παρακολουθεῖ συστηματικὰ τὴν ὑγεία τοῦ προέδρου, ἀλλὰ ὅπως σημειώνει ὁ ἴδιος:

> *«Κανεὶς δὲν μὲ ρώτησε γιὰ τὴν σχέση ἀνάμεσα στὴν φυσικὴ κατάσταση τοῦ Προέδρου καὶ τὸ ζήτημα μιᾶς τέταρτης θητείας του καί, ἀφοῦ κανεὶς δὲν μὲ ρώτησε, δὲν εἶπα τίποτα».*

Στὶς 28 Ἀπριλίου, ὁ Ρ. ἔνιωσε πόνους στὸ ὑπογάστριο. Ὁ Bruenn διέγνωσε χολολιθίαση. Στὶς 7 Μαΐου, ὁ McIntire ἔλεγε στοὺς δημοσιογράφους ὅτι ὁ πρόεδρος:

> *«εἶναι σὲ ἐξαιρετικὴ κατάσταση, ὑγιὴς ὅσο καὶ πρὶν ἀπὸ ἕνα ἔτος»!*

12. Ἡ κόπωση καὶ ἡ ἀδυναμία τοῦ Ροῦζβελτ μεγάλωνε, ὅπως καὶ τὸ τρέμουλο τῶν χειρῶν του καὶ ἡ ἐξασθένηση τῶν μυῶν του. Ἔνιωθε ὅλο καὶ ἐντονώτερους πόνους. Ἡ ἀναπνοή του γινόταν δυσκολώτερη. Ὅλα αὐτὰ σήμερα χαρακτηρίζονται σὰν **«μεταπολυομυελιτιδικὸ σύνδρομο»**. Τότε, αὐτὴ ἡ κατάσταση δὲν εἶχε ἐπισημανθεῖ ὡς ἀργοπορημένη ἐπίπτωση τῆς πολυομυελίτιδας.

13. Σ' αὐτὴν τὴν κατάσταση ὑγείας βρισκόταν ὁ Ροῦζβελτ, τὸν Ἰούλιο τοῦ 1944, ὅταν χρίσθηκε ὑποψήφιος γιὰ τέταρτη προεδρι-

κὴ θητεία. Ἀντίπαλός του ἦταν ὁ **Thomas E. Dewey**, πρώην εἰσαγγελέας, μόλις 42 ἐτῶν, ρωμαλέος καὶ μαχητικός. Γιὰ νὰ πεισθεῖ τὸ κοινὸ ὅτι ὁ Ροῦζβελτ ἦταν ὑγιέστατος, ὀργανώθηκε ἐπίσκεψή του στὸν... Εἰρηνικό! Τὸν Αὔγουστο, πῆγε στὴν Χαβάη, γιὰ νὰ συσκεφθεῖ μὲ τὸν στρατηγὸ Μὰκ Ἄρθουρ καὶ τὸν ναύαρχο Νίμιτς. Ἐπιστρέφοντας στὴν Οὐάσιγκτων, ἐξεφώνησε μὲ μεγάλη δυσκολία ἕναν δεκαπεντάλεπτο λόγο.

14. Στὴν συνέχεια, κατὰ τὴν προεκλογικὴ ἐκστρατεία ξαναβρῆκε κάπως τὸν παλιὸ ἑαυτό του, ἀλλὰ στὶς 20 Ἰανουαρίου 1945, ὅταν ἀνέλαβε γιὰ τέταρτη φορὰ τὴν προεδρία καὶ θέλησε νὰ μιλήσει ἀπὸ τὸν Λευκὸ Οἶκο πρὸς τὸ πλῆθος, κατελήφθη ἀπὸ σπασμοὺς καί, μόλις τέλειωσε, ἤπιε μισὸ ποτήρι οὐίσκι γιὰ νὰ συνέλθει.

15. Μολαταῦτα, λίγες ἡμέρες ἀργότερα, ἀνεχώρησε γιὰ τὴν Γιάλτα, ὅπου θὰ συναντοῦσε τὸν Στάλιν καὶ τὸν Τσῶρτσιλ. Στὸ ταξίδι ἦταν φανερὰ σὲ κακὴ κατάσταση ὑγείας. Ὁ γιατρὸς τοῦ Τσῶρτσιλ, σὲρ Τσάρλς Οὐίλσον (λόρδος Μόραν), παρετήρησε ὅτι ὁ Ροῦζβελτ ἔδειχνε πολὺ ἄρρωστος.

> *«Ἔχει ὅλα τὰ συμπτώματα σκληρύνσεως τῶν ἀρτηριῶν τοῦ ἐγκεφάλου σὲ προχωρημένο στάδιο καὶ τοῦ δίνω μόνο λίγους μῆνες ζωῆς».*

16. Ὅμως, οἱ γιατροί του ἐπέμεναν ὅτι τὰ κυκλοφοριακὰ προβλήματα τοῦ προέδρου δὲν ἐπηρέαζαν τὴν σκέψη του. Στὴν Γιάλτα, ὅπως ἦταν ἑπόμενο, ἡ κατάστασή του χειροτέρεψε. Ὁ δρ. **Bruenn** ποὺ τὸν συνόδευε, τοῦ σύστησε ἀνάπαυση καὶ περιορισμὸ τῶν δραστηριοτήτων του. Ὁ στρατηγὸς **Hull**, ὁ ὁποῖος εἶχε καιρὸ νὰ τὸν δεῖ, συγκλονίσθηκε, ὅταν τὸν ἀντίκρυσε. Εἶπε:

> *«Ἔδειχνε χάλια, μὲ πεσμένο σαγόνι, ἀπλανῆ ματιά καὶ χαμηλωμένους ὤμους».*

17. Παρὰ ταῦτα, ἐπιστρέφοντας, προσγειώθηκε στὴν Αἴγυπτο, ὅπου ἔμεινε τρεῖς ἡμέρες, γιὰ νὰ συναντήσει διαδοχικῶς τὸν βα-

σιλέα τῆς χώρας Φαρούκ, τὸν αὐτοκράτορα τῆς Αἰθιοπίας Χαϊλὲ Σελασιὲ καὶ τὸν βασιλέα τῆς Σαουδαραβίας, Ἴμπν Σαούντ.

18. Λογικῶς, μπορεῖ νὰ ἀναρωτηθεῖ κανείς. Μήπως, ἐκτὸς ἀπὸ ἐκείνους ποὺ ἤθελαν τὴν μὲ κάθε θυσία (ἔστω καὶ μὲ τὸν μετεκλογικὸ θάνατό του) ἐπανεκλογή του, ὥστε νὰ παραμείνουν οἱ δημοκρατικοὶ στὴν ἐξουσία, ὑπῆρχαν καὶ ἐκεῖνοι ποὺ ἐπεδίωκαν τὸν θάνατό του; Νομίζω ὅτι ὑπάρχουν ἐνδείξεις (ἀσφαλῶς ὄχι ἀποδείξεις) γιὰ καταφατικὴ ἀπάντηση.

19. Ὡς πρὸς τὸ γιατί κάποιοι νὰ ἐπεδίωκαν κάτι τέτοιο, ἡ πιθανώτερη ἀπὸ τὶς φανερὲς ἀπαντήσεις εἶναι ὅτι ἴσως ἔκριναν ὅτι αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος, μὲ τὴν συνεχῆ παραμονή του στὴν ἐξουσία, εἶχε συγκεντρώσει ὑπερβολικὰ μεγάλη ἐξουσία καὶ ὅτι, μὲ τὴν βοήθεια λίγων ἐμπίστων του, ἀσκοῦσε καθαρῶς προσωπικὴ διακυβέρνηση. Ἔτσι, παραμέριζε φιλοδοξίες, περιθωριοποιοῦσε ὁμάδες, ἀπεμάκρυνε ἱκανούς, παρεγνώριζε συμφέροντα, ἀγνοοῦσε ἰσχυροὺς καὶ συχνὰ ἐνεργοῦσε τυχοδιωκτικῶς, ἐπισύροντας κινδύνους.

20. Οἱ ἑρμηνεῖες, τὶς ὁποῖες μπορεῖ νὰ δώσει κανεὶς γιὰ τὴν περίεργη τακτικὴ τοῦ McIntire, ἡ ὁποία προεκάλεσε, ἂν πάντως δὲν ἐπετάχυνε τὸν θάνατο τοῦ Ρούζβελτ, εἶναι ὅτι αὐτὴ ὀφειλόταν:

i) Στὴν θέληση κάποιων κύκλων τοῦ δημοκρατικοῦ κόμματος ποὺ ἐπεδίωκαν τὴν κάθοδό του, ἔστω καὶ ἑτοιμοθανάτου, στὶς ἐκλογὲς διότι ἤξεραν ὅτι χωρὶς αὐτὸν θὰ τὶς ἔχαναν. Ἔτσι ἐξηγεῖται ἡ παραπλάνηση ὄχι μόνον τοῦ κοινοῦ, ἀλλὰ καὶ τῶν οἰκείων του, καθὼς καὶ τοῦ ἴδιου τοῦ Ρούζβελτ..

ii) Στὴν ἐπιθυμία κάποιων νὰ ἀπαλλαγοῦν ἀπ' αὐτόν. Αὐτοὶ μπορεῖ νὰ ἦσαν:

- ❑ Ξένοι.
- ❑ Ἀμερικανικοὶ κύκλοι, οἱ ὁποῖοι εἴτε εἶχαν συμφέρον νὰ ἀπαλλαγοῦν ἀπ' αὐτὸν (λ.χ. βλαπτόμενοι ἀπὸ τὸ Νιοὺ Ντὴλ ἢ ἀπὸ τὴν παρατεινόμενη παραμονή τους ἐκτὸς ἐξουσίας),

εἴτε ἀνησυχοῦσαν ἀπὸ τὴν ἐξωτερικὴ πολιτική του (λ.χ. ἀπομονωτιστὲς ἢ ἀντικομμουνιστές).

iii) Στὸ πάθος γιὰ ἐκδίκηση, τὸ ὁποῖο μπορεῖ ὁρισμένοι νὰ ἔτρεφαν ἐναντίον του.

Ἀπὸ τὶς παραπάνω δυνατότητες ὡς πιθανώτερη ἐκτιμῶ τὴν πρώτη, δηλ. ὅτι τὸν McIntire καθοδηγοῦσαν αὐτοί, οἱ ὁποῖοι ἤθελαν μὲ κάθε θυσία τὴν ἐπανεκλογὴ προέδρου ἀπὸ τὸ δημοκρατικὸ κόμμα.

Διότι:

i) Οἱ Γερμανοὶ δὲν εἶχαν τὴν δυνατότητα νὰ δράσουν σ' αὐτὸ τὸ θέμα. Οἱ Ρῶσοι δὲν εἶχαν λόγο. Οἱ Βρεταννοὶ δὲν θὰ τὸ ἔκαναν.

ii)

- Τὸ «Νιοὺ Ντὴλ» εἶχε πλέον ἐγκαταλειφθεῖ καὶ ἡ ἐσωτερικὴ πολιτικὴ τοῦ Ροῦζβελτ δὲν ἔβλαπτε τὰ συμφέροντα τῶν ἰσχυρῶν, ὅπως πιστοποιεῖ καὶ ἡ σύγκρουσή του μὲ τὸ ἐργατικὸ κίνημα.
- Οἱ ἀπομονωτιστὲς δὲν εἶχαν λόγο γιὰ ἔντονη ἀντίδραση, ἀφοῦ ὁ πόλεμος πλησίαζε στὸ τέλος του.
- Ὅσοι ἀνησυχοῦσαν ἀπὸ τὶς ὑπέρμετρες παραχωρήσεις του πρὸς τὴν Ρωσία, δὲν θὰ πρέπει νὰ εἶχαν ἰσχυρὲς προσβάσεις στὸ ἄμεσο περιβάλλον του καὶ ἐπὶ πλέον δὲν νομίζω ὅτι, σ' ἐκείνην τὴν περίοδο, θὰ ἔφθαναν σὲ τέτοια ἀκραία ἀντίδραση.

iii) Δὲν ὑπάρχει καμμιὰ ἔνδειξη γιὰ τὴν ὕπαρξη ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι ἔτρεφαν πάθος ἐκδικήσεως ἐναντίον του καὶ οἱ ὁποῖοι νὰ εἶχαν τὴν δυνατότητα νὰ δράσουν.

21. Φυσικά, ὑπάρχει καὶ ὁ παράγοντας τῶν προσωπικῶν κινήτρων τοῦ ἴδιου τοῦ McIntire. Αὐτός, ἀπὸ ἕνα σημεῖο καὶ ὕστερα, θὰ ἤθελε νὰ συγκαλύψει τὶς εὐθῦνες του. Συνεπῶς, συνέχιζε ἀπὸ μόνος του τὴν ἐξαπάτηση τῶν πάντων, γύρω ἀπὸ τὸ θέμα τῆς ὑγείας τοῦ προέδρου. Ἐκτιμῶ ὅτι ὁ παράγοντας αὐτὸς θὰ πρέπει

νὰ θεωρηθεῖ βοηθητικός. Διότι, δὲν ἐξηγεῖ τὴν στάση τοῦ γιατροῦ, στὴν πρώτη φάση τῆς ἀσθένειας τοῦ Ροῦζβελτ. Εἶναι ἐξωφρενικὸ νὰ πιστέψουμε ὅτι ἡ ἀνευθυνότητα, ἡ ἀδιαφορία, ὁ τσαρλατανισμὸς τοῦ McIntire, ἡ νοοτροπία τοῦ αὐλικοῦ, ἡ ὁποία τὸν διεῖπε, μποροῦσαν νὰ πάρουν τέτοια ἔκταση, χωρὶς πίσω τους νὰ κρύβεται κάτι βαθύτερο.

22. Βεβαίως, ὑπάρχουν ἀνάλογα προηγούμενα ἀπὸ τὴν ἀμερικανικὴ ἱστορία. Οἱ ΗΠΑ ὑποτίθεται ὅτι εἶναι χώρα γνησίως δημοκρατική, ὅπου ὅλα διαδραματίζονται κάτω ἀπὸ τὸ ἄπλετο φῶς τῆς δημοσιότητας. Ὅμως, συχνότατα, ὁ λαός τους ὑπέστη παραπληροφόρηση καὶ στὸ θέμα τῆς ὑγείας τῶν προέδρων. Ἔτσι:

- Ὁ **Οὐίλσον** ἦταν σοβαρὰ ἄρρωστος, ἀλλὰ ὁ λαὸς δὲν τὸ ἤξερε.
- Ὁ **Κλήβελαντ** ὑπεβλήθη σὲ ἐγχείρηση καρκίνου σὲ ἰδιωτικὴ θαλαμηγό, γιὰ νὰ συγκαλυφθεῖ τὸ γεγονός! Αἰτία: ἦταν ἡ ἐποχὴ τῆς οἰκονομικῆς κρίσεως καὶ ἡ σοβαρὴ ἀσθένεια τοῦ προέδρου θὰ ἐπέτεινε τὸν πανικὸ ἀπὸ τὸ «**κράχ**».

Καὶ ἀργότερα:

- Ὅταν ὁ **Ἀϊζενχάουερ** ἔπαθε σοβαρὴ καρδιακὴ προσβολή, ἀνακοινώθηκε ὅτι πρόκειται γιὰ «**στομαχικὴ διαταραχή**».

ΜΕΡΟΣ ΙΔ΄

ΤΟ ΠΟΡΤΡΑΙΤΟ ΤΟΥ ΝΤΟΡΙΑΝ ΓΚΡΕΗ

«Άκομη καί ὡς σήμερα, τα κεντρικά ἐπιτεύγματα τοῦ Ρούζβελτ δέν ἔχουν κατανοηθεῖ ἐπαρκῶς. Και παρά την ἐξερεύνηση τεράστιων ἀρχείων και την δημοσιευση πολλῶν ἐμπεριστατωμένων μελετῶν, ὡς ἄνθρωπος παραμένει ἐπίσης μᾶλλον μυστηριώδης» (Ζόζεφ Ἄλσοπ, «Φρ. Ντ. Ρούζβελτ, μνήμη ἑκατονταετίας»)

I

Μῦθοι καὶ Ἀπομυθεύσεις

«Οἱ πολιτικὲς ἰδεολογίες δὲν ἦταν ὁ τύπος σκέψης τοῦ Ρούζβελτ... δὲν ἦταν ἱκανὸς γιὰ κανένα ἰδεολογικὸ φανατισμό... δὲν ἦταν περισσότερο κομμουνιστὴς ἀπ' ὅσο ὀπαδὸς τοῦ Τζέφφερσον, οὔτε περισσότερο τζεφφερσονικὸς ἀπ' ὅσο ὁ κομμουνιστής». (Τζ. Ν. Κρόκκερ, *«Ὁ δρόμος τοῦ Ρούζβελτ πρὸς τὴν Ρωσία»*)

Ο Ρούζβελτ, γιὰ νὰ πετύχει τὴν κοσμοκρατορία, βασίσθηκε:

1. **Στὴν τεράστια ἰσχὺ τῶν ΗΠΑ.** Αὐτὴ προϋπῆρχε. Ὅμως, αὐτὸς τὴν μεγάλωσε, τὴν ὀργάνωσε, τὴν κινητοποίησε καὶ τὴν ἀξιοποίησε.

2. **Σὲ δυνάμεις, οἱ ὁποῖες τὸν στήριξαν.** Ἦσαν:

- Οἱ μεγαλοκεφαλαιοκράτες, οἱ ὁποῖοι ἀπέβλεπαν στὴν οἰκονομικὴ κατάκτηση τῆς ὑδρογείου.
- Τὰ μέσα μαζικῆς ἐνημερώσεως, τὰ ὁποῖα συνεργάζονταν μὲ τὸ ἐπεκτατικὸ κεφάλαιο. (Τύπος, ραδιόφωνο, κινηματογράφος).
- Οἱ στρατιωτικοί, οἱ ὁποῖοι ἤθελαν δράση καὶ δόξα.
- Οἱ διπλωμάτες, οἱ ὁποῖοι ἤθελαν ρόλο ἡγετῶν τοῦ κόσμου.

3. **Σὲ προετοιμασμένο ἔδαφος.** Δὲν ἔδρασε σὲ παρθένο ἔδαφος.

Ἀπὸ πολὺ καιρὸ τὸ καλλιεργοῦσαν οἱ προφῆτες καὶ κήρυκες τῆς ἀμερικανικῆς κοσμοκρατορίας. Ὁ ΑΤΖ εἶχε ἐπιτελέσει μεγάλη προπαρασκευαστικὴ ἐργασία στὴν ψυχὴ τῶν Ἀμερικανῶν, πείθοντάς τους γιὰ τὴν ἀνωτερότητά τους καὶ γιὰ τὴν «ἱστορικὴ ἀποστολή» τους σὲ οἰκουμενικὸ ἐπίπεδο. Ἀνεδείχθη, ὅμως, σὲ ἄξιο σημαιοφόρο-σταυροφόρο τῶν ἰδεῶν, οἱ ὁποῖες εἶχαν ἀπὸ καιρὸ σπαρεῖ. Αὐτές, ἔτσι κι ἀλλοιῶς, θὰ ἐκδηλώνονταν ἐξ αἰτίας τοῦ πολέμου — ἀλλὰ ὁ Ροῦζβελτ τὶς ἐξέφρασε μὲ τὸν τελειότερο δυνατὸ τρόπο καὶ ἐπέτυχε τὴν παγκόσμια ἐπιβολή τους.

Τὸ γεγονὸς εἶναι ὅτι αὐτὸς χάραξε καὶ ἐφήρμοσε τὴν πολιτική, ἡ ὁποία ὁδήγησε στὴν κοσμοκρατορία τῶν ΗΠΑ. Ἡ ἀπόφαση καὶ ἡ μέθοδος πραγματοποιήσεώς της ἦταν ἀποκλειστικῶς δική του.

Σ' αὐτὸ τὸ κεφάλαιο, διερευνῶ διαφόρους μύθους γύρω ἀπὸ τὸν Ροῦζβελτ.

α) «Αὐτοπαγιδεύθηκε»

> ***«Σκέπτομαι ὅτι, ἂν δώσω στὸν Στάλιν ὅλα ἐκεῖνα ποὺ μπορῶ... δὲν θὰ σκεφθεῖ νὰ προσαρτήσει ὁ,τιδήποτε καὶ θὰ δεχθεῖ νὰ ἐργασθεῖ μαζί μου, γιὰ ἕναν κόσμο δημοκρατίας καὶ εἰρήνης».*** **(Ροῦζβελτ —ἐπιστολὴ πρὸς Τσῶρτσιλ *«The Public Papers and Adresses of F.D.R.»* N.Y. 1938-50)**

Ὁ (φιλελεύθερος) Λόγος:

> ***«Ὁ λόγος τιμῆς τῆς σοβιετικῆς κυβερνήσεως εἶναι τόσο σίγουρος, ὅσο καὶ ἡ Βίβλος».*** **(Τζόζεφ Νταίηβς, *«Ἀποστολὴ στὴ Μόσχα»*)**

Ο Ροῦζβελτ οὐδέποτε μοιράστηκε τὸν κόσμο μὲ τὴν Ρωσία. Ὅσοι λένε ὅτι αὐτὸ συνέβη στὴ Γιάλτα, ὑποπίπτουν σὲ **«ἀναδρομικὴ παραίσθηση»**. Βλέποντας δηλαδὴ τὴν μεταπολεμικὴ πραγματικότητα, συμπεραίνουν ὅτι αὐτὴ ἀπεφασίσθη τότε. Κρίνουν ἐκ τῶν ὑστέρων.

2. Ὁ καλοπροαίρετος Ρ., εὔπιστος καὶ ἀφελής, στάθηκε ἀνίκανος νὰ κατανοήσει τοὺς κομμουνιστές. Ὁ μεταπολεμικὸς κόσμος ὀφείλεται ὄχι σὲ κάποια συμφωνία, ἀλλὰ σ' αὐτὴν τὴν ἀνικανότητα,

ἡ ὁποία ἐμπόδισε τοὺς Δυτικοὺς νὰ χειρισθοῦν σωστὰ τὸ ὅλο θέμα. Εἶναι προϊὸν τῆς ἄγνοιάς του ὡς πρὸς τὸν κομμουνισμό.

3. Ὁ Ρ., πρότυπο δημοκρατικοῦ ρομαντισμοῦ, πίστεψε ὅτι θὰ ἔφερνε τὸν Στάλιν στὰ νερά του:

- **Μὲ τὴν καλὴ θέληση**, τὴν ὁποία ἔπρεπε νὰ ἐπιδείξει ὡς ἰσχυρότερος.
- **Μὲ τὴν κατανόηση**, τὴν ὁποία ὤφειλε σὲ μιὰ χώρα ἀπομονωμένη, φτωχή, βασανισμένη, καχύποπτη, ἡ ὁποία ὑπέφερε ἀπὸ πλέγματα μειονεξίας καὶ καταδιώξεως.
- **Μὲ τὴν προσωπικὴ «γοητεία» του.**

Ἀπόδειξη μία ἐπιστολή του πρὸς τὸν Τσῶρτσιλ, ὅπου διαμαρτυρόταν γιὰ τὶς συνεχεῖς ὑποχωρήσεις πρὸς τὸν Στάλιν καὶ ὅπου τοῦ γράφει:

> *«Δὲν ἀμφισβητῶ τὰ ἐπιχειρήματά σας, εἶναι ὀρθά. Δὲν ἀμφισβητῶ οὔτε καὶ τὴν λογικὴ τοῦ συλλογισμοῦ σας. Ἔχω, ὅμως, τὴν διαίσθηση ὅτι ὁ Στάλιν δὲν εἶναι ὁ ἄνθρωπος ποὺ νομίζουμε. Ὁ Χάρρυ, ἐπίσης, μοῦ λέει ὅτι ἔχει τὴν ἴδια ἐντύπωση καὶ ὅτι ὁ Στάλιν δὲν ἐπιζητεῖ τίποτε ἄλλο, πέρα ἀπὸ τὴν ἀσφάλεια τῆς χώρας του. Γι' αὐτὸ σκέπτομαι ὅτι, ἂν τοῦ δώσω ὅλα ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα μπορῶ νὰ τοῦ δώσω, χωρὶς νὰ ζητήσω ἀντάλλαγμα,* noblesse oblige *(= ἡ εὐγένεια ὑποχρεώνει) κι ἔτσι δὲν θὰ μπορέσει νὰ σκεφθεῖ νὰ προσαρτήσει ὁ,τιδήποτε καὶ θὰ δεχθεῖ νὰ ἐργασθεῖ μαζί μου, γιὰ ἕναν κόσμο δημοκρατίας καὶ εἰρήνης».*

4. Αὐτὸ ἦταν τὸ πνεῦμα καὶ τῶν συνεργατῶν του. Ἔτσι, λ.χ. ὁ **Τζόζεφ Νταίηβις**, πρεσβευτὴς τῶν ΗΠΑ στὴ Μόσχα, ἀπὸ τὸ 1936 ὥς τὸ 1938, γράφει:[236]

> *«Ἡ προσωπική μου γνώμη καὶ ἡ μαρτυρία τῶν γεγονότων*

236. Στὸ βιβλίο του *«Ἀποστολὴ στὴ Μόσχα»*.

συμπίπτουν, γιὰ νὰ διακηρύξουν ὅτι ὁ λόγος τιμῆς τῆς σοβιετικῆς κυβερνήσεως εἶναι τόσο σίγουρος, ὅσο καὶ ἡ Βίβλος».

5. Στὴν αὐτοπαγίδευση τοῦ Ρ., συνέβαλε σημαντικῶς ἡ ἰδεαλιστικὴ ἀντίθεσή του πρὸς τὴν εὐρωπαϊκὴ ἀποικιοκρατία καὶ ἰδίως ἡ ἐνάρετη ἀποστροφή του γιὰ τὴν ἰμπεριαλιστικὴ πλευρὰ τῶν Βρεταννῶν συμμάχων του.

> *Μποροῦμε, λοιπόν, νὰ κατηγορήσουμε τὸν Ροῦζβελτ καὶ τοὺς συνεργάτες του γιὰ ἔλλειψη πραγματισμοῦ, γιὰ ἀνεδαφικὸ ἰδεαλισμό, γιὰ ἀπαράδεκτη ἀφέλεια, μ' ἕνα λόγο γιὰ Ἄγνοια τῆς πραγματικότητας. Δὲν μποροῦμε, ὅμως, νὰ τοὺς κατηγορήσουμε γιὰ ἐνσυνείδητη διανομὴ τοῦ κόσμου, ἀνάμεσα στὶς ΗΠΑ καὶ στὴν ΕΣΣΔ. Δὲν ὑπῆρξε ἀπὸ μέρους του σκόπιμο ξεπούλημα τῆς Εὐρώπης στοὺς Ρώσους. Ἡ ἐπέκταση τῶν τελευταίων ὑπῆρξε τὸ* ***μὴ ἐπιδιωχθὲν ἀποτέλεσμα*** *τοῦ ρουζβελτιανοῦ ἰδεαλισμοῦ καὶ τῆς συναφοῦς Ἀγνοίας.*

Ἔπεσα κι ἐγὼ παλαιότερα θῦμα αὐτῆς τῆς προπαγάνδας. Στὸ βιβλίο μου *«Πυρηνικὴ Εἰρήνη»* (Pax Nucleara), τὸ ὁποῖο ἐκδόθηκε τὸ 1970, ἔγραφα γιὰ τὸν Ροῦζβελτ:

«Περιβαλλόμενος ἀπὸ κρυπτοκομμουνιστές, ἐπαγιδεύθη καὶ παρεσύρθη ἐντέχνως εἰς ἐνεργείας, αἱ ὁποῖαι ἔδωσαν τελικῶς εἰς τὸν κομμουνισμὸν τὸ ἥμισυ τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀσίας.

Ἀνθρωπιστής, μεγαλόψυχος, μὲ ὑψηλὰ ἰδανικά, προοδευτικός, μὲ καλὴν θέλησιν, ἐπέλυσε πολλὰ ἐσωτερικὰ προβλήματα τῆς Ἀμερικανικῆς κοινωνίας. Μὲ τὸ «Νιοὺ Ντήλ», τὴν ὡδήγησεν εἰς ἀναγκαίας κοινωνικὰς μεταρρυθμίσεις καὶ δι' αὐτῶν εἰς νέαν ἀκμήν. Αὐτά, ὅμως, τὰ ἴδια προτερήματά του, ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν ἀφέλειαν καὶ εὐπιστίαν του, ἀλλὰ καὶ τὸν ἐλλιπῆ ἰδεολογικὸν ἐξοπλισμόν του, δὲν

τοῦ ἐπέτρεψαν νὰ ἀντιληφθῆ ποτὲ τὴν φύσιν τοῦ κομμουνιστικοῦ ὁλοκληρωτισμοῦ, περὶ τοῦ ὁποίου ἠγνόει τὰ πάντα.

Ἄφησε, λοιπόν, νὰ κυκλωθῆ ἀπὸ ἐξ ἴσου ἀφελεῖς ἐπιτελεῖς, ἀλλὰ ἐπίσης καὶ ἀπὸ συνοδοιπόρους καὶ ἀπὸ κρυπτοκομμουνιστάς... Τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐπιρροῆς των ἦτο μοιραῖον. Ὁ Ροῦζβελτ ἔπεσεν εἰς ὅλας τὰς παγίδας, τὰς ὁποίας τοῦ ἔστησεν ἡ σοβιετικὴ ἐξωτερικὴ πολιτική. Ἔτσι, χάρις εἰς τὴν Ρουζβελτιανὴν ἐξωτερικὴν πολιτικήν, οἱ σύμμαχοι «ἐκέρδισαν τὸν πόλεμον καὶ ἔχασαν τὴν εἰρήνην».

Καὶ ὁ Ἀντίλογος

«Καμμιὰ κυβέρνηση δὲν ἦταν τόσον ἐνήμερη γιὰ τὴν ἀκριβῆ ἐξέλιξη τῶν σχέσων Χίτλερ-Στάλιν, ὅσο ἡ ἀμερικανική». (Οὐίλλιαμ Μπούλλιτ, *«Πῶς κερδίσαμε τὸν πόλεμο καὶ χάσαμε τὴν εἰρήνη»*)

Εἶναι ἀλήθεια ὅτι τυπικὴ συμφωνία γιὰ διανομὴ τοῦ κόσμου δὲν ὑπῆρξε. Στὴν Γιάλτα, δὲν ἐλήφθη ἀπόφαση διανομῆς τῆς Εὐρώπης. Ὅμως, **τέτοια συμφωνία δὲν μποροῦσε νὰ γίνει ἐπισήμως, ρητῶς καὶ γραπτῶς**. Κάτι τέτοιο θὰ ἦταν ἀδιανόητο. Θὰ γκρέμιζε ὅλη τὴν συμμαχικὴ συνθηματολογία γιὰ τὴν δικαιολόγηση τοῦ πολέμου. Καὶ θὰ ἀπέβαινε ὀλέθριο γιὰ τὸν Ροῦζβελτ. Ὁ τελευταῖος σκεπτόταν πάντοτε τὶς συνέπειες τῶν πράξεών του στὴν ἀμερικανικὴ κοινὴ γνώμη — στοὺς ψηφοφόρους. Ἔτσι, στὶς 27 Ἰουλίου 1944, τηλεγραφοῦσε στὸν Στάλιν, ζητῶντας του νὰ δεχθεῖ τὴν διάσκεψη κορυφῆς, διότι:

«θὰ μοῦ προσφέρατε ὑπηρεσία στὴν ἐσωτερική μου πολιτική».

2. Ἐπίσημη συμφωνία γιὰ διανομὴ τῆς Εὐρώπης καὶ τοῦ κόσμου καὶ τὴν ἐπιβολὴ ἀμερικανορωσικῆς εἰρήνης στὴν ὑδρόγειο, δὲν ἔγινε. Ὅμως, τὸ γεγονὸς παραμένει: **Ἡ ἐν λόγῳ «εἰρήνη», ἐπεβλήθη.**. Καὶ θεμελιώθηκε στὴν de facto διανομὴ τοῦ κόσμου (καὶ τῆς Εὐρώπης ἀνάμεσα στοὺς δύο «Μεγάλους», ἀπὸ τοὺς ὁποίους ὁ ἕνας (ἡ ΕΣΣΔ) ἦταν τεχνητὸ κατασκεύασμα τοῦ ἄλλου (τῶν ΗΠΑ).

3. Ἡ διανομὴ προέκυψε ἀπὸ τὴν πολιτική, ἀκολούθησε ὁ Ροῦζβελτ. Σ' αὐτὸ συμφωνοῦν ὅλοι. Ἡ διαφορὰ βρίσκεται στὴν **ἑρμηνεία** τῶν κινήτρων του. Ἦσαν ἰδιοτελῆ ἢ ἁγνά; Ὑποστηρίζω τὸ πρῶτο, μὲ τὰ ἀκόλουθα ἐπιχειρήματα:

α. **Ὁ Ροῦζβελτ δὲν ἦταν ἄσχετος μὲ τὴν πολιτική**. Εἶχε περάσει ὅλο του τὸν βίο σ' αὐτήν. Διετέλεσε ὑφυπουργός, ἤδη, στὸν Α' παγκόσμιο πόλεμο. Μετά, γερουσιαστής, κυβερνήτης τῆς Νέας Ὑόρκης, ὑποψήφιος ἀντιπρόεδρος καὶ τελικῶς πρόεδρος τῶν ΗΠΑ ἐπὶ 12 χρόνια. Πῶς ἦταν δυνατὸν νὰ μὴν ἀντιλαμβάνεται τὰ πιὸ στοιχειώδη πράγματα τῆς πολιτικῆς;

β. Δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ ἤξερε ὅτι:

- Ὁ Στάλιν ἦταν αἱμοσταγὴς δικτάτορας.
- **Ἡ ΕΣΣΔ ἦταν χώρα πολὺ πιὸ ὁλοκληρωτικὴ ἀπὸ τὴν ναζιστικὴ Γερμανία**, ἢ τὴν φασιστικὴ Ἰταλία, ἢ τὴν μοναρχοστρατοκρατικὴ Ἰαπωνία.
- Ἡ κολλεκτιβοποίηση στὴν ΕΣΣΔ (1931-33) εἶχε στοιχίσει 25 ἑκ. νεκρούς, δηλαδὴ ἀσυγκρίτως περισσοτέρους ἀπὸ ὅλα τὰ θύματα τοῦ ναζισμοῦ.
- Οἱ περιβόητες δῆθεν «**δίκες**» τῆς Μόσχας ἦσαν σκηνοθεσία, γιὰ τὴν ἐξόντωση ἀντιπάλων τοῦ Στάλιν.
- Ὁ Τσουχατσέφσκυ καὶ χιλιάδες ἄλλοι σοβιετικοὶ στρατιωτικοὶ δολοφονήθηκαν.
- Στὴν ΕΣΣΔ, λειτουργοῦσαν τὰ πιὸ φοβερὰ στρατόπεδα συγκεντρώσεως.

  Τὰ ἤξερε. Διότι, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, πολλὰ ἀπ' αὐτὰ τὰ ἐγκλήματα εἶχαν διαπραχθεῖ, ὅταν, στὴ Μόσχα, εἶχε ὡς πρεσβευτή του τὸν φίλο του, **Τζόζεφ Νταίηβις**.

γ) Δὲν εἶχε πληροφορηθεῖ οὔτε τὴν δολοφονία τοῦ Τρότσκυ, ἡ ὁποία ἔγινε ἀπὸ πράκτορες τῆς Μόσχας, στὸ γειτονικὸ τῶν ΗΠΑ Μεξικό;

δ) Δὲν πληροφορήθηκε ποτὲ ἀπὸ καμμιὰ πηγὴ ὅτι στὸ Κατύν οἱ σοβιετικοὶ κατέσφαξαν 14.000 Πολωνοὺς ἀξιωματικούς;

ε) Δὲν ἄκουσε ποτὲ ὅτι οἱ Ρῶσοι παρέδωσαν στὴ Γκεστάπο, στὸ Μπρέστ-Λιτόφσκ, τοὺς ἀντιναζὶ Γερμανούς, οἱ ὁποῖοι εἶχαν καταφύγει στὴν ΕΣΣΔ;

στ) Ἄς δεχθοῦμε ὅτι ὅλα τὰ παραπάνω δὲν τὰ ἔμαθε, ἢ δὲν τοὺς ἔδωσε σημασία, ἢ τὰ παραμέρισε. Ἤξερε, ὅμως, ὅτι:

- Στὶς 23 Αὐγούστου 1939, ἡ ΕΣΣΔ εἶχε ὑπογράψει σύμφωνο συνεργασίας μὲ τὴν ναζιστικὴ Γερμανία.
- Στὶς 17 Σεπτεμβρίου 1939, εἰσέβαλε στὴν μαχομένη κατὰ τοῦ Χίτλερ Πολωνία καὶ κατέλαβε τὸ ἕνα τρίτο τῆς χώρας, γιὰ τὴν ἀκεραιότητα τῆς ὁποίας διεξαγόταν ὁ Β' Παγκόσμιος Πόλεμος.
- Σ' ὅλο τὸ διάστημα, ἀπὸ τὴν ἔκρηξη τοῦ πολέμου ὣς τὴν γερμανικὴ ἐπίθεση κατὰ τῆς ΕΣΣΔ (23 Ἰουνίου 1941), ἡ τελευταία ἀχρήστευσε τὸν ἀποκλεισμὸ τῶν Ἄγγλων, προμηθεύοντας στὸν Χίτλερ τὰ μέσα, γιὰ νὰ συνεχίζει τὸν πόλεμό του.
- Ἡ Μόσχα εἶχε ὑπογράψει μὲ τὸν Χίτλερ συμφωνία γιὰ μεταξύ τους διανομὴ τῆς ἀνατολικῆς Εὐρώπης, βάσει τῆς ὁποίας:

i) Ἐπετέθη καὶ κατὰ τῆς οὐδέτερης Φινλανδίας καὶ ἀπέσπασε τὸ νότιο τμῆμα της.
ii) Εἰσέβαλε, κατέλαβε καὶ προσήρτησε τὰ οὐδέτερα κράτη, Ἐσθονία, Λεττονία, Λιθουανία.
iii) Μὲ ἀπειλὴ βίας, ἀπέσπασε ἐδάφη ἀπὸ τὴν Ρουμανία.

ζ) Καὶ ἀφοῦ ὅλα αὐτὰ ἀποκλείεται νὰ τὰ ἀγνοοῦσε, πῶς μπορεῖ νὰ ἰσχυρίζεται ὅτι οἱ Δυτικοὶ πρέπει νὰ πείσουν τὴν Μόσχα γιὰ τὴν καλὴ πίστη τους; **Ἡ ΕΣΣΔ ἦταν ἐκείνη, ἡ ὁποία ἔπρεπε νὰ πείσει γιὰ τὴν μεταστροφή της.** Καὶ γιὰ νὰ τὸ κάνει, θὰ ἔπρεπε τοὐλάχιστον νὰ παραιτηθεῖ ἀπὸ τὰ κέρδη, τὰ ὁποῖα τῆς εἶχε ἀποφέρει ἡ

συνεργασία μὲ τὴν Γερμανία. Ἀντιθέτως, τὰ κέρδη αὐτὰ τὰ διετήρησε, μὲ τὴν σύμφωνη γνώμη τοῦ Ρούζβελτ, ὁ ὁποῖος τῆς παρεχώρησε καὶ ἄλλα, ἀκόμη μεγαλύτερα!

η) Γιατί δὲν ζήτησε ἀπὸ τὸν Στάλιν, ὁ ὁποῖος γιὰ νὰ ἀντιμετωπίσει τὴν γερμανικὴ ἐπίθεση **ἐξαρτιόταν ἀπολύτως ἀπὸ τὴν ἀμερικανικὴ βοήθεια**, νὰ παραιτηθεῖ ἀπ' αὐτὲς τὶς κατακτήσεις ὡς ἀπόδειξη τῆς δικῆς του καλῆς πίστεως;

θ) Πώς, ἐνῶ κοπτόταν γιὰ τὴν ἀπελευθέρωση τῶν Ἀσιατῶν καὶ τῶν Ἀφρικανῶν, δὲν ἀπαίτησε τοὐλάχιστον ἴση μεταχείριση γιὰ τοὺς Εὐρωπαίους; Γιατί δὲν διεκδίκησε δημοψηφίσματα στὰ Βαλτικὰ κράτη καὶ στὰ πολωνικά, τσεχικά, φινλανδικά, ρουμανικά, ἐδάφη, τὰ ὁποῖα ἅρπαξε ἡ ΕΣΣΔ;

ι) Πῶς ἐδέχθη αὐτὸς ὁ ἀνθρωπιστὴς καὶ δικαιοκράτης ν' ἀποζημιωθεῖ ἡ Πολωνία, γιὰ τὰ ἀνατολικὰ ἐδάφη της, μὲ ἄλλα ἐδάφη καθαρῶς γερμανικά; Πῶς δέχτηκε τὸ βίαιο ξερρίζωμα 17 ἑκ. Εὐρωπαίων, οἱ ὁποῖοι διώχτηκαν ἀπὸ τὶς πατρίδες τους, γιὰ νὰ τὶς πάρουν οἱ Ρῶσοι καὶ γιὰ ν' ἀποζημιωθοῦν οἱ Πολωνοί;

Μὲ βάση τὸ παραταθὲν σκεπτικό, ὑποστηρίζω: **Ὁ Ρούζβελτ δὲν ἔπεσε θῦμα Ἀγνοίας, ὡς πρὸς τὴν φύση καὶ τὶς ἐπιδιώξεις τοῦ ρωσικοῦ καθεστῶτος.**

4. Ὁ **Οὐίλλιαμ Μπούλλιτ**, πρεσβευτὴς τῶν ΗΠΑ στὴν Μόσχα καὶ προσωπικὸς φίλος τοῦ Ρούζβελτ, γράφει:[237]

> *«Καμμιὰ κυβέρνηση στὸν κόσμο δὲν ἦταν τόσο τέλεια ἐνήμερη γιὰ τὴν ἀκριβῆ ἐξέλιξη τῶν σχέσεων μεταξὺ Χίτλερ καὶ Στάλιν, ὅσο ἡ ἀμερικανική... Οἱ Ἀμερικανοὶ διπλωματικοὶ ἀντιπρόσωποι ἦσαν σὲ θέση νὰ πληροφορήσουν τὸν*

237. *«Πῶς κερδίσαμε τὸν πόλεμο καὶ χάσαμε τὴν εἰρήνη»*, *«Λάϊφ»*, 27 Σεπτεμβρίου, 1948.

Ροῦζβελτ, ἀπὸ τὸ φθινόπωρο τοῦ 1934, ὅτι ὁ σοβιετικὸς δικτάτορας ἐπιθυμοῦσε διακανονισμὸ μὲ τὸν ναζὶ δικτάτορα καὶ ὅτι ὁ Χίτλερ μποροῦσε νὰ πετύχει ἀπὸ τὸν Στάλιν ἕνα σύμφωνο, μόλις ἐξέφραζε τὴν ἐπιθυμία γι' αὐτό... Οἱ μυστικὲς διαπραγματεύσεις μεταξὺ Στάλιν καὶ Χίτλερ, κατὰ τὸ θέρος τοῦ 1939, ἀναφέρονταν ἐπιμελῶς, κάθε μέρα καὶ βῆμα πρὸς βῆμα στὸν Ροῦζβελτ. Οἱ κυβερνήσεις τῆς Μ. Βρετανίας καὶ τῆς Γαλλίας εἰδοποιήθηκαν ἀπὸ ἐμᾶς ὅτι ὁ Στάλιν χρησιμοποιοῦσε τὶς διαπραγματεύσεις γιὰ ἕνα σύμφωνο ἐναντίον τοῦ Χίτλερ ὡς προπέτασμα, γιὰ νὰ ἑτοιμάσει μὲ ἡσυχία τὸ σύμφωνό του μὲ τὸν Χίτλερ. Οἱ δύο κυβερνήσεις (Ἀγγλίας, Γαλλίας) δὲν μπόρεσαν νὰ δεχθοῦν τέτοια διπροσωπία καὶ ἐξεπλάγησαν τὰ μέγιστα, ὅταν ἡ ΕΣΣΔ καὶ ἡ Γερμανία ὑπέγραψαν τὸ σύμφωνό τους».

5. Ὁ Ροῦζβελτ ἤξερε, λοιπόν, τὰ πάντα, πρᾶγμα ἄλλωστε ἀπολύτως λογικό. Καὶ ὅμως: τὸ 1944, προσποιεῖται ὅτι **«κατανοεῖ»** τὴν δῆθεν «φοβία» τοῦ Στάλιν. Καὶ πῶς θέλει νὰ διαλύσει αὐτὴν τὴν δῆθεν φοβία μὲ παραχωρήσεις — σὲ βάρος τῶν ἄλλων, φυσικά.

6. Δέχεται τάχα ὅτι τὸ Κρεμλῖνο φοβᾶται καὶ τὸ μόνο, τὸ ὁποῖο θέλει εἶναι νὰ ἐπιτύχει τὴν ἀσφάλεια τῆς χώρας του. Ἀπὸ ποιόν; Ἡ Γερμανία καὶ ἡ Ἰαπωνία ἔχουν συντριβεῖ. Ἡ Εὐρώπη ἔχει καταστραφεῖ. Ἡ Ἀγγλία δύει.

Ἄρα, ὁ μόνος, ὁ ὁποῖος θὰ μποροῦσε ν' ἀπειλήσει τὴν ΕΣΣΔ εἶναι οἱ ΗΠΑ! Αὐτές, ὅμως, κάθε ἄλλο, παρὰ ἐπιθετικὲς προθέσεις ἔχουν ἀπέναντί της. Καὶ ἐν πάσῃ περιπτώσει, δὲν προφυλάσσεται ἀπὸ ἀμερικανικὴ ἐπίθεση, προσαρτῶντας τήν... νότια Φινλανδία ἢ τὴν ρουμανικὴ Βουκοβίνα ἢ τὴν τσεχοσλοβακικὴ Ρουθηνία.

7. Ἕνα τελευταῖο ἐρώτημα: Ἂν ὁ Ροῦζβελτ πίστευε ὅτι μὲ ὑποχωρήσεις ἐξανθρωπίζονται οἱ δικτάτορες, ὅτι μὲ παραχωρήσεις ἐκδημοκρατίζονται οἱ ὁλοκληρωτισμοί, ὅτι μὲ τὴν ἐπίδειξη καλῆς πίστεως ἀποτρέπεται ἡ ἐπιθετικότητα, τότε γιατὶ δὲν ὑπεστή-

ριξε ἀνάλογη τακτικὴ ἀπέναντι στὸν Ἄξονα, δηλαδὴ τὴν πολιτικὴ τοῦ Τσάμπερλαιν, ὥστε ν' ἀποφευχθεῖ ὁ Β' παγκόσμιος πόλεμος;

Συμπέρασμα:

Δὲν ὑπῆρξε Γιάλτα, μὲ τὴν τυπικὴ ἔννοια ρητῆς, ἐπίσημης συμφωνίας γιὰ διανομὴ τοῦ κόσμου. Ὑπῆρξε ἡ ἴδια ἡ διανομή. Καὶ εἶναι ἔργο τοῦ Ρούζβελτ. Αὐτὸ προκύπτει ἀπὸ τὴν ὅλη πολιτεία του κατὰ τὸν πόλεμο ὅπως τὴν ἀναλύουμε στὸ παρὸν βιβλίο.

β) «Ἐξαπατήθηκε»

«Ὁ Ρούζβελτ πίστεψε ὅτι οἱ ἡγέτες τῆς Ρωσίας ἐμπνέονταν ἀπὸ καλὴ θέληση». (Τζώρτζ Ν. Κρόκκερ, *«Ὁ δρόμος τοῦ Ρούζβελτ πρὸς τὴν Ρωσία)*

Ὁ (ψυχολογικὸς) Λόγος

Ὁ Ρούζβελτ ἦταν ἰδεολόγος καλῆς θελήσεως, καλοπροαίρετος, εὔπιστος, καὶ ἄρα τρωτός. Τὸ σφάλμα του εἶναι ὅτι ἐξαπατήθηκε ἀπὸ τὸν καταχθόνιο, σατανικὸ καὶ κυνικὸ Στάλιν. Πίστεψε στὴν καλὴ θέληση τῶν Ρώσων ἡγετῶν. Καὶ τὴν ἔπαθε. Σ' αὐτὸ συνέτεινε καὶ ἡ κακὴ κατάσταση τῆς ὑγείας του. Στὴν Τεχεράνη ἦταν κουρασμένος. Στὴν Γιάλτα, ἑτοιμοθάνατος[238].

Καὶ ὁ Ἀντίλογος

Ὁ ἴδιος ὁ κύριος ὑποστηρικτὴς τῆς παραπάνω ἑρμηνείας τῆς ρουζβελτιανῆς πολιτικῆς, ὁ **Τζ. Κρόκκερ**, ἂν καὶ δὲν συνέλαβε τὴν πραγματικὴ μορφὴ τοῦ Ρούζβελτ, οὔτε κατενόησε τὴν πολιτική του, ἐπικρίνει τὴν Γιάλτα ὡς:

> *«προϊὸν ἠθικῆς καταπτώσεως, ἡ ὁποία ἐπέφερε ἀνυπολόγιστη ζημιὰ στὸν κόσμο».*

---

238. Κύριος ὑποστηρικτὴς αὐτῆς τῆς θέσεως εἶναι ὁ Τζώρτζ Ν. Κρόκκερ, μὲ τὸ βιβλίο του *«Ὁ δρόμος τοῦ Ρούζβελτ πρὸς τὴν Μόσχα»*.

Διότι, ὁ Ροῦζβελτ:

> *«ἀπεμπόλησε ὅ,τι δὲν τοῦ ἀνῆκε, δηλαδὴ τὰ ἐδάφη καὶ τὴν ἐλευθερία τῶν ἀσιατικῶν καὶ τῶν εὐρωπαϊκῶν λαῶν...»*

Συμφωνῶ. Μόνο ποὺ ὁ Κρόκκερ ἀποδίδει τὴν **«ἀπεμπόληση»** στὴν ἀρρώστεια, στὴν κόπωση, στὴν εὐπιστία τοῦ Ροῦζβελτ. Ἐνῶ ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι βρισκόταν, εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς, στὶς προθέσεις του.

2. **Ὁ Στάλιν ἁπλῶς ἔπαιξε, μὲ τὸ ἀζημίωτο βεβαίως γιὰ τὸν ἴδιο καὶ γιὰ τὴν χώρα του, τὸ παιχνίδι τοῦ Ροῦζβελτ.** Δὲν ὑπῆρξε, ὅμως, καμμιὰ ἀπάτη ἀπὸ μέρους του, ἀφοῦ σὲ καμμιὰ περίπτωση δὲν ἔκρυψε τὶς προθέσεις του.

- ❑ Δήλωσε ἀπεριφράστως, στὴν Τεχεράνη, ὅτι σκόπευε νὰ προσαρτήσει τὰ Βαλτικὰ κράτη καὶ τὴν ἀνατολικὴ Πολωνία.
- ❑ Ἀπαίτησε, στὴν Γιάλτα, προσάρτηση γερμανικῶν ἐδαφῶν καὶ δορυφοροποίηση τῆς Πολωνίας.
- ❑ Ζήτησε καὶ ἀπέσπασε ἐδαφικὲς καὶ ἄλλες παραχωρήσεις στὴν Ἄπω Ἀνατολή.

Σὲ ποιὰ περίπτωση καὶ μὲ ποιὸν τρόπο, ὁ Στάλιν «ἐξαπάτησε» τὸν Ροῦζβελτ, τὴν στιγμή, κατὰ τὴν ὁποία ἀπέρριψε ἀκόμη καὶ τὸ αἴτημά του γιὰ κάποιαν ἐπίφαση δημοκρατικῆς νομιμότητας στὶς ἐδαφικὲς προσαρτήσεις του, ὥστε νὰ τὸν διευκολύνει στὴν ἐπανεκλογή του;

3. Τὰ στοιχεῖα εἶναι σαφῆ. Ὁ Ρ. εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς εἶδε τὸν Στάλιν σὰν συνεταῖρο του. Στὴν Τεχεράνη, ἀπαντῶντας σὲ σχετικὴ ἐρώτηση τοῦ γιοῦ του, Ἔλλιοτ, εἶπε ὅτι ὁ Στάλιν τοῦ ἄρεσε[239]. Καὶ πρὶν ἀπ' αὐτὴν τὴν πρώτη προσωπικὴ συνάντησή τους, ὁ Στίμσον ἔγραφε στὸν Ροῦζβελτ (Μάϊος 1943), ζητῶντας του μεγαλύτερη συμμετοχὴ τῶν ΗΠΑ στὸν πόλεμο, ἐπειδή:

239. Ἔλλιοτ Ροῦζβελτ, στὸ ἴδιο.

> *«Πολὺ φοβοῦμαι ὅτι ἐμεῖς, δὲν θὰ εἴμαστε ἀρκετὰ σὲ θέση νὰ μοιραστοῦμε μαζί του τὸν μεταπολεμικὸ κόσμο»*[240].

Ὁ Στίμσον δὲν θὰ τολμοῦσε νὰ ἀναφερθεῖ σὲ ἀμερικανορωσικὴ διανομὴ τοῦ μεταπολεμικοῦ κόσμου, ἄν δὲν ἤξερε ὅτι ὁ Ροῦζβελτ ἀπέβλεπε σ' αὐτήν.

4. Ὁ Ι. Χέλμπιχ, ὑπερασπιζόμενος τὸν Ροῦζβελτ, διαπιστώνει καὶ διατείνεται:

> *«Ἡ κατηγορία ὅτι ὁ Ροῦζβελτ ἔβλαψε τὰ συμφέροντα τῶν Δυτικῶν, ἀπὸ ἀφέλεια καὶ ὑπερβολικὰ καλὴ πίστη, δὲν εὐσταθεῖ. Εἶχε πλήρη συναίσθηση τῶν κινδύνων, τοὺς ὁποίους συνεπαγόταν ἡ πολιτική του ἀπέναντι στὴν ΕΣΣΔ. Πέρα ἀπὸ κάθε ἀλόγιστο ἀντικομμουνισμό, ἐπεδίωξε συνεννόηση, κυρίως γιὰ νὰ μὴν ἀκολουθήσει ἔνοπλη ἀναμέτρηση».*[241]

Ἄς ἀφήσουμε κατὰ μέρος τὰ περὶ ἐνόπλου ἀναμετρήσεως ὡς ἀνοησίες, ἀφοῦ σὲ καμμιὰ περίπτωση ἡ ΕΣΣΔ δὲν θὰ μποροῦσε νὰ ριχθεῖ σὲ τέτοια περιπέτεια, οὔτε βεβαίως καὶ νὰ τὴν ἀντέξει. Ἀπομένει τὸ γεγονὸς ὅτι ὁ Ροῦζβελτ, ἐνσυνειδήτως καὶ ὄχι ἐξαπατώμενος, ἐπεδίωξε τὴν «συνεννόηση» μὲ τὴν Ρωσία.

5. Ἡ «σατανικότητα» τοῦ Στάλιν, ἐξαπατοῦσε μόνον ὅσους ἤθελαν νὰ ἐξαπατηθοῦν (δηλαδή, τοὺς κομμουνιστὲς καὶ τοὺς συνοδοιπόρους τους) καὶ τοὺς ἀφελεῖς. Ὁ Ροῦζβελτ δὲν ἦταν τίποτα ἀπ' αὐτά. Ἀντιθέτως, αὐτὸς κατάφερε νὰ ἐξαπατήσει σχεδὸν τοὺς πάντες, συμπεριλαμβανομένων καὶ ἐμπείρων πολιτικῶν, ὅπως οἱ Ἄγγλοι. Κατάφερε νὰ ἐξαπατήσει ἀκόμη καὶ τοὺς πιὸ ἀδιάλλακτους

---

240. Χένρυ Λ. Στίμσον καὶ Μὰκ Τζώρτζ Μπάντυ: *«Ὑπηρετῶντας ἐνεργῶς γιὰ τὴν εἰρήνη καὶ τὸν πόλεμο»*, N.Y., 1948.

241. Ι. Χέλμπιχ: *«Φρ. Ντ. Ροῦζβελτ»*, Colloquium, 1971.

ἀπὸ τοὺς συμπατριῶτες ἀντιπάλους του, οἱ ὁποῖοι μετὰ τὸ Πέρλ-Χάρμπορ ἔσπευσαν νὰ τεθοῦν ἀνεπιφυλάκτως στὴν διάθεσή του! Ὑπῆρξαν, βέβαια, κάποιες ἐξαιρέσεις ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι δὲν ἐξαπατήθηκαν ἀπὸ τὸν «Καλὸ Ἀμερικανό», ἀλλὰ ἦσαν ἐλάχιστες.[242]

γ) «Δὲν μποροῦσε...»

> ***«Εἶχε πλήρη συναίσθηση τῶν κινδύνων, τοὺς ὁποίους συνεπαγόταν ἡ πολιτική του ἀπέναντι στὴν ΕΣΣΔ. Ὅμως, πέρα ἀπὸ κάθε ἀλόγιστον ἀντικομμουνισμό, ζήτησε μιὰ συνεννόηση, κυρίως γιὰ νὰ μὴν ἀκολουθήσει τὴν εἰρήνη, μιὰ ἔνοπλη ἀναμέτρηση».*** (Χέλμπιχ)

Ὁ («πραγματιστικὸς») Λόγος

Ὁ Ροῦζβελτ δὲν ἦταν τόσον ἀφελής, ὅσο τὸν παρουσιάζουν οἱ πράξεις του. Ἤξερε. Ἀλλά, δὲν μποροῦσε νὰ πράξει διαφορετικά. Ἦταν δέσμιος τῶν συνθηκῶν.

1. Γράφει ὁ Στεττίνιους:

> *«Ὅταν λάβει κανεὶς ὑπ' ὄψιν του τὴν κατάσταση, ἡ ὁποία ἐπικρατοῦσε, θὰ συμπεράνει ὅτι τὸ πρόβλημα δὲν ἦταν τί θὰ ἐπέτρεπαν ἡ Μ. Βρεταννία καὶ οἱ ΗΠΑ στὴν Ρωσία νὰ κάμει στὴν Πολωνία (καὶ φυσικὰ καὶ στὴν ὑπόλοιπη ἀνατολικὴ Εὐρώπη), ἀλλὰ τί μποροῦσαν νὰ κάμουν αὐτὲς καὶ νὰ ὑποχρεώσουν τὴν Ρωσία νὰ τὸ δεχθεῖ».*[243]

Ἡ στάση τοῦ Ροῦζβελτ ἔναντι τῆς Ρωσίας ἦταν ἁπλῶς ἐφαρμογὴ τῆς ἀρχῆς ὅτι *«πολιτικὴ εἶναι ἡ τέχνη τοῦ ἐφικτοῦ»*.

---

242. Βλέπε στὸ τέλος στὸ παρὸν ΙΔ, ΙΙ, δ: *«Αὐτοὶ ποὺ τὸν κατάλαβαν»*.

243. *«Ὁ Ροῦζβελτ καὶ οἱ Ρῶσοι»*, N.Y., 1949. Καὶ ὁ Χέλμπιχ, ὅπως εἴδαμε στὸ ἀμέσως προηγούμενο ὑποκεφάλαιο, δικαιολογεῖ τὸν Ροῦζβελτ ὅτι συμβιβάστηκε μὲ τὴν Ρωσία, γιὰ νὰ ἀποφύγει τὴν ἔνοπλη ἀναμέτρηση.

2. Καὶ ὁ **Ἀντόνιο Γκαμπῖνο**[244] ὑποστηρίζει ὅτι ὁ Ροῦζβελτ καὶ ὁ Τσῶρτσιλ στὴν Γιάλτα, δὲν μποροῦσαν παρά:

> *«νὰ ἐπικυρώσουν ἢ νὰ ἐπιχειρήσουν νὰ διορθώσουν αὐτά, τὰ ὁποῖα οἱ προηγούμενες ἀποφάσεις τους καὶ κυρίως ἡ συγκεκριμένη ἐξέλιξη τοῦ πολέμου εἶχαν ἤδη σὲ μεγάλο βαθμό, ἀμετακλήτως, καθορίσει».*[245]

3. Μὲ ἄλλα λόγια: Ὁ Ροῦζβελτ δὲν μποροῦσε ν' ἀντιταχθεῖ στὸν ρωσικὸ ἐπεκτατισμό, γιατὶ αὐτὸ μποροῦσε νὰ γίνει μόνον μὲ προσφυγὴ στὰ ὅπλα, τὴν στιγμή, κατὰ τὴν ὁποία οἱ ρωσικὲς στρατιὲς ἔφθαναν στὸ Βερολῖνο.

Καὶ ὁ Ἀντίλογος

Γιὰ νὰ ἑρμηνεύσουμε σωστὰ ἕνα γεγονός, ὀφείλουμε νὰ ἀνατρέξουμε στὰ γενεσιουργά του αἴτια. Ἂν, ἐφαρμόζοντας αὐτὴν τὴν ἀρχή, ἀναδράμουμε στὴν ἱστορία τοῦ πολέμου, θὰ διαπιστώσουμε ὅτι:

- **Ὁ ἴδιος ὁ Ροῦζβελτ ἦταν ὑπεύθυνος γιὰ τὴν προέλαση τῶν Ρώσων** ὡς τὴν καρδιὰ τῆς Εὐρώπης. Αὐτὸς τὴν ἔκανε δυνατὴ καὶ τὴν ὑπεβοήθησε σὲ βαθμὸ καθοριστικό. Ἄρα, ἡ εὐθύνη του μπορεῖ ἴσως νὰ μετατεθεῖ χρονικῶς, ἀλλὰ ὄχι νὰ ἀποσεισθεῖ.

---

244. *«Οἱ συνέπειες τοῦ Β' Παγκοσμίου Πολέμου*, Μπάρι 1972.

245. Ἡ ἄποψη αὐτὴ συμβαδίζει ὡς ἕνα σημεῖο μὲ τὴν μαρξιστοκομμουνιστικὴ θέση, ἡ ὁποία ὑπεστήριξε ὅτι ὁ Ροῦζβελτ δὲν ἔκανε παραχωρήσεις στὴν ΕΣΣΔ. Ἡ τελευταία, ὅ,τι κέρδισε, τὸ ἀπέσπασε μὲ τὸ σπαθί της. Πρόκειται γιὰ θέση σκοπιμότητας. Διότι, οἱ κομμουνιστὲς δὲν μποροῦσαν νὰ παραδεχθοῦν ὅτι ἡ προώθηση τῆς ΕΣΣΔ στὴν β' θέση τῆς παγκόσμιας σκηνῆς ἦταν ἀποτέλεσμα ἐνσυνείδητης ἐπιλογῆς τοῦ Ροῦζβελτ, ὁ ὁποῖος τῆς παρεχώρησε ρόλο «ὑπαρχηγοῦ» τῆς Pax Americana.

- **Ὁ Ρούζβελτ δὲν δίστασε νὰ προσφύγει στὰ ὅπλα**, γιὰ ν' ἀντιταχθεῖ στὸν γερμανικὸ καὶ στὸν ἰαπωνικὸ ἐπεκτατισμό. Γιατί, λοιπόν, ὄχι καὶ στὸν ρωσικό;
- **Δὲν ὑπῆρχε κἄν, στὴν πραγματικότητα, ἀνάγκη στὰ ὅπλα.** Ἡ ΕΣΣΔ ἦταν κατεστραμμένη, ἐρειπωμένη, ματωμένη. Οἱ ΗΠΑ ἄθικτες, ἀκμαῖες, στὸν κολοφῶνα τῆς ἰσχύος τους, συντόμως ἀποκτοῦσαν καὶ τὴν ἀτομικὴ βόμβα. Μποροῦσαν, λοιπόν, νὰ ἀναχαιτίσουν τὸν ρωσικὸ ἐπεκτατισμό, ἄν τὸ ἤθελαν, χωρὶς πόλεμο. Ἀλλὰ δὲν τὸ ἤθελαν — δηλαδὴ δὲν τὸ ἤθελε ὁ Ρούζβελτ.

δ) «Ὄφειλε...»

> ***«Κανένας, οὔτε φυσικὰ καὶ ὁ Ρούζβελτ, δὲν θὰ μποροῦσε ν' ἀρνηθεῖ στὴν ΕΣΣΔ τὴν ἐγγύηση ποὺ ζητοῦσε: πὼς ἡ ἀνατολικὴ Εὐρώπη θὰ ἔπαυε πιὰ νὰ εἶναι ὁ διάδρομος γιὰ νέες εἰσβολὲς (ἐναντίον της)».*** **(Φλέμινγκ, *«Ὁ Ψυχρὸς Πόλεμος καὶ οἱ ρίζες του»*, 1961)**

Ὁ (διπλωματικὸς) Λόγος

Ο Ρούζβελτ ἦταν ὑποχρεωμένος ἀπὸ τὰ πράγματα νὰ παράσχει ἐγγυήσεις στὴν Ρωσία ὅτι δὲν θὰ ὑποστεῖ νέα εἰσβολή. Τὶς ὄφειλε. Διότι, αὐτὴ εἶχε γίνει θῦμα ἐπιθέσεων ἀπὸ τὰ δυτικὰ (Ναπολέων, Χίτλερ ποὺ χρησιμοποίησαν γιὰ ὁρμητήριο, τὴν ἀνατολικὴ Εὐρώπη). Ἔτσι, ἡ Ρωσία, ζοῦσε μὲ τὸν φόβο τῆς ἐναντίον της εἰσβολῆς ἀπὸ τὰ ἀνατολικοευρωπαϊκὰ ἐδάφη. Καὶ γιὰ νὰ τὴν καθησυχάσει ὁ Ρ., ἔπρεπε νὰ τῆς ἀναγνωρίσει δικαιώματα, τὰ ὁποῖα θὰ ἐξασφάλιζαν τὴν ἐπιρροή της σ' αὐτὴν τὴν περιοχή.

2. Οἱ Ρῶσοι ἐκμεταλλεύθηκαν τὴν στάση του καὶ ξεπερνῶντας τὰ συμφωνημένα, ρητῶς ἢ σιωπηρῶς, ὅρια, ὑπεδούλωσαν τελείως τὶς ἀνατολικοευρωπαϊκὲς χῶρες.

3. Πάντως, ὁ Ρ. πίστευε αὐτό, τὸ ὁποῖο εἶπε τὸ 1944:

«Ἡ Σοβιετικὴ Ἕνωση ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ εἰρήνη καὶ εἶναι

ἕτοιμη νὰ πληρώσει αὐτὴν τὴν εἰρήνη, μὲ μία δημοκρατικὴ συνεργασία μὲ τὴν Δύση».

Ἔκρινε, λοιπόν, ὅτι ἡ Δύση ἔπρεπε νὰ πληρώσει, παραχωρῶντας ἐγγυήσεις (δηλαδή, τὰ ἐδάφη, τὴν ἀνεξαρτησία καὶ τὶς ἐλευθερίες διαφόρων ἐθνῶν).

Καὶ ὁ Ἀντίλογος

Μ' αὐτὴν τὴν λογική, κάθε χώρα θὰ μποροῦσε νὰ ζητᾶ τὴν προσάρτηση τῶν ἐδαφῶν, τὰ ὁποῖα χρησίμευσαν ὡς ὁρμητήρια γιὰ ἐναντίον της ἐπίθεση. Καὶ ποιὰ χώρα στὴν Εὐρώπη δὲν ὑπέστη κάποτε ἐπίθεση ἀπὸ γειτονικὰ ἐδάφη;

2. Ὁ Ναπολέων καὶ ὁ Χίτλερ εἰσέβαλαν πράγματι στὴν Ρωσία. Ἡ ἴδια, ὅμως, εἰσέβαλε πάμπολλες φορὲς σὲ γειτονικές της χῶρες, ὅπως στὴν Πολωνία, στὴν Αὐστροουγγαρία, στὴν Ὀθωμανικὴ Αὐτοκρατορία, στὴν Φινλανδία, στὰ Βαλτικὰ κράτη, στὴν Περσία, στὴν Κίνα. Ἂν ἡ ἀνατολικὴ Εὐρώπη καὶ οἱ ἄλλες γετονικὲς πρὸς τὴν Ρωσία περιοχὲς ἦσαν διάδρομοι, δὲν ἦσαν καὶ μονόδρομοι: λειτουργοῦσαν καὶ πρὸς τὶς δύο κατευθύνσεις.

3. Ἡ Ρωσία ἦταν ἐκείνη, ἡ ὁποία ἐπεκτεινόταν ἀργά, ἀλλὰ σταθερά, ἐπὶ αἰῶνες σὲ βάρος τῆς Εὐρώπης.

Ὁ Jordis von Lohausen[246] παρουσιάζει μία εἰκόνα αὐτῆς τῆς σταθερῆς ἐπεκτάσεως τῶν Ρώσων πρὸς τὰ δυτικά:

1667: Τὰ δυτικὰ σύνορα τῆς Ρωσίας βρίσκονται 180 χλμ. ἀπὸ τὴν Μόσχα.

1945: Τὰ δυτικὰ σύνορά της ἀπέχουν ἀπὸ τὴν Μόσχα 1400 χλμ. τὰ ἐπίσημα καὶ 2200 χλμ. τὰ ἀνεπίσημα (διὰ μέσου τῶν δορυφοροποιημένων κρατῶν τῆς Πολωνίας καὶ τῆς ἀνατολικῆς Γερμανίας).

Δηλαδή, σὲ 280 χρόνια, ἡ Ρωσία προχώρησε 2200 πρὸς τὰ

---

246. *«Les Empires et la Puissance».*

δυτικά, ἀποσπῶντας ἀπὸ τὴν Εὐρώπη κατὰ μέσον ὅρο, 8χλμ. κάθε χρόνο καὶ αὐτὸ σταθερά, ἐπὶ τρεῖς αἰῶνες!

Ἄν λοιπὸν κάποιος εἶχε ἀνάγκη ἐγγυήσεων, αὐτὸς δὲν ἦταν ἡ διαρκῶς ἐπεκτεινόμενη σὲ βάρος τῆς Εὐρώπης Ρωσία, ἀλλά, ἀντιθέτως, ἡ Εὐρώπη, ἡ ὁποία ἐπὶ αἰῶνες ἀναγκαζόταν νὰ ἐκχωρεῖ ἔδαφος στὴν ρωσικὴ πλημμυρίδα.

4. Τὰ ἴδια ἰσχύουν καὶ γιὰ ὅλες τὶς ἄλλες γειτονικὲς πρὸς τὴν Ρωσία περιοχές. Ἡ Ρωσία, καθ' ὅλη τὴν διάρκεια τῶν τελευταίων αἰώνων, ἐπεκτεινόταν σὲ βάρος τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας, τῆς Περσίας, τῆς Κίνας, ὅπως καὶ τῶν λαῶν τῆς Κεντρικῆς καὶ τῆς Ἄπω Ἀσίας. Ἀλήθεια: Γιατί ὁ Ροῦζβελτ ζητοῦσε ἐλευθερία γιὰ τοὺς Μαδαγάσκους, τοὺς Ἰνδονήσιους, τοὺς Κενυάτες, τοὺς Λίβυους, τοὺς Σομαλούς, τοὺς Κογκολέζους, ἀλλὰ ὄχι καὶ γιὰ τοὺς Ἀρμένιους, τοὺς Γεωργιανούς, τοὺς Ἀζέρους, τοὺς Καζάκους, τοὺς Οὐζμπέκους, τοὺς Κιργισίους;

ε) Ἦταν «Ἀνάκτηση»

> *«Οἱ ἀπαιτήσεις τῶν Ρώσων στηρίζονταν στὸ δικαίωμα, τὸ ὁποῖο πρόβαλε ἡ ΕΣΣΔ, νὰ ἀνακτήσει τὰ ἐδάφη καὶ τὰ προνόμια, τὰ ὁποῖα εἶχαν ἀφαιρέσει οἱ Ἰάπωνες, μετὰ τὸν πόλεμο τοῦ 1904»* (*«Ροῦζβελτ: Τὰ ὑπὲρ καὶ τὰ κατά»*, ἐκδ. Φάκελλοι Mondatori, 1972).

«Ὁ (μαρξίζων) Λόγος.

Τὰ περισσότερα ἀπὸ τὰ ἐδάφη καὶ προνόμια, τὰ ὁποῖα ὁ Ροῦζβελτ ἐξεχώρησε στὴν Ρωσία, ἦσαν ἄλλοτε δικά της. Τὰ Βαλτικὰ κράτη, ἡ ἀνατολικὴ Πολωνία, ἡ τσεχοσλοβακικὴ Ρουθηνία, οἱ ρουμανικὲς Μολδαβία - Βουκοβίνα, ἡ νότια Σαχιλίνη, τὸ Πόρτ-Ἄρθουρ, ἦσαν τμήματα τῆς τσαρικῆς Ρωσίας, τὰ ὁποῖα ἀποσπάθηκαν ἀπὸ αὐτὴν τὸ 1917-18, ἢ πιὸ πρίν. Συνεπῶς, δὲν **ἐπρόκειτο γιὰ κατακτήσεις, ἀλλὰ γιὰ ἀνακτήσεις.**

Καὶ ὁ Ἀντίλογος

Δὲν ἦσαν ὅλα τὰ ἐδάφη, τὰ ὁποῖα ἅρπαξε ἡ Ρωσία, πρώην ἐπαρχίες της. Τὸ τμῆμα τῆς ἀνατολικῆς Πρωσσίας (Καινιξβέργη) καὶ οἱ Κουρίλλες λ.χ. δὲν τῆς ἀνῆκαν ποτέ. Οὔτε οἱ χῶρες, οἱ ὁποῖες μετετράπησαν σὲ δορυφόρους της, ἦσαν ποτὲ δικές της, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν Πολωνία.

2. Ἀλλὰ καὶ τὰ ἐδάφη ἢ τὰ προνόμια, τὰ ὁποῖα τῆς εἶχαν ἀφαιρεθεῖ μὲ διαφόρους τρόπους, εἶχαν περιέλθει σ' αὐτήν, μὲ τὴν ἀπὸ μέρους της ἄσκηση βίας.

3. Καὶ τὰ ἐδάφη, τὰ ὁποῖα ζητοῦσε ἡ Γερμανία καὶ γιὰ τὰ ὁποῖα ἔγινε ὁ πόλεμος (Ντάνσιχ καὶ Πολωνικὸς Διάδρομος), ἦσαν δικά της και τῆς ἀφαιρέθηκαν βιαίως τὸ 1918. Γιατί ὁ Ρούζβελτ δὲν ὑπεστήριξε τὶς ἐν λόγῳ γερμανικὲς διεκδικήσεις, γιὰ χάρη τῆς δικαιοσύνης ἀλλὰ καὶ τῆς ἀποφυγῆς τοῦ πολέμου;

στ) «Χῶρον ἔναντι χρόνου»

Ὁ (κυνικὸς) Λόγος

Ὁ Ροῦζβελτ δὲν αὐτοπαγιδεύθηκε, οὔτε ἐξαπατήθηκε. Ἂν ἔκανε τόσες παραχωρήσεις πρὸς τὴν Ρωσία, τοῦτο ὀφείλεται στὴν προορατικότητά του. Ἤξερε ὅτι ἡ ΕΣΣΔ ἦταν ἕνας μέγας ἀσθενής. Ὅτι οἱ σύμφυτες πρὸς τὸ σύστημά της ἀντιφάσεις καὶ ἀδυναμίες θὰ μετέτρεπαν, κάποτε, τὴν λανθάνουσα κρίση σὲ ἔκδηλη. Καί, τότε, θὰ ἐρχόταν ἡ κατάρρευση. Ἡ Ρωσικὴ Αὐτοκρατορία θὰ διαλυόταν, κάτω ἀπὸ τὴν ἀδυσώπητη πίεση ἰσχυρῶν φυγοκέντρων δυνάμεων. Καὶ ἡ ἴδια ἡ Ρωσία θὰ ἀναγκαζόταν νὰ μετασχηματίσει τὸ σύστημά της, τοῦ συλλογικοῦ Ἀστισμοῦ, σὲ ἰδιωτικὸ Ἀστισμό, μὲ ὅλα τὰ συνακόλουθά του (ἐκδημοκρατισμός, ἐκφιλελευθερισμός, κοινοβουλευτισμός).

2. Μὲ βάση αὐτὴν τὴν πρόβλεψή του, ὁ Ρ. ἐπέλεξε νὰ παραχωρεῖ

χῶρο, γιὰ νὰ κερδίζει χρόνο. Ἤξερε ὅτι ὁ χρόνος ἐργάζεται ἐναντίον τοῦ κομμουνισμοῦ. Ἄξιζε, λοιπόν, νὰ καταβάλει κάποιο τίμημα, γιὰ νὰ τὸν ἀποκτᾶ. Καὶ ἡ πορεία τοῦ μεταπολεμικοῦ κόσμου, παρὰ τὶς δολιχοδρομίες της, τελικῶς τὸν ἐδικαίωσε. Ἡ «περεστρόϊκα» ἀπετέλεσε τὴν μεταθανάτια νίκη τῆς ρουζβελτιανῆς προβλεπτικότητας.

Καὶ ὁ Ἀντίλογος

> *Δέχομαι ὅτι αὐτὴ εἶναι ἡ ἑρμηνεία, ἡ ὁποία προσεγγίζει περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλην τὴν ἀλήθεια. Πράγματι, ὁ Ροῦζβελτ πρέπει νὰ γνώριζε (ἀντιθέτως πρὸς τὸν Τσῶρτσιλ) ὅτι ἡ ρωσικὴ ἰσχὺς εἶναι ἐπιφανειακή. Ὅτι πίσω ἀπὸ τὴν σιδηρόφρακτη προφάνεια, δούλευαν αὐτοκαταστροφικῶς οἱ ἐσωτερικὲς ἀδυναμίες τοῦ καθεστῶτος. Καὶ ὅτι αὐτές, κάποτε, θὰ ἔφερναν τὴν Μεγάλη Κρίση τοῦ σοβιετισμοῦ, ἡ ὁποία θὰ ὁδηγοῦσε εἴτε στὴν πλήρη κατάρρευση, εἴτε στὸν ριζικὸ μετασχηματισμό του. Καὶ πράγματι, δικαιώθηκε.*

Ὅμως:

1. Δὲν ὑπῆρχε λόγος νὰ παραχωρεῖ χῶρο. Ὁ χρόνος, ἔτσι κι ἀλλιῶς, δούλευε ἐναντίον τοῦ κομμουνισμοῦ. Καὶ δοθείσης τῆς οὐσιαστικῆς ἀδυναμίας τῆς Ρωσίας, ἡ Δύση διέθετε ὅσο χρόνο ἤθελε. Ἀρκεῖ νὰ μὴν τροφοδοτοῦσε ἡ ἴδια, τὴν ρωσικὴ ἰσχὺ καὶ ἁρπακτικότητα. Καὶ αὐτὸ ἀκριβῶς ἔκανε ὁ Ροῦζβελτ.

2. Ὁ «χῶρος», τὸν ὁποῖο παραχωροῦσε ὁ Ρ., ἦταν τῶν ἄλλων. Καὶ δὲν ἐκχωροῦσε μόνον «χῶρο», ἀλλὰ καὶ τὴν ἀνεξαρτησία, τὴν ἐλευθερία, τὴν ἀνθρώπινη διαβίωση ὁλοκλήρων ἐθνῶν, τὰ ὁποῖα ὑπέφεραν γιὰ μισὸν αἰῶνα καὶ συνεχίζουν νὰ ὑποφέρουν.

ζ) Ἦταν «συνοδοιπόρος»

«Ὅταν ἔλθει ἡ εἰρήνη, δὲν θὰ πρέπει νὰ γίνει ἀνεκτὴ ἡ διατήρηση κανενὸς δεσποτισμοῦ». (Φρ. Ντ. Ροῦζβελτ, δήλωση τὴν παραμονὴ τῆς Γιάλτας)

Ὁ (ἀκροδεξιὸς) Λόγος

Ο Ροῦζβελτ περιβαλλόταν ἀπὸ φίλους ἢ καὶ πράκτορες τῆς Ρωσίας καὶ τοῦ κομμουνισμοῦ, οἱ ὁποῖοι προσανατόλισαν τὴν πολιτική του.

2. Ἦταν καὶ ὁ ἴδιος «συμπαθὼν» πρὸς τὸν κομμουνισμό, ὡς ἀριστερίζων «προοδευτικός».

3. Ἦταν ὄργανο τῶν Ἑβραίων. Γι' αὐτό, πολέμησε τόσον ἀγρίως τὸν ἀντιεβραϊκὸ ἐθνικοσοσιαλισμὸ καὶ γιὰ τὸν ἴδιο λόγο συνεργάσθηκε, τόσον ἀδελφικῶς, μὲ τὸν ἑβραιογέννητο κομμουνισμό.

Καὶ ὁ Ἀντίλογος

Ο Ροῦζβελτ δὲν προσανατολιζόταν ἀπὸ κανέναν. Καθοδηγοῦσε, δὲν τὸν καθοδηγοῦσαν. Οὐδέποτε ἐπηρεάσθηκε ἀπὸ οἱονδήποτε. Τοὺς συνεργάτες τοὺς ἐπέλεγε ἔτσι, ὥστε νὰ ἐφαρμόζουν τὴν δική του πολιτική.

2. Οὔτε συνοδοιπόρος, οὔτε συμπαθὼν ὑπῆρξε. Ἀντιθέτως, ὑπῆρξε στυλοβάτης τοῦ ἀμερικανικοῦ καπιταλισμοῦ. Μὲ τὶς μεταρρυθμίσεις του, ἔκανε ἠπιότερες τὶς πιὸ ἐντόνως ἐκμεταλλευτικὲς πλευρές του, ἄμβλυνε τὶς ἀντιθέσεις του, ἐξομάλυνε τὴν λειτουργία του, κολάκευσε τὴν ἐργατικὴ τάξη καὶ ἔπνιξε τὶς ἐκρήξεις της. Μεταμόρφωσε τὸν ἀμερικανικὸ καπιταλισμὸ σὲ «φωτισμένον». Καὶ τοῦ ἔδωσε τὴν κοσμοκρατορία.

3. Κανενὸς ὄργανο δὲν ἔγινε ποτὲ ὁ Ρ. Ἦταν αὐτόβουλος καὶ αὐτενεργός. Δὲν χρησιμοποιήθηκε ἀπὸ κανέναν. Αὐτὸς χρησιμοποίησε τοὺς πάντες —καὶ τοὺς Ἑβραίους[247].

---

247. Περισσότερα στὸ παράρτημα τοῦ παρόντος *«Ὁ Ροῦζβελτ καὶ οἱ Ἑβραῖοι».*

η) «Ἀνένηψε»

«Κατὰ τὶς τελευταῖες ἡμέρες του, ὁ Ροῦζβελτ εἶχε καταλάβει τὴν ἀπάτη τῆς Γιάλτας καὶ εἶχε ἀρχίσει νὰ ἐξοργίζεται ἐναντίον τοῦ Στάλιν ποὺ ἐκμεταλλεύτηκε τὴν καλή του πίστη». Ρ. Καρτιέ

Ὁ (ἀπολογητικός) Λόγος

Πρὸς τὴν δύση τοῦ βίου του, ὁ Ροῦζβελτ ἀντελήφθη ὅτι εἶχε δείξει ὑπερβολικὴ ὑποχωρητικότητα ἔναντι τῶν Ρώσων. Κατάλαβε ὅτι αὐτοὶ ἦσαν ἀναξιόπιστοι. Ὅτι τὸν ἐξαπάτησαν. Καὶ ἄρχισε νὰ μεταβάλει στάση καὶ πολιτική. Τὴν ὁλοκλήρωση αὐτῆς τῆς μεταβολῆς, ἀνέκοψε ὁ θάνατός του. Ἀπόδειξη:

Τὴν **1η Ἀπριλίου 1945**, ἀπευθύνει μήνυμα στὸν Στάλιν. Τοῦ λέει ὅτι, ἄν δὲν ρυθμισθεῖ τὸ Πολωνικό,

> *«ὅλες οἱ δυσκολίες καὶ ὅλοι οἱ κίνδυνοι γιὰ τὴν ἑνότητα τῶν Συμμάχων, ποὺ τόσο πολὺ εἴχαμε κατὰ νοῦ, ὅταν παίρναμε τὶς ἀποφάσεις μας στὴν Κριμαία, θὰ ὀρθωθοῦν μπροστά μας μὲ ἀκόμη ὀξύτερη μορφή».*

Καὶ ὁ Ἀντίλογος

Τὸ γεγονὸς εἶναι ὅτι, στὰ τέλη τοῦ 1944, οἱ Ἀμερικανοὶ ἄρχισαν νὰ ἐξεγείρονται ἐναντίον αὐτοῦ, τὸ ὁποῖο θεωροῦσαν ὑπέρμετρη ὑποχωρητικότητα πρὸς τὴν Ρωσία. Ἡ ἀγανάκτησή τους ἐντεινόταν, συνεχῶς, μὲ τὴν πρόοδο τοῦ 1945. Στὶς 29 Μαρτίου, ἡ *«New York Herald Tribune»* ἀπεκάλυψε ὅτι ὁ Ρ. εἶχε παραχωρήσει στὴν Ρωσία τρεῖς ψήφους στὸν ΟΗΕ καὶ μόνιμη θέση στὸ Συμβούλιο Ἀσφαλείας. Ἡ ἀποκάλυψη ξεσήκωσε πραγματικὴ θύελλα.

Ἄλλωστε, ἡ κοινὴ γνώμη ἀντιλαμβανόταν ὅτι οἱ Ρῶσοι παρεβίαζαν διάφορες συμφωνίες.

- ❑ Δὲν ἐπέτρεπαν στοὺς Δυτικοὺς νὰ ἐπισκεφθοῦν τοὺς συμπατριῶτες τους αἰχμαλώτους τῶν Γερμανῶν, τοὺς ὁποίους τὰ σοβιετικὰ στρατεύματα ἀπελευθέρωναν κατὰ τὴν προέλασή τους.

- Δὲν ἐπέτρεπαν σὲ Ἀμερικανικὰ ἀεροπλάνα, μὲ ἐφόδια γιὰ τὸν δεινοπαθοῦντα πληθυσμό νὰ προσγειωθοῦν στὴν Πολωνία.
- Στὴν Ρουμανία ἐγκατέστησαν βιαίως κομμουνιστικὴ κυβέρνηση, ἀντὶ γιὰ τὴν «**εὐρέως ἀντιπροσωπευτική**», τὴν ὁποία προέβλεπε ἡ **«Διακήρυξη γιὰ τὴν Ἀπελευθερωνόμενη Εὐρώπη»**, ἡ ὁποία ὑπεγράφη στὴν Γιάλτα. Ὅλες οἱ σχετικὲς ἀμερικανικὲς διαμαρτυρίες, ἀπερρίφθησαν σκαιῶς.
- Στὴν Πολωνία ἐφήρμοζαν τακτικὴ βίαιης κομμουνιστικοποιήσεως.

Ὁ Ρ. στέλνει πράγματι τὸ προαναφερθὲν μήνυμά του πρὸς τὸν Στάλιν γιὰ τὴν Πολωνία. Ὅμως τὸ κάνει κάτω ἀπὸ τὴν πίεση τῆς ἐξαναστημένης κοινῆς γνώμης. Στοχεύει στὴν καθησύχασή της. Δὲν ἐκφράζει ἀλλαγὴ πολιτικῆς.

Ἀποδείξεις:

1. Ἡ ἀπάντηση τοῦ Στάλιν, στὸ μήνυμα τῆς 1ης Ἀπριλίου, εἶναι:

> *«Ἔχετε παρανοήσει τὶς ἀποφάσεις τῆς Γιάλτας γιὰ τὴν Πολωνία».*

Καὶ ὁ Ροῦζβελτ δὲν ἀντιδρᾶ.

Ἀντιθέτως: Σὲ ἰδιόγραφο μήνυμά του πρὸς τὸν Τσῶρτσιλ, μὲ ἡμερομηνία 12 Ἀπριλίου 1945, λέει ὅτι πρέπει νὰ ἐλαχιστοποιήσουν, **«τὸ ἀναφυόμενο σοβιετικὸ πρόβλημα».**

2. Τὴν ἴδια ἐποχή, ἕνα ἄλλο ἀγκάθι ξεφυτρώνει στὶς ἀμερικανορωσικὲς σχέσεις. Ὀφείλεται σὲ κάποιες ἐπαφὲς μεταξὺ Γερμανῶν καὶ Ἀμερικανοάγγλων, γιὰ παράδοση τῶν πρώτων στὸ μέτωπο τῆς Ἰταλίας. Ἡ Μόσχα τὶς καταγγέλλει ὡς ἀπόπειρα γιὰ χωριστὴ εἰρήνη. Ὁ Ρ. στέλνει μηνύματα στὸν Στάλιν, στὶς 24 καὶ 31 Μαρτίου καὶ ξανὰ στὶς 5 Ἀπριλίου, διαβεβαιώνοντάς τον ὅτι δὲν πρόκειται γιὰ κάτι τέτοιο.

3. Λίγο πρὶν ἀπὸ τὸν θάνατό του, διατάσσει τὸν Ἀϊζενχάουερ νὰ ἐγκαταλείψει τὴν προέλαση πρὸς τὸ Βερολῖνο καί, ἐρήμην τῶν Βρεταννῶν, νὰ ἐνημερώσει ἀπευθείας τὸν Στάλιν ὅτι ἡ γερμανικὴ πρωτεύουσα εἶναι δική του. Εἶναι τὸ τελευταῖο δῶρο τοῦ Ροῦζβελτ πρὸς τὸν συνεταῖρο του. Δὲν ὑπῆρξε λοιπὸν ἀλλαγὴ τῆς πολιτικῆς του. Ἁπλῶς, ἀναγκάσθηκε νὰ προβεῖ σὲ κάποιες τυπικὲς διαμαρτυρίες, ἐπειδὴ οἱ Ρῶσοι, μὲ τὸν ὠμὸ τρόπο ποὺ ἦσαν συνηθισμένοι νὰ ἐνεργοῦν, ξεπερνοῦσαν τὰ ὅρια καὶ τὸν ἄφηναν ἔκθετο στὴν κοινὴ γνώμη τῆς χώρας του καὶ ἔναντι τῶν Συμμάχων του. Ἀλλά, ἡ ἀντίδρασή του ὑπῆρξε χλιαρή, ἴσα-ἴσα «γιὰ τὴν τιμὴ τῶν ὅπλων», γιὰ νὰ ρίξει στάχτη στὰ μάτια τῶν ἐξεγειρομένων. Ἴσως, ἐπίσης, νὰ ἔχει κάποια σημασία τὸ γεγονὸς ὅτι τὰ μηνύματα διαμαρτυρίας πρὸς τὸν Στάλιν, γιὰ τὴν ὑπόθεση τῆς Ἰταλίας, ἔχουν τὴν ὑπογραφὴ τοῦ Ροῦζβελτ, ἀλλὰ δὲν ἦσαν πλέον, ὅπως γινόταν παλαιότερα γραμμένα ἀπὸ τὸ χέρι του.

4. **Ὑπάρχει, ὅμως, καὶ ἕνας λόγος γιὰ τὰ διαβήματα τοῦ Ροῦζβελτ, ὁ ὁποῖος, κατὰ τὴ γνώμη μου, εἶναι ὁ κυριώτερος.**

Ὁ πόλεμος τέλειωνε. Ἡ Ρωσία εἶχε διαδραματίσει τὸν ρόλο της, ὡς καλὸς σύμμαχος καὶ βασικὸς συντελεστής, στὴν ἧττα τῆς Γερμανίας. Ἔφθανε, συνεπῶς, ἡ στιγμὴ ν' ἀναλάβει τὸν ἑπόμενο ρόλο, τὸν ὁποῖο τῆς ἀνέθετε τὸ ρουζβελτιανὸ κοσμοκρατορικὸ σενάριο: Τοῦ «κακοῦ», τὸ ὁποῖο ἀπειλεῖ τὸν ἐλεύθερο κόσμο, ἀναγκάζοντας ἔτσι τὶς ΗΠΑ νὰ ἀναλάβουν τὴν «προστασία» του ἐναντίον τῆς νέας ἀπειλῆς. Αὐτῆς, ἡ ὁποία καθόριζε τὴν πορεία τοῦ μεταπολεμικοῦ κόσμου στὶς πρῶτες δεκαετίες του.

> *Δηλαδή: Ὁ Ροῦζβελτ δὲν μετέβαλλε πολιτική. Ἁπλῶς προετοίμαζε τὸ κοινὸ γιὰ τὸ πέρασμα στὴν Β' φάση τῆς πολιτικῆς του —αὐτῆς, τὴν ὁποία ἐφήρμοσαν οἱ ἐπίγονοί του.*

I I

Ἐπιτάφιος

«Πρέπει νά ὁμολογηθεῖ ὅτι οἱ ΗΠΑ ὀφείλουν τὴν παγκόσμια ἡγετικὴ θέση τους στὸν τρόπο, μὲ τὸν ὁποῖο ὁ Ρούζβελτ ἤξερε ν' ἀντιλαμβάνεται καὶ νά ἑρμηνεύει τὴν ἀποστολὴ τῆς χώρας μας».
(Χένρυ Λ. Στίμσον καὶ Μὰκ Τζώρτζ Μπάντυ, *«Ὑπηρετῶντας ἐνεργά στὴν εἰρήνη καὶ στὸν πόλεμο»*)

Ἐθνικὸς Θρῆνος

«ἀπεκρίθη δὲ ὁ διάβολος καὶ εἶπεν ἐναντίον τοῦ Κυρίου
Μὴ δωρεὰν σέβεται Ἰὼβ τὸν Θεόν;
οὐ οὐ περιέφραξεν τὰ ἔξω αὐτοῦ καὶ τὸ ἔσω τῆς οἰκίας αὐτοῦ
καὶ τὰ ἔξω πάντων τῶν ὄντων αὐτῷ κύκλῳ;
τὰ ἔργα τῶν χειρῶν αὐτοῦ εὐλόγησας
καὶ τὰ κτήνη αὐτοῦ πολλὰ ἐποίησας ἐπὶ τῆς γῆς».

(Τὸ βιβλίον τοῦ Ἰώβ. Κεφ. 1, παρ. 9-10)

Ὁ μέσος Ἀμερικανὸς θρήνησε τὸν κοινωνιστὴ δημιουργὸ τοῦ «Νιοὺ Ντήλ». Ἔκλαψε τὸν «ἁπλὸ καὶ ἐγκάρδιο φίλο», ὁ ὁποῖος γιὰ πρώτη φορὰ εἶχε τὴν αἴσθηση ὅτι ἀπέκτησε στὸν Λευκὸ Οἶκο. Τίμησε τὸν δημοκράτη-ἀνθρωπιστή. Ἐξύμνησε τὸν ἐμπνεόμενο ἀπὸ ἁγνά ἰδεώδη ἡγέτη, ὁ ὁποῖος ὁδήγησε τὴν χώρα του στὴ νίκη καὶ τῆς ἐξασφάλισε τὴν πρώτη θέση στὶς παγκόσμιες ὑποθέσεις.

2. Ὁ Ρούζβελτ εἶχε δώσει στὸν Ἀμερικανὸ οἰκονομικὴ πρόοδο

καὶ εὐημερία. Ταυτοχρόνως, εἶχε τονώσει μέσα του τὸ αἴσθημα ἐθνικῆς ὑπερηφάνειας. Καὶ τὸν ἐξύψωσε μὲ τὴν συνείδηση μιᾶς παγκόσμιας ἱστορικῆς ἀποστολῆς. Ἔκανε τὸν μέσο Ἀμερικανὸ νὰ νιώσει ξεχωριστός, ἐκλεκτὸς καὶ «περιούσιος».

3. Ἂν καὶ καρφωμένος στὴν καρέκλα του, ὁ Ροῦζβελτ ὑπῆρξε ἀπὸ τοὺς πιὸ δραστήριους προέδρους, ποὺ ἀπέκτησαν ποτὲ οἱ ΗΠΑ.

4. Ἐπὶ πλέον, πρᾶγμα τὸ ὁποῖο ἄρεσε στοὺς Ἀμερικανούς, ἡ δραστηριότητά του ἔμοιαζε ἐξωστρεφής, διαφανής, φανερή, μὲ στόχους κατανοητοὺς σὲ ὅλους.

5. Τέλος, στάθηκε αὐτό, τὸ ὁποῖο περισσότερο ἀπὸ ὁ,τιδήποτε ἄλλο ἐκτιμοῦν οἱ Ἀμερικανοί: «**πετυχημένος**».

Γιὰ τοὺς παραπάνω λόγους, ὁ θάνατός του συγκλόνισε τὸν λαὸ τῶν ΗΠΑ καὶ προκάλεσε Ἐθνικὸ Θρῆνο.

Ὑπάρχουν τρεῖς τρόποι, γιὰ νὰ κρίνει κανεὶς ἕνα ἱστορικὸ πρόσωπο: Ὁ ἠθικολογικός, ὁ πραγματιστικὸς καὶ ὁ συνολικός. Θὰ τοὺς ἐφαρμόσω καὶ στὸν Ροῦζβελτ.

α) Ὁ ἠθικὸς Ροῦζβελτ

Ο **Θουκυδίδης** δὲν ἀναφέρεται στὴν ἠθική. Τὴν θεωρεῖ θέμα ἄσχετο πρὸς τὴν πολιτική. Δὲν τὸν ἀπασχολεῖ. Ἡ ἠθικὴ ἀρχίζει νὰ προσλαμβάνει σημασία, ἀργότερα, ὅταν ἡ παρακμὴ τῶν Ἑλληνιστικῶν κρατῶν ἀποδίδεται στὴν ἀνηθικότητα τῶν κοινωνιῶν τους καὶ ἡ ἀκμὴ τῆς Ρώμης στὴν ἠθικότητά της.

2. Ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος δίδει στὸν ἠθικὸ παράγοντα θέση ἐξέχουσα στὸ ἱστορικὸ γίγνεσθαι, εἶναι ὁ **Πολύβιος**. Αὐτὸς ἐφαρμόζει συστηματικῶς ἠθικὰ κριτήρια στὴν ἐκτίμηση τῶν δημοσίων προσώπων. Θεωρεῖ τὴν διατύπωση ἠθικῶν κρίσεων γι' αὐτούς, ἁρμοδιότητα τῆς Ἱστορίας, ἡ ὁποία ὀφείλει νὰ τὴν ἀσκεῖ. Ἡ στάση του, κατὰ τοὺς «**πραγματιστὲς**» ὀπαδοὺς τῆς «**ἀποτελεσματικότητας**», συνιστᾶ «**ἠθικὴ προκατάληψη**». Ὁ Πολύβιος ἀπαντᾶ ὅτι τὰ αἴτια

τῆς παρακμῆς ἢ τῆς ἀκμῆς τῶν κοινωνιῶν εἶναι πρωτίστως ἠθικά. Συνεπῶς, ὁ ἱστορικὸς δὲν ἐπιτρέπεται νὰ τὰ ἀγνοεῖ.

3. Ἀπὸ ἠθικὴ σκοπιὰ βλέπουν τὴν Ἱστορία καὶ ὁ **Σαλλούστιος** καὶ ὁ **Τάκιτος**, ἐρευνῶντας τὴν ἠθικότητα τῶν πρωταγωνιστῶν της. Δὲν κάνουν διάκριση ἰδιωτικῆς καὶ δημόσιας συμπεριφορᾶς, θεωρῶντας τὴν ἀρετὴ ἑνιαία καὶ ἀδιαίρετη ἰδιότητα.

4. Στὰ νεώτερα χρόνια, αὐτὴν τὴν στάση υἱοθέτησε ὁ λόρδος **Τζὼν Ἄστον**, ὁ ὁποῖος, στὴ «Νεώτερη Ἱστορία» του τοῦ Καίμπριτζ, ἔθεσε ὡς πρώτη ἀρχὴ στὴν μελέτη τῆς ἱστορίας τὴν τήρηση τῶν κανόνων τῆς ἀδιαίρετης ἰδιωτικῆς καὶ δημόσιας ἠθικῆς τῶν δημοσίων προσώπων.

Ὁ Ροῦζβελτ δὲν ἦταν οὔτε πουριτανός, οὔτε διεφθαρμένος. Δὲν ἦταν ἠθικός, οὔτε ἀνήθικος. Ἁπλῶς ἀγνοοῦσε τελείως τὰ κριτήρια καὶ τοὺς ἐνδοιασμοὺς τῆς ἠθικῆς. Αὐτοτοποθετήθηκε ἔξω ἀπὸ τὸ Καλὸ καὶ τὸ Κακό. Οἱ πράξεις του **βρίσκονται πέρα ἀπ' αὐτὲς τὶς ἔννοιες** —εἶναι ἀποκλειστικῶς πολιτικές.

Γι' αὐτὸν ἰσχύουν αὐτά, τὰ ὁποῖα ἔγραψε (ὄχι γιὰ τὸν Ροῦζβελτ) ὁ Clifford Simac:

> *«Τὸ νὰ τὸ περιγράψουμε ὡς κακό, θὰ ἦταν λάθος λέξη· δὲν εἶναι πραγματικὰ κακό... σοῦ δίνει τὴν ἐντύπωση τοῦ κακοῦ, ἐπειδὴ εἶναι τόσο διαφορετικό, τόσο ἀπόκοσμο, τόσο ἀδιάφορο... σὲ σύγκριση μαζί του, μία ἀράχνη εἶναι ἀδελφός μας καὶ διανοητικῶς ἰσότιμη μ' ἐμᾶς».* (*«A Choise of Gods»* 1972).

β) Ὁ πραγματιστὴς Ροῦζβελτ

> ***«Ὁ Ροῦζβελτ ὑπῆρξε ὑπέροχος πολεμικὸς Πρόεδρος —πολὺ ἀνώτερος ἀπὸ κάθε ἄλλον στὴν ἱστορία μας».*** **(Χ. Στίμσον)**

Η πραγματιστικὴ ἀντίληψη ὑποστηρίζει ὅτι «ὁ σκοπὸς ἁγιάζει τὰ μέσα». Ὁπότε, τὸ πᾶν εἶναι ὁ σκοπός. Ἄν

αὐτὸς εἶναι ἀποδεκτός, τότε εἶναι ἀποδεκτὰ καὶ τὰ μέσα, τὰ ὁποῖα χρησιμοποιήθηκαν γιὰ τὴν ἐπίτευξή του, ἔστω καὶ ἂν ἀπὸ καθαρῶς ἠθικὴ ὀπτικὴ εἶναι ἀπαγορευμένα.

Παραδείγματα:

- **Ἡ Βία** «ἁγιάζεται», ὅταν σκοπεῖ στὴν ἀπελευθέρωση ὑποδούλων.
- **Ἡ Ἀπάτη**, ἂν σκοπεῖ στὴν παγίδευση τοῦ ἐχθροῦ, γιὰ τὴν διάσωση τῆς πατρίδας.
- **Τὸ Ψέμμα**, ἂν σκοπεῖ στὴν διατήρηση τοῦ ἠθικοῦ πολιορκουμένων. (Ὁ Πλάτων τὸ χαρακτηρίζει **«βασιλικὸν ψεῦδος»**).

2. Τὸ θέμα εἶναι πῶς ἐκτιμᾶται ὁ σκοπός; Μὲ ποιὸ κριτήριο; Καὶ ἀπὸ ποιούς; Σκοπὸς τοῦ Ροῦζβελτ ἦταν ἡ παγκόσμια κυριαρχία τῶν ΗΠΑ — ἄρα καταδικαστέος ἀπὸ τοὺς ἄλλους λαούς, ἀποδεκτὸς ἀπὸ τὴν πλειονότητα τῶν Ἀμερικανῶν, ἢ πραγματιστικότερα, ἀπὸ τὰ περισσότερα κέντρα δυνάμεων τῶν ΗΠΑ. Τὰ μέσα, τὰ ὁποῖα χρησιμοποιήθηκαν ἀπὸ τὸν Ρ. γιὰ τὴν ἐπίτευξη τοῦ σκοποῦ του, εἶναι συνεπῶς καταδικαστέα ἀπὸ τοὺς πρώτους, «ἐξαγι**ασμένα**» ἀπὸ τοὺς δεύτερους.

3. Δυστυχῶς, πολὺ συχνά, οἱ ἱστορικοὶ θυσιάζουν τὴν ἀλήθεια στὸν βωμὸ τοῦ πατριωτισμοῦ ἤ, ἀκόμη χειρότερα, τῆς ἐθνικῆς ματαιοδοξίας. Αὐτὸ τὸ κάνουν οἱ πλεῖστοι Ἀμερικανοὶ ἱστορικοί, προκειμένου γιὰ τὸν Ρ. Καὶ ἐπειδὴ οἱ ΗΠΑ (χάρη στὸν Ροῦζβελτ) κυριαρχοῦν, τοὺς μιμοῦνται καὶ οἱ περισσότεροι δυτικοὶ συνάδελφοί τους. Ἔτσι, τὰ μέσα, τὰ ὁποῖα χρησιμοποίησε ὁ Ρ., «ἁγιάζονται» σχεδὸν ἀπὸ ὅλους.

4. Ὁ Περικλῆς, στὸν «Ἐπιτάφιό» του, λέγει πρὸς τοὺς Ἀθηναίους:

«Τὸ κράτος, τὸ ὁποῖο κατέχετε, εἶναι τυραννικό, ἴσως ἦταν

ἄδικο ν' ἀποκτηθεῖ, θὰ ἦταν ὅμως καταστροφὴ ἡ ἐγκατάλειψή του».

Σὲ τέτοιο ἀκριβῶς (κοσμοκρατορικὸ) κράτος μετεμόρφωσε ὁ Ροῦζβελτ τὶς ΗΠΑ. Ὁ Περικλῆς μυκτηρίζει τοὺς συμπατριῶτες του, οἱ ὁποῖοι ἀντιτίθεντο σ' αὐτό, θεωρῶντας τὴν αἴσθηση δικαίου ποὺ ἐπικαλοῦνται, κάλυμμα δειλίας. Στὸν καιρὸ τῆς δόξας τῆς Βρεταννικῆς Αὐτοκρατορίας, οἱ ἀντιτιθέμενοι στὸ **«τυραννικό, ἀποκτημένο διὰ τῆς ἀδικίας κράτος»**, χλευάζονταν ὡς **«Μικροὶ Ἄγγλοι»**. Ὁ Ροῦζβελτ δὲν ἦταν **«Μικρὸς Ἀμερικανός»**. Πίστεψε, ὅπως ὁ Ἀλκιβιάδης, ὅταν συνηγόρησε γιὰ τὴν Σικελικὴ Ἐκστρατεία, ὅτι τὰ αὐτοκρατορικὰ κράτη, ἔχουν ἀνάγκη ἀπὸ πολιτική, δραστήρια καὶ ἐπιθετική. Καὶ τὸ ἐφήρμοσε.

5. Ἂν τὰ ἀποτελέσματα τῆς ρουζβελτιανῆς πολιτικῆς εἶναι δυσάρεστα γιὰ τοὺς ἄλλους, αὐτοὶ πρέπει νὰ μέμφονται ὄχι ἐκεῖνον, ἀλλὰ τοὺς ἑαυτούς τους. Ὁ **Ἑρμοκράτης**, Συρακούσιος ἀντίπαλος τῶν Ἀθηνῶν, στὸν λόγο του στὸ συνέδριο τῶν Σικελιωτῶν στὴν Γέλα, δὲν κατηγορεῖ αὐτές, ἀλλὰ ἐκείνους ποὺ ἀφέθηκαν νὰ τοὺς ὑποτάξει. Λέγει:

«Μπορῶ ἀπόλυτα νὰ συγχωρέσω τοὺς Ἀθηναίους γιὰ τὴν ἁρπακτικὴ πολιτική τους. Δὲν κατηγορῶ ἐκείνους ποὺ ἐπιδιώκουν κατακτήσεις, ἀλλὰ ἐκείνους ποὺ εἶναι ἕτοιμοι νὰ ὑποταχθοῦν. Γιατί, πάντα αὐτὸ εἶναι τὸ φυσικὸ ἔνστικτο τοῦ ἀνθρώπου: νὰ ὑποτάσσει ἐκείνους ποὺ ἐνδίδουν καὶ νὰ ἀντιστέκεται στοὺς ἐπιδρομεῖς».[248]

Ὁ Ροῦζβελτ ἀκολούθησε τὸ ἔνστικτο τοῦ ἐπεκτατισμοῦ. Οἱ Εὐρωπαῖοι δὲν τοῦ ἀντιστάθηκαν. Ἄρα, αὐτοὶ εἶναι οἱ ἄξιοι μομφῆς.

6. Φυσικά, ὁ Ρ. καὶ στὴν συνέχεια ὅλοι οἱ ἀπολογητὲς τῆς Pax

248.Θουκ. Γ' 86 καὶ Α' 36.

Americana, προσπάθησαν καὶ προσπαθοῦν νὰ τὴν δικαιολογήσουν, μὲ εὐγενέστερα ἐπιχειρήματα. Λένε: «Οἱ ΗΠΑ, ἐνσαρκώνουν, ἐξάγουν καὶ ὑπερασπίζονται τὴν δημοκρατία, τὴν ἐλευθερία, τὴν εὐημερία». Τὰ ἴδια, περίπου, ἔλεγε καὶ ὁ Περικλῆς γιὰ τὴν Ἀθηναϊκὴ Αὐτοκρατορία. Ὅμως, ἦταν εἰλικρινέστερος. Ἡ πόλη μας, ἔλεγε, ἔχει ἀποκτήσει μεγαλεῖο, πλοῦτο, πνευματικὴ καλλιέργεια. Προκαλεῖ τὸν θαυμασμὸ καὶ τὴν μίμηση τῶν ἄλλων Ἑλλήνων. Βεβαίως, αὐτὸ τὸ πλούσιο καὶ ἰσχυρὸ κράτος μας δὲν οἰκοδομήθηκε πάνω στὰ θεμέλια τῆς δικαιοσύνης. Διότι, τέτοια ἐπιτεύγματα δὲν ἐπιτυγχάνονται, οὔτε μὲ τὴν φοβισμένη δικαιοσύνη, οὔτε μὲ τὴν εὐσέβεια, ἡ ὁποία λέει **«πρόσεχε νὰ μὴν ἁμαρτήσεις».**

7. Ἔτσι, εἶναι. Οἱ αὐτοκρατορίες καὶ ἀκόμη περισσότερο οἱ κοσμοκρατορίες δὲν θεμελιώνονται στὴν δικαιοσύνη καὶ στὴν μὴ ἁμαρτία. Ἐργαλεῖο τους εἶναι ἡ ἀνενδοίαστη χρησιμοποίηση τῆς δυνάμεως, τῆς ἀπάτης καὶ ἄλλων ἀναλόγων μέσων. Μὲ ἠθικολογικὰ κριτήρια, ὅλοι οἱ ἱδρυτὲς αὐτοκρατοριῶν, ὅλοι οἱ μεγάλοι κατακτητές, ὅλοι οἱ διεκδικητὲς τῆς κοσμοκρατορίας, εἶναι καταδικαστέοι. Ὁ Σωκράτης, ὁ Πλάτων, ὁ Ἰησοῦς, ὁ Βούδας, ὁ Λάο-Τσέ, δὲν ἵδρυσαν αὐτοκρατορίες. Αὐτοί, οἱ ὁποῖοι τὶς ἵδρυσαν, λέγονταν Ἀλέξανδρος, Καίσαρας, Τζέγκις-Χάν, Ταμερλᾶνος, Ναπολέων. Κορωνίδα αὐτῆς τῆς δεύτερης σειρᾶς εἶναι ὁ Ροῦζβελτ, ὁ πρῶτος ἀληθινὸς κοσμοκράτωρ.

8. Ἂν θελήσουμε νὰ χρησιμοποιήσουμε κριτήρια ἠθικά, ὁ Ροῦζβελτ εἶναι καταδικαστέος. Ὅμως, ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ ἠθικὴ εἶναι ἀκατάλληλα ὄργανα, γιὰ νὰ φωτίζουμε τὴν πολιτική. Εἶναι ἔννοιες ἄσχετες πρὸς αὐτήν. Βεβαίως, ὡς λέξεις, τὶς χρησιμοποιεῖ κατὰ κόρον, ἀλλὰ καταστρέφοντας τὸ πραγματικό τους περιεχόμενο. Καί, ἴσως, κανεὶς δὲν ἔχει νὰ παρουσιάσει μεγαλύτερα ἐπιτεύγματα στὴν καταστροφὴ αὐτῶν τῶν ἐννοιῶν ἀπὸ τὸν Ροῦζβελτ. Αὐτὸς ἐκμεταλλεύθηκε, μὲ πλήρη ἐπιτυχία, τὶς παραπάνω **«μαγικὲς λέξεις»** καὶ ἄλλες παρόμοιες, γιὰ νὰ πραγματώσει τὰ σχέδιά

του. Ἡ ἐπιτυχία του ὑπῆρξε τόση, ὥστε οἱ πολλοὶ τὸν ταυτίζουν ἀκόμη μὲ τὰ ἀντίστοιχα ἰδανικά, τὰ ὁποῖα ὅμως δὲν μποροῦσαν νὰ ἔχουν καὶ δὲν εἶχαν καμμία σχέση μὲ τὶς πολιτικές του ἐνέργειες. Αὐτὲς ἦσαν θεμελιωμένες, μὲ τὸν πιὸ ἀκλόνητο τρόπο, στὸν πραγματισμὸ τῆς πολιτικῆς λογικῆς, στὴν συνεπῆ ἐπιδίωξη τοῦ σκοποῦ, μὲ ὅλα τὰ μέσα.

9. Ὁ Ροῦζβελτ ἦταν ὁ κατ' ἐξοχὴν πραγματιστὴς πολιτικός. Κριτήριο γιὰ τὴν ἀξιολόγησή του δὲν εἶναι ἡ ἠθική του, ἀλλὰ τὸ ἂν καὶ σὲ ποιὸ βαθμὸ πέτυχε τοὺς πολιτικοὺς στόχους του. Ἤθελε τὴν ἀμερικανικὴ κοσμοκρατορία. Καὶ τὴν πέτυχε.

10. Ἡ ὅποια διαγωγή του, ὁ χαρακτῆρας του, τὸ ἦθος καὶ τὸ ὕφος του, ὁλόκληρη ἡ προσωπικότητά του, ὅταν ἐξετασθοῦν μ' αὐτὸ τὸ κριτήριο, ἀποκαλύπτουν ἕναν ἄνθρωπο τεταμένον ὁλοκληρωτικῶς, μὲ ὅλο του τὸ εἶναι, σ' αὐτὸν τὸν σκοπό. Τώρα, ἂν αὐτὸς ἦταν ἠθικὸς ἢ ἀνήθικος, εἶναι ἄλλο θέμα. Ὅπως ἄλλο θέμα εἶναι καὶ τὸ ἂν τὰ μέσα, τὰ ὁποῖα χρησιμοποιήθηκαν, ἦσαν ἠθικῶς ἀπαράδεκτα. Στὴν πραγματιστικὴ πολιτική, τέτοια μέσα, δὲν ὑπάρχουν.

Γράφει ὁ Μακιαβέλλι:

> *«Πρὸς τὸ συμφέρον τῆς Πολιτείας, ὁ πολιτικὸς ἀναγκάζεται συχνὰ νὰ ἐνεργεῖ ἀντιθέτως πρὸς τὴν πίστη καὶ τὴν θρησκεία».*[249]

Ἔτσι, ἐνεργοῦσαν πάντοτε οἱ πολιτικοί. Ἡ διαφορὰ τοῦ Ροῦζβελτ εἶναι ὅτι, ἐνῶ ἐνεργοῦσε ἔτσι, κατόρθωνε νὰ πείθει σχεδὸν τοὺς

249. Ὁ Μακιαβέλλι χρησιμοποιεῖ τὸν ὅρο virtu ποὺ σημαίνει ἀρετή, ἀλλὰ τὴν ἐννοεῖ ὡς πολιτικὴ ἱκανότητα, ὄχι ὡς ἠθικὴ ἰδιότητα. Μᾶλλον τὴν ἴδια ἔννοια δίνει στὸν ὅρο «ἀρετὴ» καὶ ὁ Θουκυδίδης, ὅταν χαρακτηρίζει τὸν Ἀντιφῶντα *«ἀρετῇ τε οὐδενὸς ὕστερον»* (VIII, 68, 1). Πρόκειται γιὰ τὴν ἄσχετη πρὸς τὴν ἠθική, πολιτικὴ ἱκανότητα. Οἱ Ἕλληνες φιλόσοφοι, ὅμως, ἔδιναν στὸν ὅρο «ἀρετὴ» τελείως ἄλλο περιεχόμενο (βλέπε Γ. Γεωργαλᾶ *«Ἡ Δημοκρατία τῶν Ἀρίστων»*).

πάντες ὅτι δροῦσε κατὰ τὶς ἐπιταγὲς τῆς χριστιανικῆς πίστεως, τοῦ ἰδεαλισμοῦ, τοῦ ἀνθρωπισμοῦ καὶ τῆς θρησκείας. Ὁδηγός, ὅμως, τῶν πράξεών του ἦταν πάντοτε ἕνας: (αὐτό, τὸ ὁποῖο ἐκεῖνος ἔκρινε ὡς) συμφέρον τῶν ΗΠΑ.

*Μὲ ἀποκλειστικῶς πραγματιστικὰ κριτήρια, ὁ Ροῦζβελτ εἶναι μέγας πολιτικός. Μ' αὐτὴν τὴν ἔννοια, ἦταν κάτοχος ἔξοχης κατὰ τὴν μακιαβελλικὴ ὁρολογία, **«πολιτικῆς ἀρετῆς»**.*[250]

γ) Ὁ συνολικὸς Ροῦζβελτ

«Ἓν σοφὸν βούλευμα τὰς πολλὰς χεῖρας νικᾶ... Εἷς γὰρ ἄνθρωπος καὶ μία γνώμη τὰ μὲν ἀήττητα πλήθη καὶ πραγματικὰ δοκοῦντα εἶναι καθεῖλε, τὸ δὲ προφανῶς πεπτωκὸς ἄρδην πολίτευμα καὶ τὰς ἀπολλυκυίας ψυχὰς τῶν δυνάμεων ἐπὶ τὸ κρεῖττον ἤγαγεν».

(Πολύβιος, τὸ ἀποδίδει στὸν Εὐριπίδη - I., 35, 4).

Ἡ θεώρηση, τὴν ὁποία υἱοθετῶ γιὰ πράγματα καὶ πρόσωπα τῆς Ἱστορίας, εἶναι ἡ συνολική. Δηλαδὴ αὐτή, ἡ ὁποία συνεκτιμᾶ ἠθικά, πραγματιστικὰ καὶ ὅποια ἄλλα στοιχεῖα, χωρὶς ν' ἀπομονώνει καὶ νὰ ὑπερβάλει κανένα. Ἕνα ἱστορικὸ πρόσωπο πρέπει νὰ τὸ κρίνουμε καὶ μὲ ὅσα πίστευε καὶ μὲ ὅσα δὲν πίστευε. Μὲ αὐτὰ ποὺ ἔλεγε καὶ μὲ ἐκεῖνα ποὺ ἀποσιωποῦσε. Μὲ τὶς προθέσεις του καὶ μὲ τὰ ἐπιτεύγματά του. Μὲ τοὺς σκοπούς, τοὺς ὁποίους ἔθεσε καὶ μὲ τὰ μέσα, τὰ ὁποῖα χρησιμοποίησε. Μὲ τὰ ὅσα ἔπραξε καὶ μὲ τὰ ὅσα ἀπέφυγε, ἢ δὲν μπόρεσε νὰ πράξει. Μόνον τότε ἔχουμε τὴν πλήρη εἰκόνα τοῦ προσώπου καὶ τὴν δυνατότητα νὰ τὸ τοποθετήσουμε σωστά.

1. Ὁ Ροῦζβελτ διέθετε:

---

250. *«Φρ. ντ. Ροῦζβελτ».*

- ❑ Ἀπέραντη πολιτικὴ εὐφυΐα.
- ❑ Ἀπεριόριστη πολιτικὴ εὐστροφία.
- ❑ Ἀκατάβλητη ἐνεργητικότητα.
- ❑ Ἐκπληκτικὴ σὲ ἀποτελεσματικότητα ἐπικοινωνία.
- ❑ Ἔντονη καὶ ὑποβλητικὴ προσωπικότητα.
- ❑ Ἀνεξάντλητη ἐπιμονὴ στὴν ἐπιδίωξη τοῦ σκοποῦ του.
- ❑ Πλήρη ἔλλειψη ἠθικῶν ἐνδοιασμῶν.
- ❑ Ἀπόλυτη ἐλευθερία ἀπέναντι στὶς ἀρχὲς τοῦ ἀνθρωπισμοῦ ἢ τῆς θρησκείας.
- ❑ Ὅλη τὴν ἀναγκαία ὑπομονή.
- ❑ Ἀπίστευτη εὐχέρεια νὰ κρύβει τοὺς σκοπούς του καὶ νὰ ἐπηρεάζει τοὺς ἀνθρώπους.

2. Γιὰ νὰ ἐκτιμηθεῖ μία ἱστορικὴ προσωπικότητα, πρέπει νὰ λαμβάνεται ὑπ' ὄψη ὁ συνολικὸς χαρακτῆρας καὶ τὸ τελικὸ ἀποτέλεσμα τῆς δράσεώς της. Τὸ ἀποτέλεσμα τῆς δράσεως τοῦ Ροῦζβελτ εἶναι ἡ ὑδρογειοσφαιρικὴ κυριαρχία τῶν ΗΠΑ. Αὐτὸς τῆς ἐξασφάλισε ὅλες τὶς ἀναγκαῖες προϋποθέσεις, σάρωσε ὅλα τὰ ἐμπόδια ἀπὸ τὸν δρόμο της καὶ ἄρχισε τὴν πορεία πρὸς αὐτὴν —ἡ ὁλοκλήρωσή της ἦλθε τὸ 1990, μὲ τὴν κατάρρευση τῆς Ρωσικῆς Αὐτοκρατορίας.

3. Ὅσο γιὰ τὸν χαρακτῆρα του, ἂν δὲν ἀποσπάσουμε καὶ δὲν ἀπομονώσουμε αὐτὲς ἢ ἐκεῖνες τὶς ἰδιότητές του, θὰ διαπιστώσουμε ὅτι ἦταν ὁ τελειότερος δυνατὸς γιὰ τὴν πραγμάτωση τοῦ σκοποῦ του. Ὁ Χίτλερ ὑπερτεροῦσε ἔναντι τοῦ Ροῦζβελτ, σὲ πολλὰ πνευματικὰ καὶ ψυχικὰ χαρίσματα, σὲ δυναμισμό, πάθος, φλόγα, ἔμπνευση, ἐπιβολή, ἀκτινοβολία. Ὅμως, πολλὰ ἀπὸ τὰ χαρίσματά του καθιστοῦσαν τὸν χαρακτῆρα του ἀκατάλληλο γιὰ τὴν ἐπίτευξη τοῦ ὁράματός του. Τὸ πάθος του, ἡ ἀνυπομονησία του, ἡ πυρπολούμενη συνείδησή του, ἡ ταύτισή του μὲ τὶς μᾶζες, τὸν καθιστοῦσαν πολὺ εὐάλωτο ἀπέναντι στὴν ψυχρή, ὑπολογιστικὴ ὑστερόβουλη μεθοδικότητα τοῦ μεγάλου ἀντιπάλου του, ὁ ὁποῖος βεβαίως πρέπει νὰ λάβουμε ὑπ' ὄψη ὅτι διέθετε καὶ ἀσυγκρίτως με-

γαλύτερα ὑλικὰ πλεονεκτήματα (γεωγραφικά, οἰκονομικά, τεχνολογικὰ κ.λπ.). Ὁ Ροῦζβελτ ἦταν πολὺ εὐφυής. Ὁ Χίτλερ ἄγγιζε τὴν μεγαλοφυΐα. Νικητὴς ἀνεδείχθη ὁ πρῶτος. Ἀπόδειξη ὅτι στὴν πολιτικὴ ὑπάρχουν προσόντα, ἀνώτερα ἀπὸ τὴν ἰδιοφυΐα ἢ καὶ τὴν μεγαλοφυΐα. Αὐτὰ ἐπιτρέπουν στοὺς ὑπομονετικοὺς Κουτούζωφ νὰ νικοῦν τοὺς ἰδιοφυεῖς Ναπολέοντες.

4. Ὁ Ροῦζβελτ μερίμνησε γιὰ τὴν ἰσχὺ τῆς χώρας του καὶ γιὰ τὴν ἐγκαθίδρυση τῆς προσωπικῆς του ἐξουσίας. Μετά, **χρησιμοποίησε τὶς χωρὶς προηγούμενο προεδρικὲς ἐξουσίες του καὶ τὴν τεράστια ἰσχὺ τῆς χώρας του, γιὰ νὰ διαπλάσσει τὸν νέο κόσμο, σύμφωνα μὲ τὴν θέλησή του.**

5. Ὁ σύγχρονος κόσμος δὲν εἶναι δημιούργημα τοῦ Λένιν, τοῦ Στάλιν, τοῦ Μάο, τοῦ Κλεμανσώ, τοῦ Λόϋδ Τζώρτζ, τοῦ Τσῶρτσιλ, τοῦ Χίτλερ, τοῦ Μουσσολίνι, ἢ ὁποιουδήποτε ἄλλου διασήμου πολιτικοῦ, δικτάτορα, τυράννου ἢ στρατηγοῦ. Εἶναι κατασκεύασμα μιᾶς ἀπὸ τὶς πιὸ ἀβυσσαλέες μορφὲς τῆς Ἱστορίας: τοῦ Καλοῦ Ἀμερικανοῦ, Φράνκλιν Ντελεᾶνο Ροῦζβελτ.

6. Ἡ ἐπιτυχία τοῦ Ροῦζβελτ ὑπῆρξε πρωτοφανὴς στὴν παγκόσμια ἱστορία. Σὲ ἀντίθεση πρὸς τοὺς προκατόχους καὶ ἐπιγόνους του, δὲν ἔχει οὔτε ἀποτυχίες, οὔτε μισὲς-ἐπιτυχίες. Σὲ καμμιὰ σημαντικὴ περίπτωση, δὲν ἔδειξε ἀπρονοησία, ἀδυναμία ἢ ἔλλειψη ἐνεργητικότητας.

7. Τὰ κοσμοκρατορικὰ ὄνειρα καὶ τὰ μακιαβελλικὰ σχέδια γιὰ τὴν πραγματοποίησή τους δὲν τὰ ἀνέλαβε καθυστερημένα, κάτω ἀπὸ τὴν πίεση τῶν περιστάσεων. Τὰ κατέστρωσε ἐγκαίρως καὶ προετοίμασε τὴν πραγμάτωσή τους, μὲ θαυμαστὴ ἐπιμέλεια καὶ συνέπεια. Ἔτσι, κατὰ τὴν ὥρα τῶν προβλημάτων, ὑπῆρξε **ὁ μόνος ἀπὸ τοὺς** ἡγέτες **τῆς ἐποχῆς του, ὁ ὁποῖος** ἦταν **σὲ θέση νὰ τὰ ἀντιμετωπίζει.** Οἱ ἄλλοι ἀπεφάσιζαν, κάτω ἀπὸ τὴν πίεση τῶν γεγονότων. Αὐτοσχεδίαζαν. Ὁρμοῦσαν πρὸς τὴν ἀξιοποίηση εὐτυχῶν συμπτώσεων. Αὐτὸς ὄχι —εἶχε τὸ θάρρος νὰ ξέρει τὶ θέλει,

ἀπὸ τὴν ἀρχή. Αὐτὸ ποὺ ἤθελε, τὸ ἔκρυβε. Διέθετε, ὅμως, τὴν ἀδάμαστη θέληση νὰ τὸ ἐπιδιώκει μὲ τὴν πιὸ ἀπόλυτη καὶ ἀμείλικτη συνέπεια.

8. Ὡς προσωπεῖο —μῦθος— ἦταν ἐγκάρδιος ἄνθρωπος, δημοκρατικός, προοδευτικὸς πολιτικός, καλὸς καὶ φιλάνθρωπος χριστιανός, εἰρηνόφιλος καὶ ἀνθρωπιστὴς καὶ φυσικὰ φλογερὸς ἀντιϊμπεριαλιστής. Ὡς πραγματικότητα —ἀπομυθοποιημένη— ἦταν ἀνενδοίαστος καὶ κυνικός, βαθύτατα ἀντιδημοκρατικὸς καὶ αὐταρχικός, ἀδίστακτος διαχειριστὴς τοῦ πολέμου. Καὶ πάνω ἀπ' ὅλα ἦταν ἕνας ὑπεριμπεριαλιστὴς - ὁ μέγιστος τῆς Ἱστορίας καὶ ὁ **πρῶτος ἀληθινὸς Κοσμοκράτωρ.**

9. Ὑπῆρξε ὑποκριτής, ψεύτης, δόλιος, ἀδίστακτος, σκληρός, ἀμείλικτος. Ἀλλὰ αὐτὲς τὶς ἰδιότητες χρησιμοποίησε, γιὰ νὰ καταστήσει τὴν χώρα του κοσμοκράτειρα. Ὁ Χίτλερ ὀνειρεύθηκε καὶ διεκήρυξε ὅτι σκοπός του ἦταν τὸ χιλιόχρονο Ράϊχ. Ὁ Ροῦζβελτ δὲν διεκήρυξε τὴν Pax Americana, ἀλλὰ τὴν πραγματοποίησε.

10. Οἱ διάδοχοί του δὲν στάθηκαν στὸ ὕψος του. Συνέχισαν τὸ ἔργο του, ἀλλὰ ἐνεργῶντας:

- ❑ Μὲ ρουτινιέρικο πραγματισμό.
- ❑ Χωρὶς ἀληθινὰ μεγαλόπνοα σχέδια.
- ❑ Ὠθούμενοι ἀπὸ τρέχουσες ἀνάγκες καὶ ἄμεσες πραγματικότητες.
- ❑ Διστάζοντας.
- ❑ Ὑποχωρῶντας.
- ❑ Συχνὰ ἀποτυγχάνοντας.

Μόνον ἕνας ἔδειξε ὅτι εἶχε σοβαρὲς πιθανότητες ν' ἀναδειχθεῖ ἀντάξιός του: ὁ ἐξ ἴσου χαμογελαστὸς **Τζὼν Φ. Κέννεντυ**, ὁ «ἰδεαλιστής», ὁ «διανοητικός», ὁ «δημοκρατικός», ὁ «ἀνθρωπιστής», ὁ Μεγάλος Ὑποκριτὴς —ὅμως δὲν πρόλαβε, ὅπως δὲν θὰ προλάβαινε καὶ ὁ Μέγας Διδάσκαλός του, ἂν ἡ σφαῖρα ποὺ ρίχτηκε

ἐναντίον του, τὸ 1937, εἶχε βρεῖ τὸν στόχο της. Παρόμοιες δυνατότητες, ἴσως, νὰ εἶχε καὶ ὁ **Ρ. Κέννεντυ**, ἀλλ' αὐτὸς δὲν πρόφθασε κἂν νὰ γίνει πρόεδρος.

> *Ἂν, ὅπως πιστεύει ὁ Πρέντις Χὼλ[4], μέτρο γιὰ τὴν μεγαλοσύνη ἑνὸς ἀνθρώπου εἶναι ὁ βαθμὸς τῆς ἐπιρροῆς, τὴν ὁποία αὐτὸς ἄσκησε στὴ δική του καὶ στὶς ἑπόμενες γενιές, τότε ὁ Φρ. Ντ. Ροῦζβελτ ὑπῆρξε σίγουρα ἕνας ἀπὸ τοὺς μεγαλύτερους ἀνθρώπους τῆς Ἱστορίας. Ἂν, ὅμως, τὸ μέτρο γιὰ τὴ μεγαλοσύνη ἑνὸς ἀνθρώπου πρέπει νὰ ὁρίζεται, ὄχι μόνον ἀπὸ τὸν βαθμὸ τῆς ἐπιρροῆς, τὴν ὁποία ἄσκησε σὲ σύγχρονους καὶ μεταγενέστερους, ἀλλὰ καὶ πρωτίστως ἀπὸ τὸ εἶδος της, τότε ὁ Φρ. Ντ. Ροῦζβελτ ὑπῆρξε ἕνας ἀπὸ τοὺς ἀρνητικότερους ἥρωες τῆς Ἱστορίας.*

δ) Αὐτοὶ ποὺ τὸν κατάλαβαν

Ὑπάρχουν μάχες ποὺ τελειώνουν, ἐπειδὴ τέλειωσαν οἱ μαχητές» (R. Corneille), Le Cid, Δ', 3.

Τρία ἀπὸ τὰ πρόσωπα τοῦ Β' παγκοσμίου πολέμου ἀντελήφθησαν τὸ παιχνίδι τοῦ Ρ. καὶ προσπάθησαν νὰ ἀντιδράσουν, τὸ καθένα μὲ τὸν τρόπο του.

i) Ὁ Τσιάνγκ-Κάϊ-Σέκ

1. Ὁ Ροῦζβελτ τοῦ ἔδειξε ξεχωριστὴ εὔνοια. Τοῦ παρέσχε ὑλική, πολιτικὴ καὶ ἠθικὴ στήριξη, δυσαναλόγως μεγάλη. Καὶ προσπάθησε νὰ τὸν ἐντάξει στοὺς «Μεγάλους».

2. Παρὰ ταῦτα, τὰ γεγονότα δείχνουν ὅτι ὁ Κινέζος ἡγέτης, κληρονόμος μακραίωνης πείρας καὶ σοφίας, ἀντελήφθη τὶς πραγματικὲς ἐπιδιώξεις τοῦ **«μεγάλου φίλου»** του. Κατάλαβε ὅτι αὐτὸς ἐνδιαφερόταν γιὰ μία Κίνα —ἀντίβαρο στὴν γιγαντούμενη Ρωσία καὶ ἀδιαφοροῦσε πλήρως γιὰ τὸ εἶδος τοῦ ἐσωτερικοῦ καθεστῶ-

τος της. Καί, ἐπίσης, ὅτι ἡ ἐπιθυμία του γιὰ μία ἑνοποιημένη, κάτω ἀπὸ μία αὐστηρῶς συγκεντρωτικὴ κυβέρνηση, Κίνα, ἡ ὁποία θὰ βρισκόταν σὲ συνεχῆ ἀντιπαλότητα πρὸς τὴν Ρωσία, μοιραίως θὰ ὁδηγοῦσε τὶς ΗΠΑ στὴν συνεργασία μὲ τοὺς Κινέζους κομμουνιστές. Προσπάθησε, λοιπόν, νὰ ἀντιδράσει ἐγκαίρως.

3. Πρώτη ἀπόπειρά του ἦταν νὰ συνδιαλλαγεῖ μὲ τοὺς Ἰάπωνες. Ἀπέτυχε. Διότι τὸ ἐγχείρημά του ἦλθε ἀργά. Τὰ πράγματα εἶχαν πάρει τὸν δρόμο τους καὶ κανεὶς δὲν μποροῦσε νὰ ἀντιστρέψει τὴν ροή τους.

4. Δεύτερη ἀπόπειρα: Ἡ συμφιλίωση μὲ τὸν Στάλιν. Αὐτὴ βρῆκε πλήρη ἀνταπόκριση. Ὁ σοβιετικὸς δικτάτορας ἔχοντας κατανοήσει τὸ παιχνίδι τοῦ Ροῦζβελτ, διεῖδε ὅτι μία κομμουνιστικὴ Κίνα θὰ ἦταν πολὺ πιὸ ἐπικίνδυνη γιὰ τὴν Ρωσία, ἀπὸ μιὰν ἐθνικιστική. Καὶ ὑπεστήριξε τοὺς ἐθνικιστές. Τότε, οἱ ἐπίγονοι τοῦ Ρ. στράφηκαν πρὸς τοὺς κομμουνιστές. Καὶ ὁ Τσιάνγκ βρέθηκε φυγὰς στὴν Ταϊβάν.

ii) Ὁ Ντὲ Γκὼλ

1. Ὁ Ροῦζβελτ τοῦ ἔδειξε ἀδιάλλακτη ἐχθρότητα. Προσπάθησε μὲ ὅλα τὰ μέσα νὰ τὸν περιθωριοποιήσει. Ὁ Ντὲ Γκὼλ κατάλαβε ὅτι, στὸ πρόσωπό του, ὁ Ρ. ἔπληττε τὴν Γαλλία. Καὶ ἀντέδρασε «ἡρωϊκῶς».

2. Ὁ Ντὲ Γκὼλ ὄρθωσε τὸ ἀνάστημά του, ἀπέναντι στὸν Ρ., πολὺ περισσότερο ἀπ' ὅσο τοῦ ἐπέτρεπε ὁ συσχετισμὸς τῶν δυνάμεων. Ἀντιστάθηκε στὶς ταπεινώσεις ποὺ τοῦ ἐπέβαλε καὶ ἀντιτάχθηκε στὴν πολιτικὴ ὑποβαθμίσεως τῆς Γαλλίας.

3. Τὸ ἀξιοθαύμαστο εἶναι ὅτι ἡ στάση τοῦ Γάλλου, ἀπέδωσε πολλαπλασίως ἀπ' ὅσο θὰ περίμενε κανείς. Ἡ ἐξήγηση πρέπει νὰ εἶναι πρωτίστως ψυχολογική. Ὁ Ρ. ἀδυνατοῦσε νὰ κατανοήσει τὴν «παράλογη» συμπεριφορὰ ἑνὸς παλαιοῦ, γνήσιου Εὐρωπαίου, ὁ ὁποῖος πίστευε καὶ ἐφάρμοζε ἀξίες παραδοσιακές, μὴ πραγμα-

τιστικές. Ὑπέστη κατάπληξη καὶ σύγχυση. Καὶ συντελούσης καὶ τῆς συμπαραστάσεως τοῦ Τσῶρτσιλ πρὸς τὸν Ντὲ Γκώλ, σὲ ἀρκετὲς περιπτώσεις, «ἔδωσε τόπο στὴν ὀργὴ» καὶ ἐνέδωσε.

4. Ὁ Ντὲ Γκὼλ πέτυχε σὲ μεγάλο βαθμὸ νὰ διασώσει τὴν τιμὴ καὶ τὸ γόητρο τῆς πατρίδας του καὶ νὰ διασφαλίσει τὸν μεταπολεμικὸ ρόλο της. Ἀπέτυχε, ὅμως, στὴν προσπάθειά του ν' ἀντιμετωπίσει καὶ τὰ εὐρύτερα σχέδια τοῦ Ροῦζβελτ (καὶ τῶν διαδόχων του) γιὰ τὴν Εὐρώπη καὶ τὸν μεταπολεμικὸ κόσμο. Τὸ προσπάθησε:

- ❑ Προτείνοντας στοὺς Βρεταννοὺς ἑνιαῖο Γαλλοβρεταννικὸ (= Εὐρωπαϊκὸ) μέτωπο, ἔναντι ΗΠΑ καὶ ΕΣΣΔ. Εἴδαμε πὼς ὁ Τσῶρτσιλ δὲν τόλμησε νὰ συμφωνήσει.
- ❑ Προχωρῶντας θαρραλέα στὴν γαλλογερμανικὴ συμφιλίωση, ὥστε νὰ δημιουργηθεῖ μία νέα Εὐρωπαϊκὴ Δύναμη, μεταξὺ τῶν δύο πόλων τοῦ μεταπολεμικοῦ κόσμου.
- ❑ Προβάλλοντας τὸ ὅραμα μιᾶς Ἑνωμένης Εὐρώπης.

Οἱ δύο τελευταῖες προσπάθειες ἀπέδωσαν μετρίως, διότι ἔγιναν μέσα σὲ μίαν ἤδη διαμορφωμένη δυσμενῆ κατάσταση.

iii) Ὁ Στάλιν

1. Ὁ Ροῦζβελτ τὸν ἐπέλεξε ὡς ἀπαραίτητο **«μικρὸ συνεταῖρο»** του καὶ τὸν προώθησε σ' αὐτὸν τὸν ρόλο. Ἀρχικῶς, ὁ Στάλιν ἦταν δύσπιστος καὶ ἄκρως ἐπιφυλακτικός. Συντόμως, ὅμως, ἀντελήφθη ποῦ τὸ πήγαινε ὁ Ρ. Καὶ ἀνταποκρίθηκε, διότι τὸν συνέφερε, ἀφοῦ ὁ «συνεταιρισμὸς» θὰ τοῦ ἀπέφερε περισσότερα κέρδη ἀπ' ὅσα θὰ μποροῦσε ποτὲ νὰ ὀνειρευθεῖ.

2. Δεχόμενος τὸν συνεταιρισμὸ ποὺ τοῦ πρόσφεραν, δὲν ἀφέθηκε νὰ παγιδευθεῖ. Ἀγωνίσθηκε σταθερῶς, γιὰ νὰ ἀποσπάσει καὶ ἄλλα. Ἐπεστράτευσε πανουργία, πονηριά, προσποίηση. Ἐναλλάσσοντας τὴν κολακεία μὲ τὸν ἐκβιασμό, τὴν ὑποχωρητικότητα μὲ τὴν ἀδιαλλαξία, τὴν διπλωματικότητα μὲ τὸν κυνισμό, πέτυχε νὰ μεγιστοποιήσει τὴν μερίδα του.

3. Παραλλήλως, πάσχιζε νὰ ἐξουδετερώσει τὶς ἀρνητικὲς γιὰ τὴν Ρωσία πλευρὲς τῶν ρουζβελτιανῶν σχεδίων γιὰ τὸν μεταπολεμικὸ κόσμο. Ἔτσι:

- Ἐπεχείρησε νὰ συνεργασθεῖ μὲ τὸν Ντὲ Γκώλ, γιὰ νὰ περιορισθεῖ ὁ ἀμερικανικὸς ἔλεγχος στὴν Εὐρώπη.
- Σὲ πεῖσμα τῆς «ἰδεολογίας», ὑπεστήριξε τοὺς ἐθνικιστὲς ἔναντι τῶν κομμουνιστῶν στὴν Κίνα, ξέροντας ὅτι μία ἐθνικιστικὴ -δημοκρατικὴ Κίνα θὰ ἦταν λιγώτερο ἰσχυρή, καὶ ἄρα λιγώτερο ἐνοχλητικὴ γιὰ τὴν Ρωσία.

Λόγοι ἀντικειμενικοὶ ὁδήγησαν στὴν ἀποτυχία καὶ τὶς δύο παραπάνω προσπάθειες.

iv) Ὁ Τσῶρτσιλ

1. Ἀρχικῶς, ὁ Τσῶρτσιλ, θῦμα τοῦ μανιοκαταδιωκτικοῦ ἀντιγερμανισμοῦ του, ἔγινε ἄθυρμα τοῦ Ροῦζβελτ. Πίστεψε μάλιστα καὶ στὰ φληναφήματα περὶ παγκοσμίου ἡγεμονίας τῶν «ἀγγλοφώνων», δηλαδὴ ἑνὸς βρεταννοαμερικανικοῦ συνεταιρισμοῦ, ὅπου ἡ πατρίδα του θὰ κατεῖχε τὰ τιμητικὰ πρωτεῖα.

2. Σταδιακῶς, συνειδητοποίησε, ὁρισμένες ἀπὸ τὶς πτυχὲς τῆς ρουζβελτιανῆς πολιτικῆς. Καὶ ἐπεχείρησε, ἀργοπορημένα, νὰ ἀντιδράσει. Ἔτσι:

- Συμπαραστάθηκε ὡς ἕνα βαθμό, ἄν καὶ μὲ ὑπαναχωρήσεις, τὸν Ντὲ Γκώλ.
- Ὑπεστήριξε γενικῶς τὴν Γαλλία. Συνέβαλε στὸ νὰ μὴν τεθεῖ ἡ χώρα ὑπὸ κατοχήν. Ἐπέμεινε νὰ τῆς δοθεῖ ζώνη κατοχῆς στὴν Γερμανία καὶ στὸ Βερολῖνο. Καὶ ἐπέμεινε νὰ τῆς ἀναγνωρισθεῖ θέση Μ. Δυνάμεως στοὺς διεθνεῖς ὀργανισμούς.
- Ἀγωνίσθηκε ἀπεγνωσμένα, ἀλλ' ἀνεπιτυχῶς, γιὰ τὴν ἀπόβαση στὰ Βαλκάνια. Καὶ προσπάθησε, μὲ τὶς περιορισμένες πλέον δυνατότητές του, νὰ φέρει τὴν Τουρκία στὸ πλευρὸ

τῶν Συμμάχων.

- Ἐπενέβη στὴν Ἑλλάδα (Δεκ. 1944) ὑπὲρ τῶν κυβερνητικῶν δυνάμεων, οἱ ὁποῖες ἀντιμετώπιζαν ἔνοπλη ἐξέγερση τῶν κομμουνιστῶν μὲ ἀποτέλεσμα νὰ ματαιωθεῖ ἡ ἔνταξη τῆς χώρας στὴν ρωσικὴ σφαῖρα.
- Ἔδωσε μάχη (ἀνεπιτυχῶς) στὴν Γιάλτα νὰ διασώσει τὴν ἀκεραιότητα καὶ τὴν ἀνεξαρτησία τῆς Πολωνίας.
- Ἀντιτάχθηκε, ἂν καὶ ὄχι ἀρκετὰ σθεναρῶς, στὰ σχέδια γιὰ μόνιμη ἐκμηδένιση τῆς Γερμανίας.

Ὅμως, οἱ παραπάνω διορθωτικὲς προσπάθειές του δὲν ἀναιροῦν τὶς εὐθῦνες του γιὰ τὸν πόλεμο καὶ τὶς ἀρνητικὲς συνέπειές του στὴν Εὐρώπη καὶ στὴν πατρίδα του.

ΜΕΡΟΣ ΙΕ΄

ΑΘΑΝΑΣΙΑ

I

Ὁ Ρουζβελτισμὸς ζῆ...

«(Οἱ διάδοχοι τοῦ Ροῦζβελτ) *δὲν ἔδειχναν νὰ ἀντιλαμβάνονται ὅτι αὐτὸς εἶχε διασπάσει τὶς Δημοκρατίες καὶ εἶχε βάλει χειροπέδες στὸν Τσῶρτσιλ, ὅταν αὐτὸς ἀγωνιζόταν νὰ συγκρατήσει τὴν ἐπιθετικότητα τοῦ κομμουνισμοῦ. Δὲν μποροῦσαν νὰ δοῦν ὅτι ἔπαιζε τὸ «χαρτὶ» τοῦ Στάλιν».* (Λόρδος Μόραν, Trustees)

Ὁ Μόραν ἀπατᾶται. Οἱ διάδοχοι τοῦ Ροῦζβελτ συνέχιζαν τὴν πολιτική του, ὄχι ἐπειδὴ **«δὲν τὴν ἀντιλαμβάνονταν»** ἀλλὰ ἐπειδὴ τὴν ἀντιλαμβάνονταν πολὺ καλά. Συνεχίζοντάς την δὲν **«ἔπαιζαν τὸ “χαρτὶ” τοῦ Στάλιν»**, ἀλλὰ τῆς ἀμερικανικῆς κοσμοκρατορίας. Ὁ Ροῦζβελτ πέθανε, ἀλλὰ ὁ Ρουζβελτισμὸς συνεχίζει. Εἶναι ἡ Ἀθανασία τοῦ Ροῦζβελτ.

α) Ὅ,τι θέλουν οἱ Ρῶσοι

«Δὲν θέλαμε νὰ διακινδυνεύσουμε τὴν ζωή, ἔστω καὶ ἑνὸς Ἀμερικανοῦ, γιὰ νὰ καταλάβουμε μία χώρα, τὴν ὁποῖα δὲν θ' ἀργούσαμε νὰ παραδώσουμε στοὺς Ρώσους». (Ὁ Ἀϊζενχάουερ γιὰ τὴν Τσεχοσλοβακία, *«Ἀπομνημονεύματα»*)

1. **4 Μαΐου 1945**: Ὁ Γερμανὸς στρατηγὸς **Βένκι**, ὁ ὁποῖος ἐξακολουθεῖ νὰ μάχεται ἐναντίον τῶν Ρώσων, στέλνει τὸν βαρῶνο **φὸν Ἐντελσχάϊμ** στοὺς Ἀμερικανούς. Συναντᾶ τὸν διοικητὴ τῆς 9ης ἀμερικανικῆς στρατιᾶς, στρατηγὸ **Σίμσον**. Προτείνει:

- Νὰ παραδοθοῦν οἱ δυνάμεις του στοὺς Ἀμερικανούς.

- Νὰ ἀνοίξουν οἱ Ἀμερικανοὶ τὴν γραμμὴ τοῦ Ἔλβα, πρῶτα γιὰ τοὺς τραυματίες, μετὰ γιὰ τοὺς ἀμάχους καὶ τέλος γιὰ τοὺς μαχητές, οἱ ὁποῖοι θὰ καλύψουν τὴν ἔξοδο τῶν προηγουμένων, ὥστε νὰ μὴ πέσουν στὰ χέρια τῶν Ρώσων.

2. Οἱ Ἀμερικανοὶ δέχονται τὴν παράδοση τῶν στρατιωτικῶν, ἀλλὰ ἀρνοῦνται νὰ ἐπιτρέψουν στοὺς ἀμάχους τὴν διάβαση τοῦ Ἔλβα. Πολλοὶ ἀπ' αὐτοὺς ἔρχονται ἀπὸ τὴν Πολωνία, τὴν ἀνατολικὴ Πρωσσία, τὴν Σιλεσία. Ἔχουν διανύσει περπατῶντας 1000 χλμ, βομβαρδιζόμενοι, πολυβολούμενοι, σπέρνοντας τὴν διαδρομή τους μὲ ἀμέτρητα πτώματα. Τώρα, ἐλπίζουν νὰ σωθοῦν ἀπὸ τοὺς Ρώσους, περνῶντας ἁπλῶς τὸν Ἔλβα, στὴν ἄλλη ὄχθη τοῦ ὁποίου βρίσκονται οἱ Ἀμερικανοί. Αὐτοί, ὅμως, τοὺς ἀπαγορεύουν τὴν σωτήρια διάβαση. Διότι, λένε, ἂν τὴν ἐπιτρέψουν θὰ εἶναι σὰν ν' ἀναγνωρίζουν τὴν ρωσικὴ βαρβαρότητα!

3. Οἱ Ρῶσοι βομβαρδίζουν καὶ πολυβολοῦν τοὺς ἀμάχους. Πολλοὶ ἀπὸ αὐτοὺς πέφτουν στὸ ποτάμι, πιασμένοι ἀπὸ σανίδια ἢ μέσα σὲ βαρέλια. Οἱ Ἀμερικανοὶ τοὺς ἀπωθοῦν μὲ πυρά!

4. Τελικά, ὁ Βένκ περνᾶ τὸ ποτάμι μαχόμενος. 100.000 στρατιῶτες καὶ μερικὲς χιλιάδες ἄμαχοι βρίσκονται στὴν ἀμερικανικὴ ὄχθη. Οἱ πολλοὶ ἄμαχοι, μένουν στὸ ἔλεος τῶν Ρώσων. Ὁλόκληρες οἰκογένειες αὐτοκτονοῦν ἢ πνίγονται, ἐπιχειρῶντας νὰ διαβοῦν τὸ ποτάμι.

5. Τὸ ἴδιο δρᾶμα παίζεται βορειότερα. Ὁ στρατηγὸς φὸν **Τίππελκιρς**, διοικητὴς τῶν ὑπολειμμάτων τῆς ὁμάδας στρατιῶν **Βάϊχσελ**, παρουσιάζεται ὁ ἴδιος στὸν διοικητὴ τῆς 81ης ἀερομεταφερόμενης ἀμερικανικῆς στρατιᾶς **Γκάβιν**. Αὐτός, ἐνεργεῖ ἀκριβῶς ὅπως ὁ Σίμσον. Δέχεται τοὺς στρατιωτικούς, ἀποκρούει τοὺς ἀμάχους. Οἱ γυναῖκες καὶ τὰ παιδιὰ μένουν στοὺς Ρώσους.

6. **13 Ἰουλίου 1942**. Ὁ Ρῶσος στρατηγὸς **Ἀντρέϊ Ἀντρέγιεβιτς Βλασσώφ**, στρατηγός, ἥρωας —ὑπερασπιστὴς τῆς Μόσχας τὸ

1941 καὶ τώρα διοικητὴς τῆς 2ης Στρατιᾶς Κρούσεως, στὸ Βολκόφ αἰχμαλωτίζεται ἀπὸ τοὺς Γερμανούς.

1942-43: Ὁ Βλασσὼφ συνεργάζεται μὲ τοὺς Γερμανούς, ἀποβλέποντας στὴν ἀνατροπὴ τοῦ κομμουνιστικοῦ καθεστῶτος. Δεκάδες χιλιάδες Σοβιετικοὶ στρατιωτικοὶ ἀνταποκρίθηκαν στὴν ἔκκλησή του καὶ πέρασαν στὶς γερμανικὲς γραμμές. Σχεδὸν ἕνα ἑκατομμύριο μάχιμοι σοβιετικοὶ δήλωσαν ὅτι κατατάσσονται ἐθελοντικῶς στὸν ἀπελευθερωτικὸ-ἀντικομμουνιστικὸ στρατό, τὸν ὁποῖο σχεδίαζε νὰ συγκροτήσει ὁ Βλασσώφ. Ὅμως, ὁ Χίτλερ δὲν ἐπέτρεψε τὴν συγκρότησή του.

14 Ἀπριλίου 1943: Ὁ Χίτλερ ἀπαγορεύει στὸν Βλασσὼφ κάθε δραστηριότητα στὰ κατεχόμενα ρωσικὰ ἐδάφη. Διότι, σκοπὸς τοῦ Φύρερ δὲν εἶναι ἡ ἀνεξάρτητη Ρωσία, ἀλλὰ ἡ μετατροπή της σὲ γερμανικὴ ἀποικία.

Νοέμβριος 1944: Ἐπὶ τέλους, ἐπιτρέπεται στὸν Βλασσὼφ νὰ γίνει πρόεδρος μιᾶς ἐξόριστης κυβερνήσεως τῆς Ρωσίας καὶ ἀργότερα νὰ συγκροτήσει τρεῖς μεραρχίες μὲ 18.000 ἄνδρες ἡ κάθε μία.

18 Ἀπριλίου 1945: Ὁ Βλασσὼφ στέλνει ἐκπροσώπους του στὸν Ἀμερικανὸ στρατηγὸ Πάτς, διοικητὴ τῆς 7ης Στρατιᾶς, ἡ ὁποία προελαύνει στὴν Αὐστρία. Τοῦ προτείνει νὰ τοῦ παραδώσει τὴν Πράγα. Στὶς 4 Μαΐου, ἡ Πράγα ξεσηκώνεται. Ἄνδρες τοῦ Βλασσὼφ ὑπὸ τὴν διοίκηση τοῦ Οὐκρανοῦ στρατηγοῦ **Μπουνιτσένκο**, στέλνονται γιὰ νὰ καταστείλουν τὴν ἐξέγερση τῶν κατοίκων της. Προσχωροῦν στοὺς ἐξεγερμένους καὶ πολεμοῦν τοὺς Γερμανοὺς Ἒς-Ἒς, οἱ ὁποῖοι εἶχαν ὀχυρωθεῖ στὸν πύργο Χράτσανυϊ. Μὲ ὄχι μικρὲς θυσίες τοὺς συντρίβουν καὶ καταλαμβάνουν τὴν πόλη.

Ὁ **Πάττον** μὲ τὴν Στρατιά τους, βρίσκεται στὸ Πίλσεν, 66 χλμ. ἀπὸ τὴν τσεχοσλοβακικὴ πρωτεύουσα. Ὁ Βλασσὼφ τὸν καλεῖ νὰ τοῦ τὴν παραδώσει. Ὁ Πάττον ζητᾶ τὴν ἔγκριση τοῦ Ἀρχηγείου. Πιστεύει ὅτι πρόκειται γιὰ καθαρῶς τυπικὸ ζήτημα. Καὶ ἀρχίζει νὰ κινεῖται. Αὐστηρὴ διαταγή: *«Σταμάτησε»*! Ἡ Πράγα ἔχει ἐκχωρηθεῖ στοὺς Ρώσους. Τὸ ἀμερικανικὸ ἀπόσπασμα θωρακισμένων, τὸ ὁποῖο εἶχε ἤδη φθάσει στὴν πόλη, ἀνακαλεῖται. Ἀπολογούμε-

Στρατηγὸς Ἀντρέϊ Ἀντρέγιεβιτς Βλασσώφ. Ὁ «ἥρως τῆς Μόσχας», προσχώρησε στοὺς Γερμανοὺς γιὰ νὰ πολεμήσει ἐναντίον τοῦ κομμουνισμοῦ. Ὁ Χίτλερ δὲν τὸν ἀξιοποίησε. Ὁ Ρούζβελτ τὸν παρέδωσε στὸν Στάλιν. Αὐτὸς τὸν σκότωσε.

νος ἀργότερα γιὰ τὴν διαταγή του πρὸς τὸν Πάττον, ὁ Ἀϊζενχάουερ ἔγραψε ὅτι δὲν θέλησε νὰ διακινδυνεύσει τὶς ζωὲς Ἀμερικανῶν γιὰ τὴν κατάληψη τῆς Τσεχοσλοβακίας, ἀφοῦ ἔτσι, κι ἀλλιῶς, αὐτὴ εἶχε συμφωνηθεῖ νὰ ἀφεθεῖ στοὺς Ρώσους![251] Οἱ συμφωνίες τοῦ Ροῦζβελτ ἰσχύουν!

7 Μαΐου 1945: Ὁ Βλασσὼφ καὶ οἱ ἄνδρες του παραδίδονται στοὺς Ἀμερικανούς. Αὐτοί, ὅμως, παραδίδουν τὸν ἴδιο καὶ τοὺς ἐπιτελεῖς του, στοὺς Σοβιετικούς. Διότι στὴν Γιάλτα, ὁ Ροῦζβελτ εἶχε συμφωνήσει μὲ τὸν Στάλιν ὅτι θὰ τοῦ παρέδιδε ὅλους τοὺς Ρώσους, στρατιωτικοὺς ἢ ἰδιῶτες, οἱ ὁποῖοι θὰ ἔπεφταν μὲ ὁποιονδήποτε τρόπο στὰ χέρια τῶν Ἀμερικανῶν.

12 Αὐγούστου 1946: Ἡ Μόσχα ἀνακοινώνει ὅτι ὁ Βλασσὼφ καὶ δέκα ἐπιτελεῖς του ἐκτελέσθηκαν.

7. Καὶ ἡ Τσεχοσλοβακία; Αὐτή, πρὶν καταληφθεῖ ἀπὸ τὸν Χίτλερ, ἦταν δημοκρατία. Μετὰ τὴν *«ἀπελευθέρωσή»* της:

- ❑ Θὰ γίνει χώρα μὲ ὁλοκληρωτικὸ καθεστώς.
- ❑ Θὰ ἀκρωτηριασθεῖ, ἀφοῦ οἱ Ρῶσοι θὰ προσαρτήσουν τὸ ἀνατολικώτερο τμῆμα της, τὴν Ρουθηνία (ὑποκαρπαθικὴ Οὐκρανία).
- ❑ Θὰ χάσει καὶ τὴν ἀνεξαρτησία της, μετατρεπομένη σὲ δορυφόρο τῆς Ρωσίας, ἡ ὁποία θὰ τὴν θέσει ὑπὸ κατοχὴ γιὰ 45 χρόνια.

β) Γερμανία: τετέλεσται!

«Τὸ Γ' Ράϊχ ἔπαψε ἁπλούστατα νὰ ὑπάρχει». Οὐίλλιαμ Σίρερ

1. **5 Μαΐου 1945**: Ὁ ναύαρχος **Χάνς φὸν Φρήντεμπουργκ** φθάνει στὸ στρατηγεῖο τοῦ Ἀϊζενχάουερ στὴν Ρέμς, γιὰ νὰ διαπραγμα-

251. *«Ἀπομνημονεύματα»*.

τευθεῖ τὴν παράδοση. Οἱ Γερμανοὶ παρακαλοῦν νὰ τοὺς δοθοῦν μερικὲς ἡμέρες, ὥστε νὰ μπορέσουν νὰ μετακινήσουν ὅσο τὸ δυνατὸν περισσότερους πρόσφυγες καὶ περισσότερα στρατεύματα, ἀπὸ τὸν δρόμο τῶν Ρώσων, πρὸς τοὺς Δυτικούς, γιὰ νὰ παραδοθοῦν σ' αὐτούς. Τὴν ἑπομένη φθάνει καὶ ὁ στρατηγὸς **Γιόντλ**, γιὰ νὰ βοηθήσει πρὸς αὐτὴν τὴν κατεύθυνση. Ἀδίκως. Διότι, ὅπως παρατηρεῖ θριαμβευτικὰ ὁ Σίρερ:

«ὁ Ἀϊζενχάουερ ἀντελήφθη τὸ παιχνίδι τους»![252]

2. Ὁ Ἀϊζενχάουερ ὁμολογεῖ:

«Εἶπα στὸν στρατηγὸ Σμὶθ νὰ πληροφορήσει τὸν Γιόντλ, ὅτι, ἂν δὲν ἔπαυαν ἀμέσως κάθε πρόφαση καὶ ἀργοπορία, θὰ ἔκλεινα ὁλόκληρο τὸ συμμαχικὸ μέτωπο καὶ θὰ ἐμπόδιζα ***διὰ τῆς βίας*** *ἄλλους Γερμανοὺς πρόσφυγες νὰ μποῦν στὶς γραμμές μας. Δὲν θὰ ἀνεχόμουν ἄλλη χρονοτριβή»*[253].

3. Ὁ Ἀμερικανὸς ἀρχιστράτηγος θέλει «σώνει καὶ καλὰ» νὰ αἰχμαλωτισθοῦν ἀπὸ τοὺς Ρώσους ὅσο τὸ δυνατὸν περισσότεροι Γερμανοί. Διότι, αὐτὴ ἡ ἐνέργεια βρισκόταν μέσα στὴν ρουζβελτιανὴ «λογική»: ἡ Γερμανία πρέπει νὰ γονατίσει ὅσο γίνεται περισσότερο καὶ γιὰ ὅσο τὸ δυνατὸν μεγαλύτερο χρονικὸ διάστημα —ἴσως καὶ γιὰ πάντα.

4. **7 Μαΐου 1945**: Οἱ Γερμανοὶ ὑποκύπτουν. Ὑπογράφουν τὴν παράδοση. Ὁ **Γιόντλ** ἐκφράζει τὴν ἐλπίδα ὅτι ὁ νικητὴς θὰ μεταχειρισθεῖ τὴν Γερμανία μὲ γενναιοφροσύνη. Μάταιη ἐλπίδα.

5. Γιὰ νὰ δικαιολογήσει τὴν στάση τῶν νικητῶν, ὁ Σίρερ ὑπενθυμίζει ὅτι τὴν ἴδια ἐλπίδα εἶχαν ἐκφράσει οἱ Γάλλοι τὸ 1940, ἀλλά:

«ματαίως, ὅπως ἀπέδειξαν τὰ πράγματα»

---

252. *«Ἄνοδος καὶ Πτώση τοῦ Γ' Ράϊχ».*

253. *«Ἀπομνημονεύματα».*

Τὰ πράγματα, ὅμως, ἀπέδειξαν τὸ ἀντίθετο. Διότι ἡ Γαλλία ἔχασε μόνο τὴν Ἀλσατία καὶ τὴν Λωρραίνη καὶ μόνον σ' ἕνα τμῆμα της ἐπεβλήθη προσωρινὴ κατοχή, ὡς τὸ τέλος τοῦ συνεχιζομένου πολέμου μὲ τὴν Ἀγγλία. Τὸ ὑπόλοιπο παρέμεινε ἐλεύθερο. Ἡ Γαλλία δὲν ἔπαψε νὰ ὑφίσταται ὡς κράτος. Εἶχε τὸ μὴ κατεχόμενο μητροπολιτικὸ ἔδαφός της (Βισύ), τὴν κυβέρνησή της (Πεταίν), τὸν στόλο της, τὴν Αὐτοκρατορία της. Ἀκόμη καὶ στὴν κατεχόμενη Γαλλία ἐξακολούθησαν νὰ λειτουργοῦν οἱ γαλλικὲς ἀρχὲς (αὐτοδιοίκηση, ἀστυνομία, δικαιοσύνη κ.λπ). Τίποτα παρόμοιο δὲν συνέβη στὴν Γερμανία. Ὁ ἴδιος ὁ Σίρερ γράφει:

> *«Τὴν ἄνοιξη τοῦ 1945, τὸ Γ' Ράϊχ ἔπαψε ἁπλούστατα νὰ ὑπάρχει. Δὲν ὑπῆρχε πλέον καμμία γερμανικὴ ἐξουσία σὲ ὁποιοδήποτε ἐπίπεδο. Τὰ ἑκατομμύρια τῶν πολιτῶν ἐκυβερνῶντο, μέχρι τὸ πιὸ μικρὸ χωριό, ἀπὸ τὰ νικηφόρα ἐχθρικὰ στρατεύματα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἐξηρτῶντο ὄχι μόνο γιὰ τὴν ἀπονομὴ δικαιοσύνης καὶ τὴν τάξη, ἀλλὰ κατὰ τὴν διάρκεια ὅλου αὐτοῦ τοῦ θέρους καὶ τοῦ δριμυτάτου χειμῶνα τοῦ 1945, γιὰ τὰ τρόφιμα καὶ γιὰ τὰ καύσιμα, γιὰ νὰ διατηρηθοῦν στὴν ζωή».*[254]

6. Ὁ Τσῶρτσιλ, βλέπει στὴν μεταχιλτερικὴ γερμανικὴ κυβέρνηση τοῦ **Νταίνιτς** ἕνα *«χρήσιμο ὄργανο»* καὶ ἐπιθυμεῖ νὰ τὴν διατηρήσει. Οἱ Ἀμερικανοί, ὅμως, μένουν πιστοὶ στὸ σχέδιο τοῦ Ρoῦζβελτ: ἡ Γερμανία πρέπει νὰ χάσει κάθε νομικὴ ὑπόσταση. Νὰ μὴν ὑπάρχει γερμανικὸ κράτος οὔτε σὰν φάντασμα.

7. **22 Μαΐου 1945**. Ὁ Ἀρχιναύαρχος-πρωθυπουργὸς **Νταίνιτς** καλεῖται, μαζὶ μὲ τοὺς ὑπουργούς του, νὰ μεταβεῖ στὸ **«Πάτρια»**, τὸ ὁποῖο βρίσκεται στὸ λιμάνι τοῦ Φλένσμπουργκ καὶ χρησιμοποιεῖται ὡς ἕδρα τῆς «Διασυμμαχικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐλέγχου». Ἐκεῖ, ὁ

254. *«Ἄνοδος καὶ Πτώση τοῦ Γ' Ράϊχ».*

Ἀμερικανὸς στρατηγὸς **Ρούκς**, διατάσσει νὰ συλληφθοῦν ὁ πρωθυπουργὸς καὶ οἱ ὑπουργοὶ τῆς Γερμανίας καὶ νὰ φυλακισθοῦν, ἀφοῦ πρῶτα ὑποβληθοῦν σὲ σωματικὴ ἔρευνα. Ἡ Γερμανία δὲν ἔχασε μόνον τὸν πόλεμο. Ἔχασε καὶ τὸ δικαίωμα νὰ ὑπάρχει. Ὁ **Ροῦζβελτ** θριαμβεύει ἀπὸ τὸν τάφο του.

γ) Ὁ Ροῦζβελτ εἶναι παρών

«Ὢ μακάριοι ποὺ πεθαίνουν, πρὶν νὰ δοῦνε
ὅσα ἡ πόλη μαῦρα κι ἄραχλα παθαίνει
μιὰ ποὺ πάρθηκε· ἐδῶ σφάζουν, κεῖ τραβοῦνε,
φωτιὰ βάζουν καὶ τὰ πάντα καπνὸς χραίνει
κι ὁ θεὸς τοῦ ὀλέθρου ὁ Ἄρης, ποὺ δριμώνει
μ' ἄγρια λύσσα, πᾶσα εὐσέβεια βεβηλώνει».

(Αἰσχύλος, Ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας, στ. 336)

Η πολιτική, τὴν ὁποῖα χάραξε ὁ **Ροῦζβελτ**, ἐξακολουθεῖ νὰ ἰσχύει καὶ στὰ ἄλλα θέματα. Λ.χ. ἔναντι τῆς Γαλλίας. Στὶς 22 Μαΐου 1945, ξεσποῦν ἀντιγαλλικὲς διαδηλώσεις στὴν Συρία καὶ στὸν Λίβανο. Ὁ Ντὲ Γκὼλ ἐπιχειρεῖ νὰ τὶς ἀντιμετωπίσει δυναμικά. Οἱ Ἀμερικανοὶ ἐπεμβαίνουν. Στὶς 28 Μαΐου, αὐστηρὴ ἀμερικανικὴ διακοίνωση ἀπαιτεῖ ὑποχώρηση τῶν Γάλλων. Ἐξ ἄλλου, ἡ Γαλλία ἀποκλείεται καὶ ἀπὸ τὸ Πότσνταμ.

2. Ὁ Τσῶρτσιλ, γιὰ μία ἀκόμη φορά, ἀκολουθεῖ. Στὶς 31 Μαΐου, ἀξιώνει κι αὐτὸς ἀπὸ τὸν Ντὲ Γκὼλ κατάπαυση τοῦ πυρὸς στὴν Συρία καὶ στὸν Λίβανο. Προχωρεῖ καὶ παραπέρα. Κατ' ἐντολὴν τῆς Οὐάσιγκτων στέλνει βρεταννικὰ στρατεύματα στὴν Συρία ἐναντίον τῶν Γάλλων! Στὶς 2 Ἰουνίου, οἱ Βρεταννοὶ εἰσέρχονται στὴν Δαμασκό. Στὶς 21, ὑποκινούμενοι ἀπὸ τοὺς Ἀμερικανοάγγλους, οἱ Σῦροι καὶ οἱ Λιβανέζοι συμφωνοῦν γιὰ κοινὴ δράση, μὲ σκοπὸ τὴν ἐκδίωξη τῶν Γάλλων. Ἔτσι, ὁ Τσῶρτσιλ ὑπογράφει τὴν διάλυση καὶ τῆς Βρεταννικῆς Αὐτοκρατορίας.

3. Στὶς 22 Σεπτεμβρίου, στὸ Κάϊρο ὑπογράφεται ἡ συνθήκη ἱδρύσεως τοῦ Ἀραβικοῦ Συνδέσμου. Οἱ ΗΠΑ βρίσκονται πίσω του.

Ὑπόσχονται στοὺς Ἄραβες ἐκδίωξη τῶν Εὐρωπαίων. Ἔτσι, ὁλοκληρώνεται καὶ ἐδῶ ἡ πολιτική, τὴν ὁποῖα ἐγκαινίασε ὁ Ρ. ὅταν τὸν Ἰανουάριο τοῦ 1943 ἔστρεφε τὸν σουλτᾶνο τοῦ Μαρόκου ἐναντίον τῶν Γάλλων καὶ τὸν Φεβρουάριο τοῦ 1945 συναντιόταν μὲ τοὺς βασιλεῖς τῆς Αἰγύπτου καὶ τῆς Σαουδαραβίας, γιὰ νὰ τοὺς ἐνθαρρύνει στὴν ἀντίθεσή τους πρὸς τοὺς Εὐρωπαίους.

4. Ὁ ρουζβελτισμὸς συνεχίζεται καὶ στὴν Ἀμερικανικὴ ἤπειρο, ὅπου λίγο πρὶν ἀπὸ τὸν θάνατό του, ὁ Ροῦζβελτ, εἶχε πετύχει νὰ ὑπογραφεῖ (Μεξικό, 8 Μαρτίου) ἡ συμφωνία τοῦ «Ὀργανισμοῦ Ἀμερικανικῶν Κρατῶν».

5. Ἐπιστέγασμα τοῦ ρουζβελτινισμοῦ: 13 ἡμέρες μετὰ τὸν θάνατο τοῦ Ρ., συνέρχεται, στὶς 25 Ἀπριλίου, στὸ Σὰν Φρανσῖσκο, ἡ Διάσκεψη τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν, ἡ ὁποία θὰ ἱδρύσει τὸν ΟΗΕ, θεμελιωμένον στὶς ἀρχές, τὶς ὁποῖες ἐπεξεργάσθηκε ὁ Ρ. καὶ στὶς συμφωνίες ποὺ συνῆψε μὲ τὸν Στάλιν.

6. Ὁ ρουζβελτινισμὸς συνεχίζεται καὶ στὸν τομέα τῆς βοήθειας πρὸς τὴν ΕΣΣΔ.

- Ἐπὶ Τροῦμαν, ἡ Οὐκρανία καὶ ἡ Λευκορωσία περιελήφθησαν στὸ πρόγραμμα τῆς Οὔνρα.
- Ἡ Ρωσία δὲν ἐξόφλησε ποτὲ τὰ χρέη της ἀπὸ τὸν νόμο «περὶ ἐκμισθώσεως καὶ δανεισμοῦ» καὶ οὐδέποτε πιέσθηκε σοβαρὰ ἀπὸ τὶς ΗΠΑ σ' αὐτὸ τὸ θέμα.
- Ἀπὸ τὴν δεκαετία τοῦ 1970, ξαναρχίζει ἡ δανειοδότηση τῆς Ρωσίας ἀπὸ δυτικὲς τράπεζες (κάτω ἀπὸ μερικὸ ἢ ὁλικὸ ἀμερικανικὸ ἔλεγχο) καὶ ἡ ροὴ ἀμερικανικῶν κεφαλαίων σ' αὐτήν.

δ) Καὶ ὁ ἀντιφασισμός

Σκοπὸς τοῦ πολέμου ὑποτίθεται ὅτι ἦταν «ἡ συντριβὴ τοῦ φασισμοῦ» (= μὲ τὸν τελευταῖο ὅρο ὑπενοεῖτο, γενικῶς, ὁ

ὁλοκληρωτισμός). Πράγματι, αὐτὸς συνετρίβη στὶς χῶρες τοῦ Ἄξονος.

Ὅμως, κάθε ἄλλο, παρὰ ἐξέλειπε διεθνῶς.

- **Τὸ σοβιετικὸ** καθεστὼς δὲν ἦταν παρὰ ἕνας ὁλοκληρωτισμός, ὁ ὁποῖος περιεῖχε ὅλα τὰ στοιχεῖα τοῦ φασισμοῦ — μονοκομματισμός, δικτατορία, προσωπολατρεία, κατευθυνόμενη οἰκονομία, κρατισμὸς σὲ ὅλα τὰ πεδία, ἐπίσημη ἰδεολογία, ἔλεγχος στὴν ἐπιστήμη, στὴν τέχνη, στὸ πνεῦμα, μυστικὴ ἀστυνομία, στρατόπεδα συγκεντρώσεως, λαϊκισμός, ἐθνικισμός, ἀντιπλουτοκρατισμός κ.λπ. Καὶ μάλιστα, τὰ εἶχε ἐπαυξημένα στὸ ἔπακρο, ὡς τὰ ἔσχατα ὅριά τους. Αὐτὸ τὸ καθεστώς, ἐξ αἰτίας τῆς νίκης τῶν... ἀντιφασιστικῶν δυνάμεων ἐξήχθη καὶ ἐπεβλήθη στὴν ἀν. Εὐρώπη καὶ στὴν Κίνα, ὅπου μὲ τὸν μαοϊσμὸ προσέλαβε ἀκόμη περισσότερο καὶ τὰ τυπικὰ γνωρίσματα τοῦ φασισμοῦ.
- **Στὴν Τουρκία**, ὑπῆρχε φασιστικὸ καθεστώς, θεσπισμένο ἀπὸ τὸ σύνταγμα, τὸ ὁποῖο ὁρίζει ὅτι «τὸ τουρκικὸ κράτος εἶναι ρεπουμπλικανικό, ἐθνικιστικό, λαϊκιστικό, κρατικιστικό, καὶ ἐπαναστατικό (ἀρ. 2). Ὁ φασιστικὸς χαρακτῆρας τοῦ τουρκικοῦ καθεστῶτος ἀποσιωπήθηκε, κατὰ τὸν πόλεμο, ἐπειδὴ οἱ Σύμμαχοι ἐπεδίωκαν τὸν προσεταιρισμὸ του.
- Φασιστικὸ ἦταν καὶ τὸ καθεστὼς τοῦ Χουὰν Περὸν στὴν **Ἀργεντινή.**
- Ἡ «ἀντιφασιστικὴ» νίκη, μὲ τὴν διάλυση τῶν εὐρωπαϊκῶν ἀποικιακῶν αὐτοκρατοριῶν, γέννησε τὸν **Τρίτο Κόσμο**, ὁ ὁποῖος εἶναι κατὰ βάσιν φασιστικός. Ὁ «τριτοκοσμισμὸς» δὲν εἶναι παρὰ προσαρμογὴ τοῦ προπολεμικοῦ δυτικοῦ φασισμοῦ στὸν χῶρο τοῦ μεταπολεμικοῦ Τρίτου Κόσμου. Φασίστες ἦσαν, ἢ εἶναι, ὁ Καντάφι, ὁ Σαντὰμ Χουσεΐν, ὁ Νάσερ, ὁ Σοεκάρνο, ὁ Κάστρο, ὁ Ὀρτέγκα, ὁ Μεγκίστου, ὁ Ἀμίν, ὁ Ἄσσαμ, οἱ χομεϊνικοί κ.λπ., ἀσχέτως ἂν οἱ περισ-

σότεροί τους θεωρήθηκαν ἀπὸ τὴν Ἀριστερὰ «προοδευτικοί», ἐπειδὴ προσπάθησαν νὰ στηριχθοῦν στὴν Ρωσία, γιὰ ν' ἀντιμετωπίσουν τὶς ΗΠΑ.

I I

Οἱ ρίζες τοῦ Ψυχροῦ Πολέμου

«Ὑπῆρξε στενὴ σχέση, ἡ ὁποία συνέδεε τὸν Ψυχρὸ Πόλεμο μὲ τὶς ἀνάγκες τοῦ βιομηχανικοῦ Συστήματος».
(Τζ. Κ. Γκαλμπραίηθ: «Τὸ Νέο Βιομηχανικὸ Κράτος»)

α) Ἡ β′ φάση

«Ἡ νέα τακτικὴ δὲν εἶναι ἄρνηση τοῦ ρουζβελτινισμοῦ. Εἶναι ἡ συνέχισή του κάτω ἀπὸ νέες συνθῆκες». (Ἀπὸ τὸ παρὸν)

Ο Τροῦμαν προχωρεῖ σὲ ἐνέργειες, οἱ ὁποῖες ἀπὸ πολλοὺς θεωροῦνται ὡς ρήξη πρὸς τὸν ρουζβελτινισμό.

- Διακόπτει τὴν ἐφαρμογὴ τοῦ νόμου περὶ «Ἐκμισθώσεως καὶ Δανεισμοῦ».
- Συγκρούεται μὲ τοὺς Ρώσους στὴν διάσκεψη τοῦ Σὰν Φρανσίσκο γιὰ τὴν ὀργάνωση τοῦ ΟΗΕ.
- Στὴν Οὐάσιγκτων κερδίζουν ἔδαφος οἱ σύμβουλοι, οἱ ὁποῖοι θεωροῦνται ὡς ἀντιτασσόμενοι στὸν ρωσικὸ ἐπεκτατισμό. (Ὁ πρεσβευτὴς στὴν Μόσχα, **Ἄβερελ Χάρριμαν**, ὁ ἀρχηγός τῆς ἐκεῖ στρατιωτικῆς ἀποστολῆς, στρατηγὸς **Ντήν**, ὁ ὑφυπουργὸς Ἐξωτερικῶν, **Τζόζεφ Γκρηού**).

2. Ὅσοι ἐκτιμοῦν ὅτι οἱ παραπάνω ἐνέργειες τοῦ Τροῦμαν σημαίνουν ρήξη μὲ τὸν ρουζβελτισμὸ (ἕνας ἀπ' αὐτοὺς εἶναι καὶ ὁ Τσῶρτσιλ) λαθεύουν. Ὁ Τροῦμαν δὲν διακόπτει μὲ τὸν ρουζβελτι-

σμὸ —τὸν συνεχίζει. Ἀλλά, γιὰ νὰ συνεχισθεῖ ὁ ρουζβελτισμός, πρέπει νὰ περάσει στὴν ἑπόμενη φάση του. Οἱ συνθῆκες ἄλλαξαν. Ὁ πόλεμος λήγει. Ἡ Γερμανία ἐξέπνευσε. Ἡ Εὐρώπη εἶναι πτῶμα. Ἡ Ρωσία ἐπεκτείνεται. Μιὰ ριζικῶς νέα κατάσταση διαμορφώνεται στὸν κόσμο. Εἶναι αὐτή, τὴν ὁποία εἶχε προβλέψει καὶ ἐπιδιώξει ὁ Ροῦζβελτ. Στὴ νέα κατάσταση πρέπει ν' ἀντιστοιχεῖ νέα τακτική.

3. Μία ἀλλαγή, ἡ ὁποία πρέπει νὰ ἐπέλθει εἶναι ἡ ἀντικατάσταση τῆς βοηθείας, ἡ ὁποία ἐχορηγεῖτο βάσει τοῦ «Νόμου περὶ Ἐκμισθώσεως καὶ Δανεισμοῦ», μὲ ἄλλης μορφῆς βοήθεια. Δὲν θὰ πρόκειται πλέον γιὰ ἐνίσχυση συμμάχων συμπολεμιστῶν, ἀλλὰ γιὰ φιλανθρωπία πρὸς δυστυχεῖς καὶ ἐξαθλιωμένους.

4. Ἄλλη ἀναγκαία μεταβολή: Οἱ Εὐρωπαῖοι θὰ πρέπει νὰ πάψουν νὰ βλέπουν τοὺς Ρώσους ὡς ἡρωϊκοὺς φίλους καὶ ν' ἀρχίσουν νὰ συνειδητοποιοῦν ὅτι ἀντιπροσωπεύουν θανάσιμη ἀπειλή. Μιὰ ἀπειλή, τὴν ὁποία εἶναι ἀδύνατον ν' ἀντιμετωπίσουν μόνοι τους. Ἄρα, πρέπει νὰ ἐκλιπαρήσουν γιὰ ἀμερικανικὴ ἀσπίδα. Καὶ ν' ἀποφασίσουν ὅτι ἀπὸ ἐδῶ καὶ πέρα θὰ ζοῦν ὡς προστατευόμενοι τῶν ΗΠΑ. Ὁ θερμὸς πόλεμος τέλειωσε. Τὸν διαδέχεται ὁ ψυχρός.

5. Ὁ Τροῦμαν δέχεται τὴν θεμελιώδη ἀρχὴ τοῦ ρουζβελτισμοῦ: Ὁ κόσμος πρέπει νὰ εἶναι διπολικὸς = ἀμερικανορωσικός. Ἔχει, ὅμως, ν' ἀντιμετωπίσει ἕνα πρόβλημα. Ἡ Ρωσία τείνει νὰ ξεπεράσει τὴν θέση τοῦ κατωτέρου συνεταίρου, τὴν ὁποία τῆς ὅρισε ὁ Ροῦζβελτ. Ἀποβλέπει σὲ οὐσιαστικὴ συγκυριαρχία. Ὥρα νὰ ἀναχαιτισθεῖ. Ἄλλωστε, ἔτσι θ' ἀντιληφθοῦν οἱ Εὐρωπαῖοι τὴν ὕπαρξη τῆς ρωσικῆς ἀπειλῆς καὶ τῆς ἀνάγκης γιὰ ἀμερικανικὴ προστασία. Ἡ Ρωσία θὰ μείνει συνεταῖρος. Ὀφείλει, ὅμως, νὰ κατανοήσει ὅτι οἱ μετοχές της εἶναι πολὺ λιγώτερες ἀπὸ τῶν ΗΠΑ. Εἶναι τόσες καὶ ὅποιες οἱ ΗΠΑ τῆς παραχωροῦν γιὰ τὶς ἀνάγκες τοῦ διπολικοῦ παιχνιδιοῦ.

6. Ἡ νέα τακτικὴ δὲν εἶναι ἄρνηση τοῦ ρουζβελτισμοῦ. Εἶναι ἡ

συνέχισή του κάτω ἀπὸ νέες συνθῆκες. Καὶ ἀσφαλῶς, ἡ νέα τακτικὴ ἀπαιτεῖ καὶ νέους ἀνθρώπους. Γι' αὐτὸ οἱ παλαιοὶ συνεργάτες τοῦ Ρούζβελτ, ἀπομακρύνονται βαθμιαίως ἀπὸ τὸ προσκήνιο. Τώρα, πρέπει ν' ἀναλάβουν καινούργιους ρόλους: τῶν ἀποδιοπομπαίων τράγων. Ἔτσι, ὅσο προχωρεῖ ἡ ἀντιπαλότητα μὲ τὴν Ρωσία, τόσο κατηγοροῦνται ὡς ὑπεύθυνοι γιὰ τὸν ψυχρὸ πόλεμο, ὁ ὁποῖος προέκυψε ἀπὸ τὴν ὑπερβολικὴ ἀνοχή τους πρὸς τὸν ρωσικὸ ὁλοκληρωτισμό. Μερικοί, μάλιστα, θὰ καταγγελθοῦν ὡς συνοιδοιπόροι, πράκτορες, κατάσκοποι— ὄργανα τοῦ κομμουνισμοῦ. Ἀνάμεσά τους καὶ ὁ **Οὐάϊτ**, ὁ ἄνθρωπος ὁ ὁποῖος σχεδίασε τὸ Διεθνὲς Νομισματικὸ Ταμεῖο καὶ ὁραματίσθηκε μιὰ Γερμανία καταδικασμένη σὲ αἰώνια ὑπανάπτυξη.

β) Οἱ αὐταπᾶτες τοῦ Τσῶρτσιλ

> *«Οἱ Ρῶσοι ἔχουν ἐγκατασταθεῖ σ' ὅλες τὶς πρωτεύουσες τῆς Κεντρικῆς Εὐρώπης»*, Τσῶρτσιλ πρὸς Τροῦμαν (6/5/45)

Ο Τσῶρτσιλ δὲν ἀντιλαμβάνεται τὰ προεκτεθέντα. Πιστεύει (ἢ θέλει νὰ πιστεύει;) ὅτι, ἐπιτέλους, ὁ ρουζβελτισμὸς ἐγκαταλείπεται. Ὅτι οἱ ΗΠΑ ξαναβρίσκουν τὸν ἀληθινὸ ἑαυτό τους. Καὶ ὅτι ὁ Τροῦμαν μπορεῖ νὰ ἐπανακάμψει στὸ παλαιὸ ὄνειρο τῆς παγκόσμιας κυριαρχίας *«ἀγγλοφώνων»* —τὸ ὄνειρο τὸ ὁποῖο ὁ Ρούζβελτ ἐγκατέλειψε, γιὰ νὰ τὸ ἀντικαταστήσει μὲ τὴν πρακτικὴ ἑνὸς ἀμερικανορωσικοῦ κόσμου.

2. **6 Μαΐου 1945**. Ὁ Τσῶρτσιλ ἀπευθύνεται στὸν Τροῦμαν, προτείνοντας νέα διάσκεψη τῶν Τριῶν Μεγάλων. Τοῦ ἐκθέτει τοὺς λόγους, οἱ ὁποῖοι ὅλοι ἀναφέρονται στὴν Ρωσικὴ ἀπειλὴ ἐναντίον τῆς Εὐρώπης.

- Ἡ Πολωνία εἶναι τελείως κυκλωμένη καὶ θαμμένη βαθιά, μέσα σὲ κατεχόμενες ἀπὸ τοὺς Ρώσους περιοχές.
  Οἱ Ρῶσοι ἔχουν ἐγκατασταθεῖ:

«σ' ὅλες τὶς μεγάλες πρωτεύουσες τῆς Κεντρικῆς Εὐρώπης, περιλαμβανομένων τοῦ Βερολίνου, τῆς Βιέννης, τῆς Βουδαπέστης, τοῦ Βελιγραδίου, τοῦ Βουκουρεστίου καὶ τῆς Σόφιας...».

- **«Ὁ βρετανικὸς στρατὸς πρόκειται νὰ διαλυθεῖ. Οἱ Γάλλοι εἶναι ἀδύναμοι»**. Ποιὰ θὰ εἶναι ἡ κατάσταση στὴν Εὐρώπη, ὅταν τίποτα πιὰ δὲν θὰ ἀντισταθμίζει τὸν Ἐρυθρὸ Στρατό;

Γι' αὐτό, κατὰ τὸν Τσῶρτσιλ, ἐπιβάλλεται ἀποσαφήνιση τῆς καταστάσεως σὲ μία συνάντηση μὲ τὸν Στάλιν.

3. Ὁ Τροῦμαν δέχεται τὴν πρόταση γιὰ νέα διάσκεψη, ἀλλὰ ἀναθέτει τὴν προετοιμασία της σὲ δύο τυπικοὺς ἐκπροσώπους τοῦ «ρουζβελτισμοῦ»: στὸν **Χάρρυ Χόπκινς** καὶ στὸν **Τζόζεφ Νταίηβις**[255]. Ὁ πρῶτος στέλνεται στὸν *«φίλο»* του Στάλιν. Ὁ δεύτερος στὸν *«ἐξεγερμένο»* Τσῶρτσιλ. Ὁ πρῶτος μὲ ἐντολὲς γιὰ ἀναζήτηση συμβιβασμῶν. Ὁ δεύτερος μὲ ἐντολὲς νὰ τρίξει τὰ δόντια στὸν Τσῶρτσιλ. Ὁ Νταίηβις φθάνει στὸ σημεῖο νὰ πεῖ στὸν Τσῶρτσιλ, ὅπως ἀναφέρει στὸν Τροῦμαν:

«Δὲν μπόρεσα ν' ἀποφύγω νὰ τοῦ πῶ ὅτι ἐκπλήσσομαι, ποὺ δὲν διακηρύσσει στὸν κόσμο πὼς ὁ ἴδιος καθὼς καὶ ὁ βρεταννικὸς λαός, ἔκαναν λάθος, πολεμῶντας ἐναντίον τοῦ Χίτλερ, ἀφοῦ ἐξέφραζε τὴν ἴδια κοσμοθεωρία μ' ἐκείνην τοῦ Χίτλερ καὶ τοῦ Γκαῖμπελς».

Κατὰ τὸν Νταίηβις, τὸ κακὸ μὲ τὸν Τσῶρτσιλ ἔγκειται στὸ ὅτι:

«εἶναι, ἦταν καὶ θὰ εἶναι πάντοτε "Ἄγγλος"»!

Δηλαδή, τί ἔπρεπε νὰ εἶναι;

4. Χαρακτηριστικὴ γιὰ τὴν διπολικὴ πολιτικὴ τῶν ΗΠΑ εἶναι ἡ

---

255. Ἑκατομμυριοῦχος βιομήχανος, συνεργάτης τοῦ Ροῦζβελτ, φιλοσοβιετικός, πρῶτος πρεσβευτὴς τῶν ΗΠΑ στὴ Μόσχα.

πρόταση, τὴν ὁποία κάνει ὁ Τρούμαν διὰ τοῦ Νταίηβις, στὸν Τσῶρτσιλ: Νὰ γίνει, σὲ πρώτη φάση, συνάντηση μόνον μεταξὺ Τρούμαν-Στάλιν καὶ ὁ Τσῶρτσιλ νὰ προσκληθεῖ, μετὰ ἀπὸ μερικὲς ἡμέρες. Φυσικά, ἡ πρόταση ἀπορρίπτεται. Καὶ γίνεται ἡ τριμερὴς στὸ Πότσνταμ.

γ) Ἡ τελικὴ σφραγίδα: Πότσνταμ.

«Ὁ Κόκκινος Στρατὸς ἔχει ξεχυθεῖ στὴν Εὐρώπη. Καὶ θὰ μείνει». Τσῶρτσιλ (24/7/45)

1. **17 Ἰουλίου —2 Αὐγούστου 1945 — Πότσνταμ:**

- Ἐπισφραγίζεται, ἐρήμην τῶν λαῶν, ἡ διανομὴ τῆς Εὐρώπης. Ἔτσι, φυτεύεται τὸ δέντρο τοῦ κακοῦ: Ὁ Ψυχρὸς Πόλεμος.
- Διαμοιράζεται ἡ Γερμανία μεταξὺ Δυτικῶν καὶ Ρώσων.
- Ὁρίζεται ἡ γραμμὴ Ὄντερ-Νάϊσσε, ὡς ἀνατολικὸ ὅριο τῆς Γερμανίας.

2. Τὰ παραπάνω σημαίνουν ὅτι:

- Διαιωνίζεται ἡ παρουσία τῶν ἀμερικανικῶν δυνάμεων στὴν κατεστραμμένη, διχοτομημένη καὶ ἀπειλούμενη ἀπὸ τὸν ρωσικὸ αὐτοκρατορισμὸ Εὐρώπη.
- Δημιουργοῦνται οἱ προϋποθέσεις γιὰ τὴν ἐκ καιρῷ σύμπηξη τοῦ ΝΑΤΟ.

3. Ἐνῶ οἱ «Τρεῖς» συζητοῦν στὰ ἀνάκτορα τοῦ Πότσνταμ, κοπάδια ἀπὸ ἀμέτρητους πανικόβλητους ἀνθρώπους τρέχουν, βαδίζουν, σέρνονται, προσπαθῶντας νὰ φθάσουν κάπου στὰ δυτικά. Εἶναι τὰ ἑκατομμύρια τῶν Γερμανῶν, οἱ ὁποῖοι διώχνονται βιαίως ἀπὸ τὰ σπίτια τους, τὰ χωράφια τους, τὶς πατρίδες τους, ποὺ περιέρχονται σὲ νέους κυρίους. Ὀκτὼ ἑκατομμύρια Γερμανοὶ διώχνονται ἀπὸ τὴν ἀνατολικὴ Πρωσσία, τὴν ὁποία τὴν μοιράστηκαν ἡ Ρωσία καὶ ἡ Πολωνία. Σχεδὸν ἄλλα τόσα ἑκατομμύρια διώχνονται ἀπὸ τὶς ἀνατολικὲς ἐπαρχίες τῆς Γερμανίας, οἱ ὁποῖες προορίζονται νὰ

γίνουν πολωνικές. Ὁ Ἄγγλος ἐκπρόσωπος στὴν **«Διασυμμαχικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐπανορθώσεων»**, σὲρ **Οὐῶλτερ Μόνκτον** λέει:

> *«Παρακάλεσα γονατιστὸς τοὺς Ἀμερικανοὺς νὰ μὴν ἐπιτρέψουν στοὺς Ρώσους μιὰ τέτοια ἐγκληματικὴ πράξη, τοὐλάχιστον ὄχι πρὶν τελειώσει ἡ συνδιάσκεψη (!). Ὅμως, δὲν θέλησαν ν' ἀκούσουν τίποτα».*

Ὁ ρουζβελτισμὸς ὁλοκληρώνεται.

4. **24 Ἰουλίου 1945**. Ὁ Τσῶρτσιλ ἀναγκάζεται νὰ ὁμολογήσει:

> *«Ἡ στιγμή, κατὰ τὴν ὁποία ἔπρεπε νὰ ρυθμίσουμε τὸ θέμα τῶν συνόρων, πέρασε. Ὁ Κόκκινος Στρατὸς ἔχει πιὰ ξεχυθεῖ στὴν Εὐρώπη. Καὶ θὰ μείνει».*

5. Ὁ Τσῶρτσιλ παραπονιέται στὸν διάδοχο τοῦ Ρούζβελτ, ὅτι δὲν τὸν ὑπεστήριξε στὴν προσπάθειά του ν' ἀντιμετωπίσει τὶς ρωσικὲς βλέψεις, στὴν Αὐστρία, στὴν Πολωνία, στὴν Γερμανία. Τὸ ἐπιχείρημά του πρὸς τὸν Τροῦμαν εἶναι ὅτι:

> *«Ἀμερικὴ καὶ Ἀγγλία ταξιδεύουν πάντα μὲ τὸ ἴδιο καράβι».*

Δὲν ἔχει ἀντιληφθεῖ ὅτι τὸ ἀγγλικὸ καράβι βούλιαξε. Καὶ ὅτι ἡ Ἀμερική, στὸ δικό της καράβι, ἔχει πάρει ἄλλον συνεπιβάτη: τὴν Ρωσία.

Στὸ Πότσνταμ, οἱ Τρεῖς Μεγάλοι (ποὺ ἦσαν δύο, ὁ ἑξῆς ἕνας: οἱ ΗΠΑ) ἐπεκύρωσαν τὴν ἰσχὺ ὅλων τῶν ρουζβελτιανῶν ἐπιτευγμάτων καὶ ἐπιβεβαίωσαν τὴν διατήρηση καὶ ὁλοκλήρωσή τους.

γ) Χιροσίμα

«Ἡ ἀτομικὴ βόμβα γίνεται σύμβολο τοῦ ἔργου τοῦ Ρούζβελτ». (Ἀπὸ τὸ παρόν)

Ἀπὸ τὸ Πότσνταμ, ἀπευθύνεται τελεσίγραφο πρὸς τὴν Ἰαπωνία. Ἀπαιτεῖται *«παράδοση ἄνευ ὅρων»*, ἀλλὰ διευκρινίζεται:

- Ἡ Ἰαπωνία θὰ περιορισθεῖ στὰ τέσσερα μητροπολιτικὰ νησία της. Ἄρα, θὰ χάσει ὅλες τὶς κατακτήσεις, τὶς ὁποῖες εἶχε πραγματοποιήσει ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ αὐτοκράτορα Μέϊτζι, ἀλλὰ σὲ ἀντίθεση πρὸς τὴν Γερμανία δὲν θὰ πάψει νὰ ὑπάρχει ὡς κράτος.
- Οἱ Ἰάπωνες στρατιωτικοὶ θὰ ἐπαναπατρισθοῦν καὶ θὰ ἀφεθοῦν ἐλεύθεροι — δὲν θὰ ἐξαφανισθοῦν, ἐκτελῶντας καταναγκαστικὰ ἔργα σὲ μακρυνὲς περιοχὲς ὅπως ἔγινε μὲ τοὺς Γερμανούς, οἱ ὁποῖοι ἔπεσαν στὰ χέρια τῶν Ρώσων.
- Θὰ διατηρηθοῦν οἱ βιομηχανίες, οἱ ὁποῖες εἶναι ἀπαραίτητες γιὰ τὴν ὕπαρξη τῆς Ἰαπωνίας, γιὰ τὴν ὁποία δὲν ἀντιμετωπίζεται σχέδιο μετατροπῆς της σὲ *«ἀγροτοποιμενικὴ»* χώρα — πρᾶγμα, ἄλλωστε, τὸ ὁποῖο οἱ ἀντικειμενικὲς συνθῆκες καθιστοῦν ἀδύνατο.
- Θὰ ὑπάρξει *«κάποια»* συμμετοχὴ τῆς Ἰαπωνίας στὸ παγκόσμιο ἐμπόριο.
- Ἡ Ἰαπωνία θὰ ἐκλέξει ἐλεύθερα τὴν μορφὴ διακυβερνήσεώς της.

Ἂν ἡ Ἰαπωνία ἀπορρίψει αὐτὴν τὴν προοπτική, τότε:

> *«δὲν ἀπομένει παρὰ ἡ ἄμεση καὶ ὁλοκληρωτικὴ καταστροφή της»*!!!

(Ἐδῶ ξαναβρίσκουμε τὴν ρουζβελτιανὴ γλῶσσα σ' ὅλο της τὸ μεγαλεῖο).

2. **26 Ἰουλίου 1945**. Ἡ διακήρυξη, τὴν ὁποία προσυπογράφει καὶ ὁ Τσιάνγκ-Κάϊ-Σέκ, μεταδίδεται ἀπὸ τὸ ραδιόφωνο. Στὴν πράξη σημαίνει ἐγκατάλειψη τῆς ἀπαιτήσεως γιὰ *«παράδοση ἄνευ ὅρων»*. Ὅμως, οἱ ὅροι εἶναι σκληρότατοι.

29 Ἰουλίου 1945. Ἡ Ἰαπωνία ἀνακοινώνει ὅτι ἀπεφάσισε νὰ *«ἀγνοήσει»* τὸ τελεσίγραφο. Ἄρα, ὁ πόλεμος θὰ συνεχισθεῖ ὥς τὴν «ἄμεση καὶ ὁλοκληρωτικὴ καταστροφή της».

3. **6 Αὐγούστου 1945**. Τέσσερις ἡμέρες, μετὰ τὴν λήξη τῆς Συνδιασκέψεως τοῦ Πότσνταμ, οἱ Ἀμερικανοὶ καταστρέφουν τὴν Χιροσίμα μὲ ἀτομικὴ βόμβα. Ὅπως εἴδαμε, ὁ Ροῦζβελτ εἶχε διατάξει τὴν κατασκευή της μὲ τὸ «**Σχέδιο Μανχάτταν**», τὸ ὁποῖο ἐφαρμόζεται ἀπὸ τὸ 1941. Ὁ Τροῦμαν, ὁ ὁποῖος πληροφορήθηκε τὴν ὕπαρξη τοῦ ὑπερόπλου, μόνον ἀφοῦ ἔγινε πρόεδρος, διατάσσει τὴν χρησιμοποίησή του. Χάρη στὸν Ροῦζβελτ, οἱ ΗΠΑ γίνονται ἡ πρώτη Δύναμη, ἡ ὁποία διαθέτει (μονοπωλιακῶς) τὸ πυρηνικὸ ὅπλο. Καὶ ὁ κόσμος μπαίνει στὴ νέα ἐποχὴ τῆς Pax Nucleara, ἡ ὁποία δὲν εἶναι παρὰ ἡ Pax Americana.

4. **8. Αὐγούστου**. Ἡ Ρωσία κηρύττει τὸν πόλεμο κατὰ τῆς Ἰαπωνίας, τηρῶντας τὴν συμφωνία, τὴνν ὁποία εἶχε συνάψει ὁ Ροῦζβελτ μὲ τὸν Στάλιν, στὴν Τεχεράνη καὶ στὴν Γιάλτα.

5. **9 Αὐγούστου**: Δεύτερη ἀμερικανικὴ ἀτομικὴ βόμβα ἐκμηδενίζει τὸ Ναγκασάκι.

14 Αὐγούστου: Ἡ Ἰαπωνία καταθέτει τὰ ὅπλα. Ὁ Β' παγκόσμιος πόλεμος λήγει ἔτσι, ὅπως τὸ θέλησε ὁ Ροῦζβελτ.

Ἔπρεπε νὰ κλείσει μὲ μία μεγαλειώδη ἐπίδειξη τῆς ἀμερικανικῆς ἰσχύος. Ἔργο τοῦ Ροῦζβελτ (πολιτικῶς) ἡ ἀτομικὴ βόμβα γίνεται σύμβολο τῶν ἄλλων του ἔργων: τῆς Ἀμερικανικῆς Κοσμοκρατορίας καὶ τοῦ Ψυχροῦ Πολέμου. Αὐτὰ διαιωνίζουν τὴν ὕπαρξη τοῦ Ροῦζβελτ.

III
Ἐπίγονοι

«...διψῶντας γι' ἀξιώματα, πολέμους ξεσηκώνουν παράλογους καὶ σὲ ὄλεθρο τοὺς δόλιους πολίτες ρίχνουν. Ὁ ἕνας τὸ κάνει στρατηγὸς γιὰ νὰ γίνει, ὁ ἄλλος πάλι γιὰ νὰ πάρει στὰ χέρια του ἐξουσία καὶ νὰ κάνει τὰ κέφια του, ἕνας ἄλλος γιὰ νὰ μαζεύει πλούτη. Ἂν ἀπὸ τοῦτα ὁ λαὸς κακοπάθει, δὲν τὸν ἐξετάζει».
(Εὐριπίδης, Ἱκέτιδες, στ. 232)

«Ὁ Ροῦζβελτ ἤθελε νὰ γίνει ὁ κόσμος ἀμερικανικὸς καὶ νὰ ἔχει ὁ ἴδιος τὸ δικαίωμα νὰ ὑπαγορεύει τὸ πῶς θὰ ὀργανωθεῖ αὐτὸς ὁ κόσμος». (Ντὲ Γκώλ, «Ἀπομνημονεύματα»)

Οἱ ἐπίγονοι τοῦ Ροῦζβελτ πάσχισαν νὰ ὁλοκληρώσουν καὶ νὰ στερεώσουν τὸ ἔργο του:

α) Χ. Τροῦμαν

Χρησιμοποίησε τὶς ἀτομικὲς βόμβες, τῶν ὁποίων τὴν κατασκευὴ εἶχε διατάξει ὁ Ροῦζβελτ. Τὸ ἔκανε, γιὰ νὰ ἐκμηδενίσει τὴν Ἰαπωνία. Ἀλλὰ ἀκόμη περισσότερο, τὸ ἔκανε γιὰ νὰ θέσει σ' ὁλόκληρο τὸν πλανήτη τὴν πύρινη σφραγίδα τῆς Ἀμερικανικῆς Κυριαρχίας.

Ἡ Χιροσίμα καὶ τὸ Ναγκασάκι ἦταν ὁ πραγματικὸς «ἐπιτάφιος» στὸν Ροῦζβελτ, τὸν ὁποῖο τὸν «ἐξεφώνησε» ὁ διάδοχός του.

2. Πιστὸς στὴν ρουζβελτιανὴ πολιτικὴ (τὴν ὁποία ἐπεκύρωσε στὸ

Πότσνταμ) τῆς δημιουργίας μόνιμης ρωσικῆς ἀπειλῆς κατὰ τῆς Εὐρώπης, ἐπέτρεψε στὴν ΕΣΣΔ νὰ δορυφοροποιήσει τὸ ἀνατολικὸ τμῆμα τῆς γηραιᾶς ἠπείρου. Καὶ αὐτὸ συνετελέσθη στὴν περίοδο 1945-50, δηλαδὴ ἐνῶ:

- Οἱ ΗΠΑ κατεῖχαν τὸ μονοπώλιο τῆς ἀτομικῆς βόμβας, ἦσαν ἄθικτες ἀπὸ τὸν πόλεμο καὶ βρίσκονταν στὸν κολοφῶνα τῆς ἰσχύος τους (βιομηχανικῆς, τεχνολογικῆς, οἰκονομικῆς, ἐπιστημονικῆς, στρατιωτικῆς καὶ ἠθικῆς).
- Ἡ ΕΣΣΔ ἦταν κατεστραμμένη, βαρειὰ τραυματισμένη, ἐρειπωμένη, χωρὶς ἀτομικὴ βόμβα.

3. Ἐγκατέλειψε τοὺς ἐθνικιστὲς καὶ διευκόλυνε ἐνσυνείδητα τὴν κομμουνιστικοποίηση τῆς Κίνας, ὥστε νὰ καταστεῖ αὐτὴ ἀντίβαρο στὴν ΕΣΣΔ, ὅπως τὴν ἤθελε ὁ Ροῦζβελτ. Τὸ ἔργο αὐτό, τὸ ἀνέθεσε σ' ἕναν δοκιμασμένο συνεργάτη καὶ καλὸ μαθητὴ τοῦ Ροῦζβελτ καὶ πιστὸ τῶν ἰδεῶν τοῦ ρουζβελτισμοῦ: στὸν **Τζώρτζ Μάρσαλ**, ὁ ὁποῖος καὶ τὸ ἐπετέλεσε. Στὸν ἴδιο ἄνθρωπο ἀνέθεσε, τὸ 1950, ὅταν ξέσπασε ὁ πόλεμος τῆς Κορέας, τὸ ὑπουργεῖο Ἄμυνας. Διότι ἦταν ὁ καταλληλότερος νὰ ἐπιβάλει καὶ νὰ ἐφαρμόσει τὴν γραμμὴ *«πόλεμος, ἀλλὰ ὄχι ἧττα τῆς Κίνας»*, ἀφοῦ ἡ τελευταία ἔπρεπε νὰ διαφυλαχθεῖ ὡς ἀντίβαρο στὴν Ρωσία καὶ μελλοντικὸς συνεργάτης τῶν ΗΠΑ, τοὐλάχιστον ὡς πρὸς αὐτὸ τὸ θέμα.

4. Στὸν ἴδιο πάντα ἀριστοῦχο ρουζβελτιανό, τὸν Μάρσαλ, ἀνέθεσε τὸ 1947 τὸ ὑπουργεῖο Ἐξωτερικῶν, γιὰ νὰ ἐφαρμόσει τὴν ρουζβελτιανὴ ἀμερικανικὴ πολιτικὴ στὸν μεταπολεμικὸ κόσμο καὶ εἰδικώτερα στὴν Εὐρώπη. Ὑλοποίηση αὐτῆς τῆς πολιτικῆς ὑπῆρξε τὸ **«Σχέδιο Μάρσαλ»** γιὰ τὴν ἀνόρθωση τῆς (μισῆς) Εὐρώπης. Αὐτῆς, ποὺ ἀπὸ κυρίαρχος τοῦ κόσμου εἶχε καταντήσει νὰ ἐπιβιώνει, χάρη στὴν ἀμερικανικὴ ἐλεημοσύνη.

5. Μὲ τὸ «Σχέδιο Μάρσαλ», τὸ «δόγμα Τροῦμαν» καὶ τὸ ΝΑΤΟ, ὁλοκλήρωσε καὶ θεσμοποίησε τὴν δορυφοροποίηση τῆς Εὐρώπης, ἡ ὁποία ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Τροῦμαν εἶδε νὰ πραγματοποιεῖ-

ται ἡ προπαρασκευασμένη ἀπὸ τὸν Ρούζβελτ κατάρρευση τῶν αὐτοκρατοριῶν της.

6. Παραλλήλως, ὁ Τροῦμαν «ἀναθεώρησε» τὸν ρουζβελτισμό, ἀναπροσαρμόζοντάς τον στὶς μεταπολεμικὲς συνθῆκες. Τὸ κυριώτερο στοιχεῖο τῆς «ἀναθεωρήσεως» ἦταν ἡ «ρήξη» μὲ τὴν ΕΣΣΔ («ψυχρὸς πόλεμος»). Αὐτὴ ἦταν ἀπαραίτητη, γιὰ νὰ ὁριστικοποιηθεῖ ἡ διχοτόμηση τοῦ κόσμου καὶ γιὰ νὰ ὑποχρεωθεῖ τὸ μὴ κομμουνιστικοποιημένο τμῆμα του νὰ διάγει κάτω ἀπὸ τὴν σκιὰ τῶν ΗΠΑ.

β) Τζὼν Φ. Κέννεντυ

Ενεργῶντας ὡς δικαιωματικὸς κυρίαρχος τοῦ δυτικοῦ ἡμισφαιρίου πραγματοποίησε δύο ἐπιχειρήσεις. Τὴν ἀπόβαση στὸν Κόλπο τῶν Χοίρων τὴν ἄνοιξη τοῦ 1961 καὶ τὸν ἀποκλεισμὸ τῆς Κούβας (ἡ κρίση τῶν σοβιετικῶν πυραύλων) τὸ 1962.

- Ἡ πρώτη ἀπέβλεπε στὴν ἐξόντωση ὄχι τοῦ Κάστρο, ἀλλὰ τῶν ἐνοχλητικῶν κουβανῶν ἀντικομμουνιστῶν, διότι ἡ Οὐάσιγκτων χρειαζόταν τὴν «Καστροϊκὴ ἀπειλή», γιὰ νὰ τρομοκρατεῖ τὰ λατινοαμερικανικὰ καθεστῶτα καὶ νὰ τοὺς ἐπιβάλλεται.
- Ἡ δεύτερη ἐπιχείρηση, παρὰ τὴν κάποια πιθανὴ ἐμπλοκή, δὲν ξέφυγε τελικῶς ἀπὸ τὸ γενικώτερο πλαίσιο τῆς ἀμερικανορωσικῆς διπολικῆς συμπαιγνίας.

2. Ἄρχισε τὴν ἀμερικανικὴ στρατιωτικὴ ἐπέμβαση στὸν πόλεμο τοῦ Βιετνάμ, ἀνταποκρινόμενος στὰ κοσμοκρατορικὰ καθήκοντα τῶν ΗΠΑ.

3. Ὅταν ἔκρινε ὅτι ὁ ἡγέτης τοῦ Νοτίου Βιετνάμ, Ντιέμ, ξέφευγε ἀπὸ τὸν ἀμερικανικὸ ἔλεγχο, ἔδωσε τὴν ἐντολὴ ν' ἀνατραπεῖ καὶ νὰ δολοφονηθεῖ (1963). Αὐτή του ἡ ἐνέργεια συνέβαλε σημαντικώτατα στὴν ἐπικράτηση τῶν κομμουνιστῶν, ἀλλὰ δὲν ἀποκλείεται καὶ νὰ ὑπῆρξε ἡ αἰτία τῆς δικῆς του δολοφονίας.

γ) Λ. Τζόνσον

1. Διεφύλαξε τὴν κυριαρχία τῶν ΗΠΑ, στὶς δύο Ἀμερικές.

- Τὸν Ἀπρίλιο τοῦ 1965, ἐπενέβη στὸν Ἅγιο Δομίνικο, μὲ ἀπόβαση πεζοναυτῶν, οἱ ὁποῖοι ἐνήργησαν ἐναντίον ἐγχωρίων ἐπαναστατῶν.
- Στὶς 20 Σεπτεμβρίου 1965, ἡ ἀμερικανικὴ βουλή, ψήφισε ἀπόφαση, κατὰ τὴν ὁποία οἱ ΗΠΑ *«δικαιοῦνται»* νὰ προσφεύγουν μονομερῶς στὴν χρήση βίας, ἐφ' ὅσον οἱ ἴδιες κρίνουν ὅτι προκύπτει κομμουνιστικὴ ἀπειλὴ στὴν ἀμερικανικὴ ἤπειρο.

2. Τὸ ἐν λόγῳ **«δόγμα Τζόνσον»** καθιερώθηκε χωρὶς νὰ ἐρωτηθεῖ ἡ Γερουσία καὶ κατὰ παραβίαση τοῦ Καταστατικοῦ χάρτη τοῦ ΟΑΚ (= Ὀργανισμὸς Ἀμερικανικῶν Κρατῶν). Αὐτός, στὸ ἄρθρο 15, ὁρίζει ὅτι:

> *«Κανένα κράτος ἢ ὁμάδα κρατῶν δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐπέμβει, ἄμεσα ἢ ἔμμεσα, γιὰ ὁποιοδήποτε λόγο, στὶς ἐσωτερικὲς ὑποθέσεις ὁποιουδήποτε ἄλλου κράτους».*

Ἐξ ἄλλου, μὲ τὸ ἄρθρο 17, ἀπαγορεύεται ἡ κατοχὴ ἐδάφους ἄλλου κράτους[256].

3. Μὲ βάση αὐτὸ τὸ *«δόγμα»*, οἱ ΗΠΑ ἐπενέβησαν στὴν Καραϊβικὴ δημοκρατία τῆς Γρανάδας (1983) καὶ στὸν Παναμᾶ (1989), παρ' ὅλο ποὺ στὴν τελευταία περίπτωση δὲν ὑπῆρχε ζήτημα ἀντιμετωπίσεως κομμουνιστικῆς ἀπειλῆς, ἀλλὰ «ἀποκαταστάσεως γνήσιας δημοκρατίας». Τὸ ἴδιο *«δόγμα»* δὲν χρησιμοποιήθηκε, «παραδόξως», στὶς περιπτώσεις τῶν πράγματι κομμουνιστικῶν δικτατοριῶν τῆς Κούβας καὶ τῆς Νικαράγουας.

---

256. Τὸ Καταστατικὸ τοῦ ΟΑΚ εἶχε ἐπικυρωθεῖ ἀπὸ τὴν Γερουσία τῶν ΗΠΑ στὶς 28 Αὐγούστου 1950.

4. Τὸ **«δόγμα Τζόνσον»** ἦταν τὸ ἀντίστοιχο τοῦ ρωσικοῦ **«δόγματος Μπρέζνιεφ»**, κατὰ τὸ ὁποῖο ἡ ΕΣΣΔ **«ἐδικαιοῦτο» νὰ προσφεύγει στὴν χρήση βίας, ἐφ' ὅσον ἡ ἴδια ἔκρινε ὅτι προκύπτει «καπιταλιστικὴ ἀπειλή»**, στὸν **«σοσιαλιστικὸ κόσμο»** (Τσεχοσλοβακία 1968).

5. Τὸ «δόγμα Τζόνσον» διευρύνθηκε μὲ τὸ **«Δόγμα Ράσκ»** (ὁ Ντὴν Ράσκ ἦταν ὑπουργὸς Ἐξωτερικῶν τῶν ΗΠΑ, ἀπὸ τὸ 1961 ὥς τὸ 1968, δηλαδὴ ἐπὶ Τζ. Κέννεντυ καὶ Λ. Τζόνσον). Μ' αὐτό, οἱ ΗΠΑ ἀνέθεταν στὸν ἑαυτό τους τὴν μονομερῆ δέσμευση ν' ἀντισταθοῦν σ' ὁποιαδήποτε ἀπειλὴ ἐναντίον τοῦ **«ἐλευθέρου κόσμου»**. Ἦταν τὸ ἀντίστοιχο τῆς ἀνάλογης διερύνσεως τοῦ **«Δόγματος Μπρέζνιεφ»**, τὸ ὁποῖο ὁδήγησε στὴ ρωσικὴ ἐπέμβαση-εἰσβολὴ στὸ Ἀφγανιστὰν (1979).

6. Ὁ Τζόνσον συνέχισε τὸ ἔργο τοῦ Κέννεντυ στὸ Βιετνὰμ καὶ τὸ ὁλοκλήρωσε, κηρύσσοντας τὸν Ἰούλιο τοῦ 1966, τὸ *«Ἀσιατικὸ Δόγμα»— σύμφωνα μὲ τὸ ὁποῖο οἱ ΗΠΑ αὐτοχρίονταν κηδεμόνας τῆς Ἀσίας— δηλαδή, ἔκαναν αὐτὸ ποὺ ἤθελε νὰ κάνει ἡ Ἰαπωνία καὶ γιὰ τὸ ὁποῖο τὴν τιμώρησαν.*

δ) Ρόμπερτ Κέννεντυ

Δὲν πρόλαβε νὰ γίνει πρόεδρος. Ὅμως ἐνσάρκωνε τὸν ρουζβελτιανὸ τύπο ἡγέτη.

1. Ὡς σύμβουλος τοῦ Τζόζεφ Μακάρθυ, μετέσχε στὶς δραστηριότητες τῆς «Ἐπιτροπῆς Ἀντιαμερικανικῶν Ὑποθέσεων».

2. Ὡς ὑπεύθυνος τῆς προεκλογικῆς ἐκστρατείας τοῦ ἀδελφοῦ του Τζών, ἀπομάκρυνε, ἐξουδετέρωσε καὶ περιθωριοποίησε συστηματικὰ ὅλα τὰ στελέχη τοῦ κόμματος τῶν Δημοκρατικῶν, τὰ ὁποῖα δὲν ἀκολουθοῦσαν τὴν γραμμὴ τῆς *«δυναστείας»* καὶ δὲν ὑπηρετοῦσαν τὰ συμφέροντά της.

3. Ὡς ὑπουργὸς Δικαιοσύνης, στὴν κυβέρνηση τοῦ ἀδελφοῦ του,

διέταξε (ἢ ἔστω, ἐνέκρινε) τὴν παρακολούθηση τῶν τηλεφωνικῶν συνδιαλέξεων πολλῶν πολιτῶν, ἀνάμεσά τους καὶ τοῦ μαύρου ἡγέτη τοῦ ἀγῶνα κατὰ τῶν φυλετικῶν διακρίσεων **Μάρτιν Λούθερ Κίνγκ.**

4. Τὴν ἴδια ὥρα, ἀγωνιζόταν μὲ τὸν πιὸ ἐντυπωσιακὸ τρόπο ἐναντίον αὐτῶν τῶν διακρίσεων (ἀπὸ τὸν καιρὸ τοῦ Ροῦζβελτ οἱ μαῦροι ψηφίζουν στὴν μεγάλη πλειονότητά τους, «δημοκρατικούς»). Κινητοποίησε 16.000 ἄνδρες, γιὰ νὰ ἀναγκάσει τὸ πανεπιστήμιο Ὄξφορντ τοῦ Μισσισσιππῆ (Ὅλε Μίς) νὰ δεχθεῖ τὸν μαῦρο φοιτητὴ Τζαίημς Μέρεντιθ! Καὶ ὅταν τὸ πανεπιστήμιο Τουσκαλούζα τῆς Ἀλαμπάμα ἀρνεῖται νὰ δεχθεῖ τὴ μαύρη Βίβαν Μαλόουν διατάσσει τὴν σύλληψη τοῦ κυβερνήτη τῆς Πολιτείας καὶ μελλοντικοῦ ὑποψηφίου προέδρου, Τζώρτζ Οὐάλλας!

5. Μιμούμενος τὸν Ροῦζβελτ, ἔθεσε τὴν ὑποψηφιότητά του γιὰ τὸ προεδρικὸ χρῖσμα, αἰφνιδιαστικῶς, πιάνοντας τοὺς ἀντιπάλους του «στὸν ὕπνο».

6. Μὲ ἔντονο «προοδευτικὸ» λαϊκισμό, πέτυχε τὴν συγκρότηση ἑνὸς εὐρυτάτου κοινωνικοῦ συνασπισμοῦ ρουζβελτιανοῦ τύπου, ἀπὸ συνδικᾶτα, μαύρους, ξενογεννημένους, ἀλλοθρήσκους, ἱσπανόφωνους, φτωχοὺς καὶ γενικῶς *«μὴ προνομιούχους»*. Αὐτὸς ὁ συνασπισμὸς τοῦ ἐξασφάλισε τὸ προβάδισμα στὶς προκριματικὲς ἐκλογές.

7. Κατόρθωσε νὰ ἐνσαρκώσει τὶς ἐλπίδες ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι εἶχαν συγκλονισθεῖ ἀπὸ τὴν δολοφονία τοῦ ἀδελφοῦ του. Στήριξε τὴν προεκλογική του ἐκστρατεία στὴν κατακεραύνωση τῆς κοινωνικῆς ἀδικίας καὶ τοῦ φυλετισμοῦ. Ἀξιοποίησε πρὸς ὄφελός του καὶ τὴν δολοφονία τοῦ Μ.Λ. Κίνγκ, ἡ ὁποία ἔγινε 19 ἡμέρες, πρὶν ἀνακοινώσει τὴν ὑποψηφιότητά του γιὰ τὸ προεδρικὸ χρῖσμα.

Ἂν ζοῦσε, ὁ Ρόμπερτ Κέννεντυ, πιθανῶς θὰ ἀνεδεικνύετο σὲ δεύτερο Ροῦζβελτ. .

I V

Ὁ κόσμος τοῦ Ρούζβελτ

«Στὸν πόλεμο δὲν ὑπάρχουν κερδισμένοι. Εἶναι ὅλοι χαμένοι». (Νέβιλ Τσάμπερλαιν, Ἰούλιος 1938)

Ἡ ρήση τοῦ Τσάμπερλαιν εἶναι κατ' ἀρχὴν ὀρθή. Ἀλλά, ὄχι ἀπολύτως. Ὅπως ὅλα, ἔτσι καὶ αὐτὴ ἔχει τὶς ἐξαιρέσεις της. Ἀπὸ τὸν Β' Παγκόσμιο πόλεμο βγῆκαν ὅλοι χαμένοι - νικητὲς καὶ ἡττημένοι. Ὅλοι, ἐκτὸς ἀπὸ ἕναν: τὶς ΗΠΑ. Αὐτὲς κέρδισαν τὴν Οἰκουμένη.

α) Οἱ Χαμένοι

«Ἂν ὅλοι οἱ κάτοικοι τοῦ πλανήτη ἔφθαναν στὸ ἴδιο βιοτικὸ ἐπίπεδο μὲ τῶν ΗΠΑ, θὰ ἔπρεπε νὰ παράγουμε περισσσότερο ἀπὸ τὸ ἑκατονταπλάσιο ἀπ' αὐτὰ ποὺ παράγουμε σήμερα. Καὶ τὰ ἀποθέματα δὲν εἶναι ἀνεξάντλητα». **(Λ. Τζόνσον, Πρόεδρος τῶν ΗΠΑ)**

Γιὰ τὶς χῶρες τοῦ Ἄξονος, δὲν τίθεται ζήτημα ὅτι ἔχασαν. Ἔχασαν, ὅμως, καὶ οἱ νικήτριες. Ὅσες διέθεταν αὐτοκρατορίες, τὶς ἀπώλεσαν.

Ἡ «νικήτρια» Πολωνία ἔχασε τὸ ἕνα τρίτο τῶν ἐδαφῶν της καὶ ἀποζημιώθηκε, μεταφερομένη δυτικῶς, σὲ ξένα ἐδάφη, μὲ ἀποτέλεσμα τὴν διαρκῆ ἀνασφάλειά της.

Ἡ Τσεχοσλοβακία ἔχασε τμῆμα τοῦ ἐδάφους της.

Καὶ ἡ Εὐρώπη, ὡς σύνολο, τὰ πάντα.

Ὅσο γιὰ τὴν ἐπίσης «νικήτρια» Κίνα, εἶδε νὰ τῆς ἐπιβάλεται καθεστὼς ἐξαρτημένης χώρας ὑπὸ κηδεμονία.

i) Ἡ Εὐρώπη

«Quidquid delirant rages plectuntur Achivi» («Κάθε τρέλλα τῶν βασιλιάδων τὴν πληρώνουν οἱ Ἀχαιοί») Ὁράτιος, *«Ἐπιστολές»*, 1, 2, 14.

1. Εἶναι ὁ Μέγας ἡττημένος:

- Χάνοντας τὶς ἀποικίες της, ἔμεινε χωρὶς πηγὲς πρώτων ὑλῶν, ἐξασφαλισμένα καύσιμα καὶ στρατηγικὲς δυνατότητες.
- Χάνοντας τὶς ἀνατολικὲς περιοχές της, ἀποστερήθηκε τὴν πηγὴ τροφίμων της. Σὲ περίπτωση διεθνοῦς κρίσεως, ἀποκλεισμοῦ ἢ (συμβατικοῦ) πολέμου, τὸ ἀπομένον ἀπόκομμα τῆς Εὐρώπης δὲν θὰ ἦταν σὲ θέση νὰ ἐπιβιώσει. Γι' αὐτὸ καὶ βρέθηκε στὸ ἔλεος τῶν Ἀμερικανῶν «προστατῶν» καὶ τῶν Ρώσων ἐπιδόξων κατακτητῶν του, ἕως ὅτου οἱ τελευταῖοι κατενόησαν ἐπὶ τέλους ὅτι ἀνήκουν στοὺς ἡττημένους.

2. Ἡ ἀναγκαστικὴ διαβίωση ὑπὸ ἀμερικανικὴ κηδεμονία διαμόρφωσε μιὰ Εὐρώπη, ἡ ὁποία πάσχει ἀπὸ ***παιδισμό***. Διότι προστατεύομαι —κηδεμονεύομαι θὰ πεῖ εἶμαι ἀνεύθυνος, ἄβουλος, ἐξηρτημένος. Ἡ Δυτικὴ Εὐρώπη ἀνοικοδομήθηκε καὶ εὐημερεῖ. Ἡ νόσος τοῦ παιδισμοῦ, ὅμως, τὴν κατατρώγει καὶ τὴν ὑπονομεύει μὴ ἐπιτρέποντάς της νὰ ἀναλάβει κανέναν ὑπεύθυνο ρόλο. Ἔτσι, περιῆλθε σὲ κατάσταση περιθωριακὴ σὲ σχέση πρὸς τὶς παγκόσμιες, ἀλλὰ καὶ τὶς ἴδιες τὶς εὐρωπαϊκὲς ἐξελίξεις.

ii) Ὁ ἐξωευρωπαϊκὸς κόσμος

Ὑποτίθεται ὅτι «κέρδισε». Διότι «λυτρώθηκε» ἀπὸ τὸν εὐρωπαϊκὸ ζυγό. Εἶναι, ὅμως, ἔτσι;

1. Ἡ πτώση τῆς Εὐρώπης ἄφησε ἰλιγγιῶδες κενό. Οἱ δύο ἐξωευρωπαϊκοὶ αὐτοκρατορισμοὶ (ρωσικὸς - ἀμερικανικός), οἱ ὁποῖοι τὴν διαδέχθηκαν, βρίσκονταν πολὺ χαμηλότερα ἀπὸ ἐκεί-

νην σὲ ὅλα τὰ ἐπίπεδα — πλὴν τοῦ τῆς ἰσχύος. Καὶ αὐτὸ εἶχε τὶς ἀρνητικὲς ἐπιπτώσεις του σ' ὅλους τοὺς λαούς, στὸν πανανθρώπινο πολιτισμό.

2. Οἱ ἀποικίες «ἀπελευθερώθηκαν». Ὅμως, σ' αὐτὲς τὶς χῶρες, ἡ «δημοκρατία» ἀδυνατεῖ νὰ λειτουργήσει. Γι' αὐτό, ἡ «ἀπελευθέρωσή» τους ἐσήμανε τὴν ὑπαγωγή τους στὴν τυραννία τοπικῶν βαρβάρων καὶ πρωτογόνων δικτατόρων, χίλιες φορὲς χειροτέρων ἀπὸ ὁποιονδήποτε Εὐρωπαῖο τύραννο. Ὁ «Τρίτος Κόσμος», ὁ ὁποῖος προέκυψε ἀπὸ τὴν κατάλυση τῆς παραδοσιακῆς αὐτοκρατορίας, μαστίζεται ἀπὸ ἐμφύλιες σφαγές, λιμούς, γενοκτονίες, ἄγριους πολέμους, οἱ ὁποῖοι παίρνουν μορφὴ φυλετικῶν ἢ θρησκευτικῶν συγκρούσεων μεταξὺ φανατικῶν.

iii) Ἡ Ρωσία

Βγῆκε κερδισμένη, ἀλλὰ μόνον φαινομενικῶς. Διότι:

1. Ἐκτὸς ἀπὸ τὶς φοβερὲς ἀπώλειες καὶ καταστροφὲς ποὺ ὑπέστη, ἡ προσάρτηση νέων λαῶν, ἐπαύξησε τὴν ἀνομοιογένεια καὶ δυσλειτουργία τῆς ἐσωτερικῆς της Αὐτοκρατορίας, ἀφυπνίζοντας ἢ προκαλῶντας φυγόκεντρες - διαλυτικὲς τάσεις.

2. Ἡ ἀπόκτηση μιᾶς ἐξωτερικῆς Αὐτοκρατορίας ἀπὸ «δορυφόρους» τὴν φόρτωσε μὲ βάρη, τὰ ὁποῖα ἀδυνατοῦσε νὰ ἀντέξει γιὰ μεγάλο χρονικὸ διάστημα. Καί, ἐπὶ πλέον, τὴν ἔφερνε σὲ μόνιμη ἀντίθεση πρὸς τὸ παγκόσμιο αἴσθημα καὶ τὶς μὴ κομμουνιστικὲς χῶρες, ἰδίως τὶς εὐρωπαϊκές.

3. Τὸ χειρότερο. Ἡ ἐπέκταση ἐνίσχυσε τὴν ἐπιθετικότητά της. Καὶ τὴν ἐνέπλεξε στὸν Ψυχρὸ Πόλεμο, τοῦ ὁποίου τὸ βάρος του ἀδυνατοῦσε νὰ ἀντέξει, πολιτικῶς, ἠθικῶς καὶ ἰδίως οἰκονομικῶς. Ὁ ἀνταγωνισμὸς τῶν ἐξοπλισμῶν ἦταν ὅ,τι χρειαζόταν, γιὰ νὰ ἀποτελειώσει ἕνα μὴ ἀποδοτικὸ οἰκονομικὸ σύστημα.

4. Ὁ Ρούζβελτ ἀπεδείχθη τελικῶς πανουργότερος τοῦ Στάλιν.

Κατόρθωσε, μὲ τὶς *«παραχωρήσεις»* του, νὰ παγιδεύσει τὴν Ρωσία στὸν ρόλο τῆς Ὑπερδυνάμεως ποὺ ξεπερνοῦσε τὶς δυνατότητές της. Ἡ ἐναγώνια προσπάθειά της νὰ τὸν διατηρήσει, συντελοῦντος βεβαίως καὶ τοῦ ἀναποτελεσματικοῦ συστήματός της, τὴν ἐξάντλησε, τὴν ὑπονόμευσε καί, σὲ τελευταία φάση, τὴν τσάκισε.

5. Ἡ ἰσχὺς καὶ ὁ αὐτοκρατορισμὸς τῆς Ρωσίας ἦσαν ἀρχαϊκοῦ τύπου.

- Ἡ **ἰσχύς**: Ἐκφραζόταν μὲ τερατώδεις ἔνοπλες δυνάμεις. Ὅμως χρωστοῦσαν τὴν ὕπαρξή τους: Στὴν μόνιμη στέρηση τοῦ λαοῦ. Στὸ χαμηλότατο βιοτικὸ ἐπίπεδο τῶν μαζῶν. Στὴν παραμέληση ὅλων τῶν παραγωγικῶν κλάδων τῆς οἰκονομίας, καθὼς καὶ τῆς ὑγείας καὶ τῆς παιδείας. Στὴν παραίτηση ἀπὸ τὴν πραγματικὴ ἀνάπτυξη.
- Ὁ **αὐτοκρατορισμός**: Ἐκφραζόταν μὲ τὴν ὠμότατη βία. Προσλάμβανε μορφὲς κτηνώδεις. Προκαλοῦσε διαρκῆ ἀντίδραση καὶ ἐπέβαλλε τὴν ἀνάγκη συνεχῶν ἐπεμβάσεων. Ὁ Ρωσικὸς Αὐτοκρατορισμὸς ἤθελε ἀποικίες (καὶ μάλιστα στὴν Εὐρώπη!), ἐνῶ ὁ Ἀμερικανικὸς θέλει ἁπλῶς ἐλεύθερο πεδίο δραστηριότητας, ἄρα συνεπάγεται «δημοκρατία», «ἐλευθερία», οἰκονομικὴ τόνωση, αὐξημένη κατανάλωση.

6. Ἡ κατάρρευση τοῦ κομμουνισμοῦ, ἡ κατάλυση τῆς ἐξωτερικῆς Ρωσικῆς Αὐτοκρατορίας καὶ ἡ διαλυτικὴ κρίση τῆς ἐσωτερικῆς, εἶναι τὰ ἀπώτερα, ἀλλὰ ἀναπόφευκτα ἀποτελέσματα τῆς ἰδιοφυΐας τοῦ Ροῦζβελτ. Ὁ ρόλος της δὲν ἔληξε τὸ 1945, μὲ τὸν φυσικό του θάνατο. Συνέχισε τὴν ἐπίδρασή της καὶ ἀπὸ τὸ 1989 ἄρχισε νὰ ἀποδίδει τοὺς θεαματικότερους, ἴσως, ἀπὸ τοὺς τόσους καρπούς της.

β) Ὁ Κερδισμένος

> *«Τὰ προγράμματα βοήθειας πρὸς τὸ ἐξωτερικὸ εἶναι ὠφέλιμα γιὰ τὶς ἰδιωτικὲς ἀμερικανικὲς ἐπιχειρήσεις. Διότι: α) Προσφέρουν ἀγορὲς γιὰ τὰ ἀμερικανικὰ ἐμπορεύματα καὶ τὶς ἀμερικανικὲς ὑπηρεσίες. β) Προωθοῦν τὴν ἀνάπτυξη νέων ἀγορῶν γιὰ τὶς ἀμερικανικὲς ἑταιρεῖες. γ) Προσανατολίζουν τὴν οἰκονομία τῶν εὐεργετουμένων χωρῶν πρὸς τὸ σύστημα τῆς ἐλεύθερης ἐπιχειρήσεως, χάρη στὸ ὁποῖο οἱ ἀμερικανικὲς ἐπιχειρήσεις μποροῦν νὰ εὐημεροῦν».*
> (Εὐγένιος Μπλάκ, πρόεδρος τῆς Παγκόσμιας Τράπεζας)

Ἀπὸ τὸν Πόλεμο κέρδισε μόνον ἕνας: οἱ ΗΠΑ. Ὁ κόσμος μετετράπη σὲ πεδίο ἀπελευθερωμένο γιὰ τὶς ποικίλες δραστηριότητές τους. Αὐτὸ τὸ πεδίο τὸ ἀξιοποίησαν.

Ὁ πλανήτης βρίσκεται κάτω ἀπὸ τὴν κυριαρχία τῶν ΗΠΑ, ἀποτέλεσμα τῆς ὑπεροχῆς, τὴν ὁποία τοὺς ἐξασφάλισε ὁ Ροῦζβελτ. Σὲ τί συνίσταται, ὅμως, αὐτὴ ἡ ὑπεροχή:

1. Οἱ ΗΠΑ ὑπερέχουν σὲ πολλοὺς τομεῖς —σὲ ἄλλους ὅμως ὑστεροῦν. Ὑπερέχουν στὰ ὑλικὰ πεδία. Ὑστεροῦν στὰ μὴ ὑλικά. Ὑπερέχουν οἰκονομικῶς, βιοτικῶς, τεχνολογικῶς, στρατιωτικῶς. Ὑστεροῦν πνευματικῶς, αἰσθητικῶς, πολιτισμικῶς. Εἶναι κατώτερες σὲ ἱστορία, παράδοση, ἀξίες, καλλιέργεια, ὡριμότητα.

2. Στοὺς τομεῖς ὅπου ὑπερτεροῦν, ἡ ὑπεροχή τους, σὲ πολλὲς περιπτώσεις, δὲν εἶναι «φυσική». Προῆλθε τεχνητῶς ἀπὸ τὸ δίδυμο ἀποτέλεσμα τοῦ πολέμου: καταστροφὴ τῶν ἄλλων, δική τους ἐνίσχυση.

3. Ἡ κυριαρχία τῶν ΗΠΑ δὲν εἶναι τόσον ἀποτέλεσμα δικῆς τους ἰσχύος, ὅσον ἀδυναμίας τῆς Εὐρώπης. Μιᾶς ἀδυναμίας, ἡ ὁποία προῆλθε ἀπὸ τὴν αὐτοκαταστροφή της, σὲ ὅλα τὰ ἐπίπεδα, μὲ τὸν πόλεμο.

Τὰ παραπάνω καθιστοῦν τὴν Ἀμερικανικὴ Κυριαρχία ἀσταθῆ καὶ ἐπιζήμια:

1. Ἀσταθὴς εἶναι ἡ Ἀμερικανικὴ Κυριαρχία στὸν βαθμὸ ποὺ οἱ

ἄλλοι (Εὐρώπη, Ἰαπωνία) συνέρχονται καὶ ἀνέρχονται ἢ ἀφυπνίζονται καὶ ἐπανέρχονται στὸ ἱστορικὸ προσκήνιο (Κίνα).

2. Ἐπιζήμια εἶναι, διότι ἡ ὅλη πρακτικὴ τῆς Pax Americana ἀποβλέπει στὴν ὁμοιογενοποίηση τοῦ πλανήτη, σ' ἕνα κατώτερο ἐπίπεδο μορφώσεως, παιδείας, καλαισθησίας, συμπεριφορᾶς, ψυχαγωγίας, ἠθικῆς.

Μ' ἕνα λόγο, εἶναι ἐπιζήμια, διότι τῆς ἀνθρωπότητας ἡγεῖται ἕνας λαός, ὁ ὁποῖος δὲν εἶναι ὅ,τι καλύτερο ἔχει αὐτὴ νὰ ἐπιδείξει.

Εἶναι ἀκόμη ἐπιζήμια, διότι οἱ ΗΠΑ ἐκμεταλλεύονται τὸν κόσμο κατὰ τρόπο, ὁ ὁποῖος ὁδηγεῖ σὲ μεγάλες ἀνισότητες, ἀντιθέσεις, δυσαρμονίες.

1. Οἱ ΗΠΑ, μὲ 4, 5% τοῦ παγκοσμίου πληθυσμοῦ, καταναλώνουν τὸ 33% τῆς παγκόσμιας παραγωγῆς βωξίτη, 40% τοῦ νίκελ, 36% τοῦ χρωμίου, 50% τοῦ καφέ κ.λπ. Δηλαδὴ μία μειοψηφία, ἡ ὁποία ἀντιπροσωπεύει 1 στοὺς 23 κατοίκους τοῦ πλανήτη, καταναλώνει τὸ ἕνα τέταρτο, τὸ ἕνα τρίτο ἢ καὶ τὸ μισὸ τῶν πρώτων ὑλῶν ἢ ἄλλων εἰδῶν, τὰ ὁποῖα εἶναι ἀπαραίτητα γιὰ τὴν σύγχρονη ζωή.

2. Ἡ «κοινωνία τῆς ἀφθονίας» ἀφορᾶ μόνον σὲ ἕνα μικρὸ ποσοστὸ τῶν ἀνθρωπίνων κοινωνιῶν καὶ τῶν ἀνθρωπίνων ὄντων. Αὐτὸ τὸ ὁποῖο χαρακτηρίζει τὴν ἀνθρωπότητα, στὸ τέλος τοῦ 20οῦ αἰῶνα, δὲν εἶναι ἡ ἀφθονία — εἶναι ἡ τρομακτικῶς ἄνιση κατανομὴ τοῦ πλούτου της.

Καὶ αὐτὸ εἶναι στοιχεῖο ἀστάθειας γιὰ τὴν Pax Americana.

Ἡ Ρωσία, μὲ τὸν Γκορμπατσώφ, ἀνεγνώρισε τὴν σαθρὴ ὑφὴ τῆς Ρωσικῆς Ἰσχύος. Ὄχι πολὺ βαθειὰ στὸ μέλλον, θὰ σημαίνει καὶ γιὰ τὶς ΗΠΑ ἡ ὥρα τοῦ δικοῦ τους Γκορμπατσώφ. Ἄραγε, θὰ τὸν βροῦν; Ἂν ναί, αὐτὸς θὰ εἶναι ὁ ἀντι-Ροῦζβελτ.

Ὁ Δεκάλογος τῆς Pax

«Νομίζω ὅτι γιὰ πρώτη φορὰ στὴν ἱστορία, συζητήθηκε ἡ συλλογικὴ παγκόσμια κατάσταση». (Φρ. Ροῦζβελτ, Καζαμπλάνκα — 21/1/43)

Η ὅλη μεταπολεμικὴ ἐξέλιξη δικαίωσε τὸν Ροῦζβελτ. Τὰ στάδια τῆς πορείας πρὸς τὴν Pax Americana προέβλεπαν:

i) Τὴν πρόκληση ἑνὸς παγκοσμίου πολέμου, μὲ κύρια θύματά του τὴν Εὐρώπη (συνολικῶς) καὶ τὴν Ἰαπωνία.

ii) Τὴν κατάργηση τῆς Εὐρωπαϊκῆς ἡγεμονίας στὸν πλανήτη καὶ τὴν διάλυση τῶν Εὐρωπαϊκῶν Αὐτοκρατοριῶν, καθὼς καὶ τῆς Ἰαπωνικῆς Αὐτοκρατορίας.

iii) Τὴν ἐκμηδένιση τῶν πυρήνων μιᾶς εὐρωπαϊκῆς καὶ ἀσιατικῆς ἀνανεώσεως (Γερμανία, Ἰαπωνία).

iv) Τὴν δημιουργία καὶ διόγκωση Ρωσικῆς ἀπειλῆς κατὰ τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀσίας, μὲ ἀντίστοιχους διαμελισμοὺς τῶν δύο ἠπείρων.

v) Τὸν ἐξαναγκασμό τῆς ἐκτὸς ρωσικῆς κυριαρχίας Εὐρώπης καὶ Ἀσίας νὰ διάγουν κάτω ἀπὸ τὴν ἀμερικανικὴ προστασία (ΝΑΤΟ, ΣΕΑΤΟ κ.λπ.).

vi) Τὴν οἰκονομική, πολιτικὴ καὶ στρατιωτικὴ κυριαρχία τῶν ΗΠΑ στὸν πλανήτη.

vii) Τὴν ἐξαγωγή-ἐπιβολὴ τοῦ ΑΤΖ σ' ὅλη τὴ γῆ.

viii) Τὴν δημιουργία συγκεντρωτικοῦ κράτους στὴν Κίνα (εἴτε μὲ τοὺς ἐθνικιστές, εἴτε μὲ τοὺς κομμουνιστὲς) ὡς ἀντίβαρο στὴν Ρωσικὴ ἰσχὺ — ἀπειλὴ στὰ νῶτα τῆς ΕΣΣΔ.

ix) Τὸν ἐξαναγκασμὸ τῆς ΕΣΣΔ νὰ ὑποδυθεῖ σ' ἕνα κυνηγητὸ τῶν ἐξοπλισμῶν, ποὺ θὰ τὴν γονάτιζε οἰκονομικῶς καὶ βιοτικῶς.

x) Τέλος, ὅταν ὅλα θὰ ὡρίμαζαν, θὰ ἐσήμαινε ἡ ὥρα τῆς διαλύσεως τῆς Ρωσικῆς Αὐτοκρατορίας, τῆς ὁποίας ἡ ὕπαρξη δὲν θὰ ἦταν πλέον ἀναγκαία γιὰ τὴν προώθηση τῆς ἀμερικανικῆς κυριαρχίας στὸν ἐκτὸς αὐτῆς κόσμο. Ἡ ὥρα αὐτὴ ἐσήμανε, ἀρκετὰ νωρίς, μὲ τὸν θάνατο τοῦ Στάλιν (1953). Οἱ

ἐπίγονοί του συνειδητοποίησαν ὅτι εἶχαν παγιδευθεῖ. Καὶ ἐπεχείρησαν νὰ ἀπεγκλωβισθοῦν μὲ τὶς μεταρρυθμίσεις, στὸ ἐσωτερικὸ καὶ τὴν τακτικὴ τῆς «εἰρηνικῆς συνυπάρξεως» = ὑφέσεως — ἀφοπλισμοῦ, στὸ ἐξωτερικό.

Πρῶτος ἐπεχείρησε τὴν ἔξοδο ἀπὸ τὸ ἀδιέξοδο, ὁ **Μαλένκωφ** (1953-55). Ἀπέτυχε.

Ἀκολούθησε ὁ **Χρουστὼφ** (1957-65), ποὺ ἐπίσης ἀπέτυχε.

Τὸ ἀποτέλεσμα ἦταν ἡ ἀποτελμάτωση μὲ τὴν **Μπρεζνιεφικὴ** περίοδο στασιμότητας (1965-1985).

Τέλος, τὰ συσσωρευμένα προβλήματα, ἐπέβαλαν τὴν *«περεστρόϊκα»* καὶ τὴν *«γκλάσνοστ»*, μὲ φορέα τὸν **Μ. Γκορμπατσώφ**, ὁ ὁποῖος προεκάλεσε τὴν κατάρρευση τοῦ κομμουνιστικοῦ κόσμου καὶ τὴν διάλυση τῆς Ρωσικῆς Αὐτοκρατορίας.

Πρόκειται γιὰ πλήρη θρίαμβο τῶν ΗΠΑ. Μισὸν αἰῶνα μετὰ τὸν θάνατό του, ὁ Ροῦζβελτ ὁλοκληρώνει τὸ ἔργο του.

Γενικὴ Εἰκόνα

«Οὐ περὶ πολιτείας εἰσίν αἱ πρὸς ἀλλήλους διαφοραί, ἀλλὰ περὶ τῶν ἰδία συμφερόντων ἑκάστω». **(Δήμου καταλύσεως ἀπολογία 10, ἀποδίδεται στὸν Λυσία ἢ σὲ ἄγνωστον ρήτορα)**

Μὲ τὸν Ροῦζβελτ ἕνας κόσμος πέθανε. Καὶ γεννήθηκε ἕνας καινούργιος. Πέθανε ὁ κόσμος:

- ❑ Τῆς εὐρωπαϊκῆς κυριαρχίας.
- ❑ Τῶν παραδοσιακῶν αὐτοκρατοριῶν.
- ❑ Τῆς ἰσορροπίας τῶν δυνάμεων.

Καὶ γεννήθηκε ὁ κόσμος:

- ❑ Τοῦ εὐρωπαϊκοῦ κενοῦ (= τῆς ἀμερικανικῆς κυριαρχίας).
- ❑ Τῆς νέου τύπου Οἰκουμενικῆς Αὐτοκρατορίας.
- ❑ Τοῦ ἐπιφανειακοῦ (= ἀμερικανορωσικοῦ) διπολισμοῦ, ὁ ὁποῖος συγκάλυπτε τὸν ἀμερικανικὸ μονοπολισμό, ἕως ὅτου αὐτὸς καθιερώθηκε καὶ ἐπισήμως (1989).

Ὁ Ρούζβελτ εἶχε ὑποσχεθεῖ ἕναν κόσμο μὲ εἰρήνη, ἀσφάλεια, ἐλευθερία καὶ ἀφθονία. Ὁ κόσμος του καὶ ὁ κόσμος μας δὲν εἶναι τέτοιος. Πίστευε, ἄραγε, ὁ ἴδιος ὅτι ἡ Pax Americana θὰ ἐσήμαινε εἰρήνη, ἀσφάλεια, ἐλευθερία καὶ ἀφθονία γιὰ ὅλους; Ἄν ναί, τότε διαψεύσθηκε. Ἦταν ἀναπόφευκτο. Διότι ἡ Pax Americana δὲν μποροῦσε νὰ φέρει αὐτὸν τὸν κόσμο. Κανεὶς ἄνθρωπος καὶ καμμία Pax δὲν τὸ μπορεῖ, ὅσο «αἱ πρὸς ἀλλήλους διαφοραὶ» θὰ γίνονται γιὰ τὰ «περὶ τῶν ἰδίᾳ συμφερόντων ἑκάστῳ».

Ἡ ἱστορία, τὴν ὁποία σᾶς ἀφηγήθηκα πῆρε τέλος. Ἦταν ἡ ἱστορία τοῦ θριάμβου τοῦ Ρούζβελτ καὶ τῆς Ἀμερικῆς. Πόσο θὰ διαρκέσει ὁ κόσμος τοῦ Ρούζβελτ; Αὐτό, εἶναι μία ἄλλη ἱστορία. Κάποτε, κάποιος ἄλλος θὰ σᾶς ἀφηγηθεῖ τὴν πτώση του.

ΜΕΡΟΣ ΙΣΤ΄

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ

1882: Γέννηση τοῦ Φρ. Ντ. Ροῦζβελτ (30 Ἰανουαρίου).
1900: Ἐγγραφὴ στὸ πανεπιστήμιο τοῦ Χάρβαρντ.
1903: Παίρνει τὸ δίπλωμα Bachelor of Arts.
1904: Ἐγγράφεται στὴν Νομικὴ τῆς Κολούμπια.
1905: Παντρεύεται τὴν Ἄννα Ἐλεονώρα Ροῦζβελτ, ἀνεψιὰ τοῦ προέδρου Θ. Ροῦζβελτ.
1907: Ἀσκούμενος σὲ δικηγορικὸ γραφεῖο.
1910: Ἐκλέγεται γερουσιαστὴς τοῦ Ντῶτσες.
1913: Ὑφυπουργὸς Ναυτικῶν στὴν κυβέρνηση Γ. Οὐίλσον.
1914: Συγκρούσεις ΗΠΑ - Μεξικοῦ.
1916: Ὑποστηρίζει τὴν βίαιη προσάρτηση τοῦ Μεξικοῦ.
1917: Ὑπερκυβερνήτης τῆς Ἀϊτῆς.
Οἱ ΗΠΑ κηρύσσουν πόλεμο κατὰ τῆς Γερμανίας (6 Ἀπριλίου).
1918: Στὸ γαλλικὸ μέτωπο.
1919: Συνοδεύει τὸν Οὐίλσον στὴν διάσκεψη εἰρήνης τῶν Βερσαλλιῶν.
1920: Ἀποκαλύψεις γιὰ σκάνδαλα, ἀτασθαλίες, κακοδιοίκηση σὲ βάρος του.
Ὑποψήφιος ἀντιπρόεδρος. Νικοῦν οἱ ρεπουμπλικᾶνοι. Ἀποσύρεται ἀπὸ τὴν πολιτικὴ καὶ ἀσχολεῖται μὲ ἐπιχειρήσεις.
1921: Προσβάλλεται ἀπὸ πολυομυελίτιδα, ἡ ὁποία τὸν ἀφήνει παράλυτο στὰ πόδια.

1928: Ἐκλέγεται κυβερνήτης τῆς Ν. Ὑόρκης.

1929: Οἰκονομικὴ κρίση.
Ὡς κυβερνήτης τῆς Ν. Ὑόρκης, ἐπιχειρεῖ μέτρα προγραμματισμοῦ.

1930: Ἐπανεκλέγεται κυβερνήτης Ν. Ὑόρκης.
Παίρνει μέτρα ὑπὲρ ἀνέργων καὶ ἀπόρων.

1931: Κατηγορεῖται γιὰ συγκάλυψη τῆς διαφθορᾶς τοῦ δημάρχου τῆς Ν. Ὑόρκης, Τζ. Γουῶλκερ.

1932: Ὁ Τζ. Γουῶλκερ παραιτεῖται.
Ἐκλέγεται πρόεδρος.

1933: Ἀναλαμβάνει πρόεδρος.
Ἐφαρμογὴ τοῦ «Νιοὺ Ντήλ».
Σχετικὴ βελτίωση τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως.
Ἀποσύρεται ἀπὸ τὴν διεθνῆ οἰκονομικὴ διάσκεψη τοῦ Λονδίνου (Ἰούνιος).
Ἀποσύρει τὰ στρατεύματα τῶν ΗΠΑ ἀπὸ τὴν Ἀϊτή.
Ἀναγνωρίζει «Ντὲ-γιοῦρε» τὴν ΕΣΣΔ (Ὀκτώβριος).

1934: Ἀποσύρει τὰ στρατεύματα τῶν ΗΠΑ ἀπὸ τὴν Νικαράγουα (1η Ἰαν.).
Δολοφονία τοῦ Ἀουγκοῦστο Σαντῖνο (21 Φεβρουαρίου).
Ὑπόσχεται ἀνεξαρτησία στὶς Φιλιππῖνες.
Ἀκυρώνει τὴν «τροπολογία Πλάττ» (γιὰ τὴν Κούβα).
Δηλώνει: *«ἐπιδιώκουμε ν' ἀπομονωθοῦμε τελείως ἀπὸ τὸν πόλεμο»*. «Νόμος Τζόνσον» (= ὄχι νέα δάνεια στὶς χῶρες ποὺ χρωστοῦν).
Ὁ Χ.Π. Λόνγκ, κυβερνήτης τῆς Λουϊζιάνα, καταγγέλλει τὸν Ροῦζβελτ γιὰ ἀθέτηση ὑποσχέσεων καὶ προδοσία τῶν μαζῶν.

1935: Ἐκστρατεία τοῦ Χ. Π. Λόνγκ, τοῦ Τσ. Κούγκλιν κ.α. κατὰ τοῦ Ροῦζβελτ. Τὸν καταγγέλλουν ὡς «ὄργανο τῶν κεφαλαιοκρατῶν». Κατηγορίες γιὰ δικτατορικὲς τάσεις τοῦ Ροῦζβελτ.

1936: Ὁ Χ. Π. Λόνγκ ἀνακοινώνει ὅτι ἑτοιμάζει «τρίτο κόμμα», γιὰ νὰ διεκδικήσει τὴν προεδρία.
Δολοφονία τοῦ Χ. Π. Λόνγκ.
«Νόμος περὶ οὐδετερότητος» (= ὄχι ἐφόδια στοὺς ἐμπολέμους).
Δηλώνει: *«Θὰ κρατηθοῦμε μακρυὰ ἀπὸ τὸν πόλεμο»*.
Ἐπανεκλέγεται πρόεδρος, ὑποσχόμενος «ἐνισχυμένη οὐδετερότητα».
Περιοδεία στὴν Λατινικὴ Ἀμερική.

1937: Σύγκρουση μὲ τὸ Ἀνώτατο Δικαστήριο.
Νόμος «πλήρωσε καὶ μετάφερέ τα» (cash and carry).
«Λόγος τῆς καραντίνας».
Ἡ ἀμερικανικὴ δημοκρατία μετατρέπεται σὲ «ἑνὸς ἀνδρὸς ἀρχή».

1938: Ἔναρξη τοῦ «ἀμυντικοῦ προγράμματος» τῶν ΗΠΑ.
Ἥττα τῶν «προοδευτικῶν» τοῦ Ροῦζβελτ στὶς ἐκλογὲς τοῦ Κογκρέσσου.
Ἀνάκληση τοῦ πρεσβευτῆ τῶν ΗΠΑ ἀπὸ τὸ Βερολῖνο, λόγῳ τοῦ ἀντιεβραϊκοῦ πογκρόμ.
Τὸ Κογκρέσσο ἀπορρίπτει πρότασή του γιὰ ἄμβλυνση τοῦ «νόμου περὶ οὐδετερότητος».

1939: Ἡ Γερμανία καταλαμβάνει τὴν Τσεχοσλοβακία (7 Μαρτίου) καὶ προσαρτᾶ τὸ Μέμμελ (15 Μαρτίου).
Ἐντέλλει τὴν συγκρότηση ἐκστρατευτικοῦ σώματος γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση πιθανῆς «ἐγκαταστάσεως» τοῦ Ἄξονος στὴν Λατινικὴ Ἀμερικὴ (28 Μαρτίου).
Τὸ Κογκρέσσο ἀπορρίπτει πρότασή του γιὰ ἄρση τῆς ἀπαγορεύσεως ἐξαγωγῆς ὅπλων (30 Ἰουνίου).
Τὸ Κογκρέσσο ἐγκρίνει 520 ἑκ. δολλάρια γιὰ τὴν ἐνίσχυση τῶν ἐνόπλων δυνάμεων (1 Ἰουλίου).
Ἔναρξη τοῦ πολέμου (1 - 3 Σεπτεμβρίου).
Δήλωση τοῦ Ροῦζβελτ: *«Οἱ ΗΠΑ θὰ μείνουν οὐδέτερες»* (5 Σεπτ.).

Ἔκτακτη σύνοδος τοῦ Κογκρέσσου, τροποποιεῖ τοὺς νόμους περὶ οὐδετερότητος. Οἱ ἐμπόλεμοι μποροῦν ν' ἀγοράζουν, «πληρώνοντας καὶ μεταφέροντας» (Ψηφίζεται τὸν Σεπτέμβριο. Ἰσχύει ἀπὸ τὸν Νοέμβριο).

Ὁ ἀντιπρόεδρος τῶν ΗΠΑ, Μύρων Ταίηλορ, στὸ Βατικανὸ (Δεκέμβριος).

1940: Ὁ ὑφυπουργὸς Ἐξωτερικῶν Σάμνερ Οὐέλλες στὴν Εὐρώπη (Φεβρ. - Μάρτ.).

Τὸ Κογκρέσσο περικόπτει τὸν πολεμικὸ προϋπολογισμὸ τοῦ Ρούζβελτ κατὰ 10% (Ἀπρίλιος).

Γερμανικὴ ἐπίθεση στὸ δυτικὸ μέτωπο. Ὁ Τσῶρτσιλ ἀντικαθιστᾶ τὸν Τσάμπερλαιν (10 Μαΐου).

Μήνυμα Τσῶρτσιλ πρὸς Ρούζβελτ (15 Μαΐου).

Ὁ Ρούζβελτ ζητᾶ ἀπὸ τὸ Κογκρέσσο ἄλλα 896 ἑκ. δολλάρια γιὰ τὴν ἔναρξη μεγάλης πολεμικῆς προσπάθειας.

Δουνκέρκη —Ὁ Ρούζβελτ ἐκθέτει στὸν λαὸ τὸ πρόγραμμά του γιὰ πολεμικὴ προσπάθεια (26 Μαΐου).

Πτώση τῶν Παρισίων (14 Ἰουνίου).

Στίμσον καὶ Νὸξ στὴν κυβέρνηση Ρούζβελτ (20 Ἰουνίου).

Γαλλογερμανικὴ ἀνακωχὴ (22 Ἰουνίου).

Συμφωνία Ρούζβελτ - Κίνγκ γιὰ τὴν ἄμυνα τοῦ Καναδᾶ (17 Αὐγούστου).

Παραχωρεῖ 50 ἀντιτορπιλλικὰ στὴν Βρεταννία ἔναντι βάσεων (3 Σεπτεμβρίου).

Καθιέρωση τῆς ὑποχρεωτικῆς στρατιωτικῆς θητείας (16 Σεπτεμβρίου).

«Περιπολίες οὐδετερότητας».

Ἀμερικανικὴ στρατιωτικὴ ἀποστολὴ στὸ Λονδῖνο.

Ὁ Ἀμερικανικὸς στόλος βοηθᾶ τοὺς Βρεταννούς.

Τὰ ἀμερικανικὰ ναυπηγεῖα ἐπισκευάζουν βρεταννικὰ πλοῖα.

Οἱ ΗΠΑ ἀπορροφοῦν τὸ 80% τῶν συναλλαγματικῶν ἀποθεμάτων τῆς Μ. Βρεταννίας.

Ὁ πόλεμος πλουτίζει τὶς ΗΠΑ.

Ἐκλογὴ γιὰ τρίτη προεδρικὴ θητεία (4 Νοεμβρίου), μὲ τὴν ὑπόσχεση ὅτι δὲν θὰ ἐμπλέξει τὶς ΗΠΑ «σὲ ξένους πολέμους».

Ἐξαγγέλλει τὴν ἀρχὴ περὶ Ἐκμισθώσεως καὶ Δανεισμοῦ. *«Οἱ ΗΠΑ»*, λέει, *«θὰ εἶναι τὸ ὁπλοστάσιο τῆς δημοκρατίας»*.

1941: Ψηφίζεται ὁ νόμος περὶ «ἐκμισθώσεως καὶ δανεισμοῦ» (Ἰανουάριος).

Στέλνει πολεμικὸ ὑλικὸ στὴν Μ. Βρεταννία.

Ἔναρξη ἰσχύος τοῦ νόμου (11 Μαρτίου). Κονδύλι 7 δισ. δολλάρια.

Ἄνθιση τῆς οἰκονομίας τῶν ΗΠΑ.

Ὁ Ντόνοβαν στὴν Γιουγκοσλαβία (Μάρτιος).

«Προειδοποίηση» τοῦ Ροῦζβελτ πρὸς τὴν Γιουγκοσλαβία (25 Μαρτίου).

Ἐπέκταση τῶν χωρικῶν ὑδάτων τῶν ΗΠΑ ἀπὸ 3 μιλ. σέ... 300! (Μάρτιος).

Ἡ Γερμανία ἀναγνωρίζει τὰ 300 μιλ. (4 Ἀπριλίου).

Γερμανικὴ ἐπίθεση κατὰ Γιουγκοσλαβίας-Ἑλλάδος (6 Ἀπρ.).

Ὁ Ροῦζβελτ ἐπεκτείνει τὴν «ζώνη ἀμερικανικῆς ἀσφαλείας» στά... 2300 μιλ.! (18 Ἀπριλίου).

Κηρύσσει τὴν χώρα σὲ «κατάσταση ἔκτακτης ἀνάγκης» (Μάϊος).

Ἔναρξη ἀμερικανοϊαπωνικῶν διαπραγματεύσεων (Ἰούνιος).

Γερμανικὴ εἰσβολὴ στὴν Ρωσία (22 Ἰουνίου).

Ἀπόφαση γιὰ πώληση ἐφοδίων πρὸς τὴν Ρωσία.

Ἐμπάργκο κατὰ τῆς Ἰαπωνίας (Ἰούλιος).

Ὁ Καναδᾶς προσχωρεῖ στὸ ἐμπάργκο (26 Ἰουλίου).

Ἀμερικανικὰ στρατεύματα ἀντικαθιστοῦν τὰ Βρεταννικὰ στὴν Ἰσλανδία (7 Ἰουλίου).

«Χάρτης τοῦ Ἀτλαντικοῦ» (14 Αὐγούστου).

«Προειδοποίηση» πρὸς τὴν Ἰαπωνία (17 Αὐγούστου).

Ἐπίθεση γερμανικοῦ ὑποβρυχίου κατὰ τοῦ ἀμερικανικοῦ τορπιλλοβόλου «Γκρήηρ» (4 Σεπτεμβρίου).

Ὁ Ἀμερικανικὸς στόλος διατάσσεται νὰ βάλλει ἐναντίον κάθε πολεμικοῦ τοῦ Ἄξονος μεταξὺ Ἰσλανδίας καὶ ΗΠΑ (16 Σεπτεμβρίου).

Ὁ Χάρριμαν στὴν Μόσχα (Σεπτέμβριος).

Τὸ ἀμερικανικὸ τορπιλλοβόλο «Κῆρνυ» βυθίζεται ἀπὸ γερμανικὸ ὑποβρύχιο (15 Ὀκτωβρίου).

Ἐξοπλισμὸς τῶν ἀμερικανῶν ἐμπορικῶν σκαφῶν (18 Νοεμβρίου).

Τελεσίγραφο πρὸς τὴν Ἰαπωνία (26 Νοεμβρίου).

Πέρλ-Χάρμπορ (7 Δεκεμβρίου).

Συγκρότηση στὴν Οὐάσιγκτων, Μικτῆς Ἐπιτροπῆς τῶν Ἀρχηγῶν τῶν Ἐπιτελείων ΗΠΑ - Βρεταννίας (22 Δεκεμβρίου).

1942: Πτώση τῆς Μανίλλας (7 Ἰανουαρίου).

Συνθηκολόγηση τῶν Ἀμερικανῶν στὸ Κορρέτζιντορ (16 Μαΐου).

Ὁ Μόλοτωφ στὴν Οὐάσιγκτων (29 Μαΐου).

Ὁ νόμος ἐκμισθώσεως - δανεισμοῦ ἰσχύει καὶ γιὰ τὴν Ρωσία (11 Ἰουνίου).

Νίκη κατὰ τῶν Ἰαπώνων στὸ Μίντγουαιη (3-5 Ἰουλίου).

Ἀμερικανικὴ ἀντεπίθεση στὸ Γκουανταλκανὰλ (7 Αὐγούστου).

Ὁ Ζιρὼ ἀρνεῖται τοὺς ὅρους τῶν Ἀμερικανῶν (7 Νοεμβρίου).

Ἀπόβαση στὴν γαλλικὴ Β. Ἀφρικὴ (8 Νοεμβρίου).

Ὁ Νταρλὰν διατάσσει κατάπαυση τοῦ πυρὸς (10 Νοεμβρίου).

Συμφωνίες Νταρλὰν - Ἀϊζενχάουερ. Ὁ Ζιρὼ ἀρχιστράτηγὸς (13 Νοεμβρίου).

Συμφωνίες Κλάρκ - Νταρλὰν (22 Νοεμβρίου).

Ὁ Νταρλὰν ἀρχηγὸς τοῦ κράτους γιὰ τὴν Γαλλικὴ Ἀφρικὴ (4 Δεκεμβρίου).

Συγκρούεται μὲ τοὺς Ἀμερικανούς.

Ὁ Νταρλὰν δολοφονεῖται (24 Δεκεμβρίου).

Ὁ Ζιρὼ ὕπατος ἁρμοστὴς (26 Δεκεμβρίου).

Ὁ Ζουὲν ἀρχηγὸς τῶν γαλλικῶν δυνάμεων Β. Ἀφρικῆς (28 Δεκεμβρίου).

1943: Διάσκεψη Καζαμπλάνκας. Ὁ Ροῦζβελτ ἀπαιτεῖ «ἄνευ ὅρων παράδοση» (14 - 24 Ἰανουαρίου).

Ὁ Τσιάνγκ-Κάϊ-Σὲκ στὴν Οὐάσιγκτων (1 Φεβρουαρίου).

Ὁ Μοντγκόμερυ ὑπὸ τὸν Ἀϊζενχάουερ (4 Φεβρουαρίου).

Ὁ Ζιρὼ ὕπατος πολιτικὸς καὶ στρατιωτικὸς ἀρχηγὸς στὴν γαλλικὴ Ἀφρικὴ (5 Φεβρουαρίου).

Κατάρριψη τοῦ Γιαμαμότο (Ἀπρίλιος).

Ὁ Ροῦζβελτ στὸ Μεξικὸ (20 Ἀπριλίου).

Κατάληψη τῆς Τύνιδας. Τέλος τοῦ πολέμου στὴν Ἀφρικὴ (12 Μαΐου).

Ὁ Μὰκ Ἄρθουρ ἀρχιστράτηγος τῶν Συμμάχων στὸν Εἰρηνικὸς (15 Μαΐου).

Ὁ Τσῶρτσιλ στὴν Οὐάσιγκτων (12 - 27 Μαΐου).

Σχηματισμὸς τῆς Γαλλικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐθνικῆς Ἀπελευθερώσεως (Ζιρὼ - Ντὲ Γκὼλ - 3 Ἰουνίου).

Ὁ Ζιρὼ στὴν Οὐάσιγκτων (Ἰούλιος).

Θάνατος τοῦ Σικόρσκι σὲ ἀεροπορικὸ ἀτύχημα (4 Ἰουλίου).

Ἀπόβαση στὴ Σικελία (10 Ἰουλίου).

Πτώση τοῦ Μουσσολίνι (25 Ἰουλίου).

Διάσκεψη τοῦ Κεμπὲκ (12 - 14 Αὐγούστου).

Οἱ ΗΠΑ ἀναγνωρίζουν τὴν Γαλλικὴ ΕΕΑ (26 Αὐγούστου).

Ἀπόβαση στὸ Ρέτζιο (3 Σεπτεμβρίου).

Παράδοση τῆς Ἰταλίας (8 Σεπτεμβρίου).

Ἀπόβαση στὸ Σαλέρνο (9 Σεπτεμβρίου).

Οἱ Γερμανοὶ καταλαμβάνουν τὰ Δωδεκάνησα.

Ἀγγλικὲς ἀποβάσεις σὲ Κῶ, Λέρο, Σάμο (21 Σεπτεμβρίου).

Ὁ Ντὲ Γκὼλ ἐκτοπίζει τὸν Ζιρὼ ἀπὸ τὴν συμπροεδρία τῆς ΓΕΕΑ (27 Σεπτεμβρίου).

Διάσκεψη Ἤντεν - Χάλλ - Μόλοτωφ στὴν Μόσχα (19 - 30 Ὀκτωβρίου).

Ἀντιγαλλικὲς ταραχὲς στὸν Λίβανο (Νοέμβριος).

Ὁ Ζιρὼ ἀποχωρεῖ ἀπὸ τὴν ΓΕΕΑ (9 Νοεμβρίου).

Διάσκεψη Καΐρου: Ροῦζβελτ, Τσῶρτσιλ, Τσιάνγκ-Κάϊ-Σὲκ (22 - 26 Νοεμβρίου).

Συνδιάσκεψη Τεχεράνης (28 Νοεμβρίου - 2 Δεκεμβρίου).

Κυβέρνηση Τίτο στὴν Γιουγκοσλαβία (4 Δεκεμβρίου).

Ὁ Ροῦζβελτ στὸ Κάϊρο (4 -6 Δεκεμβρίου).

Οἱ ἐξουσίες τῆς Γαλλίας μεταβιβάζονται σὲ κυβερνήσεις Συρίας - Λιβάνου (Δεκέμβριος).

1944: Ἀπόβαση στὸ Ἄντσιο (22 Ἰανουαρίου).

Μάχη τοῦ Κασσίνο (Φεβρουάριος).

Ἡ Ἰσλανδία ἀνεξαρτητοποιεῖται ἀπὸ τὴν Δανία (15 Μαρτίου).

Οἱ Ρῶσοι στὰ σύνορα τῆς Ρουμανίας (27 Μαρτίου).

Ρωσοϊαπωνικὴ συμφωνία γιὰ τὴν Σαχαλίνη (30 Μαρτίου).

Ὁριστικὴ ἀπομάκρυνση τοῦ Ζιρώ. Ἐπικράτηση Ντὲ Γκὼλ (Ἀπρίλιος).

Οἱ Ρῶσοι περνοῦν τὰ σύνορα Ρουμανίας καὶ Τσεχοσλοβακίας (8 Ἀπριλίου).

Κατάληψη Κασσίνο (17 Μαΐου).

Κατάληψη Ρώμης (4 Ἰουνίου).

Ἀπόβαση στὴ Νορμανδία (6 Ἰουνίου).

Ὁ Ντὲ Γκὼλ γιὰ μιὰ ἡμέρα στὸ γαλλικὸ ἔδαφος (Μπαγιὲ - 14 Ἰουνίου).

Οἱ Ρῶσοι μπαίνουν στὴν Πολωνία (Ἰούλιος).

Μπρέττον Γούτς: Ἵδρυση τοῦ Διεθνοῦς Νομισματικοῦ Ταμείου (1 - 22 Ἰουλίου).

Ὁ Ντὲ Γκὼλ στὶς ΗΠΑ (6 Ἰουλίου).

Ἀπόπειρα κατὰ τοῦ Χίτλερ (20 Ἰουλίου).

Ρωσοκίνητη πολωνικὴ (ἀντι)κυβέρνηση στὴν Πολωνία (26 Ἰουλίου).

Ἀπόβαση στὴ νότια Γαλλία (15 Αὐγούστου).

Γερμανικὴ ἀνασύνταξη στὴν Γοτθικὴ Γραμμὴ (Ἰταλία - Αὔγουστος).

Ἐξέγερση τῆς Βαρσοβίας (1 Αὐγούστου). Διακοπὴ τῆς ρωσικῆς ἐπιθέσεως (4 Αὐγούστου).

Ἐξέγερση - ἀπελευθέρωση Παρισίων (19 - 25 Αὐγούστου).

Μετάσταση τῆς Ρουμανίας (25 Αὐγούστου).

Ὁ Ντὲ Γκὼλ στὸ Παρίσι (26 Αὐγούστου).

Οἱ Ρῶσοι στὸ Βουκουρέστι (31 Αὐγούστου).

Μετάσταση τῆς Βουλγαρίας (7 Σεπτεμβρίου).

Οἱ Ρῶσοι στὴν Σόφια (15 Σεπτεμβρίου).

Διεθνὴς οἰκονομικὴ καὶ νομισματικὴ διάσκεψη στὸ Μοντρεάλ (15 - 26 Σεπτεμβρίου).

Οἱ ἐξεγερμένοι Βαρσοβιανοὶ παραδίδονται στοὺς Γερμανοὺς (2 Ὀκτωβρίου).

Ἀναγγέλλεται ἡ ἵδρυση τοῦ Ἀραβικοῦ Συνδέσμου (7 Ὀκτωβρίου).

Ἀπελευθέρωση Ἀθηνῶν (Ὀκτώβριος).

Συνάντηση Τσῶρτσιλ - Στάλιν, στὴν Μόσχα (9 -18 Ὀκτωβρίου).

Οἱ Ρῶσοι στὸ Βελιγράδι.

Ἀναγνώριση τῆς προσωρινῆς κυβερνήσεως Ντὲ Γκὼλ (22 Ὀκτωβρίου).

Ἀνακωχὴ Βουλγαρίας - Συμμάχων (28 Ὀκτωβρίου).

Τρίτη ἐπανεκλογὴ τοῦ Ροῦζβελτ (9 Νοεμβρίου).

Ὁ Ντὲ Γκὼλ στὴν Μόσχα (24 Νοεμβρίου).

Ἀντικατάσταση τοῦ Χάλλ ἀπὸ τὸν Στεττίνιους στὸ ὑπουργεῖο Ἐξωτερικῶν (27 Νοεμβρίου).

Ἡ Πορτογαλία ἐκχωρεῖ βάσεις στὶς Ἀζόρες (28 Νοεμβρίου).

Κομμουνιστικὴ κυβέρνηση στὴν Ἀλβανία (28 Νοεμβρίου).

Ἔνοπλη σύγκρουση στὴν Ἑλλάδα μεταξὺ κυβερνητικῶν καὶ κομμουνιστῶν (3 Δεκεμβρίου).
Στρατιωτικὴ ἐπέμβαση τῶν Βρεταννῶν ὑπὲρ τῶν πρώτων.
Γαλλορωσικὴ συνθήκη (10 Δεκεμβρίου).
Ἡ Γιουγκοσλαβία γίνεται Ὁμοσπονδία (13 Δεκεμβρίου).
Γερμανικὴ ἀντεπίθεση στὶς Ἀρδέννες (16 Δεκεμβρίου).
Ἡ «ἐπιτροπὴ» τοῦ Λιούμπλιν ἀναγορεύεται ἀπὸ τοὺς Ρώσους «κυβέρνηση» τῆς Πολωνίας (31 Δεκεμβρίου).

1945: Ἀμερικανικὴ ἀπόβαση στὴν Λουζὸν (9 Ἰανουαρίου).
Ἀνακωχὴ μεταξὺ κυβερνητικῶν - Βρεταννῶν καὶ κομμουνιστῶν στὴν Ἑλλάδα.
Οἱ Ρῶσοι στὴν Βαρσοβία (17 Ἰανουαρίου).
Ἡ ρωσοκίνητη πολωνικὴ κυβέρνηση ἐγκαθίσταται στὴν Βαρσοβία (18 Ἰανουαρίου).
Ἀνοίγει ὁ δρόμος Βιρμανίας - Κίνας (23 Ἰανουαρίου).
Διαμαρτυρία τοῦ Ντὲ Γκὼλ γιὰ τὸν ἀποκλεισμό του ἀπὸ τὴν Γιάλτα (25 Ἰανουαρίου).
Οἱ Ἀμερικανοὶ στὴν Μανίλλα (25 Ἰανουαρίου).
Διάσκεψη τῆς Γιάλτας (4 - 12 Φεβρουαρίου).
Ὁ Ντὲ Γκὼλ ἀρνεῖται νὰ ἐπισκεφθεῖ τὸν Ροῦζβελτ στὸ Ἀλγέρι (12 Φεβρουαρίου).
Οἱ Ρῶσοι στὴν Βουδαπέστη (13 Φεβρουαρίου).
Δρέσδη (13 - 14 Φεβρουαρίου).
Ὁ Ροῦζβελτ στὸ Κάϊρο, συναντᾶ Φαρούκ, Ἴμπν Σαούντ, Χαϊλὲ Σελασιὲ (14 Φεβρουαρίου).
Βομβαρδισμοὶ τοῦ Τόκιο (16 - 17 Φεβρουαρίου).
Οἱ Ἀγγλοαμερικανοὶ στὴν Κολωνία.
Οἱ Ρῶσοι στὴν γερμανικὴ Πομερανία (1 Μαρτίου).
Ὑπογραφὴ ἀπὸ τὰ ἀμερικανικὰ κράτη τῆς συμφωνίας τοῦ Τσαπουλτεπὲκ (Μεξικὸ - 9 Μαρτίου).
Ἄγριοι βομβαρδισμοὶ τῆς Ἰαπωνίας (Μάρτιος - Ἀπρίλιος).
Οἱ Ρῶσοι μπαίνουν στὴν Αὐστρία (28 Μαρτίου).

Τέλος τῆς ἰαπωνικῆς ἀντιστάσεως στὴν Ἰβοζίμα (16 Μαρτίου).
Οἱ Ρῶσοι στὴν Βιέννη (12 Ἀπριλίου).
Θάνατος τοῦ Ροῦζβελτ (12 Ἀπριλίου).

ΜΕΡΟΣ ΙΖ΄

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

I

Ποιοί Ἑβραῖοι;

Υπάρχει ἡ ἄποψη ὅτι ὁ Ροῦζβελτ ὑπῆρξε ὄργανο ἤ τοὐλάχιστον στενὸς φίλος καὶ συνεργάτης τῶν Ἑβραίων. Τὴν ὑποστηρίζουν ἀκροδεξιοί, φυλετιστές, ἀντισιωνιστές, ἀλλὰ καὶ ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι δὲν ἀνήκουν σ' αὐτοὺς τοὺς κύκλους. Ὑπάρχει βάση;

1. Ἡ κατηγορία, ὅτι ὁ Ροῦζβελτ εἶναι ὑπηρέτης τῶν ἑβραϊκῶν σὲ βάρος τῶν καθαρὰ ἀμερικανικῶν συμφερόντων, ἄρχισε νὰ διατυπώνεται τὸ πρῶτο ἔτος τῆς α' προεδρικῆς θητείας του. Ὡς ἕνα σημεῖο, ἡ κατηγορία συμπίπτει μὲ τὴν καταγγελία τῆς Ἀριστερᾶς ἐναντίον του ὅτι ἐνεργεῖ ὡς ὄργανο τῶν κεφαλαιοκρατῶν, ἀπὸ τοὺς ὁποίους πολλοὶ ἦσαν Ἑβραῖοι. Ἀριστερίζοντες ἐπικριτὲς τοῦ Ρ. χαρακτήριζαν τότε πολλοὺς συνεργάτες του, ὅπως τὸν Ἑβραῖο σύμβουλό του **Φέλιξ Φραγκφέρτερ**, ἤ ὑποστηρικτές του, ὅπως ὁ Ἑβραῖος τραπεζίτης **Ρότσιλντ** «ἀργυραμοιβοὺς τοῦ ναοῦ» καὶ «Ἰοῦδες». Ἀριστεροὶ καὶ ἀκροδεξιοὶ ἀπεκάλεσαν τότε τὸ «New Deal», «Jew Deal».

2. Τὸ γεγονὸς εἶναι ὅτι ἀνάμεσα στοὺς ὑποστηρικτές, χρηματοδότες, συνεργάτες καὶ συμβούλους τοῦ Ροῦζβελτ, ὑπῆρχαν ἀρκετοὶ Ἑβραῖοι. Ὅμως, δὲν νομίζω ὅτι αὐτὸ ἔχει ὑπέρμετρη σημασία. Διότι οἱ Ἑβραῖοι τῶν ΗΠΑ εἶναι πολλοὶ καὶ μὲ ἰσχυρὴ παρουσία στὴν οἰκονομία καὶ στὰ μέσα μαζικῆς ἐπικοινωνίας. Ἀκόμη, ἀπο-

τελοῦν σοβαρὸ παράγοντα τῆς πανεπιστημιακῆς καὶ ἐπιστημονικῆς ζωῆς καὶ εἶναι πολυπληθεῖς ἀνάμεσα στοὺς διανοούμενους καὶ στοὺς τεχνοκράτες. Εἶναι, λοιπόν, ἑπόμενο οἱ πολιτικοὶ ν' ἀπευθύνονται σ' αὐτούς, τόσο γιὰ τὴν στελέχωση τῶν ἐπιτελείων τους, ὅσο καὶ γιὰ νὰ ζητήσουν τὴν ὑποστήριξή τους. Καὶ εἶναι ἐπίσης φυσικό, αὐτοὶ νὰ τὴν παρέχουν ἔναντι ἀνταλλαγμάτων. Ὅμως, κατὰ κανόνα, τὴν παρέχουν ταυτοχρόνως σὲ πολλοὺς πολιτικούς. Καὶ ἀσφαλῶς τὴν παρεῖχαν καὶ στὸν Ροῦζβελτ, χωρὶς αὐτὸ ν' ἀποτελεῖ κάτι τὸ πρωτοφανὲς ἢ τὸ ξεχωριστό.

3. Ἀπὸ τὴν πλευρὰ τοῦ Ροῦζβελτ δὲν διεπίστωσα κάποια, πέρα ἀπὸ τὰ φυσιολογικὰ ὅρια μιᾶς πολιτικῆς-ψηφοθηρικῆς συνδιαλλαγῆς, εὔνοια πρὸς τοὺς Ἑβραίους. Βεβαίως, ὑπάρχουν περιπτώσεις ποὺ ἐξυπηρέτησε ἀρκετοὺς ἀπ' αὐτούς, ὅμως τὸ ἔκανε, ὄχι ἐπειδὴ ἦσαν Ἑβραῖοι, ἀλλὰ ἐπειδὴ ἀνῆκαν εἴτε σὲ κάποιο συγκεκριμένο κοινωνικὸ στρῶμα (τραπεζῖτες, βιομήχανοι, ἔμποροι, ἐκδότες, δημοσιογράφοι κ.λπ), εἴτε στοὺς ἄμεσους ὑποστηρικτές του. Δὲν νομίζω ὅτι εὐνόησε ποτὲ τοὺς Ἑβραίους, ὡς τέτοιους. Ἀντιθέτως, ὅποτε χρειάστηκε, τοὺς χρησιμοποίησε γιὰ τὰ σχέδιά του.

4. Ὁ Ροῦζβελτ συγκέντρωσε γύρω του μιὰ ὁμάδα Ἑβραίων ἐπιτελῶν: Φέλιξ, Φραγκφέρτερ, Μπαρούχ, Βενιαμὶν Κοέν, Σαμουὴλ Ρόζεμαν, Χένρυ Μοργκεντάου κ.α. Αὐτὸ δημιούργησε σὲ πολλοὺς τὴν ἐντύπωση ὅτι, κατὰ κάποιον τρόπο, ἦταν ὄργανο τῶν Ἑβραίων, οἱ ὁποῖοι τὸν χρησιμοποιοῦσαν στὴν θανάσιμη διαπάλη τους μὲ τὸν ἐθνικοσοσιαλισμό. Αὐτὴν τὴν ἄποψη ὑπεστήριζε λ.χ. ὁ Γερμανὸς πρέσβυς στὴν Οὐάσιγκτων, Χάνς Ντήκχοφ. Ἡ ἄποψή μου εἶναι ὅτι ὁ Ροῦζβελτ, ξέροντας τὸ μῖσος τῶν Ἑβραίων ἐναντίον τοῦ ἐθνικοσοσιαλισμοῦ, τοὺς χρησιμοποιοῦσε στὸν ἀγῶνα του ἐναντίον τοῦ Χίλτερ καὶ τῆς Γερμανίας.

Δὲν χρησιμοποίησαν οἱ Ἑβραῖοι τὸν Ροῦζβελτ. Αὐτὸς χρησιμοποίησε τοὺς Ἑβραίους γιὰ τὰ δικά του σχέδια.

5. Ὅταν οἱ ναζιστὲς πῆραν τὴν ἐξουσία στὴν Γερμανία, προσπά-

θησαν νὰ διώξουν τοὺς Ἑβραίους ἀπὸ τὴν χώρα. Ὅμως, κανεὶς δὲν τοὺς δεχόταν. Οἱ Ἄγγλοι δὲν τοὺς ἄφηναν νὰ μεταναστεύσουν στὴν Παλαιστίνη. Καὶ ὁ Ροῦζβελτ τοὺς ἔκλεισε τὶς πόρτες τῶν ΗΠΑ. Ἀρνήθηκε ν' ἀλλάξει γιὰ χάρη τους τὸν *«νόμο περὶ μεταναστεύσεως»*. Καὶ ἀπαίτησε ἀπὸ τοὺς ὑποψηφίους μετανάστες πιστοποιητικὰ καλῆς διαγωγῆς ἀπὸ τὴν Γερμανία — μιὰ ἀπαίτηση, τὴν ὁποία φυσικά, ἦταν ἀδύνατο νὰ ἱκανοποιήσουν οἱ Ἑβραῖοι ποὺ δραπέτευαν ἀπὸ τὸ ἐθνικοσοσιαλιστικὸ καθεστώς. Γιατί ὁ Ροῦζβελτ ἀκολούθησε αὐτὴν τὴν τακτική; Διότι στὶς ΗΠΑ ὑπῆρχε ἔντονος ἀντιεβραϊσμὸς καὶ δὲν ἤθελε νὰ συγκρουσθεῖ πρὸς αὐτόν. Καὶ ὅπως εἶναι λογικό, δὲν ἤθελε νὰ ἐπιβεβαιώσει τὶς φῆμες ὅτι εἶναι ὄργανο τῶν Ἑβραίων.[257]

6. Τὴν ἴδια ἀρνητικὴ τακτικὴ στὸ θέμα τῆς εἰσόδου Ἑβραίων στὶς ΗΠΑ συνέχισε ὁ Ροῦζβελτ καὶ κατὰ τὴν διάρκεια τοῦ πολέμου. Ὁ ἴδιος, προσωπικῶς, ἀπέρριψε τὶς ἐπίμονες εἰσηγήσεις, παρακλήσεις καὶ πιέσεις νὰ προσφέρει στοὺς Γερμανοὺς κάποια ἀνταλλάγματα, γιὰ νὰ ἐπιτρέψουν τὴν μαζικὴ ἔξοδο τῶν Ἑβραίων ἀπὸ τὴν κατεχομένη Εὐρώπη καὶ τὴν μεταφορά τους στὶς ΗΠΑ, μὲ σουηδικά, πορτογαλικά, ἱσπανικὰ καὶ τουρκικὰ πλοῖα.

Γιατί; Διότι δὲν ἤθελε νὰ κατηγορηθεῖ ὅτι πολεμᾶ γιὰ χάρη τῶν Ἑβραίων — πρᾶγμα, ἄλλωστε, τὸ ὁποῖο δὲν θὰ ἦταν ἀλήθεια.

7. Ἑβραῖοι ἀπὸ κατεχόμενες χῶρες τῆς Εὐρώπης συνέρρεαν στὴν μὴ κατεχόμενη Γαλλία (Βισὺ) στὴν Ἑλβετία (ποὺ τοὺς ἔδιωχνε,

257. Τὸν Μάϊο τοῦ 1939, οἱ Γερμανοὶ ἔδωσαν ἄδειες μεταναστεύσεως σὲ Ἑβραίους γιὰ τὴν Κούβα. Ἡ τελευταία, ἀφοῦ ἐδέχθη ἕναν ἀριθμό, ἀπαγόρευσε τὴν εἴσοδο σὲ ἄλλους. Ἕνα πλοῖο μὲ 934 Γερμανοεβραίους θέλησε τότε νὰ πάει στὶς ΗΠΑ. Ὁ Ροῦζβελτ δὲν τοῦ ἐπέτρεψε τὴν προσέγγιση, ἀναγκάζοντάς το νὰ ἐπιστρέψει στὴν Γερμανία. Τελικῶς, ἐδέχθησαν τοὺς ἐπιβᾶτες του τὸ Βέλγιο, ἡ Ὁλλανδία, ἡ Γαλλία καὶ ἡ Ἀγγλία. Τὸ πιὸ ὡραῖο εἶναι ὅτι τὸ 1945, οἱ Ἀμερικανοὶ δίκασαν τὸν πλοίαρχο τοῦ ἐν λόγῳ πλοίου ὡς «ἐγκληματία πολέμου». Στὴν δίκη ἀπεδείχθη ὅτι εἶχε συμπεριφερθεῖ ἄψογα καὶ ἀθωώθηκε.

ὅταν τοὺς ἀνακάλυπτε) στὴν Ἱσπανία. Ὅλοι αὐτοί, καθὼς καὶ οἱ Ἑβραῖοι τῆς Ἰταλίας (ποὺ δὲν τοὺς κατεδίωκε), ἔκαναν ἀπεγνωσμένες ἐκκλήσεις πρὸς τὶς ΗΠΑ νὰ τοὺς δεχθοῦν στὸ ἔδαφός τους. Ὅμως, Ἀγγλία καὶ Ρούζβελτ, ἀρνοῦνταν. Μὲ πολλὴ δυσκολία, ὁ Ρούζβελτ ἐπέτρεψε στὰ τέλη τοῦ 1942 νὰ μεταναστεύσουν στὶς ΗΠΑ λίγες χιλιάδες Ἑβραιόπουλα, ἀπὸ τὴν Γαλλία (Βισύ), ἀλλὰ **χωρὶς τοὺς γονεῖς τους!** Τελικῶς, καὶ αὐτὸ ματαιώθηκε. Διότι μὲ τὴν ἀμερικανικὴ εἰσβολὴ στὴν Β. Ἀφρική, οἱ Γερμανοὶ κατέλαβαν τὸ ὡς τότε μὴ κατεχόμενο τμῆμα τῆς Γαλλίας. Γιατί ἐνεργοῦσε, ἔτσι; Διότι ἤξερε ὅτι ἡ ἐπιστράτευση, οἱ φόροι, ἡ βοήθεια πρὸς τὴν κομμουνιστικὴ Ρωσία, τὸ δελτίο σὲ ὁρισμένα ἀγαθά, ἦσαν πηγὲς δυσαρέσκειας. Δὲν ἤθελε, λοιπόν, νὰ προσθέσει ἕνα ἐπὶ πλέον λόγο δυσαρέσκειας, κουβαλῶντας ἑκατομμύρια ἐξαθλιωμένους πρόσφυγες στὶς ΗΠΑ.

8. Εἶναι γεγονὸς ὅτι οἱ Ἀμερικανοάγγλοι **ἤξεραν** γιὰ τοὺς διωγμοὺς τῶν Ἑβραίων στὴν γερμανοκρατούμενη Εὐρώπη. Ἀλλὰ **τοὺς ἔκρυβαν**. Εἶχαν στὰ χέρια τους τὸ πρωτόκολλο τῆς συσκέψεως στὸ Γκρός-Βάνζεε, ὅπου, στὶς 20 Ἰανουαρίου 1942, ἀπεφασίσθη ἡ ἐξόντωση τῶν Ἑβραίων καὶ **δὲν τὸ δημοσίευσαν.**

Γιατί; Ἡ ἐπίσημη ἀπάντηση εἶναι: Ἀρνήθηκαν νὰ τὸ δεχθοῦν ὡς αὐθεντικό. Ὑπέθεσαν ὅτι ἐπρόκειτο γιὰ κατασκεύασμα τῆς Ἑβραϊκῆς προπαγάνδας. Τόσος σεβασμὸς πιὰ στὴν ἀντικειμενικὴ πληροφόρηση ἐν καιρῷ πολέμου;

9. Ὅταν ἡ ἀντίσταση τῆς Πολωνίας εἰδοποίησε τὸ Λονδῖνο ὅτι οἱ Γερμανοὶ μετέφεραν τοὺς Ἑβραίους τοῦ γκέττο τῆς Βαρσοβίας σὲ στρατόπεδα, τὸ B.B.C. δὲν μετέδωσε τὴν εἴδηση. Ἡ ἐξήγηση τῆς ἐπίσημης ἱστορίας τῶν νικητῶν τὴν δίνει ὁ Ρ. Καρτιέ:

> *«Στοὺς Ἄγγλους φάνηκε ἀπίστευτη ἡ εἴδηση καὶ φοβήθηκαν, μήπως υἱοθετήσουν μιὰ ἀπὸ τὶς πολλὲς ἐξωφρενικὲς φῆμες, οἱ ὁποῖες κυκλοφοροῦσαν στὶς κατεχόμενες χῶρες».*

Ὅποιος θέλει, τὸ πιστεύει.

10. **Γιατί οἱ Ἀμερικανοάγγλοι ἔκρυβαν τέτοιες εἰδήσεις;** Τὸ ἔκαναν, ἐπειδὴ δὲν ἤθελαν ν' ἀνοίξουν στοὺς Ἑβραίους τὶς πύλες τῶν ΗΠΑ καὶ τῆς Παλαιστίνης.

11. Τελικῶς, κάτω ἀπὸ τὴν πίεση τῶν Ἑβραίων, ἔγινε κάποια «Κοινὴ Δήλωση τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν γιὰ τὶς γερμανικὲς θηριωδίες σὲ βάρος τῶν Ἑβραίων». Ἦταν πολὺ χλιαρή. Ἦλθε πολὺ ἀργά. Δὲν συνοδευόταν ἀπὸ κανένα μέτρο. Καὶ δὲν ἔφερε κανένα ἀποτέλεσμα.

12. Ἀξίζει νὰ παρατηρηθεῖ ὅτι ἡ ἀπαίτηση τοῦ Ροῦζβελτ γιὰ «χωρὶς ὅρους παράδοση» ἐσήμαινε μαζὶ μὲ τὰ ὅσα ἤδη ἀνέφερα καὶ τὸν ἀφανισμὸ τῶν Ἑβραίων. Διότι οἱ ναζί, μὴ ἔχοντας τίποτα νὰ χάσουν, προχώρησαν ἀποφασιστικώτερα στὴν γενοκτονία. Ἐπὶ πλέον, ἡ παράταση τοῦ πολέμου, τοὺς ἔδωσε τὸν χρόνο γιὰ τὴν ἐκτέλεσή τους.

13. Ὁ Ροῦζβελτ τάχθηκε ὑπὲρ τῆς ἱδρύσεως τοῦ κράτους τοῦ Ἰσραήλ. Αὐτὸ τὸ ἔκανε:

i) Γιὰ ν' ἀπαλλαγεῖ ὁ ἴδιος ἀπὸ τὴν πίεση νὰ δεχθεῖ τοὺς Ἑβραίους τῆς κατεχομένης Εὐρώπης στὶς ΗΠΑ, μεταφέροντας τὸ πρόβλημα στοὺς Ἄγγλους.
ii) Γιὰ νὰ προκαλέσει πρόσθετες δυσχέρειες στοὺς Ἄγγλους στὶς σχέσεις τους τόσο μὲ τοὺς Ἄραβες, ὅσο καὶ μὲ τοὺς Ἑβραίους.
iii) Γιὰ νὰ ἱκανοποιήσει τοὺς Ἑβραίους τῶν ΗΠΑ, ποὺ κι αὐτοὶ προτιμοῦσαν τὴν ἵδρυση Ἑβραϊκοῦ κράτους στὴν Παλαιστίνη ἀπὸ τὴν ἄφιξη καὶ ἄλλων ὁμοφύλων τους.
iv) Μὲ τὴν προοπτικὴ ὅτι τὸ νέο κράτος θ' ἀναγκαζόταν νὰ στηριχθεῖ στὴν βοήθεια τῶν ΗΠΑ καὶ ἄρα νὰ καταστεῖ προγεφύρωμά τους.

14. Ἕνας συμπληρωματικὸς λόγος, γιὰ νὰ ἑρμηνευθεῖ ἡ στάση τοῦ Ροῦζβελτ ἔναντι τῶν Ἑβραίων, εἶναι ὁ ἀντιεβραϊσμὸς τοῦ

Στάλιν. Ὁ Ρούζβελτ δὲν ἤθελε νὰ δημιουργήσει ζητήματα στὶς σχέσεις του μαζί του.

I I

Ροῦζβελτ καὶ Ἑλλὰς

Δύο ἦσαν οἱ στόχοι τῆς πολιτικῆς τοῦ Ροῦζβελτ ἀπέναντι στὴν Ἑλλάδα:

- Ἡ ἐκτόπιση τῆς ἀγγλικῆς ἐπιρροῆς.
- Ἡ ἀνάληψη τοῦ ἐλέγχου τῆς χώρας ἀπὸ τὶς ΗΠΑ.

α) Ὁ Πρόλογος

Α**πρίλιος 1940**: Ὁ ἀμερικανὸς πρέσβυς στὴν Ἀθήνα, **Μακβῆ**, διαβιβάζει στὸν τότε μόνιμο ὑφυπουργὸ Ἐξωτερικῶν **Μαυρουδῆ**, ὅτι ὁ Ροῦζβελτ *«θὰ ἔβλεπε μὲ κατανόηση καὶ συμπάθεια»* μία χειρονομία τῆς Ἑλλάδος πρὸς τὴν πλευρὰ τῶν Συμμάχων. Δηλαδή, ὁ «οὐδέτερος» Ροῦζβελτ πιέζει τὴν Ἑλλάδα, νὰ ἐγκαταλείψει τὴν οὐδετερότητά της καί, εἴτε ἀμέσως εἴτε ἐμμέσως, νὰ συμπαρασταθεῖ στοὺς Ἀγγλογάλλους! Ὅπως ἦταν λογικό, ἡ Ἑλληνικὴ ἀντίδραση ὑπῆρξε ἀρνητική. Ὁπότε ὁ Μακβῆ, ἀναφέρει:

> *«Αὐτοὶ ἐδῶ οἱ ἄνθρωποι, δὲν φαίνεται νὰ ἀντιλαμβάνονται ὅτι ἀπειλοῦνται... ἐπιμένουν στὴν οὐδετερότητα, στὴν τήρηση ἴσων ἀποστάσεων καὶ ταυτοχρόνως φαίνεται ὅτι κινοῦνται πρὸς κάποιες πρωτεύουσες, οἱ ὁποῖες βρίσκονται κάτω ἀπὸ τὴν ἐπιρροὴ τοῦ Ἄξονος».*

- **Μάρτιος 1941**: Μὲ τὴν ἔναρξη τῆς ἰσχύος τοῦ νόμου περὶ ἐκμισθώσεως - δανεισμοῦ, ὁ Ροῦζβελτ ὑπογράφει τὴν χορήγηση πολεμικῆς βοηθείας πρὸς τὴν Ἑλλάδα.
- Ὁ ἀπεσταλμένος τοῦ Ροῦζβελτ στὸ Βελιγράδι, Ντόνοβαν, ἀρχηγὸς τῆς ἀμερικανικῆς μυστικῆς ὑπηρεσίας ὀργανώνει πραξικόπημα, τὸ ὁποῖο ἀνατρέπει τὸν ἀντιβασιλέα Παῦλο, ὁ ὁποῖος, παρὰ τὶς ὑποδείξεις τοῦ Ροῦζβελτ, εἶχε συνάψει συμφωνίες μὲ τὸν Χίτλερ. Τὸ νέο καθεστὼς ἀκυρώνει τὶς συμφωνίες. Ἀποτέλεσμα: ἡ γερμανικὴ ἐπίθεση κατὰ τῆς Γιουγκοσλαβίας, σὲ συνδυασμὸ μὲ τὴν ἐπίθεση καὶ κατὰ τῆς Ἑλλάδος (6 Ἀπριλίου 1941). Ἡ βοήθεια τοῦ Ροῦζβελτ δὲν προλαβαίνει νὰ φθάσει.

β) Ἡ Τακτική

Ο σκοπὸς τῶν Ἀμερικανῶν στὴν Ἑλλάδα θὰ ἐπιτευχθεῖ μὲ σταδιακὲς φάσεις:

Πρώτη φάση (1941-45): Συνέχιση τῆς ἀγγλικῆς ἐπιρροῆς, ἀλλὰ συστηματικὴ ὑπονόμευσή της. Ἡ τελευταία, ἀπεδείχθη εὐχερής. Διότι, κατὰ τὴν ὁποία διάρκεια αὐτῆς τῆς περιόδου, ἡ βρεταννικὴ πολιτικὴ ἀναγκάσθηκε νὰ ἀντιμετωπίσει θέματα, ὅπως: Ὁ ἐμφύλιος πόλεμος μεταξὺ κομμουνιστῶν καὶ μὴ κομμουνιστῶν ἀνταρτῶν στὴν Ἑλλάδα. Τὰ στασιαστικὰ κινήματα στὶς ἔνοπλες δυνάμεις τῆς ἐξόριστης Ἑλληνικῆς κυβερνήσεως. Ἡ δημιουργία κυβερνήσεως ἐθνικῆς ἑνότητας. Ἡ ἀπελευθέρωση καὶ ἡ ἔνοπλη σύγκρουση κομμουνιστῶν - κυβερνητικῶν.

Δεύτερη φάση (1945-47): Κοινός, ἀγγλοαμερικανικὸς ἔλεγχος στὴν Ἑλλάδα. Οἱ Βρεταννοί, κάτω ἀπὸ τὸ βάρος τῶν συσσωρευμένων ἀπογοητεύσεων καὶ τῶν προβλημάτων τους, σὲ συνδυασμὸ μὲ τὴν οἰκονομική τους ἀδυναμία, ἀναγκάζονται νὰ προστρέξουν στὴν βοήθεια τῶν Ἀμερικανῶν «φίλων» τους.

Τρίτη φάση (1947 - 1950): Πλήρης ἀνάληψη τοῦ ἐλέγχου τῆς χώρας ἀπὸ τὶς ΗΠΑ. Ὁ στόχος πραγματοποιήθηκε τὸ 1947, μὲ τὴν ἐξάπλωση τῆς κομμουνιστικῆς ἀνταρσίας, τὴν ὁποία ἡ Ἑλληνικὴ κυβέρνηση ἀδυνατοῦσε ν' ἀντιμετωπίσει χωρὶς βοήθεια, τὴν ὁποία ἡ Βρεταννία δὲν ἦταν πλέον σὲ θέση νὰ παράσχει. Γι' αὐτὸ ἀνέλαβαν οἱ ΗΠΑ, μὲ τὸ «δόγμα Τροῦμαν» (Μάρτιος 1947).

γ) Ἡ διείσδυση (1941 - 42)

Η ἀμερικανικὴ διείσδυση στὴν Ἑλλάδα ἄρχισε, μὲ ἀφορμὴ τὸν λιμό, ὁ ὁποῖος ἔπληξε τὴν κατεχόμενη χώρα. Πολλοὶ Ἕλληνες ἐπέκριναν τότε τὴν Ἀγγλία ὡς ὑπαίτιο τοῦ λιμοῦ, ἐξ αἰτίας τοῦ ἀποκλεισμοῦ ποὺ ἐφήρμοζε καὶ τῆς ἐπιμονῆς της νὰ ἀρνεῖται τὴν ἄρση του, ὡς πρὸς τοὺς ἑλληνικοὺς λιμένες, καθὼς καὶ γιὰ τὴν ἀπροθυμία της νὰ παράσχει ἐπισιτιστικὴ βοήθεια.

2. Οἱ Ἀμερικανοὶ ἔσπευσαν νὰ καλύψουν τὸ κενό. Τὸν Νοέμβριο τοῦ 1940, μὲ πρωτοβουλία Ἑλληνοαμερικανῶν, εἶχε συσταθεῖ ἡ Greek War Relief Association (GWRA —«Σωματεῖο Ἑλληνικῆς Περιθάλψεως»), ποὺ συγκέντρωσε, μὲ ἐράνους, 5,7 ἑκ. δολ. Ἀπ' αὐτά, 3,3 ἑκ. εἶχαν σταλεῖ στὴν μαχόμενη Ἑλλάδα. Μὲ τὰ ὑπόλοιπα 1,4 ἑκ. πληρώθηκαν τρόφιμα, τὰ ὁποῖα ἐστάλησαν στοὺς λιμοκτονοῦντες Ἕλληνες, μέσῳ Τουρκίας, τὸ 1941-42. Κατὰ τὸν Ἕλληνα ἀντιπρόσωπο στὴν ΚΤΕ, Μ. Μελᾶ, «ὁ πληθυσμὸς τῶν Ἀθηνῶν ἐπληροφορήθη, διὰ τοιχοκολημμένων ἀγγελιῶν, ὅτι ἡ τροφὴ ἐχορηγήθη χάρις εἰς τὴν ἀμερικανικὴν γενναιοδωρίαν».[258]

3. Ταυτοχρόνως, τὸν Νοέμβριο τοῦ 1941, ὁ Ροῦζβελτ κάλεσε τὸν Βασιλέα Γεώργιο νὰ ἐπισκεφθεῖ τὶς ΗΠΑ καὶ παραλλήλως φρόντισε νὰ πληροφορηθοῦν οἱ Ἕλληνες ὅτι πιέζει τοὺς Ἄγγλους νὰ

258. Τηλεγρ. ἀρ. 937 ἀπὸ Γενεύη πρὸς Ἑλ. Πρεσβεία Λονδίνου, 25 Νοεμ. 1941.

ἄρουν τὸν ἀποκλεισμό. Ὁ William C. Bullit, πρώην πρέσβυς τῶν ΗΠΑ στὸ Παρίσι, ὁ ὁποῖος ἐστάλη τὸν Δεκέμβριο τοῦ 1941 ἀπὸ τὸν Ρούζβελτ στὸ Κάϊρο, «ἀπεκάλυψε ἐμπιστευτικῶς» στοὺς ἐκεῖ Ἕλληνες ὅτι «ἔχει ἐντολὴν τῆς Κυβερνήσεώς του νὰ ἀσχοληθεῖ μὲ τὸ ζήτημα τοῦτο καὶ νὰ πράξει ὅ,τι δυνατὸν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος, ἥτις ἀπέκτησεν τίτλους εἰς παγκόσμιον θαυμασμόν, διὰ τοῦ ἡρωϊσμοῦ της».[259]

4. Τελικῶς, ὁ Ἦντεν, τὸν Ἰανουάριο τοῦ 1942, πρότεινε ἄρση τοῦ ἀποκλεισμοῦ. Ὁ ὑφυπουργὸς Ἐξωτερικῶν τῶν ΗΠΑ καὶ φίλος τοῦ Ρούζβελτ, Adolf A. Berle Jr., σὲ συνομιλία του μὲ τὸν Ἕλληνα πρεσβευτὴ στὴν Οὐάσιγκτων, Κίμωνα Διαμαντόπουλο, ἐπέκρινε τοὺς Ἄγγλους, ἐπειδὴ δὲν εἶχαν προβεῖ σ' αὐτὴν τὴν ἐνέργεια «πρὸ τετραμήνου τοὐλάχιστον».[260]

5. Ἀκολούθησε τὸ ταξίδι τοῦ Γεωργίου Β′ στὶς ΗΠΑ, τὸν Ἰούνιο τοῦ 1942. Ἡ πρόσκληση εἶχε γίνει, πρὶν ἀπὸ ἑπτὰ μῆνες, ἀλλὰ ἡ ἐξόριστη ἑλληνικὴ κυβέρνηση δὲν ἤθελε νὰ δυσαρεστήσει τοὺς Ἄγγλους καὶ ἀνέβαλε τὴν ἐπίσκεψη. Τελικῶς, βρῆκε τὴν φόρμουλα, ἡ ὁποία δὲν θὰ ἔθιγε τὴν εὐαισθησία τοῦ Λονδίνου. Προκειμένου νὰ μεταβεῖ ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο στὴν Ἀγγλία, ὁ Βασιλεὺς θὰ τὸ ἔκανε μέσῳ... ΗΠΑ! Ἡ πρόταση ἔγινε ἀπὸ τὸν Ἕλληνα πρεσβευτὴ στὴν Οὐάσιγκτων, πρὸς τὸν Sumner Wells, στὶς 27 Φεβρουαρίου. Μέσα σὲ 48 ὧρες, στὶς 2 Μαρτίου, ὁ Wells πληροφόρησε τὸν πρεσβευτὴ ὅτι ὁ Ρούζβελτ δέχθηκε[261].

6. Ἡ ἐπίσκεψη τοῦ Γεωργίου Β′ καὶ τοῦ πρωθυπουργοῦ Ἐμ. Τσου-

259. Τηλεγρ. 502, Κ. Διαμαντόπουλου πρὸς Τσουδερόν, 2 Μαρτ. 1942.

260. Τηλεγρ. αρ. 4742 τοῦ Ἕλληνα πρεσβευτὴ στὸ Κάϊρο, Δ. Καψάλη, πρὸς τὸν Τσουδερό, 14 Δεκ. 1941.

261. U.S. Department of State, foreign Relations of the United States, Diplomatic Papers, 1942, τομ. II, σ. 797.

δεροῦ, διήρκησε ἀπὸ τὶς 10 Ἰουνίου ὥς τὶς 17 Ἰουλίου 1942, δηλαδὴ 38 ὁλόκληρες ἡμέρες! Ἦταν ἡ πρώτη φορὰ πού, τόσον ὁ Βασιλεὺς ὅσο καὶ ὁ πρωθυπουργὸς τῆς Ἑλλάδος, ἐπεσκέπτοντο τὶς ΗΠΑ. Τότε, ὁ Ροῦζβελτ ἔβαλε τὰ θεμέλια τῆς ἀντικαταστάσεως τῆς ἀγγλικῆς ἐπιρροῆς στὴν Ἑλλάδα, μὲ τὴν ἀμερικανική.

7. Στὶς 10 Ἰουλίου ὑπεγράφη ἀμερικανοελληνικὴ συμφωνία μισθωτικοῦ δανείου (lend - lease agreement). Οἱ ΗΠΑ ἀνελάμβαναν νὰ πληρώνουν γιὰ 3.000 τόννους ὄσπρια, γάλα καὶ φάρμακα μηνιαίως, τὰ ὁποῖα θὰ ἐστέλλοντο στὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τὸ Μόντρεαλ, μὲ σουηδικὰ πλοῖα. Ἐπειδή, κατὰ τὸν νόμο τῆς 11 Μαρτίου 1941, ὁ Πρόεδρος εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ προμηθεύει σὲ ἄλλες χῶρες ὑλικά, ὑπηρεσίες, πληροφορίες, ἀλλὰ ὄχι χρήματα, τὰ ναῦλα τῶν σουηδικῶν πλοίων θὰ κατέβαλλαν ἡ G.W.R.A. καὶ ἡ ἑλληνικὴ κυβέρνηση. Παρὰ ταῦτα, ὁ Ροῦζβελτ βρῆκε κάποια λύση καὶ ἀπὸ τὸν Ἰανουάριο τοῦ 1943 ἡ κυβέρνησή του ἀνέλαβε τὴν καταβολὴ καὶ τῶν ναύλων, τὰ ὁποῖα ἀνέρχονταν σὲ 1 ἑκ. δολ. μηνιαίως.[262]

Μετὰ ἀπ' αὐτὴν τὴν συμφωνία, ὁ Τσουδερὸς μίλησε στὴν Ἐπιτροπὴ Ἐξωτερικῶν Ὑποθέσεων τῆς Βουλῆς (13 Ἰουλίου) καὶ εἶπε:

> *«Εἶναι πράγματι εὐτύχημα γιὰ τὸν κόσμο τὸ ὅτι ἀπεφάσισε ἡ Ἀμερικὴ νὰ ἐνδιαφέρεται γιὰ τὰ ζητήματα τῆς παγκοσμίου πολιτικῆς».*[263]

---

262. Στὸ σχετικὸ ὑπόμνημα τῆς ἀμερικανικῆς κυβερνήσεως, τὸ ὁποῖο συνέταξε ὁ σύμβουλος πολιτικῶν σχέσεων, Wallace Murray, τονίζοντας ὅτι τὸ πλεονέκτημα μιᾶς τέτοιας χειρονομίας, «γιὰ νὰ ἀναπτυχθεῖ ἡ καλὴ διάθεση τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ ἀπέναντι στὴν χώρα μας εἶναι προφανὲς» — U.S. Pep. of State, foreign Relations of the U.S. Diplomatic Papers, 1943, IV, σ. 168.

263. Ε.Ι. Τσουδερός, Διπλωματικὰ παρασκήνια, 1941-1942, σ 122.

Μὲ βάση τὴν παραπάνω συμφωνία, ἡ Ἑλλὰς πῆρε συνολικῶς, ὡς τὸ τέλος τοῦ πολέμου, 81,5 ἑκ. δολ.[264]

δ) Ἀνατρέπει τὴν ἀγγλικὴ πολιτικὴ (1943)

Ὁ Ρούζβελτ δὲν ἐπιθυμεῖ τὴν κομμουνιστικοποίηση τῆς Ἑλλάδος.

Ἐπιδιώκει, ὅμως:

- Τὴν κομμουνιστικοποίηση τῶν βορείων γειτόνων της, οἱ ὁποῖοι δὲν ἐνδιαφέρουν τὶς ΗΠΑ.
- Τὴν ἐνίσχυση τοῦ κομμουνιστικοῦ κινήματος στὸ ἐσωτερικὸ τῆς Ἑλλάδος, ὥστε νὰ γεννηθεῖ ἡ ἀνάγκη ἀμερικανικῆς προστασίας.
- Τὴν ἀποτυχία τῆς ἀγγλικῆς πολιτικῆς στὰ Βαλκάνια καὶ στὴν Ἑλλάδα.

Ἔτσι: Ἡ Ἑλλάδα, ἀντιμετωπίζοντας διπλῆ κομμουνιστικὴ ἀπειλή, ἐξωτερικὴ καὶ ἐσωτερικὴ καὶ μπροστὰ στὴν ἀποτυχία καὶ στὴν ἀδυναμία τῆς Ἀγγλίας, θ' ἀναγκασθεῖ νὰ τεθεῖ ἑκουσίως κάτω ἀπὸ ἀμερικανικὴ προστασία.

2. Γιὰ τὴν προώθηση τοῦ σχεδίου του, ὁ Ρούζβελτ:

- Ἀντιτάσσεται στὰ σχέδια τοῦ Τσῶρτσιλ γιὰ ἀπόβαση στὰ Βαλκάνια, ἡ ὁποία θὰ ματαίωνε τὴν κομμουνιστικοποίηση τῆς ἐνδοχώρας τους καὶ θὰ παρεῖχε τὸ αἴσθημα ἀσφαλείας στὴν Ἑλλάδα.
- Ἐνισχύει, ὑποστηρίζει, ἐνθαρρύνει ταυτοχρόνως καὶ τὶς τρεῖς ἑλληνικὲς παρατάξεις: τοὺς κομμουνιστές, τοὺς δημοκρατικοὺς φιλελεύθερους (= ἀντιβασιλικοὺς καὶ ἀντικομμουνιστὲς) καὶ τοὺς βασιλικούς.

---

264. The Department of State Bulletin, 16 παράρτημα, 4 Μαΐου 1947, σ. 873.

Σ' αὐτό, συμπίπτει μὲ τοὺς Βρεταννούς, οἱ ὁποῖοι κάνουν τὸ ἴδιο. Διότι ἐπιδιώκουν περιπλοκές, οἱ ὁποῖες θὰ καταστήσουν ἀνεκτὲς τὶς ἐπεμβάσεις τους καὶ ἀπαραίτητη τὴν διαιτησία τους στὴν Ἑλλάδα. Ὅμως, ὁ Ροῦζβελτ παίζει τὸ παιχνίδι γιὰ δικό του λογαριασμὸ καὶ τορπιλλίζει τὶς ἀγγλικὲς ἐνέργειες.

3. **22 Νοεμβρίου 1943**: Τὸ Βρεταννικὸ Πολεμικὸ Συμβούλιο, ἐξ αἰτίας τῆς ἐπιθέσεως τῶν κομμουνιστῶν κατὰ τῶν ἄλλων ἑλληνικῶν ἀνταρτικῶν ὁμάδων, ἀποφασίζει ν' ἀναθεωρήσει τὴν ὣς τότε πολιτική του καὶ νὰ διακόψει τὴν βοήθεια, τὴν ὁποία παρεῖχαν οἱ βρεταννικὲς ὑπηρεσίες πρὸς τὰ ὑπὸ κομμουνιστικὸ ἔλεγχο ἀνταρτικὰ σώματα τοῦ ΕΛΑΣ. Προϋπόθεση γιὰ τὴν ἐφαρμογὴ αὐτῆς τῆς ἀποφάσεως ἦταν ὁ Βασιλεὺς Γεώργιος Β΄ νὰ δηλώσει ὅτι δὲν θὰ ἐπιστρέψει στὴν Ἑλλάδα χωρὶς δημοψήφισμα, καὶ νὰ διορίσει Ἀντιβασιλέα. Ἔτσι, οἱ Βρεταννοὶ μὲ τὸν παραμερισμὸ τοῦ πολιτειακοῦ, ποὺ διασποῦσε τοὺς μὴ κομμουνιστές Ἕλληνες, θὰ προσεταιρίζονταν τοὺς «δημοκρατικοὺς» καὶ θὰ συνέπηγαν ἑνιαῖο ἀντικομμουνιστικὸ μέτωπο.

4. **6 Δεκεμβρίου 1943**: Ὁ Ροῦζβελτ, ἐπιστρέφοντας ἀπὸ τὴν Τεχεράνη, συναντᾶ στὸ Κάϊρο, τὸν **Γεώργιο Β΄** καὶ τὸν πρόεδρο τῆς ἐξόριστης ἑλληνικῆς κυβερνήσεως **Ἐμ. Τσουδερό**. Ὁ Ροῦζβελτ λέει στὸν Γεώργιο Β΄ ὅτι θὰ διέπραττε μεγάλο σφάλμα, ἂν προέβαινε στὴν δήλωση ποὺ τοῦ ζητοῦσαν οἱ Βρεταννοί.

> *«Προσέξτε, Μεγαλειότατε, ἕνα Σᾶς συνιστῶ: Μὴ διαπράξετε τὸ λάθος νὰ ὑπογράψετε αὐτὸ τὸ κείμενο».*

Καὶ ὁ Γεώργιος Β΄ ἀπαντᾶ:

> *«Εὐχαριστῶ, Κύριε Πρόεδρε. Δὲν θὰ τὸ διαπράξω».*[265]

---

265. Α. Ι. Κορантῆ: *«Πολιτικὴ καὶ Διπλωματικὴ Ἱστορία τῆς Ἑλλάδος 1941-45»*, ἐκδ. Ἑστία, 1987, τομ. α΄ σ. 246.

5. Ἔτσι, ὅμως, ἀνατρέπεται ἡ βρεταννικὴ ἀπόφαση γιὰ διακοπὴ κάθε βοήθειας πρὸς τὸν ΕΛΑΣ. Γι' αὐτό, ὁ **Ἤντεν** χαρακτήρισε τὴν παρέκβαση τοῦ Ρ. *«ἀνεύθυνη»*. Προφανῶς, νόμιζε ὅτι ἐπρόκειτο γιὰ ἐπιπολαιότητα τοῦ *«ἀφελοῦς»* Ρ., ὁ ὁποῖος παρασύρθηκε ἀπὸ συναισθηματισμὸ πρὸς τὸν ἐξόριστο Βασιλέα τοῦ **«Ὄχι»** πρὸς τὴν Ἰταλία (28 Ὀκτωβρίου 1940). Ὁ ἀφελής, ὅμως, ἦταν ὁ Ἤντεν, ὁ ὁποῖος δὲν ἀντιλαμβανόταν τὸ παιχνίδι τοῦ Ρ. Φυσικά, ὁ Ρ. ἐξαίρετος ἠθοποιός, τὸ ἔπαιζε *«ἀφελής, συναισθηματικός»*. Γι' αὐτό, ὅταν δέχτηκε τὸν Ἤντεν, ἀμέσως μετὰ ἀπὸ τὴν ἀναχώρηση τοῦ Γεωργίου Β', τοῦ παραπονέθηκε:

> *«Νομίζω ὅτι δὲν μεταχειρίζεστε καλὰ τὸν Ἕλληνα Βασιλέα. Δὲν κρίνω ὀρθὰ τὰ σχέδιά σας σὲ βάρος του».*[266]

6. **7 Δεκεμβρίου 1943**: Ροῦζβελτ καὶ Τσῶρτσιλ κατευθύνονται πρὸς τὸ ἀεροδρόμιο. Ὁ Ρ., ξέροντας τὴν ἀδυναμία τοῦ «φίλου» του γιὰ τὸν βασιλικὸ θεσμό, παραπονεῖται ὅτι ὁ Ἤντεν προσπαθεῖ νὰ στερήσει ἀπὸ τὸν Ἕλληνα βασιλέα τὸ στέμμα του. Ὁ Τσῶρτσιλ διαμαρτύρεται ὅτι δὲν ὑπάρχει τέτοια πρόθεση καὶ ἀργότερα λέει στὸν Ἤντεν:

> *«Ὁ Πρόεδρος ἔχει πάρει κατάκαρδα αὐτὴν τὴν ὑπόθεση»!*[267]

7. **Ἀποτέλεσμα**: Ὁ Γεώργιος Β' δὲν διόρισε Ἀντιβασιλέα, οὔτε δεσμεύθηκε νὰ μὴν ἐπιστρέψει στὴν Ἑλλλάδα χωρὶς δημοψήφισμα. Δήλωσε ἁπλῶς ὅτι θὰ ἐπανεξέταζε τὴν ἡμερομηνία τῆς ἐπανόδου του μετὰ τὴν ἀπελευθέρωση. Ἔτσι, μ' αὐτὴν τήν... **«ἁπλοϊκὴ»** κίνηση, ὁ Ροῦζβελτ διετήρησε τὴν διάσπαση τῶν μή κομμουνιστῶν Ἑλλήνων σὲ βασιλικοὺς καὶ μή, καὶ ματαίωσε τὴ νέα πολιτική, τὴν ὁποία οἱ Ἄγγλοι εἶχαν σχεδιάσει γιὰ τὴν Ἑλλάδα.

---

266. Α. Ι. Κορaντῆ: Στὸ ἴδιο, σ. 247.

267. Α. Ι. Κοραντῆ, σελ. 247.

ε) Ἐνθαρρύνει τὴν Ἀριστερὰ (1943)

Γιὰ νὰ ἀποτύχει ἡ βρεταννικὴ πολιτικὴ στὴν Ἑλλάδα πρέπει νὰ ὑπάρξει, ἐκεῖ, ἰσχυρὴ καὶ ἔνοπλη Ἀριστερά. Αὐτὸ θὰ προκαλέσει προβλήματα καὶ ἀδιέξοδα, τὰ ὁποῖα τελικῶς θ' ἀναγκάσουν Βρεταννοὺς καὶ Ἕλληνες νὰ ἐκλιπαρήσουν τὴν ἐπέμβαση τῶν ΗΠΑ.

1. **Σεπτέμβριος 1943**: Φθάνει στὴν Ἑλλάδα, ὁ Ἀμερικανὸς λοχαγὸς **Winston Ehrgott**. Τοποθετεῖται στὴν «Βρεταννικὴ Στρατιωτικὴ Ἀποστολή», ἡ ὁποία βρίσκεται στὴν χώρα ἀπὸ τὸν Σεπτέμβριο τοῦ 1942. Ὁ Ehrgott ἀρχίζει νὰ ζητᾶ συνεχῶς ἀπὸ τὸ Κάϊρο τὴν ἀμέριστη ἐνίσχυση τοῦ κομμουνιστικοῦ ἀντάρτικου κινήματος (ΕΛΑΣ), παρ' ὅλο ποὺ αὐτὸ εἶχε ἐξαπολύσει πόλεμο ἐναντίον τῶν ἄλλων ἀνταρτικῶν κινημάτων.

2. **Δεκέμβριος 1943**: Φθάνει καὶ ὁ ταγματάρχης Gerard K. Wines. Αὐτὸς ἀλλάζει τακτική. Οἱ Ἀμερικανοὶ περιορίζονται νὰ παρατηροῦν, νὰ μαθαίνουν, νὰ μαζεύουν πληροφορίες καὶ νὰ δημιουργοῦν διασυνδέσεις. Τὶς σημαντικὲς τεχνικὲς ἀποφάσεις τὶς ἀφήνουν στοὺς Βρεταννοὺς συναδέλφους τους.

3. Ὁ ναύαρχος Εὐγένιος Βαλασάκης, ὁ ὁποῖος κατὰ τὴν διάρκεια τοῦ πολέμου ὡς πλοίαρχος ἦταν ἐπικεφαλῆς τοῦ Ἑλληνικοῦ Κέντρου Πληροφοριῶν στὴν Τουρκία, μὲ ἕδρα τὴν Σμύρνη, ἀπεκάλυψε ἀργότερα ὅτι ἡ ἐκεῖ Ἀμερικανικὴ Μυστικὴ Ὑπηρεσία Μ04 εἶχε ἐπικεφαλῆς της κάποιον Κάσκυ, τὸν ὁποῖον χαρακτηρίζει *«φανατικὸ κομμουνιστή»*. Καὶ προσθέτει:

> *«Ἡ μόνη δρᾶσις του ἐν Τουρκίᾳ ἦτο νὰ παρεμποδίζῃ τὴν ὑπηρεσίαν μου καὶ τὰς ὑπὲρ τῆς χώρας μας προσπαθείας της».*

Ἀναφέρει, ἐπίσης, ὅτι ἐκεῖ ὑπηρετοῦσε καὶ ὁ **Ὅμηρος Νταίηβις**, τέως διευθυντὴς τοῦ Ἀμερικανικοῦ Κολλεγίου Ἀθηνῶν, ὁ ὁποῖος:

«δυστυχῶς, διεδραμάτισε τότε ἕναν ἐπίσης ἀνθελληνικὸν καὶ ἐπιζήμιον ρόλον. Διότι, ὑπῆρξε ἐκ τῶν ἐνθέρμων ὑποστηρικτῶν καὶ ὑπερενισχυτῶν τοῦ ΕΑΜ... ἀνῆκεν εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν "συμπαθούντων" τὸ ΕΑΜ».

4. Ὁ Βαλασάκης, βλέποντας τὶς φιλοεαμικὲς ἐνέργειες τῶν Ἀμερικανῶν, συμπεραίνει ὅτι οἱ ἐπικεφαλῆς τῆς Μ04 ἦσαν «κομμουνιστὲς» ἢ «συμπαθοῦντες». Μπορεῖ καὶ νὰ ἦσαν. Ὅμως, σ' αὐτὴν τὴν περίπτωση, τοποθετήθηκαν ἐκεῖ ὄχι **παρὰ** τὸ ὅτι, ἀλλὰ ἀκριβῶς **ἐπειδὴ** ἦσαν ἀριστεροί, ὥστε νὰ ἐφαρμόσουν ἐνθουσιωδῶς τὴν πολιτικὴ τοῦ Ροῦζβελτ. Δὲν ἦσαν δὰ καὶ τόσον ἄφθονοι οἱ κομμουνιστὲς στὶς ΗΠΑ, ὥστε νὰ τυχαίνει νὰ τοποθετοῦνται ἀπ' αὐτοὺς στὶς θέσεις-κλειδιὰ γιὰ τὴν ἔναντι τῆς Ἑλλάδος πολιτική. Ἀκόμη καὶ ἂν συνέβαινε νὰ διορίζονται φιλοκομμουνιστὲς σ' αὐτὲς τὶς θέσεις ἀπὸ σύμπτωση, ἀσφαλῶς οἱ τοποθετούμενοι δὲν θὰ μποροῦσαν γιὰ πολὺ νὰ ἐφαρμόσουν δική τους πολιτική, συγκρουόμενοι πρὸς τὶς κυβερνήσεις Ἑλλάδος, Βρεταννίας καὶ ΗΠΑ. Ἄρα, ἂν πράγματι οἱ ἁρμόδιοι γιὰ τὴν Ἑλλάδα Ἀμερικανοὶ ἦσαν ἀριστεροί, ἡ ἐπιλογή τους ἔγινε **σκοπίμως**. Ὁ ἴδιος ὁ Βαλασάκης, ἀνέφερε:

«Ἅπασαι ἀνεξαιρέτως αἱ ἐν Τουρκίᾳ Ἀμερικανικαὶ Ὑπηρεσίαι Μυστικοῦ Πολέμου ἐξακολουθοῦν συμπαθοῦσαι καὶ ἐκφραζόμεναι ἀνεπιφυλάκτως ὑπὲρ τοῦ ΕΑΜ, ἐνισχύουσαι τοῦτο, ἠθικῶς καὶ ὑλικῶς, διὰ χρημάτων καὶ ἐφοδίων».[268]

5. **Δεκέμβριος 1943**: Πιεζόμενος ἀπὸ τὸν Τσῶρτσιλ, ὁ Ροῦζβελτ συναινεῖ στὴν ὑποστήριξη τῶν ἐκκλήσεων τῆς ἐξόριστης ἑλληνικῆς κυβερνήσεως (Τσουδεροῦ) γιὰ κατάπαυση τοῦ ἐμφυλίου πολέμου, ὁ ὁποῖος εἶχε ξεσπάσει στὴν Ἑλλάδα μεταξὺ κομμουνιστικῶν καὶ μὴ κομμουνιστικῶν ἀντιστασιακῶν ὀργανώσεων, ἀπὸ τὸν

268. Ἀπόρρητος ἀναφορὰ ὑπ' ἀριθμ. Χ/58, ἀπὸ 1ης Ἰουλίου 1944, πρὸς Διεύθυνσιν Εἰδικῶν Ὑπηρεσιῶν Πολέμου.

Ὀκτώβριο τοῦ 1943. Τὴν προσπάθεια ὑπεστήριξε καὶ ἡ Μόσχα. Δίνει, λοιπόν, ἐντολὴ στὸν ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν ὑπουργό του Κόρντεν Χάλλ, ὁ ὁποῖος στὶς 31 Δεκεμβρίου 1943 προβαίνει στὴν ἑξῆς δήλωση:

> *«Αἱ ἐκθέσεις περὶ ἀδελφοκτόνου ἀγῶνος ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος ἐπροξένησαν αἴσθησιν εἰς τὴν Ἀμερικανικὴν Κυβέρνησιν καὶ τὸν Λαὸν τῶν Η.Π.Α., διὰ τὸν ὁποῖον ἡ ἡρωϊκὴ καὶ ἑνιαία ἀντίστασις τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ ἐναντίον τῆς ἀξονικῆς ἐπιθέσεως καὶ κατοχῆς ὑπῆρξε συνεχὴς ἔμπνευσις. Ζωηρῶς ἐλπίζομεν ὅτι αἱ Ὁμάδες τῆς Ἑλληνικῆς Ἀντιστάσεως δὲν θὰ ἐξακολουθήσουν νὰ σπαταλοῦν δυνάμεις εἰς τὰς ἐσωτερικὰς διενέξεις, ἀλλὰ θὰ ἑνωθοῦν ταχέως μεταξύ των καὶ μεθ' ἡμῶν εἰς τὸν ἀγῶνα ἐναντίον τοῦ κοινοῦ ἐχθροῦ. Τοιαύτη ἑνότης καὶ συνεργασία θὰ ἐπιταχύνη τὴν ἡμέραν τῆς νίκης καὶ τῆς ἀπελευθερώσεως, ὅτε ὁ Ἑλληνικὸς Λαός, ὑπερήφανος καὶ τιμημένος, θὰ εἶναι πάλιν κύριος τῆς τύχης του».*

Φεβρουάριος 1944: οἱ δύο ἀντιμαχόμενες πλευρὲς τῆς ἑλληνικῆς ἀντιστάσεως, ὑπογράφουν συμφωνία γιὰ τὴν κατάπαυση τοῦ μεταξύ των πολέμου.

στ) Δὲν θέλει νομιμόφρονα στρατό (1944)

Η ἐξόριστη Ἑλληνικὴ κυβέρνηση ζητᾶ νὰ μετάσχουν οἱ ἔνοπλες δυνάμεις της στὶς ἐπιχειρήσεις, οἱ ὁποῖες διεξάγονται στὴν Ἰταλία ἀπὸ τὸν Ἰούλιο τοῦ 1943. Ἔτσι:

- Θὰ προωθοῦσε τὶς ἑλληνικὲς διεκδικήσεις (Δωδεκάνησα, Β. Ἤπειρος) ὑπενθυμίζοντας τοὺς τίτλους τῆς νίκης της ἐναντίον τῶν Ἰταλῶν τὸ 1940-41.
- Οἱ ἐν λόγῳ δυνάμεις ἀφοσιωμένες στὸν πόλεμο θὰ ἔπαυαν νὰ πολιτικολογοῦν καὶ οἱ ἐνισχυόμενες ἀπὸ τὴν ἀδράνεια προσπάθειες ὑπονομεύσεώς τους θὰ ἀναχαιτίζονταν.

2. Ὁ Τσῶρτσιλ συμφωνεῖ. **Ἀντιδρᾶ ὁ Ροῦζβελτ.** Δὲν θέλει τὴν συμμετοχὴ τῶν Ἑλλήνων στὸν Ἰταλικὸ πόλεμο, γιὰ δύο λόγους:

i) Προτιμᾶ νὰ μὴν ὑπάρχουν τακτικὲς καὶ νομιμόφρονες ἑλληνικὲς ἔνοπλες δυνάμεις, ὅταν θ' ἀπελευθερωθεῖ ἡ χώρα. Ἔτσι, θὰ ὑποχρεωθοῦν νὰ ἐμπλακοῦν οἱ Ἄγγλοι στὴν προβλεπόμενη ἐνδοελληνικὴ σύγκρουση, ὁπότε θὰ φθαροῦν μαζὶ μὲ τὴν πολιτική τους καὶ θ' ἀφήσουν τελικῶς τὸ πεδίο στοὺς Ἀμερικανούς.

ii) Στὴν παρουσία Ἑλλήνων στὸ Ἰταλικὸ Μέτωπο, ἀντιδροῦν οἱ πολυάριθμοι Ἰταλοὶ τῶν ΗΠΑ, τῶν ὁποίων ὁ Ροῦζβελτ χρειάζεται τὶς ψήφους.

3. **Μάρτιος 1944**: Ἐπὶ τέλους μετακινεῖται ἡ 1η (ἀπὸ τὶς δύο) Ἑλληνικὲς Ταξιαρχίες. Ἀπὸ τὴν Παλαιστίνη ὅπου σάπιζε, μεταφέρεται στὴν Αἴγυπτο. Ἐκεῖ θὰ ἐφοδιασθεῖ καταλλήλως, γιὰ νὰ διαπεραιωθεῖ στὴν Ἰταλία. Στὸ μεταξύ, ὅμως, ἡ διάβρωση εἶχε προχωρήσει.

4. **Ἀπρίλιος 1944**: Στασιαστικὸ κίνημα διαλύει τὴν Ταξιαρχία καὶ ἁπλώνεται καὶ στὶς ὑπόλοιπες ἔνοπλες δυνάμεις τῆς ἐξόριστης Ἑλληνικῆς κυβερνήσεως, μὲ ἀποτέλεσμα τὴν διάλυσή τους καὶ τὴν παραίτησή της. Αὐτὸ τὸ κίνημα χαρακτηρίσθηκε ἀπὸ τὸν Ἀμερικανὸ τροτσκιστὴ **Τζαίημς Μπάρνχαμ** (James Burnham):

«ἡ πρώτη μάχη τοῦ Γ' Παγκοσμίου Πολέμου».[269]

5. Οἱ Ἄγγλοι ἐπεμβαίνουν, γιὰ νὰ καταστείλουν τὸ κίνημα. Ὁ Ροῦζβελτ, ἀνταποκρινόμενος σὲ σχετικὴ ἔκκληση τοῦ Τσῶρτσιλ, τοῦ ἀπευθύνει μήνυμα ὑποστηρίξεως. Δὲν κάνει, ὅμως, διάβημα παράλληλο πρὸς τὸ τηλεγράφημα, τὸ ὁποῖο ἔστειλε ὁ Τσῶρτσιλ στὸν Μόλοτωφ, στὶς 18 Ἀπριλίου 1944, ζητῶντας ἀπὸ τὴν

269. Andrè Fontaine: History of the Cold War, London 1968.

Μόσχα τὴν ἀποδοκιμασία τοῦ κινήματος, παρ' ὅλο ποὺ τοῦ τὸ ζητοῦν καὶ ὁ Τσῶρτσιλ καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνηση.

6. Ὁ Ροῦζβελτ συνεχίζει νὰ δείχνει προσποιητὴ *«ἀδιαφορία»* γιὰ τὰ Βαλκάνια καὶ νὰ παρουσιάζει τὴν στάση του αὐτὴν σάν:

> *«στάση τιμίου ἀνιδιοτελοῦς μεσολαβητῆ, ὁ ὁποῖος διευθετεῖ τὶς συγκρούσεις μεταξὺ Μ. Βρεταννίας καὶ ΕΣΣΔ».*[270]

ζ) Οὔτε κυβέρνηση ἐθνικῆς ἑνότητας (1944)

Ὅπως εἴδαμε, ὁ Τσῶρτσιλ ὑπέκυψε στὴν ἀξίωση τοῦ Ροῦζβελτ νὰ ἀναγνωρίζονται ὡς κυβερνήσεις τῶν ἀπελευθερουμένων χωρῶν αὐτές, οἱ ὁποῖες θὰ βρίσκονται **«ἐπὶ τόπου».**

1. **Μάρτιος 1944**: Ἔχοντας ὑπ' ὄψη τους τὴν παραπάνω θέση, οἱ Ἕλληνες κομμουνιστὲς συγκροτοῦν δική τους κυβέρνηση, τὴν «Πολιτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐθνικῆς Ἀπελευθέρωσης» (ΠΕΕΑ).

2. **Ἀπρίλιος 1944**: Τὰ ἑλληνικὰ κόμματα στέλνουν ἀντιπροσώπους στὸν Λίβανο σὲ «συνέδριο», μὲ σκοπὸ τὴν συγκρότηση κυβερνήσεως ἐθνικῆς ἑνότητας ὑπὸ τὸν φιλελεύθερο **Γ. Παπανδρέου**. Ὁ πρεσβευτὴς τῶν ΗΠΑ στὴν ἐξόριστη Ἑλληνικὴ κυβέρνηση, **Μάκ Βῆ**, ἀρνεῖται νὰ μιμηθεῖ τὸν Βρεταννὸ συνάδελφό του **Λῆπερ** καὶ νὰ μεταβεῖ στὸν Λίβανο, γιὰ νὰ ὑποβοηθήσει τὸ ἔργο τοῦ συνεδρίου. Μ' αὐτὴν τὴν ἀποχή, ὁ Ροῦζβελτ ἀποβλέπει:

i) Στὴν καλλιέργεια τῆς ἐντυπώσεως ὅτι τὸ συνέδριο ἔχει ὀργανωθεῖ μονομερῶς ἀπὸ τοὺς Βρεταννοὺς *γιὰ δικό τους ὄφελος* καὶ συνεπῶς αὐτοὶ εὐθύνονται γιὰ ὅσα θὰ ἐπακολουθήσουν.

ii) Στὴν ἐπιβεβαίωση τοῦ ἰσχυρισμοῦ ὅτι οἱ ΗΠΑ δὲν ἀναμι-

270. Stephen G. Xydis: *«Greece and the Great Piwers: Prelude to the "Triuman Douttine", Thessaloniki, 1963.*

ιγνύονται στὶς Ἑλληνικὲς ὑποθέσεις καὶ συνεπῶς τοὺς ἀνήκει, ἐν καιρῷ, ὁ ρόλος τοῦ τελικοῦ κριτῆ καὶ ρυθμιστῆ.

3. Ὁ ἴδιος ὁ Μάκ Βῆ, σὲ ὑπόμνημά του (12 Δεκεμβρίου 1944), ἐξηγεῖ:

> *«Ἡ παρουσία μου ἐκεῖ (δηλαδὴ στὸ συνέδριο τοῦ Λιβάνου) θὰ δημιουργοῦσε ἐσφαλμένη ἐντύπωση καὶ θὰ ἐνθάρρυνε τοὺς Ἕλληνες νὰ σκεφθοῦν ὅτι οἱ Ἀμερικανοὶ συμπαρατάσσονται μὲ τοὺς Βρεταννοὺς στὴν προσπάθειά τους νὰ ἐλέγχουν τὶς Ἑλληνικὲς ἐσωτερικὲς ὑποθέσεις».*[271]

Τὸ συνέδριο τοῦ Λιβάνου καταλήγει σὲ συμφωνία γιὰ τὸν σχηματισμὸ κυβερνήσεως ἐθνικῆς ἑνότητας. Οἱ κομμουνιστές, ὅμως, ἀναθεωροῦν τὴν συμφωνία τους καὶ προβάλλουν νέους ὅρους γιὰ τὴν συμμετοχή τους.

4. **4 Ἰουνίου 1944**: Τὸ Φόρεϊν, Ὄφφις, πληροφορεῖ ἐπ' αὐτοῦ τὸ Στέητ Ντηπάρτμεντ. Ζητᾶ τὴν βοήθειά του, γιὰ νὰ ἀποτραπεῖ τὸ *«ἀνανεωμένο χάος»*. Οἱ Βρεταννοὶ ζητοῦν ἐπίσημη δήλωση τῶν ΗΠΑ ὅτι ὑποστηρίζουν τὸν πρωθυπουργὸ Γ. Παπανδρέου. Ὁ ἀναπληρωτὴς ὑπουργὸς Ἐξωτερικῶν τῶν ΗΠΑ, **Στεττίνιους, ἀπαντᾶ:**

> *«Οἱ ΗΠΑ δὲν ἐπιθυμοῦν νὰ ἐπέμβουν στὶς ἐσωτερικὲς ὑποθέσεις τῆς Ἑλλάδος. Ἐξ ἄλλου, λόγῳ τῆς ἐλλείψεως... πληροφοριῶν εἶναι ἐντελῶς ἀπρόθυμες νὰ διακινδυνεύσουν νὰ ἐμπλακοῦν, ὑποστηρίζοντας οἱοδήποτε ἄτομο ἢ οἱανδήποτε πολιτικὴ παράταξη»*!

5. Ἡ Βρεταννικὴ κυβέρνηση ἀναγκάσθηκε νὰ ἐνεργήσει μὲ τὴν «βοήθεια» τῆς... Μόσχας! Ἡ τελευταία, ἐφαρμόζοντας τὴν ἀγγλορωσικὴ συμφωνία γιὰ διανομὴ τῶν Βαλκανίων, ἡ ὁποία εἶχε συ-

271. John O Iatrides *«Ambassador Mac Veagh Reports, Greece, 1933-1947»*, Princeton University Press 1980.

ναφθεῖ στὴν Μόσχα τὸν Ὀκτώβριο τοῦ 1943, πιέζει τὸ ΚΚΕ-ΕΑΜ νὰ μετάσχει στὴν κυβέρνηση ἐθνικῆς ἑνότητας, ὅπως καὶ γίνεται.

6. **Αὔγουστος 1944**: Οἱ Βρεταννοὶ ἀποφασίζουν τὴν μεταφορὰ τῆς ἐξόριστης Ἑλληνικῆς κυβερνήσεως ἀπὸ τὸ Κάϊρο στὴν Ἰταλία (Σαλέρνο). Οἱ Ἀμερικανοὶ ἀντιδροῦν. Ἐπιχείρημα: Ἡ μεταφορὰ θὰ δώσει τὴν ἐντύπωση ὅτι ἡ κυβέρνηση Παπανδρέου εἶναι «**ἀπόφυση**» τῶν Βρεταννῶν. Γι' αὐτὸ καὶ ἡ πρεσβεία τῶν ΗΠΑ παραμένει στὸ Κάϊρο, ὅπως καὶ ἡ σοβιετική. Σὲ σχετικὸ διάβημα τοῦ Ἕλληνα πρέσβυ στὴν Οὐάσιγκτων, τὸ Στέητ Ντηπάρτμεντ ἀπαντᾶ: Ἡ κυβέρνηση τῶν ΗΠΑ δὲν εἶχε τηρηθεῖ ἐνήμερη γιὰ τὴν μετακίνηση καὶ γι' αὐτὸ ὁ πρέσβυς της θὰ παραμείνει στὸ Κάϊρο.

η) Ὅπλα ἐναντίον τῶν Ἄγγλων (1944)

17 Αὐγούστου 1944: Ὁ Τσῶρτσιλ, μὲ προσωπικό, ἄκρως ἀπόρρητο τηλεγράφημά του, ἐνημερώνει τὸν Ροῦζβελτ γιὰ τὴν ἀπόφασή του νὰ στείλει Βρεταννικὰ στρατεύματα στὴν Ἑλλάδα, μόλις ἀρχίσει ἡ ἀποχώρηση τῶν Γερμανῶν, γιὰ νὰ προλάβουν τὴν ἔκρηξη ἐμφυλίου πολέμου.

26 Αὐγούστου: Ὁ Ροῦζβελτ ἀπαντᾶ:

> *«Δὲν ἔχω ἀντίρρηση... Δὲν ὑπάρχει, ἐπίσης, ἀντίρρηση γιὰ τὴν χρησιμοποίηση ἀμερικανικῶν μεταγωγικῶν ἀεροπλάνων».*

23 Σεπτεμβρίου: Καὶ ὁ Στάλιν συμφωνεῖ. Ὅμως τὰ πράγματα θὰ δείξουν ὅτι ὁ Ροῦζβελτ *«εἶχε ἀντιρρήσεις»* καὶ μάλιστα πολλές.

Ὁρισμένα στοιχεῖα ἐπιτρέπουν τὴν ὑποψία ὅτι ὁ Ροῦζβελτ ἐπεδίωξε τὴν ἔνοπλη σύγκρουση κομμουνιστῶν - Βρεταννῶν στὴν Ἑλλάδα, μὲ σκοπὸ νὰ ἐκτοπίσει τοὺς δεύτερους ἀπ' αὐτὴν τὴν περιοχὴ καὶ νὰ τὴν ἀναλάβει ἡ Οὐάσιγκτων.

1. **Αὔγουστος 1944**: Τὸ ἀμερικανικὸ «γραφεῖο στρατηγικῶν ὑπηρεσιῶν» (O.S.S.), πρόδρομος τῆς C.I.A., στέλνει **κρυφὰ ἀπὸ τοὺς Βρεταννούς**, ὅπλα στοὺς κομμουνιστὲς ἀντάρτες. Στὶς 21 Αὐγούστου 1944, ὁ **Γουῶρνερ**, β′ μετὰ τὸν Λῆπερ στὴν βρεταννικὴ πρεσβεία τηλεγραφεῖ ἀπὸ τὸ Κάϊρο στὴν κυβέρνησή του ὅτι τὸ O.S.S.:

> *«ἔδωσε προσφάτως μικρὲς ποσότητες ὅπλων στὸν ΕΛΑΣ Εὐβοίας καὶ Πηλίου, χωρὶς νὰ μᾶς πληροφορήσει».*

Ὁ ὑπαρχηγὸς τοῦ ΚΚΕ, Ἰ. **Ἰωαννίδης**, λέει[272] ὅτι αὐτὸς ἔπεισε τὸν ἀρχηγὸ τοῦ O.S.S. στὴν Ἑλλάδα, **Κώστα Κουβαρᾶ**, ὅτι οἱ Ἀμερικανοὶ ἔπρεπε νὰ στείλουν ὅπλα στοὺς κομμουνιστές. Ἔτσι, προσθέτει, ἀμερικανικὰ ἀεροπλάνα:

> *«ἔκαναν ρίψεις δύο-τρεῖς φορές. Μᾶς ἔρριξαν πιστόλια, ὁπλοπολυβόλα καὶ πολυβόλα καὶ μερικὲς στολές. Ἐγὼ συνεχῶς ζητοῦσα ὁπλισμό, μόνο ὁπλισμό... Ἐμεῖς θέλομε πολλὰ καὶ οἱ ρίψεις νά 'ναι πιὸ συχνές, κάθε ἑβδομάδα ἢ δύο φορὲς τὴν βδομάδα.* ***Μὴ φοβᾶσαι ὅτι μπορεῖ νὰ μᾶς πάρουν χαμπάρι οἱ Ἐγγλέζοι.*** *Ἐκεῖ θά 'μαστε μόνο ἐμεῖς καὶ οἱ Ἐγγλέζοι δὲν μποροῦν νὰ ἔλθουν. Σ' αὐτό, λοιπόν, τὸ στέκι ποὺ κανονίσαμε μᾶς ἔρριξαν ὁρισμένο ὁπλισμὸ οἱ Ἀμερικανοὶ μὲ δικά τους ἀεροπλάνα... Αὐτός, λοιπόν, ὁ ὁπλισμὸς ποὺ μᾶς ρίξαν καὶ ἦταν ἐντελῶς καινούργιος, ἐστάλη* ***μέσα στὴν Ἀθήνα.*** *Τρεῖς ἢ τέσσερις ρίψεις μᾶς κάναν μὲ πενήντα ἢ ἑξήντα ὁπλοπολυβόλα κ.λπ. ...Αὐτὰ* ***ὅλα πῆγαν κατευθεῖαν στὴν Ἀθήνα...»***

2. Πρέπει νὰ σημειωθεῖ ὅτι τὰ ἀμερικανικὰ ὅπλα στέλνονται στοὺς κομμουνιστές:

i) Σὲ μία ἐποχή, κατὰ τὴν ὁποία οἱ Γερμανοὶ ἑτοιμάζονται νὰ

---

272. Στὶς «Ἀναμνήσεις» του.

ἐκκενώσουν τὴν Ἑλλάδα καὶ συνεπῶς δὲν χρησιμεύουν σὲ ἀγῶνα ἐναντίον τους.

ii) **Κρυφὰ ἀπὸ τοὺς Ἄγγλους καὶ ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴ κυβέρνηση,** ποὺ ἤδη ἀγωνιοῦν γιὰ τὴν διαβλεπόμενη ἀπειλὴ κομμουνιστικῆς ἐπικρατήσεως, γιὰ τὴν ὁποία ὁ Τσῶρτσιλ ἐνημερώνει συνεχῶς τὸν Ροῦζβελτ.

3. Οἱ ρίψεις ἀμερικανικῶν ὅπλων δὲν εἶχαν συνέχεια. Σταματοῦν, ἐπειδὴ οἱ Ἄγγλοι τὸ πληροφορήθηκαν καὶ διαμαρτυρήθηκαν. Τὸ β΄ πρόσωπο τῆς τότε ἡγεσίας τοῦ ΚΚΕ, Ἰ. Ἰωαννίδης, ἀποκαλύπτει ὅτι ὅσα ἀμερικανικὰ ὅπλα δόθηκαν, ἐστάλησαν ἀμέσως στὴν Ἀθήνα, γιὰ νὰ χρησιμοποιηθοῦν στὴν ἐπερχόμενη σύγκρουση μὲ τοὺς Ἀγγλο-κυβερνητικούς.

4. Μερικοὶ ἀποδίδουν τὸ γεγονὸς τῆς ἀποστολῆς ἀμερικανικῶν ὅπλων στοὺς κομμουνιστές, στὸ ὅτι ὁ προαναφερθεὶς **Κώστας Κουβαρᾶς**, ἦταν ἀνεψιὸς τοῦ κομμουνιστῆ Ἕλληνα δημοσιογράφου **Νίκου Καρβούνη**. Νομίζω, ὅμως, ὅτι εἶναι λογικώτερο νὰ ὑποθέσουμε ὅτι ὁ Κουβαρᾶς τοποθετήθηκε στὴν Ἑλλάδα, ἀκριβῶς ἐξ αἰτίας αὐτῆς τῆς συγγένειάς του.

θ) Ἀρχίζει τὴν βοήθεια (1944)

Γιὰ νὰ ἐπιτύχει, ὁ Ροῦζβελτ, στὴν ἑλλαδικὴ πολιτική του διέθετε, κατὰ τὸν C.M. Woodhouse[273], δύο πλεονεκτήματα ἔναντι τῶν ἄλλων ξένων Δυνάμεων.

i) Τὸν πρεσβευτὴ **Λίνκολν Μακβῆ**, ὁ ὁποῖος διέθετε τὴν μεγαλύτερη ἀπὸ κάθε ἄλλον ξένο διπλωμάτη πεῖρα γιὰ τὰ ἑλληνικὰ πράγματα.

ii) Τὴν δυνατότητα νὰ προσφέρει βοήθεια, χωρὶς τὴν ὁποία ἦταν ἀδύνατη ἡ ἐπιβίωση τῆς χώρας.

273. The Struggle for Greece, 1941-49, London 1976.

Ὅμως, τὰ παραπάνω πλεονεκτήματα δὲν θὰ ἀρκοῦσαν. Γιὰ νὰ ἀποδώσουν, ἔπρεπε νὰ ἔχει προηγηθεῖ τὸ ναυάγιο τῆς βρεταννικῆς πολιτικῆς στὴν Ἑλλάδα.

1. **Σεπτέμβριος 1944**: Ἡ Οὐάσιγκτων πληροφορεῖ τὴν Ἑλληνικὴ κυβέρνηση ὅτι θὰ παράσχει *«ἀρωγὴ γιὰ τὴν ἀνόρθωση τῆς Ἑλλάδος»*.

Ὀκτώβριος 1944: Ἀποχώρηση τῶν Γερμανῶν ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα. Καταφθάνουν μικρὲς ἀγγλικὲς δυνάμεις, οἱ ὁποῖες συνοδεύουν τὴν ἐπαναπατριζόμενη κυβέρνηση. Φθάνουν, ἐπίσης, καὶ λίγοι Ἀμερικανοὶ στρατιωτικοί. Ἡ Οὐάσιγκτων, ὅμως, δηλώνει σαφῶς ὅτι τὸ ἔργο τους θὰ περιορίζεται αὐστηρῶς στὸν τομέα τῆς **«ἀρωγῆς** γιὰ **τὴν ἀνόρθωση»**. Καὶ ὅτι δὲν πρόκειται σὲ καμμία περίπτωση νὰ ἐμπλακοῦν στὴν τήρηση τῆς τάξεως, ἀκόμη καὶ ἂν παρουσιαζόταν τέτοια ἀνάγκη.

2. **29 Ὀκτωβρίου**: Συγκροτεῖται **«Ἐπιτροπὴ Οἰκονομικοῦ καὶ Στρατιωτικοῦ Ἐφοδιασμοῦ» (Economic and Military Sapply Committee)**. Περιλαμβάνει ἕναν ἀντιπρόσωπο τοῦ Βρεταννικοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν, τὸν «Εἰδικὸ Οἰκονομικὸ Σύμβουλο» τοῦ Ἀμερικανοῦ Πρέσβεως στὴν Ἀθήνα καὶ διάφορους Βρεταννοὺς καὶ Ἀμερικανοὺς ἐμπειρογνώμονες σὲ θέματα ἀνεφοδιασμοῦ καὶ περιθάλψεως.

3. Στὴν περίοδο αὐτήν, ὅπως ἐπισημαίνει ὁ τότε Βρεταννὸς ὑπουργὸς Μεσογείου **Μακμίλλαν**, στὰ Ἀπομνημονεύματά του, οἱ Ἀμερικανοὶ καὶ προσωπικῶς ὁ Πρέσβυς **Μακβῆ**, ἔδειχναν:

> *«μᾶλλον χλιαρὸ ἐνδιαφέρον»*.

Θεωρῶ αὐτὴν τὴν στάση σκόπιμη. Οἱ Ἀμερικανοὶ θέλουν νὰ ἐξαναγκάσουν Ἕλληνες καὶ Βρεταννούς, μπροστὰ στὴν συνεχῆ ἐπιδείνωση τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως, νὰ ζητοῦν οἱ ἴδιοι, μόνοι τους, τὴν ὅλο καὶ μεγαλύτερη ἀμερικανικὴ παρέμβαση. Πράγματι, στὰ τέλη Νοεμβρίου, ὕστερα ἀπὸ βρεταννικὴ αἴτηση, τοποθετεῖ-

ται στὴν Ἐπιτροπὴ Ἀμερικανὸς Οἰκονομικὸς Σύμβουλος, ὁ ὁποῖος ἔγινε καὶ ὁ οὐσιαστικότερος προϊστάμενός της.

ι) Ὑποκινεῖ τὴν σύγκρουση (1944)

Νοέμβριος 1944: Ἡ κυβέρνηση τοῦ Γ. Παπανδρέου, ὑποστηριζομένη ἀπὸ τοὺς Ἄγγλους, ζητᾶ ἀπὸ ὅλες τὶς ἀνταρτικὲς - ἀντιστασιακὲς ὀργανώσεις νὰ ἀφοπλισθοῦν, γιὰ νὰ συμβάλουν στὴν συγκρότηση τακτικοῦ στρατοῦ. Οἱ κομμουνιστὲς ἀρνοῦνται. Ὁ Γ. Παπανδρέου, βασιζόμενος στὴν ἀνεπιφύλακτη βρεταννικὴ ὑποστήριξη, παραμένει ἀνυποχώρητος. Οἱ κομμουνιστὲς κλονίζονται καὶ δείχνουν νὰ ὑποχωροῦν.

2. **1η Δεκεμβρίου**: Ὁ Ἀμερικανὸς ὑπουργὸς Ἐξωτερικῶν, **Ἔντουαρντ Στεττίνιους**, δηλώνει:

> *«Πολιτικὴ τῶν ΗΠΑ ἦταν πάντοτε νὰ ἀπέχουν ἀπὸ κάθε ἐπέμβαση στὶς ἐσωτερικὲς ὑποθέσεις τῶν ἄλλων ἐθνῶν. Συμφώνως μὲ τὴν πολιτικὴ αὐτήν, οἱ ΗΠΑ ἀποφεύγουν μὲ σχολαστικότητα νὰ ἐπεμβαίνουν στὶς ὑποθέσεις τῶν χωρῶν, οἱ ὁποῖες ἀπελευθερώνονται ἀπὸ τοὺς Γερμανούς...»*
> *«... ἡ πολιτικὴ τῶν ΗΠΑ ἀντίκειται σὲ ὁποιαδήποτε ἐπέμβαση, ἡ ὁποία θὰ ἐπηρέαζε τὴν ἐσωτερικὴ κατάσταση, οἱασδήποτε ἀπὸ τὶς χῶρες ποὺ ἀπελευθερώνονται. Ὁ ἀμερικανικὸς λαός, βεβαίως, ἀντιμετωπίζει μὲ συμπάθεια τὶς προσδοκίες τῶν κινημάτων ἀντιστάσεως καὶ τῶν ἀντιφασιστικῶν στοιχείων στὶς ἀπελευθερωθεῖσες χῶρες. Ὁ ἀμερικανικὸς λαὸς γνωρίζει ὅτι οἱ ὁμάδες αὐτές, οἱ ὁποῖες πολέμησαν τόσο θαρραλέα κατὰ τῶν Γερμανῶν, δὲν προτίθενται νὰ παρεμποδίσουν τὶς παροῦσες τόσο σημαντικὲς στρατιωτικὲς ἐπιχειρήσεις κατὰ τῆς Γερμανίας».*

3. **2 Δεκεμβρίου:**

- Τὸ ἐπίσημο δημοσιογραφικὸ ὄργανο τοῦ ΚΚΕ, «Ριζοσπά-

στης», προβάλλει μὲ τυμπανὸκρουσίες τὴν δήλωση Στεττίνιους.

- Τὸ ΚΚΕ παρουσιάζει τελεσιγραφικῶς τὶς ἀξιώσεις του. Ἡ σύγκρουση γίνεται ἀναπόφευκτη.

4. **3 Δεκεμβρίου:**

- Ἡ δήλωση τοῦ Στεττίνιους μεταδίδεται στὰ ἑλληνικὰ ἀπὸ τὴν «Φωνὴ τῆς Ἀμερικῆς».
- Ἀρχίζει ἡ ἔνοπλη σύγκρουση στὴν Ἀθήνα.

Ποιὸς ἦταν ὁ ρόλος τῆς δηλώσεως Στεττίνιους στὴν πρόκληση τῆς μάχης τῶν Ἀθηνῶν;

1. **Οἱ κομμουνιστές**: Ἐκλαμβάνουν τὴν δήλωση ὡς διαβεβαίωση τῆς ἀποφάσεως τοῦ «ἀντιϊμπεριαλιστῆ Ροῦζβελτ, νὰ μὴν ἐπιτρέψει στὸν «ἰμπεριαλιστὴ» Τσῶρτσιλ νὰ ἐπέμβει ἐναντίον τους. Ἄν, ὅμως, οἱ κυβερνητικοὶ ἀφεθοῦν μόνοι τους, οἱ κομμουνιστὲς ἐκτιμοῦν ὅτι εἶναι σὲ θέση νὰ τοὺς νικήσουν. Ἄρα, μποροῦν νὰ ἐξορμήσουν. Τὰ χέρια τους εἶναι λυμένα... (Ἔτσι, ἐπαναλαμβάνουν τὸ λάθος, τὸ ὁποῖο διέπραξε ὁ Χίτλερ, νομίζοντας ὅτι οἱ ΗΠΑ θὰ ἔμεναν οὐδέτερες). Ἄρα, προχωροῦν στὴν ἀναμέτρηση.

2. **Οἱ Βρεταννοί**: Θεωροῦν ὅτι οἱ ἀμερικανικὲς ἀντιρρήσεις ἔχουν μᾶλλον θεωρητικὸ καὶ ψηφοθηρικὸ χαρακτῆρα. Διότι ἡ **Οὐάσιγκτων** τοὺς διαβεβαίωνε ὅτι «δὲν ἐνδιαφέρεται γιὰ τὴν Μεσόγειο, τά Βαλκάνια καὶ τὴν Ἐγγὺς Ἀνατολή», ἀναγνωρίζοντας ἐκεῖ τὴν δικαιοδοσία τῆς Βρεταννίας. Ἄλλωστε, ὁ Ροῦζβελτ παίζει, γιὰ μία ἀκόμη φορά, διπλὸ παιχνίδι:

- Βάζει τὸ Στέητ Ντηπάρτμεντ νὰ διακηρύττει τὴν «ἰδεολογική», «γιὰ λόγους ἀρχῆς» ἀντίθεσή του σὲ κάθε βρεταννικὴ ἐπέμβαση στὴν Ἑλλάδα.
- Ταυτοχρόνως, ἀναθέτει στὸν **Χόπκινς** νὰ διαβεβαιώνει τὸν Τσῶρτσιλ ὅτι οἱ ΗΠΑ συμμερίζονται στὴν ἑλληνικὴ πολιτική του.

- Καὶ ὁ ἴδιος ὁ Ροῦζβελτ, προσωπικῶς, ὅποτε πιέζεται ἀπὸ τὸν Τσῶρτσιλ, ἐγκρίνει αὐτὴν τὴν πολιτική.

3. Σφάλλουν καὶ οἱ δύο:

i) Οἱ κομμουνιστές, διότι ὁ Ροῦζβελτ δὲν ἐπιθυμεῖ ρωσοκρατούμενη Ἑλλάδα. Ἐπιζητεῖ τὴν ἔνοπλη ἐμπλοκὴ τῶν Ἄγγλων στὴν Ἀθήνα, ὄχι γιὰ νὰ νικηθοῦν καὶ νὰ ἐπικρατήσουην οἱ ἀριστεροί, ἀλλὰ γιὰ νὰ φθαρεῖ ἡ ἀγγλικὴ πολιτικὴ πρὸς ὄφελος τῶν ΗΠΑ, οἱ ὁποῖες θὰ παραμείνουν ἐκτὸς διαμάχης, οὐδέτερες, «ἀντικειμενικὲς» καὶ ἄφθαρτες.

ii) Οἱ Βρεταννοί, διότι ὁ Ροῦζβελτ θέλει νὰ τοὺς φθείρει στὴν Ἑλλάδα καὶ νὰ τοὺς ἐκτοπίσει ἀπ' αὐτήν.

Οἱ κομμουνιστὲς ὑπερεκτιμοῦν τὴν σημασία τῆς ἀμερικανικῆς ἀντιδράσεως στὴν βρεταννικὴ ἐπέμβαση.

Οἱ Βρεταννοὶ τὴν ὑποτιμοῦν.

Ἀμφότεροι παγιδεύονται.

4. **Συμπέρασμα**: Δὲν μπορεῖ νὰ ὑποστηριχθεῖ ὅτι χωρὶς τὴν «δήλωση τῆς 3ης Δεκεμβρίου» θὰ εἶχε ἀποτραπεῖ ἡ ἔνοπλη σύγκρουση. Τὸ γεγονὸς πάντως εἶναι ὅτι αὐτὴ ἡ δήλωση:

- Ἐνεθάρρυνε τοὺς κομμουνιστὲς νὰ σκληρύνουν τὴν στάση τους.
- Ἔδειξε ὅτι ὁ Ροῦζβελτ ἤθελε τὴν σύγκρουση.

ια) Παίζει μ' αὐτήν (1944-45)

Οἱ Ἄγγλοι ἐπεμβαίνουν στὴν Ἑλλάδα, ὑποστηρίζοντας τὶς μικρὲς κυβερνητικὲς δυνάμεις. Ὁ Ροῦζβελτ κάνει ὅ,τι μπορεῖ γιὰ νὰ δυσκολέψει, νὰ ἐκθέσει, νὰ φθείρει τοὺς Ἄγγλους καὶ νὰ προβάλει τὴν «δημοκρατικότητα», τὴν «ἀντικειμενικότητα» καὶ τὴν «ἀμεροληψία» τῶν ΗΠΑ. Ὅπως τὸ συνηθίζει, δὲν ἐνεργεῖ προσωπικῶς. Βάζει ἄλλους —Ἀμερικανοὺς ἀνταποκριτὲς στὴν Ἀθήνα, τὸν ἀμερικανικὸ Τύπο, τὸ Στέητ Ντηπάρ-

τμεντ, ἀκόμη καὶ στρατιωτικούς. Ὅλοι αὐτοὶ ὑποτίθεται πὼς ἐνεργοῦν ἀπὸ μόνοι τους. Μ' αὐτὴν τὴν μέθοδο διατηρεῖ γιὰ τὸν ἑαυτό του πλήρη ἐλευθερία ἑλιγμῶν, ἀνάλογα μὲ τὴν πορεία τῶν ἐξελίξεων.

1. **5 Δεκεμβρίου**: Ἐνῷ οἱ μάχες γενικεύονται στὴν Ἀθήνα, ὁ Στεττίνιους κάνει νέα δήλωση. **Ἀποδοκιμάζει τὴν βρεταννικὴ ἐπέμβαση**. Ὁ Ρούζβελτ σιωπᾶ.

2. Ὁ Α.Ι. Κορантῆς[274] γράφει:

> *«Οἱ Ἀμερικανοὶ στρατιωτικοὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα εἶχαν αὐστηρὰς διαταγὰς νὰ μὴ βοηθήσουν καθόλου τοὺς Βρεταννούς. Ἡ ἀντιπάθεια τῶν μαχομένων Βρεταννῶν ἐναντίον ὅλων τῶν Ἀμερικανῶν εἰς τὰς Ἀθήνας ηὔξανεν ὁσημέραι. Ὅλοι οἱ Ἀμερικανοὶ στρατιωτικοὶ φρόντιζαν νὰ τηροῦν "αὐστηρὰν οὐδετερότητα" καὶ περιεφέροντο, φέροντες περιβραχιόνια μὲ τὰ χρώματα τῆς σημαίας των».*

3. Ὁ τότε Ἄγγλος ὑπουργὸς Μεσογείου Χάρολντ Μακμίλλαν, θυμᾶται:[275]

> *«Οἱ Ἀμερικανοὶ ἐπιδεικνύουν τὴν οὐδετερότητά τους, κυκλοφορῶντας μὲ αὐτοκίνητα, σκεπασμένα σχεδὸν μὲ τὴν ἀμερικανικὴ σημαία».*

4. Καὶ ὁ Βρεταννὸς πρέσβυς στὴν Ἀθήνα, Reginal Leeper, διαπιστώνει:[276]

> *«Ἡ οὐδετερότητα τῶν Ἀμερικανῶν χρησιμοποιήθηκε στὸ ἔπακρο ἀπὸ τὸν ΕΛΑΣ καὶ τὴν προπαγάνδα του. Ἦταν ἕνα πρώτης τάξεως τονωτικὸ γι' αὐτούς... Οἱ περισσότεροι Ἀμε-*

274. Στὸ ἴδιο.

275. *«Memoirs»*, Vol. II. The Blast of War, 1939-45, London 1967.

276. When Greek meets Greek, London, 1950.

ρικανοὶ ἀνταποκριτὲς κατηγοροῦσαν τοὺς Βρεταννοὺς καὶ ὑπεστήριζαν τοὺς κομμουνιστές».

5. Ἡ ἄποψη τοῦ Ροῦζβελτ, ὅπως τὴν ἐξέφρασε ὁ πρεσβευτής του στὴν Ἀθήνα Μὰκ-Βῆ, μὲ ἐγγραφὴ στὸ ἡμερολόγιό του στὶς 7 Δεκεμβρίου 1944, ἦταν ὅτι:

> *«ἡ κυβέρνηση Παπανδρέου θὰ ἔπρεπε νὰ παραιτηθεῖ —οἱ Βρεταννοὶ τὴν σχημάτισαν καὶ τὴν εἰσήγαγαν— καὶ ὁ Βασιλεὺς θὰ ἔπρεπε νὰ μὴν εἰσέλθει στὴν χώρα, μέχρις ὅτου διεξαχθεῖ δημοψήφισμα».*[277]

6. Καὶ ὁ γνωστὸς Ἀμερικανὸς δημοσιογράφος, Γ. Σίρερ, ὑπεστήριξε ὅτι δῆθεν:

> *«μία κυβέρνηση ἀπὸ ὅλα τὰ κόμματα, ὑπὸ τὸν Θ. Σοφούλη, θὰ εἶχε ἀποτρέψει τὸν ἐμφύλιο, ἄν καὶ δὲν θὰ εἶχε ἐπιτρέψει τὴν παλινόρθωση τοῦ Βασιλέως Γεωργίου Β', γιὰ τὴν ὁποία ὁ Τσῶρτσιλ ἦταν ἀποφασισμένος».*[278]

7. Μὲ βάση τὶς παραπάνω ἀπόψεις, ὁ ἀμερικανικὸς Τύπος ἐπικρίνει δριμύτατα τὴν ἀγγλικὴ ἐπέμβαση στὴν Ἑλλάδα. Τὰ δημοσιεύματά του χρησιμεύουν μέχρι σήμερα ὡς «ἄλλοθι» τῶν κομμουνιστῶν γιὰ τὴν πολιτική τους ἐκείνης τῆς ἐποχῆς.

ιβ) Ἀγγλοαμερικανικὴ κρίση

1. **7 Δεκεμβρίου**: Ὁ ναύαρχος **Κίνγκ**, ἀρχηγὸς ἐπιχειρήσεων τοῦ Ἀμερικανικοῦ πολεμικοῦ ναυτικοῦ, διατάσσει τὸν ἀρχηγὸ τοῦ Ἀμερικανικοῦ στόλου Μεσογείου, ὑποναύαρχο **Χιούϊτ**, νὰ μὴν ἐπιτρέψει τὴν χρησιμοποίηση ἀμερικανικῶν σκαφῶν γιὰ τὴν με-

---

277. John O Iatrides *«Ambassador Mac Veagh Reports, Greece, 1933-1947»*, Princeton University Press 1982.

278. *«New York Herald Tribune»*, 27 Ἀπριλίου 1947.

ταφορὰ ἐφοδίων στὶς μαχόμενες ἐναντίον τῶν κομμουνιστῶν βρεταννικὲς ὁμάδες. Ἔτσι, ὁ Ρούζβελτ παραβιάζει τὴν ὑπόσχεση, τὴν ὁποία προσωπικῶς εἶχε δώσει τὸν Τσῶρτσιλ, τὸν Αὔγουστο.

2. **9 Δεκεμβρίου**: Ὁ Βρεταννὸς πρωθυπουργός, ἐξοργισμένος, τηλεφωνεῖ στὸν Χόπκινς. Ὁ τελευταῖος ἰσχυρίζεται ὅτι ἡ τηλεφωνικὴ σύνδεση εἶναι κακὴ καὶ δὲν μπορεῖ νὰ καταλάβει, τί τοῦ λέγει ὁ συνομιλητής του. Ἔτσι, κερδίζει χρόνο, γιὰ νὰ συνεννοηθεῖ μὲ τὸν Ρούζβελτ.

3. Ὁ Τσῶρτσιλ τηλεγραφεῖ αὐθημερὸν στὸν Χόπκινς.

> *«Ταράχθηκα πολὺ ἀπὸ τὴν τελευταία φράση τῆς ἀνακοινώσεως πρὸς τὸν Τύπο τοῦ κ. Στεττίνιους, ποὺ φαίνεται νὰ ἀποδοκιμάζει ὁλόκληρη τὴν ἐξωτερικὴ πολιτική μας στὸ Βέλγιο... καὶ στὴν Ἑλλάδα».*

4. Συνεχίζοντας, ὁ Τσῶρτσιλ ζητᾶ ἀπὸ τὸ alter ego τοῦ Ρούζβελτ νὰ ἀποσπάσει ἀπὸ τὸν σιωπῶντα πρόεδρο δημόσια ἔγκριση τῆς βρεταννικῆς πολιτικῆς στὴν Ἑλλάδα. Γράφει:

> *«Ἂν εἶναι δυνατὸν νὰ λέγεται στοὺς δρόμους τῶν Ἀθηνῶν ὅτι οἱ ΗΠΑ εἶναι ἐναντίον μας, τότε θὰ χυθεῖ περισσότερο βρεταννικὸ καὶ ἀκόμη περισσότερο ἑλληνικὸ αἷμα. Θλίβομαι πάρα πολὺ νὰ διαπιστώνω ἐνδείξεις ἀπομακρύνσεώς μας σὲ μιὰ ἐποχή, κατὰ τὴν ὁποία ἡ ἑνότητά μας ἀποκτᾶ ἀκόμη μεγαλύτερη σημασία, καθὼς ὁ κίνδυνος ὑποχωρεῖ καὶ ἡ διχόνοια σηκώνει κεφάλι».*

5. Αὐτό, κατὰ τὸν Χόπκινς[279], ἦταν:

> *«τὸ πιὸ βίαιο ξέσπασμα ὀργῆς σ' ὁλόκληρη τὴν ἱστορία τῆς ἀλληλογραφίας προέδρων τῶν ΗΠΑ».*

Ὁ ἴδιος προσθέτει ὅτι μετὰ ἀπ' αὐτό:

---

279. *«Ἔγγραφα ἀπὸ τὸν Λευκὸ Οἶκο».*

«οἱ σχέσεις μεταξὺ Λευκοῦ Οἴκου καὶ Ντάουνινγκ - Στρήτ, ὑπῆρξαν πιὸ τεταμένες ἀπὸ ποτὲ ἄλλοτε».[280]

6. Ὁ Χόπκινς διαβεβαιώνει τὸν Τσῶρτσιλ ὅτι οἱ ναύαρχοι Κίνγκ καὶ Χιούϊτ εἶχαν ἐνεργήσει μὲ δική τους πρωτοβουλία, ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ Ρούζβελτ. Καὶ ὅτι διὰ τοῦ ναυάρχου Λῆχυ, ἀρχηγοῦ τοῦ Ἐπιτελείου, δόθηκε ἐντολὴ στὸν Κίνγκ, νὰ ἄρει τὴν ἀπαγόρευσή του, ἡ ὁποία διήρκεσε πέντε ἡμέρες.

7. Ὁ Τσῶρτσιλ θέλει νὰ δώσει συνέχεια στὴν ὑπόθεση, διαμαρτυρόμενος ἀπευθείας στὸν Ρούζβελτ, ἀλλὰ ὁ Χόπκινς τοῦ συνιστᾶ πιεστικῶς, διὰ τοῦ **Χάλιφαξ**, νὰ μὴν τὸ κάνει διότι:

«ἡ ἀμερικανικὴ κοινὴ γνώμη γιὰ τὴν ὅλη τὴν ἑλληνικὴ ὑπόθεση ἦταν δυσμενέστατη καὶ κατὰ τὴν γνώμη μας, ἡ βρεταννικὴ κυβέρνηση τὰ εἶχε κάνει θάλασσα».[281]

8. Ὁ Τσῶρτσιλ, τὴν ἀνάγκην φιλοτιμίαν ποιούμενος, δὲν δίνει συνέχεια στὸ ζήτημα. Δέχεται τὶς διαβεβαιώσεις πὼς ὁ Κίνγκ εἶχε ἐνεργήσει ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ Ρούζβελτ καὶ ἐκφράζει τὴν εὐγνωμοσύνη του πρὸς τὸν Χόπκινς γιὰ τὴν διευθέτηση τοῦ ζητήματος.

ιγ) Προτείνει «διεθνοποίηση»

Η ἀγγλοαμερικανικὴ κρίση συγκαλύφθηκε. Δὲν ξεπεράστηκε. Διότι καὶ μετὰ ἀπὸ τὸ τυπικὸ «κλείσιμό»της,

«οἱ Ἀμερικανοὶ εἰς τὰς Ἀθήνας προσεπάθουν παντὶ τρόπῳ νὰ γίνῃ γνωστὸν ὅτι ἡ ἐπέμβασις τῶν Βρεταννῶν εἰς τὴν Ἑλλάδα δὲν ἐλάμβανε χώραν μὲ τὴν ὑποστήριξιν τῆς Οὐά-

280. Robert. E. Sherwood ed. *«Roosevelt and Hopkins. An Intimate Story»*, Revised Edition, N.Y., 1950.

281. Robert. E. Sherwood: Στὸ ἴδιο.

σιγκτων.

...Ὁ Μακβῆ δὲν παρέλειπεν εὐκαιρίαν εἰς τὰ ἐπαφάς του μετὰ Ἑλλήνων πολιτικῶν νὰ ὑπογραμμίζῃ τὴν ἀμερικανικὴν πολιτικήν τῆς μὴ ἀναμίξεως εἰς τὰ ἑλληνικὰ ἐσωτερικὰ πράγματα...».[282]

2. Πίσω ἀπὸ τὸ προκάλυμμα τῆς «**μὴ ἀναμίξεως**», ἡ ρουζβελτιανὴ πολιτικὴ προσπαθεῖ νὰ μειώσει τὴν βρεταννικὴ ἐπιρροή, μετατρέποντάς την σὲ «**διεθνῆ**». (Στὸν Ρούζβελτ ἄρεσε πολὺ αὐτὴ ἡ τακτικὴ νὰ ἐπιβάλει τὴν κυριαρχία του μέσα ἀπὸ διεθνεῖς ὀργανισμούς, ὅπως τὰ «Ἡνωμένα Ἔθνη», ὁ ΟΗΕ, ἡ Παγκόσμια Τράπεζα, τὸ Διεθνὲς Νομισματικὸ Ταμεῖο κ.ο.κ.). Ἔτσι, ὁ **Μακβῆ** κάνει κρούσεις στὸν **Λῆπερ** γιὰ τὸ ἐνδεχόμενο τῆς ἀποστολῆς στὴν Ἀθήνα «**διεθνοῦς**» ἐπιτροπῆς ἀπὸ Βρεταννούς, Ρώσους καὶ Ἀμερικανούς. Ἡ ἰδέα δὲν προωθεῖται, διότι ὁ **Στεττίνιους** προβλέπει ὅτι ὁ Τσῶρτσιλ θὰ προβάλει «βέτο» ἐναντίον τῆς Ρωσικῆς συμμετοχῆς.

3. **12 Δεκεμβρίου**: Οἱ κομμουνιστές, μὲ χωνιά, διαλαλοῦν ὅτι ἄρχισαν διαπραγματεύσεις. Καὶ ὅτι θὰ ἀναλάβει τὸν ἔλεγχο τῆς καταστάσεως μικτὴ ἀγγλοαμερικανορωσικὴ ἐπιτροπή. Δηλαδή, ὑποστηρίζουν τὴν πρόταση Μακβῆ, εἴτε ἐπειδὴ τὴν εἶχαν πληροφορηθεῖ (πῶς καὶ ἀπὸ ποιόν;), εἴτε ἐπειδὴ **ἤξεραν** ὅτι αὐτοῦ ἀπέβλεπε ἡ ἀμερικανικὴ πολιτική.

ιδ) Ἐκθέτει τοὺς Ἄγγλους

1. **11 Δεκεμβρίου**: Οἱ Ἀμερικανοὶ καταφέρνουν ἄλλο ἕνα πλῆγμα στοὺς Βρεταννοὺς «φίλους» τους. Ὁ Ἀμερικανὸς δημοσιογράφος **Ντριοὺ Πῆρσον** ἀποκαλύπτει, δημοσιεύοντάς το στὸν Ἀμερικανικὸ Τύπο, τὸ «**προσωπικό, ἄκρως ἀπόρρητο**» τηλεγράφημα, τὸ

282. Α.Ι. Κοραντῆς, στὸ ἴδιο.

ὁποῖο εἶχε ἀπευθύνει στὶς 5 Δεκεμβρίου ὁ Τσῶρτσιλ πρὸς τὸν διοικητὴ τῶν Ἀγγλικῶν στρατευμάτων στὴν Ἑλλάδα, στρατηγὸ **Σκόμπυ**. Τὸν διατάσσει νὰ ἐξουδετερώσει ὅλες τὶς μονάδες τοῦ ΕΛΑΣ, οἱ ὁποῖες θὰ προσέγγιζαν στὴν Ἀθήνα καὶ τοῦ τονίζει:

> *«νὰ μὴ διστάσει νὰ ἐνεργεῖ σὰν νὰ βρισκόταν σὲ κατακτηθεῖσα πόλη, ὅπου βρίσκεται σὲ ἐξέλιξη τοπικὴ ἐξέγερση».*

2. Ἀποτέλεσμα τῆς «διαρροῆς», ἡ ἀγανάκτηση ὄχι μόνον τῆς ἀμερικανικῆς, ἀλλὰ καὶ τῆς βρεταννικῆς καὶ τῆς παγκόσμιας κοινῆς γνώμης ἐναντίον τῆς βρεταννικῆς πολιτικῆς στὴν Ἑλλάδα καὶ τοῦ «βρεταννικοῦ ἰμπεριαλισμοῦ», γενικώτερα. Στὴν βουλὴ τῶν κοινοτήτων ξεσπᾶ σάλος. Ἡ ἀντιπολίτευση στριμώχνει τὸν Τσῶρτσιλ, ὁ ὁποῖος διαμαρτύρεται στὸ Στέητ Ντηπάρτμεντ γιὰ τὴν διαρροή.

3. Ἀπὸ ποῦ πῆρε ὁ Πῆρσον τὸ κείμενο:

- Ὁ ἴδιος λέει ἀπὸ Ἀμερικανικοὺς στρατιωτικούς, οἱ ὁποῖοι μετεῖχαν στὰ Συμμαχικὰ Ἐπιτελεῖα.
- Στὰ «Ἀπομνημονεύματά» του ὁ Τσῶρτσιλ, γράφει ὅτι, τὰ σήματα ποὺ στέλνονταν μέσῳ τοῦ Ἀνωτάτου Στρατηγείου, τὸ ὁποῖο ἕδρευε στὴν Ἰταλία, ἐκοινοποιοῦντο στὸν πρεσβευτὴ τῶν ΗΠΑ στὴν Ρώμη. Αὐτὸς διεβίβασε τὸ περιβόητο τηλεγράφημα στὸ Στέητ Ντηπάρτμεντ καὶ προσθέτει:

> *«τί ἔγινε μετά, οὐδέποτε ἀπεκαλύφθη».*

Εἶναι σχεδὸν βέβαιο, ὅτι ὁ Πῆρσον δὲν πῆρε τὸ κείμενο τοῦ ἀπορρήτου τηλεγραφήματος ἀπὸ «στρατιωτικούς», ἀλλὰ ἀπὸ τὸ Ἀμερικανικὸ ὑπουργεῖο Ἐξωτερικῶν, τοῦ ὁποίου τὰ κίνητρα εἶναι προφανῆ.

4. Ἡ στιγμὴ τῆς «ἀποκαλύψεως» διαλέχτηκε μὲ πολλὴ προσοχή. Τὴν ἑπομένη, 12 Δεκεμβρίου, ἄρχιζε, στὸ Λονδῖνο, τὸ συνέδριο τῶν ἐργατικῶν σωματείων τῆς Μ. Βρεταννίας, τὸ ὁποῖο θὰ συζη-

τοῦσε καὶ τὸ θέμα τῆς ἐπεμβάσεως στὴν Ἑλλάδα, ἡ ὁποία εἶχε ἐπικριθεῖ ἀπὸ πολλοὺς Ἐργατικοὺς καὶ συνδικαλιστὲς ἡγέτες. Τελικῶς, ἡ ἀμερικανικὴ τορπίλλη, στὸ σημεῖο αὐτό, δὲν βρῆκε τὸν στόχο της, χάρη στὸν Ἐργατικὸ ἡγέτη **Μπέβιν**, ὁ ὁποῖος μετεῖχε στὴν «πολεμικὴ κυβέρνηση» ὑπὸ τὸν Τσῶρτσιλ. Αὐτὸς ὑπερασπίστηκε τὴν βρεταννικὴ πολιτικὴ στὴν Ἑλλάδα καὶ πέτυχε νὰ ἀποσπάσει τὴν ἔγκρισή της ἀπὸ τὸ συνέδριο, μὲ συντριπτικὴ πλειοψηφία.

ιε) Ναὶ μέν, ἀλλά...

1. **13 Δεκεμβρίου**: Μακροσκελὲς τηλεγράφημα Ροῦζβελτ πρὸς Τσῶρτσιλ γιὰ τὸ «ἑλληνικὸ ζήτημα». Ἐξηγεῖ τὴν στάση του:

> *«Ὅσο ζωηρὰ καὶ ἂν ἐπιθυμῶ νὰ σᾶς παράσχω τὴν μεγαλύτερη δυνατὴ βοήθεια σ' αὐτὴν τὴν δοκιμασία, ὑπάρχουν περιορισμοί, οἱ ὁποῖοι μοῦ ἐπιβάλλονται κατὰ ἕνα μέρος ἀπὸ τὴν παραδοσιακὴ πολιτικὴ τῶν ΗΠΑ καὶ κατὰ ἕνα μέρος ἀπὸ τὴν ὁλοένα καὶ ἐχθρικώτερη ἀντίδραση τῆς ἀμερικανικῆς κοινῆς γνώμης. ...Αὐτοὶ εἶναι οἱ λόγοι, γιὰ τοὺς ὁποίους δὲν μπόρεσε ἡ ἀμερικανικὴ κυβέρνηση νὰ σταθεῖ στὸ πλευρό σας, κατὰ τὴν παροῦσα πορεία τῶν γεγονότων στὴν Ἑλλάδα».*[283]

Δηλαδή, «ναὶ μὲν εἶμαι μαζί σου, ἀλλὰ δὲν μπορῶ νὰ σὲ ὑποστηρίξω».

2. Στὴν συνέχεια, ὁ Ροῦζβελτ δίνει τὴν ἄποψή του γιὰ τὰ αἴτια τῶν γεγονότων καὶ προτείνει μία λύση. Γράφει:

> *«...βασικὸς λόγος —ἢ πρόσχημα ἴσως— τῆς στάσεως τοῦ ΕΑΜ εἶναι ἡ δυσπιστία, τὴν ὁποία τρέφει ἀπέναντι στὶς προθέσεις τοῦ Βασιλέως Γεωργίου Β'. Ἀναρωτιέμαι ἂν οἱ*

283. Α.Ι. Κοραντῆς.

προσπάθειες τοῦ Μακμίλλαν στὴν Ἀθήνα δὲν θὰ διευκολύνονταν πολύ, ἂν ὁ ἴδιος ὁ Βασιλεὺς ἐνέκρινε τὴν ἐγκαθίδρυση Ἀντιβασιλείας στὴν Ἑλλάδα καὶ προέβαινε σὲ δημόσια δήλωση γιὰ τὴν πρόθεσή του νὰ μὴν ἐπιστρέψει στὴν χώρα παρὰ μετὰ ἀπὸ πρόσκλησή του μέσῳ παλλαϊκοῦ δημοψηφίσματος. Αὐτὴ ἡ δήλωση θὰ ἦταν ἰδιαιτέρως ἀποτελεσματική, ἂν συνοδευόταν ἀπὸ τὴν διαβεβαίωση ὅτι θὰ διενεργηθοῦν ἐκλογὲς σὲ κάποια ὁρισμένη ἡμερομηνία, ἀδιάφορο ἂν αὐτὴ τοποθετηθεῖ στὸ ἀπώτερο μέλλον, ὅταν ὁ λαὸς θὰ ἔχει πλήρη δυνατότητα νὰ ἐκφρασθεῖ...».

3. Φυσικά, ἡ αἰτία τῶν Δεκεμβριανῶν δὲν εἶχε καμμία σχέση μὲ αὐτήν, τὴν ὁποία ἀναφέρει ὁ Ροῦζβελτ. Ὅσο γιὰ τὴν λύση ποὺ προτείνει, εἶναι ἀκριβῶς ἐκείνη ποὺ ὁ ἴδιος τορπίλλισε τὸν Νοέμβριο 1943, συμβουλεύοντας τὸν Γεώργιο Β' νὰ μὴ δεχθεῖ τὴν Ἀντιβασιλεία καὶ νὰ μὴ δεσμευθεῖ γιὰ ἐπάνοδό του μόνον μετὰ τὸ δημοψήφισμα. Τότε, αὐτὲς οἱ ἐνέργειες θὰ μποροῦσαν νὰ ἐπιδράσουν θετικῶς στὶς ἑλληνικὲς ἐξελίξεις. Διότι θὰ ἐπέτρεπαν τὴν σύμπηξη ἑνιαίου μετώπου ὅλων τῶν κομμάτων, ἔναντι τῶν κομμουνιστῶν. Ὁ Ροῦζβελτ τὶς ματαίωσε. Τώρα ποὺ τὶς προτείνει, εἶναι πλέον ἀνεπαρκεῖς. Τὴν ἀνεπάρκεια τῆς προτάσεώς του τὴν ἀντιλαμβάνεται καὶ ὁ ἴδιος. Προσθέτει:

«Στὸ μεταξύ, θὰ ἦταν δυνατὸν νὰ ἐπιτευχθεῖ μία γενικὴ συμφωνία γιὰ τὸν ἀφοπλισμὸ καὶ τὴν διάλυση ὅλων τῶν ἐνόπλων σχηματισμῶν, συμπεριλαμβανομένων τῆς Ὀρεινῆς Ταξιαρχίας καὶ τοῦ Ἱεροῦ Λόχου...»

4. Μὲ τὰ παραπάνω, ὁ Ροῦζβελτ ἐπαναφέρει πρόταση τοῦ ΕΑΜ, τὴν ὁποία εἶχαν ἀπορρίψει ἡ κυβέρνηση καὶ οἱ Ἄγγλοι, στὶς 30 Νοεμβρίου. Ἡ πρόταση αὐτή, ἂν εἶχε γίνει δεκτή, πιθανῶς θὰ ὁδηγοῦσε στὴν ἐπικράτηση τῶν κομμουνιστῶν. Ἀλλὰ τώρα ἦταν τελείως ἀδύνατον νὰ ξανασυζητηθεῖ.

5. **14 Δεκεμβρίου.** Ὁ Τσῶρτσιλ ἀπαντᾶ[285]:

> *«Τὸ ὅτι ὑποτίθεται πὼς εἶστε ἐναντίον μας, ὅπως συνάγεται ἀπὸ τὴν τελευταία φράση τῶν δηλώσεων τοῦ Στεττίνιους, αὔξησε, ὅπως φοβόμουν, τὶς δυσχέρειες καὶ τὰ βάρη μας».*

6. Ὅσο γιὰ τὴν Ἀντιβασιλεία, ὁ Τσῶρτσιλ γράφει:

> *«Σᾶς στέλνω γράμμα ποὺ πῆρα ἀπὸ τὸν Βασιλέα τῆς Ἑλλάδος, στὸν ὁποῖο ὑποδείξαμε νὰ ὁρίσει ἀντιβασιλέα τὸν Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν. Ὁ Βασιλεὺς ἀρνεῖται νὰ τὸ δεχθεῖ...»*

7. Θὰ μποροῦσε νὰ προσθέσει ὅτι ἡ βασιλικὴ ἄρνηση ὀφείλεται στὴν συμβουλὴ τοῦ Ροῦζβελτ.

> *«Ὅσον ἀφορᾶ τὸν προτεινόμενο ἀφοπλισμὸ τῆς Ὀρεινῆς Ταξιαρχίας, ἡ ὁποία κατέλαβε τὸ Ρίμινι καὶ τὸν Ἱερὸ Λόχο, ὁ ὁποῖος τόσο καλὰ πολέμησε στὸ πλευρὸ τῶν βρεταννικῶν καὶ ἀμερικανικῶν δυνάμεων, αὐτὸς θὰ ἐξασθένιζε σοβαρὰ τὶς δυνάμεις μας καὶ ὁπωσδήποτε δὲν μποροῦμε νὰ καταδικάσουμε αὐτὲς τὶς μονάδες σὲ σφαγή».*

8. Τελειώνοντας, ὁ Τσῶρτσιλ ρίχνει τὸ πάρθιο βέλος του:

> *«... Θέσαμε σὲ ἐφαρμογὴ τὴν πολιτική μας στὴν Ἑλλάδα, μὲ τὴν πλήρη συγκατάθεσή σας».*

Δηλαδή, ὁ Ροῦζβελτ κρυφὰ συμφωνοῦσε μὲ τὸν Τσῶρτσιλ στὴν πολιτική του, ἐνῶ δημοσίως τὴν κατέκρινε!

ιστ) Τὸ διπλὸ παιχνίδι.

1. **16 Δεκεμβρίου**: Ὁ Χόπκινς, «προειδοποιεῖ» τὸν Τσῶρτσιλ, πολὺ-πολὺ «φιλικά»:

> *«Ἐδῶ, ἡ κοινὴ γνώμη ἐπιδεινώνεται γοργὰ ἐξ αἰτίας τῆς καταστάσεως στὴν Ἑλλάδα καὶ τῶν δηλώσεών σας στὴν*

«Ἐδῶ, ἡ κοινὴ γνώμη ἐπιδεινώνεται γοργὰ ἐξ αἰτίας τῆς καταστάσεως στὴν Ἑλλάδα καὶ τῶν δηλώσεών σας στὴν βουλὴ γιὰ τὶς ΗΠΑ καὶ τὴν Πολωνία...

Δὲν γνωρίζω τί θὰ ποῦν δημοσίως ὁ Πρόεδρος ἢ ὁ Στεττίνιους, φοβᾶμαι, ὅμως, ὅτι θὰ βρεθοῦν στὴν ἀνάγκη νὰ δηλώσουν ὁ ἕνας τους ἢ καὶ οἱ δύο, χωρὶς περιστροφές, τὴν ἀπόφασή μας νὰ κάνουμε ὅ,τι εἶναι δυνατὸν στὴν ἐπιδίωξη γιὰ ἕναν ἐλεύθερο καὶ ἀσφαλῆ κόσμο».

2. Ὁ Τσῶρτσιλ, παρατηρεῖ, στὰ «Ἀπομνημονεύματά» του:

«Στὸν σκοπὸ αὐτὸν εἴμασταν ὅλοι σύμφωνοι, ἀλλὰ τὸ ζήτημα ἦταν, ἂν μποροῦσε νὰ ἐπιτεχθεῖ μὲ τὸ νὰ ἐπιτρέψουμε στοὺς κομμουνιστὲς νὰ καταλάβουν τὴν ἐξουσία στὴν Ἀθήνα. Αὐτὸ ἦταν τὸ πρόβλημα».

3. **17 Δεκεμβρίου**: Ὁ Τσῶρτσιλ, τηλεγραφεῖ στὸν Χόπκινς ὅτι τὸ μήνυμά του:

«μοῦ προκάλεσε στενοχώρια καὶ ἀμηχανία».

4. Ἡ ἀμερικανικὴ ὑπονόμευση τῆς βρεταννικῆς πολιτικῆς στὴ Μεσόγειο, συνεχίζεται, σὲ τέτοιο σημεῖο, ὥστε νὰ δημιουργεῖ νέα κρίση στὶς ἀγγλοαμερικανικὲς σχέσεις, ἐξ αἰτίας τῶν ἀντιθέσεων σχετικῶς μὲ τὴν σύνθεση τῆς ἰταλικῆς κυβερνήσεως.

5. **26 Δεκεμβρίου**: Ὁ Τσῶρτσιλ γράφει στὸν Ροῦζβελτ ἀπὸ τὴν Ἀθήνα, ἐνημερώνοντας τον γιὰ τὶς ἐκεῖ ἐνέργειές του. Τὴν ἑπομένη, ὁ Ροῦζβελτ ἀπαντᾶ:

«Ζήτησα ἀπὸ τὸν Πρέσβυ μας νὰ σᾶς ἐπισκεφθεῖ τὸ ταχύτερο δυνατὸν καὶ εἶμαι ἕτοιμος νὰ προσφέρω ὅση βοήθεια μπορῶ σ' αὐτὴν τὴν δύσκολη κατάσταση...».

6. Ἡ δήλωση εἶναι καθαρῶς ρητορική. Ὁ **Μακβῆ** δὲν κάνει τίποτα περισσότερο γιὰ νὰ βοηθήσει τὸν Τσῶρτσιλ, ἀπ' ὅσο ὁ Γάλλος πρέσβυς **Μπελέν**. Καὶ ἀσφαλῶς κάνει πολὺ λιγώτερα ἀπ' ὅσα ὁ

σοβιετικὸς στρατιωτικὸς ἐκπρόσωπος Ποπώφ. Καὶ οἱ τρεῖς παρίστανται στὴν ἔναρξη τῶν διαπραγματεύσεων μεταξὺ κομμουνιστῶν - κυβερνητικῶν. Ἡ παρουσία τους δηλώνει τὴν ἑνότητα τῶν Συμμάχων. Καὶ σημαίνει ὅτι ὁ Τσῶρτσιλ ἐνεργεῖ ὡς ἐκπρόσωπος τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν. Ὅμως, σ' αὐτό, περισσότερο συμφωνεῖ ὁ Στάλιν παρὰ ὁ Ρούζβελτ.

7. Πράγματι, ὁ Μακμίλλαν, γράφει γιὰ τὴν ἔναρξη τῶν διαπραγματεύσεων:

> *«Ὁ Τσῶρτσιλ δήλωσε κατηγορηματικὰ ὅτι ὁ Στάλιν δὲν ἀντιδροῦσε στὴν παρέμβασή μας. Χρειάστηκε νὰ πεῖ πολλά, γιὰ νὰ ξεκαθαρίσει ὅτι καὶ ὁ Ρούζβελτ εἶχε συμφωνήσει. Ἀλλὰ ὁ Πρόεδρός μας εἶχε φερθεῖ ἄσχημα στὸ ζήτημα τῆς Ἑλλάδος καὶ ὁ Οὐίνστων ἦταν πολὺ πειραγμένος γι' αὐτό».*[285]

8. **27 Δεκεμβρίου**: **Ὁ Μακβῆ, ἐκτελῶντας τὴν ἐντολὴ τοῦ Ρούζβελτ ἐπισκέπτεται τὸν Τσῶρτσιλ καὶ κατὰ τὸν Μακμίλλαν:**

> *«ἔδειχνε νὰ εἶχε μάθει μερικὲς ἁπλὲς ἀλήθειες».*

Παρὰ ταῦτα, ἐπαναλαμβάνει στὸν Τσῶρτσιλ τὴν πρότασή του γιὰ συγκρότηση **«διεθνοῦς ἐπιτροπῆς»** ἡ ὁποία θὰ ἀναλάβει τὴν διευθέτηση τῆς ἑλληνικῆς κρίσεως. Ὁ Τσῶρτσιλ ἀπαντᾶ ὅτι συμφωνεῖ. Θέλει, ἁπλῶς, νὰ τὸν ξεφορτωθεῖ. Καὶ δὲν κάνει ἀπολύτως τίποτα πρὸς αὐτὴν τὴν κατεύθυνση.

ιζ) Ἡ Ἀντιβασιλεία

1. **28 Δεκεμβρίου**: Ὁ Τσῶρτσιλ, ἀναχωρῶντας ἀπὸ τὴν Ἀθήνα, ἐνημερώνει τηλεγραφικῶς τὸν Ρούζβελτ γιὰ τὰ ἀποτελέσματα τοῦ ταξιδιοῦ του. Γράφει, ἀνάμεσα σὲ ἄλλα:

---

285. Α.Ι. Κορραντῆς.

> *«...Ἐλπίζω πολὺ ὅτι θὰ μπορέσετε νὰ στείλετε ἕνα προσωπικὸ τηλεγράφημα πρὸς τὸν Βασιλέα τῶν Ἑλλήνων... ὑποστηρίζοντας τὸ διάβημα, στὸ ὁποῖο θὰ προβοῦμε πρὸς αὐτὸν (ἐννοεῖ γιὰ τὸν διορισμὸ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Δαμασκηνοῦ ὡς Ἀντιβασιλέως) καὶ γιὰ τὸ ὁποῖο θὰ σᾶς ἐνημερώσουμε...».*[286]

Ὁ Τσῶρτσιλ, μὲ ἄλλα λόγια, ζητᾶ ἀπὸ τὸν Ροῦζβελτ νὰ ἀποσύρει τὴν «συμβουλὴ» ποὺ εἶχε δώσει τὸ Νοέμβριο τοῦ 1943 πρὸς τὸν Γεώργιο Β' νὰ μὴ δεχθεῖ τὸν διορισμὸ Ἀντιβασιλέως.

2. Ὁ Ροῦζβελτ σπεύδει νὰ στείλει τὴν ἴδια ἡμέρα σχετικὴ ἐπιστολὴ στὸν Γεώργιο Β'. Στὶς 29 Δεκεμβρίου, ὁ Ἀμερικανὸς πρέσβυς στὸ Λονδῖνο, Οὐάϊναντ, δίνει ἀντίγραφο ἐπιστολῆς στὸν Τσῶρτσιλ, ὁ ὁποῖος αὐθημερὸν εὐχαριστεῖ τὸν Ροῦζβελτ γιὰ τὴν ἄμεση ἐνέργειά του. Στὴν ἐπιστολή του πρὸς τὸν Βασιλέα, ὁ Ροῦζβελτ ἔγραφε:

> *«Οἱ ΗΠΑ δὲν εἶναι ἀπευθείας ἀναμεμιγμένες σ' αὐτὸ τὸ θέμα καὶ ἐπιθυμοῦν ζωηρῶς νὰ μὴν ἀναμιχθοῦν στὶς ἐσωτερικὲς ὑποθέσεις τῆς Ἑλλάδος ἢ οἱουδήποτε ἄλλου ἀπὸ τοὺς ἀπελευθερούμενους Συμμάχους των... ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς πρέπει νὰ εἶναι ἐλεύθερος νὰ ἀποφασίσει τὴν μορφὴ τῆς διακυβερνήσεώς του...»*

Ὅμως, τὸν συμβουλεύει:

> *«νὰ προβεῖτε στὴν θαρραλέα καὶ πατριωτικὴ ἐνέργεια, ἐξετάζοντας μὲ τὸν πιὸ εὐμενῆ τρόπο τὶς συστάσεις, οἱ ὁποῖες κατὰ τὶς πληροφορίες μου σᾶς ἔχουν γίνει, νὰ διορίσετε τὸν Ἀρχιεπίσκοπο, Ἀντιβασιλέα».*[287]

Τὸν συμβουλεύει, ἐπίσης, νὰ παράσχει «ἐξασφάλιση» ὅτι δὲν θὰ

---

286. Α.Ι. Κοραντῆς.

287. Α.Ι. Κοραντῆς.

ἐπιστρέψει στὴν Ἑλλάδα χωρὶς δημοψήφισμα καὶ ὅτι θὰ διενεργηθοῦν ἐκλογὲς σὲ καθορισμένη ἡμερομηνία.

3. Ἄς σημειωθεῖ ὅτι ὁ Γεώργιος Β', γιὰ ν' ἀντιμετωπίσει τὴν πίεση τῶν Ἄγγλων καὶ ἔχοντας ὑπ' ὄψη του τὴν προηγούμενη «συμβουλὴ» τοῦ Ρούζβελτ, εἶχε ἀπευθυνθεῖ στὶς 19 Δεκεμβρίου πρὸς αὐτόν, ζητῶντας τὴν βοήθειά του γιὰ ν' ἀποκρούσει τὸν διορισμὸ Ἀντιβασιλέως. Ὅμως, ὁ Ρούζβελτ, ὁ ἴδιος ποὺ τὸν εἶχε συμβουλεύσει νὰ μὴ δεχθεῖ γιὰ κανένα λόγο τὸν διορισμὸ του, ἀπαντᾶ τώρα, ζητῶντας του νὰ τὸν δεχθεῖ!

4. Ὁ Βασιλεὺς ὑποκύπτει. Ὁ Δαμασκηνὸς γίνεται Ἀντιβασιλεύς. Ὁ Γ. Παπανδρέου ἀντικαθίσταται στὴν πρωθυπουργία ἀπὸ τὸν Ν. Πλαστήρα. Οἱ κομμουνιστὲς νικημένοι στὴν Ἀθήνα, ἀναγκάζονται νὰ ἐκκενώσουν τὴν Ἀττικὴ καὶ τὴ Βοιωτία. Ζητοῦν ἀνακωχὴ καὶ ὑπογράφουν, τὸν Φεβρουάριο τοῦ 1945, συμφωνία γιὰ κατάπαυση τῶν ἐχθροπραξιῶν.

ιη) Ποιός φταίει;

Ο **Ἔλλιοτ**, γιὸς τοῦ Ρούζβελτ, ἰσχυρίζεται ὅτι ἡ ἐπέμβαση τοῦ Τσῶρτσιλ στὴν Ἑλλάδα εἶχε «**καταταράξει**» τὸν πατέρα του, τοῦ ὁποίου ἡ πρώτη ἀντίδραση στὶς εἰδήσεις γιὰ μάχες στὴν Ἀθήνα ἦταν ἔκρηξη ὀργῆς.[288]

2. Ὁ **Χ. Μὼλ**[289] γράφει:

> *«Ἡ Ἀμερικὴ οὐσιαστικῶς ὑπεστήριζε τοὺς κομμουνιστές, στὴν προσπάθειά τους νά μεταβάλουν τὴν Ἑλλάδα σὲ λουτρὸ αἵματος».*

---

288. *«As He Saw It»*, N.Y., 1946.

289. Χένρυ Μώλ: *«Πῶς ἐσώθη ἡ Ἑλλὰς τὸ 1944. Τὸ προσωπικὸν ἡμερολόγιον τοῦ στρατηγοῦ Σκόμπυ»* —ἐφ. *«Ἐλεύθερος Κόσμος»*, Νοεμ. 1975.

Καὶ τὸ ἐξηγεῖ μὲ τὸ σκεπτικὸ ὅτι:

> *«ὁ Ρούζβελτ εἶχε πεισθεῖ ὅτι ἡ Μ. Βρεταννία εἶχε ἰμπεριαλιστικὲς βλέψεις στὴν Ἑλλάδα».*

Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι ὁ ἴδιος ὁ Ροῦζβελτ εἶχε τέτοιες βλέψεις (χωρὶς αὐτὸ νὰ σημαίνει ὅτι δὲν εἶχαν καὶ ἡ Βρεταννία καὶ ἡ Ρωσία).

3. **Ὁ Τσῶρτσιλ, στὰ «Ἀπομνημονεύματά» του, γράφει:**

> *«Ἡ μεγάλη πλειοψηφία τοῦ ἀμερικανικοῦ Τύπου κατεδίκασε μὲ δριμύτητα τὴν στάση μας, τὴν ὁποία χαρακτήριζε ὡς ἀντίθετη πρὸς τοὺς λόγους, γιὰ τοὺς ὁποίους πολεμήσαμε... Τὸ Στέητ Ντηπάρτμεντ, διευθυνόμενο ἀπὸ τὸν Στεττίνιους, ἔδωσε στὴν δημοσιότητα μίαν ἄκρως ἐπικριτικὴ δήλωση..»*

Ὁ Τσῶρτσιλ ἀντελήφθη τὴν ἐχθρικὴ στάση τοῦ Ροῦζβελτ. Τὴν ἀπέδωσε, ὅμως, στὴν ἐπιρροὴ τοῦ συναισθηματισμοῦ τῆς Ἀμερικανικῆς κοινῆς γνώμης, στὴ στάση τοῦ Ἀμερικανικοῦ Τύπου καὶ στὴν συλλογιστικὴ τοῦ ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν τῶν ΗΠΑ. Γράφει:

> *«Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ἡ συναισθηματικὴ ἔκφραση τῆς ἀμερικανικῆς κοινῆς γνώμης καὶ ἡ συλλογιστική, τὴν ὁποία ἀκολουθοῦσε τότε τὸ Στέητ Ντηπάρτμεντ, ἐπηρεάζουν τὸν πρόεδρο Ροῦζβελτ καὶ τὸν ἄμεσο κύκλο του...»*

Δὲν ξέρω, ἂν ὁ Τσῶρτσιλ ἐπιχειρεῖ νὰ διαφυλάξει τὴν μνήμη τοῦ «φίλου» του, ἢ ἂν πιστεύει πράγματι αὐτά, τὰ ὁποῖα γράφει:

Ἡ ἀλήθεια, ὅμως, εἶναι ὅτι συνέβαινε τὸ ἀντίθετο: ὁ Ροῦζβελτ χρησιμοποιοῦσε τὸν Τύπο καὶ τὸ ὑπουργεῖο Ἐξωτερικῶν, γιὰ νὰ προωθεῖ τὴν πολιτική του, ἡ ὁποία ἀπέβλεπε στὴν ἐκτόπιση τῆς Βρεταννίας ἀπὸ τὴν Μεσόγειο καὶ τὴν Ἑλλάδα. Ἔτσι, δὲν ἐξετίθετο προσωπικῶς ἔναντι τοῦ Τσῶρτσιλ, στὰ παράπονα τοῦ ὁποίου ἀντιπαρέθετε τὸ «ἄλλοθι» τῶν πιέσεων, τὶς ὁποῖες δεχόταν ἀπὸ τὴν κοινὴ γνώμη.

ιθ) Ἀμερικανικὴ αὐτοκριτική

Τὸ 1947, οἱ Ἀμερικανοὶ υἱοθετοῦν τὴν πολιτικὴ ποὺ κατεδίκαζαν, ὅταν τελικῶς ἐξετόπισαν τοὺς Βρεταννοὺς καὶ «ἀνέλαβαν» αὐτοὶ τὴν Ἑλλάδα (1947, μὲ τὸ «δόγμα Τροῦμαν»).

1. Ὁ Στεττίνιους ἐξέφρασε τὴν λύπη του γιὰ τὴν δήλωση, τὴν ὁποία εἶχε ἐκδώσει ἐναντίον τῆς βρεταννικῆς ἐπεμβάσεως τὸ 1944.

2. Ὁ ἀναπληρωτὴς ὑπουργὸς Ἐξωτερικῶν τῶν ΗΠΑ, Ντὴν Ἄντερσον, εἶπε, στὶς 21 Μαρτίου 1947, στὴν ἐπιτροπὴ ἐξωτερικῶν ὑποθέσεων τοῦ Κογκρέσσου:

> *«Μία κομμουνιστοκρατούμενη κυβέρνηση στὴν Ἑλλάδα θὰ ἐθεωρεῖτο ἐπικίνδυνη γιὰ τὴν ἀσφάλεια τῶν ΗΠΑ».*

Ἂν οἱ κομμουνιστὲς ἐπικρατοῦσαν στὴν Ἑλλάδα τὸ 1947, αὐτὸ θὰ ἀποτελοῦσε ἀπειλὴ γιὰ τὶς ΗΠΑ καὶ ἄρα νομιμοποιοῦσε τὴν παρέμβασή τους — δὲν ἴσχυε, ὅμως, τὸ ἴδιο γιὰ τὴν Βρεταννία τὸ 1944!

3. Οἱ Ἀμερικανοὶ ἑρμηνεύουν τὴν μεταβολὴ στὴν στάση τους ὡς διόρθωση ἑνὸς **«ἰδεαλιστικοῦ σφάλματος»**, τὸ ὁποῖο διέπραξαν τὸ 1944, ἐπειδὴ ἀγνοοῦσαν τὴν πραγματικὴ κατάσταση στὴν Ἑλλάδα καὶ δὲν εἶχαν ἀντιληφθεῖ τὴν οὐσία τῆς κομμουνιστικῆς πολιτικῆς. Ἐπίσης, παρουσιάζουν τὸν Ροῦζβελτ ὡς ἕνα εἶδος αἰχμαλώτου τῆς ἀμερικανικῆς κοινῆς γνώμης (στὴν ὁποία οὐδέποτε ὑπάκουσε) ἡ ὁποία τὸ 1944 ἀγνοοῦσε τὰ πάντα περὶ κομμουνιστικῆς ἀπειλῆς καὶ ἀγόμενη ἀπὸ ἁγνὰ ἀντιϊμπεριαλιστικά, ἀντιαποικιοκρατικὰ κίνητρα, καθὼς καὶ ἀπὸ τὸν θαυμασμό της πρὸς τοὺς κάθε εἴδους ἀντιστασιακούς, ἐξεγέρθηκε ἐναντίον τῆς βρεταννικῆς ἐπεμβάσεως στὴν Ἑλλάδα.

4. Προσθέτουν ἀκόμη[290] ὅτι, ὅταν, τὸ 1945, οἱ Ἕλληνες τῶν ΗΠΑ

290. Α.Ι. Κοραντῆς, στὸ ἴδιο.

ἐπικοινώνησαν μὲ τοὺς δικούς τους στὴν Ἑλλάδα, ἀνεκάλυψαν τὴν ἀλήθεια, τὴν μετέδωσαν καὶ ἡ ἀμερικανικὴ κοινὴ γνώμη μεтεστράφη. Οἱ «ἐξηγήσεις» αὐτὲς ἀπευθύνονται στοὺς ἀφελεῖς.

κ) Ροῦζβελτ καὶ Ἑλληνικὰ δίκαια

1. **Ιανουάριος 1941**: Ὁ Ροῦζβελτ στέλνει τὸν ἔμπιστό του συνταγματάρχη Ντόνοβαν στὴν Βουλγαρία γιὰ μυστικὲς ἐπαφές.

22 Ἰανουαρίου: ὁ ἔκτακτος ἀπεσταλμένος τοῦ Ροῦζβελτ γίνεται δεκτὸς ἀπὸ τὸν βασιλέα **Βόρι**. Τί συζήτησαν, δὲν ἔγινε ποτὲ γνωστό.

Ἀνεπιβεβαίωτες πληροφορίες ἀνέφεραν ὅτι ὁ Ντόνοβαν πρόσφερε στὴν Βουλγαρία ἑλληνικὰ ἐδάφη (ἀνατολικὴ Μακεδονία - δυτικὴ Θράκη), μὲ τὸν ὅρο νὰ μὴν ἐνταχθεῖ στὸν Ἄξονα.

2. **Ἰούλιος 1941: Ὁ βασιλεὺς Γεώργιος Β'** καὶ ὁ τότε πρωθυπουργὸς τῆς (ἐξόριστης) Ἑλληνικῆς κυβερνήσεως, Ἐμ. Τσουδερός, συναντιοῦνται μὲ τὸν Ροῦζβελτ. Τοῦ ἀναπτύσσουν τὰ ἑλληνικὰ ἐθνικὰ θέματα, ἀνάμεσα στὰ ὁποῖα καὶ τὴν εὐνοϊκώτερη διαρρύθμιση τῶν συνόρων Ἑλλάδος - Βουλγαρίας. Ὁ Ροῦζβελτ ἀποφεύγει νὰ δεσμευθεῖ. Λέει ὅτι *«ὅσο διαρκεῖ ὁ πόλεμος, δὲν μποροῦν νὰ δοθοῦν λύσεις ἢ ὑποσχέσεις γιὰ ἐδαφικὰ ζητήματα»*.

3. **Φεβρουάριος 1943**: Βούλγαρος ἀντιπρόσωπος φθάνει στὴν Κωνσταντινούπολη, ὅπου συναντᾶ τὸν ἔκτακτο ἀπεσταλμένο τοῦ Ροῦζβελτ, **Αἶρλ**, ἀξιωματικὸ τοῦ Ναυτικοῦ. **Φαίνεται** ὅτι ἡ Σόφια ἐπεδίωξε τότε εὐνοϊκοὺς ὅρους («ἔξοδο στὸ Αἰγαῖο»), γιὰ νὰ ἀποσκιρτήσει ἀπὸ τὸν Ἄξονα καὶ νὰ προσχωρήσει στοὺς Συμμάχους.

4. **20 Μαΐου 1944**: Ὁ πρεσβευτὴς τῆς Μ. Βρεταννίας στὴν Οὐάσιγκτων, **λόρδος Χάλιφαξ**, ἐνημερώνει τὸν ὑπουργὸ Ἐξωτερικῶν τῶν ΗΠΑ, **Κόρντελ Χάλλ** γιὰ τὴν προώθηση ἀγγλοσοβιετικῆς συμφωνίας, μὲ τὴν ὁποία ἡ ΕΣΣΔ παίρνει ἐλευθερία δράσεως στὴν Ρουμανία καὶ ἡ Μ. Βρεταννία στὴν Ἑλλάδα. Ζητᾶ τὴν ἀμερικανικὴ συγκατάθεση. Ὁ **Κόρντελ Χάλλ** ἀντιτάσσεται στὴν διχοτό-

μηση τῆς Εὐρώπης σὲ σφαῖρες ἐπιρροῆς[291]. Παρεμβαίνει ὁ Ροῦζβελτ. Παρακάμπτει τὸ ὑπουργεῖο Ἐξωτερικῶν καὶ παρέχει προσωπικῶς τὴν συγκατάθεσή του στὸν Τσῶρτσιλ, ὄχι μόνο γιὰ τὴν Ρουμανία καὶ τὴν Ἑλλάδα, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴν Βουλγαρία, ἡ ὁποία περιέρχεται στὴν σοβιετικὴ *«σφαῖρα ἐπιρροῆς»* καὶ γιὰ τὴν Γιουγκοσλαβία ποὺ θὰ ἦταν κάτω ἀπὸ κοινὴ βρεταννοσοβιετικὴ ἐπιρροή.

5. Ὁ Κόρντελ Χάλλ γράφει:[292]

> *«Τὰ γεγονότα ἐδικαιολόγησαν πλήρως τοὺς φόβους, οἱ ὁποῖοι μᾶς κατεῖχον, σχετικῶς μὲ τὸν Ἀγγλορωσικὸν αὐτὸν διακανονισμόν, ὁ ὁποῖος ἐτέθη δεόντως ἐν ἰσχύει μὲ τὴν συγκατάθεσιν τοῦ Προέδρου. Ὅταν ὁ Πρωθυπουργὸς Τσῶρτσιλ καὶ ὁ ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν Ἤντεν μετέβησαν εἰς Μόσχαν, τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1944, διὰ νὰ συναντήσουν τὸν Στάλιν καὶ τὸν Μόλοτωφ, τὸν διακανονισμὸν αὐτὸν τὸν ἐπεξέτεινον ἀκόμη περισσότερον, μειώνοντες ἐπὶ πλέον εἰς ποσοστὰ τὸν ἀναλογοῦντα βαθμὸν ἐπιρροῆς, τὸν ὁποῖον Βρεταννία καὶ Ρωσία, θὰ εἶχον ἑκάστη ἰδιαιτέρως εἰς εἰδικῶς καθορισθείσας Βαλκανικὰς Χώρας. Τηλεγραφήματα ἀπὸ τὰς Πρεσβείας μας τῆς Μόσχας καὶ τῆς Ἀγκύρας, ἀνέφερον ὅτι ἡ Ρωσία θὰ ἔχῃ μίαν 75/25 ἢ 80/20 ὑπεροχὴν εἰς Βουλγαρίαν, Οὑγγαρίαν, Ρουμανίαν, ἐνῶ Βρεταννία καὶ Ρωσία θὰ μοιράζωνται τὴν ἐπιρροὴν εἰς Γιουγκοσλαβίαν 50/50. Ἀργότερα, οἱ Ρῶσοι τὸ ἐθεώρουν ὡς δεδομένον, ὅτι διὰ τοῦ διακανονισμοῦ τοῦ Ἰουνίου 1944 ἡ Βρεταννία καὶ αἱ Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι τοὺς παρεχώρησαν ἕνα ὡρισμένον τμῆμα τῶν Βαλκανίων, περιλαμβανομένων καὶ τῆς Βουλγαρίας καὶ τῆς Ρουμανίας, ὡς ἰδικῆς των σφαίρας ἐπιρροῆς. Ἡ*

291. Cordell Hull: *«Memoirs»*, N.Y., 1948.

292. Στὸ ἴδιο.

ἀπαίτησις αὕτη εἶχε τὰς ἐπιπτώσεις της, ἀργότερον, εἰς τὴν Διάσκεψιν τῆς Γιάλτας τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1945.

Ἐὰν εἴχωμεν ἀποφασιστικῶς ἀγωνισθῆ ἐναντίον τῆς Ἀγγλορωσικῆς αὐτῆς συμφωνίας, ὅπως τὸ εἴχομεν κάμει ἐπιτυχῶς ἐναντίον τῶν προβληθέντων δι' ἐδαφικὰς διαρρυθμίσεις ὅρων τοῦ Ἀγγλορωσικοῦ Συμφώνου τοῦ Μαΐου τοῦ 1942, εἶναι ἐνδεχόμενον μερικαὶ ἀπὸ τὰς ἀργότερον ἐκδηλωθείσας δυσκολίας εἰς τὰ Βαλκάνια νὰ μὴ εἶχαν κἂν ἐκδηλωθῆ...».

6. **Σεπτέμβριος 1944**: Ἡ Βουλγαρία ἀποσπᾶται ἀπὸ τὸν Ἄξονα. Ἀμέσως, καταφθάνει στὴν Σόφια ὁ γνωστὸς ἀπὸ τὸ γιουγκοσλαβικὸ πραξικόπημα τοῦ 1941, **Ντόνοβαν**. Δὲν ἀνακοινώθηκε ποτὲ τίποτα γιὰ τὸν σκοπὸ τῆς ἀποστολῆς του. Πάντως, οἱ Βούλγαροι ἀποπειράθηκαν τότε νὰ παραμείνουν στὴν ἑλληνικὴ ἀνατολικὴ Μακεδονία καὶ δυτικὴ Θράκη, ποὺ τοὺς εἶχε παραχωρήσει ἡ Γερμανία σὲ ἀντάλλαγμα τῶν πρὸς αὐτὴν ὑπηρεσιῶν τους, τὸ 1941. Μόνον ἡ ἐπιμονὴ τῆς Μ. Βρεταννίας ἀνάγκασε τοὺς Βουλγάρους νὰ ἀποχωρήσουν, στὰ τέλη Ὀκτωβρίου 1944, ἀπὸ τὰ ἑλληνικὰ ἐδάφη ποὺ κατεῖχαν. Αὐτὸ ἔγινε, ὅταν στὴν ἀγγλορωσικὴ διάσκεψη τῆς Μόσχας, οἱ Ἄγγλοι ἔθεσαν ἐπιτακτικῶς τὸ ζήτημα καὶ ἀνάγκασαν τοὺς Ρώσους νὰ συμφωνήσουν ὅτι οἱ Βούλγαροι ἔπρεπε νὰ ἐκκενώσουν τὰ Ἑλληνικὰ ἐδάφη. Σ' ὅλην αὐτὴν τὴν ὑπόθεση, ὁ Ροῦζβελτ τήρησε ὕποπτη «οὐδετερότητα».

III

Περίεργοι θάνατοι

Η σταδιοδρομία τοῦ Ρούζβελτ καὶ ἡ πραγμάτωση τῶν σχεδίων του διευκολύνθηκαν ἀπὸ σειρὰ περιέργων θανάτων. Δὲν ὑπάρχει ἀπόδειξη γιὰ δική του ἀνάμιξη. Ὅμως, μερικὲς φορές, αὐτοὶ ἦλθαν πολὺ ἐπικαίρως, γιὰ νὰ τοῦ ἐξαλείψουν σοβαρὲς δυσκολίες ἢ νὰ τὸν βγάλουν, ὡς ἐκ θαύματος, ἀπὸ ἀδιέξοδα.

α) Χιούϊ Πιὲρ Λόνγκ: Δολοφονεῖται (1936)

Πετυχημένος κυβερνήτης τῆς Λουϊζιάνα, λαϊκιστής, δημοφιλής, δραστήριος καὶ μαχητικός, ὁ Λόνγκ, τὸ 1932 ὑπῆρξε ἕνας ἀπὸ τοὺς κύριους ὑποστηρικτὲς τοῦ Ρούζβελτ, ἕνας ἀπὸ ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι τὸν ἔκαναν πρόεδρο. Γρήγορα ἀπογοητεύθηκε. Καὶ ἀπὸ τὸ 1934 ἄρχισε ἐπίμονη ἐκστρατεία ἐναντίον του, κατηγορῶντας τον ὡς δημοκόπο, ὁ ὁποῖος δὲν τήρησε τὶς ὑποσχέσεις του.

2. Ὁ Λόνγκ δὲν ἔμοιαζε στὸν Τζαίημς Γουῶλκερ, τὸν διεφθαρμένο δήμαρχο τῆς Ν. Ὑόρκης, ὁ ὁποῖος τὸ 1932, παραιτήθηκε, αὐτοκτονῶντας ἠθικῶς καὶ πολιτικῶς, γιὰ νὰ μπορέσει ὁ Ρούζβελτ νὰ βαδίσει πρὸς τὴν α′ προεδρία του. Ὁ Λόνγκ δὲν ἦταν ἀπὸ ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι συμβιβάζονται, ὑποχωροῦν, ἐξαγοράζονται ἢ ὑποκύπτουν σὲ πιέσεις καὶ ἐκβιασμούς.

3. Τὸ 1936, ἀνεκοίνωσε τὴν πρόθεσή του νὰ διεκδικήσει τὴν προεδρία ἐπικεφαλῆς ἑνὸς «τρίτου κόμματος». Δὲν εἶχε πιθανότητες νὰ ἐκλεγεῖ. Θὰ μποροῦσε, ὅμως, νὰ ματαιώσει τὴν ἐπανεκλογὴ τοῦ Ροῦζβελτ. Καί, τότε ἀκριβῶς, δολοφονήθηκε. Ἔτσι, ἄνοιξε ὁ δρόμος γιὰ τὴν β΄ προεδρία τοῦ Ροῦζβελτ.

β) Παῦλος: Ἀνατρέπεται (1941)

- Ὁ Τζαίημς Γουῶλκερ, ἔθετε σὲ κίνδυνο τὴν ἐκλογὴ τοῦ Ροῦζβελτ στὴν προεδρία. Παραιτήθηκε (1932).
- Ὁ Ἀουγκοῦστο Σαντῖνο, ἔθετε σὲ κίνδυνο τὴ «νέα» λατινοαμερικανικὴ πολιτικὴ τοῦ Ροῦζβελτ. Δολοφονήθηκε (1934).
- Ὁ Χ.Π. Λόνγκ καθιστοῦσε μᾶλλον ἀδύνατη τὴν ἐπανεκλογὴ τοῦ Ροῦζβελτ στὴν προεδρία. Δολοφονήθηκε (1936).

Ὁ ἑπόμενος ἐνοχλητικὸς ἦταν ὁ πρίγκιπας Παῦλος, ἀντιβασιλεὺς τῆς Γιουγκοσλαβίας, ὁ ὁποῖος ἀπορρίπτει τὶς «συστάσεις» τοῦ Ροῦζβελτ, ὁ ὁποῖος τὸν προτρέπει σὲ σύγκρουση μὲ τὸν Ἄξονα.

1. **Φεβρουάριος τοῦ 1941**: Ὁ Παῦλος ἔχει μυστικὴ συνάντηση μὲ τὸν Χίτλερ στὸ Μπέργκοφ. Ὁ δεύτερος, προτείνει νὰ ἐγγυηθεῖ τὰ σύνορα τῆς Γιουγκοσλαβίας καὶ νὰ μὴ ζητήση διέλευση τῶν στρατευμάτων του ἀπὸ τὸ ἔδαφός της, μὲ ἀντάλλαγμα τὴν προσυπογραφία τοῦ «Τριμεροῦς Συμφώνου».

2. **20 Μαρτίου**: Τὸ Συμβούλιο τοῦ Στέμματος τῆς Γιουγκοσλαβίας δέχεται τὴν πρόταση-τελεσίγραφο τοῦ Χίτλερ, μὲ ψήφους 10 ἐναντίον 3 καὶ 5 ἀποχές.

3. **25 Μαρτίου**: Ἡ Γιουγκοσλαβία βάζει τὴν ὑπογραφή της στὸ Σύμφωνο.

4. **26 - 27 Μαρτίου**: Ὁ προσωπικὸς ἀπεσταλμένος τοῦ Ροῦζβελτ στὴν Γιουγκοσλαβία, Ντόνοβαν, δίνει τὸ σύνθημα. Ἡ χούντα, ἡ ὁποία ἐπικεφαλῆς της ἔχει τὸν πτέραρχο **Ντουσὰν Σίμοβιτς**, κατα-

λαμβάνει μὲ πραξικόπημα τὴν ἐξουσία. Ὁ ἀντιβασιλεὺς Παῦλος ἀνατρέπεται καὶ ἐξορίζεται.

5. **6 Ἀπριλίου**: Οἱ Γερμανοὶ εἰσβάλλουν στὴν Γιουγκοσλαβία, ἐπικαλούμενοι τὴν ἀθέτηση τοῦ Συμφώνου.

γ) Νταρλάν: Δολοφονεῖται (1942)

Νοέμβριος 1942: Οἱ Ἀμερικανοάγγλοι εἰσβάλλουν στὴν Β. Ἀφρική. Ὁ Ροῦζβελτ θέλει νὰ παραμερίσει τὸν ἀνυπάκουο Ντὲ Γκώλ. Τοῦ χρειάζεται, ὅμως, ἕνας Γάλλος. Ἀπευθύνεται στὸν Ζιρώ. Αὐτὸς θέτει ὅρους, τοὺς ὁποίους ὁ Ροῦζβελτ κρίνει ἐπιζήμιους γιὰ τὴν πολιτική του. Ἐπιχειρεῖ νὰ τὸν ἐξαπατήσει, ἀλλ' αὐτὸς ἀποσύρεται. Τότε, ἀπευθύνεται στὸν Νταρλάν. Τὴν ἐπαφὴ κάνει ὁ Μάρφυ, ἄνθρωπος τοῦ Ροῦζβελτ, ὁ ὁποῖος παριστάνει τὸν πρόξενο τῶν ΗΠΑ στὸ Ἀλγέρι.

2. Ὁ **Νταρλὰν** εἶναι ἀρχηγὸς τῶν ἐνόπλων δυνάμεων τῆς Γαλλίας (τοῦ Βισὺ) καὶ ἀνώτατος κυβερνήτης τῆς γαλλικῆς Ἀφρικῆς. Δηλαδή, πρόκειται γιὰ στενὸ συνεργάτη τοῦ Πεταὶν καὶ τοῦ Λαβάλ. Ὅμως, ὁ Ροῦζβελτ τοῦ ζητᾶ νὰ συνεργασθεῖ. Καί, τελικά, τὰ βρίσκουν. Ὁ Νταρλὰν διατάσσει τοὺς Γάλλους νὰ σταματήσουν τὴν ἀντίστασή τους στοὺς Ἀγγλοαμερικανούς, οἱ ὁποῖοι ὡς ἐκείνη τὴ στιγμὴ (10 Νοεμβρίου) ἔχουν 700 νεκροὺς καὶ ἔχασαν 29 σκάφη, ἀπὸ τὰ ὁποῖα 3 ἀντιτορπιλλικὰ καὶ 7 μεταγωγικά. Οἱ μάχες σταματοῦν. Ὁ Νταρλὰν γίνεται σύμμαχος —ὕπατος ἁρμοστὴς τῆς Β. Ἀφρικῆς καὶ οὐσιαστικὰ ἀρχηγὸς τῆς ἀντι-Πεταινικῆς Γαλλίας.

3. Ἡ «ἀγοραπωλησία Νταρλὰν» («The Darlan Deal») ἀπέδωσε τὰ θετικά της. Ἀρχίζει, ὅμως, νὰ ἀποδίδει καὶ τὰ ἀρνητικά της. Ὁ Ντὲ Γκὼλ καὶ οἱ «ἐλεύθεροι Γάλλοι» του, μαίνονται. Μαζί τους καὶ πάμπολλοι ἄλλοι, οἱ ὁποῖοι θεωροῦν τὸν Νταρλὰν δοσίλογο καὶ τὴν συνεργασία μὲ τὸν «φασίστα ναύαρχο», ἀνήθικη. Οἱ ἀντιπολιτευόμενοι τὸν Ροῦζβελτ βάλλουν ἐναντίον του μὲ ὁμαδικὰ

πυρά. Πολλὰ σημαντικὰ πρόσωπα τοῦ Κογκρέσσου σπεύδουν στὸ Ἀλγέρι γιὰ νὰ ἐρευνήσουν, γιατὶ δὲν καταργοῦνται οἱ νόμοι τοῦ Βισύ, γιατὶ ἐξακολουθοῦν νὰ ἰσχύουν τὰ μέτρα κατὰ τῶν Ἑβραίων καὶ τῶν κομμουνιστῶν, γιατὶ διατηρεῖται ἡ γαλλικὴ ἀποικιοκρατία. Ὁ Ρ. Καρτιὲ γράφει:

> *«Μιὰ παγκόσμια ἐκστρατεία, τὴν ὁποία βοηθοῦσαν οἱ φιλελεύθεροι Ἀμερικανοί, οἱ ντεγκωλικοὶ καὶ οἱ κομμουνιστές, παρουσίαζε τὸν Νταρλὰν σὰν τὴ ζωντανὴ ἄρνηση τῶν ἰδεωδῶν, γιὰ τὰ ὁποῖα πολεμοῦσαν τὰ Ἡνωμένα Ἔθνη».*

4. **17 Νοεμβρίου**: Ὁ Ροῦζβελτ χαρακτηρίζει τὴν συμφωνία του μὲ τὸν Νταρλάν:

> *«προσωρινὴ δοκιμαστικὴ προσπάθεια».*

Τώρα, ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος μαίνεται εἶναι ὁ Νταρλάν. Δηλώνει στὸν Ἀμερικανὸ στρατηγὸ Κλάρκ: *«Δὲν εἶμαι λεμόνι ποὺ μπορεῖτε νὰ τὸ πετάξετε, ἀφοῦ τὸ στίψετε».*

5. **23 Δεκεμβρίου 1942**: Ὁ Νταρλὰν γευματίζει μὲ τὸν ἄνθρωπο τοῦ Ροῦζβελτ, τὸν Μάρφυ. Τὴν ἑπομένη, δολοφονεῖται ἀπὸ κάποιον νεαρὸ Γάλλο τῆς Ἀλγερίας, τὸν Μπορντιὲ ντὲ λὰ Σαπέλ, μοναρχικὸ καὶ φλογερὸ ἀντιναζὶ πατριώτη. Ὁ Σαπέλ, δικάζεται, καταδικάζεται καὶ ἐκτελεῖται σὲ 60 ὧρες[1].

δ) Σικόρσκι: «Ἀτύχημα» (1943)

Ο ἑπόμενος ἐνοχλητικὸς εἶναι Πολωνός. Ὁ στρατηγὸς **Σικόρσκι**, πρόεδρος τῆς ἐξόριστης κυβερνήσεως τῆς Πολωνίας, ἡ ὁποία, μετὰ τὴν κατάληψη τῆς χώρας ἀπὸ τὰ Γερμανικὰ καὶ τὰ Ρωσικὰ στρατεύματα, ἕδρευε στὸ Λονδῖνο.

1. **Ἀπρίλιος 1943**: Ἡ Μόσχα διακόπτει τὶς σχέσεις της μὲ τὴν κυβέρνηση Σικόρσκι, ἐπειδὴ αὐτὴ ζητᾶ τὸν διεξαχθεῖ διεθνὴς ἔρευνα γιὰ τὸ Κατύν. Οἱ Ἀμερικανοάγγλοι πιέζουν τὸν Σικόρσκι

νὰ μὴν ἐπιμένει, ἀλλὰ ὁ σκληροτράχηλος Πολωνὸς εἶναι ἀνένδοτος.

2. Πέρα ἀπ' αὐτό, ὁ Σικόρσκι δὲν θὰ δεχθεῖ ποτὲ νὰ ἐπικυρώσει τὴν προσάρτηση τῆς ἀνατολικῆς Πολωνίας στὴν ΕΣΣΔ. Τὸ πρόβλημα Σικόρσκι εἶναι ἀγκάθι στὶς ἀγαθὲς σχέσεις, τὶς ὁποῖες ὁ Ροῦζβελτ θέλει νὰ ἔχει μὲ τὸν Στάλιν.

3. **'Ιούνιος 1943**: Ὁ στρατηγὸς Σικόρσκι σκοτώνεται σὲ *ἀεροπορικὸ ἀτύχημα*, κοντὰ στὸ Γιβραλτάρ.

4. Διατυπώθηκαν ἀργότερα ὑποψίες ὅτι ὁ Σικόρσκι δολοφονήθηκε ἀπὸ τοὺς Ἄγγλους, γιὰ νὰ μὴν χαλάσουν οἱ σχέσεις τους μὲ τοὺς Ρώσους. Εἶναι ὅμως πιὸ λογικό, ἂν πρόκειται γιὰ δολοφονία, νὰ ὑποθέσουμε ὅτι ἡ ἀπόφαση ἐλήφθη ἀπὸ τὸν Ροῦζβελτ. Διότι:

- Αὐτὸς καὶ ὄχι ὁ Τσῶρτσιλ ἦταν ποὺ ἤθελε τὶς ἀγαθὲς σχέσεις μὲ τὸν Στάλιν.
- Αὐτὸς καὶ ὄχι ὁ Τσῶρτσιλ ἦταν ποὺ ἤθελε νὰ ἐκχωρήσει ὄχι μόνον τὴν ἀνατολικὴ Πολωνία, ἀλλὰ καὶ ὁλόκληρη τὴν ἀνατολικὴ Εὐρώπη στοὺς Ρώσους.

Γιὰ νὰ γίνουν τὰ παραπάνω, ἔπρεπε νὰ καμφθεῖ ἡ ἀντίσταση τῶν Πολωνῶν. Ἄρα, νὰ φύγει ἀπὸ τὴν μέση ὁ πεισματάρης Σικόρσκι.

5. **Φυσικά**, δὲν ἀποκλείεται ἡ ἐκτέλεση τῆς δολοφονίας νὰ ἔγινε ἀπὸ τοὺς Ἄγγλους, διότι εἶχαν δυνατότητες στὴν περιοχή, τὶς ὁποῖες δὲν διέθεταν τότε ἀκόμη οἱ 'Αμερικανοί.[293]

293. Τὸν 'Ιούλιο τοῦ 1944, ὁ Ντὲ Γκὼλ στὸ Γιβραλτὰρ φοβᾶται ὅτι θὰ ἔχει τὴν τύχη τοῦ Νταρλὰν καὶ τοῦ Σικόρσκι, ἐπειδὴ συγκρούεται μὲ τὸν Ροῦζβελτ. Καὶ τὸν Αὔγουστο, μπαίνοντας στὸ Παρίσι, τὸν πυροβολοῦν.

ε) Γιαμαμότο: Καταρρίπτεται (1943).

1. **17 Ἀπριλίου 1943**: Οἱ Ἀμερικανοὶ πιάνουν κρυπτογραφημένο σῆμα, τὸ ὁποῖο ἀναφέρει ὅτι ὁ ἀρχηγὸς τῶν ἰαπωνικῶν ἐνόπλων δυνάμεων Ἰσορόκου Γιαμαμότο, θὰ μεταβεῖ ἀεροπορικῶς ἀπὸ τὸ Τροὺκ στὸ Ραμπάουλ καὶ ἀπὸ ἐκεῖ στὸν Μπούιν γιὰ ἐπιθεώρηση. Τὸ σῆμα ἀποκρυπτογραφεῖται καὶ δίδεται στὸν ὑπουργὸ Ναυτικῶν, **Φράνκ Νόξ**. Αὐτὸς συζητᾶ μὲ τὸν στρατηγὸ **Ἄρνολντ**, διοικητὴ τῆς Ἀεροπορίας, τὸ ἐνδεχόμενο ἐπιθέσεως, μὲ σκοπὸ τὴν κατάρριψη τοῦ ἀεροπλάνου ποὺ θὰ μεταφέρει τὸν Γιαμαμότο. Ἀποφασίζεται ἡ ἐπιχείρηση «Ἐκδίκηση», δηλαδὴ ἡ κατάρριψη τοῦ Γιαμαμότο.

18 Ἀπριλίου: Ἡ ἐπιχείρηση πραγματοποιεῖται. Ὁ ναύαρχος Γιαμαμότο σκοτώνεται.

2. Ἡ παραπάνω εἶναι ἡ ἐπίσημη ἐκδοχὴ τῶν Ἀμερικανῶν. Εἶναι ὅμως καὶ ἡ ἀλήθεια; Νομίζω, ὄχι. Διότι:

- ❑ Εἶναι ἀπίθανο ὁ ὑπουργὸς Ναυτικῶν νὰ πῆρε μόνος του τέτοια ἀπόφαση, χωρὶς νὰ ἐνημερώσει τὸν Ροῦζβελτ, καὶ ὡς πρόεδρο καὶ ὡς ἀνώτατο ἀρχηγὸ τῶν ἐνόπλων δυνάμεων τῆς χώρας, ὅταν μάλιστα εἶναι γνωστὸ ὅτι ὁ Ροῦζβελτ ἦταν συγκεντρωτικός, ἔλεγχε καὶ κατηύθυνε τὰ πάντα. Ποιὸς θὰ τολμοῦσε νὰ τὸν ἀγνοήσει, γιὰ ἕνα τόσο σημαντικὸ θέμα; Συνεπῶς, πρέπει νὰ θεωρηθεῖ βέβαιο ὅτι ἡ ἐντολὴ γιὰ τὴν κατάρριψη δόθηκε ἀπὸ τὸν Ροῦζβελτ.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ

AGLION, RAOUL: Roosevelt and de Gaulle: Allies in Confict. N.Y. Free Press, 1988.

ALEXANDER D.M.: The Prelude to the Truman Doctrine, British Policy in Greece, 1944-1947, Oxford 1982.

ALEXANDER MARECHAL: Memoires 1940-1945, Paris 1963.

ALSOP, JOSEPH: Franklin D. Roosevelt: 1882-1945: A Centenary Remembrance, N.Y. Viking, 1982.

ALSOP, JOSEPH AND KINTNER, ROBERT: American White Paper: The story of American Diplomacy and the Second War. N.Y. Simon & Schuster, 1940.

ASBELL, BERNARD: «When F.D.R. Died» N.Y. Holt, Rinehart & Winston, 1961.

ASTLEY, JOAN BRIGHT: The Inner Circle. Boston: Atlantic-Little, Brown, 1971.

ATTLEE CLEMENT: Twilight of Empire: Memoirs of Prime Minister Clement Attlee, N.Y. 1962.

AUTY PHYLIS AND GLOGG RICHARD (ED): British Policy towards Wartime Resistance in Yugoslavia and Greece. London 1975.

BARKER ELISABETH: British Foreign Policy in South-East Europe in Second World War, London, 1976.

BEITZELL, ROBERT, ED: Teheran, Yalta, Potsdam: The Soviet Protocols. Hattiesburg, Miss: Academic International, 1970.

BELL, CORAL: The Debatable Alliance, N.Y. Oxford University Press, 1964.

BELOT RAYMOND: The Struggle for the Mediterranean, Princeton, 1951.

BLUM, JOHN MORTON: «From the Morgenthau Diaries» Boston: Houghton Mifflin, 1965.

——— «Roosevelt and Morgenthau: A Revision and Condasation of From the Morgenthau Diaries», Boston: Houghton Mifflin, 1970.

BOHLEN, CHARLES E.: Witness to History, 1929-1969. N.Y. Norton, 1973.

BROCK R.W.: «Unitated States» στὸ «World History» 11 vol., Cambridge University Press, 1970.

BRAUNDER, ERL: «Communism in USA», N.Y. 1935.

BULLIT WILLIAM C.: How We Won the War and Lost the Peace», «Life», August 30, 1948.

BULLIT WILLIAM C.: «For the President: Personnal and Secret». Ed. Orville H. Bullit: Houghton, Mifflin, 1972.

BURNHAM J.: «The Strungle for the World», N.Y. 1947.

BURNS, JAMES MACGREGOR: Leadership, N.Y. Harper & Row, 1978.

——— Presidential Government: The Crucible of Leadership, Boston: Houghton Mifflin, 1965.

——— Roosevelt: The Lion and the Fox. N.Y. Harcourt, Brace, 1956.

——— Roosevelt: The Soldier of Freedom, N.Y.: Harcourt Brace Jovanovitz, 1970.

BURNS, RICHARD DEAN AND BENNET, EDWARD M., EDS: Diplomats in Crisis: United States-Chinese-Japanese Relations, 1919-1941, Santa Barbara, Calif.: Clio Press, 1974.

BURNS MACGREGOR JAMES: «Roosevelt: The Lion and the Fox» N.Y., 1956.

BYRNES JAMES, F.: Speaking Frankly, N.Y. 1947.

COBLENTZ D.E.: «William Randolph Hear» N.Y. 1952.

CLAUSEWITZ, KARL VON: «On War» ed. Anatol Rapoport, Penguin 1968.

CHURCHILL, WINSTON S.: The Second World War - Vol. 1-6. Boston: Houghton Mifflin, 1948-1953.

COLE, WAYNE S.: Roosevelt and the Isolationists, 1932-1945. Lincoln: University of Nebraska Press, 1983.

CRABB, CECIL V., JR, AND MULCAHY, KEVIN V.: Presidents and Foreign Policy Making: From Franklin D. Roosevelt to Reagan. Baton Rouge: Louisiana State University Press, 1986.

DALLEK, ROBERT: Franklin D. Roosevelt and American Foreign Policy, 1932-1945. N.Y. Oxford University Press, 1979.

DANIELS JONATHAN: White House Witness, 1942-1945. Garden City, N.Y., Doubleday, 1975.

DAVIS, KENNETH S.: F.D.R.: The New York Years, 1928-1933, N.Y.: Random House, 1985.

DIVINE, ROBERT A.: Roosevelt and World War II, Baltimore: Johns Hopkins University Press, 1969.

DUIKES, JOHN: Britain, Roosevelt and New Deal. N.Y. Garland, 1979.

DARLAN, ALAIN: L'Amiral Darlan parle. Paris: Ammiot-Dumont, 1953.

DEANE, JOHN R.: The Strange Alliance, N.Y. 1946.

DUROSELLE B.J.: De Wilson a Roosevelt, Paris, 1960.

EPEN, ANTHONY: The Memoirs of Anthony Eden, Boston 1965.

EISEN HOWER, DWIGHT D.: «Crusade in Europe», Garden City, N.Y. Doubleday, 1948.

——— The Eisenhover Diaries, ed. Robert H. Ferrell, N.Y. Norton, 1981.

EUBANK, KEITH: «Summit at Teheran», N.Y. Morrow, 1985.

EUROPEAN RESISTANCE MOVEMENTS 1939-1945, Pergamon Press, Oxford, 1965.

FARLEY, JAMES A.: «Jim Farley's Story, The Roosevelt Years» McGrow Hill, N.Y. 1948.

FEIS, HERBERT: Churchill, Roosevelt, Stalin, The War They Waged and the Peace The Sought, Princeton, 1957.

FEIS, HERBERT: Between War and Peace. The Potsdam Conference, Princeton 1960.

FEIS, HERBERT: The Road to Pearl Harbor: The Coming of the War Between the United States and Japan. Princeton, N.J., Princeton University Press, 1950.

FENNO, RICHARD F., JR., ED.: The President's Cabinet: An Analysis in the Period from Wilson to Eisenhover. Cambridge, Mass: Harvard University Press, 1959.

——— The Yalta Conference - 2nd ed. Lexington, Mass: D.C. Heath, 1972.

FLEMING, F.D.: The Cold War and Its Origins, Garden City, N.Y. 1961.

FLYNN, EDWARD: «You're the Boss» Viking Press, N.Y., 1947.

FONTAINE, ANDRE: A History of the Cold War, London 1968.

FREIDEL, FRANK: Franklin D. Roosevelt: The Ordeal Boston: Little, Brown, 1954.

FUNK, ARTHUR LAYTON: The Politics of Torch. Lawrence: University Press of Kansas, 1974.

GADDIS, JOHN LEWIS: The United States and the Origins of the Cold War, 1941-1947. N.Y. Columbia University Press, 1972.

GALLACHER, HUCH GREGORY: F.D.R.'s Splendid Deception. N.Y. Dodd, Mead, 1985.

GEDDES, DONALD PORTER, ED.: Franklin Delano Roosevelt: A Memorial. N.Y. Dial Press, 1945.

GENERAL DE GAULLE: «Memoires de Guerre», Paris, 1959.

GOLDBERG, RICHARD THAYER: The Making of Franklin D. Roosevelt. Triumph Over Disability. Cambridge, Mass: Abt Books, 1981.

GRAFF, ROBERT, AND GINNA, ROBERT: F.D.R. N.Y. Harper, 1963.

GRAHAM OTIS L., JR.: An Encore for Reform: The Old Progressives and the New Deal, N.Y. Oxford University Press, 1967.

GREENFIELD, KENT ROBERTS: American Strategy in World War II: A Reconsideration. Baltimore: Johns Hopkins University Press, 1963.

GUNTHER, JOHN: Roosevelt in Retrospect: A Profile in History. N.Y. Harper, 1950.

HARRIMAN, W. AVERELL, AND ABEL, ELIE: Special Envoy to Churchill and Stalin, 1941-1946. N.Y. Random House, 1975.

HARRITY, RICHARD, AND MARTIN, RALPH G.: The Human Side of F.D.R. N.Y.: Duell, Sloane & Reare, 1960.

HASSETT, WILLIAM D.: Off the Record with F.D.R., 1942-1945. New Brunswick, NJ: Rutgers University Press, 1958.

HELBICH, WOFGAND I.: «Franklin D. Roosevelt», Berlin, Colloquium, 1971.

HEARDON, PATRIC J.: Roosevelt Confronts Hitler: America's Entry into World War II. De Kabb: Northern Illinois University Press, 1987.

HULL, CORDELL: The Memoirs of Cordell Hull, 2 vols N.Y. MacMillan, 1948.

HOFSTAEDTER, RICHARD: «The American Political Tradition», N.Y. 1948.

HATHANAY, ROBERT: «Ambiguous Partnership, 1944-1947», N.Y. Columbia University Press, 1981.

HENTCH GUY: Staline negociateur. Une Diplomatie de Guerre, Neuchatel, 1967.

HUGH, JONSON S.: «The blue Eagle, from Egg to Earth», Doubleday, Garden City, 1939.

IATRIDES, JOHN O.: Ambassador MacVaugh Reports, Greece 1933-1947. Princeton University Press, 1980.

ICKES, HAROLD: «The Secret Diary of Harold Ickes» N.Y. 1943.

JOHNSON, GERALD W.: Roosevelt: Dictator of Democrat? N.Y.: Harper, 1941.

JONAS, MANFRED, EDS: Roosevelt and Churchill: Their Secret Wartime Correspondance, N.Y. Dutton, 1975.

KAMMERER, ALBERT: Du debarquement africain au meurtre de Darlan, Paris: Flammarion, 1949.

KLEEMAN, HALLE RITA: «Cracious Lady: The Life of Sara Delano Roosevelt», N.Y. 1935.

KENNAN, GEORGE F.: American Diplomacy, 1900-1950. Chicago: University of Chicago Press, 1951.

KENNEDY, J.P.: «I'm for Roosevelt», N.Y. 1936.

LARRABEE, ERIC: Commander in Chief. Franklin Delano Roosevelt, His Lieutemants and Their War, N.Y. Harper & Row, 1987.

LASH, JOSEPH P.: Eleanor and Franklin: The Story of Their Relationship, Based on Eleanor Roosevelt's Private Papers. N.Y.: Norton, 1971.

——— Roosevelt and Churchill: 1939-1941. N.Y. Norton, 1976.

——— «E. Roosevelt. A Friend's Memoir», N.Y. 1953.

LEUCHTENBURG, WILLIAM E.: In the Shadow of F.D.R.: From Harry Truman to Ronald Reagan. Ithaca, N.Y.: Cornell University Press, 1983.

——— «Roosevelt and New Deal».

LIPPMANN, THEO, JR.: The Squire of Warm Springs. Chicago: Playboy Press, 1977.

LOEWENHEIM, FRANCIS L., LANGLEY, HAROLD D., AND LELAND M. GOODRICH AND CARROLL MARIE J.: (ed.) Documents on American Foreign Relations, July 1943 - June 1944, Boston, 1945.

LEAHY WILLIAM D.: I Was There, N.Y. Whittlesey House, 1950.

LEEPER REGINALD: When Greek Meets Greek, London, 1950.

LIBRACH JAN: The Rise of the Soviet Empire. A Stady of Soviet Foreign Policy, N.Y., 1964.

LIDNEY ERNEST K.: «Fr. D. Roosevelt, Progressive democratic carrier» N.Y. 1931.

LUKACS A.J.: The Night Stalin and Churchill Divided Europe - «The N.Y.T. Magazine», October 5, 1969.

LIPPMAN WALTER: «Interpetations 1931-1932» N.Y. 1932.

LUDWIG, EMIL: Roosevelt - ἰταλ. ἔκδ. Mondatori, 1947.

LURTON, DOUGLAS, ED.: Roosevelt's Foreign Policy, 1933-1941. N.Y. Funk, Inc. 1942.

MCLEAN FITZROY: Eastern Approaches, London 1950.

MACMILLAN HAROLD: Memoirs, London 1967.

——— War Diaries. The Mediterranean 1943-1945, London 1984.

MACNEIL WILLIAM H.: America, Britain and Russia. Their Cooperation and Conflit, 1941-1946, London, 1953.

MOCH, JULES: «Rencontres avec Darlan et Eisenhower» Paris: Plon, 1968.

MCJIMSEY, GEORGE: Harry Hopkins. Cambridge, Mass Harvard University Press, 1987.

MANCHESTER, WILLIAM: American Caesar. Boston: Little Brown, 1978.

MILLER, NATHAN: F.D.R.: An Intimate History. Garden City, N.Y. Doubleday, 1983.

MORELLA, ARTHUR P., AND BRUTON, ELSA M., EDS.: F.D.R. The Intimate Presidency: Franklin Delano Roosevelt, Communication and the Mass Media in the 1930's. Washington, D.C.: National Museum of American History, Smithsonian Institution, n.d.

MORAN, LORD: Churchill Taken from the Diaries of Lord Moran: The Struggle for Survival, 1940-1945, Boston and London, 1966.

MOSKOV, WARREN: «Politics in the Empire State», N.Y. 1948.

MORGAN, TED.: F.D.R. A Biography. N.Y.: Simon & Schuster, 1985.

MORTON, H.V.: Atlantic Meeting: An Account of Mr. Churchill's Voyage in H.L.S. «Prince of Wales» in August, 1941, and the Conference with President Roosevelt Which Resulted in the Atlantic Charter. N.Y. Dodd, Mead, 1943.

MURPHY, ROBERT: Diplomat Among Warriors. Garden Sity, N.Y. Doubleday, 1964: Pyramid edition, n.d.

NESBITT, HENRIETTA: White House Diary, Garden City, N.Y., Doubleday, 1948.

PHILLIPS, WILLIAM: «Reminiscences», N.Y. 1951.

PERKINS, FRANCES: The Roosevelt I Knew. N.Y. Harper Colophon, 1964.

PRANGE, GORDON W., GOLDSTEIN, DONALD M., AND DILLON, KATHERINE V.: Pearl Harbor: The Verdict of History. N.Y.: McGraw-Hill, 1986.

RAUCH, BASIL: Roosevelt from Munich to Pearl Harbor: A Study in the Greation of Foreign Policy. N.Y. Creative Age, 1950.

——— ED.: The Roosevelt Reader: Selected Speeches, Messages, Press Conferances and Letters of Franklin D. Roosevelt. N.Y. Holt, Rinehart & Winston, 1957.

REYNOLDS, DAVID: The Creation of the Anglo-American Alliance, 1937-1941. Chapel Hill: University of North Carolina Press, 1982.

RHODES, RICHARD: The Making of the Atomic Bomb. N.Y. Simon & Schuster, 1986.

ROBERTSON, ESMONDE M., ED.: The Origins of the Second World War. N.Y. St. Martin's, 1971.

RODINE, FLOYD H.: Yalta - Responsability and Response. Lawrence, Kans Colorado Press, 1974.

ROOSEVELT, ELEANOR: «This I Remember» N.Y. Harper, 1949.

———«Author Meets the Critics» N.Y. 1950.

——— «This is My Story».

ROOSEVELT, ANNA: «My Life With Franklin Roosevelt», περ. «The Woman», June 1949.

ROOSEVELT, FRANKLIN DELANO: F.D.R. His Personal Letters, 1928-1945, 2 vols. Ed. by Elliot Roosevelt. N.Y. Duell, Sloan & Pearce, 1950.

ROOSEVELT, JAMES, AND SALETT, SIDNEY: Affectionately, F.D.R. N.Y.: Harcourt, Brace, 1959.

ROOSEVELT, JAMES, WITH SAM TOPEROFF: A Family Matter. N.Y.: Simon & Schuster, 1986.

ROOSEVELT, JAMES AND LIBBY, BILL: My Parents: A Differing View. Chicago: Playboy Press, 1976.

ROOSEVELT, SARA DELANO: My Boy Franklin, N.Y. Crown, 1933.

ROSENMAN, SAMUEL AND DOROTHY: Presidential Style: Some Ciants and a Pygmy in the White House: N.Y. Harper & Row, 1976.

ROSENMAN, SAMUEL: Working With Roosevelt, N.Y. Harper and Brothers, 1952.

RODELL, FRED: «Nine Men, A Political History of the Sypreme Court», N.Y. 1955.

ROOSEVELT, ELLIOTT: «As He Saw It», N.Y. 1946.

——— «F.D.R. His Personal Letters», N.Y. 1947-50.

SAINSBURY, KEITH: «The North African Landings, 1942», Newark: University of Delaware Press, 1979.

SCHLESINGER, ARTHUR, JR.: The Politics of Freedom, London, 1950.

——— «Roosevelt' Era».

SHERWOOD, ROBERT E.: Roosevelt and Hopkins: An Intimate History. Rev. ed. N.Y.: Harper, 1950.

SMITH, GADDIS: American Diplomacy During the Second World War, 1941-1945. N.Y. Wiley & Sons, 1965.

STETTINIUS, EDWARD R., JR.: The Diaries of Edward R. Stettinius, Jr., 1943-1946. Ed. by Thomas M. Campbell and George C. Herring. N.Y. New Viewpoints - Watts, 1975.

——— Roosevelt and the Russians. Garden City, N.Y. Doubleday, 1949.

SCHRIFTGIESSER KARL: «The Amazing Roosevelt Family», 1613-1942, N.Y. 1944.

SHIRER WILLIAM I.: The Rise and Fall of the Third Reich.

SMITH HARRIS R.: OSS, The Secret History of America's First Central Intelligence Agency, Berkley, 1972.

STILWELL JOSEPH N.: «The Stilwell Papers», W. Sloane Acs. N.Y. 1948.

SMITH ALFRED E.: «Up To Now», N.Y. 1929.

SULZBERGER CYRUS L.: A Long Row of Candles: Memoires and Diaries, 1934-1954, N.Y. MacMillan 1969.

——— «Such a Peace: The Roots and Ashes of Yalta» N.Y. Continum, 1982.

THE PUBLIC PAPERS AND ADRESSES OF F.D. ROOSEVELT, N.Y. 1938-50.

TRUMAN, HARRY S.: Memoires, N.Y. 1955.

TULLY, GRACE: «Fr. D. R. My Boss», N.Y. Scribrner 1949.

TUGWELL, REXFORD G.: In Search of Roosevelt. Cambridge, Mass. Harvard University Press, 1972.

USSR, The Teheran, Yalta and Potsdam Conferences Documents, Moscow, Progress Publichers, 1969.

USSR's Ministry of Foreign Affairs. Correspondance between the Chairman of the Council of Ministers of the USSR and the Presidents os the USA and the Prime

Ministers of Great Britain during the Great Patriotic War of 1941-1945. Moscow, Foreign Languages Printing House, 1952.

USSR, Histoire de la Politique Exterieuse de l'USSR 1917-1946 sous la direction de B. Ponomarev, A. Gromyko, V. Khvostov, Moscow, (Editions du Progres), 1971.

U.S. Department of State: Foreign Relations of the United States, Diplomatic Papers 1941-1946, Washington D.C. Goverment Printing Office, 1959-1969.

USA. Foreign Relations etc. Diplomatic Papers. The Conference at Malta and Yalta 1945, Washington D.C. Goverment Printing Office, 1955.

US Department of State, Bulletin 1942-1946.

US Department of State, Diplomatic Records, 1942-1945, National Archives Washington, D.C.

U.S. STATE DEPARTMENT: Foreign Relations of the United States. The Conferences at Washington, 1941-1942 and Casablanca, 1943, Washington, D.C.: U.S. Government Printing Office, 1968.

———The Conferences at Washington and Quebec, 1943. Washington D.C.: U.S. Government Printing Office, 1966.

———The Conference at Quebec, 1944. Washington D.C.: U.S. Government Printing Office, 1972.

WELLES, SUMNER: The Time for Decision. N.Y. Harper, 1944.

WHITE, GRAHAM J.: F.D. Rand the Press. Chicago: University of Chicago Press, 1979.

WHITE, WILLIAM S.: Majesty and Mischief: A Mixed Tribute to F.D.R. N.Y. McGraw-Hill, 1961.

WILSON, HENRY M.: Eight Years Overseas, 1939-1947, London 1949.

WITTNER, LAWRENCE: American Intervention in Greece, 1943-1949, N.Y. 1982.

——— American Policy Towards Greece During World War II, Diplomatic History, Spring, 1979.

WOODHOUSE, M.C.: Apple of Discord. A Survey of Recent Greek Politics in Their International Setting. London 1948.

XYDIS, STEPHEN G.: Greece and the Great Powers: Prelude to the «Truman Doctrine», Thessaloniki, 1963.

ΑΡΘΡΑ

AUCHINCLOS, LOUIS: «The Inner F.D.R.» New York Review of Books, November 21, 1985.

DAVIS, KENNETH S.: «F.D.R. as a Biographer's Problem». The American Scholar, Winter 1984.

EISENHOWER, DAVID: «Franklin Delano Roosevelt: Commander in War» Review of Commander in Chief, by Eric Larraber, Book World, Washington Post, June 8, 1987.

EMERSON, WILLIAM: «Franklin Roosevelt as Commander-in-Chief in World War II», Military Affairs, Winter 1958-59.

HAIGHT, HOHN MCVICKAR, JR.: «Roosevelt as Friend of France», Foreign Affairs, April 1966.

HOPKINS, HARRY L.: «The Inside Story of My Meeting with Stalin», American, December 1941.

JONSON, WALTER: «Roosevelt in the War Years». Review of the Public Papers and Addresses of F.D.R. 1941-1945, ed. by Samuel I. Rosenman. Yale Review, Summer 1958.

TAGUEL, REXFORD: «The Preparation of a President» Western Political Quarterly, June 1948.

ΕΛΛΗΝΟΓΛΩΣΣΗ

Κ. Βοβολίνη: «Πῶς ἐφθάσαμεν εἰς τὴν τραγωδίαν τοῦ 1944». Ἐφ. «Ἐλεύθερος Κόσμος» Ἰαν.-Μάϊος 1968.

Ἐφημ. «Τὸ Βῆμα», Μάρτιος 1972, «Τὰ μυστικὰ ἀρχεῖα τῆς Μ. Βρεταννίας. Ἡ Σοβιετικὴ πολιτικὴ εἰς τὴν Βαλκανικήν».

Mondatori Φάκελλοι: «Ρούζβελτ: τὰ ὑπὲρ καὶ τὰ κατά», Ἀθ. 1972.

Ναπολέοντος Ζέρβα: «Τὰ ἄγνωστα παρασκήνια τῆς ἀντιστάσεως, τοῦ ἐμφυλίου πολέμου καὶ τῆς συμμαχικῆς πολιτικῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα κατὰ τὸ διάστημα τῆς Κατοχῆς». Ἐφ. «Ἀπογευματινή» 29/7-10/12/57.

Ρ. Καρτιέ: «Ἱστορία τοῦ Β' Παγκοσμίου Πολέμου».

———— «Παγκόσμιος Μεταπολεμικὴ Ἱστορία».

Δ. Κιτσίκη: «Ἑλλὰς καὶ ξένοι».

Α.Ι. Κοραντῆ: «Πολιτικὴ καὶ Διπλωματικὴ Ἱστορία τῆς Ἑλλάδος 1941-1945», ἐκδ. «Ἑστίας», Ἀθ. 1987.

Κώστα Κουβαρᾶ: «O.S.S. μὲ τὴν Κεντρικὴ τοῦ ΕΑΜ. Ἀμερικανικὴ μυστικὴ Ἀποστολὴ "Περικλῆς" στὴν Κατεχόμενη Ἑλλάδα», Ἀθ., ἐκδ.«Ἐξάντας», 1976.

Χένρυ Μώλ: «Πῶς ἐσώθη ἡ Ἑλλὰς τὸ 1944». Τὸ προσωπικὸν ἡμερολόγιον τοῦ στρατηγοῦ Σκόμπυ. Ἐφ. «Ἐλεύθερος Κόσμος».

Β.Π. Παπαδάκη: «Διπλωματικὴ Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ Πολέμου 1940-1945», Ἀθ. 1957.

Π. Πιπινέλη: «Γεώργιος Β'», Ἀθ. 1951.

Κομνηνοῦ Πυρομάγλου: «Ἡ Ἐθνικὴ Ἀντίστασις», Ἀθ. 1947.

——— «Ὁ Δούρειος Ἵππος. Ἡ ἐθνικὴ καὶ πολιτικὴ κρίσις κατὰ τὴν Κατοχὴν», Ἀθ. 1958.

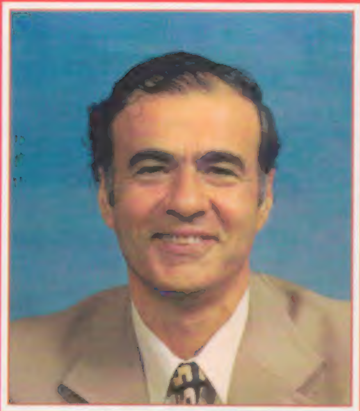
——— «Ὁ Γεώργιος Καρτάλης καὶ ἡ ἐποχὴ τοῦ 1934-1957», Ἀθ. 1965.

Ρήγα Ρηγοπούλου: «Μυστικὸς πόλεμος Ἑλλάδα - Μέση Ἀνατολὴ 1940-1945», 1973.

Ἐμμ. Τσουδεροῦ: «Διπλωματικὰ παρασκήνια», Ἀθ. 1950.

Φάκελλος Ἑλλάς: «Τὰ μυστικὰ ἀρχεῖα τοῦ Φόρεϊν Ὄφφις» (Δικτατορία, Πόλεμος, Κατοχή, Μ. Ἀνατολή, Ἀντάρτικο, Δεκεμβριανὰ) Ἀθ. ἐκδ. «Νέα Σύνορα», 1972.

Ποτὲ ἄλλοτε δὲν γράφτηκε βιβλίο σὰν αὐτὸ —τόσο ἀπόλυτα καταστρεπτικό τῶν μυθοπλαστικῶν προφανειῶν ποὺ ἔχει ἐπιβάλει ἡ ἐπίσημη συμβατικὴ ψευτο-ιστορία τῶν εξουσιαστῶν. Μὲ κάθε φράση του

γκρεμίζεται καὶ ἕνας μῦθος. Κάθε λέξη του προκαλεῖ συνειδησιακὴ ἀφύπνιση. Κάθε κεφάλαιό του ἀποκαλύπτει καὶ νέες διαστάσεις τοῦ συγχρόνου ἱστορικοῦ γίγνεσθαι. Ποτὲ ἄλλοτε δὲν ἐκδόθηκε βιβλίο —τόσο καταλυτικὰ κριτικὸ γιὰ τὴν πορεία τοῦ κόσμου μας— γραμμένο μὲ τόσην ἐλεύθερη σκέψη, τόσον ἀπροκατάληπτο πνεῦμα, τόσην ἀδίστακτη τόλμη. Ἡ ἀνάγνωση αὐτοῦ τοῦ ἔργου προσφέρει νέες ὀπτικὲς γωνίες γιὰ τὴν θεώρηση τῆς παγκόσμιας πραγματικότητος τῆς Ἀμερικανικῆς Εἰρήνης = Κοσμο-Μονο-κρατορίας. Ἐπιτρέπει τὴν κατανόηση τῶν γιγνομένων καὶ τὴν ἀδυσώπητη ἐπισήμανση τῶν κρυμμένων αἰτίων τους.

Ὁ Γ. Γεωργαλᾶς γκρεμίζει τὶς περίτεχνες προσόψεις ποὺ ἔστησαν οἱ συμβατικοὶ «ἱστορικοὶ» καὶ ὀρθώνει μπροστά μας μιὰν Ἀλήθεια *τρομακτική*, ἀλλὰ καὶ λυτρωτική.

ΝΕΑ ΘΕΣΙΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ-ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ
ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ 65, 106 80 ΑΘΗΝΑΙ, ΤΗΛΕΦ.: 3634932, ΤΗΛΕΟΜ.: 3617592